Government Oriental Library Series

EDITED BY PANDITS UNDER THE SUPERVISION OF THE CURATOR, GOVERNMENT ORIENTAL LIBRARY, MYSORE

Kannada Section No. VII

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

೪ ನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಅರಣ್ಯಪರ್ವ

THE

KARNATAKA MAHABHARATA

BY

KUMARAVYASA MAHAKAVI

Volume IV

ARANYA PARVA

EDITED BY

V. SYAMACHARYA

Pandit, Government Oriental Library, Mysore

Published under the authority of the Government of His Highness the Maharaja of Mysore

MYSORE:
PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS
1918

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು. ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ (ಕನ್ನಡ ಸೆಕ್‌ಷನ್ 3—4ನೆಯವುಗಳಾದ) ಉಪೋದ್ಘಾತ ಸಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಭವಪರ್ವ ಇವುಗಳ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶೇಷವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆವುದು ಈಗ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯಕಪರ್ವ 1, ಕಿರ್ಮೀರವಧಪರ್ವ 2, ಅರ್ಜುನಾಭಿಗಮನಪರ್ವ 3, ಕೈರಾತಪರ್ವ 4, ಇಂದ್ರಲೋಕಾಭಿಗಮನಪರ್ವ 5, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರ್ವ 6, ಜಟಾಸುರವಧಪರ್ವ 7, ನಿವಾತಕವಚಯುದ್ಧಪರ್ವ 8, ಆಜಗರಪರ್ವ 9, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಮಾಖ್ಯಾಪರ್ವ 10, ದ್ರೌಪದೀಸತ್ಯಭಾಮಾಸಂವಾದಪರ್ವ 11, ಘೋಷಯಾತ್ರಾಪರ್ವ 12, ಕುಂಡಲಾಹರಣಪರ್ವ 13, ದ್ರೌಪದೀಹರಣಪರ್ವ 14, ಆರಣೇಯಪರ್ವ 15, ಎಂದು ಹದಿನೈದುಪರ್ವಗಳು ಅಡಗಿವೆ.

ಈ ಅರಣ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ. ಡ. ಛ. ಗುರ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 3—4 17·23·25 ಈ ಸಂಧಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಖ. ಝ. ಗ, ಗುರ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಸಂಧಿಗಳು ಕಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ 1ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪ

ಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ ಅರಣ್ಯಪರ್ವದ 7ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯ ಗಳನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿದರೆ, ಈ ಕವಿಯನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತ ನಾದ ಅದ್ವೈತಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವನ್ನು ಅರಣ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಮಾಡುವುವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವಷ್ಟೆ ಆಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರವು ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಶಿವ ಭಕ್ತನಾದ ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ತೋರುವ 7ನೆ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು.

"ಆವನನು ಜೀವಾತ್ಮಚೈತ
ನ್ಯಾವಲಂಬನದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ
ನಾವನೀತನೊಳಮಗೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ‖ ೭—೫೫

"ಲೋಕರಚನಾ ರಕ್ಷೆ ಸಂಪ್ರತಿ
ವ್ಯಾಕರಣೆ ತಾನಾರದೀಜಗ
ದೇಕದೈವದ ಕೂಡೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ‖ ೭—೫೬

"ಅವನೊಬ್ಬನಣೋರಣೀಯನ
ದಾವನುರುಮಹತೋಮಹೀಯನ
ದಾವ ನುರುಂತರ ‖ ೭—೬೩

"ಸರಸಿಜಾಸನ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರೇ
ಶ್ವರಸದಾಶಿವರಾವಳೊಬ್ಬಳ
ಚರಣಸೇವಾಸಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ।
ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯದಾವನಂಘ್ರಿಗೆ
ಶಿರವನೊಡ್ಡುವಳಾ ಪರಾತ್ಪರ
ಪರಮಶಿವನಲಿ ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ" ೭—೬೬

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಅರ್ಜುನನು ಕಿರಾತರೂಪಿಯಾದ ಶಿವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಕಿರಾತನು ಶಿವನೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾ

ಗಲು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ಅನುಚಿತವೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಪರಿಭಾವಿಸಿದರೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವೆಂದು ಹೇಳಲವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೇಗೆಂದರೆ — ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅರ್ಜುನನು ಚಿಂತಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುವಲ್ಲ. ಅರ್ಜುನನು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತನಾದುದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಮತವು ದ್ವೈತಾ ದ್ವೈತಾದಿಮತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಚನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅರ್ಜುನನ ಮತವು ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಲಿ ಕವಿಯ ಮತವು ಅರ್ಜುನನ ಮತವೇ ಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವೇ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಈ ವಚನಗಳಿಂದ ಕವಿಯ ಮತದ ನಿಶ್ಚಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರೇರಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಶಿವಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ಸಂಭವವು ಉಂಟಾಯಿತಲ್ಲವೆ ? ಫಲಕಾಮನೆಯಿಂದ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನು ತನ್ನಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವತೆಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಧ್ಯಾನಸ್ತುತಿಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಹಜವಲ್ಲವೆ ? ಆದರೆ ಅದ್ವೈತಮತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆರೋಪಿತವಾದುದರಿಂದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಫಲಾರ್ಥವಾಗಿ ಆರೋಪಿಸಿ ಅರ್ಜುನನು ಉಪಾಸಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುವಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಜುನನು ಮತ್ತು ಇತರಪಾಂಡವರು ಸರ್ವದಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಪರದೇವತೆಯೆಂದು ನಂಬಿದವರೆಂಬುದು ಇದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ಶಿವಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವು ಅರ್ಜುನನ ಮತವೇ ಅಲ್ಲದಾಗಿರುವಾಗ ಅರ್ಜುನನ ಧ್ಯಾನಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅನುವದಿಸುವ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಆ ಮತದವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಕಾರಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಯೇ ಶಿವನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನ ಅಪರಾಧಕ್ಷಮಾಪನಪೂರ್ವಕವಾದ ಶಿವಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳು ಕೂಡ ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಲ್ಲ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೂ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸರ್ವಮತದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕುವಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕೂಡ ಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಂತೆ ಸರ್ವಮತಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿವೆ. ಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಮತಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಂದ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದಾಗಲಿ ಇತರ ಮತಗಳಿಗನುಕೂಲವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಗ್ರಂಥದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೆಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರದಿಂದೇ ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಮತನಿರ್ಣಯವು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಇಂತಹ ಮತದವನೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳೆಂದು ನಾವು ತೋರಿಸಿರುವ ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ವೀರನಾರಾಯಣನಾಮಾಂಕನಾದಿಗಳೇ ಸಾಧಕಗಳೆಂದು ತಿಳಿವುದುಚಿತವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಮತದ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ಶೈವವೈಷ್ಣವ ವಿಭಾಗವು ಅನಾವಶ್ಯಕ

ವೆಂಬುವು ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಅಮೃತ ರಹಸ್ಯವ್ಯಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಸರ್ವಜನರಿಗೂ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಲಾರದೆಂದು ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇದರ ಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿವರಣೆ.

ಗುರ್ತು	ಗ್ರ॥ ಓ॥	ಲೈಬ್ರರಿ ನಂಬರು	ವಿಶೇಷ.
ಕ.	ನಂ॥	70	ಸಮಗ್ರ.
ಖ	,,	,,	ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಪಸ್ ಪ್ರೊ ಪ್ರೈಟರಾದ ಮೆ॥ ಮಾಧ ಪ್ಪನವರಿಂದ ಬಂದದ್ದು.
ಗ	,,	251	ಸಮಗ್ರ.
ಛ	,,	57	ಅಸಮಗ್ರ.
ಜ	,,	2	ಸಮಗ್ರ.
ಝ	,,	266	ಅಸಮಗ್ರ.
ಟ	,,	205	ಸಮಗ್ರ.
ಡ	,,	227	ಸಮಗ್ರ.

ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತಸಂಗತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪುಸ್ತಕಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಉಳಿದ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪುಸ್ತಕಾಂತರ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪುಟದ ಕೆಳಗಡೆ ಆಯಾ ಪುಸ್ತಕದ ಗುರ್ತಿನೊಡನೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿಯೂ ಯಾವ ಶೋಧನೆಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೂ ಪ್ರಾಮಾದಿಕ ದೋಷಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಗುಣಜ್ಞರು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳು ಅಭಿಜ್ಞರೂ ಆದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದೆ.

ಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
2	19	ಧರ	ಧಾರ
4	10	ಬಟೆ	ಬಟಿ
14	18	ನಿಷ	ನಿಷ್ಟ
15	19	ವ್ಯೃ	ವ್ಯೈ
16	9	ವ	ವೇ
48	24	ಗ್ರಾವೋ	ಗಾವೋ
50	18	ಚೌ್ರ	ಜೌ್ರ
52	24	ಲವೆ	ಲವ
53	16	ಖಿಂಗೆತ	ಙಿಂಗೆ
,,	17	ದಾ್ಧ	ಧಾ
56	15	ವರ್ತಿ	ವತಿ
67	9	ಕರಣಾ	ಕರುಣಾ
70	4	ತಿಂಳ	ತಿಂಗಳ
70	16	ಭ್ರಮುಸು	ಭ್ರಮಿಸು
70	23	ಕವು	ಕ್ರವು
142	6	ಕೇಳ	ಖೇಳ
143	12	ಬಾಲ	ಬಾಲಿ
146	10	ದೇವಿ	ದೇವ
153	7	ನಲೆದೊ	ನಲೆದ
158	24	ಖುತ	ಖುತು
169	1	ಭೀವ	ಭೀವು
180	13	ಹೊಗ	ಹೋಗ
180	13	ಭೀನು	ಭೀವು

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
211	13	ರತ	ತರ
214	24	ಸಕಂ	ಸಕ್ಕಂ
224	13	ತೆಯಾರು	ಕನಾರು
225	7	ನಿಂದ್ಯದ	ನಿಂದ್ಯರ
261	5	ತುಷ್ಟ	ತುಷ್ಟಿ
284	15	ಹಾಯು	ಹಾಯ್ದು
286	20	ಮುದುದೇ	ಮೊಱಿದುದೇ
315	14	ಗಿದ	ಗಿದು
328	21	ಗಳು	ಗಳ
364	9	ವಿವಲ	ವಿಮಲ

ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ.

ವಿಷಯ ಪುಟ

ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ವಿಷಯ | ಪುಟ

೧೬ನೆಯ ಸಂಧಿ—

೧೭ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ವಿಷಯ ಪುಟ

೧೮ನೆಯ ಸಂಧಿ--

೧೯ನೆಯ ಸಂಧಿ—

೨೦ನೆಯ ಸಂಧಿ—

...ನೆಯ ಸಂಧಿ—

೨೨ನೆಯು ಸಂಧಿ—

ಒಳಿನೆಯ ಸಂಧಿ —

೨೬ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಶ್ರೀ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ಅರಣ್ಯಪರ್ವ

ಚತುರ್ಥ ಸಂಪುಟ

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ.

ಸಕಲರಾಜ್ಯವನುಳಿದವರು ಕಾ
ಮ್ಯಕಮಹಾಕಾನನಕೆ ಬಂದುಳಿ[1]
ಬಕ[2] ಕುಲಾಂತಕ ಕೆಡಹಿದನು ಕಿಮ್ಮೀರದಾನವನ ||

ಪಾಂಡವರು ಗಂಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಗಂಗಾತೀರದಲಿ ಭೂ
ಪಾಲಕರು ಗುರುಭೀಷ್ಮವಿದುರಾದ್ಯಖಿಳಬಾಂಧವರ |
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟರು ಗಜಪುರದ ಜನ
ಜಾಲವನು ಕಳುಹಿದರು ಗಂಗಾ
ಕೂಲದುತ್ತರಭಾಗದಲಿ ಮಾಡಿದರು ವಿಶ್ರಮವ ||

---

1 ದೊಳಗೆಕೀ, ಡ. 2 ಚಕ, ಡ.

ರಾಯನನ್ನು ಪುರಜನಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದುದು.

ನಿಲಿಸೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಬಂದರರಸನ
ಬಳಿಯಲಗ್ಗದ ಮಂಡಲೇಶ್ವರ
ರೊಲಿದು ಸಾಕಿದ ರಾಜಪುತ್ರರು ಹಲವುಮನ್ನಣೆಯ |
ಬಲುಭಟರು ಬಾಹತ್ತರದ ನಿ
ಶ್ಚಲನಿಯೋಗಿಗಳಾಶ್ರಮಿಗಳ
ಗ್ಗಳೆಯ ವಿಪ್ರಸ್ತೋಮ ಬಂದುದು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ || ೨

ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ಭೂಮಿಭಾರದ
ನೆರವಿಯನು ಮೂಗಿನಲಿ ಬೆರಳಿ[1]
ಟ್ಟರಸ ತಲೆದೂಗಿದನು ಸುಯ್ದನು ಬೈದು ದುಷ್ಕೃತವ |
ಧರಣಿ ಸೇರಿದುದಹಿತರಿಗೆ ಕರಿ
ತುರಗರಥವೆಮಗಿಲ್ಲ ವಿಪಿನದ
ಪರಿಬವಣೆಗಿವರೇಕೆ ಬೆಸಗೊಳು ಭೀಮ ನೀನೆಂದ[2] || ೩

ನಿಲ್ಲಿರೈ ದ್ವಿಜನಿಕರ ಕಳುಹಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳಿರೈ ಪುರವರ್ಗ ನೇಮವ
ಕೊಳ್ಳಿರೈ ಪರಿವಾರ ಮಕ್ಕಳ ತಂಡವೊದಲಾಗಿ |
ಎಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಮರ ಗಾಡು ಪಲ್ಲವ
ಫುಲ್ಲಫಲಪಾನೀಯಪೂರಿತ
ವೆಲ್ಲಿ ರಾಯನ ಸೆಜ್ಜೆ ಯರಮನೆಗೆಂದನಾಭೀಮ || ೪

ಜನಗಳು ರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಅವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಬಹಳಾ
ರ್ಣವವ ಹೊಗು ಹಿಮಗಿರಿಯಲಿರು ಭೂ
ವಿವರಗತಿಯಲಿ ಗಮಿಸು ಗಾಹಿಸು ಗಹನಗಹ್ವರವ |

---

1 ಗಲ್ಲದಲಿ ಕರವಿ, ಚ. 2 ನಿಲಿಸೆಂದ, ಟ

ಎವಗೆ ನೀನೇ ಜೀವ ನೀನೇ
ವಿವಿಧಧನ ಗತಿ ನೀನೆ ಮತಿ ನೀ
ನವಗಡಿಸಬೇಡಕಟ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದುದಖಿಳಜನ ‖ ೫

ತುಂಬಿದನು ಕಂಬನಿಯನಕಟ ವಿ
ಡಂಬಿಸಿತೆ ವಿಧಿ ಯೆನ್ನ ನಿನಿಬರ
ನಂಬಿಸುವೆ ಪರಿಯೆಂತು ವಸನಗ್ರಾಸವಾಸದಲಿ ।
ತುಂಬಿ ಸವಿಗೆಡಹಿದಳಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
ಮುಂಬಿಗನೊಳಪದೆಸೆಯು ಪಂತದ [1]
ಚುಂಬಕನೊಳೇನುಂಟು ಫಲವೆಂದರಸ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ‖ ೬

ಧೌಮ್ಯರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಭೇದ [2] ವೇಕೆಲೆ ನೃಪತಿ ಹರುಷ ವಿ
ಷಾದದಲಿ ಸುಖದುಃಖದಲಿ ನುತಿ
ವಾದಪರಿವಾದದಲಿ ಸಮಬುದ್ಧಿಗಳಲೇ ಬುಧರು ।
ಈದುರಂತದ ಚಿಂತೆ ಬೇಡೀ
ದ್ವಾದಶಾತ್ಮನ ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ಭ
ಕ್ಷ್ಯಾದಿಬಹುವಿಧದನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಪುದೆಂದನಾಧೌಮ್ಯ ‖ ೭

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಧೌಮ್ಯವಚನಾಂ
ತರದೊಳಮರನದೀವಿಗಾಹನ
ಪರಮಪಾವನಕರಣನಿೀಕ್ಷಿಸಿ ತರಣಿಮಂಡಲವೆ ।

ಧರ್ಮರಾಯನ ಸೂರ್ಯಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಮುರುಹಿ ಮೂಲಾಧರಪವನನ
ನುರುಸುಷುಮ್ನೆಗೆ ನೆಗಹಿ ನಿಶ್ಚಲ
ವರಸಮಾಧಿಯೊಳಿನನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ [3] ‖ ೮

1 ಕುಂತದ, ಚ ಕುಂದದ, ಟ. 2 ಖೇದ, ಡ.
3 ನೆನೆಯುಲು ಖಂದನಾಕ್ಷಣಕೆ, ಝ.

ಸೂರ್ಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು.

ಏನು ವರಿಸಿದೆ ಧರ್ಮಸುತ ಹೇ
ಳೆನಲು ಕಂದೆಱೆಯುತ್ತ ನುಡಿದನು
ನೀನಲೈ ತ್ರೈಮೂರ್ತಿರೂಪನು ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಲೈ ।
ತಾನು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಲೇಕೀ
ಕಾನನದಿ ವಿವಿಧಾನ್ನಪಾನ
ಕ್ಕೇನುಪಾಯವು ವಿಲ್ಲದಂತಿರೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದೆ ॥ ೯
ವರವನಿತ್ತೆನು ನಿನಗೆ ಹೇಮದ
ಚರುಕವಿದೆ ವಿವಿಧಾನ್ನಪಾನೋ
ತ್ಕರದ ತವನಿಧಿ ನಿನ್ನ ವಧು ಬಾಣಸದ ಕರಣದಲಿ ।
ಇರವು ರಚಿಸಲಿ ಬಳಿಕುಣಲಿ ಸಾ
ವಿರವನಂತರ ನೀವು ಬಳಿಕಂ
ಬುರುಹಮುಖಿ ಮಱುದಿವಸವೀಪರಿಯೆಂದನಾದ್ಯುಮಣಿ ॥ ೧೦
ಭೂಮಿಪತಿ ಭುಲ್ಲವಿಸಿದನು ನಿ
ಸ್ಸೀಮಸಂತೋಷದಲಿ ಸುಜನ
ಸ್ತೋಮರಕ್ಷಣಕಾದ ನಿರ್ವಾಹದ ನಿರೂಢಿಯಲಿ ।
ಆಮುನೀಂದ್ರಂಗೆಱಗಿದನು ನಿಜ
ಕಾಮಿನಿಯ ಕರೆದೀಹದನು ಸು
ಪ್ರೇಮದಿಂದಱುಹಿದನು ಭೀಮಧನಂಜಯಾದ್ಯರಿಗೆ [1] ॥ ೧೧
ಇವರು ತಿರುಗಿದರಿತ್ತಲಡವಿಯ
ಭವಣಿಗೆಯ ಭಾರಾಂಕಭಾಷೆಯ
ಲವಿರಳಿತಜನಜಾಲಸಹಿತಾರಣ್ಯವಾಸದಲಿ [2] ।

ಇತ್ತ ಮೈತ್ರೇಯನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡುವಿಕೆ.

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿತ್ತಲಾ ಕೌ

---

1 ತನ್ನ ಸಹೋದರವ್ರಜಕೆ, ಚ. 2 ಮಾರ್ಗದಲಿ, ಚ.

ರವನ ನಗರಿಗೆ ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ
ಪ್ರವರನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಕಂಡನು ಕೌರವೇಶ್ವರನ ॥ ೧೦

ಮುನಿಯ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ಕೌರವ
ಜನಪನಾಮುನಿಮುಖ್ಯನೀತನ
ವಿನುತರಚನೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನುಡಿದನು ರಾಜಕಾರಿಯವ ।

ಮೈತ್ರೇಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು
ಹೇಳಿದುದು.

ನಿನಗಿದೊಂದೇ ಕೊರತೆ ಪಾಂಡವ
ಜನಪರನು ಜೂಜಿನಲಿ ಸೋಲಿಸಿ
ಕನಲಿಸಿದೆ ನೀ ಕೆಡುವೆ ಯೆಂದನು ಕೌರವೇಶ್ವರನ[1] ॥ ೧೧

ಹೋದ ಕೃತಿಯಂತಿರಲಿ ಸಾಕಿ
ನ್ನಾದರೆಯು ಕೌಂತೇಯರನು ಕರೆ
ದಾದರಿಸಿ ಕೊಡು ಧರೆಯನೆನೆ ಕೊಪ್ಪರಿಸಿ ಖಾತಿಯಲಿ ।

ಮೈತ್ರೇಯನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನೊಪ್ಪದಿರಲು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಹೊಯ್ದು ತೊಡೆಯನು ಹಗೆಗೆ ಕೊಡುವೆನೆ
ಮೇದಿನಿಯನೆನೆ ರೋಷಶಿಖಿಯಲಿ
ಕಾದುದಾತನ ಹೃದಯ ಶಪಿಸಿದನಂದು ಮೈತ್ರೇಯ ॥ ೧೪

ತೊಡೆಗಳನು ಕಲಿಭೀಮ ಬವರದೊ
ಳುಡಿದು ಬಿಸುಡಲಿ ಯೆಂದು ಖತಿಯಲಿ[2]
ನುಡಿಯೆ ಮುನಿಪನ ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ।
ತೊಡೆಗೆ ಬಂದುದು ತೋಟಿ ಸಾಕಿ
ನ್ನೊಡಬಡಿಸಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಯ
ನುಡಿಗೆ ಮಱುಮಾತಿಲ್ಲೆನುತ ಮುನಿ ಸರಿದನಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೧೫

---

1 ಯಾದಱಿಂದ ಬಲುಗೇಡಹುದು ನಿನಗೆಂದ, ಚ. 2 ಶಾಪವ, ಚ.

ಆಮಹಾಮುನಿಶಾಪಭಯವನು
ಭೀಮಸೇನನ ಬಲುಹ ನೆನೆಯುತ
ವೈಮನಸ್ಯದ ಬೇಗೆಯಲಿ ಬಲು ಬೆಂದು ಬೇಸಱಿದೆ ।
ಭೂಮಿಪತಿ ಕರೆಸಿದನು ವಿದುರನ
ನಾಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯನು ಮುನಿಪನ
ತಾಮಸವನಱುಹಿದರೆ ಬೞಿಕಿಂತೆಂದನಾವಿದುರ ॥ ೧೬

ಮೈತ್ರೇಯನ ಮಾತನ್ನು ವಿದುರನು ಒಪ್ಪಲು ವಿದುರನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದುದು.

ತಪ್ಪದಿದು ನಿನ್ನಾತಗಳ ಭುಜ
ದರ್ಪತೀವ್ರಜ್ವರದ ವಿಕಳರ
ನೊಪ್ಪಿ ಕಾದೆ ಸುಯೋಧನಾದ್ಯರು ಜನಿಸಲೀಜಗಕೆ ।
ತಪ್ಪುವುದೆ ಋಷಿವಚನ ಸಂಧಿಯೊ
ಳೊಪ್ಪುಗೊಳು ಪಾಂಡವರನಲ್ಲದೊ
ಡಪ್ಪಿಕೊಂಬಳು ಮೃತ್ಯು ನಿನ್ನ ಕುಮಾರಕರನೆಂದ ॥ ೧೭

ಎನಲು ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯಾಗಿ ಕೌರವ
ಜನಪ ವಿದುರನ ಬೈದು ಕುಂತಿಯ
ತನುಜರಲಿ ಬಾಂಧವನಲಾ ಹೋಗವರ ಹೊರೆಗೆಂದು ।

ಕಾಮ್ಯಕವನವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿದುರನ ಗಮನ

ಮುನಿದು ಗರ್ಜಿಸೆ ಜೀಯ ಕರ ಲೇ
ಸೆನುತ ಮನದುಬ್ಬಿನಲಿ ಪಾಂಡವ
ಜನಪರಿಹ ಕಾಮ್ಯಕವನಾಂತರಕೈದಿದನು ಬೞಿಕ[1] ॥ ೧೮

ಇದಿರುಗೊಂಡರು ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸಿ
ವಿದುರನನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಕೇ
ಳಿದರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವನು ।

---

[1] ತಕೆ ಬಂದನಾವಿದುರ, ಡ.

ವಿದುರನಾಗಮನಪ್ರಪಂಚದ
ಹದನನೆಲ್ಲವ ಕೇಳಿದರು ಹೇ
ಳಿದನು ನಿಜವೃತ್ತಾಂತವನು ವಿದುರಂಗೆ ಯಮಸೂನು ॥ ೧೯

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದುದು.

ಇತ್ತಲಾವಿದುರನ ವಿಯೋಗದ
ಚಿತ್ತದಂತಸ್ತಾಪದಲಿ ನೃಪ
ಮತ್ತೆ ದೂತರ ಕಳುಹಿ ಕರೆಸಿದನಾತನನು ಪುರಕೆ [1] ।
ಹೆತ್ತಮಕ್ಕಳ ಬಿಡು ಪೃಥಾಸುತ
ರತ್ತ ತಿರುಗೆನೆ ಖಾತಿಗೊಂಡೆನು
ಮತ್ತೆ ಮುನಿಯದಿರೆಂದು ವಿದುರನನಪ್ಪಿದನು ನೃಪತಿ ॥ ೨೦

ಪಾಂಡವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಆವ ಬನದಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
ಠಾವು ನಿನಗೇನೆಂದರನಿಬರ
ನಾವ ಬನದಲಿ ಕಂಡೆ ಕೂಡೆನಿತುಂಟು ಪರಿವಾರ ।
ಆವುದಭಿಮತ ಭೀಮಸೇನನ
ಭಾವವೇನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗ
ಳಾವ ಭಂಗಿಯಲಿದ್ದರೆಂದನು ನಗುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೨೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಗಂಗಾನದಿಯಲು
ತ್ತರಿಸಲವರಿಗೆ ಕಮಲಮಿತ್ರನ
ಕರುಣವಾಯಿತು ಕನಕಪಾತ್ರೆಯೊಳಕ್ಷಯಾನ್ನದಲಿ ।
ಪರಿಕರದ ಪರುಠವಣೆಯಲಿ ಸಾ
ವಿರದ ಶತಸಂಖ್ಯಾತಧರಣೀ
ಸುರನಿಯೋಗಿಗಳಾಪ್ತಜನಸಹಿತೈದಿದರು ವನವ ॥ ೨೨

1 ದನು ಕರತರಿಸಿದನು ಗಜಪುರಿಗೆ, ಡ.

ಜನಪ ಕೇಳ್ ಕಿಮ್ಮೀರನೆಂಬವ
ನನಿಮಿಷರಿಗುಬ್ಬಸದ ಖಳನಾ
ತನ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕರವರಾರಣ್ಯಮಂದಿರವ ।
ದನುಜನೇ ಕಿಮ್ಮೀರನಾತನ
ನನಿಲಜನೊ ಫಲುಗುಣನೊ ಕೊಂದಾ
ತನೊ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊ ನೃಪ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಅರಸ ಕೇಳುವುದೇಕಚಕ್ರದೊ
ಳೊರೆಸಿದನಲಾ ಭೀಮನಾತನ
ಹಿರಿಯನೀಕಿಮ್ಮೀರ ಬಾಂಧವನಾಹಿಡಿಂಬಕಗೆ ।
ಧರಣಿಪನ ಪರಿವಾರದುಬ್ಬಿನ
ಭರವ ಕಂಡನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನ
ಹರಿಬವನು ಮರಳಿಚುವೆನೆಂದಿದಿರಾದನಮರಾರಿ ॥ ೧೪

ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ಬರಲು ಕಿಮ್ಮೀರನು ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿದುದು.

ಇವರು ಮೂಱೇ ದಿನಕೆ ಕಾಮ್ಯಕ
ನವಮಹಾಕಾನನಕೆ ಬರೆ ದಾ
ನವನು ದಾರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂದನು ಕೋಪ ಭುಗಿಲಿಡಲು [1] ।
ಅವನ ಕಂಗಳ ಕೆಂಪಿನಲಿ ಮೇ
ಘವನ ದಾಡೆಯ ಮಿಂಚಿನಲಿ ಖಳ
ನವಯುವವ ಕಂಡಳುಕಿ ನಿಂದರು ಮುಂಗುಡಿಯ ಭಟರು ॥ ೧೫

ಮುಂದೆ ಘೋರಾರಣ್ಯವಿದೆ ಸುರ
ಬಂದಿಕಾಱನ ಕಾಹಿನಲಿ ಕಾ
ಳಂದಿಯುದರದ ಮಬ್ಬಿನಂತಿದೆ ತೀವ್ರತರತಿಮಿರ ।
ಇಂದಿನಿರುಳಲಿ ಬದುಕಿದರೆ ಸಾ

1 ಕೈಯಮುಷ್ಟಿಯಲಿ, ಡ.

ಆಗ ಪಾಂಡವರ ಭಯ.

ವೆಂದಿಗೆಮಗಿಲ್ಲೆನುತ ಭಯದಲಿ
ನಿಂದುದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರಪರಿವಾರ[1] ॥ ೨೬

ದೈತ್ಯನ ಘೋರವಾದ ಧ್ವನಿ.

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮಾನವರ[2] ಸೊಗಡವ
ಗಡಿಸುತಿದೆ ಬರಹೇಳು ನೆತ್ತರು
ಗುಡುಹಿಗೈನೆಯರೆಲ್ಲಿ ಶಾಕಿನಿಡಾಕಿನೀನಿಕರ ।
ತಡೆಯ ಬೇಡಾ ತಿನ್ನೆನುತ ಬೊ
ಬ್ಬಿಡುತ ಖಳ ತಱುಬಿದನು ರಾಯನ
ಮಡದಿ ಹೊಕ್ಕಳು ಮಱೆಯನರ್ಜುನಭೀಮಧರ್ಮಜರ ॥ ೨೭

ಎಲೆಲೆ ರಾಕ್ಷಸ ಭೀತಿ ಹೋ ಹೋ[3]
ನಿಲಲಿ ನೀವ್ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಮಾತ್ರಕೆ[4]
ಗೆಲುವರೀ ನೃಪರೆನುತ ಮುನಿ ರಕ್ಷೋಘ್ನಸೂಕ್ತವನು ।
ಹಲವುವಿಧದಲಿ ಜಪಿಸಿ ದಿಙ್ಮಂ
ಡಲದ ಬಂಧವ ರಚಿಸಿ ಜನಸಂ
ಕುಲವ ಸಂತೈಸಿದನು ಧೌಮ್ಯನು ಮುಂದೆ ಭೂಪತಿಯ ॥ ೨೮

ಪಾಂಡವಕಿರ್ಮೀರರ ಸಂವಾದ.

ಆರು ನೀವ್ ನಡುವಿರುಳು ಪಾಂಡುಕು
ಮಾರಕರು ನಾವಿತ್ತಲೇನು ವಿ
ಚಾರಿಸಲು ನೀವಾರು ನಾವಾ ಬಕಹಿಡಿಂಬಕರ ।
ವೈರಿಗಳಲಾ ಹೊಲ್ಲಹೇನು ವಿ
ಕಾರಿಗಳನೊಡೆಹೊಯ್ದು ಶೋಣಿತ
ವಾರಿಯೋಕುಳಿಯಾಡಬೇಹುದೆನುತ್ತ ಖಳ ಜಱಿದ ॥ ೨೯

1 ದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರಕರ ಸೇನೆ, ಡ. 2 ಮಾನಿಸರ, ಚ.

3 ಹೋಗದೆ, ಚ. 4 ನಿಲು ನಿಲೇವೋ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕೆ, ಚ.

ಭೀಮನ ಪರಾಕ್ರಮವಾಕ್ಯ

ಮಿಡಿದನರ್ಜುನ ಧನುವನಾತನ
ತಡೆದು ನಿಂದನು ಭೀಮನಸುರನ •
ಕೆಡೆಹಿ ಕಾಮ್ಯಕವನದ ಭೂಮಿಯ ಭೂತಸಂತತಿಗೆ ।
ಬಡಿಸುವೆನು ನೀ ಸೈರಿಸೆನುತವ
ಗಡಿಸಿದನು ಕಲಿ ಭೀಮನಂತ್ಯದ
ಸಿಡಿಲ ಸೆಱೆಬಿಟ್ಟಂತೆ ಬೊಬ್ಬಿಡುತಿರ್ದನಾಭೀಮ ॥ ೩೦

ದೈತ್ಯನ ಪರಾಕ್ರಮವಾಕ್ಯ.

ಎಂಚೆಸೇನನು ಪವನಜನ ಕೈ
ಕೊಂಬದೈತ್ಯನೆ ಹೆಮ್ಮರನ ಹೆ
ಗ್ಗೊಂಬ ಮುಱಿದನು ಸವಱಿದನು ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳ ।
ತಿಂಬೆನಿವನನು ತಱಿದು ತಮ್ಮ ಹಿ
ಡಿಂಬಕನ ಹಗೆ ಸಿಲುಕಿತೇ ನಾ
ನಂಬಿದುದು ಬಲುದೈವವೆನುತಿದಿರಾದನಮರಾರಿ ॥ ೩೧

ಹಣುಂಗುವಾಯತದೃಷ್ಟಿಯೋರೆಯ
ಕುಣಿವಮೀಸೆಯ ದೈತ್ಯನೊಲಿದಿ
ಟ್ಟಣಿಸಿ ಬರಲಾ ಭೀಮನಾಧರ್ಮಜಗೆ ಮಾರುತಗೆ ।
ಕ್ಷಣದಿ ನಮಿಸುತುದಾರವೀರಾ
ಗ್ರಣಿ ಕಿಡಿಯ ವದನದಲಿ ಸೂಸುತ
ಸೆಣಸಲನುವಾಗಿರ್ದ ಕೇಳ್ ನೃಪ ಸಮರಸಂಭ್ರಮವ ॥ ೩೨

ಯುದ್ಧ ಜರುಗಿದಕ್ರಮ.

ಹೊಯ್ದನವನುರವಣಿಸಿ ಕುಸಿದೊಡೆ[1]
ಹೊಯ್ದು ಹೊಕ್ಕನು ಭೀಮನೆಲವೋ
ಕೈದು ಮರನೇ ಸೆಳಗೆ ಗಡೆವುದೆ ಭದ್ರಮದದಂತಿ ।

---

1 ಮುಱಿದೊಳ,

ಕೈದುವಿಲ್ಲಾ ತರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು
ಕೈದುವನು ಬಿಲುಸರಳನೆನುತವೆ
ಹೊಯ್ದು ಹುರಿಯೋಹುರಿ ಯೆನುತ ಗಹಗಹಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥೩೩

ಮುಱುಕಿಸುವ ಪವನಜನ ನೆತ್ತಿಯು
ನೆಱಗಿದನು ಬೞಿಕವನ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಬಿಱುಸಿನೈಯ್ಯನೊ ಸಿಡಿಲ ಶಿಷ್ಯನೊ ವಜ್ರಕರಹತಿಯೊ ।
ಕಱಗಿದನು ಮಯಣಾದಿಮಗಳಿಂ
ದೆಱೆದ ಕಾಹಿನ ಕಱುವೆನಲು ಕು
ಕ್ಕರಿಸಲಸುರನನಿಕ್ಕಿದನು ಚಾಪಳಚಪೇಟದಲಿ ॥　೩೪

ಕಿರ್ಮೀರನ ಮರಣ.

ಡೆಂಡಣಿಸಿ ಸುರವೈರಿ ದೊಪ್ಪನೆ
ದಿಂಡು ಗೆಡೆದನು ನೀಲಶೈಲದ
ದಂಡಿಕಾಱನ ದೇಹಗರ್ತದ ರಕ್ತನಿರ್ಝರದ ।
ದೊಂಡೆಗರುಳನ ಬಾಯಿಜೋಲಿನ
ಕುಂಡಲಿತಕರಜಂಘೆಗಳ ಬಿಡು
ಮಂಡೆಗೆದಱಿದ ಖಳನ ಕಂಡುದು ಭೂಸುರವ್ರಾತ ॥　೩೫

ಅರಸ ಹೇೞುವುದೇನು ಹೋರಿದ
ನರೆಘಳಿಗೆ ಕೊಂಡಾಡಿ ಬೞಿಕಿ
ಟ್ಟೊರಸಿ ಹುಡಿಯಲಿ ಹೂೞಿದನು ಕಿರ್ಮೀರದಾನವನ ।
ಬೆಱಸಿತಾ ವಿಪ್ರೌಘವಾಮುನಿ
ವರಿಯರೀಕಾಮಿನಿಯರೀ ನೃಪ
ವರನ ಪರಿಕರವಾಮಹಾಕಾಮ್ಯಕವನಾಂತರವ ॥　೩೬

ತಳಿತು ಬಿಟ್ಟುದು ಕೂಡೆ ಹರಹಿನ
ಹೞುವೆದಲಿ ದ್ವಿಜನಿಕರ ರಚಿಸಿದ
ತಳಿರಗುಡಿಗಳ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯ ಭದ್ರಭವನಿಕೆಯ ।

ಮೆಳೆಯ ಮಂಟಪ ಹೊದಱದುಱುಗಲ
ನೆಳಲ ಚಾಕಿಗೆ ವಿಪುಳವೆರಸಂ
ಕುಳದೊಳೋಲಗಶಾಲೆ ಮೆಱೆದುದು ಧರ್ಮನಂದನನ ॥ ೩೭

ಆಸಕಲಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿವಿ
ಲಾಸವರಮನೆಗಳನು ಮಱೆಸಿದು
ದಾಶರಭಶಾರ್ದೂಲಸೇವಿತಘೋರಕಾಂತಾರ ।
ಆಸುಧಾಕಲಿತಾನ್ನವೇ ಫಲ
ರಾಸಿಯಾದುದು ಗೇಯರಸವಿ
ನ್ಯಾಸವೇ ಮಧುಮಕ್ಷಿಕವ್ರಜಜಂಬುಕಧ್ವಾನ ॥ ೩೮

ದಿನಪ ಕೃಪೆಮಾಡಿದನಲೇ ಕಾಂ
ಚನಮಯದ ಭಾಂಡವನು ಬೞಕಾ
ವನಜಮುಖಿ ಮಾಡಿದ ಸುಪಾಕದ ಷಡ್ರಸಾನ್ನದಲಿ ।
ಮುನಿಜನಕೆ ಪರಿಜನಕೆ ಭೂಸುರ
ಜನಕೆ ತುಷ್ಟಿಯ ಮಾಡಿ ಭೂಪತಿ
ವನದೊಳಿರ್ದನು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೯

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸಕಲಯದುಬಲಸಹಿತ ಭಕ್ತ
ಪ್ರಕರಪಾಲಕನೊಲಿವು ವಿಗೆ [1] ಕಾ
ಮ್ಯಕಮಹಾಕಾನನಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದನಸುರಾರಿ ।

[1] ನೊಲವಿನಲಿ, ಚ.

ಪಾಂಡವರ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದ್ವಾರಕಾಪುರ
ವರಕೆ ಬಂದುದು ವಾರ್ತೆ ಪೀತಾಂ
ಬರನ ಬಹಳಾಸ್ಥಾನದಲಿ ವರ್ತಿಸಿದುದಡಿಗಡಿಗೆ ।
ಧರೆಸಹಿತ ನಿಜವಸ್ತುವಾಹನ
ಪರಮವಿಭವವ ಬಿಸುಟು ಬಾರಿಯ
ಪರಿಭವದಿ ನಟ್ಟಡವಿಯೊಕ್ಕರು ಪಾಂಡುಸುತರೆಂದು ॥ ೧

ಕೇಳಿ ತಲೆದೂಗಿದನು ಮೂಗಿನ
ಮೇಲುವೆರಳಿನ ಹೊತ್ತದುಗುಡದ
ತೂಳಿದುಬ್ಬೆಯ ನೆಟ್ಟನೋಟದ ನೆಗ್ಗಿನುತ್ಸವದ ।
ಹೋಳಿದೂಹೆಯ ಹಿಡಿದ ನೆನಹಿನ
ಹೇಳಲಳಿದೆನೆ ಹುದಿದ ಭಾವದೆ
ಲಾಲಿಸಿದನಸುರಾರಿ ದೂತವ್ರಜದ ಬಿನ್ನಪವ ॥ ೨

ಅಕಟ ಕಪಟದ್ಯೂತದಲಿ ನೃಪ
ಮುಕುರದುನ್ನತಿ ಮುಳಿದುದೇ ಕೌ
ಳಿಕದಲೀ ಕೌರವರು ಕೊಂಡರೇ ಧರ್ಮಜನ ನೆಲನ ।
ಅಕುಟಿಲರಿಗೇಕಿದು ನಿರಾಬಾ
ಧಕರಿಗೇಕಿದು ಸಕಲಸುಜನ
ಪ್ರಕರವೆಂದ್ಯರಿಗೇಕೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದನಸುರಾರಿ[1] ॥ ೩

ಹಿರಿದು ಹರಿ ಚಿಂತಿಸಿದನೀವ್ಯತಿ
ಕರವನಳಿಯದ ಮುಗ್ಧರಿದನಾ
ರಳಿವರೈ ವಿಶ್ವಂಭರಾಭಾರೋಪರೋಧನಕೆ ।

---

[1] ನುತ್ತಸುರಾರಿ ಚಿಂತಿಸಿದ, ಚ.

ಧರಣಿಯಲಿ ವ್ಯೈಗೊಂಡು ದೈತ್ಯರ
ನೊರಸಿದನು ಬಳಿಕುಚಿದ ಪಾಂಡವ
ಕುರುನೃಪರ ಕದಡಿಸಿದನೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಕಡು ದು
ಮ್ಮಾನದಲಿ ಹೊಱವಂಟು ಬಂದನು
ದಾನವಾಂತಕನೈದಿದುವು ದಂಡಿಗೆಗಳರಸಿಯರ ।
ಆನಿಖಿಳನೃಪವರ್ಗಯಾದವ
ಸೇನೆ ಕವಿದುದು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಕಾನನವ ಕರುಣಾಳು ಹೊಕ್ಕನು ಹಲವು ಪಯಣದಲಿ ॥ ೫

ಆಗ ಅನೇಕರಾಜರ ಆಗಮನ.

ಕೇಳಿದಾಗಳೆ ಬಂದರಾಪಾಂ
ಚಾಲಕೈಕಯಧೃಷ್ಟಕೇತುವ
ರಾಳಕುಂತೀಭೋಜಸೃಂಜಯಸೋಮಕಾದಿಗಳು ।
ಮೇಲೆಮೇಲೀನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕಿನ
ಮೂಲೆಯರಸುಗಳವರ ಕಂಡುಪ
ಲಾಲಿಸಲು ಬರುತಿರ್ದರಾಕಾಮ್ಯಕಮಹಾವನಕೆ ॥ ೬

ಪಾಂಡವರು ಸರ್ವರನ್ನು ಆದರಿಸಿದುದು.

ಇವರು ಬಂದರು ನಿಖಿಳಭೂಸುರ
ನಿವಹಸಹಿತಿದಿರಾಗಿ ವರಬಾಂ
ಧವರೊಳಭಿವಂದ್ಯರಿಗೆ ತತ್ಸಮರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠರಿಗೆ ।
ಅವರವರಿಗವರುಚಿತಸತ್ಕಾ
ರವನು ಮಾಡಿ ಮುರಾರಿಯಂಘ್ರಿಯ
ನವಿರಳಾಶ್ರುಗಳಿಂದನಾದಿದರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭

ಬೇಱೆ ಬೇಱೆಯ್ವರನು ತೆಗೆದು ಮು
ರಾರಿಯಪ್ಪಿದನಡಿಗಡಿಗೆ ದೃಗ

ವಾರಿಗಳನೊರಸಿದನು ಪೀತಾಂಬರದ ಸೆಱಗಿನಲಿ |

ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು.

ಸಾರೆಸಾರೆನಲುಪ್ಪಡಣೆಯು ವಿ
ಕಾರವಿನ್ನೇಕೆನುತ ರಾಯನ
ನಾರಿ ಬಂದಳು ಕವಿದು ಬಿದ್ದಳು ಹರಿಯ ಚರಣದಲಿ ‖ ೮

ಬಱಲಿದಳು ದೆಸೆಯೊಡನೊಱಲೆ ಮಿಗೆ
ಹೊಱಳಿದಳು ಹರಿಪಾದದಲಿ ಮೈ
ಮಱೆದಳಂಗನೆ ತನುವ ಮುಸುಕಿದ ಕೇಶಪಾಶದಲಿ |
ಕಱಗಿದಳು ಕಂದಿದಳು ಮೊಮ್ಮಲ
ಮಱುಗಿ ಕರುಗಂದಿದಳು ದೃಗ್ಜಲ
ದೊಱತೆಯುಕ್ಕಿತು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಹೀಶನಂಗನೆಗೆ ‖ ೯

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ.

ಹಿಂದೆ ಸೀರೆಯ ಸೆಳೆಯಲಕಟ ಗೋ
ವಿಂದ ರಕ್ಷಿಸನಾಥನಾಥ ಮು
ಕುಂದ ಕಾಯ್ಯೈ ಕೃಷ್ಣ ರಕ್ಷಿಸು ಕರುಣಿಸಸುರಾರಿ |
ಇಂದಿರಾಪತಿಯೇ ಯಶೋದಾ
ನಂದನನೆ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಸಲ
ಹೆಂದೊಡುಱುಹಿದ ದೈವ ನೀ ಮೈದೋಱಿದೈ ತನಗೆ ‖ ೧೦

ಶ್ರುತಿಗಳಿಗೆ ಮೈದೋಱೆ ಸುಪತಿ
ವ್ರತೆಯರಿಗೆ ಗೋಚರಿಸೆ ಯತಿಸಂ
ತತಿಗೆ ನಿರ್ಮಳಸಾರಸರ್ವಜ್ಞಾನಭಾವನೆಗೆ |
ಮತಿಗೊಡದ ಮಹಿಮಾಂಬುನಿಧಿ ಯೆನ
ಗತಿಶಯವ ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ಲಜ್ಜಾ
ಸ್ಥಿತಿಯನುಱುಹಿದ ದೈವ ನೀ ಮೈದೋಱಿದೈ ತನಗೆ ‖ ೧೧

ಪತಿಗಳಿವರಂಜಿದರು ಧರ್ಮ
ಸ್ಥಿತಿಯನಱುದವರಳುಕಿದರು ತ
ತ್ಪಿತೃಪಿತಾಮಹಗುರುಗಳಡಗಿದರವನಿಯನು ಬಗಿದು ।
ಗತಿವಿಹೀನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀನೇ
ಗತಿಯೆನುತ ಬಾಯ್ಬಿಡಲು ಲಜ್ಜಾ
ಸ್ಥಿತಿಯನುಳುಹಿದ ದೈವ ನೀ ವೈದೋಱಿದೈ ತನಗೆ ॥ ೧೦

ಹೆಸರುಗೊಂಡರೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದು
ಬ್ಬಸದ ಭಾರವ್ಯಸನವನು ಹಿಂ
ಗಿಸಿದೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪದದ ದರುಶನವೇನನಿತ್ತಪುದೊ ॥
ಹೆಸರುಗೊಳಲಱಿಯದೆ ಮನೋವಾ
ಗ್ವಿಸರ ಮರಳಿದ ತರ್ಕನಿಗಮ
ಪ್ರಸರಣದ ಪರಬೊಮ್ಮ ನೀ ವೈದೋಱಿದೈ ತನಗೆ ॥ ೧೩

ದಾನಯಜ್ಞ ತಪೋವ್ರತಾನು
ಷ್ಠಾನನಿಷ್ಠರು ಕಾಣರಷ್ಟವಿ
ಧಾನಯೋಗದ ಸಿದ್ಧರಱಿಯರು ನಿಮ್ಮ ಸುಳಿವುಗಳ ।
ಜ್ಞಾನಮುದ್ರಾತ್ರಿಪುಟಿಯನು ಸಂ
ಧಾನರಹಿತಜ್ಞಪ್ತಿರೂಪನು
ನೀನೆನಿಪ ಪರಬೊಮ್ಮ ನೀ ವೈದೋಱಿದೈ ತನಗೆ । ೧೪

ಕಾಯಿದೈ ಪ್ರಹ್ಲಾದಮಾರ್ಕಂ
ಡೇಯುವನಗಜವಂಬರೀಷನ
ಕಾಯಿದೈ ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ಪಾತಕಿಯಜಾಮಿಳನ ।
ಕಾಯಿದೈ ಗೋವಿಂದ ಯೆನೆ ಯೆ
ನ್ನಾಯತಿಕೆಯಭಿಮಾನವನು ನೀ
ಕಾಯಿದೈ ಯೆಂದೆನುತ ಪದದಲಿ ಹೊಱಳಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೧೫

ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಧಾನ

ಏಳು ತಾಯೆ ಮಹಾಸತಿಯೆ[1] ಪಾಂ
ಚಾಲಿ ನೊಂದೌ ತಂಗಿ ಯೆನುತ ಕೃ
ಪಾಳು ಕಂಬನಿದೊಡೆದು ಕೊಡಹಿದನವಯವದ ರಜವ ।
ಮೇಲು ಮುಜ್ಜಳದೆಱೆದ ತನುವಿನ
ಹೇಳಿಗೆಯ ಶೋಕಾಹಿ ಯೆಂತಿರೆ
ಲೋಲಲೋಚನೆಯುಱಲು ಮಿಗೆ ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿತಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೧೬

ಆಸಕಲಪರಿವಾರವಾಧರ
ಣೀಶರಾಮುನಿನಿಕರವಾಜನ
ವಾಸತೀನಿಕುರುಂಬವಾಗಜಘೋಟಕವ್ರಾತ ।
ಆಸರೋಜಾನನೆಯ ಬಹಳ
ಕ್ಲೇಶವನು ಕಂಡಕ್ಷಿಜಲವಾ
ರಾಸಿಯಲಿ ತೇಂಕಾಡಿತೇನೆಂಬೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವ ॥ ೧೭

ಮುಡಿಯ ಸಂವರಿಸಬಲೆ ಸೀರೆಯ
ನುಡು ನವಾಂಬರವಿದೆ ವಿರೋಧವ
ಬಿಡು ಸುಯೋಧನರಾಜಸಂತತಿಯುರಿದುದಿನ್ನೇನು ।
ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡರು ನಾಯ್ಗಳಿನ್ನದ
ನುಡಿದು ಫಲವೇನಕಟ ಕೈಕೊಂ
ಡಡವಿಯನುಭವ ಸವೆಯೆ ಸೈರಿಪುದೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೮

ತುಱುಬ ಕಟ್ಟುವೆ ಹದನ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಯಱಿಯದೆಂಬೆನೆ ಸಕಲಸಚರಾ
ಚರದ ಚೇತನರೂಪದೇಹಿನಿಕಾಯಕೃತಿಸಾಕ್ಷಿ ।
ತಱಿದು ದುಶ್ಶಾಸನನ ವಕ್ಷದೊ

1 ಸರೋಜಮುಖಿ, ಚ.

ಳೊಱಿವ ರಕುತದಲದ್ದಿ ಕಟ್ಟುವ
ತುಱುಬನಱಿಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದಳು ನಗುತ ಪಾಂಚಾಲಿ ‖ ೧೯
ಐಸಲೇ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗ
ಳೇಸರವದಿರು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಬೀಸಱಿಕೆ ಬಲುಗೈಯೆ ಬರ್ಹಿರ್ಮುಖರ ಭಾರವಣೆ ।
ದೂಷಕನ ರಕ್ತದಲಿ ನಿನ್ನಯ
ಕೇಶವನು ಕಟ್ಟಿಸುವೆ ನಿನ್ನೀ
ಭಾಷೆ ಯೆನ್ನದು ತಾಯೆ ತವಕಿಸಬೇಡ ನೀನೆಂದ ‖ ೨೦
ವರತಪಸ್ವಿನಿ ನೀನು ನಿನ್ನನು
ಕೆರಳಚಿದರೇ ನಾಯ್ಗಳ್ಕಟಾ
ಭರತಸಂತತಿ ಫಲಿತಕದಳಿಯು ತೆಱದಲಾಯಿತಲ ।
ಕುರುಡನಱಿಯದೆ ಹೋದಡೆಯು ಕಂ
ಗರುಡರಾದರೆ ಭೀಷ್ಮವಿದುರಾ
ದ್ಯರು ಮಹಾದೇವೆನುತ ಮುರರಿಪು ತೂಗಿದನು ಶಿರವ ‖ ೨೧
ಶಕುನಿ ಕಲಿಸಿದ ಕಪಟವೇ ಕೌ
ಳಿಕದ ಜೂಜಿದು ನಿಮ್ಮನೀ ಕಾ
ನ್ಯಕಕೆ ತಂದುದು ದ್ಯೂತದಲಿ ನಾವಿಲ್ಲಲೇ ಯೆನಲು ।
ಸಕಲಜೀವರ ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿ
ಪ್ರಕಟ [1] ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪಾ
ತ್ಮಕನು ನೀನೆಲ್ಲಿಲ್ಲ [2] ಹುಸಿ ಹುಸಿ ಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ‖ ೨೨

ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆಬಂದಾಗ ನಾನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ.

ದೇವಿ ತಾಸಿದನಱಿದೊಡಾವಸು [3]
ದೇವನಾಣೆ ಮಹಾದ್ಭುತವನದ [4]

---

1 ಪ್ರಕರ, ಚ. 2 ನೀನಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಚ.
3 ನಿದನಱಿದೆನಾದೊಡೆ, ಡ. 4 ಭಾವಿಸಲು ವಸುದೇವನಾಣೆಪು, ಡ.

ನಾವನಱಿಯೆನು ಯದುನೃಪಾಲವಿಪತ್ಪರಂಪರೆಯ[1] |
ನೀವು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಮುಖದ ಫ
ಲಾವಳಿಯೊಳಾವಿರಲು ಮುತ್ತಿತು
ದೇವರಿಪುಬಲನಿಕರವಸ್ಮದ್ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ || ೧೩

ಸಾಲ್ವಪುರಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಲಗ್ಗೆಗಳುಕುವುದಲ್ಲಲೇ ಬಲು
ದುರ್ಗವದು ದುರ್ಭೇದವದಱೊಳ
ಗಗ್ಗಳೆಯರಿದ್ದರು ಹಲಾಯುಧಮನ್ಮಥಾದಿಗಳು |
ಬಗ್ಗಿ ಕವಿವಕಠೋರದೈತ್ಯರ
ನುಗ್ಗುನುಸಿಮಾಡಿದರು ಸೋಲದ[2]
ಸುಗ್ಗಿಯಾಯಿತು[3] ಮಾರ್ಬಲದೊಳಬುಜಾಕ್ಷ ಕೇಳೆಂದ || ೧೪

ಅಳುಕಿ ಮುತ್ತಿಗೆದೆಗೆದು ಸಾಲ್ವನ
ದಳ ಮುಱಿದು ನಿಜಪುರಕೆ ಹಾಯ್ದುದು
ಗೆಲವು ಸಾತ್ಯಕಿ[4] ರಾಮಕಾಮಾದಿಗಳ ವಶವಾಯ್ತು |
ಬಳಿಕ ನಿಮ್ಮಯ ರಾಜಸೂಯಕೆ
ಕಳಶವಿಟ್ಟು ಮದೀಯನಗರಿಯ
ಕಳಕಳವ ಸಂತೈಸಿ ನಡೆದೆವು ಸಾಲ್ವಪುರಿಗಾಗಿ || ೧೫

ಏನನೆಂಬೆನು ಸಾಲ್ವಪುರದ ನ
ವೀನಮಾಯಾರಚನೆಯನು ತನ
ಗಾನಲಸದಳ ವ್ರತದಗೀರ್ವಾಣರಿಗೆ ಗೋಚರವೆ |
ದಾನವನ ಮಾಯಾಪುರದ ಸಂ
ಸ್ಥಾನವರ್ಮವನಱಿದು ಶರಸಂ
ಧಾನದಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದೆವು ಸಾಲ್ವಾದಿರಿಪುಭಟರ || ೧೬

1 ಹಾವಿಸೋದವನೇವೊಗಟ್ವೆನು ಯದುಪರಂಪರೆಯ, ಡ.
2 ಹರಣದ, ಚ. 3 ನೆಱೆದುದು, ಚ. 4 ನಮ್ಮಯ, ಚ.

ಆಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜೂಜು ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಚನ

ಅತ್ತಲಾಕೋಳಾಹಳದಲಿರ
ಲಿತ್ತಲಾದುದು ಜೂಜು ನಿಮ್ಮವಿ
ಪತ್ತು ಕಂಡುದು ತೆರಹ ತಪ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸುಚಿವ್ರುಗಳ ।
ಇತ್ತಲಿವಿರೆ ಮೇಣು ದ್ವಾರಕೆ
ಯತ್ತಲಿರೆ ನೀವಡವಿಯೊಕ್ಕರೆ
ಹೆತ್ತಳೋ ದೇವಕಿ ಮಗನನೆಂದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೧೭

ದ್ರೌಪದಿಯು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ.

ದ್ವಾರಕೆಯುಲಿರು ಮತ್ಪುರದಲಿರು
ದೂರದಲ್ಲಿರು ಮೇಣು ನಿಮ್ಮಯ
ಸಾಚಿ ನಿಮ್ಮಡಿ ಇರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾಂಡುನಂದನರ ।
ಭಾರ ನಿನ್ನದು ಭಕ್ತಜನದಾ
ಧಾರ ನಿನ್ನದನಾಥರಾವತಿ
ಕಾರುಣಿಕ ನೀನೆಂದು ಬಿದ್ದಳು ಮತ್ತೆ ಚರಣದಲಿ ॥ ೧೮

ಮಗನ ಕರೆವರೆ ಯಮನ ದೂತರ
ತಗುಳುವೆಂದು ಸಮೀಪವರ್ತಿಯೆ
ನಗಧರ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಸಲಹೆನೆ ಮುನಿಕುಮಾರಕನ ।
ಉಗಳಿಚಿದೆಲಾ ಮೃತ್ಯುವಿನ ತಾ
ಳಿಗೆಯಿನೆಂದು ಸಮೀಪವರ್ತಿಯೆ
ಜಗನುಮಯ ನೀ ಜಾಣನಹೆ ಯೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೯

ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ವಚನ.

ಆಯಿತೇಳೌ ತಂಗಿ ನೀ ಪಿರಿ
ದಾಯಸವನನುಭವಿಸಲುದಿಸಿದೆ
ರಾಯನಾಡಿದ ಭಾಷೆ ಸಲಲಿ ವನಪ್ರವಾಸದಲಿ ।

ವಾಯುತನುಜನ ನುಡಿ ಯೆಲೇ ನಿ
ನ್ನಾಯತಿಕೆ ಹೋಣೆಯಾಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ
ತಾಯೆ ನಾ ಹೊಣೆ ಯೆಂದು ಕೊಟ್ಟನು ಸತಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯ || ೩೦

ವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಕೃ
ತಾಂತಸುತಭೀಮಾದಿಗಳ ಮುನಿ
ಸಂತತಿಯ ಮನ್ನಿಸಿದನವರವರುಚಿತವೃತ್ತಿಯಲಿ |
ಎಂತು ಹದಿಮೂಱಬುದವೀನೃಪ
ಸಂತತಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದವಕಟ ವ
ನಾಂತರದಲೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಗೆ || ೩೧

ಪಾಂಡವರ ಹೆಂಡರುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರವರ ತೌರುಮನೆಗಳಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿದುದು.

ಕಳುಹುವುದು ಸೌಭದ್ರನನು [1] ನಿಜ
ಲಲನೆಯರನವರವರ ತಾಯ್ಮನೆ
ಗಳಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡಿ ನಿಮ್ಮ ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತರ |
ಹಱುವೆ ದಾಟಲಿ ದ್ರುಪದನಂದನೆ
ಯುಱಲಸಿಖಿಗಿಂಧನವಲೇ ಕುರು
ಕುಲದ ಕರಡದ ಬಣಬೆ ಕಾದುವುದಿಲ್ಲ ಬಱಿಕೆಂದ [2] || ೩೨

ಎಂದು ಕಳುಹಿ ಸುಭದ್ರೆಯನು ನರ
ನಂದನನ ಬೀಳ್ಕೊಳಿಸಿದನು ನೃಪ
ನಂದನರ ಕಳುಹಿಸಿದನಾಪಾಂಚಾಲಪತಿಯೊಡನೆ |
ಇಂದುವದನೆಯ ಸಂತವಿಟ್ಟು ಮು
ಕುಂದ ರಥವೇಱಿದನು ಕುಂತೀ
ನಂದನರು ಕಳುಹುತ್ತಬಂದರು ಕಮಲಲೋಚನನ || ೩೩

1 ಸೌಭದ್ರೆಯನು, ಚ. 2 ಕಾಮುರುಹುವುದು ಕೇಳೆಂದ, ಚ.

ಬೀಳುಕೊಂಡರು ಕೃಷ್ಣನನು ಪಾಂ
ಚಾಲಪತಿಯುನು ಪಂಚಕೈಕೆಯು
ಚೋಳಕೇರಳಪಾಂಡ್ಯಕುಂತೀಭೋಜಸೃಂಜಯರ ।
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟರು ಧೃಷ್ಟಕೇತುನೃ
ಪಾಲವೊದಲಾದಖಿಳಧರಣೀ
ಪಾಲಕರು ದುಗುಡದಲಿ ಹೊಕ್ಕರು ತಮ್ಮ ನಗರಿಗಳ ॥ ೨೪

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಯಜ್ಞಪುರುಷನ ನೇಮದಲಿ ಪಿತೃ
ಯಜ್ಞವನು ಯಮಸೂನು ರಚಿಸಲ
ಭಿಜ್ಞಮುನಿಗಳ ವರಿಸಿ ವಿಧಿವಿಹಿತದಲಿ ಪೂಜಿಸಿದ ॥

ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಇರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕುಂತಿಯ ಪತಿಯು ತದ್ದಿನ
ಕಾಲ ಬಂದುದು ಕೃಷ್ಣ ನಿರುತಿರೆ ತದ್ವನಂಗಳಲಿ ।
ಹೇಳಿದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂದನು
ಕೇಳು ಧರ್ಮಜ ಋಷಿಗಳೈವರ
ಕಾಲದಲಿ ಕರೆ ನಾಳೆತನಕಿಹೆನೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೧

ಆಗ ಪಾಂಡುರಾಯರ ಶ್ರಾದ್ಧ ನಡೆದಕ್ರಮ.

ಮಾಡು ವಿಶ್ವೇದೇವರಿಬ್ಬರ
ರೂಢರೀದೂರ್ವಾಸಧೌಮ್ಯರ
ನೋಡಿ ಮಾಡೈ ಮುಖ್ಯಕ್ಷಣದಲಿ ವ್ಯಾಸಕೌಶಿಕರ ।
ಮಾಡು ಪ್ರಪಿತಾಮಹರ ಠಾವಿಗೆ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ ಜೈಮಿನಿಯನತಿಥಿಗೆ
ಮಾಡು ನಮ್ಮನು ಶ್ರಾದ್ಧರಕ್ಷೆಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧

ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಜ ಕ್ಷಣವೆನಿತ್ತನು
ಮೇಲೆ ನಾಲ್ವರಿಗಲ್ಲಿ ಜೈಮಿನಿ
ಯಾಲಯವ ನಾವಱಿಯೆವೆಂದೆನೆ ಕೃಷ್ಣ ನಸುನಗುತ ।
ಲೋಲಮುನಿಯಾಶ್ರಮವು ಹಿಮಗಿರಿ
ಶೈಲದೊತ್ತಿನಲಿರುವುದಲ್ಲಿಗೆ
ನೀಲಗಿರಿಯೆಂಬೊಂದು ನಗವಿದೆ ದಿವ್ಯವನದಲ್ಲಿ ॥ ೨

ಅಲ್ಲಿಗನಿಲಜ ಪೋಗಿ ಕ್ಷಣವನು
ನಿಲ್ಲದಿತ್ತೊಡೆ ಬೞಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧವ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ದುಃಖ ಬಂದರೆ ಪರರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ।
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಶವವ ಹೊಱಲಿಕೆ
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಬಂದ ದುರಿತಕೆ
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಪರರ ಸುಖಗಳ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ದೇವಯಾತ್ರೆಯ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಪರರ ವಂದಿಸೆ ವೇದಸಂಹಿತೆಯ ।
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮವ
ನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ದುಃಖಬಂದರೆ
ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನನು ಪುಣ್ಯಕಥನವ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ಭೂಮಿಯಲಿ ಪರರನ್ನಪಾನವ
ಸೋಮಶೇಖರ ಧರಿಸಲರಿಯನು
ಕಾಮುಕರು ತಾವೇನನರಿಸುವರರಸ ಚಿತ್ತೈಸು ।
ಭೂಮಿಸುರನೃಪವೈಶ್ಯಶೂದ್ರ
ಸ್ತೋಮದಲಿ ನೋಡಲ್ಕೆ ವಿಪ್ರ
ಸ್ತೋಮವೇ ಸತ್ಪಾತ್ರವೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೬

ಅದನು ಧರಿಸಲು ದ್ವಿಜನೆ ಯೋಗ್ಯನು
ಮುದದಿ ಲೋಕವನುಂಡು ರಕ್ಷಿಸೆ
ಸದೆ ಬಡಿವನುಂಡವರ ಪಾಪವನಿದು ನಿರರ್ಥಕವೆ ।
ನದಿಗೆ ವಿಪ್ರಂಗನಲಗಾಗಲು
ವಿಧಿಸಿಹುದೆ ಯನುಚಿತವ ವೈರಿಗೆ
ಮುದದಿ ಸಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕುವರ್ಣದೊಳಾರು ಹೇಪೆಂದ ॥ ೭

ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಜ
ನಂದು ಕಳುಹಿದನನಿಲಜನ ನಲ
ವಿಂದಲೈತಂದಂಘ್ರಿಗೆರಗಿದನೊಲಿದು ಜೈಮಿನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ನೀನಾರೆನಲು ಪವನಜ
ಬಂದಕಾರ್ಯವದೇನೆನಲು ತಾ
ಬಂದೆನಗ್ರಜ ಬೆಸಸೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೮

ಆವ ಕಾರಿಯ ವಾವ ಕಾರಣ
ವಾವುದಭಿಮತ ಬೆಸಸೆನಲು ಭೂ
ದೇವ ಬಿನ್ನಹ ತದ್ದಿವಸವಿದು ನಮ್ಮ ಜನಕಗೆ ।
ನೀವು ಕ್ಷಣವನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯೆನೆ
ಭಾವದಲಿ ಕಡು ನೊಂದು ನಿನಗೀ
ಠಾವನಾರರುಹಿದರು ಯೆನೆ ಕೈಮುಗಿದನಾಭೀಮ ॥ ೯

ಭೀಮಸೇನನ ಮಾತಿಗೆ ಜೈಮಿನಿಯ ಚಿಂತೆ.

ಮುನಿಪನತಿಚಿಂತಿಸಿದನೆನಗೀ
ಘನತರದ ರಾಜಾನ್ನವಿದನಾ
ಷ್ಣಣಿಸುವೆನೆ ರಾಜಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಕ್ರೂರತರವಿದನು ।
ತನಗೆ ಹರಿವುದೆ ಗಸಣೆ ಬೇಡೆಂ
ದೆನುತ ದೂರಾಶ್ರಮದೊಳಿರುತಿರೆ
ಮುನಿಪ ಮುನಿದನು ಕೃಷ್ಣಗಾವಪರಾಧಿ ತಾನೆಂದು ॥ ೧೦

ಬಲ್ಲೆನೆಂದೊಡೆ ಘಾತಕಕೆ ಕಡೆ
ಯಿಲ್ಲ ಧರಿಸಿದೊಡಿದಱ ಲಘುತನ
ವಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ದೇಹದಲಿ ಮಾಸಾಂತಸರಿಯಂತ ।
ಎಲ್ಲಜನಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಫಲ
ವೆಲ್ಲವಾತಗೆ ಸೇರುವುದು ನಮ
ಗಿಲ್ಲ ಹೋ ಹೊ ಶಿವಾ ಯೆನುತ ತುಂಬಿದನು ಕಂಬನಿಯ ॥ ೧೧

ಆವಪರಿಯಪರಾಧವೋ ನಮ
ಗೀವಿಪತ್ತಡಸಿದುದು ಶಿವ ಶಿವ
ದೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಯೆನುತವೆ ತೂಗಿದನು ಶಿರವ ।
ನಾವು ನೆನೆದಿಹುದೊಂದು ಹರಿ ತಾ
ಭಾವಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದನೆನುತವೆ
ದೇವಋಷಿ ನುಡಿಸಿದನು ಪವನಜ ಹೇೞು ಹೇೞೆಂದ ॥ ೧೨

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು
ಕರೆದುದು ಯೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎಂದ ನಮ್ಮಗ್ರಜನು ದೇವ ಮು
ಕುಂದನನು ಬೆಸಗೊಂಡ ಜೈಮಿನಿ
ಯೊಂದಿದಾಶ್ರಮವಾವುದೆನೆ ಕರುಣಿಸಿದನಿಂದೆಮಗೆ ।

ಎಂದೊಡುಬ್ಬಿದ ದೇವನನು ನನೆ
ದಿಂದು ದಂದುಗ ಬಡಕೃಪೇಕ್ಷಣ
ದಿಂದ ನಿಜವನು ತೋರ್ಪಭರವಿದು ಯೆನುತ ಕೈಕೊಂಡ ‖ ೧೩

ಜೈಮಿನಿಯು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಆವ ಭಾವದಲಿದ್ದೊಡವರನು
ಶ್ರೀವರನು ಕರುಣಿಸಿದ ಬಗೆಯಲಿ
ಭೂವರನ ಹೊರೆಗೈದಿ ಬಂದನು ಕೃಪೆಯಲಾನೃಪನ ।
ನೋವನಾರಣ್ಯದಲಿ ಕಳವ್ರದ
ಕಾಯುವನು ಸಂತೈಸಿ ಬಂದನ
ದಾವಋಷಿ ಧರ್ಮಜಗೆ ಸರಿ ದೊರೆ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೧೪

ಶ್ರೌತಕರ್ಮಕೆ ಸಿಲುಕನಿವ ಶಾ
ಸ್ತ್ರೋಕ್ತಕರ್ಮಕೆ ಸಿಲುಕನತಿಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯಹ ನವವಿಧದ ಬಕುತಿಗೆ ಸಿಲುಕ ಮುನಿವರರ ।
ಭ್ರಾಂತು ಬಿಟಕಧ್ಯಾತ್ಮನಿಷ್ಠರಿ
ಗಿಂತು ತೋಱುವನಲ್ಲ ನಿಜವನ
ದೆಂತು ಧನ್ಯನೊ ಧರ್ಮನಂದನನೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೧೫

ನಾವು ವೃದ್ಧರು ಪಥವಿಮಗೆ ದು
ರ್ಭಾವ ಕಾಲಕೆ ಹೋಱ ಬೇಹುದಿ
ದಾವ ಪದನೆಂದೆನಲು ಪವನಜ ನಿಂದು ಕೈಮುಗಿದ ।
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯೆ ಹೆಗಲ
ಲ್ಲಾವವೇಗದಲೊಯ್ವೆನೆನೆ ನಗು
ತಾವಿಬುಧವರ ಬಿಲಿದಾಗಱುಹುವೆನು ನಡೆಯೆಂದ ‖ ೧೬

ಹಿಂದೆ ನೋಡದೆ ನಡೆ ಯೆನಲು ಹರಿ
ನಂದನನು ಬೇಗದಲಿ ಬರುತಿರೆ
ಮುಂದೆ ಬಹುವೇಗದಲಿ ಬಂದನು ಮುನಿ ವನಾಂತರಕೆ ।

ಬಂದು ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನದಿಂದಿರೆ
ಬಂದು ಕಂಡನು ಭೀಮ ಪೊಡವ
ಟ್ಟಂದನಾಶ್ರಮಕ್ಕೈದಬೇಹುದೆನುತ್ತ ಬೆಱಗಾದ ‖ ೧೭

ಮುಂದೆ ನಡೆಯ್ಯೆ ಭೀಮ ದೇವ ಮು
ಕುಂದನೆಲ್ಲಿಹ ಧೌಮ್ಯ ದರ್ಭೆಯು
ತಂದು ಯುವತಿಲಶ್ರಂಗಿಶತಪತ್ರಾದಿತುಳಸಿಗಳ |
ತಂದು ಶಿಷ್ಯರು ಸಾಧಿಸಿದರೆನೆ
ಬಂದನಾಧರ್ಮಜನು ಸ್ನಾನಗ
ಳಿಂದ ಕರ್ಮವ ವಿಧಿಸಿದನೆ ನೋಡೆಂದನಾಮುನಿಪ ‖ ೧೮

ಭೀಮನ ಆಗಮನ.

ತ್ವರಿತದಿಂದಲಿ ಮತ್ತೆ ಪವನಜ
ಮುರಹರನ ಬಳಿಗೈದಿ ಸುಮ್ಮನೆ
ಯಿರದೆ ವಿಮಲಗುಣರಹ ವೇದವ್ಯಾಸಧೌಮ್ಯರಿಗೆ |
ಪಿರಿದು ಚರಣದಲೆಱಗಿದನು ಶ್ರೀ
ವರನು ಕರುಣದಲಂದು ಬೇಗನೆ
ಶಿರವ ತಡವರಿಸುತ್ತ ಕೇಳಿದನಾಗಮದ ಪರಿಯ ‖ ೧೯

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜೈಮಿನಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ಏನ ನಿನ್ನೊಡನೆಂದನೈ ನೀ
ನೇನ ಮುನಿಯೊಡನೆಂದೆ ಯಿದಱ ವಿ
ಧಾನವನು ಪವಮಾನಸುತ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳೆನಲು |
ಭಾನುಸನ್ನಿಭ ಹರುಷದಲಿ ಯಮ
ಸೂನು ಹರಿಧೌಮ್ಯಾದಿಮುಖ್ಯರಿ
ಗಾನು ಭೂಪತಿಯನುಜನೆಱಗಿದೆನಧಿಕಭಕ್ತಿಯಲಿ ‖ ೨೦

ಚಿತ್ತವಿಸು ಮುರವೈರಿ ಯಾಮುನಿ
ಪೋತ್ತಮನ ಪೊರೆಗೈದಿ ಪೊಡಮಡ

ಲೆತ್ತಿದನು ಮನ್ನಿಸಿದ ನೀನಾರೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ।
ಇತ್ತ ಬರವೇನಾರು ಹೇಚ್ಚೈ
ವಿಸ್ತರವನೆನೆ ಪಿತನ ಶ್ರಾದ್ಧನಿ
ಮಿತ್ತಕ್ಷಣವನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ಯೆನೆ ಮುನಿಪ ಖತಿಗೊಂಡ ॥ ೨೧

ಅತ್ತನೈ ಮುನಿ ಕಣ್ಣನೀರುಗ
ಳೊತ್ತರವನೇನೆಂಬೆನೈ ಯೆನ
ಲೊತ್ತರಿಸಿದುವು ಧರ್ಮಪುತ್ರಗೆ ನಯನವಾರಿಗಳು ।
ಚಿತ್ತ ಮುಖಿದುದು ಹರಿಯ ನೇತ್ರದೊ
ಳೊತ್ತರಿಸಿ ಜಲ ಸುಖಿಯೆ ಮನವನು
ತೆತ್ತು ಸಂದೇಹದಲಿ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನಾಭೀಮ ॥ ೨೨

ಮುನಿಯು ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಎಂದನೀಪವಮಾನಸುತನು ಮು
ಕುಂದನನ ಬೆಸನೇನು ಮುನಿ ಕ್ಷಣ
ವೆಂದೆನಲು ಶೋಕಿಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ಧರ್ಮಜಗೆ ।
ಬಂದ ವಿವರವ ವಿಸ್ತರಿಸೆ ನೆಱೆ
ಸಂದ ಕಣ್ಣೀರ್ಸುರಿದುದಿವ್ಮಡಿ
ಬಂದಪುವಿದೇನು ನಯನಾಂಬುಗಳು ಹದನೆಂತೆಂದ । ೨೩

ಕೇಳು ಪವಮಾನಜ ಪರಾನ್ನದೆ
ಕೀಲಹುದು ರಾಜಾನ್ನವಿದು ನಾ
ನಾಲಿಸಿದೆನೊಲಿದಾಯ್ತುಲಾತನಗೀಪ್ರತಿಗ್ರಹವು ।
ಮೇಲೆ ದೂರಾಶ್ರಮದೊಳೀಶ್ವರ
ನೋಲಗವ ನೆನೆದಿರ್ದ ತನಗೀ
ಹೋಲದಿಹ ರಾಜಾನ್ನ ಬರಲಂತದಕೆ ಶೋಕಿಸಿದ ॥ ೨೪

ಮಾನನಿಧಿ ಯಮಸೂನು ಮನದ ವಿ
ತಾನದಲಿ ಕಣ್ಣೀರ ಸುಖಿದನು

ಹೀನವೀದೇಶಾಧಿಪತ್ಯವ ಸುಡಲಿ ಪಾತಕವ ।
ಈನೆಲನ ಹೊಲಿಲಾಪುದೇ ನ
ಮ್ಮಾನನಕೆ ಮುನಿಯೊಳಕರಿಸಿದನು
ಹೀನ ರಾಜಾಧೀಶತನವೆಂದೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ॥ ೧೫

ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಮುನಿಪತಿಯು ಯಮಸುತನ ನಯನೋ
ಜ್ಜನಿತ ಸಲಿಲವಿದೇಕೆ ತನ್ನಯ
ಮನದ ಸಂದೇಹವನು ಬಿಡಿಸೆಲೆ ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ।
ಘನತರದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವು
ಕುಣಿಯುತಿಹುದೀನಿನ್ನ ರೋಮದ
ಲಿನಿತಿದೇನೈ ಸೀನಿದನು ತಿಳುಹೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೧೬

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ.

ಭೀಮ ಕೇಳೈ ಯುಗದ ಧರ್ಮದ
ಧಾಮ ನೀನೇ ದ್ವಾಪರಾಂತಶಿ
ರೋಮಣಿಯಲಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರನು ಸಕಲಭೂಪರಿಗೆ ।
ಸೋಮವಂಶವನುದ್ಧರಿಸಿದನು
ಕಾಮಿತವ ಭೂಸುರರಿಗಿತ್ತು ಮ
ಹಾಮಹಿಮೆಯಲಿ ಪಾಲಿಸುವನೀಯಖಿಳಭೂತಳವ ॥ ೧೭

ಈಮಹೀಪತಿ ಯುಚಿಯೆ ಮುಂದಣ
ಭೂಮಿಪಾಲರದಾವ ವಿಪ್ರರ
ಕಾಮಿಸುವರೈ ಹೇಮವಸ್ತ್ರಾಭರಣದಾನದಲಿ ।
ನಾಮವೊಂದನು ಭೂಸುರರ ನಿ
ರ್ನಾಮಕಂಗೈಸುವರು ಕೇಳಲೆ
ಕಾಮುಕರು ಕಲಿಯುಗದ ರಾಯರು ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

ಬಂದ ವಿಪ್ರಂಗನ್ನಹೊನ್ನನು
ತಂದು ಕೊಡಲಿಕೆ ಕ್ಲೇಶಗೊಂಬರು
ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರ ಬಗೆವರಿಲ್ಲೆಂದ ।
ಇಂದಿದಕೆ ಕ್ಲೇಶವನು ಮಾಡಿದೆ
ತಂದೆ ಕೇಳ್ಭೀಮ ಗೋದ್ವಿಜ
ವೃಂದಭೂಸುರಧರ್ಮವಿದಕಾರ್ ಹಿತವರದಱಿಂದ ॥ ೧೯

ಕಱಗುವೆನು ಮುಂದಿವರಿಗಹುದೈ
ನೆಱೆ ನಿರೋಧವು ಕಲಿಯ ರಾಜ್ಯದೊ
ಳೊರಸಿ ಹೋಹುದು ಧರ್ಮ ದುರ್ಮಾರ್ಗಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲಿ ।
ಧರಣಿಯಮರರು ಜಗದಲಧಮರು
ವರಪತಿವ್ರತೆಯರಿಗೆ ವೆಗ್ಗಳ
ಪಿರಿದು ಜಾರೆಯರಹರು ಗೋವಿಂದಧಿಕಕಶುನವೆಂದ ॥ ೨೦

ಮಾನಮನ್ನಣೆ ಹಿರಿದು ಕೇಳ್ಯ
ಹೀನರಹ ಘನನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಕೆ
ಮಾನವೆಂಬುದು ಹೀನವಾಯಿತ್ತು ವರ್ಣನಾಲ್ಕಱಲಿ ।
ಮಾನನೀಯರು ದ್ವಿಜರು ಶಕ್ರಸ
ಮಾನರಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮನುಜವಿ
ತಾನದಲಿ ವೈಶ್ಯಾದಿಜಾತಿಯೆ ಪೂಜ್ಯತರವೆಂದ ॥ ೨೧

ಭೀಮ ಕೇಳ್ಯ ವೇದಮಾರ್ಗ
ಸ್ತೋಮದಲಿ ಭೂಸುರರು ಘನಸಿ
ಸ್ಸೀಮರಪ್ಪರು ಬಱಕಲಮಳ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮರು ।
ಆಮಹಾವೈಶ್ಯೋತ್ತಮರ ಬಱ
ಕಾಮಹಾಶೂದ್ರರು ವಿಧವಿಧದ
ಕಾಮದಿಂದಲೆ ಯಧಮರಾದರು ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೨

ನಾಮಮಾತ್ರದೆ ವಿಪ್ರ ಭುಜಬಲ
ತಾಮಸನೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಘನನಿ
ಸ್ಸೀಮಧನಿಕನೆ ವೈಶ್ಯ ಕೃಷಿಕನೇ ಶೂದ್ರನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಭೂಮಿಯಲಿ ವರ್ತಿಸುವರವರನು
ಲೋಮವಿಲೋಮಸನಾಮಭೇದವ
ಭೂಮಿಪತಿಗಳು ತಿಳಿವುದಿಲ್ಲೆಲೆ ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೩

ಮಾನಿನಿಯರುಪಭೋಗಕಾಲವ
ಮಾನಿಸರು ಘನಕಾಮುಕರು ವರ
ಮಾನಿನಿಯು ಷಣ್ಮಾಸಗರ್ಭದಲಕ್ಕು ಹಾನಿಯೊಳೆ ।
ಹೀನಬುದ್ಧಿಯಲಾಪತಿವ್ರತೆ
ಮಾನಿನಿಯರೊಡನೆಳಸಿದವನನು
ಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಡುವನಿಹಪರಕಲ್ಲದವನೆಂದ ॥ ೩೪

ಈಸಕಲಸನ್ಮಾರ್ಗಕರ್ಮಾ
ಭ್ಯಾಸವೆಳ್ಳನಿತಿಲ್ಲ ಕೌರವೆ
ಕಾಶ್ಯಪೀಶ್ವರ ನೆನೆಸಿದನು ಷಣ್ಮಾಸಗರ್ಭದಲಿ ।
ಭಾಸುರದ್ಯುತಿಯೆನಿಪ ಸಾಂದ
ರ್ಯಾಸದೃಶಲಾವಣ್ಯಕೇಳಿಗೆ
ವಾಸವೆನಿಸುವ ಭಾನುಮತಿಯುನದಾಯ್ತು ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೩೫

ಮುನ್ನ ಲಕ್ಷಣೆ ನವಸುಲಕ್ಷಣೆ
ಕುನ್ನಿಲಕ್ಷಣಗಾದಳದಱಿಂ
ಮುನ್ನ ಕನ್ನೆಯ ರಮಿಸಿದನು ಕುರುರಾಯನುಬ್ಬಿನಲಿ ।
ಮುನ್ನ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ಮಾನಕೆ
ಭಿನ್ನ ಗಂಡನು ಸಕಲದೋಷಕೆ
ಬನ್ನ ಬಡವನು ಯಿವನು ತಾ ಕಲಿಯಂಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೬

ಈಯೆರಡುಕರ್ಮಾದಿ ಸುಯೋಧನ
ನಾಯುಷವದೈಶ್ವರ್ಯ ಕೆಡುವುದಿ
ದಾಯುವಾದರು ಮಾಡಲಾಗದು ಶಾಸ್ತ್ರನಿಶ್ಚಯಕೆ ।
ರಾಯ ನಿಮ್ಮಯ ಸತಿಯ ಭಾಗ್ಯದ
ದಾಯದಲಿ ನಿಮಗಕ್ಕು ಲೋಕ
ನ್ಯಾಯಸಂಪದ ಮೇಲೆ ಕೈವಲ್ಯಾದಿಫಲವೆಂದ ॥ ೩೭

ಇನಿತು ಪೇಳ್ದು ಮುರಾರಿ ಧರ್ಮಜ
ಮುನಿಯ ಕರೆಯೌ ಕುತುಪಕಾಲದಿ
ನೆನೆಹ ನೋಡಲು ಕಾಲತಪ್ಪಿದೊಡದುವೆ ಫಲವಹುದೆ ।
ಎನಲು ಮುದದಿಂದೆದ್ದು ಕರಯುಗ
ವನು ಶಿರದೊಳಾಂತನು ಹರುಷಮಿಗೆ
ಮುನಿಯ ಹೊರೆಗೈದಿದನು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೩೮

ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಜೈಮಿನಿಯ ಸ್ತುತಿ.

ಮುನಿಪನಾಶೀರ್ವದಿಸುತಾಯುವು
ತನಯ ಸರಿಯೇ ನಿನಗೆ ರಾಯರು
ಘನತರದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನೀನುತ್ತಮಚರಿತನೆಲೆ ।
ದನುಜಮರ್ದನ ನಿಮ್ಮ ಸಹಚರ
ನೆನಿಸಿಕೊಂಡೊಡನಾಡಿದನು ಘನ
ಸನಕನಾರದಮುಖ್ಯರಿಂಗಿನಿತಿಲ್ಲ ಸುಖವೆಂದ ॥ ೩೯

ಈಸುದಿನ ನಾನಾತಪದಲಾ
ಯಾಸ ಬಟ್ಟೆವು ಕಾಣೆವಾತನ
ನೇಸು ಧನ್ಯನೊ ನೀನೆನುತ ಮುನಿಯೆದ್ದನಾಕ್ಷಣಕೆ ।
ಭೂಸುರನು ಕೈವಿಡಿದು ಧರ್ಮನ
ಭಾಷಿಸುತ ನಡೆತಂದು ಕಂಡನು
ವಾಸುದೇವನನಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೪೦

ಜೈಮಿನಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದುದು.

ಮುನಿಪ ಚೇತರಿಸಿದನು ಪುಳಕದ
ತನಿಯು ರೋಮದ ಗುಡಿಯು ಕಂಗಳ
ಕೊನೆಯುಲರ್ಘ್ಯಾಂಬುವಿನ ಭಕ್ತಿಯು ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ।
ನೆನೆದು ಕೃಷ್ಣ ಮುರಾರಿ ಗೋಪೀ
ತನಯ ಆನತಬಂಧುಹಿತ ನೀ
ನೆನುತ ಪದಪದ್ಮದಲಿ ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ॥ ೪೧

ತ್ರಾಹಿ ಮಧುಸೂದನ ಪರಾತ್ಮಕ
ತ್ರಾಹಿ ಮುನಿಹೃತ್ಕಮಲವಾಸನೆ
ತ್ರಾಹಿ ಮನ್ಮಥಪಿತನೆ ಮಾಯಾತೀತ ಜಗದಧಿಪ ।
ತ್ರಾಹಿ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮ ನಿರ್ಮಲ
ತ್ರಾಹಿ ನಾನಾನಾಮರೂಪನೆ
ತ್ರಾಹಿ ದೇವರ ದೇವ ಯೆನುತಲೆ ಮುದದಿ ಪೊಡಮಟ್ಟ ॥ ೪೨

ಆಗ ಜೈಮಿನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆದರ.

ತೆಗೆದು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಕರದಿಂ
ದಘಹರನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಸೋ
ಜಿಗದೆ ಕರದಿಂದೊತ್ತಿ ಜೈಮಿನಿಮುನಿಯು ಕೊಂಡಾಡಿ ।
ನಗುತ ನುಡಿಸಿದನೇನಿವೇನ್ನ
ಸುಗಮಖುಷಿ ನಿನಗೇಕೆ ನಿಟ್ಟೈತ
ನಿಗಮಮತಸುಗುಣಾಬ್ಧಿ ಯೆನುತಾಮುನಿಯ ನೀಕ್ಷಿಸಿದ ॥ ೪೩

ಪಿತೃಯಾಗವನ್ನಾರಂಭಿಸೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆ.

ಇಂದೆಮಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು ನಾನಾ
ದಂದುಗಂ ಬಡುವಾತಪಃಫಲ
ವೆಂದೆನುತ ಕೈಮುಗಿದು ದೂರ್ವಾಸನನು ಕೌಶಿಕನ ।

ವೆಂದ್ಯವೇದವ್ಯಾಸಧೌಮ್ಯರ
ನೆಂದು ಕುಶಲವ ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಜ
ಗೆಂದ ನಡೆಸೈ ಕ್ರಿಯೆಯನೆಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೊಲಿದು ॥ ೪೪

ಯಾಗಕ್ರಮ.

ಎನಲು ಧರ್ಮಜ ಕರವ ಮುಗಿದನು
ದಿನಪತಿಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕೈದಲು
ಮುನಿಗಳ್ಯವರ ಕಾಲ ತೊಳೆದನು ಕೃಷ್ಣನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ಅನಿಲಸಂಭವಮುಖ್ಯನಾಲ್ವರು
ಜನಪತಿಯು ಹೇಳಿದುದ ಮಾಡುತ
ತನತನಗೆ ರಕ್ಷೋಘ್ನಸೂಕ್ತವನೊಲಿದು ಜಪಿಸಿದರು ॥ ೪೫

ಹರಿಯು ತಾ ಕೈಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧದ
ನಿರುತರಕ್ಷೆಯ ಬಳಿಯ ಪಾಂಡವ
ರರಸಿ ಬಡಿಸಿದಳಂದು ದಿವ್ಯರಸಾನ್ನಪಾನಗಳ ।
ಅರಸ ಕೇಳ್ಯೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು
ಹರಿಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳ
ಪೊರೆದರಗ್ನೌಕರಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನಾಂತದಲಿ ॥ ೪೬

ಮಾಡಿದರು ಪಿಂಡಪ್ರದಾನವ
ರೂಢಿಗಧಿಪತಿ ಶ್ರಾದ್ಧವೇಕೆನೆ
ನೋಡಿ ಹೇಪ್ಯೆಮುನಿಪ ನೀನೆನೆ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದು ।

ಪಿತೃಯಾಗದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ತೃಪ್ತಿಕ್ರಮ.

ರೂಢಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರಿಗಹುದೈ
ಮಾಡಿದಗ್ನೌಕರಣ ನಾಕಾ
ರೂಢಗತರಿಂಗಹುದು ಭೂಸುರರುಂಡಫಲವೆಂದ ॥ ೪೭

ಜವಪುರಕೆ ಬಿದ್ದವರಿಗಹುದೈ
ಅವಧರಿಸಲಾ ಪಿಂಡಶ್ರಾದ್ಧವು
ಯಿವನು ಮಾಡಲು ಬಾರದಾರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನಾಜ್ಞೆಯಿದು ।
ಅವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಪಾಂಡವ
ರವರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮದ
ಸೇವನ ಸತ್ಕೃತವಾಯ್ತು ತಾ ನೆಱೆ ಮಂತ್ರತಂತ್ರದಲಿ ॥ ೪೮

ಹರಿಯ ಕಾರುಣ್ಯಾವಲೋಕನ
ಸರಣಿಯಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುವು
ಧರಣಿಪತಿ ನಿಮ್ಮವರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳು ।
ನಿರುತವಾದುವು ಅಷ್ಟಶುದ್ಧಿಯು
ಕೊಱತೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ಣವಾದುವು
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ಚರಣ ದರುಶನ ಸಫಲವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೪೯

ಜೈಮಿನಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುವಿಕೆ.

ಬಳಿಕ ಪಾಂಡುವ ನೃಪನ ಶ್ರಾದ್ಧದೆ
ನಳಿನನಾಭಾದಿಗಳು ಭೋಜಕ
ರೊಲಿದು ಹರಸಿದರಂದು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೈವರನು ।
ಕಳುಹಿದರು ಮುನಿವರರ ತಮ್ಮಯ
ನಿಳಯಕಾಗಲು ಬಳಿಕ ಜೈಮಿನಿ
ಮುಳುಗಿದನು ಪರಿತುಷ್ಟನಾದನು ಹರಿಕೃಪಾಬ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೫೦

ನಮ್ಮ ಪಾಪದ ರಾಸಿ ಬೆಂದುದು
ನುಮ್ಮನೀಪಾಂಡವರ ಗೃಹದಲಿ
ಯೊಮ್ಮೆ ಯನ್ನವನುಣಲಿಕೆನುತವೆ ನಡೆದನಾಶ್ರಮಕೆ ।
ಕರ್ಮಕರ್ತೃ ಪರ್ಣದಲನ್ನವ
ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳು ಬಯಸುವ
ರೆಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವ ನೋಡಿರೈ ಸಲೆ ಪಾಂಡುನಂದನರ ॥ ೫೧

ತಮ್ಮ ತಾವಾಗಱಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನೆ
ಯೆಮ್ಮ ಕಾಣಿಸಿಕೊಟ್ಟನೀಗಲು
ನಿಮ್ಮ ನಿಹಪರಕೀರ್ತಿಯಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಮುರವೈರಿ ।
ಬೊಮ್ಮವಿದರೀಪಾಂಡವರ ಸಲೆ
ಕರ್ಮಪಟವನು ಹರಿಯುತಲೆ ತಾ
ತಮ್ಮ ಪಾಂಡವನೆನಿಳಯವನು ಬಿಡನೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಳಲು ॥ ೫೦

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು.

ಬೞಿಕ ಪಾಂಡವರಾಯರನು ಬೀ
ಳ್ಕೊಳಲು ದ್ರೌಪದಿಲಲನೆ ನೆಱೆ ಬಂ
ದಳುರಳಿದಳು ತಾ ಕೃಷ್ಣದೇವನ ಚರಣಕಮಲದಲಿ ।
ಎಲೆ ಮುರಾಂತಕ ಕೃಷ್ಣ ನಮ್ಮನು
ಹೞುವದಲಿ ನೀನಿರಿಸಿ ಹೋದರೆ
ಬೞಲೆವೇ ತಾವೆನಲು ನಗುತಸುರಾರಿ ಯಿಂತೆಂದ ॥ ೫೧

ಸಂತವಿಸಿ ಪಾಂಡವರನಾಮುನಿ
ಸಂತತಿಯ ಮನ್ನಿಸಿ ಮಹೀಭೂ
ರಾಂತರವ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಭಾರತಪಾರಿಶೇಷಿಕವ ।
ಅಂತರಾತ್ಮಕನೊಲವಿನಲಿ ಜಗ
ದಂತರಂಗಸ್ಥಾಯಿಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಕಾಂತ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು ದ್ವಾರಕಾಪುರವ ॥ ೫೨

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಬರುತ ಕಂಡನು ಕಣ್ವನಾಶ್ರಮ
ವರದ ಜಂಬೂಫಲವ ಮಾರುತಿ
ತರಲು ಯಮಸುತ ಹಲುಬೆ ಮುರರಿಪು ಶಾಖೆಗೇರಿಸಿದ ||

ಧರ್ಮರಾಯನು ಮುನಿಜನಗಳೊಡನೆ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಯಮಸುತ ಮುನಿಜನಂಗಳ
ಮೇಳದಲಿ ಹೊರವಂಟು ತನ್ನನುಜಾತರೊಡಗೂಡಿ |
ತಾಳಿಗೆಯ ತಲ್ಲಣದ ಗಿರಿಗಳ
ಮೇಲೆ ಚರಿಸುತ ಬಂದು ವಿಪಿನ
ವ್ಯಾಳಗಜಶಾರ್ದೂಲಸಿಂಹಾದಿಗಳನೀಕ್ಷಿಸುತ || ೧

ಬರಬರಲು ಮುಂದೊಂದು ವನದಲಿ
ಚರಿಪ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಾಳಿ ತಳಿತಿಹ
ಬಿರಿಮುಗುಳನೀಕ್ಷಿಸುವ ಮರಿದುಂಬಿಗಳ ಮೇಳವದ |

ಆವನದ ವರ್ಣನೆ.

ಪರಿಪರಿಯ ಹಣುಹಂಪಲುಗಳು [1]
ಚ್ಚರಿಸೆ [2] ಕೊಡುತಿರೆ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಕುಲ
ವೆರಸಿ ಮೆರೆದುವು ವನದ ಸುತ್ತಲು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೨

ತುಂಬುರರಳಿ ಲವಂಗಪಾದರಿ
ನಿಂಬಚೂತಪಲಾಶಪನಸಸು

---

1 ಫುರಪೂ ಫಲಂಗಳ, ಚ. ಛ. 2 ನಿರದೈಚ. ಛ.

ಜಂಬುಗುಗ್ಗುಳಶೋಕವಟಪುನ್ನಾಗಚಂಪಕದ ।
ಕುಂಭಿನಿಯಲುಳ್ಳಖಿಳವೃಕ್ಷಕ
ದಂಬದಲಿ ವನ ಮೆಱೆದುದದನೇ
ನೆಂಬೆನೈ ಪರಿವಾರ ತುಂಬಿದುದಾವನಾಂತರವ ॥ ೩

ತಿಳಿಗೊಳನ ಮಧ್ಯದಲಿ ಮೆಱೆದಿಹ
ನಳಿನನೃಪನಿದಿರಿನಲಿ ಮಧುಪಾ [1]
ವಳಿ [2] ರವದ ಗಾಯಕರ ಪಿಕಪಾಠಕರ ನೃತ್ಯಗಳ ।
ಲಲಿತನವವಿಧ [3] ವಾದ್ಯಗಳ ಘೂಳು
ಘೂಳಿಪ ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲಲನೆಯುರವೆನೆ ಯೆನಲು ಮೆಱೆದುದು ಕೊಳವು [4] ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

* ಬಂದು ಭೂವರ ಕೊಳನ ತೀರದಿ
ನಿಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ತಳಿರ ತಿರಿತಂ
ದಂದು ಮನೆಮಾಡಿದರು ಭೂಸುರತತಿಗೆ ಋಷಿಜನಕೆ ।
ಅಂದದಲಿ ಪಾಳಯವ ಬಿಟ್ಟಾ
ನಂದದಲಿ ನಲಿದಾಡುತಿರೆ ರವಿ
ಯಂದಿೞಿದನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ದಿನಪನಪರಾರ್ಣವವನೈದಲು
ವನಜ ಮುಗಿದುದು ಚಕ್ರವಾಕದ
ಮನಕೆ ಖತಿ ಕುಮುದಿನಿಗೆ ಮುದ ಯಾಮಿನಿಗೆ ಸಂತೋಷ ।

---

[1] ಮುತ್ತಿಗೆ, ಐ. [2] ಯುಳ್ಳ, ಖ. [3] ನವಿಲಿನ, ಚ. ಛ. [4] ಭೂಪ, ಚ.

* ಬಂದು ಭೂಪತಿ ಕೊಳನ ತೀರದಿ
ನಿಂದು ತಮಗಾಶ್ರಮದ ಠಾವಹು
ದೆಂದು ಭೀಮಂಗೞುಹಲಾಕ್ಷಣವಾತನೈತಂದು ।
ತಂದು ತಳಿರನು ಪರ್ಣಶಾಲೆಗ
ಳಂದದಲಿ ರಚಿಸಿದನು ಭೂಸುರ
ವೃಂದ ಬಿಟ್ಟುದು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಸುತ್ತುವಳಯದಲಿ ॥ ಚ. ಛ.

‡ ಕನಕಮಯುರಥವೇಱ ರವಿ ಬರೆ
ವನಜವರಳಿತು ಕುಮುದ ಮುಚ್ಚಿದು
ದನುಪಮಾನಂದದಲಿ ಷಟ್ಪದ ಮೊಱೆಯಿತೊಲವಿಂದ ॥ ೬

ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಧುಮಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುದು.

ಋಷಿಗಳೊಳು ಮೇಳವು ವರಾಸನ
ವೆಸೆವ ವನದೊಳಗತುಳಗಂಗಾ
ಪ್ರಸರದಲ್ಲಿಯು ಸ್ನಾನ ಭೋಜನ ಕಾಲದಲಿ ಪಾನ ।
ಮಿಸುಪಸುತಿಯು ವಿಲಾಸಗಳ ಸಂ
ತಸದೆ ಕೇಳುತ ಮಥಿಸುತೊನಲುತ
ವಸುಮತೀವರನಿರ್ದನಾಮಧುಮಾಸ ಕಳಿವನಕ [1] ॥ ೭

ಗ್ರೀಷ್ಮರುತುವು ಬರಲು ಜಂಬೂಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ
ಇಚ್ಛೆ ಹುಟ್ಟಿದುದು.

ಕಳಿದುದಾಮಧುಮಾಸ ಪಸರಿಸಿ
ಸುಚ್ಚಿದುದೊಯ್ಯನೆ ಗ್ರೀಷ್ಮಋತುವಿನ
ಸುಳಿವು ಜಂಬೂಫಲವ ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೀವ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ।
ತೊಳಲಿದರು ಹೇರಡವಿಯಲಿ ಕಡು
ಬಳಲಿದರು ಪಾಂಡವರು ದೊರಕದೆ
ಬೞಿಕಲೈದುಪವಾಸವಾದುದು ದ್ರುಪದನಂದನೆಗೆ ॥ ೮

ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದುದು.

ಇರುತಿರಲು ಕಲಿಭೀಮ ಮೃಗಯಾ
ತುರದಲೈದಿದನಾಕಿರಾತರು
ಕರೆಯೆ ಹೊಕ್ಕನು ಬಹಳವಿಪಿನಗಿರಿವ್ರಜದ ಗುಹೆಯು ।

---

‡ ಕನಕಮಯುವರರಥವನಡಱಿಯೆ
ದನುಜರನು ಸಂಹರಿಸೆ ಕಮಲಿನಿ
ಮನದೊಳುತ್ಸಾಹಿಸಲು ರವಿಯುದಯಾಚಲಕೆ ಬಂದ ॥ ಚ. ಛ

[1] ಧರಯುಮುಜನೆಸೆದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಛ.

ವರಹ ಮರೆ ಸಾರಂಗ ಹೆಬ್ಬುಲಿ
ಕರಡಿ ವೃಕ ಶಾರ್ದೂಲ ಕೇಸರಿ
ಕರಿಕಳಭ ಮುಱಿಗೆಡೆದು ವ್ರೋಡಿದುವಖಿಳದೆಸೆದೆಸೆಗೆ [1] ॥ ೯

ಹಾಸದಲಿ ಹಿಡಿದೆಳೆವನಾಯ್ತುಳ
ಬೀಸುವೆಲೆಗಳ ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಯು
ಬೀಸುಬಡಿಗೆಯು ಧನುಸರಳ ಪಾರಿವದಕುಪ್ಪಸದ ।
* ಕೇಶದಲಿ ತಳಿರುಗಳ ಕಟ್ಟಿ ವಿ
ಲಾಸದಲಿ ಹರಿತಹ ಕಿರಾತರು
ಘಾಸಿಯಾದರು ಪವನಜನ ಬೆಂಬಱಿಯುಲೊಡೆದುಱದು * ॥ ೧೦

ಕೊಡಹಿ ಬಿಸುಟನು ಕೇಸರಿಯು ಕಾ
ಲ್ವಿಡಿದು ಸೀಱದ ಕರಿಗಳನು ಬೊ
ಬ್ಬಿಡುತ ಹಿಡಿದಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಶಾರ್ದೂಲಪೆರ್ಬುಲಿಯು ।
ಅಡಿಗೆಡಹಿ ಪೇರ್ಮೆಱಿ ವರಾಹನ
ಮಡದಲುಱೆ ಘಟ್ಟಿಸಿ ವಿನೋದದಿ
ನಡೆಯೆ ಧರೆ ಕಂಪಿಸಿತು ಬಸವೞಿದುದು ಕಿರಾತಚಯ [2] ॥ ೧೧

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ಭೀಮ ಧಗೆಯಿಂ
ಪರಿತರುವ ಶಬರರನು ಮೆಯ್ಯಲಿ
ಸುಱಿವ ಬೆಮರಿನ ಚರಣದೆಡಹುಗಳೊತ್ತುಗಲ್ಲುಗಳ ।
ಉಱುವನಾಸಿಕದುಸುರಲೊಡುವ
ಭರದಲೇಱುತ ಬೀಱುತವೆ
ಹರಿಯಿಸುತಲಾಕುವ ಮೃಗಾಳಿಯ ಕೊಂದು ಕೂಗುತ್ತ ॥ ೧೨

---

1 ಓಡಿದುವು ದೆಸೆದೆಸೆಗೈದಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿ, ಚ. ಛ. ಝ.

2 ಭೀಮನ ಪದದ ಘಲ್ಲಣೆಗೆ, ಚ.

* ಕೇಶದಲಿ ತಳಿರುಗಳ ಬಿಗಿದು ವಿ
ಳಾಸದಲಿ ಹೊಱವಂಟು ಹೆಬ್ಬಲೆ
ಬೀಸಿದರು ಬೇಂಟೆಗರು ಬಹಳವ್ಯಗಂಗಳನು ಕೆಡಹಿ ॥ ಚ. ಛ. ಝ.

ಬಂದನೀಪರಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ [1]
ನಿಂದು ಹತವಾದಖಿಳಮೃಗಗಳ
ನಂದು ವ್ಯಾಧಾನೀಕಕಿತ್ತನು ಸೇರವೆಯುನಱಿದು [2] ।
ತಂದರವದಿರು ತಮತಮಗೆ ಹರಿ
ತಂದು ತರುಶಿಖಿಯಿಂದ ದಹಿಸಿದ
ರಂದು ಮಾಂಸವನೊಲಿದು ಭಕ್ಷಿಸಿದರು ವಿನೋದದಲಿ ॥ ೧೩

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೃಕ್ಷವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆ.

ಮುಂದೆ ಕಂಡನು ದೂರದಲ್ಲಿಹ
ನಂದನಕ್ಕೆಣೆಯೆನಿಪ ವನವನು [3]
ಸಂದಣಿಯ ಪೂಗೊಂಚಲಿನ ಪಲ್ಲವದ ಶಾಖೆಗಳ ।
ಗೊಂದಣದ ತರುಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹು
ದೊಂದುಜಂಬೂವೃಕ್ಷ ಮೆಱೆದಿರೆ
ನಿಂದು ನೋಡುತ ಭೀಮ ವಿಸ್ಮಯಗೊಳುತ ನಡೆತಂದ ॥ ೧೪

ಆಜಂಬೂವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಯಿದುದು.

ಇದು ವಿಚಿತ್ರದ ಫಲವು ತಾನೊಂ
ದಿದೆ ಮತಂಗಜ ಘಾತ್ರದಲಿ ನಾ
ನಿದನು ಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ಮಹೀಪಾಲನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೆ ।
ಗದೆಯ ಕಕ್ಷದೊಳೌಕಿ ಮಾರುತಿ
ಮುದದಿ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನೆಯುತಾನಂ
ದದಲಿ ವೃಕ್ಷವನಡರಿ ಕೊಯ್ದಿಳುಹಿದನು ತವಕದಲಿ ॥ ೧೫

ಫಲವ ತಲೆಯಲಿ ಹೊತ್ತು ಬೇಗದಿ
ನಲವು ಮಿಗೆ ನಡೆತಂದು ಭೂಪನ

[1] ಬಂದಿನದಿ ಬೇಂಟೆಯಲಿ ಚರಿಸುತ, ಛ. ಚ.

[2] ಬೇಡರ ನಿಕರಕಿತ್ತನು ಪವನಾತ್ಮಜನು, ಛ. ಚ.

[3] ನಂದನದ ಮೆಳೆತರುನಿಕಾಯದ, ಚ.

ಬೞಿಯುಲದ ತಂದಿೞುಹಿಂದರೆ ಯುಮತನುಜ ಬೆಱಗಾಗಿ ।
ಕೆಲದಲಿದ್ದನುಜರಿಗೆ ಋಷಿಜನ
ಗಳಿಗೆ ನೋಡಿರಿ ಯೆನಲು ಶಿವ ಶಿವ
ಜಲಧಿಶಯನನೆ [1] ಬಲ್ಲನೆಂದರು ಸಕಲಋಷಿವೆರರು ॥ ೧೬

ಎನಲು ಸಹದೇವನೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪ ಬೆಸಗೊಳ್ ಜೀಯು ಹರ ಹರ
ದನುಜರಿಪುಹರಕಮಲಭವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಶಾಪವನು ।
ಅನುವೆ ಕಾಣೆನು ಕಣ್ವಮುನಿ ತಾ
ಮುನಿದನಾದೊಡೆ ಶಪಿಸುವನದೆಂ
ದನು ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಮಾದ್ರೀಸುತನು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೧೭

ವರುಷಕೊಂದೇ ಫಲವಹುದು ಅದ
ನಱಿದು ಯೋಗಧ್ಯಾನದಲಿ ಕ
ಣ್ದೆಱೆಯೆ ಕರಪುಟವನರಳಿಚಲಾಗಲಾಫಲವು ।
ಕರಕೆ ಬರುವುದು ಮುನಿಪ ಕೊಂಬನು
ಹರುಷದಿಂದಾ ಫಲವ ಮಾರುತಿ
ತಱಿದು ಕೆಡಿಸಿದನೆನೆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿ ಸಹದೇವ ॥ ೧೮

ಕಂದೆಱೆದು ಮುನಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ
ಗಿಂದು ಹರುವಹುದೆನುತ ಧರ್ಮಜ
ನೊಂದು ಫಲುಗುಣಭೀಮಸಹದೇವಾದಿಗಳ ಸಹಿತ ।
ಬಂದನತಿವೇಗದಲಿ ಪವನಜ
ನಂದು ವೃಕ್ಷವ ತೋಱಿಸಿದನೇ
ನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಪೆ ಬಹಳಕೊನೆಗಳ ಗಗನಚುಂಬಿತವ ॥ ೧೯

ಕಂಡು ಯುಮಸುತನತಿಶಯುದಲಿದ
ಖಂಡಪರಶುವೆ ಬಲ್ಲ ನಾವ್ ಮುಂ

1 ನಳಿನನಾಭನೆ, ಚ.

ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತದ ಫಲವೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು |
ಚಂಡವಿಕ್ರಮಭೀಮ ತಾ ಕೈ
ಕೊಂಡು ಕಾನವಿವೇಕದಲಿಯು
ದ್ದಂಡತನದಿಂ ತಂದ ಹತ್ತಿಸಲರಿದು ನಮಗೆಂದ ॥ ೨೦

ಕೇಳಿರೈ ನೆರೆದಖಿಳಮುನಿಜನ
ಜಾಲವೀವನದೊಳಗೆ ಬೆಳೆದುದು
ಲೀಲೆಯಲಿ ವರಜಂಬುತರುವಿದಕೊಂದು ವರುಷದಲಿ |
ತಾಳುವುದು ವೊಂದೊಂದುಫಲ ದಿಟ
ಜೋಲುತವೆ ಕಂದೆಱೆಯೆ ಕರದಲಿ
ಬೀಟಲಿದ ಕೈಕೊಂಡು ತೃಪ್ತಿಯನೈದುವನು ಕಣ್ವ ॥ ೨೧

ಭೂಪಗೆಂದನು ಧೌಮ್ಯಮುನಿಯಾ
ತಾಪಸಾಗ್ರ್ಯನ ಬಾಯ ತುತ್ತಿದ
ನೀಪವನಸುತ ತಂದನಱಿಯದೆ ಫಲವ ಕೇಳಿನ್ನು |
ಭೂಪವರನೆ ವಿಷಪ್ರಯೋಗವು
ವ್ಯಾಪಿಸಿದೊಡೊಬ್ಬನನು ಸರ್ವ
ಸ್ವಾಪಹಾರವು ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುಗಳಿದುವೆ ಬಲುಹೆಂದ ॥ ೨೨

ವಂದನೀಯರ ಮೇಲೆ ನಿಂದೆಯ
ನೆಂದಿಗೂ ತಾ ಕೇಳಲಾಗದು
ಹಿಂದೆ ಚೈದ್ಯನು ಗಾಱುಗೆಡೆದನು ಕೃಷ್ಣನಂಘ್ರಿಯಲಿ |
ಅಂದದನು ನೀವ್ ಕೇಳಿದಾಫಲ
ದಿಂದ ರಾಜ್ಯವ ಬಿಸುಟರಣ್ಯದ
ದಂದುಗವನನುಭವಿಸಲೊದಗಿದುದೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೨೩

ಎನಲು ಗದ್ಗದರವದ ರೋಮಾಂ
ಚನದಕಾಯದ ಸಲಿಬಿಡದಕಂ
ಬನಿಯ ಬಾಗಿದಸಿರದ ಗಲ್ಲದಕೈಯ್ಯ ಭೂಪಾಲ |

ಮುನಿಪನಂಘ್ರಿಯಲೆಱಗಿ ಯಿಾಹ
ಣ್ಣಿ ನಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊಱೆಯಲಾರೆನು
ದನುಜಹರನೇ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯ ನಮ ಶ್ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೪

ಅಕಟ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವದಲಿ ಬಲುಪಾ
ತಕ ನಿಲಲಿ ಮುನಿ ಯೆದ್ದು ರೋಷದ
ಮುಖದಲೆನಗೈತಂದು ಶಾಪವ ಕೊಡುವನೋ ಮೇಣು ।
ಯುಕುತಿ ಯಿದಕಿನ್ನಾವುದೋ ದೇ
ವಕಿಯ ನಂದನ ಕೃಷ್ಣ ವತ್ಸಾಂ
ತಕ ಮಹಾದೇವೆನುತ ಕಡು ದುಮ್ಮಾನಮನನಾದ ॥ ೨೫

ತಿರುಗಿತರಗಿನ ಮಾಡದುರಿ ಹೊಡ
ಕರಿಸಿತುರಗಾಲಿಂಗನದ ಪದ
ಮರಳಿತಮರೇಶ್ವರನ ಹುಯ್ಯಲು ಮುಖಪಮಾಪ್ತಿಯಲಿ ।
ಧರೆಯ ದೂಷಕಚೈದ್ಯನಿಂದವ
ಕರಿಸಿ ಧರ್ಮವಿವೇಕವಡಿಯಿತು
ಶರಣಜನವತ್ಸಲನೆ ಕರುಣಿಸಲೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೨೬

ಹೇೞಿರೈ ಋಷಿಗಳಿರ ಹಣ್ಣನು
ಮೇಲೆ ಹತ್ತುವುಪಾಯವನು ಮುನಿ
ಜಾಲದೊಳಗೆಂದೆನಲು ನುಡಿದನು ಧೌಮ್ಯ ನಸುನಗುತ ।
ಹೇೞಲರಿದಿದ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಪ
ಬಾಲಕೇಳೀಕೃಷ್ಣ ಬಲ್ಲನು
ಕಾಲವನು ನೂಕದೆ ಮಹಾತ್ಮನ ಭಜಿಸು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೭

ಎನಲು ಭೂಪನು ಕೃಷ್ಣ ರಕ್ಷಿಸು
ದನುಜಹರ ಗೋವಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು
ವನಜನಾಭ ಮುಕುಂದ ರಕ್ಷಿಸು ದಾನವಾಂತಕನೆ [1] ।

1 ರಾವಣಾಂತಕನೆ, ಚ,

ಮನಸಿಜನ ಪಿತ ರಾಮ ರಕ್ಷಿಸು
ಘನಮಹಿಮ ಕೇಶವನೆ ರಕ್ಷಿಸು
ನೆನವ ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ ಮಾಧವನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು ॥ ೨೮

ಎಂದು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಲು ನೃಪ ಗೋ
ವಿಂದ ವಿಮಲಜ್ಞಾನದಲಿ ಸಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯರ ಕೂಡೆ ।
ಇಂದುಮುಖಿ [1] ಪವಮಾನಜನ ದೆಸೆ
ಯಿಂದ ಪಾಂಡುಕುವರರಿಗೆ ಕೇ
ಡಿಂದು ಬಂದುದು ಋಷಿಯ ಶಾಪದಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೯

ಎನುತ ಮಂಚವನಿಳಿದನಾಗಳ್ [2]
ದನುಜಹರ ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ನೀ ನಿ
ಲ್ಲೆನುತಬಹುವೇಗದಲಿ ಬಂದನು ಕಾಮ್ಯಕಾಟವಿಗೆ [3] ।
* ನೆನೆದವರ ಹೃದಯದಲಿ ತಾನಿಹ
ನೆನಲು ಋಷಿಕುಲಭೂಸುರರು ಮೊದ
ಲಿನಲಿ ಬಂದಂಘ್ರಿಯಲೆರಗೆ ಗರುಡಧ್ವಜವನಿಳಿದ * ॥ ೩೦

---

1 ಮಂದಮತಿ, ಚ.　2 ಸಿಂಹಾಸನವನಿಳಿದಾ, ಟ.　3 ಧರ್ಮಜನ ಹೊರೆಗೆ, ಚ.

* ನೆನೆಯೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಬಂದನು
ಘನದುರಿತದಾವಾಗ್ನಿ ಬಂದನು
ಯೆನುತ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮುನಿಜನಸಹಿತಯಮಸೂನು, ಚ. ॥
ತೆಗೆದು ತಕ್ಕೈಸಿದನು ಭೂಪನ
ಮಿಗೆ ಹರುಷದಲಿ ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ನೆಗಹಿ ಮೈದಡವಿದನು ಮಾದ್ರೀಸುತರ ದ್ರೌಪದಿಯ ।
ನಗುತ ಋಷಿಜನವಿಪ್ರಧೌಮ್ಯಾ
ದಿಗಳನುಚಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸು
ತಗಧರನು ನೋಡಿದನು ಜಂಬೂಫಲದ ಘನತರುವ ॥
ಈ ಪದ್ಯವು ಚ. ಛ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಮಾನನಿಧಿಗಳು ಕಂಡರಾವರ
ವೈನತೇಯಧ್ವಜನನಾಕ್ಷಣ
ಭೂನುತರು ಬಂದೆಱಗಿದರು ಪರಮಾತ್ಮನಂಘ್ರಿಯಲಿ ।
ಮಾನಿನಿಯು ರಥಿದೈವ ಬಂದು ಮ
ನೋನುರಾಗದ ರಹಿಯ ರಸದಲಿ
ತಾ ನೊಸಲ ಚಾಚಿದಳು ಹರಿಪದಕಮಲದಲಿ ಹೊಗೆಟೆ । ೩೧
ಮೈದಡವಿದನು ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನಯ
ಮೈದುನರ ಕರತಳದಲೆತ್ತಿದ
ಸೈದೆಯಾಗೆಂದೆನುತ ವರಪಾಂಚಾಲನಂದಿನಿಯು ।
ವೇದರಾಶಿಗಳಱಿಸಿ ಕಾಣೆವ
ದೈದಲಱಿಯವು ಪಾಂಡವರ ಪು
ಣ್ಯೋದಯವ ಬಣ್ಣಿಸುವರಾರೆಂದೆಱಗಿದನು ಧೌಮ್ಯ ॥ ೩೨
ಮೋಱೆ ಬಾಡಿದುದಧರಸಂಪುಟ
ವಾಱಿದುದು ಕಣ್ಣಾಲಿ ಯೆದ್ದುದು
ತಾಱಿತವೆಯುವೆ ತಂಗಿ ತನುವಿನುಪದ್ರವೇನೆನಲು ।
ತೋಱುವೀಸಚರಾಚರಂಗಳ
ನೂಱುಕೊಂಡಿರುವಾಮಹಾತ್ಮಗೆ
ಬೇಱೆ ಬಿನ್ನಹವಾವುದೆಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೩೩
ಅಸುರರಿಪು ಕೇಳ್ ಹಿಡಿದ ಹಣ್ಣನು
ಬೆಸುವ ಬಿನ್ನಣವೆಂತಿದನ ಸಂ
ಧಿಸಲರಿದೆ ಬಚಿಕೇನು ಸಾಂದೀಪಂಗೆ ತತ್ಸುತನ ।
ಬಸೆದು ತಂದಿತ್ತನುಪಮದ ಸಾ
ಹಸದಚಿಂತ್ಯನು ನೀನಲೇ ಪಾ
ಲಿಸಲು ಬೇಹುದು ನಮ್ಮನೆಂದೆಱಗಿದಳು ಪಾಂಚಾಲಿ ॥ ೩೪
ಏಚು ತಾಯೆ ಸರೋಜಮುಖಿ ಮುನ್ನಿ
ಯೂಟಗವ ಪರಿಹರಿಸಿ ನೀವ್ ಬ್ಯಚಿ

ಕಾಳಗಾಡುವೆವೆಮ್ಮ ಯೆನುತೆತ್ತಿದನು ವೊನಿನಿಯು ।
ಬಾಲತನವೊದಲಾಗಿ ಬಲ್ಲಿರಿ
ಖೇಳಮೇಳದಲೆಮ್ಮ ನೀವೇ
ಹೇಳಿರೇ ದೇವತ್ವವೆಮಗಿಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೩೫

ಕಾಳುಮಾಡಿದಿರಕಟಕಟ ನೀವ್
ಮೇಲಣಾಟಿಯದೆ ಋಷಿಯು ಶಾಪವ
ನಾಲಿಸದೆ ಮೂಢಾತ್ಮರಂದದಿ ನೆನೆದಿರನುಚಿತವ ।
ಏಳಿ ಫಲದಲಿ ತೊಟ್ಟು ವೊಣಗದ
ವೇಳೆಯಲ್ಲಿದಿರಿಟ್ಟು ಹಣ್ಣನು
ಹೇಳಿರೈ ನಿಮ್ಮನುಮತಂಗಳ ನಿಶ್ಚಯದಲೆಂದ ॥ ೩೬

ಎನಲು ತಂದಿರಿಸಿದರು ಫಲವನು
ವನಜನಾಭನನೀಕ್ಷಿಸುತ ತ [1]
ಮ್ಮನುನಯುವ ಹೇಳಿದರು ಚಿತ್ತೈಸರಸ ಬಗೆಬಗೆಯು [2] ।
ಇನಶಶಿಗಳಂದಾನಲಾಂತಕ
ದನುಜವರುಣಸಮೀರಹರಸಖ
ಮನಸಿಜಾರಿ ನಮೋ ಯೆನುತ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಭೂಪ ॥ ೩೭

* ಸತ್ಯವೇ ತಾಯ್ ಮತ್ತೆ ಜ್ಞಾನವು
ನಿತ್ಯನಹ ಪಿತ ಧರ್ಮವನುಜನು
ಮಿತ್ರನೇ ಕಡು ದಯೆಯೆ ಶಾಂತಿಯೆ ಸತಿ ಕ್ಷಮೆಯೆ ಪುತ್ರ ।

ಶ್ಲೋಕ ॥ ಸತ್ಯಂ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಜ್ಞಾನಂ ಧರ್ಮೋಭ್ರಾತಾ ದಯಾ ಸಖಾ ।
ಶಾಂತಿಃ ಪತ್ನೀ ಕ್ಷಮಾ ಪುತ್ರಃ ಷಡೇತೇ ಮಮ ಬಾಂಧವಾಃ ॥

1 ಹೇಳಿಕೆಯುಲಾ, ಚ.ಟ.

2 ಕ್ಷಣಕೆ ಕುಂತೀತನುಜ ಹೇಳಿದನೆ ಕೈಗಳನು ಮುಗಿದು, ಚ.

* ಸತ್ಯವೇ ನಿಜಮಾತೆ ಜ್ಞಾನವೇ
ನಿತ್ಯನಹ ಪಿತ ಧರ್ಮವನುಜನು
ಮತ್ತೆ ದಯೆಯೇ ಮಿತ್ರ ಶಾಂತಿಯೆ ಪತ್ನಿ ಕ್ಷಮೆ ಸೂನು ।

ಕಾಯವೆಂಬುದನಿತ್ಯ ಬೆಂಭಾಗದಲಿ ಬಲುಮೃತ್ಯು ।
ಬಾಯ ಬಿಡುತಿರೆ ನೆಚ್ಚಿ ಕೆಡುವುದ
ಪಾಯದಲಿ ಜಗವೆಱಿಯೆ ಧರ್ಮಾ
ಪಾಯವಿಹಪರಪಥ್ಯವೆನೆ ಫಲವೇಱ್ದುದು ಮೊಳನ ॥ ೪೨

* ಅನುಜೆ ನಿನ್ನಿಷ್ಟವೆನು ನುಡಿ ನುಡಿ
ಯನುಸರಣೆ ಬೇಡೆಂದೆನಿಪ ಕೃ
ಷ್ಣನ ಘನವಚನವನು ಕೇಳ್ದು ಲಜ್ಜಾವಿನತಮುಖಿಯಾಗಿ ।
ತನಗೆ ಮಱೆಯೇ ತನುಜರಾಗಲಿ
ಜನಕಸುತರಾರಾದೊಡಾಗಲಿ
ವನಿತೆಯರ ಮನವೆ ಸಲೆ ಭ್ರಮಿಸುವುದೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೩

ಹತ್ತದಿರೆ ಫಲ ಬಿಟ್ಟಿಕಲಾದೇ
ವೋತ್ತಮನು ನಸುನಗುತ ನುಡಿದನು
ವೃತ್ತಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ಪತಿಭಕ್ತಿಯರಿಗಧಿದೇವಿ ।
ಚಿತ್ತದಲಿ ನೀನಿರಿಸದೇನುವ
ವಿಸ್ತರಿಸು ಯೆಂದೆಂಬ ಕೃಷ್ಣನ
ಮೆತ್ತಕಾಶಿನಿ ನೋಡಿ ಕೈಮುಗಿದೆಂದಳೀನುಡಿಯ ॥ ೪೪

ಶ್ಲೋಕ॥ ಸುಂದರಂ ಪುರುಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತರಂ ಪಿತರಂ ಸುತಂ ।
ಯೋನಿರ್ದ್ರವತಿ ನಾರೀಣಾಂ ತಥ್ಯಂ ಚೌಮಿಹ ಕೇಶವ ॥

* ಭಾವವಹ ಪುರುಷರನು ಕಾಣುತ
ಭಾವಿಸಲು ಪಿತಸುತರ ಅನುಜರ
ತಾವಿನಲಿ ಯಾದರೆಯು ಯೋನಿದ್ರವಣ ಸತಿಯರಿಗೆ ।
ಭಾವದಲಿ ಮಱೆವಿಡಿದು ನುಡಿಯಲಿ
ಕಾವಿಗಡ ಫಲವಡಱದಿರುತಿರೆ
ದೇವ ನುಡಿದನು ವಂಚಿಸದೆ ನಿಶ್ಚಯವ ಹೇಳೆಂದು ॥

ಶ್ಲೋಕ ॥ ಪಂಚ ಮೇ ಪತಯಸ್ಸಂತಿ ಮಹ್ಯಂ ಷಷ್ಠೋಪಿ ರೋಚತೇ ।
ಪುರುಷಾಣಾಮಭಾವೇನ ಸರ್ವಾ ನಾರ್ಯಃ ಪತಿವ್ರತಾಃ ॥

ರೂಪಗುಣವಿಕ್ರಮವಿರಾಜಿತ
ರೂಪರೈವರು ಪತಿಗಳಿರೆ ಚಿ
ತ್ತೋಪಚಾರಕೆ ಮಿಾಱಿ ಬಯಸುವೆನಾಱನೆಯ ಪತಿಯ |
ಶ್ರೀಪತಿಯೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಲಲನಾ
ರೂಪಮಾತ್ರಕೆ ಪುರುಷಲೋಭ
ವ್ಯಾಪಿಸದಿರೆ ಪತಿವ್ರತೆಯರಹರೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ || ೪೫

ಆ ಜಂಬೂಫಲವನ್ನು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದುದು.

ಪತಿಗಳೀಶ್ವರನಾಜ್ಞೆಯಿಂದವೆ
ಯತಿಶಯದಲೈವರು ಮನಸ್ಸಿನ
ಮತದೊಳಾರಾಗಿಹುದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ ಚಿತ್ತದಲಿ |
ಪೃಥಿವಿಯಲಿ ಪರಪುರುಷರನು ದು
ರ್ಮತಿಯಲೊಡಬಡುವವಳು ಸತಿಯೇ
ಸತತಕರುಣಾಕರನೆ ಯೆನೆ ಫಲ ತಾವಿಗಡಱಿದುದು || ೪೬

* ಕೌತುಕವ ಕೇಳ್ ರಸ ಹಣ್ಣ ವೆ
ನೀತಳಕೆ ಪುಟ ನೆಗೆದು ಮುನ್ನಿನ
ರೀತಿಯಲಿ ಹರಿದೊಯ್ಯನೆ ಹತ್ತಿದುದು ಬೇಗದಲಿ |

---

* ಹರುಷ ಮಿಗೆ ಮುನಿಜನಕೆ ಧೌಮ್ಯನು
ಕರಗಳನು ನೆಗಹುತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಕೃಷ್ಣನಿರೆ ನಿನಗಾವುದರಿದೆಂದು |
ಇರದೆ ದೇವನ ಪಾದಪಂಕಜ
ಕೆಱಗಿದುದು ಮುನಿನಿಕರ ಬುಧಜನ
ನಿರತಪರಮಾನಂದದಿಂದೈದಿದರು ತದ್ವನವ ||
ಮುನಿಪಕಣ್ವನು ಕಂದೆಱೆದು ಪರ
ಮನನು ಜಾನಿಸಿ ಕರವನರಳಿಚ
ಲೊನೆದು ಬಿದ್ದುದು ಪಣ್ಣ ಕಂಡನು ನಗುತ ಮನದೊಳಗೆ |
ವನಜನಾಭನ ತಂತ್ರವಿದು ಪಾ
ವನಸುರೂಪನ ನೋಟ್ಪೆನೆಂದಾ
ಮುನಿಪ ಫಲಸಹ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವರ || ಚ. ಛ.

ಕಣ್ವರುಷಿಯು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದೇಳುವಿಕೆ.

ಆತಗಳ ಕೈವಿಡಿದು ಯದುಕುಲ
ಜಾತ ನಡೆತಂದೊಂದು ಕೊಳದೆಡೆ
ಗಾತನತ್ತಲು ಮುನಿಪ ಕಂದೆಜಿದೆದ್ದನೆಂದಿನೊಲು ॥ ೪೭
ಲೀಲೆಯಲಿ ಮುನಿ ಬಂದು ನೋಡುತೆ
ಮೇಲುಚಿತ್ತದಲಚ್ಚರಿಯಲುಪ
ಲಾಲಿಸುತ ತಲೆದೂಗಿ ಜಡೆಯೊಲಿದಾಡಲೆಡಬಲಕೆ ।
ಲಾಲಿಸದೆ ಕೊಯ್ಯಿದ್ದ ಕ್ಷಣದೊಳದ
ಕೀಲಿಸಿದೊಡವ ಶಿವನೊ ಬ್ರಹ್ಮನೊ
ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನೋ ಯಿವರೊಬ್ಬರಹರೆಂದ ॥ ೪೮
ಎಂದು ಮುನಿ ತರುತಳವ ನೋಡಿದ
ನೆಂದು ಚರಣಂಗಳನು ಹಲವಿರೆ
ಬಂದವಹಿಪನದಾವನೋ ತಾನೀಕ್ಷಿಸುವೆನೆನುತ ।
ಬಂದ ಪಾರ್ಥಿವಜನದ ಹೆಜ್ಜೆಯ
ಹಿಂದುಗೊಂಡ್ಯೆತಂದು ಕಂಡನು
ಮುಂದೆ ರಾಜಮರಾಳನಾದಾಂಬುಜಸರೋವರವ ॥ ೪೯

ಆಗ ಆ ಮುನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನ.

ನಳನಳಸುತಿಹ ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ
ತಳಿತ ತಣ್ಣೆಳಲೊಳಗೆ ಹಾಸಿದ
ತಳಿರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಸುತ್ತಲು ಬಿಟಿಸಿ ಪಾಂಡವರ ।
ನಳಿನಲೋಚನೆ ಧೌಮ್ಯಮುನಿ
ಗಳು ಪೊಲಿದು ಕೈವಾರಿಸಲು ಕೃಷ್ಣಗೆ
ಫಲವ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಕಂಡನು ಮುನಿ ಮುರಾಂತಕನ ॥ ೫೦
ಇದಿರೊಳಿರಿಸಿದನಾ ಫಲವ ಸಂ
ಮದದಿ ಹೊಂಪುಜಯೋಗಿ ಮುನಿಯಾ
ಸದುಮ್ಮನಾಭಂಗೆಜ್ಜಿಗಿ ತೆಗಸಿರೆ ಫಲವೆನೆಂಧೆನಲು ।

ಮದನಪಿತ ನಸುನಗುತ ಮುನಿಪನ
ಹದುಳ ಮಿಗೆ ಸ್ಯೆವಿಟ್ಟು ನೆಗಹಿದ
ನುದಿತಫಲವನು ಹಂಚಹೇಳಿದನಾನೃಪನ ಸತಿಗೆ [1] ॥ ೫೧

ವರಮುನೀಶ್ವರನಿತ್ತ ಫಲವನು
ಹರಿಣಲೋಚನೆಗೀಯಲಾಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಬಾಗಿನವನಿತ್ತಳು ಮುನಿಪಗೊಲವಿನಲಿ ।
ಪರಮಹರುಷದಿ ಹತ್ತುಭಾಗಾಂ
ತರವ ಮಾಡಿ ಮುರಾರಿ ಕರೆ ಕರೆ
ಧರಣಿಸುರರನು ಸರ್ವರನು ಬರಹೇಳು ಬೇಗದಲಿ ॥ ೫೨

ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು.

ಬರಿಸಿ ಋಷಿಗಳನವರವರ ತರ
ವರಿದು ಕೊಡಿಸಿದನುಳಿದುದನು ಭೂ
ಸುರರ್ಗೆ ಭೂಪರಿಗೆ ಮುನಿಸತಿಯರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ।
ಮುರಹರನು ತಾ ಕೊಂಡು ಕಣ್ವಾಂ
ಗಿರಿಸಿ ನಾನಾಜನಕೆ ಹಂಚಲು
ಹಿರಿದು ಭುಂಜಿಸಿತಾ ಫಲವನವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೩

ಪಾರಣೆಯು ನೆಱೆ ಮಾಡಿದರು ಮಿಗೆ ತ
ದ್ದಾರುಣೀಪತಿ ಯಿಷ್ಟಿ ಸಂದುದು
ವಾರಿಜಾಂಬಕನಾನನವ ನೋಡುತ್ತ ಮುನಿ ಮರಳಿ ।
* ಸಾರವಹಸರಸೋಕ್ತಿಯುಲಿ ಸಂ
ಪೂರಣಪ್ರೀತಿಯುಲಿ ನುಡಿದನು
ದಾರಮುನಿಜನವಿಕ್ಷೀಸಲು ಕೈಮುಗಿದು ಭಕ್ತಿಯುಲಿ ॥ ೫೪

---

1 ನೃಪಾಲಂಗೆ ಚ. ಛ.

* ಸಾರವಹ ಸುಸ್ಥಾನಕೈದಿದ
ನಾರು ಭಾವಿಸಬಲ್ಲರಾಮುರ
ವೈರಿಯನುಪಮನನುಹಿಮ್ಮೆಗಳ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ಚ. ಛ. ।

ಹಣ್ಣ ಹರಕೆಯದೆತ್ತ ನಿಮ್ಮಗ
ರಣ್ಯವನುಭವವೆತ್ತ ಭೀಮನ
ಕಣ್ಣಿಗೀಫಲ ತೋಱಲಾಗಲೆ ಹರಿಯು ಬರವೆತ್ತ ।
ಗಣ್ಯವೇ ಪರವೆನಗೆ ಕಂಡೆನ
ಗವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನಾಂ ಪುರಾಕೃತ
ಪುಣ್ಯತರು ಫಲಿಸಿತು ತನಗೆನುತಾಗ ಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೫೫

ಮುನಿಪ ಕಳಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು
ವನಕೆ ಬಳಿಕಾಕೃಷ್ಣನನು
ಮನದೊಳಗೆ ಭಾವಿಸುತ ಸಂತೋಷದಲಿ ಮುೞುಗುತ್ತ ।
ತೊನಲುತಡಿತಡಿಗೊನೆದು ಹೊಗೞುತ
ದನುಜವೈರಿಯ ಲೀಲೆಯನುಪಮ
ವೆನುತ ನರ್ತಿಸುತಾಗ ತಾಪಸರೊಡನೆ ನುಡಿವುತ್ತ ॥ ೫೬

ದೇವ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂಘ್ರಿಕಮಲವ
ನಾವ ನೆನೆವನವಂಗೆ ಜಗದಲಿ
ಸಾವುಹುಟ್ಟಿಲ್ಲೆಂಬುವೈ ವರವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ।
ನಾವಲೇ ಕೃತಕೃತ್ಯರಿಂದೀ
ದೇವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದರುಶನ
ವೀವುದಧಿಕಮನೋರಥವನೆಂತೆಂದ ಸಹದೇವ ॥ ೫೭

ಹರಿಯೊಲಿದು ವೈದಡವಿಯೈವರ
ತರುಣಿಯನು ಸಂತೈಸಿಯಾ ಮುನಿ
ವರರನುಪಚರಿಸಿದನು ಪರಮಪ್ರಿಯತರೋಕ್ತಿಯಲಿ [1] ।
ಉರುತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ನಿಮಗಿ
ನ್ನಿಂದೆ ಫಲಿಸುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ
ಮರಳಿ ತನ್ನಯ ಪುರಕೆ ಗಮನೋದ್ಯೋಗಯುತನಾದ ॥ ೫೮

1 ಬುದ್ಧಿಯನೊರೆದು ಧರ್ಮಜಗೆ, ಚ.

ಸತ್ಯವನು ಸಲಹುವುದು ಕ್ಷಮೆಯನು
ಹೊತ್ತು ನಡೆಸುವುದಣ್ಣನಾಜ್ಞೆಯ
ಚಿತ್ತದಲಿ ನೀವ್ ದಾಂಟದಿಹುದಾರಣ್ಯವಾಸದಲಿ ।
ನಿತ್ಯನೇಮವ ನಡಿಸುತಾಮುನಿ
ಪೋತ್ತಮನ ಧೌಮ್ಯನ ನುಡಿಯ
ಸತ್ಕೃತ್ಯವನು ಪಾಲಿಸುತಲಿಹುದಿನ್ನೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೫೯

ಭೀಮನೆಂಬವ ದುಡುಕನೀ ಸು
ತ್ರಾಮಸುತ ಸ್ಥೈರಣೆಯುಮನದವ
ನೀಮಹಾಸತಿ ಯಿಂದು ರಿಪುಗಳ ಕೊಲಿಸಲೆಳಸುವಳು ।
ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ವರಲ
ಕ್ಷ್ಮೀಮನೋಹರ ಧೌಮ್ಯಮುನಿಯೆನೆ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ಮುನಿನಿಕರವನೆ ಹದುಳಿಸಿದನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೬೦

ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇಳಿ ಧೌಮ್ಯನ
ವಂದನೆಯ ಕೈಕೊಳುತ ಪಾಂಡುವ
ನಂದನರು ನಮಿಸಲ್ಕೆ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಹರುಷದಲಿ ।
ಬಂದನಾಭೂಪತಿ ಮುರಾಂತಕ
ನಂದಣದ ಬಲದೆಸೆಯುಲನಿಲಜ
ಮುಂದೆ ವಾಮದಿ ಪಾರ್ಥಯಮಳರು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೬೧

ಹಿಂದೆ ಬರುತಿರಲೆಡೆಯುಲಲ್ಲಿಯೆ
ಸಿಂದು ಕಳುಹಿದನುಚಿತದಿಂ ಸಲೆ
ಬಂಧುಗಳನೊಲವಿನಲಿ ಯದುಕುಲದಿನಪ ಕೇಳೆಂದ ।

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದುದು.

ಇಂದುವದನೆಯ ಹರಸಿ ಕಳಹಿಸ
ಬಂದ ಬಂದರ ಹರಸಿ ಪ್ರೇಮದ
ಲಂದು ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಹೊಕ್ಕನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ॥ ೬೨

ಕಾಲದವಧಿಯ ಕಡೆಯ ಹಾಯ್ದುವ
ಕೀಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣನೆಂದು ಸ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಮುನಿನಿಕರ ಸಹಿತಾಶ್ರಮಕೆ ನಡೆತಂದು ।
ಮೇಲಣಾಗತದನುವ ಪಂಥದ
ಮೇಲೆ ಮಾಡಲು ಬೇಕೆನುತ ಮುನಿ
ಜಾಲದೊಡನೈತಂದು ನೆನೆದನು ವೀರನಾರಣನ ॥ ೬೩

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಭಜಿಸಿದನು ನರನಿಂದ್ರಕೀಲದೊ
ಳಜಸುರಾರ್ಚಿತಪಾದಪೀಠನ
ತ್ರಿಜಗದಧಿಪತಿಯನು ಮಹಾನಟರಾಯ ಧೂರ್ಜಟಿಯ ॥

ಕಾಮ್ಯಕವನದ ಸಂಚಾರ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಟವಿಯ
ಪಾಳಿಯಲಿ ಪರುಠವಿಸಿದರು ಪದಯುಗಪರಿಭ್ರಮವ ।
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಸಹಿತ ತತ್ಕುಲ
ಶೈಲದಲಿ ತದ್ವಿಪಿನದಲಿ ತ
ಕ್ಕೂಲವರ್ತಿಗಳ ತೀರದಲಿ ತೊಳಲಿದರು ಬೇಸಱದೆ ॥ ೧
ಫಲಮೃಗಾವಳಿ ಸವೆದುದಿನ್ನೀ
ಹಱುವ ಸಾಕಿನ್ನೊಂದರಣ್ಯ
ಸ್ಥಳವ ನೋಡಲಿ ಕಟಕ ನಡೆಯಲಿ ವಿಪ್ರಸಂಕುಲದ ।

ದ್ವೈತವನ ಪ್ರವೇಶ.

ಸುಲಭವೀವನವೆಂದು ತಮ್ಮೊಳು
ತಿಳಿದು ಪಾರ್ಥಯುಧಿಷ್ಠಿರರು ಮುನಿ
ಕುಲಸಹಿತ ನಲವಿನಲಿ ಹೊಕ್ಕರು ದ್ವೈತಕಾನನವ ॥ ೧

ಅರಸ ಕಳುಹಿದ ದೂತನಾಗಜ
ಪುರವ ಹೊಕ್ಕು ತದೀಯವಾರ್ತಾ
ಭರದ ವಿವರವನಱಿದು ಬಂದನು ಕಂಡನವನಿಪನ ।
ಕುರುನೃಪಾಲನ ಬಲುಹನಾತನ
ಸಿರಿಯನಾತನ ಮದವನಾತನ
ಪರಿಯನಱುಹಿದನಬುಜಮುಖಿಪವನಜರು ಕಳವಳಿಸೆ ॥ ೨

ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸೇನರ ಕೋಪ.

ಮೊದಲಿಸಿದಳು ದ್ರುಪದತನುಜೆ ವೃ
ಕೋದರನನರ್ಜುನನನವನಿಪ
ನಾದಿಯಾದೈವರನು ಕೌರವನೃಪನ ಪತಿಕರಿಸಿ ।
ಆದೊಡೀಕುರುರಾಜವಂಶ
ಚ್ಛೇದಧೀರಕುಠಾರವೆನುತ ವೃ
ಕೋದರನು ತೂಗಿದನು ಗದೆಯನು ಗಾಢಕೋಪದಲಿ ॥ ೪

ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ.

ಏಕಿದೇಕೆ ವೃಥಾ ನಿಶಾಟ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯವಕಟ ವಿ
ವೇಕವಿರಹಿತನೈ ವೃಕೋದರ ದ್ರುಪದಸುತೆಯಂತೆ ।
ಸಾಕು ಸಾಕೈ ತಮ್ಮ ಸತ್ಯವೆ
ಸಾಕು ಸಾಕು [1] ಮದೀಯಪುಣ್ಯಾ
ಶ್ಲೋಕತೆಯನುಳುಹೆಂದು ಗಲ್ಲವ ಪಿಡಿದನನಿಲಜನ ॥ ೫

---

[1] ನಮಗೆ, ಚ.

ಅರಸಿ ನಿನ್ನಯ ಶೋಕವಹ್ನಿಯೊ
ಳುರಿವುದರಿನೃಪಜಲಧಿ ಕೇಳಂ
ಬುರುಹಲೋಚನೆ ನಿನ್ನ ಲೋಚನವಾರಿಪೂರದಲಿ ।
ಕುರುನೃಪಾಲನ ಸತಿಯ [1] ಶೋಕ
ಸ್ಫುರದನಲನುಜ್ವಲಿಸುವುದು ರಿಪು
ವಿರಚಿಸಿದ ವಿಪರೀತಕಿದು ವಿಪರೀತವಹುದೆಂದ ॥ ೬.

ಆಗ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಆಗಮನ.

ಆಸಮಯದಲಿ ಬಂದನಗ್ಗದ
ಭೂಸುರನು ಶ್ರೀಕಂಠನೋ ಪ
ದ್ಮಾಸನನ ಪಲ್ಲಟವೊ ಕಮಲಾಂಬಕನ ಚುಂಬಕವೊ ।
ಭಾಸುರಕ್ರತುಶತದ ರೂಪವಿ
ಲಾಸವೊ ಶ್ರುತಿಕೋಟಿಗಳ ವಿ
ನ್ಯಾಸಭವನವೊ ದೇವ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ ॥ ೭

ಧರ್ಮರಾಯನ ಆದರ

ಹಾ ಮಹಾದೇವಾ ಇದಾರು ಮ
ಹಾಮುನೀಶ್ವರರೆನುತ ಮುನಿಪ
ಸ್ತೋಮವೆದ್ದುದು ಧರ್ಮನಂದನನವರಿಗಿದಿರಾಗಿ ।
ಪ್ರೇಮಪುಳಕದ ನಯನಸಲಿಲದ
ರೋಮಹರುಷದ ಸತ್ಯಭಾವದ
ಭೂಮಿಪತಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮುನಿವರನ ಚರಣದಲಿ ॥ ೮

ಮುನಿಗಳ ಆದರ.

ವಿವಿಧಮುನಿಗಳ ಗೋತ್ರನಾಮ
ಪ್ರವರಸಹಿತಭಿವಾದನಾದ್ಯು
ತ್ಸವವ ಕೈಕೊಳುತನಿಬರನು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ ।

---

[1] ಅಱಿವುದಿನ್ನರಿಯ, ಕ.

ಯುವತಿ ಪದಕೆಱಗಿದರೆ 'ಭೂಯಾ
ತ್ತ್ವವೆ ಮನೋರಥ' ವೆನುತ ನಸುನಗು
ತವನಿಪಾಲನ ಪರ್ಣಶಾಲೆಗೆ ಮುನಿಪನೈತಂದ ॥ ೯

ಇದೆ ಪವಿತ್ರಪಲಾಶಪತ್ರದ
ಲುದಕವರ್ಘ್ಯಾಚಮನಪಾದ್ಯ
ಕ್ಕಿದೆ ವಿಮಲದರ್ಭೋಪರಚಿತಾಸನವಿಳಾಸದಲಿ ।
ಇದುವೆ ಕಾಂಚನಪಾತ್ರಜಲ ವೆಂ
ದಿದು ವರಾಸನವೆಂದು ಕೈಕೊಂ
ಬುದು ಯಥಾಸಂಭವದೊಳೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ [1] ॥ ೧೦

ವೇದವ್ಯಾಸರಿಗೂ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಸಂವಾದ.

ಈಪವಿತ್ರೋದಕವಲೇ ದೋ
ಷಾಪಹರ ದರ್ಭಾಸನದೊಳಿಂ
ದೀಪ್ಸಿತವಿಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯವು ಸೇರುವುದು ನಿನಗೆ ।
ಭೂಪ ಕೇಳ್ಳೆ ಜೇನುನೊಣದ ಮ
ಧೂಪಚಯವವಕಿಲ್ಲಲೇ ಸ
ರ್ವಾಪಹಾರವು ಪರರಿಗಾಕೌರವನ ಸಿರಿಯೆಂದ ॥ ೧೧

ಒಡಲು ಬೀಟಲಿ ಮೇಣು ತಮ್ಮದಿ
ರಡವಿಯಲಿ ಹಾಯಿಕ್ಕಿ ಹೋಗಲಿ
ಮಡದಿ ಮುಳಿಯಲಿ ಜಱಿದು ಬೀಟಲಿ ಧರಣಿ ಕುರುಪತಿಗೆ ।
ಎಡೆಯಲುಟಿದವರಾಗುಹೋಗಿನ
ಗೊಡವೆ ಯೆನಗಿಲ್ಲೆನ್ನ ಸತ್ಯದ
ನುಡಿಗೆ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲದಂತಿರೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೧೨

ಬಾಧೆಯುಂಟೇ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯಕೆ
ಸಾಧಿಸುವುದವಧಿಯನು ನಿನ್ನ ವಿ
ರೋಧಿಗಳಿಗೆ ನಿವಾಸವಹುದು ಕೃತಾಂತಲೋಕದಲಿ ।

---

1 ನಂದನನು, ಚ.

ಆಧಿಪತ್ಯಭ್ರಮಿತರಲಿ ರಾ
ಜ್ಯಾದಿಯಲಿ ಕಡಗೊಂಡಿರಖಿಳನಿ
ರೋಧವನು ಕಡನನು ಸವೃದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಕೊಡಿ ಯೆಂದ ॥ ೧೩

ವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಮುನಿಗಳ ನುಡಿ.

ಆವುದರಿದಿವರಿಗೆ ಭವತ್ಕರು
ಣಾವಲೋಕನವುಂಟು ಪುನರಪಿ
ದೇವಕೀನಂದನನಲೊದಗುವ ಮೇಲುನೋಟದಲಿ ।
ಈವಿಪತ್ತೇಸರದು ಪಾಂಡವ
ಜೀವನಕೆ ನೀವಿಬ್ಬರಿರಲೆಂ
ದಾವಿಭಾಂಡಕಶೌನಕಾದಿಗಳೆಂದರಾಮುನಿಗೆ ॥ ೧೪

ಕರೆಸಿ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ಕಂಬನಿ
ಯೊರತೆಯಾಱಲು ನುಡಿದನಾಕೆಯ
ಕರುಣದಲಿ ಕವಿಗೊಂಡಕಳಕಳವನು ವಿಭಾಡಿಸಿದ ।

ವ್ಯಾಸರು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದುದು.

ಧರಣಿಪತಿಗೇಕಾಂತಭವನದೊ
ಳೊರೆದನೀಶ್ವರಬೀಜ [1] ಮಂತ್ರಾ
ಕ್ಷರವನಂಗೋಪಾಂಗಮುದ್ರಾಶಕ್ತಿಗಳು ಸಹಿತ ॥ ೧೫

ಇದು ಮಹೀಶರ ಶೋಕಹರವಿಂ
ತಿದು ವಿರೋಧಿಪ್ರಬಲಭಂಜನ
ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧನವಖಿಳದುರಿತಹರ ।
ಇದು ಮಹಾಧಿವ್ಯಾಧಿಹರವಿಂ
ತಿದನು ನೀಕೊಳ್ಳರ್ಜುನಂಗೊರೆ
ವುದು ರಹಸ್ಯದೊಳೆಂದು ಮುನಿ ಕರುಣಿಸಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೧೬

---

1 ವಿಷಯು, ಚ.

ಅರ್ಜುನನು ಇಂದ್ರಕೀಲದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ಆಜ್ಞೆ.

ಪಾರ್ಥನೈದುವುದಿಂದ್ರಕೀಲದೊ
ಳರ್ಥಿಸಲಿ ಶಂಕರನನಖಿಳ
ಸ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬೀಜವಿದು ಬೇಱೊಂದ ಬಯಸದಿರು ।
ವ್ಯರ್ಥರವದಿರು ನಿನ್ನ ಹಗೆಯು ಕ
ದರ್ಥನದೊಳಿನ್ನೇನು ಜಗಕೆ ಸ
ಮರ್ಥನೊಬ್ಬನೆ ಶಂಭು ಕೃಪೆ ಮಾಡುವನು ನಿನಗೆಂದ ॥ ೧೭

ವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಭೀಮನನು ಯಮ
ನಂದನನನರ್ಜುನನು ಯಮಳರ
ನಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಮೈದಡವಿದನು ಹರುಷದಲಿ ।
ಬಂದು ಸಂದಣಿಸಿದ ಮುನಿದ್ವಿಜ
ವೃಂದವನು ಮನ್ನಿಸಿ ನಿಜಾಶ್ರಮ
ಮಂದಿರಕೆ ಮುದದಿಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೮

ವ್ಯಾಸರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮುನಿಪನತ್ತಲು
ಸರಿದನಿತ್ತಲು ಪಾರ್ಥನನು ನೃಪ
ಕರೆದು ವೇದವ್ಯಾಸನಿತ್ತುಪದೇಶವಿಸ್ತರವ ।
ಅಱುಹಿದನು ಕೈಲಾಸಸೀಮಾ
ವರುಷದಲ್ಲಿಹುದಿಂದ್ರಕೀಲದ
ಗಿರಿ ಮಹೇಶಕ್ಷೇತ್ರವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೧೯

ಅಲ್ಲಿ ಭಜಿಸುವುದಮಳಗಿರಿಜಾ
ವಲ್ಲಭನ ನಾಮಾಮ್ನಾಯನಿಕರಕೆ [1]
ದುರ್ಲಭನನಧಿದೈವವನು ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಭಾಸ್ಕರರ ।

1 ಜಿಹ್ವೆಗೆ, ಜ.

ಬಲ್ಲೆನೆಂಬರ ಬಹಳಗರ್ವವ
ಘಲ್ಲಿಸುವ ಗಡ ತನ್ನ ಭಕ್ತರು
ಬಲ್ಲಿದರು ತನಗೆಂಬ ಬೋಳೆಯರರಸನಿಹನೆಂದ ॥ ೨೦

ಏಱು ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹದಲಿ ಶಶಿ
ಮೌಳಿ ತಲೆದೋಱಲಿ ತದೀಯಶ
ರಾಳಿಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ ಸೇರಲಿ ಶಿವನ ಕೃಪೆ ನಿನಗೆ ।
ಸೋಲದಿರು ಸುರಸತಿಯರಿಗೆ ಸ
ಮ್ಮೇಳವಾಗದಿರವರೊಡನೆ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸುವುದು ಕಾಮವೈರಿಯ ಚರಣಕಮಲದಲಿ ॥ ೨೧

ಮುಗ್ಗದಿರು ಮಾಯೆಯಲಿ ಮದದಲಿ
ನೆಗ್ಗದಿರು ರೋಷದ ವಿಡಂಬದ
ಲಗ್ಗಳೆಯತನದಿಂದಹಂಕೃತಿಭರದಿ ಮೆಱೆಯದಿರು ।
ಹಿಗ್ಗಿಸದಿರಾತ್ಮನನು ಲೋಭದೊ
ಳೊಗ್ಗದಿರು ಲಘುವಾಗದಿರು ಮಿಗೆ
ಹಿಗ್ಗದಿರು ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಮನದಲಿ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೨

ಆಡದಿರಸತ್ಯವನು ಕಪಟವ
ಮಾಡದಿರು ನಾಸ್ತಿಕರೊಡನೆ ಮಾ
ತಾಡದಿರು ಕೆಳಗೊಳ್ಳದಿರು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕರ ।
ಬೋಡಿಗಳೆಯದಿರಾರುವನು ಮೈ
ಗೂಡದಿರು ಪರವಧುವಿನಲಿ ರಣ
ಖೇಡನಾಗದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ನೃಪತಿಯರ್ಜುನಗೆ ॥ ೨೩

ಕ್ರೂರರಿಗೆ ಶಠರಿಗೆ ವೃಥಾಹಂ
ಕಾರಿಗಳಿಗತಿಮೂರ್ಖ[1]ರಿಗೆ ಯುಪ
ಕಾರಿಯುಪಘಾತರಿಗೆ ಭೂತದ್ರೋಹಿಜೀವರಿಗೆ ।

1 ಕುಟಿಲ, ಚ.

ಜಾರರಿಗೆ ಜಡರಿಗೆ ನಿಕೃಷ್ಟಾ
ಚಾರರಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಗೆ ಧರ್ಮವಿ
ದೂರರಿಗೆ ಕಲಿ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳ್ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨೪

ಭ್ರಾತೃಮಿತ್ರವಿರೋಧಕಗೆ ಪಿತೃ
ಮಾತೃಘಾತಿಗೆ ಖಳನಿಗುತ್ತಮ
ಜಾತಿನಾಶಕನಿಂಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮವಿದೂಷಕಗೆ ।
ಜಾತಿಸಂಕರಕಾರಿಗಾಕ್ರೋ
ಧಾತಿರೇಕಿಗೆ ಗಾಢಗರ್ವಿಗೆ
ಭೂತವೈರಿಗೆ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳ್ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨೫

ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವಿಘಾತುಕಂಗತಿ
ಕಾಮುಕಗೆ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಲಾಪಿಗೆ
ಭೂಮಿದೇವದ್ವೇಷಿಗತ್ಯಾಶಿಗೆ ಬಕವ್ರತಿಗೆ ।
ಗ್ರಾಮಣಿಗೆ ಪಾಷಂಡಿಗಾತ್ಮವಿ
ರಾಮಕಾರಿಗೆ ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿಗೆ
ನಾಮಧಾರಿಗೆ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳ್ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೨೬

ಅದಱಿನಾವೆಂಗುಪಹತಿಯು ಮಾ
ಡದಿರು ಸಚರಾಚರದ ಚೈತ
ನ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನನೆ ಬೆಱಸಿ ಕಾಂಬುದು ನಿನ್ನ ತನುವೆಂದು ।
ಬೆದಱದಿರು ಬಲುತಪಕೆ ಶೂಲಿಯ
ಪದಯುಗವ ಮಱೆಯದಿರು ಹರಿಯನು
ಹೃದಯದಲಿ ಪಲ್ಲಟಿಸದಿರು ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೭

ಕರುಣಿಸಲಿ ಕಾಮಾರಿ ಕೃಪೆಯಿಂ
ವರಮಹಾಸ್ತ್ರವನಿಂದ್ರಯಮಭಾ
ಸ್ಕರಹುತಾಶನನಿರುತಿವರುಣಕುಬೇರಮಾರುತರು ।

ಸುರರು ವಸುಗಳು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
ಧರಮಹೋರಗಯಕ್ಷಮನುಕಿಂ
ಪುರುಷರೀಯಲಿ ನಿನಗೆ ವಿಮಳಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನೆಯ ॥ ೨೪

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಯಮನಂ
ದನಗೆ ಭೀಮಂಗೆಱಗಿದನು ಮುನಿ
ಜನಕೆ ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮುಳುಗಿದನಕ್ಷತೌಘದಲಿ ।
ವಿನಯದಲಿ [1] ಮುನಿವಧುಗಳಾಶೀ
ರ್ವಿನುತದಧಿದೂರ್ವಾಕ್ಷತೆಯನು
ಬ್ಬಿನಲಿ ಕೈಕೊಳುತನುಜರನು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ ॥ ೨೯

ನೆನೆಯದಿರು ತನುಸುಖವ ಮನದಲಿ
ನೆನೆ ವಿರೋಧಿಯ ಸಿರಿಯನೆನ್ನಯ
ಘನತರದ ಪರಿಭವವ ನೆನೆ ನಿಮ್ಮಗ್ರಜರ ನುಡಿಯ ।
ಮುನಿವರನ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ
ನೆನೆವುದು ಭವನ ಚರಣಕಮಲವ
ನೆನುತ ದ್ರೌಪದಿ ಯೆಱಗಿದಳು ಪಾರ್ಥನ ಪದಾಬ್ಜದಲಿ ॥ ೩೦

ಹರನ ಚರಣವ ಭಜಿಸುವೆನು ದು
ರ್ಧರತಪೋನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ಕೇಳಲೆ
ತರುಣಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವಾದಿಯ ದಿವ್ಯಮಾರ್ಗಣವ ।
ಪುರಹರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಡೆದಂ
ತರಿಗಳನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಿನ್ನಯ
ಪರಿಭವಾಗ್ನಿಯ ನಂದಿಸುವೆನೇಚೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೩೧

ಬಿಗಿದ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನು ಹೊನ್ನಾ
ಯುಗದ ಖಡ್ಗಕಠಾರಿಚಾಪವ
ತೆಗೆದನಳವಡೆಗಟ್ಟಿ ಬದ್ದುಗೆದಾರಗೊಂಡೆಯವ ।

[1] ವನಜಮುಖಿ, ಕ. ಜ. ಟ. ಡ.

ದುಗುಡಹರುಷದ ಹುಗಿಲದಲೆಯೊ
ತ್ತುಗಳಿಗಿಟ್ಟೆಡೆಯಾಗಿ ಗುಣವಾ
ಳಿಗಳ ಮಣಿ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು ನಿಜಾಗ್ರಜನ ॥ ೨೦

ಆಗ ಆದ ಸುಶಕುನಗಳು.

ಹರಡೆ ವಾಮದಲುಲಿಯೆ ಮಧುರ
ಸ್ವರದಲಪಸವ್ಯದಲಿ ಹಸುಬನ
ಸರಸವಾಹಿತವಾಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಮಯದಲಿ ।
ಹರಿಣಭಾರದ್ವಾಜನುಡಿಕೆಯು
ಸರಟನಕುಲನ ತಿರಿದುಗಳ ಕು
ಕ್ಕುರನ ತಾಳಿನ ಶಕುನವನು ಕೈಕೊಳುತ ನಡೆತಂದ ॥ ೨೨

ನೀಲಕಂಠನ ಮನದ ಬಯಕೆಗೆ
ನೀಲಕಂಠನೆ ಬಲಕೆ ಬಂದುದು
ಮೇಲುಪೋಗಿನ ಸಿದ್ಧಿ ದೈತ್ಯಾಂತಕನ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ।
ಕಾಲಗತಿಯಲಿ ಬಳಿಕ ಪರರಿಗ
ಕಾಲಗತಿಯನು ಕಾಂಬೆವೈ ಸಲೆ
ಶೂಲಧರನೇ ಬಲ್ಲನೆನುತೈತಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೨೪

ಇಂದ್ರಕೀಲಪರ್ವತದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆ ಬಳಿಕ ಭಾರತ
ವರುಷವನು ದಾಂಟಿದನು ತಂಪಿನ
ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲನಿಳಿದನಾಹರಿವರುಷಸೀಮೆಯಲಿ ।
ಬೆರಸಿದನು ಬಳಿಕುತ್ತರೋತ್ತರ
ಸರಣಿಯಲಿ ಸೈನಡೆದು ಹೊಕ್ಕನು
ಸುರರ ಸೇವ್ಯವೆನಿಂದ್ರಕೀಲಮಹಾಮಹೀಧರವ ॥ ೨೫

ಅದರ ಸಮೀಪದ ವನದ ವರ್ಣನೆ.

ಗಿಳಿಯ ಮೃದುವಾತುಗಳ ಮೆಲುಕೋ
ಗಿಲೆಯ ಮಧುರಧ್ವನಿಯ ಹಂಸೆಯ

ಕಳರವದ ಮಱಿನವಿಲ ಕೇಕಾರವದ ನಯಸರದ ।
ಮೆಲುದನಿಯ ಪಾರುವದ ತುಂಬಿಯ
ಲಲಿತಗೀತದ ಬನದ ಸಿರಿ ಬಗೆ
ಗೊಳಿಸಿತ್ತೈ ಪೂರ್ವಾಭಿಭಾಷಿತದಲಿ ಧನಂಜಯನ ॥ ೩೬

ಸೊಂಪೆಸೆವ ಕೋಗಿಲೆಯ ದನಿ ದೆಸೆ
ಕಂಪಿಸುವ ತಂಬೆಲರ ಪೂವಿನ
ಜೊಂಪವನು ಜೊಂಪಿಸುವ ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಮೇಳವದ ।
ಪೆಂಪೊಗುವ ದಾವರೆಗೊಳಂಗಳ
ತಂಪಿನೊದವಿನ ಬನದ ಸೊಗಸಿನ
ಸೊಂಪು ಸೆಳೆದುದು ಮನವನೀತನ ನರಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೭

ಚಾರುತರಪರಿಪಕ್ವನವಖ
ರ್ಜೂರರಸಧಾರಾಪ್ರವಾಹಮ
ನೀರಮೋಕ್ಷುವಿಭೇದವಿದ್ರುಮರಸದ ದಾಳಿಂಬ ।
ಭೂರಿಜಂಬುಮಧೂಕಪನಸ
ಸ್ಫಾರರಸಪೂರಾನುಕಲಿತವಿ
ಹಾರಸುರಮಹಿಳಾಭಿರಂಜನವಖಿಲವನಭೂಮಿ [1] ॥ ೩೮

ವಿಲಸದಭ್ರಂಲಿಹಮಹಾತರು
ಕುಲದಿನಮರನದೀಸ್ತನಂಧಯ
ಫಲರಸದ ನದಿಗಳಲಿ ದಿಕ್ಕೂಲಂಕಷೋನ್ನತಿಯ [2] ।
ಸುೞಿವ ಪರಿಮಳಪವನನಿಂ ಕಂ
ಗೊಳಿಸಿತರ್ಜುನಕಾಮ್ಯಸಿದ್ಧಿ
ಸ್ಥಳದೊಳಂತರ್ವಿಗಳಿತಕಾನನವರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯

---

1 ...ಮಧುರಾಮ್ರಾಳಿಗಳ ಫಲ | ದೋರಣದಿನಂದೆಸೆವುತಿರ್ದುದು ಬಹಳವನ ಭೂಮಿ, ಚ.

2 ಫಳರಸದ ನದಿಗಳ ಲತಾಸಂ | ಕುಳದ ನಾನಾಕುಸುಮದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಕೊಳಂ ಗಳಲಿ, ಚ.

ಇದು ಶಿವನ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲರ್ಜುನತಪೋಧನ
ಗಿಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಶ್ರುತಿಯುವತಿ ಸೂಸುವ
ಚಲ್ಲೆಗಂಗಳ ಮೊನೆಗೆ ಮೀಸಲುಗುಡದ ವೈಸಿರಿಯು |
ದುರ್ಲಲಿತದಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದ
ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆಗೊಳಗಾಗದಪ್ರತಿ
ಮಲ್ಲಶಿವನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿದೆ ಯೆಂದುದು ನಭೋನಿನದ ‖ ೪೦

ವನಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸು.

ಧರಣಿಪನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗಾಂ
ತರದೊಳಾರಡಿಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು
ಹರನ ಕರಣಾಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನವೆನಿಪ ಗಿರಿವನವ |
ಮುಱುದಿವಸದುದಯದಲಿ ಮಿಂದನು
ಸರಸಿಯಲಿ ಸಂಧ್ಯಾಭಿಮುಖದಲಿ
ತರಣಿಗರ್ಘ್ಯವನಿತ್ತು ದೇವವ್ರಜಕೆ ಕೈಮುಗಿದ ‖ ೪೧

ವಿನುತಶಾಂಭವಮಂತ್ರಜಪಸಂ
ಜನಿತನಿರ್ಮಳಭಾವಶುದ್ಧಿಯು
ಮನದೊಳರ್ಜುನನೆತ್ತಿ ನಿಂದನು ದೀರ್ಘಬಾಹುಗಳ |
ನೆನಹು ನೆಮ್ಮಿತು ಶಿವನನಿತರದ
ನನೆಗೊನೆಯು ತೆರಳಿಕೆಯು ಕೊಡಚೆಯು
ಮನದ ಸಂಚಲವೀಚುವೋದುದು ಕಲಿಧನಂಜಯನ ‖ ೪೨

ಮುಗುಳುಗಂಗಳ ಮೇಲುಗುಡಿದೋ
ಳುಗಳ ಮಿಡುಕುವತುಟಿಯ ತುದಿಗಾ
ಲುಗಳ ಹೊರಿಗೆಯು ತಪದ ನಿರಿಗೆಯು ನಿಷ್ಪ್ರಕಂಪನದ |
ಬಿಗಿದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬೆನ್ನ ಬತ್ತಳಿ
ಕೆಗಳ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಕಠಾರಿಯು
ಹೆಗಲೆಡಾಯುಧದ ಹೊಸತಪಸಿ ತೊಡಗಿದನು ಬಲುತಪವ ‖ ೪೩

ಇಂದ್ರನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆ ವಿಪ್ರವೇಷವ
ಧರಿಸಿ ಧರೆಗಿಳಿದನು ಸುರೇಶ್ವರ
ತರಹರಿಸದೀಮಾತ ನುಡಿದನು ನಿಜಕುಮಾರಂಗೆ ।
ಮರಿಚಮೌಕ್ತಿಕಲೋಹಹೇಮಾ
ಭರಣ ಚರ್ಮದುಕೂಲಮಿಳಿಹಾ
ದರಿಯು ಹೂವಿನ ದಂಡೆಗೇಕನಿವಾಸವೇಕೆಂದ ॥ ೪೪

ಆವ ಸೇರುವೆ ತಪಕೆ ಚಾಪಶ
ರಾವಳಿಗೆ ಶಮೆ ದಮೆಗೆ ಖಡ್ಗಕಿ
ದಾವ ಸಂಮೇಳನ ವಿಭೂತಿಗೆ ಕವಚಸೀಸಕಕೆ ।
ಆವುದಿದಭಿಧಾನ ತಪವೋ
ಡಾವರಿಗವಿದ್ಯಾಸಮಾಧಿಯೊ
ನೀವಿದೆಂಥಾಋಷಿಗಳೆಂಬುದನಱಿಯೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೪೫

ಕಂದೆಱೆದು ನೋಡಿದನು ನೀವೇ
ನೆಂದೊಡೆಯು ಹೃದಯಾಬ್ಜಪೀಠದೊ
ಳಿಂದುಮೌಳಿಯ ನಿಲಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುವೆನು ಸಮಾಧಿಯಲಿ ।
ಇಂದಿನೀಬಹಿರಂಗಚಿಹ್ನದ
ಕುಂದುಹೆಚ್ಚಿನಲೇನು ಫಲವೆನ
ಲಂದು ತಲೆದೂಗಿದನು ಸುರಪತಿ ತೋಱಿದನು ನಿಜವ ॥ ೪೬

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ವರದಾನ.

ಮಗನೆ ನಿನ್ನಯ ಮನದ ನಿಷ್ಠೆಗೆ
ಸೊಗಸಿದೆನು ಹಿರಿದಾಗಿ ಹರನಿ
ಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ ಪಾಲಿಸಲಿ ನಿನ್ನ ಮನೋಭಿವಾಂಛಿತವ ।

ಹಗೆಗೆ ಹರಿವಹುದೆಂದು ಸುರಮೌ
ಳಿಗಳ ಮಣಿ ಸರಿದನು ವಿಮಾನದೊ
ಳಗಧರನ ಮೈದುನನ ಮಹಿಮೆಯುನಿನ್ನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ४೭

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಮುನಿನಿಕರ ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ಶಂಭು ಕಿರಾತಮಯರೂ
ಪಿನಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಬನದೊಳೆಚ್ಚನು ಮೂಕದಾನವನ ॥

ಅರ್ಜುನನು ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು.

ಮರಳಿದನು ದಿವಿಜೇಂದ್ರನಿತ್ತಲು
ಹರನೊಳಗೆ ಹೊರೆಯೆತ್ತಿದಂತಃ
ಕರಣ ಹಿಗ್ಗಿತು ಹುದುಗಿದುದು ಬಹಿರಂಗಭಾವನೆಯು ।
ಧರಣಿ ಮೊದಲೆನೆ ಭೂತಪಂಚಕ
ಮರುತಪಂಚಕವಿಷಯದಿಂದ್ರಿಯ
ಕರಣವಿಪ್ಪತ್ತೈದುತತ್ವಾತ್ಮಕನ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೧

ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರಾಗನಿಯತಿಯು
ಕಾಲಕಲನಾತ್ಮಕನ ಮಾಯೆಯು
ಮೇಲುಪೋಗಿನ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾರೂಪನೀಶ್ವರನ ।
ಕೇಳು ನೃಪತಿ ಸದಾಶಿವನನು
ತ್ತಾಳಶಕ್ತಿಯನಖಿಳತತ್ತ್ವದ
ಮೌಳಿಮಣಿಯನಖಂಡಶಿವನನು ಪಾರ್ಥ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೨

ಮೂಱುದಿನಕೊಮ್ಮೆ ಫಲದಾ
ಹಾರದಲಿ ನೂಕಿದನು ತಿಂಗಳ
ನಾಱುದಿವಸಕೆ ಫಲವ ಕೊಂಡನು ತಿಂಗಳೆರಡಱಲಿ ।
ಮೂಱುತಿಂಳ ಕಳೆದನಿಂತೀ
ಱಾಱುದಿವಸಕೆ ಕಂದಮೂಲಾ
ಹಾರದಲಿ ತಱಗೆಲೆಯಲಿರ್ದನು ನಾಲ್ಕು ಮಾಸದಲಿ ॥ ೩

ಬಳಿಕ ಪವನಾಹಾರದಲಿ ನಿ
ಶ್ಚಲಿತಶಿವಪದಭಕ್ತಿ ಸುಧೆಯಲಿ
ತಳಿತರೋಮಾಂಚನದ ಕಂದದ ಕುಂದದವಯವದ ।
ಥಳಥಳಿಸುವಾನನದ ಸತ್ತ್ವೋ
ಜ್ಜ್ವಲಿತಚಿತ್ತದ ಸುಪ್ರಭಾವದ
ಬಳವಿಗೆಯಲುತ್ಕ್ರೋಶವಾದುದು ತಪ ಧನಂಜಯನ ॥ ೪

ಯಮದೊಳುತ್ಪಾದಿಸಿದ ನಿಯಮ
ಶ್ರಮವ ಗೆಲಿದನು ಶಂಭುವಿನ ಪದ
ಕಮಲ ಬೈಸಿಕೆಯಾದುದೆತ್ತಿದ ಜೀವ ಪವನನಲಿ ।
ಭ್ರಮಿಸುವಿಂದ್ರಿಯಗಣವನುಱದಾ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಶಂಕರಭಾವದಲಿ ಸಂ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಧರಿಸಿ ಸಮಾಧಿಯನು ತಳೆದಾತ್ಮಪರನಾದ ॥ ೫

ವಿಮಳಮತಿ ಕೀಳಿಂದ್ರಿಯಾರ್ಥ
ಭ್ರಮೆಯ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯಂತ
ಸ್ತಿಮಿತಕರಣಭ್ರಮೆಯಲುದಿತಸ್ವಪ್ನವೀಧಿಯಲಿ ।
ಗಮಿತತದ್ವಾಸನೆಯ ಬೀಜ
ಕ ಮಸುಷುಪ್ತ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲಿ ಸಂ
ಕ್ರಮಿಸದಗ್ಗದ ತುರ್ಯಶಿವನನು ಪಾರ್ಥ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೬

ತಾನೆ ಶಿವನೋ ಮೇಣು ಶಿವನ
ಧ್ಯಾನ ತನಗದ್ವೈತದನುಸಂ
ಧಾನಕಿದು ಜವನಿಕೆಯೋ ಜೀವಾತುಮನ ಜಂಜಡವೊ ।
ಧ್ಯಾನವೋ ಮೇಣ್ ದ್ವೈತವೋ ತ
ದ್ಧ್ಯಾನಕರ್ತೃವೊ ತ್ರಿಪುಟರಹಿತನೊ
ತಾನು ಮೇಣೆನಲಾಯ್ತು ಚಿತ್ತದ ಶುದ್ಧಿಯರ್ಜುನನ ॥ ೭

ಮುನಿಯಿದೇನೈ ಚಿತ್ರವಾಯ್ತ
ರ್ಜುನನ ಚಿತ್ತದಲೇನು ತಾಮಸ
ಜನಿತಕರ್ಮವೋ ಶುದ್ಧತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಜಲಧಿಯಲಿ ।
ಮನವಮುಳುಗಿ ಮಗುಟಿದುದ್ದ ಶಿತಿಕಂ
ಠನಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನು ಬೇಡಿದ
ನೆನಲು ಜನಮೇಜಯಗೆ ವೈಶಂಪಾಯುಮುನಿ ನುಡಿದ [1] ॥ ೮

ಅರಸ ಕೇಳೈ ರಾಜಸಾಂತಃ
ಕರಣವದು ಕಾಮ್ಯೈಕಸಿದ್ಧಿ
ಸ್ಫುರಣಗೋಸುಗ ತಪವಲೇ ರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ।
ಹರಚರಣನಿಕ್ಷಿಪ್ತಚೇತಃ
ಸ್ಫುರಣೆ ತತ್ಪರಿಯಂತವುಕ್ಕಿತು
ಪರಮವಸ್ತು ನಿಜಸ್ವಭಾವಕೆ ಚಿತ್ರವೇನೆಂದ ॥ ೯

ಮೇಲೆ ಮೇಲೀತನ ತಪೋಗ್ನಿ
ಜ್ವಾಲೆ ಜಡಿದುದು ತಡೆದುದಭ್ರ
ಸ್ಥಾಳಿಯಲಿ ಸೈವರಿವ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಪ್ರಭೆಯು ।
ಥಾಳಿಸುವ ಪರಿಧೌತಮೌನಿಕ
ರಾಳತೇಜೋಗರ್ಭಿತಮಹಾಧೂ
ಮಾಳಿಯಲಿ ಮೇಘಾಳಿ ಮಸಗಿದುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

1 ಮುನಿಯಿಂತೆಂದ ನಸುನಗುತ, ಚ.

ಈತನುಗ್ರತಪಃಪ್ರಭಾವ
ಖ್ಯಾತಿ ವಿಗಡಿಸಿತಖಿಳಲೋಕ
ವ್ರಾತವನು ಸೋತವನು ಕೌರವನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊ ।
ಈತನೀಶ್ವರನಸ್ತ್ರವನು ಕೈ
ಯಾತುಕೊಂಡರೆ ಬಳಿಕ ರಿಪುನೃಪ
ಜಾತರಿದಿರೇ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೧

ಏನನೆಂಬೆನು ಪಾರ್ಥನುಗ್ರತ
ಪೋನಿದಾಘಜ್ವಾಲೆಯನುಸಂ
ಧಾನವನು ತತ್ಪರಿಸರದ ಪಾವನತಪೋಧನರ ।
ಮೌನವಡಗಿದುದು ಜಪಾನು
ಷ್ಠಾನ ಬಿಡೆ ಬೀಸಿತ್ತು ಸಮಾಧಿ
ಧ್ಯಾನ ಸೀಕರಿಯಾಯ್ತು ಸಾರವಿಚಾರ ಶಮಸಹಿತ ॥ ೧೨

ಅರ್ಜುನನ ಧ್ಯಾನಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಋಷಿಗಳ ಅಸೂಯೆ.

ಶ್ರುತಿಯಲುಳಿ ತಗ್ಗಿತು ವಿವೇಕ
ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪಲ್ಲಟವಾಯ್ತು ಮತ್ಸರ
ಮತಿಯ ಮೈಲಿಗೆ ಬಿದ್ದುದಾತ್ಮಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ಧೃತಿಯವರ ಬಾಹೆಯಲಸೊಯಾ
ಸತಿಯ ಕಾಹಿಯ ಮನದಲಿರ್ದರು
ಯತಿಗಳೀತನ ತಪದ ತೇಜದ ಹೊದರ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ॥ ೧೩

ಕೋಪವೆ ರಟಿಸಿತಾಧಿಭೌತಿಕ
ತಾಪ ತಳಿತುದು ಹೃದಯವೀಶ್ವರ
ರೂಪವನು ಮುಚ್ಚಿದುದು ಮಾಯಾಮೋಹಮುದ್ರೆಯಲಿ ।
ಶಾಪಭೀತರಹಮ್ಮಮತೆಯ ಕ್ರ
ತಾಪರಾಧರು ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಿಯ
ಜ್ಞೋಪವೀತರು ಮಸಗಿದರು ಮುನಿಗಳು ತಪೋವನವ ॥ ೧೪

ಆಗ ವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಗಳು ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ
ಶಿವನನ್ನು ಮರೆಹೋದುದು.

ಹಱಿವ ಹಾವಸೆಮನದಲಿರ್ದರು
ಕೆಲರು ಕೆಲರೆಡೆಯಾಡುತಿರ್ದರು
ತಿಳಿವು ಮರೆವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲರುಪಶಾಂತಿಭಾವದಲಿ ।
ಕೆಲರಿದೇನಿವನಿಲ್ಲಿ ತೊಲಗಿಸಿ
ಕಳೆವುದೀತನನೆಂದು ತಮ್ಮೊಳು
ಕಳವಳಿಸುತೊಮ್ಮೊತ್ತವಾದುದು ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ॥ ೧೫

ಕೆದಱಿದುದು ಜಡೆ ಯಕ್ಷಮಾಲೆಗ
ಳುದುರಿದುವು ಕರದಲಿ ಕಮಂಡಲು
ವೆದುರಿದುದು ಹಱಿವಾಯ್ತು ಹರಿಣಾಜಿನ ಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಕದಡಿತಂಗವಿಭೂತಿ ಕಡುಗೋ
ಪದಲಿ ಹರಿದರು ಹರಗಿರಿಯ ಹ
ತ್ತಿದರು ಕಂಡರು ರಾಜಮೌಳಿಯ ರಾಜಮಂದಿರವ ॥ ೧೬

ಶಿವನ ಭವನವ ದೂರದಲಿ ಕಂ
ಡಿವರು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದರು ವರಮುನಿ
ನಿವಹ ಬಂದುದ ಬಾಗಿಲವದಿರು ಬಿನ್ನಹದ ಹದನ ।
ವಿವರಿಸಲು ಕರೆಸಿದನು ಕರುಣಾ
ರ್ಣವನ ಕಂಡರು ಮೈಯ್ಯ ಚಾಚಿದ
ರವನಿಯಲಿ ಜಯ ಜಯ ಮಹೇಶ ನಮಶ್ಶಿವಾ ಯೆನುತ ॥ ೧೭

ಏಱಿರೈ ಸಾಕೇಱಿರೈ ಸಾ
ಕೇಳಿ ಕುಳ್ಳಿರಿ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವ
ಹೇಳಿ ಯೆನೆ ಮುನಿನಿಕರ ಮೆರ್ದುದು ನೊಸಲ ಕೈಗಳಲಿ ।
ಹೇಳಿ ನೀವ್ ಹೇಳಿನ್ನು ಹಿರಿಯರು
ಹೇಳಿ ಯೆನುತೊಳಗೊಳಗೆ ಘೋಳಾ
ಘೋಳಿ ಮಸಗಿದುದೊಬ್ಬ ಮುನಿ ನಿಲಿಸಿದನು ಕಳಕಳವ ॥ ೧೮

ನೀಲಲೋಹಿತ ಚಿತ್ತವಿಸು ಶಶಿ
ಮೌಳಿ ಬಿನ್ನಹ ನಿಗಮಮಹಿಳಾ
ಮೌಳಿಮಣಿನೀರಾಜಿತಾಂಘ್ರಿಸರೋಜನವಧಾನ ।
ಪಾಲಿಸುವುದಾರ್ತರನು ಪರಮಕೃ
ಪಾಳು ನೀನತಿದೀನರಾವು ವಿ
ಟಾಳಸಂಗತಿಯಾದುದಸ್ಮಜ್ಜಪತಪಸ್ಸ್ಥಿತಿಗೆ ೧೯

ಶಾಂತಿಯೇ ಮನೆ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದ
ಚಿಂತೆಯೇ ಮನೆವಾರ್ತೆ ವರವೇ
ದಾಂತತತ್ತ್ವರಹಸ್ಯಮನನಾದಿಗಳು ಸರ್ವಸ್ವ ।
ದಾಂತಿಯೇ ಸುಖಭೋಗ ಮಾಯಾ
ಶ್ರಾಂತಿಯೇ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವಿದು ಮುನಿ
ಸಂತತಿಗೆ ವರ್ತನವಲೇ ವೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ ॥ ೨೦

ಹೋದ ಹೊಲಬಿಲ್ಲದಡಿಯೊಳಗೆ ದು
ರ್ಭೇದತಪವೇ ಹೊತ್ತುತಿದೆ ಜ
ಳ್ಳಾದುವೆಮ್ಮ ಸಮಾಧಿಸ್ಥೈರಣೆ ಶಮದಮಾದಿಗಳು ।
ಕಾದುದಾವನಭೂಮಿ ತರುಗು
ಲ್ಮಾದಿಗಳು ಕಟ್ಟೊಣಗಲಾದುವು
ತೀದುದೆಮ್ಮಯ ಜಪಸಮಾಧಿಯು ಕರ್ಮವಿಧಿಯಿಂದ [1] ॥ ೨೧

ರಾಯನೋ ಮೇಣವನು ರಾವುತ
ನಾ [2] ಯಕನೊ ಋಷಿಯಲ್ಲ ಋಷಿಗೇ
ಕಾಯುಧಂಗಳ ಗೊಡವೆ ನಮಗೇಕದಱ ಬೂತಾಟ ।
ಸಾಯಕದ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಚಾಪವ
ಡಾಯುಧದ ಕುಶೆವೆರಳಜಡೆಗಳ
ನಾಯಕದಲನುಚಿತದ ಸಂಗದ ತಪಸಿ ಯಿಹನೆಂದ ॥ ೨೨

---

[1] ನಿತ್ಯ ವಿಧಿಯೊಬ್ಬನ ದೆಸೆಯುಲಿಂದು, ಚ. [2] ಪಾ, ಚ.

ಆಡಿದೊಡೆ ನಾವ್ ಮುನಿಗಸೂಯೆಯು
ಮಾಡಿದವರಿದ ನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ನಾ
ವಾಡದಿರ್ದೊಡೆ ಬಿಸಿಲರಾಶಿಯುನುರಿಯು ಸೂತಕವ ।
ಕೂಡಿತೆಮ್ಮಯ ಕರ್ಮಗತಿ ತಪ
ಗೇಡಿಯುನು ಬಿಡದೆಬ್ಬಿಸೆವುಗೆಡೆ
ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿತು ಮುನಿಸ್ತೋಮ ॥ ೨೩

ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮನು ಪಿಸುಣರೆಂದೇ
ಚಿತ್ತವಿಸಲಾಗದು ತಪೋವನ
ಹೊತ್ತುತಿದೆ ವಿಪರೀತ ತಪಸಿಯು ತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ।
ಇತ್ತಲೊಂದು ತಪೋವನವ ನಮ
ಗಿತ್ತು ಕರುಣಿಸು ಮೋಕ್ಷಕಾರಿಯು
ನೆತ್ತಿ ಕಳೆ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಯೆಂದುದು ಮುನಿಸ್ತೋಮ ॥ ೨೪

ಆಗ ಈಶ್ವರನು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನೆಂದು ತಿಳಿದು
ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ಕೇಳುತವನಾರೋ ಯೆನುತ ಶಶಿ
ಮೌಳಿ ವಿಮಲಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯೊ
ಳಾಳನಱಿದನು ಮನದೊಳಗೆ ನಮ್ಮವನಲಾ ಯೆನುತ ।
ಬಾಲಹಿಮಕರಕಿರಣದೊಡನೆ ಸ
ಮೇಳವಹ ನಗೆ ಮಿನುಗೆ ಮುನಿ
ಜಾಲವನು ನೋಡಿದನು ಸುರಿದನು ಕೃಪೆಯ ತನಿರಸವ ॥ ೨೫

ಅಱಿದೆನಾನಂಜದಿರಿ ಹುಯ್ಯಲ
ಬಱಿದೆ ತಂದಿರಿ ನಿಮ್ಮಗೆಲವಿಂ
ಗೆಱಗುವವನವ [1] ನಲ್ಲ ಬೇಱಿಹುದಾತನಂಘವಣೆ ।

---

1 ಗೆರಡಬಗೆವವ, ಚ.

ಅಱುಹಲೇಕೆ ಭವೆತ್ತಪ್ರೋವನ
ನೆಱೆ ನಿಮಗೆ ನಾನವನನೆಬ್ಬಿಸಿ
ತೆಱಹ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದನು ತ್ರ್ಯಪುರಧ್ವಂಸಿ ॥ ೨೬

ನಿಱಿ ನೀವಾಶ್ರಮಕೆ ಹೋಗಿ ಭ
ಡಾಳಿಸಲಿ ಮುನಿವರನ ತಪವಿ
ನ್ನೇೞ ಸಾಕೆಂದಭಯವಿತ್ತ ಕರಾಂಬುಜವ ನೆಗಹಿ ।

ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸೆಂದು ನಂದೀಶ್ವರನಿಗೆ
ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಡಂಗುರ.

ಬೀೞುಕೊಟ್ಟನು ಸಕಲಮುನಿಜನ
ಜಾಲವನು ಕರೆ ಭೂತನಿಕರವ
ಮೇಳವಿಸಹೇೞೆಂದು ನಂದೀಶ್ವರಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೨೭

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಬೇಂಟೆಯೆಂದೀ
ಶ್ವರನ ಕಟಕದಲಾಡಿದುದು ಡಂ
ಗುರದ ದನಿ ಡಾವರದಲ್ಯೈದಿತು ನಿಖಿಳಭೂತಚಯ[1] ।

ಈಶ್ವರನು ಕಿರಾತವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿದುದು.

ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಭಕ್ತರ
ಪೊರೆವ ಭರದಲಿ ಭೂರಿಮೃಗಯಾ
ಚರಣೆಗೋಸುಗ ಶಬರವರರೂಪವನು ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೨೮

ತೆಗೆದು ತಲೆಮಾಲೆಯನು ಹಸುರಂ
ಗಿಗಳ ತೊಟ್ಟನು ಸುತ್ತುವರೆ ಹೀ
ಲಿಗಳ ಹರಹಿನ ಪಾರಿವದ ಚಲ್ಲಣವ ಮೆಂಠಣಿಸಿ ।
ಬಿಗಿಜಡೆಯ ಶಶಿಮುಖಕೆ ಪತ್ರಾ
ಳಿಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಕಿರಾತವೇಷದ
ವಿಗಡದೇವರ ದೇವ ಕೊಂಡನು ಚಾಪಮಾರ್ಗಣವ ॥ ೨೯

[1] ಭುವನವನು, ಚ.

ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲ ಕಿರಾತರ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದುದು.

ದೇವನನುರೂಪದಲಿ ನಿಂದರು
ದೇವಿಯರು ಗುಹಗಣಪತಿಗಳ
ಲ್ಲಾ ವಿನೋದವನೆ ನೋಡಲಳವಡಿಸಿದರು ಶಾಬರವ ।
ಆವಿಗಡನಂದೀಶ ವೀರಕ
ದೇವವರರೇಣುಕಮಹೋದರ
ದಾವಶಿಖಿವರವೀರಭದ್ರಾದ್ಯಖಿಳದೇವಗಣ [1] ॥ ೩೦

ಅರಸ ಕೇಳ್ಸ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ
ಯರು ಮಹೋಪನಿಷನ್ನಿತಂಬಿನಿ
ಯರು ದಿಶಾದೇವಿಯರು ಶ್ರುತಿವಿದ್ಯಾದಿಶಕ್ತಿಯರು ।
ಉರಗಿಯರು ವಿದ್ಯಾಧರಿಯರ
ಪ್ಸರಿಯರೌಷಧಮಂತ್ರದೇವತೆ
ಯರು ಪುಳಿಂದಿಯರಾದರು [2] ಮಹೇಶ್ವರಿಯು ಬೆಚಿಸಿನಲಿ ॥ ೩೧

ಧೃತಿ ಮಹೋನ್ನತಿ ತುಷ್ಟಿ ಪುಷ್ಟಿ
ಸ್ಮೃತಿ ಸರಸ್ವತಿ ಸಂವಿದಾಯುತಿ
ಮತಿ ಮನಸ್ವಿನಿ ಸಿದ್ಧಿ ಕೀರ್ತ್ತಿ ಖ್ಯಾತಿ ಮಿತಿ ನಿಯುತಿ ।
ಗತಿ ಕಳಾಮಾನಿನಿ ಕಳಾವತಿ
ರತಿ ರಸಾವತಿ ಚಂಡಿ ಜಯೆ ಮಘು
ಮತಿ ಯೆನಿಪ ದೇವಿಯರು ಶಬರಿಯರಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೨

ಮಾರಿ ಚಾಮುಂಡಾ ಸ್ಮಶಾನಾ
ಗಾರವತಿ ವರಕಾಳರಾತ್ರಿ ಮ
ಹೀರಮಣಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಗಿನಿ ಯಜ್ಞಶಕ್ತಿಗಳು ।
ವೀರಸಿರಿ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶಾಕಿನಿ
ವಾರಿದೇವತೆ ಡಾಕಿನೀಮುಖಿ
ಭೂರಿಶಕ್ತಿಗಳೈದೆ ಶಬರಿಯರಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೩

[1] ಭೂತಗಣ, ಟ　　[2] ರಾಯ್ತುಪರಮೋ, ಚ. ಟ.

ಜಾಳಿಸಿದ ಹದವಿಲ್ಲುಗಳ ಬಡಿ
ಕೋಲುಗಳ ಸಂಕಲೆಯನಾಯ್ಗಳ
ಕೋಲುವಲೆಗಳ ಕಣ್ಣಿ ವಲೆದಡಿವಲೆಯ ನಿಡಿವಲೆಯ |
ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಯ ಹೆಬ್ಬಲೆಯ ಬೆ
ಳ್ಳಾಲಹೊಱೆಗಳ ಗಳಗಳಂಟಿನ
ಮೇಲುಗೊಂಬಿನ ಬೇಟೆಕಾಱರು ಬೞಿಸಿದರು ಶಿವನ || ೨೪

ಶ್ರುತಿಗಳೊಱಿಗೆತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ
ಗತಿಯ ಸೋಹಿನ ತಂತ್ರಸಮಯಸಂ
ಗತಿಯ ಸೋಂಪಿನ ವಿವಿಧಜಪಯಜ್ಞಾದಿಗಳ ಬಲೆಯ |
ವ್ರತದ ಜಂತ್ರದ ಕಣ್ಣಿಗಳ ಸ
ತ್ಕೃತಿಯ ಕೋಲ್ಗುಂಡುಗಳ ಯೋಗ
ಸ್ಥಿತಿಯ ಸರಳಿನ ಬೇಟೆಕಾಱರು ಬೞಿಸಿದರು ಹರನ || ೨೫

ಶ್ರವಣಮನನದ ಬೀಸುವಲೆ ಶಾಂ
ಭವಸುವೇದದ ದೀಕ್ಷೆಗಳ ಬಲು
ಗವಣೆಗಳ ಪಶುಪಾಶಬಂಧದ ಬೋಳೆಯಂಬುಗಳ |
ನವವಿಧಾಮಳಭಕ್ತಿಗಳ ರಣ
ದವಕದೀಹದ ಹುಲ್ಲೆಗಳ ಮೃಗ
ಭವವಿದಾರಣಸುಭಟರೈದಿತು ಶಿವನ ನೇಮದಲಿ || ೨೬

ಸೋಹಿದರೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಹಾಯ್ದುವು
ಮೋಹತಮದಂಭಾದಿಮೃಗತತಿ
ತೋಹಿನಲಿ ಬಿದ್ದುವು ಮಹಾಪಾತಕಮದೇಭಚಯ |
ದ್ರೋಹದೀಯದ ಮೃಗವಪಾಯವ
ರಾಹ ಸಂಕೀರ್ಣೋಪಪಾತಕ
ವಾಹರಿಪುಗಳನಂತವೞಿದುವು ಹರನ ಬೇಂಟೆಯಲಿ || ೨೭

ಜಯಜಯೆಂದುದು ನಿಖಿಳಜಗ ಶ್ರುತಿ
ಚಯ ಛಡಾಳಿಸಿ ಹೊಗಳುತಿರ್ದುವು
ನಯನಗೋಚರವಾಯ್ತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಮಶಿವತತ್ತ್ವ ।
ಲಯದ ಜನನದ ಸುಳಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಲಯಸಮುದ್ರವ ಸುಳಿದು ಕಳೆ ನಿ
ರ್ಭಯವು ಭಕ್ತರಿಗೆಂಬವೊಲ್ ಮಸಗಿತು ಮಹಾಶಬ್ದ ॥ ೩೮

ಕಿರಾತ ವೇಷಿಯಾದ ಈಶ್ವರನು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಇಂದ್ರಕೀಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಹೇಳುವರೆ ರೋಮಾಂಚನವಲಾ
ಕೇಳು ನೃಪ ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯ
ಲೀಲೆಯನು ನಿಜಭಕ್ತಜನಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಲ ।
ಆಳು ನಡೆತಂದಿಂದ್ರಕೀಲದ
ಶೈಲವನು ಬಳಸಿತು ಮಹಾದ್ಭುತ
ದೇಳಿಗೆಯನೇನೆಂಬೆನೈ ಕೈರಾತವಿಭ್ರಮವ ॥ ೩೯

ಈ ರಭಸವನ್ನು ಮೂಕದಾನವನು ಕೇಳಿ ಹಂದಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದುದು.

ಇಂಬಿನಲ್ಲಿಹ ಮೂಕದಾನವ
ನೆಂಬನೊಬ್ಬನ ತನ್ಮಹಾದ್ರಿನಿ
ತಂಬವನದ ನಿಕುಂಜದಲಿ ನಿರ್ಭಯವಿಹಾರದಲಿ ।
ಚುಂಬಿಸಿತು ಬಲುರಭಸವದು ವಿಲ
ಯಾಂಬುಧಿಯ ಕಳಕಳವೆನೆ ಸುರರ
ತಿಂಬೆನೀಕ್ಷಣವೆನುತ ಖಳನಾಲಿಸಿದನಾಧ್ವನಿಯ ॥ ೪೦

ಹಂದಿಯಾದನು ದನುಜನಾಗಿರಿ
ಕಂದರವ ಹೊಱವಂಟು ಬೇಟೆಯ
ಮಂದಿಯೊಳಗಡ್ಡಹಾಯ್ತು ತೆತ್ತಿದನಡ್ಡಬಿದ್ದವರ ।

ಹಂದಿಯಿದು ಬಿಡು ನಾಯ್ಗಳನು ಬಿಡು
ಹಿಂದಹಿಡಿ ಕೆಡೆ ಕುತ್ತು ಕೈಕೊ
ಳ್ಳೆಂದು ಗಜಬಜಿಸಿತ್ತು ಗಾವಳಿ ಗಹನಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೪೧

ಎಳೆವೆಱೆಯನಡುವಿದ್ದ ರಾಹುವೊ
ಳಳವಡುವ ದಾಡೆಗಳ ದೊಯ ಮಿಗೆ
ಬಳೆದನೀಲಾಚಲಕೆ ಸರಿಯೆಂದೆನಿಪ ಹೇರೊಡಲ ।
ಮುಳಿದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಕಿಡಿಸುರಿವೆಕಂ
ಗಳ ಸರೌದ್ರಾಟೋಪದಲಿ ಕೆ
ಕ್ಕಳಿಸಿದೆಕ್ಕಲ ನೋಡುತಿರ್ದುದು ದೇವಸಂತತಿಯು ॥ ೪೨

ಕೂಡೆ ಕಟ್ಟಿತು ಭೂತಗಣ ದನಿ
ಮಾಡಿ ಭರದಬ್ಬರಿಸಿ ವೆ ಣೇಱೆಯು
ನೀಡಿ ನಾಯ್ಗಳು ತುಡುಕಿದುವು ತಿರುಗಿದರೆ ಹಿಮ್ಮಡಿಯು ।
ಝೂಡಿಸುತ ಕವಿದೆಕ್ಕಲಂದೋ
ಡಾಡಿ ಬಿರಿದುದು ನೂಱುಘಾಯದಿ
ನೋಡುತಿರ್ದುದು ಸೇನೆ ಕಂಡನು ಶೂಲಿ ಸೂಕರನ ॥ ೪೩

ಈಶ್ವರನ ಬಾಣದ ಏಟಿನಿಂದ ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಹಂದಿಯನ್ನು
ಪಾರ್ಥನು ನೋಡಿದುದು.

ಇದುವೆ ಸಮಯವೆಲಾ ಯೆನುತ ಹೂ
ಡಿದನು ಬಾಣವನುಗಿದು ಪೂರಾ
ಯದಲಿ ತೆಗೆದು ಪಿನಾಕಿ ಯೆಚ್ಚನು ಮೂಕದಾನವನ ।
ಒದೆದು ಹಾಯ್ದುದು ಬಾಣಗಱಿ ದೋ
ಱಿದುದು ಬದಿಯಲಿ ಕೊಡಹಿ ಘೋಳಿಡು
ತದು ಧನಂಜಯನತ್ತ ಹರಿದುದು ಹೊತ್ತಕಣೆಸಹಿತ ॥ ೪೪

ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣದಿಂದ ಹಂದಿಯು ಮೃತವಾಗುವಿಕೆ.

ಬಂದು ಗಿರಿಕಂದರದೊಳಿಹ ಮುನಿ
ವೃಂದದೊಳಗಡಹಾಯ್ದು ಕೆಡಹುತ
ಹಂದಿ ಮೋಱೆಯ ನೆಗಹಿ ಮಲೆವುತ ಗಜಱಿ ಗರ್ಜಿಸಿತು |
ಮಂದಿ ಬೆದಱುತ ಘೋಳಿಡುತಲಾ
ಯಿಂದುಧರನೇ ಬಲ್ಲ ಶಿವ ಶಿವ
ಯೆಂದು ಮೊಱೆಯಿಡೆ ಕೇಳಿ ಕಣ್ದೆಱೆದೆದ್ದನಾಪಾರ್ಥ || ೪೫

ಕಂಡನರ್ಜುನನೀವರಾಹನ
ದಂಡಿ ಲೇಸಲ್ಲೆನುತ ಬಾಣವ
ಗಾಂಡಿವದೊಳಳವಡಿಸಿ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದೆಚ್ಚನಾಖಳನ |
ದಿಂಡುಗೆಡೆದುದು ಕಾಲ ಕೊಡಹುತ
ಗಂಡಶೈಲದ ವ್ರೋಲು ಭೂತವ
ದಿಂಡುದಱಿದಾಹಂದಿ ಬಿದ್ದುದು ಪಾರ್ಥಸಿದಿರಿನಲಿ || ೪೬

ಹಂದಿ ನನ್ನದು ನನ್ನದು ಯೆಂದು ಶಿವಾರ್ಜುನರ ವಿವಾದ.

ಬಂದನೀಶ್ವರ ನಾವು ಕೆಡಹಿದ
ಹಂದಿ ನಮ್ಮದು ತೆಗೆ ಯೆನಲು ನರ
ನೆಂದನೆನ್ನಂಬಿನಲಿ ಬಿದ್ದುದು ಸಾಱು ನೀನೆನಲು |
ಬಂದುದೇಕಾಮಿಷವಿರೋಧದ
ಕಂದು ಪಾರ್ಥನ ಚಿತ್ತದಲಿ ಬಾ
ಲೇಂದುಧರನೆಂದೆತ್ತ ಬಲ್ಲನು ಕೆಣಕಿದನು ಶಿವನ || ೪೭

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಕದನಮುಖದಲಿ ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ
ಬೆದಱದೊದಗಿದ ನರಗೆ ಕಾರು
ಣ್ಯದಲಿ ಕಾಮವಿರೋಧಿ ಕೊಟ್ಟನು ಪಾಶುಪತಶರವ ॥

ಕಿರಾತನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನನ್ನು
ಕರೆದು ತಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಎಲೆ ಕಿರಾತ ಮದೀಯಬಾಣದ
ಬಲೆಗೆ ನೀ ಮೃಗವಾಗದಿರು ನಿ
ನ್ನಳವ ಮೆಱೆಯೈ ಬನದ ನರಿಮೊಲಹಕ್ಕಿಹರಿಣನಲಿ ।
ಗೆಲಿದಗರುವನು ನೀನು ನಿನ್ನ
ಗ್ಗಳಿಕೆಗಾನಂಜುವೆನೆ ನಿನ್ನಯ
ದಳಿಕೆ ಪತಿಯುಂಟಾದೊಡಾತನ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದ ॥ ೧

ಈಶ್ವರನು ನಕ್ಕು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಈತನ ಪರಾಕ್ರಮ
ವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ಶಂಭು ಬಕುತನ
ಮನದ ಧೃತಿಯನು ಭುಜಬಲವನಾ
ತನ ಪರಾಕ್ರಮಲಕ್ಷ್ಮಿಯನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತೋಱಿಸಿದ ।
ನೆನೆದು ನುಡಿದನಿದೇನು ತಮ್ಮಡಿ
ನಿನಗೆ ತಪದಲಿ ಖಡ್ಗವೇಕೀ
ಧನುಶರಾವಳಿ ಯೇಕೆ ನಿನ್ನಂಘವಣೆ ಯೇನೆಂದ ॥ ೨

ಅರ್ಜುನನ ಉಪೇಕ್ಷಾವಾಕ್ಯಗಳು.

ಏಕೆ ನಿನಗೀತಪದ ಚಿಂತೆ ವಿ
ವೇಕಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರವಿದು ವಿಪಿ
ನೌಕಸರ ಸಂಹಾರವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿ ನಿನ್ನದಲೆ ।
ಆಕೆವಾಳರ ಕರೆಸು ನೀನೇ
ಕಾಕಿ ನಿನ್ನಲಿ ಹರಿಯದಾಹವ
ವೇಕೆ ನಿನಗೆಂತೆಂದು ಕಪಟಕಿರಾತನನು ಜಱಿದ ॥ ೩

ಈಶ್ವರನ ವಾಕ್ಯ.

ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಶ
ಸ್ತ್ರಾವಳಿಯಲಾವಿಂದು ಪಕ್ಷಿಮೃ
ಗಾವಳಿಯ ಬೇಂಟೆಯಲಿ ಬಲ್ಲೆವು ಜಾತಿಧರ್ಮವಿದು ।
ನೀವು ಬಲುಹುಳ್ಳವರು ನಿಮ್ಮೊಡ
ನಾವು ಸೆಣಸುವರಲ್ಲ ನಿಮ್ಮವೊ
ಲಾವ ಋಷಿ ಶಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾತನ ಬಿರುದ ತಡೆಯೆಂದ ॥ ೪

ಅರ್ಜುನನು ನಾನು ಈಶ್ವರನ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಕಟಕಿಯೇಕೆ ಪುಳಿಂದ ನಾವು
ಬ್ಬಟೆಯ ತಪಸಿಗಳೆಂಬುದಿದು ಪರಿ
ಸ್ಫುಟವಲೇ ತಪ್ಪೇನು ನಿನ್ನೊಡನೆಂದು ಫಲವೇನು ।
ಜಟೆಮೃಗಾಜಿನಭಸ್ಮದೊಡನು
ತ್ಕಟಧನುಶ್ಶರಖಡ್ಗದಲಿ ಧೂ
ರ್ಜಟಿ ಯಿಹನು ನಾವವರ ಶಿಷ್ಯರು ಶಬರ ಕೇಳೆಂದ । ೫

ಅದಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನ ನುಡಿ.

ಲೋಕಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಲೇ ನಮ
ಗೇಕೆ ನಿಮ್ಮಯ ತಪದ ಚಿಂತೆ ಪಿ
ನಾಕಧರನಡಹಾಯ್ದರೆಯು ಬಿಡೆವೆಮ್ಮ ವಾಸಿಗಳ ।

ಈಕಳ್ಂಬವಿದೆಮ್ಮದೆನುತ ವ
ನೌಕಹದ ನೆಳಲಿನಲಿ ನಿಂದು ಪಿ
ನಾಕಿ ನುಡಿದನು ಕಡಿವನೀತನ ಮನದ ಸೈರಣೆಯು ॥ ೬

ಪಾರ್ಥನು ಕೋಪದಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದುದು.

ಮಸಗಿದನು ನಿನ್ನಾತನುಗಿದೆ
ಬ್ಬಿಸಿದ ಹುಲಿಯೋ ನೊಂದ ಹಂದಿಯೊ
ಹಸಿದ ಭುಜಗನೊ ಕಾದಕಟ್ಟುಕ್ಕಿನ ಛಡಾಳತೆಯೊ ।
ಉಸುರುಗಳ ಕಬ್ಬೊಗೆಗಳಾಲಿಯು
ಬಿಸುಗುದಿಯು ಬಲುಕೆಂಡವೆಂಬಿನ
ಹೊಸಮಸೆಗಳುರಿ ಝೂಡಿ ಝಳಪಿಸಿ ಪಾರ್ಥ ಖತಿಗೊಂಡ ॥ ೭

ಆದೊಡಿದ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಕೆನ್ನೆಗೆ
ಸೇದಿ ಬಿಟ್ಟನು ಸರಳನದು ಹಿಂ
ದಾದುದಾಬಳಿ ಸರಳನದ ಹಿಂದುಳುಹಿ ಮತ್ತೊಂದು ।
ಹೋದುದದು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತೊಂ
ದೈದಿತತಿವೇಗಾಯ್ಲ ತನದನು
ವಾದಸಾಧ್ಯದ ಸರಳು ಕವಿದುವು ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯಲಿ ॥ ೮

ಏನ ಹೇಳುವೆನರಸ ಶರದಭಿ
ಮಾನದೇವತೆಯುಂಟಲಾ ಹರಿ
ಸೂನುವೆಱಿಯುದೊಡಾಕೆಯುಱಿಯುಳ ಚಂಡಿಕಾದೇವಿ ।
ಭಾನುಮಂಡಲದಂಧಕಾರದ
ವೈನತೇಯನ ಭುಜಗತತಿಯು ಸ
ಮಾನಧರ್ಮವ ಕಂಡೆನೀಶನೊಳರ್ಜುನಾಸ್ತ್ರದಲಿ ॥ ೯

ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದೊಡೇನು ಪರ್ವತ
ವಂಜುವುದೆ ಹಾಲಾಹಲವ ನೊಣ
ನೆಂಜಲಿಸುವುದೆ ವಡಬಸಿಖಿ ನನೆವುದೆ ತುಷಾರದಲಿ ।

ಕಂಜನಾಳದಿ ಕಟ್ಟುವೆಡವುದೆ
ಕುಂಜರನು ನರಶರದ ಜೋಡಿನ
ಜುಂಜುಪ್ರೊಳೆಯಲಿ ಜಾಹ್ನವೀಧರ ಜಾಱುವನೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೦

ಮತ್ತೆ ಸುಱಿದನು ಸರಳ ಮಳೆಯನ
ದೆತ್ತ ನಭದೆಸೆಯೆತ್ತ ಧಾರುಣಿ
ಯೆತ್ತಲರ್ಜುನನೆತ್ತ ಕಪಟಕಿರಾತ ತಾನೆತ್ತ ।
ಹೊತ್ತಹೊಗರಿನ ಮೊಱೆವ ಗಱಿಗಳ
ಮುತ್ತುಗಿಡಿಗಳ ಬಾಯಧಾರೆಯ
ಮೊತ್ತವಂದೌಕಿದುವು ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ॥ ೧೧

ಕೋಪದಿಂ ಬಂದ ವಿನಾಯಕಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದುದು.

ಕೆರಳಿದನು ಹೇರಂಬ ಗುಹನ
ಬ್ಬರಿಸಿದನು ರೋಷದಲಿ ಮಸಗಿತು
ತರತರದ ವರವೀರಭದ್ರಾದ್ಯಖಿಳಭೂತಗಣ ।
ಹರನು ಕಂಡನಿದೇನಿದೇನ
ಚ್ಚರಿ ಧನಂಜಯನೆಮಗೆ ನೂರ್ಮಡಿ
ಪರಮಹಿತ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನೀವ್ ಗಜಬಜಿಸಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೨

ಈಶ್ವರಾರ್ಜುನರ ಪರಸ್ಪರಬಾಣವೃಷ್ಟಿ.

ಎನುತ ಕೊಂಡನು ಧನುವನಾಪಾ
ರ್ಥನ ಶರೌಘವನೆಚ್ಚೊಡೀಶನ
ಮೊನೆಗಣೆಯಲಕ್ಕಾಡಿದುವು ಬಾಡಿದುವು ಬಱಿಸರಳು ।
ಕನಲಿ ಕಿವಿವರೆಗುಗಿದು ಫಡ ಹೋ
ಗೆನುತ ಮಗುಚೆಚ್ಚನು ಧನಂಜಯ
ನನಿತುಶರವನು ಕಡಿದು ಮದನವಿರೋಧಿ ಮಗುಚೆಚ್ಚ ॥ ೧೩

ಎಸುಗೆಯೊಳ್ಳಿತು ಶಬರನತಿಸಾ
ಹಸಿಕನೈ ಬಿಲ್ಲಾಳಲಾ ಸಮ
ಬೆಸನನೆಚ್ಚನು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಮಝುಪೂತು ಪಾಯ್ಕನುತ ।

ಹೊಸಮಸೆಯು ಹೊಗರಲಗುಗಳ ದ
ಳ್ಳಿಸುವ ಧಾರೆಯು ಕೆಂಗರಿಯ ಥಾ
ಳಿಸುವ ಕಣೆಗಳ ಶರಧಿಯನು ಕವಿಸಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೧೪

ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳು ವ್ಯುಗಿದರೂ ಉತ್ಸಾಹ
ಏಕರೀತಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ.

ಈಡಿರಿದುವೊಂದೊಂದರಲಿ ಹೊಗೆ
ಝೂಡಿ ಝಳಪಿಸುವುರಿಗಳಲಿ ಸರ
ಳೋಡಿದುವು ಗಾಂಡಿವವನೊದೆದು ಮಹೇಶನಿದಿರಿನಲಿ ।
ಕಾಡಿದರೆ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಕೊಂ
ಡಾಡುತಿರ್ದನು ಪಾರ್ಥನಂಬಿನ
ಮೂಡಿಗೆಯು ಸಂವರಣೆ ಸವೆದುದು ಸವೆಯದಾಟೋಪ ॥ ೧೫

ಎಲೆ ಕಿರಾತ ಕಿರಾತರೊಳಗ
ಗ್ಗಳೆಯನಹೆಯೋ ದೇವದಾನವ
ರೊಳಗೆ ಸೈರಿಸಿ ನಿಲುವನಾವನು ನಮ್ಮವಿಲಗದಲಿ ।
ಅಳುಕದಿರು ಕಲಿಯಾಗೆನುತ ತುದಿ
ಹಿಳುಕ ಮಂತ್ರಿಸಿ ದಿವ್ಯಬಾಣಾ
ವಳಿಗಳಲಿ ಬಾಲೇಂದುಮೌಳಿಯನೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೬

ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಈಶ್ವರನು ನುಂಗಿದುದು.

ಏಸುಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಮುಸುಕಿದೊ
ಡೈಸುವನು ಹರ ನುಂಗಿದನು ಮಗು
ಳೇಸುಕೂರಂಬುಗಳಲೆಚ್ಚೊಡೆ ಕಡಿದನಂಬಿನಲಿ ।
ಈಸುವೆಗ್ಗಳರಾರೆನಿಪ ಜಿ
ಷ್ಣೂಸೆ ಬೇಡಾ ಕ್ಷಾತ್ರತಾಮಸ
ವೇಸು ಬಲುಹೋ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಪರಿತಾಪ.

ಅಂದು ಖಾಂಡವವನದ ದಹನದಿ
ಬಂದುದಕ್ಷಯಬಾಣ ಬಾಣದಿ
ಯಿಂದು ಬಱಿತುದು ಬಹಳಜಲನಿಧಿ ಬತ್ತುವಂದದಲಿ ।
ಇಂದುಮೌಳಿಯ ಸೇವೆಗಿಂದು ಪ್ರ
ಳಿಂದ ಕಂಟಕನಾದನೇ ಹಾ
ಯೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಚಾಪದಿಂದಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಶಿವನ ॥ ೧೮

ಕಳಚಿದನು ದಂಡೆಯಲಿ ಘಾಯವ
ನಳುಕಿದನಲಾ ಯೆನುತ ಮಗುೞಿ
ಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಹೊಯ್ದನು ಜಱಿದು ಝೋಂಪಿಸುತ।
ಮೆಲುನಗೆಯೆಲರ್ಜುನನ ಚಾಪವ
ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನ
ಬಳವಿಗೆಯನೇ ಮಾಡಿ ಫೇಯೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೧೯

ಅರ್ಜುನನು ಭಯಗೊಂಡುದು.

ತಿಳಿವನುಗಿದಡಿಗಿಕ್ಕಿ ಮಱವೆಯ
ಕಳಕಳವೆ ಮೇಲಾಯ್ತು ತಾಮಸ
ಜಲನಿಧಿಯ ತಳಮಳಲ [1] ಮುಟ್ಟಿತು ಮನ ಧನಂಜಯನ ।
ಸೆಳದನೊರೆಯಲಡಾಯುಧವ ಬೀ
ಟೆಲವೊ ಶಬರಾ ಯೆನುತ ಹೊಯ್ದನು
ತಳಿರೆಲೆಯ ತಳದೆಳವೆಱೆಯನೆಲೆವನೆಯ ಪಶುಪತಿಯ ॥ ೨೦

ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊಂಬುಗಳಲಿಟ್ಟನು
ತಿರುಹಿ ಕಲ್ಗುಂಡುಗಳ ಮಟೆಯಲಿ
ಹರನ ಮುಸುಕಿದನೇನನೆಂಬೆನು ಪಾರ್ಥನುರುವಣೆಯ ।

1 ತಾಯ್ಮಳಲ, ಚ.

ಸರಳಸಾರದಲಿನಿತುವೆನು ಕ
ತ್ತರಿಸಿ ಕರುಣಾಜಲಧಿ ನುಡಿದನು
ಮರುಳೆ ತಮ್ಮಡಿ ಕೈದುವುಳ್ಳರೆ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೧

ಬಾಹುಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದುದು.

ಕೈದುವೇಕೆ ಪುಳಿಂದ ನಮ್ಮೊಡ
ನೈದಿಸಾ ಭುಜಯುದ್ಧವನು ಬಲು
ಗೈದುವಿದೆಲಾ ಮುಷ್ಟಿ ನಿನಗದು ಸಾಯಚೊಕ್ಕೆಯವೆ ।
ಕಾದುಕೊಳ್ಳನುವಾಗು ನಿನ್ನವ
ರೈದಿ ನೋಡಲಿ ಯೆನುತ ಭುಜವನು
ಹೊಯ್ದು ನಿಂದನು ಪಾರ್ಥನುಱೆ ಬೆಱಗಾಗೆ ಭೂತಗಣ ॥ ೨೨

ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಈತನ ತಪಸ್ಸಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು
ಹೇಳಿದುದು.

ಕಂಡಿರೇ ದೇವಿಯರೆ ನರನು
ದ್ದಂಡತನವನು ತಱಗೆಲೆಯು ಕೈ
ಕೊಂಡು ತಿಂಗಳು ನಾಲ್ಕ ಪವನಾಹಾರದಲಿ ಬಳಿಕ ।
ದಂಡಿಸಿದನೀದೇಹವನು ನಾ
ವಂಡಲೆಯಲೊದಗಿದನಲೇ ಸಮ
ದಂಡಿಯಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಶಶಿಮೌಳಿ ॥ ೨೪

ಹಾಱಿತಾಯುಧವೆಂದು ಭೀತಿಗೆ
ಮಾಱುಹೋದನೆ ವೀರರಸ ನೋಱೆ
ಯಾಱಿತೇ ನಿಜಬಾಹುಸತ್ವದೊಳುಂಟೆ ಖಯಖೋಡಿ ।
ವಿಾಱಿ ಹತಕಂತುಕದ ವ್ರೋಲು ಪುಟ
ವೇಱುತಿದೆ ವಿಕ್ರಮ ಛಡಾಳಿಸಿ
ಬೀಱುತಿದೆ ಭುಜಭಾರಿಯಂಕವ ದೇವಿ ನೋಡೆಂದ ॥ ೨೫

ಈತ ನರನೆಂಬನು ಕಣಾ ಸಂ
ಗಾತಿ ನಾರಾಯಣಋಷಿಗೆ ತಾ
ನೀತಗಳು ಹರಿಯಂಶಭೂತರು ಭಕ್ತರಿವರೆಮಗೆ ।
ಈತನೆಮ್ಮಯ ಪಾಶುಪತವಿ
ಖ್ಯಾತಬಾಣವ ಬೇಡಿ ತಪದಲಿ
ವೀತರಾಗದ್ವೇಷನಾದನು ಕಾಂತೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನ ಬಾಹುಯುದ್ಧ.

ಕೊಡುವೆನೀತಂಗೆಮ್ಮ ಶರವನು
ಮಡದಿ ಮತ್ತೆಯು ನೋಡು ಪಾರ್ಥನ
ಕಡುಹನೆನುತಿದಿರಾಗಿ ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುತ ।
ಹಿಡಿದರಿಬ್ಬರು ಕೈಗಳನು ಹೊ
ಕ್ಕೊಡನೆ ಹತ್ತಾಹತ್ತಿಯಲಿ ಮಿಗೆ
ಜಡಿತೆಯಲಿ ಜಾವಡಿಸಿದರು [1] ಬಹುವಿಧದ ಬಿನ್ನಣವ ॥ ೧೭

ಬಿಗಿವ ಬಿಡಿಸುವ ಬಿಡಿಸಿದಾಕ್ಷಣ
ತೆಗೆವ ಕಳಚುವ ಕೊಂಬಲಳಿಯಲಿ
ಹೊಗುವ ಹತ್ತುವ ಲವಣಿಯಲಿ ಲಾಗಿಸುವ ಹೊಱವೆಡುವ ।
ಚಿಗಿವ ತೊಡಚುವ ಬಿಡುವ ಬೀಸುವ [2]
ಬಗಿವ ಬಳಸುವ ಬಂಧಗತಿಯಲಿ
ಲಗಡಿಸುವ ಲೋಕೈಕವೀರರು ಹೊಕ್ಕು ಹೆಣಗಿದರು ॥ ೧೮

ಕರವಳಯ ಕರಹತಿಯ [3] ಡೊಕ್ಕರ
ಶಿರವ ಧಣುಧಣುವಟ್ಟಿತಳ ಭೊ
ಪ್ಪರ ದುವಂಗುಲಕಂದ ಡೊಕ್ಕರ ತೋಱಹತ್ತದಲಿ ।
ಸರಿಸಮರ್ಕಟಬಂಧಪಟ್ಟಿಸ
ಉರಗಬಂಧನಬಾಹುದಣುವಂ
ತರಲಗಡಿಯಂಬಿನಿತರಲಿ ತೋಱಿದರು ಕೌಶಲವ ॥ ೧೯

1 ಚಾಳೈದರು, ಚ. 2 ಚಿಗಿವ ಬಿಡಿಸುವ, ಚ. 3 ತಳಹತ್ತು, ಚ. ಟ

ಮುಱಿವ ಬಿಡಿಸುವ ಡಗೆಯು ಸ್ಯೆರಿಸಿ
ತೆರಳಿಚುವ ತಳವೇಲುಗಳಲು
ತ್ತರಿಸವೇಱುವ ಬೀಱೆ ಚರಿಸುವ [1] ಸುೞಿವ ವಂಚಿಸುವ ।
ಹೊರಳ್ವತನಿಹೋರಟೆಯು ಸತ್ವೋ
ತ್ಕರದ ಶವುವೆನು ಶಂಭು ಶಿಷ್ಯಗೆ
ಪರಿವಿಡಿಯು ತೋಱಿಸುವ್ರೊಲಿರ್ದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೦

ಘಾಯುವ್ರುಂಟೇ ತೋಱು ನೀ ನಡು
ಪಾಯು ಬಿಡು ಜೊಕ್ಕೆಯುವೆನೆನುತಲ
ಜೇಯುನೊಡನಿದಿರೆದ್ದು ತಿವಿದನು ಹರನ ಪೇರುರವ ।
ಘಾಯು ಘಾತಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮತವೆಮ
ಗಾಯ್ತೆನುತ ತ್ರಿಪುರಾರಿ ಕಡು ಪೂ
ರಾಯುದಲಿ ಕರವೆತ್ತಿನಸು ತಿವಿದನು ಧನಂಜಯುನ ॥ ೨೧

ತರಹರಿಸಿ ನರನಿಕ್ಕಿದನು ಶಂ
ಕರನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನೆಡೆಯುಲಿ
ಮುಱಿದು ಕಳಚಿ ಗಿರೀಶನೆಱಗಿದನಿಂದ್ರನಂದನನ ।
ಮರಳಿ ತಿವಿದನು ಪಾರ್ಥನೀತನ
ಶಿರಕೆ ಕೊಟ್ಟನು ಶಂಭುವಿಂತಿ
ಬ್ಬರ ವಿಷವುಘಾಯುದ ಗಡಾವಣೆ ಘಲ್ಲಿಸಿತು ಜಗವ ॥ ೨೨

ಸುಯ್ಲ ಹೊಗೆಗಳ ಹೊದರುದಿವಿಗಳ
ಮೆಯ್ಲುಳಿಯು ಮುಱಿವುಗಳ ದೃಢವೇ
ಗಾಯ್ಲರಿಕ್ಕಿದ ಘಾಯುಘಾತಿಗೆ ಮುಷ್ಟಿಕಿಡಿಯೇಱೆ ।
ಶಯ್ಲಹತಿಗಳ ಭಾರಣೆಯು ಬಿರು
ವೊಯ್ಲ ಬೆಳ ಸಿರಿವಂತರಿವರೆನ
ಲೈಲಪ್ಪೈಲದ ಜರಡುಗಳ ನರನಾಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

1 ಹತ್ತುವ, ಟ.

ತ್ರಾಣವೆಂತುಟೊ ಶಿವ ಶಿವಾ ಸ
ತ್ರಾಣನಹೆ ಬಹುದಿವಸ ಭುವನ
ಪ್ರಾಣನೇ ಪ್ರೋಷಣದಲಾ ಮೆಝು ಪೂತು ಜಗಜಟ್ಟಿ ।
ಕಾಣೆ ನಿನಗೆ ಸಮಾನನನು ಶಿವ
ನಾಣೆ ಗುಣವಲಸೂಯೆಯೋ ತ
ನ್ನಾಣೆ ನೋಡಾ ಶಬರಿ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಶಶಿಮೌಳಿ [1] ॥ ೩೪

ಅರ್ಜುನನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಬೇಡಿದುದು.

ನಿನಗೆ ನಾ ಬೆಪಗಾದೆ ನೀನಿಂ
ದೆನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ [2] ದೇವದಾನವ
ಜನವೆನಗೆ ಪಾಡಲ್ಲ ನೀ ಹಲ್ಲಣಿಸಿದ್ದೈ ನಮ್ಮಾ ।
ಇನನೊ ಮೇಣ್ ದೇವೇಂದ್ರನೋ ಹರಿ
ತನುಜನೋ ಹರಿಯೋ ಮಹಾದೇ
ವನೊ ಕಿರಾತನೊ ಪೇಳೆನುತ ಮತ್ತೆಱಗಿದನು ಶಿವನ ॥ ೩೫

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿವನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

ಘಾಯವನು ಮನ್ನಿಸುತ ಶಿವ ಪೂ
ರಾಯದಲಿ ಮುಟ್ಟಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ಬಾಯೊಳುಕ್ಕಿದ ರುಧಿರ ನಾಸಿಕದೆರಡುಬಾಹೆಯಲಿ ।
ನೋಯ ನೊಂದನು ವಿಹಾಱ ಮುನಿಯಲ
ಪಾಯವಾದುದಕಟಕಟಾ ತ
ಪ್ಪಾಯಿತ್ತೆ ತಪ್ಪಾಯ್ತೆನುತ ಮಱುಗಿದನು ಮದನಾರಿ ॥ ೩೬

ಬಿರಿದುದೀತನ ಗರ್ವಗಿರಿ ಮೊ
ಮುಱಿದುದೀತನ ಶಕ್ತಿ ಸಲೆ ಟೆ
ಬ್ಬರಿಸಿತಿಂದ್ರಿಯವರ್ಗ ನೆಗ್ಗಿತು ನೆನಹಿನೊಡ್ಡವಣೆ ।
ಹರಿದುದಂಗಸ್ವೇದಜಲ ಕಾ
ಹುರಕೆ ಕಾಲ್ವೊಳೆಯಾಯ್ತು ಮತಿನಿ
ಬ್ಬರದ ಬೆಱಗಿನ ಬೆದೆಯಲಿ ಬೆಂಡಾದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೩೭

---

1 ಮದನಾರಿ, ಚ. ಟ. 2 ವಂಚಿಸದೆ, ಕ,

ಅರ್ಜುನನ ಸಂತಾಪ.

ಆವ ಸುವ್ರತಭಂಗವೋ ಮೇ
ಣಾವ ದೈವದ್ರೋಹವೋ ಮೇ
ಣಾವ ಶಿವಭಕ್ತಾಪರಾಧವೊ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲಿ ।
ಆವ ಹಿರಿಯರ ಹೞಿದೆನೋ ತಾ
ನಾವ ಧರ್ಮವನೞಿದೆನೋ ತನ
ಗೀವಿಧಿಯು [1] ಪರಿಭವವಮಹೀರುಹ ಫಲಿತವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೩೮

ಈತ ದಿಟಕೆ ಪುಳಿಂದನೇ ವಿ
ಖ್ಯಾತನರ ತಾನಲ್ಲಲೇ ದಿಟ
ಜಾತಿಪಾರ್ಥನೆ ತಾ ನಿಧಾನಿಸೆ ಶಬರನಿವನಲ್ಲ ।
ಈತ ಪಲ್ಲಟವಾದನೋ ಮೇಣ್
ಶ್ವೇತತುರಗನ ಪಲ್ಲಟವೊ ಕುಂ
ತೀತನುಜ ತಾನಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೩೯

ಅಱಿದನೇ ಶಿವನೆಂದು ದೈವದ
ಸರಿಯು ಬಲುಹನು ಕಂಡೊಡೆಯು ದಿಟ
ವಱಿಯಬಹುದೇ ರಹಸ್ಯ ಮಾಯಾಗೋಪಿಕಾತ್ಮಜನ ।
ಅಱುಹಿಕೊಡವೇ ವೇದಶಿರವೆ
ಚ್ಚರಿಸಿ ತನ್ನನಖಂಡಚಿನ್ಮಯ
ನಱಿವು ತಾನೆಂದಾವನಱಿವನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಹಂದಿಯೈತರಲೇಕೆ [2] ಬನದ ಪು
ಳಿಂದನಲಿ ಸೆಣಸಾಗಲೇತಕೆ ಪು
ಳಿಂದವಮಾನಕರು ತಾವವಮಾನ್ಯರಾದೆವಲೆ ।
ಇಂದುಮೌಳಿಯುಪೇಕ್ಷೆಯೋ ತಾ
ನಿಂದು ಶಿವಪದಭಕ್ತಿಶೂನ್ಯನೊ
ಮಂದಭಾಗ್ಯನು ತಾನಲಾ ಹಾ ಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೧

---

1 ಗಾಪಪರಿ, ಚ. 2 ಯೇತಕೆತನಗೆ, ಚ.

ತಿರುಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದುದು.

ಏಕೆ ಚಿಂತೆ ವೃಥಾ ಮನೋವ್ಯಥೆ
ಕಾಕಲಾ ನಾವಜ್ಞರಾಗೆ ಪಿ
ನಾಕಿ ಮಾಡುವುದೇನು ಮಱೆಯೊಗುವೆನು ಮಹೇಶ್ವರನ ।
ಈ ಕಿರಾತನ ಹರಿಬವನು ಬೞಿ
ಕೇಕೆ ನಿಮಿಷಕೆ ಗೆಲುವೆನೆಂದು ವಿ
ವೇಕಶಿರಿಯು ಕಟಾಕ್ಷ ಚಿತ್ತಕೆ ಮಾರಿದನು ಮನವ ॥ ೪೦

ಮಣಲಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದನು ನಿ
ರ್ಗುಣನ ಸಗುಣಾರಾಧನೆಯ ಮ
ನ್ನಣೆಗಳಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ವಿವಿಧಾಗಮೋಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಕಣಗಿಲೆಯ ಬಂಧುಗೆಯ ಕಕ್ಕೆಯ
ಸಣಶಿರೀಷದ ಕುಸುಮದಲಿ ರಿಪು
ಗಣಭಯಂಕರನನರ್ಚಿಸಿದನಂಧಾಸುರಾಂತಕನ ॥ ೪೩

ಅಮಲಶೈವಸ್ತವವ ಹೇೞುತ
ನಮಿಸಿದನು ಬಲ ಬಂದು ಪುನರಪಿ
ವಿಮಲಮತಿ ವ್ಯೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯಲಿ [1] ।
ಕಮಲಸಂಭವವಂದ್ಯ ಗಿರಿಜಾ
ರಮಣ ಭಕ್ತಕುಟುಂಬಿ ದೇವೋ
ತ್ತಮ ತ್ರಿಯಂಬಕ ಪುಷ್ಟಿವರ್ಧನ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೪೪

ಗೆಲಿದನೆನ್ನನು ಶಬರನೀತನ
ಗೆಲುವಶಕ್ತಿಯು ಕೊಡು ಕಿರಾತನ
ಬಲುಹ ಭಂಗಿಸಿತೆನ್ನ ಬಿಂಕದ ಪೊಡೆಯ ನೀನಿರಲು ।
ಹಲವು ಮಾತೇನಿವನ ಗೆಲುವ
ಗ್ಗಳಿಕೆಯನು ಕೃಪೆಮಾಡೆನುತ ಪರ
ಬಲದಿಶಾಪಟ ಭುಜವನೊದರಿಸುತಿತ್ತ ಮುಂಡಾದ ॥ ೪೫

1 ನಿಜಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ, ಚ.

ತಿರುಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವಾಗ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದುದು.

ಕಾಣಬಹುದೋ ಶಬರ ನಿನ್ನಯ
ಪ್ರಾಣವೆನ್ನಾಧೀನ ವೆಱಿಯಾ
ಸ್ಥಾಣುವಿನ ಬಲುಹುಂಟು ಹಿಂಡುವೆನಿನ್ನು ನಿನ್ನಸುವ ।
ಗೋಣ ಮುಱಿವೆನು ತುಡುಕಿದರೆ ಶಿವ
ನಾಣೆ ಬಾ ಸಂಮುಖಕೆ ಹಾಣಾ
ಹಾಣಿಗಿನ್ನನುವಾಗೆನುತಲಿವೆಯಿಕ್ಕದೀಕ್ಷಿಸಿದ ॥ ೪೬

ಕಂಡನರ್ಜುನನೀಕಿರಾತನ
ಮಂಡೆಯಲಿ ತಾ ಮಳಲಲಿಂಗದ
ಮಂಡೆಯುಲಿ ಪೂಜಿಸಿದ ಬಹುವಿಧಕುಸುಮಮಂಜರಿಯ ।
ಕಂಡನಿತ್ತಲು ಮುಱಿದು ಪುನರಪಿ
ಕಂಡನೀಶಬರಂಗಿದೆತ್ತಣ
ದಂಡಿಯಿದು ತಾನೆನುತ ಬೆಱಗಾಗಿದ್ದನಾಪಾರ್ಥ[1] ॥ ೪೭

ಆಗಲಿದನಾರೈವೆನೆನುತವ
ನಾಗವೋಕ್ತಾದಿ ಮತ್ತೆ ಲಿಂಗದ
ಮೇಗರೆಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನು ಬೇಱಱಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಪೂಗಳನು ತಱಿದೊಟ್ಟೆ ಕರುಣಾ
ಸಾಗರನ ಬಲವೆಂದು ದಕ್ಷನ
ಯಾಗಹರನೆ ನಮಶ್ಶಿವಾಯೆನುತಿತ್ತ ಮುಂದಾದ ॥ ೪೮

ಮತ್ತೆ ಕಂಡನು ಖಂಡಪರಶುವಿ
ನುತ್ತಮಾಂಗದೊಳೀಚೆಯುಲಿ ಲಿಂ
ಗೋತ್ತಮಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಕಾಣನು ಕುಸುಮಮಂಜರಿಯ ।
ಕುತ್ತಿದುವು ಕೌತುಕವ ಕಂಗಳು
ಹೊತ್ತವೆದುಭುತವನು ಭಯಾನಕ
ವೆತ್ತ ರಸದಲಿ ಮುಳುಗಿದುವು ಕಂಗಳು ಧನಂಜಯನ ॥ ೪೯

[1] ದಂಡಿಯೋ ಹಾಯೆನುತಸ್ಯೆವೆಱಗಾದನಾಪಾರ್ಥ, ಚ.

ಶಿವನಲಾ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಚತುರ್ದಶ
ಭುವನಕರ್ತೃವಲಾ ಕಿರಾತ
ವ್ಯವಹರಣೆಯಲಿ ಸುಳಿದನಸ್ಮದನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಲೆ |
ಎವಗೆ ನಿರಶನ ತಪದ ಪಿತ್ತದ
ಭವಣೆ ತಲೆಗೇಱಿದುದಲಾ ಶಿವ
ಶಿವ ಮಹಾದೇವಾ ಯೆನುತ ಮಱುಗಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ || ೫೦

ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

ಹೃದಯವಿಬ್ಬಗೆಯಾಯ್ತು ಕಂಗಳು
ಹೆದಱಿದುವು ವೈವರ್ಣ್ಯದಲಿ ತನು
ಗದಗದಿಸಿತಡಿಗಡಿಗೆ ಝುಡಿದುದು ರೋಮಪುಳಕದಲಿ |
ಉದುರಿದುದು ನೇತ್ರಾಂಬು ಬಿಂಕದ
ಬೆದರಿಕೆಯು ಮೂಢತೆಯು ತಿಳುಹಿನ
ಮುದದ ಖೇದದ ಘಾಯಘಾಸಿಗೆ ಪಾರ್ಥನೊಳಗಾದ || ೫೧

ಸ್ವೇದಜಲದಲಿ ಮಿಂದು ಪುನರಪಿ
ಖೇದಪಂಕದೊಳದ್ದು ಬಹಳವಿ
ಷಾದರಜದಲಿ ಹೊರಳಿ ಭಯರಸನದಿಯೊಳೀಸಾಡಿ |
ಮೈದೆಗೆದು ಮರನಾಗಿ ದೆಸೆಯಲಿ
ಬೀದಿವರಿವುತ ವಿವಿಧಭಾವದ
ಭೇದದಲಿ ಮನ ಮುಂದುಗೆಡುತಿರ್ದುದು ಧನಂಜಯನ || ೫೨

ಏಸು ಬಾಣದೊಳೆಚ್ಚೊಡೆಯು ಹೊಱ
ಸೂಸಿದುವು ತಾನಱಿದುದಿಲ್ಲ ಮ
ಹಾಶರವ ಕಳುಹಿದೊಡೆ ನುಂಗಿದನಡಱಿವೆನೆ ತಾನು |
ಆಶರಾಸನಖಡ್ಗವೆನು ಕೊಳ
ಲೈಸರೊಳಗೆಚ್ಚತ್ತೆನೇ ಹಿಂ
ದೇಸುಜನ್ಮದ ಜಾಡ್ಯಜವನಿಕೆಯೋದುದೆನಗೆಂದ || ೫೩

ಆವನನು ಜಪಯಜ್ಞದಲಿ ಸಂ
ಭಾವಿಸುವರಾವನ ಪದಾಂಬುಜ
ಸೇವೆಯಲಿ ಸನಕಾದಿಗಳು ಧನ್ಯಾಭಿಮುನಿಗಳು ।
ಆವನೊಬ್ಬನೆ ನಾದಬಿಂದುಕ
ಳಾವಿಶೇಷಾತೀತನಾತನೊ
ಳಾವು ಸಮರಕೆ ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೪

ಆವನನು ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮದೊ
ಳಾವನನು ನಿಯಮಾದಿಯೋಗದೊ
ಳಾವನನು ವಿವಿಧಾರ್ಚನಾಂಕಿತಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಆವನನು ಜೀವಾತ್ಮಚೈತ
ನ್ಯಾವಲಂಬನದಲ್ಲಿಯಾಶ್ವರ
ನಾವನೀತನೊಳಮಗೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೫

ಲೋಕವಾವನ ಮಾಯೆ ಯಾಜಗ
ದಾಕೆವಾಳರದಾರು ಚಂದ್ರಾದಿ
ವಾಕರಗ್ರಹರಾಶಿತಾರೆಗಳಾರ ತೇಜದಲಿ ।
ಲೋಕರಚನಾರಕ್ಷೆಸಂಹೃತಿ
ವ್ಯಾಕರಣೆ ತಾನಾರದೀಜಗ
ದೇಕದೈವದ ಕೂಡೆ ದಂಡಿಯೆ [1] ಶಿವ ಶಿವಾಯೆಂದ ॥ ೫೬

ಜೀವರೂಪನು ಸಾಕ್ಷಿ ಕೂಟ
ಸ್ಥಾವಲಂಬನಕರ್ತೃ ಚೇತನ
ನಾವನೀ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನಂತರ್ಯಾಮಿಸಂಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ಆವನಮಳಪ್ರತ್ಯಗಾತುಮ
ನಾವನುರುಪರಮಾತ್ಮನೀಶ್ವರ
ನಾವನಾತನೊಳಮಗೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾಯೆಂದ ॥ ೫೬

1 ತೋಟಿಯೆ, ಚ.

ಸ್ಫುರದಲಿಂಗನು ಲಿಂಗಮೂಲೋ
ತ್ಕರನುದಾರವ್ಯಕ್ತಸದಸ
ತ್ಪರದಪರ ಶಿವನಾರು ಕೈವಲ್ಯೋತ್ಕರುಷಲಿಂಗದಲಿ ।
ಪರಮಪರರೂಪಾತ್ಪರಾತ್ಪರ
ತರನಿರೂಪನದಾವನಾತನೊ
ಳರಲೆ ತಾವೆಚ್ಚಾಡಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೮

ಅಅಕಾರಉಕಾರವಿಮಲವ
ಕಾರಯುಕ್ತೇಕಾಕ್ಷರದ ವಿ
ಸ್ತಾರಿಯಾವನು ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರರೂಪನಕ್ಷಯನು ।
ಆರು ವಾಙ್ಮಯನಾರು ವಾಚಕೋ
ದೂರನಾರು ವಚೋನಿಯಾಮಕ
ನಾರವನ ಕೂಡೆಮಗೆ ದಂಡಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೫೯

ಗಾಹು ಹತ್ತಾಹತ್ತಿ ಗಡ ನಿ
ರ್ದೇಹನೊಡನೆ ಮಹಾಶರೌಘಕೆ
ಮೋಹು ಗಡ ಜೀವನವು ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ಸೇವೆಯಲಿ ।
ಆಹ ಮೊದಲೆ ಗಡ ಸುನಿಗಮ
ವ್ಯೂಹದೂರನ ಕೂಡೆ ಹರನೊಡ
ನಾಹವಕೆ ಸಮಜೋಳಿ ನಾವ್ ಗಡ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೦

ಹೂಡಿ ಜಗವನು ಜಗದ ಜೀವರ
ಕೂಡೆ ಬೆರಸಿ ಸಮಸ್ತವಿಷಯದೊ
ಳಾಡಿ ಸೊಗಸುವನಾತನುಪಭೋಗಪ್ರಪಂಚದಲಿ ।
ಹೂಡದಟಿಯದೆ ಗಮಿಸಿ ಮರಳದ
ಕೂಡದಗಲದ ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನಿ
ರೂಢನೊಡನೆಚ್ಚಾಡಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೧

ಎವೆಗೆರಡು ಕಣ್ ವಿಶ್ವತಶ್ಚ
ಕ್ಷುವಿನೊಡನೆ ಸಕ್ರೋಧದರುಶನ
ವೆವೆಗೆರಡುಭುಜ ವಿಶ್ವತೋಭುಜನೊಡನೆ ಸಂಗ್ರಾಮ |
ಭುವನಚರಣನ ವಿಶ್ವತೋಮುಖ
ಶಿವನ ನಮ್ಮಾಕಾಲು ನಾಲಿಗೆ
ಯುವೆಗಡಿಸಿ ಗೆಲಲಾವ್ ಸಮರ್ಥರೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೬೭

ಆವನೊಬ್ಬನಣೋರಣೀಯನ
ದಾವನುರುಮಹತೋಮಹೀಯನ
ದಾವನುರುತರದೃಷ್ಟಿಸಂಗತವಿಶ್ವಸಮಯದಲಿ |
ಆವನೊಬ್ಬನ ನಾಮರೂಪಗು
ಣಾವಲಂಬನನಲ್ಲದೀಶ್ವರ
ನಾವನಾತನ ಕೂಡೆ ತೋಟಿಯೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೬೩

ಸೇವ್ಯನನು ಸತ್ಕ್ರಿಯೆ[1] ಗಳಲಿ ದ್ರ
ಷ್ಟವ್ಯನನು ದೃಢಚಿತ್ತದಲಿ ಶ್ರೋ
ತವ್ಯನನು ಮಂತವ್ಯನನು ಸಂಕೀರ್ತಿತವ್ಯನನು |
ಅವ್ಯಯನನಕ್ಷಯನನಭವನ
ನವ್ಯಸನನಜ್ಞಾನದಲಿ ಯೋ
ದ್ಧವ್ಯನೆಂದೇ[2] ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೬೪

ಸ್ಫುರದಕಾರಾದಿಯುಹಕಾರೋ
ತ್ತರದ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮಮಯ ವಿ
ಸ್ತರದಹಂತತ್ವದ ಮಹತ್ತತ್ವಾತಿಶಯಪದದ |
ಪುರುಷಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಗಳನು
ತ್ತರಿಸಿ ತೊಳತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ
ಪರಮಶಿವನಲಿ ಸೆಣಸಿದೆವಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೬೫

---

1 ಸತ್ಕೃತಿ, ಚ; ಟ.   2 ಗವ್ಯಪೇತನ, ಚ

ಸರಸಿಜಾಸನವಿಷ್ಣು ರುದ್ರೇ
ಶ್ವರಸದಾಶಿವರಾವಳೊಬ್ಬಳ
ಚರಣಸೇವಾಸಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ।
ಪರಮಶಕ್ತಿಯದಾವನಂಘ್ರಿಗೆ
ಶಿರವನೊಡ್ಡುವಳಾಪರಾತ್ಪರ
ಪರಮಶಿವನಲಿ ಸೆಣಸಿದೆವೆಲಾ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೬೬

ಈಪರಿಯಲರ್ಜುನನ ಮನದನು
ತಾಪವನು ಕಾಣುತ್ತ ಶಾಬರ
ರೂಪರಚನೆಯು ತೆಱೆಯ ಮೞೆಯಲಿ ಮೆಱೆವ ಚಿನ್ಮಯನ ।
ರೂಪನವ್ಯಾಹತನಿಜೋನ್ನತ
ರೂಪರಸದಲಿ ನರನ ಚಿತ್ತದ
ತಾಪವಡಗಲು ತಂಪನೆಱೆದನು ತರುಣಶಶಿಮೌಳಿ ॥ ೬೭

ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಥನ
ಪರಮಪುಣ್ಯೋದಯವನೀಶನ
ಕರುಣವನು ಶುಕಸನಕಸಿದ್ಧಾದ್ಯರಿಗಗೋಚರವ ।
ನಿರುಪಮಿತನಿಜರೂಪವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದನು ವಿವಿಧಪ್ರಭಾವೋ
ತ್ಕರದ ನಿಱುಗೆಯ ತೋಱಿದನು ಶ್ರುತಿಕೋಟಿ ಕೈಮುಗಿಯೆ ॥

ಬಲಿದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯೆಱಕವೆನೆ ತೊಳ
ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಕಾಯಕಾಂತಿಯ
ಪುಲಿದೊಗಲ ಕೆಂಜೆಡೆಯ ಕೇವಣದಿಂದು ಫಣಿಪತಿಯ ।
ಹೊಳವ ಹರಿಣನಕ್ಷಮಾಲಾ
ವಲಯದಭಯದ ವರದಕರಪರಿ
ಕಲಿತನೆಸೆದನು ಶಂಭು ಸದ್ಯೋಜಾತರೂಪದಲಿ ॥ ೬೯

ಹೊಳೆವ ಕುಂಕುಮಕಾಂತಿಯಲಿ ಥಳ
ಥಳಿಪ ಗಜಚರ್ಮದುಡುಗೆಯ
ಲಲಿತದಂತಪ್ರಭೆಯ ದರಹಸಿತಾನನಾಂಬುಜದ |
ವಿಲಸಿತಾಭಯಕರದ ಪರಿಕರ
ಲುಳಿತಪರಶು ದೃಢಾಕ್ಷಮಾಲಾ
ವಳಿಗಳೊಪ್ಪಿರೆ ವಾಮದೇವಾನನದಿ ರಂಜಿಸಿದ ॥ ೩೦

ಕಾಳಮೇಘನಿಭಾಂಗ [1] ದುರುದಂ
ಷ್ಟ್ರಾಳಿಭೀಷಣದಮಲಮಣಿಜಪ
ಮಾಲಿಕೆಯ ಶ್ರುತಿಮುಖದ ಪಾಶಾಂಕುಶದ ಡಮರುಗದ |
ಶೂಲಘನಖಟ್ವಾಂಗದ್ರುಹಿಣಕ
ಪಾಲಫಣಿವಲಯದ ಕರೋಟಿಯ
ಮಾಲೆಯಿಂದ ಮಹೋಗ್ರನೆಸೆದನು ಘೋರವಕ್ತ್ರದಲಿ ॥ ೩೧

ಪರಶುಡಮರುಗಖಡ್ಗಖೇಟಕ
ಶರಧನುಶ್ಶೂಲದ ಕಪಾಲದ
ಕರದ ರಕ್ತಾಂಬರದ ಫಣಿಪನ ಭೋಗಭೂಷಣದ |
ಸ್ಫುರದಘೋರದ ಭೇದದಭಯದ
ಕರದ ಪಾಶಾಂಕುಶಗಳಲಿ [2] ತ
ತ್ಪುರುಷಮುಖದಲಿ ಮೆಱೆದನೆಱಕದ ಮಿಂಚಿನಂದದಲಿ ॥ ೩೨

ಎಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಧಾಳವೆನು ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸುವಂಗಚ್ಛವಿಯ ಭಯವರ
ಲುಳಿತ ಜಪಮಣಿವೇದಪಾಶಾಂಕುಶದ ಡಮರುಗದ |
ಲಲಿತಖಟ್ವಾಂಗದ ಕಪಾಲದ
ಹೊಳೆವ ಶೂಲದ ಕರದ ನಿಗಮಾ
ವಳಿಶಿರೋಮಣಿ ಮೆಱೆದನಂದೀಶಾನವಕ್ತ್ರದಲಿ ॥ ೩೩

1 ಸುವರ್ಣ, ಚ. ಪರಶುವು ಗಂಗಳಲಿ, ಚ.

ಬೇಱಬೇಱುರಿಗಣ್ಣುಗಳ ಫೂ
ತ್ಕಾರದಹಿಬಂಧದ ಜಟಾಕೋ
ಟೀರಭಾರದ ಮುಖಚತುಷ್ಟಯಭುಜಚತುಷ್ಟಯದ ।
ವಾರಿಜಾಸನವಿಷ್ಣುರುದ್ರಾ
ಧಾರನೀಶ್ವರಪಂಚವಕ್ತ್ರಾ
ಕಾರದಲಿ ಶಿವ ಮೆಱೆದ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿನಲಿ ॥ ೭೪

ಶ್ರುತಿಗಳುಪನಿಷದಾದ್ಯಖಿಳದೇ
ವತೆಯರಾಕಲ್ಪಿತಕಿರಾತಾ
ಕೃತಿಯನುಟಿದರು ಸುತ್ತಿದರೀಶನ ಸುತ್ತುವಳಯದಲಿ ।
ಸ್ಮಿತಮಧುರಮುಖಕಾಂತಿ ಕಲ್ಲೋ
ಲಿತಕಟಾಕ್ಷಚ್ಛವಿಯಲೀಶನ
ಧೃತಿಯಲೀಡಿರಿದೆಡದಲೆಸೆದರು ಗೌರಿದೇವಿಯರು ॥ ೭೫

ಸನಕನಾರದಭೃಗುಪರಾಶರ
ತನುಜಭಾರದ್ವಾಜಗೌತಮ
ಮುನಿವಸಿಷ್ಠಸನತ್ಕುಮಾರನು ಕಣ್ವನುಪಮನ್ಯು ।
ಬನಕೆ ಬಂದರು ಪಾರ್ಥ ತಪವಿದು [1]
ನಿನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತೆಮಗೆ ಲೇಸಾ
ಯ್ತೆನುತ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದುದು ಶಿವನಂಘ್ರಿಯಲಿ ಮುನಿನಿಕರ ॥ ೭೬

ಜಯ ಜಯೆಂದುದು ನಿಖಿಳಜಗವ
ಕ್ಷಯನ ದರುಶನಕೆಂದು ಶ್ರುತಿಕೋ
ಟಿಯ ಗಡಾವಣೆ ಘೋಷಿಯಾದುದು ಹರನ ಘಲ್ಲಣೆಗೆ ।
ನಿಯತವೇನೋ ಜನ್ಮಶತಸಂ
ಚಯದೊಳರರೆ ಕೃತಾರ್ಥನರ್ಜುನ
ಜಯವೆನಲು ಮೊಱಗಿದುವು ಭೇರಿಗಳಮರಕಟಕದಲಿ ॥ ೭೭

[1] ಕೇಳಿದು, ಚ.

ಈಶ್ವರನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ಬೆರಗಾದುದು

ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯೊಳೆದ್ದು ಹರುಷಕೆ
ಕೊಟ್ಟ ಮನವನು ನೋಡುತಿರ್ದನು
ನಟ್ಟದೃಷ್ಟಿಯೊಳೊಗುವ ಜಲಬಿಂದುಗಳ ಪುಳಕದಲಿ ।
ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದನು ಹರನ ಕಾಣದೆ
ತೊಟ್ಟ ಝುಗೆಗಳ ರೋಮಹರುಷದ
ಲಿಟ್ಟೆಡೆಯ ವೈದವಕದರ್ಜುನ ನಿಂದು ಬೆಱಗಾದ ॥ ೭೮

ಹರಹಿನಲಿ ಹೊದರೆದ್ದ ಹರುಷದ
ಹೊರಳಿಯಲಿ ಹೊಡಕರಿಸಿ ಚಿತ್ತವ
ತಿರುಹಿ ಹಿಡಿದನು ಮನಕೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಹಮ್ಮ ಹಮ್ಮಗೆಯು ।
ಕೊರಳಗೊಳಿಸಿ ಕುಲಾಲಚಕ್ರದ
ಪರಿಭವಣಿಗೆಯ ಪಾಡಿನಲಿ ಕಾ
ತರಿಸುತವನಿಗೆ ವೈಯ್ಯ ಕೊಟ್ಟನು ಚಾಚಿ ಭುಜಯುಗವ ॥ ೭೯

ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವೋ
ತ್ತಮ ವೃಥಾ ಸುಭಟಾಭಿಮಾನ
ಭ್ರಮಿತನನು ಮೋಹಾಂಧಕೂಪಜಲಾವಗಾಹದಲಿ ।
ಸ್ತಿಮಿತನನು ದುರ್ಬೋಧಭೇದ
ಭ್ರಮಿತನನು ಕಲ್ಯಾಣಪದನಿ
ರ್ಗಮಿತನನು ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಕೈಗಾಯಬೇಕೆಂದ ॥ ೮೦

ಅಱಿದಱಿದು ಮತಿಗೆಟ್ಟ ಮಾನವ
ಕುಱಿಯೆಲಾ ನೆಱೆ ಕಂಡು ಕಂಡೀ
ತೆಱದ ಖೂಳನಲಾ ವಿವೇಕದ ಮೊಗು ಮಾರಿಯೆಲ ।
ಬಱಿಮನದ ಬಾಹಿರನೊಳನ್ನಲಿ
ಮೆಱೆವುದಪರಾಧವನು ನಿಮ್ಮನು
ಮೆಱೆವುದೈ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಕೈಗಾಯಬೇಕೆಂದ ॥ ೮೧

ಜಯ ಜಗತ್ತ್ರಯನಾಥ ಭಕ್ತಾ
ಶ್ರಯ ಸದಾಶಿವ ಸಾಧುವತ್ಸಲ
ಲಯವಿಹೀನ ಮಹೇಶ ಮನ್ಮಥಹರ ಮಹಾದೇವ ।
ಭಯರಹಿತ ಭಾಳಾಕ್ಷ ಲೋಕ
ವ್ಯಯಭವನ ದುರ್ಲಕ್ಷ ದೇವ
ತ್ರಯನಮಸ್ಕೃತ ನಿಗಮಸತ್ಕೃತ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೦

ದೇವ ದೇವ ಕೃಪಾಂಬುನಿಧಿ ಭ
ಕ್ತಾವಲಂಬನ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ
ಸೇವಕಪ್ರಿಯ ಭೂತಭಾವನ ಭಾವನಾತೀತ ।
ದೇವವಂದಿತ ಕಾಲರೂಪ ಮ
ಹಾವಿಭವ ಭಯರಹಿತ ಪಾವನ
ಪಾವಕಾಂಬಕ ಶ್ರುತಿಕುಟುಂಬಿಕ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೩

ಸರ್ವಗತ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವದ
ಸರ್ವಭಾವನ ಸರ್ವತೋಮುಖ
ಸರ್ವಪೂಜಿತ ಸರ್ವಸಾಧಕ ಸರ್ವಗುಣನಿಳಯ ।
ಸರ್ವ ಸರ್ವಾಶ್ರಯ ಸಮಾಹಿತ
ಸರ್ವಮಯ ಸರ್ವೇಶ್ವರೇಶ್ವರ
ಸರ್ವದುಃಖಾಪಹ ಮಹೇಶ್ವರ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೪

ರೂಪರಹಿತಸರೂಪ ನಿರ್ಮಳ
ರೂಪ ವಿಶ್ವಾಧಾರ ಸದಸ
ದ್ರೂಪ ವಿಮಲವ್ಯೋಮರೂಪಕ ಸರ್ವತೋರೂಪ ।
ರೂಪರಸಗಂಧಾದಿವಿಷಯಸ
ರೂಪ ರೂಪಾತೀತ ಸಂವಿ
ದ್ರೂಪ ವಿಮಲವಿರೂಪಲೋಚನ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೫

ಪರಮಹಂಸ ಪರಾತ್ಮ ಪರಮೇ
ಶ್ವರ ಪರಬ್ರಹ್ಮೈಕವಿಗ್ರಹ
ಪರಮಶಿವ ಪರತತ್ವರೂಪ ಪರಾತ್ಪರಾನಂದ ।
ಪರಮಗುಣಪರಶಕ್ತಿ ವಾಗೀ
ಶ್ವರ ಪರಾರ್ತಿಹರೇಶ ಪರಶಂ
ಕರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯೆ ಪರೋತ್ತಮ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೬

ಲಿಂಗಮಯ ನಿರ್ಲಿಂಗ ತೇಜೋ
ಲಿಂಗ ಲಿಂಗಾತ್ಮಕ ಸದಾಶಿವ
ಲಿಂಗ ನಿರ್ಮಳಲಿಂಗ ಲಿಂಗಸ್ಥಿತ ಮಹಾಲಿಂಗ ।
ಲಿಂಗವಿಲಸಿತಲಿಂಗ ಚಿನುಮಯ
ಲಿಂಗ ಚೇತನಲಿಂಗ ದುರ್ಗಾ
ಲಿಂಗಿತಾಂಗವಿಲಾಸ ಶಂಕರ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೭

ನಿರವಧಿಕ ನಿರ್ಮಾಯ ನಿರ್ಗುಣ
ನಿರುಪಮಿತ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವ ನಿಸ್ಪೃಹ
ನಿರವಯವ ನಿರ್ಲೇಪ ನಿರವಗ್ರಹ ನಿರಾಧಾರ ।
ನಿರುಪಮ ನಿರಾಮಯ ನಿರಂತರ
ನಿರವಶೇಷ ನಿರಂಗ ನಿರ್ಮಳ
ನಿರತಿಶಯ ನಿಷ್ಕಳ ಮಹೇಶ್ವರ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೮

ವಾಮದೇವ ದುರಂತವಿಭವ
ವ್ಯೋಮಕೇಶ ಕೃತಾಂತಹರ ನಿ
ಸ್ಸೀಮ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಸಮಂಜಸ ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ।
ಭೀಮ ಭರ್ಗ ಕಪರ್ದಿ ಕಲ್ಪಿತ
ನಾಮರೂಪಕ್ರಿಯ ವೃಷಧ್ವಜ
ಕಾಮಹರ ಕರುಣಾಮಹಾರ್ಣವ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೮೯

ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ರಚಿತಮಾಯು ಏಮಾಯು ಮಾಯಾ
ನಿಚಿತ ಮಾಯಾಧಾರ ಮಾಯಾ
ರುಚಿತ ಮಾಯಾರೂಪ ಮಾಯಾಮಯು ಜಗನ್ಮಾಯು ।
ರಚಿತತೇಜೋಮುಯು [1] ಹಿರಣ್ಯ
ಪ್ರಚಯತೇಜ ಸುತೇಜ ಗೌರೀ
ಕುಚಯುಗಾಂಕಿತವಕ್ಷ ಲಕ್ಷಿಸಿ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೯೦

ಹರ ಹರಾ ತ್ರೈಮೂರ್ತಿರೂಪವ
ಧರಿಸಿ ಯತುಳಮಹಾಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯು
ಧರಿಸಿ ಯನುಪಮವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಯು ಧರಿಸಿ ರಂಜಿಸುವ ।
ಪರಿಯನರಿವವರಾರು ದೇವಾ
ಸುರಮುನೀಶರಿಗರಿದು ವರವನು
ಕರುಣಿಸಲು ಬಂದೈ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೯೧

ದೇವ ಸುರದನುಜೇಂದ್ರವಂದಿತ
ದೇವ ಮನುಮುನಿನಿಕರಪೂಜಿತ
ದೇವ ತತ್ವಾಕಾರ ಭಾವಿಪ್ಪೊಡೆ ಬಹುಗುಣನಾಮ [2] ।
ದೇವ ಸಾಕಾರದಲಿ ನಿಜಭ
ಕ್ತಾವಳಿಯನುದ್ಧರಿಸುವ ಮಹಾ
ದೇವ ಕರುಣಿಸಿದೈ ಯನಾಥಂಗೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೯೨

ಹರನೆ ಗಂಗಾಧರನೆ ಗಿರಿಜಾ
ವರನೆ ಶಶಿಶೇಖರನೆ ದಕ್ಷಾ
ಧ್ವರಹರನೆ ಶಂಕರನೆ ನಿಜಭಕ್ತರ ಮನೋಹರನೆ ।

1 ಶುಚಿಸತೇಜೋಬಲ, ಚ. 2 ಡತಿನಿರಾಕಾರ, ಚ,

ಕರುಣಿಸುವುದುದ್ಧರಿಸುವುದು ಸಂ
ಹರಿಸು ಮತ್ಪರಿಭವವೆನೆಂದುರು
ತರದ ಭಕ್ತಿಯಲಿಂದು ಸೈಗೆಡೆದಿರ್ದ್ದ ನಾಪಾರ್ಥ ‖ ೯೩

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೀಶನೀತನ
ಹೊರೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಪಾರ್ಥನ
ಶಿರವ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಬರಸೆಳೆದು ।
ಮರುಳು ಮಗನೆ ಮಹಾತಪಸ್ಸಂ
ಚರಣೆಯಲಿ ನೊಂದೈ ಯೆನುತ ಕಡು
ಗರುಣಿ ಕರುಣಾಮೃತಸಮುದ್ರದೊಳದ್ದಿದನು ನರನ ‖ ೯೪

ಈಶ್ವರನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆದರಿಸಿದುದು.

ಕೂಡೆ ಮೈದಡವಿದನು ಮಿಗೆ ಮುಂ
ಡಾಡಿದನು ಮನ ನೋಯದಿರು ನೀ
ಮಾಡಿದುಪಹತಿ ಯೆಂಬುದೆನಗರ್ಚನೆ ನಮಸ್ಕಾರ ।
ಕೋಡದಿರು ಕೊಂಕದಿರು ಭಕ್ತಿಗೆ
ನಾಡೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆನ್ನ ಚಿತ್ತಕೆ
ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲೆಲೆ ಮಗನೆ ಯಾಗುಹಗಣಪರಾಕೆಂದ ‖ ೯೫

ನರನು ನೀ ಪೂರ್ವದಲಿ ಪೀತಾಂ
ಬರನ ವಿಮಳಾಂಶಪ್ರಸೂತನು
ಪರಮಋಷಿ ನೀನೆಮ್ಮ ಭಕ್ತನು ಚಿಂತೆ ಬೇಡಿನ್ನು ।

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಖಡ್ಗಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ವರದನಾದೆನು ಮಗನೆ ಶಸ್ತ್ರೌ
ತ್ಕರವನಿದನೀ ಮುನ್ನ ಕೊಳ್ಳೆಂ
ದುರುತರಪ್ರೇಮದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಖಡ್ಗ ಶರಧನುವ ‖ ೯೬

ಸಲಿಸುವೆನು ನೀ ಬೇಡಿದುದನ
ಸ್ಖಲಿತವೆಂಜದಿರಿನ್ನು ಸಾಕೆನೆ
ಸುಲಭ ನೀ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಯವಿನ್ನೇಕೆ ತನಗೀಗ ।

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದುದು.

ಸಲಿಸು ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವೆನು ವೆ
ಗ್ಗಳೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಸ್ತ್ರವೆನು ಕೈ
ಗೊಳಿಸುವುದು ಕೃಪೆಯುಳ್ಳೊಡೆಂದನು ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥೯೭

ಸವೆಡಿನುಡಿಯುಂಟೇ ಚತುರ್ದಶ
ಭುವನದಾಹವದಕ್ಷವೀಬಾ
ಣವೆನು ಕೊಟ್ಟೆನು ಮಗನೆ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋವುಹಾಶರವ ।
ದಿವಿಜದನುಜಭುಜಂಗಮಾದಿಗೆ
ಳವೆಗಡಿಸಲುಱಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಸಂ
ಭವಿಸಿದಾಹುತಿ ಯಿದಕೆ ಶರವುದ್ದಂಡಬಲನೆಂದ ॥ ೯೮

ಈಶ್ವರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ಸರಸಿಯುಲಿ ಮಿಂದಾಚಮನವಿ
ಸ್ತರಣವೆಲ್ಲವೆ ಮಾಡಿ ಶೂಲಿಯು
ಚರಣದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದನು ಬಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ।
ಸರಳಸಾಂಗೋಪಾಂಗಮಂತ್ರೋ
ಚ್ಚರಣಸಂಹೃತಿಮೋಕ್ಷವನು ವಿ
ಸ್ತರದಿ ರಹಸ್ಯದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಪಾಶುಪತಶರವ ॥ ೯೯

ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಸಂತೋಷ.

ಜಗವು ಘೀ ಯೆಂದುದು ಜಯಧ್ವನಿ
ಗಗನದಲಿ ಗಾಢಿಸಿತು ಹೂವಿನ
ಮುಗುಳ ತನಿಮಳೆ ಸುಱಿದುದೀಶ್ವರನಂಘ್ರಿಕಮಲದಲಿ ।

ಢಗೆಯು ತಳಿ ಮೊಳಗಿದುದು ಮನೋರಥ
ದಗಳು ತುಂಬಿತು ನರನ ಮನಬು
ದಿಗ್ಗಳು ನೆಱೆ ಸಿಲುಕಿದುವು ಹರುಷೋತ್ಸವದ ದಾಟಿಯಲಿ ‖ ೧೦೦
ಹರನ ಕೋಮಲಪಾಣಿಕಮಲ
ಸ್ಪರುಶಪೀಯೂಷದಲಿ ಮುಳುಗಿದ
ನರನ ತನು ನಿರ್ಮೋಕಮುಕ್ತ ಭುಜಂಗದಂದದಲಿ ।
ಕಿರಣಲಹರಿಯ ಲಳಿಯ ದಿವ್ಯೋ
ತ್ಕರದ ಚಪಳಚ್ಛವಿಯ ಚಾರು
ಸ್ಫುರಣದಲಿ ಬೋಳೈಸಿದುದು ಸುರನರರ ಕಣ್ಮನವ ‖ ೧೦೧
ಸುರಮುನೀಶ್ವರವೇದಮಂತ್ರೋ
ಚ್ಚರಣನಾದದ ಗರುಡಗಂಧ
ರ್ವರ ಮಹಾಸ್ತುತಿರವದ ತುಂಬುರುನಾರದಾದಿಗಳ ।
ವರರಸಾನ್ವಿತಗೀತದೂರ್ವಶಿ
ಯರ ಸುನೃತ್ಯದ ದಿವ್ಯವಾದ್ಯದ
ಹರನ ಕರುಣಾಂಬುಧಿಯಲೋಲಾಡಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ‖ ೧೦೨

ಧರೆಗೆಸೆವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮೋ
ತ್ಕರವನನುಪಮಮೋಕ್ಷಪದವನು
ಧುರದೊಳಹಿತರ ಗೆಲುವಶೌರ್ಯೋನ್ನತಿಯ ಸಾಹಸವ ।
ಕರುಣಿಸಿದನಪ್ಪಿದನು ಕರೆದನು
ಗಿರಿತನುಜೆ ನೀನುದ್ಧರಿಪುದೀ
ಪರಮಭಕ್ತನನೆನಲು ಕರುಣದೊಳೀಕ್ಷಿಸಿದಳಗಜೆ ‖ ೧೦೩

ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಗಿರಿಜೆಯು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ವರವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಗಿರಿಜೆ ತ್ರಿಜಗನ್ಮಾತೆ ರಕ್ಷಿಸು
ಪರಮಕರುಣಾಮೂರ್ತಿಯಂಬಿಕೆ

ಶಿರಿ ಸರಸ್ವತಿ ದುರ್ಗೆ ಚಂಡಿಯುರೆಂಬನಾಮದಲಿ |
ಚರಿಸುತಿಹ ನಿನ್ನೇಕಶಕ್ತಿಯು
ಪರಿಯನರಿವವರಾರೆನುತ ತ
ಚ್ಚರಣಕಮಲಕ್ಕೆರಗಿ ಪುಳುಕಿತನಾದನಾಪಾರ್ಥ || ೧೦೪

ಕಂಜನಾಭನ ಮೈದುನನೆ ಬಾ
ಅಂಜದಿರು ನಿನಗಾಂತರಿಪುಗಳ
ಭಂಜಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದನುವನು ತಳೆದು ರಂಜಿಸುವ |
ಅಂಜನಾಸ್ತ್ರವನಿತ್ತೆ ಮಗನೆ ಧ
ನಂಜಯನೆ ನಿನಗೆಂದು ಕರುಣದಿ
ಮಂಜುಳಾರವದಿಂದ ತಚ್ಛಸ್ತ್ರವನು ಬೆಸಸಿದಳು || ೧೦೫

ಒಂದುದಶಶತಸಾವಿರದ ಹೆಸ
ರಿಂದ ಲಕ್ಷವು ಕೋಟಿಯುಗಣಿತ
ದಿಂದ ನಿನಗಾಂತಧಟರಿಪುಗಳು ತಿಂದು ತೇಗುವುದು |
ಬಂದು ಬೆಸನನು ಬೇಡುವುದು ತಾ
ನೊಂದು ಶರರೂಪಾಗೆನುತ ಮೊದ
ದಿಂದ ವರಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನಿತ್ತಳರ್ಜುನಗೆ || ೧೦೬

ದೇವಿಯರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಾರ್ಥಂ
ಗೋವಿ ಕೊಟ್ಟರು ದಿವ್ಯಬಾಣವ
ನೋವಿ ಗಣಪತಿ ತಾನು ಕೊಟ್ಟನು ಜಯಮಹಾಶರವ |
ಆವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತಫಲವಿದು
ಶೀವಿತೋ ಪಲುಗುಣಗೆನುತ್ತವೆ
ದೇವತತಿ ಕೊಂಡಾಡುತಿರ್ದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೭

ಆಗ ಗಣೇಶ ಷಣ್ಮುಖರಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಲಾಭ.

ಕರಿಮುಖನ ಷಣ್ಮುಖನ ಚರಣ
ಕ್ಕೆರಗಿ ನುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಪಾರ್ಥನ

ಪರಮಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದರು ಕರುಣದಲಿ ।
ವರಮಹಾಸ್ತ್ರಂಗಳನು ಮಂತ್ರೋ
ತ್ಕರವನವರೊಲಿದಿತ್ತು ಗೆಲು ನೀ
ಧುರದೊಳಹಿತರನೆಂದು ಹರಸಿದರಾಧನಂಜಯನ ॥ ೧೦೮

ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹೋಗೆಂದು ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆ.

ಸರಳ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವನು ನಿನ
ಗಱುಹಿದೆನು ನೀನಿನ್ನು ಶಕ್ರನ
ಪುರಿಗೆ ನಡೆ ನಿನ್ನುತ್ತರೋತ್ತರಕಾರ್ಯಗತಿಗಳಿಗೆ ।
ಹರಿ ಸಹಾಯನು ನಮ್ಮ ಸತ್ವದ
ಪರಮರೂಪಾತ್ಮಕನು ಕಣಾ ನೀ
ನಱದಿರೆಂದು ಮಹೇಶ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು ಧನಂಜಯನ ॥ ೧೦೯

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ನಿಮ್ಮ ಕಥೆ ವೇದೋಕ್ತವಾಗಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಚರಿತ ಸುಚರಿತವಾಗಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಕಥನಾಮೃತವನಾಲಿಸಿ ಕೇಳ್ದರಘಕೆಡಲಿ ।
ನಿಮ್ಮ ನಿಂದಿಸಿದವರುಗಳು ದು
ಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ಪಾತಕರು ತಾನಿದು
ನಮ್ಮ ಮತವೆಂದು ಭವ ಹರಸಿದನಾಧನಂಜಯನ ॥ ೧೧೦

ದೇವಿಯರು ಗುಹಗಣಪಮುಖ್ಯಗ
ಣಾವಳಿಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟನವರ ಕೃ
ಪಾವಲೋಕನದಿಂದ ಹೊಂಪುಳಿಯೋದನಡಿಗಡಿಗೆ ।
ದೇವ ರಜತಾಚಲಗಮನಸಂ
ಭಾವನೋದ್ಯೋಗದಲಿ ಮಿಗೆ ಗಾಂ
ಡೀವಿಯನು ನೆಱೆ ನೋಡಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಭವನಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧೧

ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಿದುದು.

ಪುರಹರನು ಕರೆದರ್ಜುನನ ಸುರ
ಪುರಕೆ ಪೋಗುತೆ ನೀನು ಬೞಿಕಾ
ಸುರಸಮಿತಿಗಳ ವೈರಿಗಳ ವಧಿಸೆಂದು ಬೆಸಸುತ್ತ ।
ಹರಿಯಜರುಸಹಿತ ಭವ ರಜತಾ
ಚಳಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದನಿತ್ತಲು
ನರನು ಸ್ವೈವೆಱಗಾಗಿ ಚಿಂತಾಚಿತ್ರದಂತಿರ್ದ ॥ ೧೧೨

ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

ಹರನ ಕೃಪೆಯಂ ಪಡೆವುದರಿದಾ
ದರಿಸುವರೆ ಶಸ್ತ್ರಾಭಿಲಾಷೆಯಿ
ಮರುಳತನದಲಿ ವ್ಯರ್ಥನಾದೆನಲಾ ಮಹಾದೇವ ।
ಧರೆಯು ಕಾಮಿತವೆಂದು ಸುಖವನು
ಮೆಱೆದನಕಟಕಟಾ ದುರಾಗ್ರಹ
ಪರಿವೃತಂಗೆ ಸುಬುದ್ಧಿಯೇಕಹುದೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೧೩

ಹರನು ಮಾಡುವುದೇನು ಕರ್ಮದ
ತರವು ನಮಗರಿಯಾಗಿ ತಾಗಲು
ಹರನು ಪಾಪದ ಪುಣ್ಯದೊಡಲಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪನಲೆ ।
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಶತಕೋಟಿಜನ್ಮಾಂ
ತರವು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯವು
ನರರ ಬೆನ್ನಲಿ ಬಹುದು ಹುಸಿಯಲ್ಲೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೧೪

ಎತ್ತಿದೀಬಲುಚಲವು ನೆಱೆ ತಾನೇ
ನುತ್ತರಿಪುದೀಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವ
ದುತ್ತರೋತ್ತರವಹುದು ಮತ್ತಾಚಲದ ಬಲುಹಿಂದ ।
ಮತ್ತೆ ಬಹುಮಾತೇಕೆ ಯಗ್ರಜ
ನಿತ್ತ ಬೆಸದಿಂ ನಡೆದೆನೆಂಬ ಸು
ವೃತ್ತವದೆ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಸಾಧನವೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೧೫

ಮುರಹರನು ತಾನೆಮಗೆ ಗುರುವರ
ಗುರುಪದಕಮಲಯುಗದ ಭಕ್ತಿಯು
ಲಭಿಸಿದ ನಿಜಮೂರ್ತಿಯನು ಕಂಡು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನೆಲ ।
ಹರಿದುದಘೌಕುಲವೆನುತ ಪುಳಕೋ
ತ್ಕರದ ಹರುಷದಲಾಧನಂಜಯ
ಪರಮಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೧೬

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಹರನ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಲಾಭೋ
ತ್ಕರುಷಹರುಷೋತ್ಸವದಲಿಂದ್ರನ
ಪುರವ ಹೊಕ್ಕನು ಪಾರ್ಥನೆಸೆದನು ಶಕ್ರಪೀಠದಲಿ ॥

ಅರ್ಜುನನ ಯೋಚನೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವರಕೈಲಾಸವಾಸಿಯ
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ತದ್ವಿಯೋಗದಲಿಂದ್ರಕೀಲದಲಿ ।
ಮೇಲುದುಗುಡದಲಸ್ತ್ರಲಾಭವ
ನಾಲಿಸದೆ ಶಂಕರಪದಾಂಬುಜ
ದೋಲಗದ ಶಿರಿ ತಪ್ಪಿತೆನುತುಮ್ಮಳಿಸಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೧

ಮರುಳದೇವಾರ್ಜುನೆಯೊ ಕನಸಿನ [1]
ಶಿರಿಯೊ ಶಿಶುವಿನ ಕೈಯ್ಯ ರತ್ನವೊ
ಹರಿಕರದ ಮಾಲೆಯೊ ಮದೀಯವಿವೇಕವಿಭ್ರಮವೊ ।
ಹರನನೀಚವರ್ಮಾಕ್ಷಿಯಲಿ ಗೋ
ಚರಿಸಿ ಬೇಡಿದುದಂಬು ಮರ್ತ್ಯರೊ
ಳಿರವು ಮಝುಭಾಪೆನ್ನ ಪುಣ್ಯಾವೆನುತ್ತ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೧೦

ಆಗ ವರುಣನ ಆಗಮನ.

ಅರಸ ಕೇಳದ್ಭುತವನಿತ್ತಲು
ಚರಮದಿಗ್ಭಾಗದಲಖಿಳಜಲ
ಚರನಿಕಾಯದ ಮುಂಗುಡಿಯಲಿಕ್ಕಲದ ಫಣಿಕುಲದ ।
ಸುರನದೀನದಕೋಟಿಗಳ ಸಾ
ಗರದ ಪರಿವಾರದಲಿ ಬಂದನು
ವರುಣನಮರೇಂದ್ರನ ಕುಮಾರನ ಕಾಂಬ ತವಕದಲಿ ॥ ೧೧

ವಿಕಟರಾಕ್ಷಸಯಕ್ಷಜನಗು
ಹ್ಯಕರು ಕಿನ್ನರಗಣಸಹಿತ ಪು
ಷ್ಪಕದಲೈತಂದನು ಧನೇಶ್ವರನಾತಪೋವನಕೆ ।
ಸಕಲಪಿತೃಗಣಸಹಿತ ದೂತ
ಪ್ರಕರಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷರೊಡನಂ
ತಕನು ಬೆಱಸಿದನಿಂದ್ರಕೀಲಮಹಾಮಹೀಧರವ [2] ॥ ೧೨

ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಹಿಡಿದ ಸಾಲಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯು ಬಲ
ಕೆಡಕೆ ಕೆದಱುವ ಸೀಗುರಿಯು ಮುಂ
ಗುಡಿಯು ವಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗಯಕ್ಷಕಿನ್ನರರ [3] ।

---

1 ಕಳ್ಳನ, ಡ, 2 ವನಾಂತರವ, ಡ. 3 ರಾಕ್ಷಸರ, ಡ.

ಜಡಿವೆಕಹಳಾರವದ ನೆಲದು
ಗ್ಗಡಣೆಗಳ ಕೈವಾರಿಗಳ ಗಡ
ಬಡೆಯ ಗರುವಾಯಿಯಲಿ ಗಗನದಿನಿಳಿದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೫

ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದುದು

ಕಂಡನನಿಬರ ಬರವನೊಲಿದಿದಿ
ರ್ಗೊಂಡನವರವರುಚಿತದಲಿ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಮನ್ನಿಸಿ ಮನವ ಹಿಡಿದನು ಲೋಕಪಾಲಕರ ।

ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ಖಂಡಪರಶುವಿನಸ್ತ್ರವನು ಕೈ
ಕೊಂಡೆ ನಿನಗೇನರಿದು ನೀನು
ದ್ದಂಡಬಲನೆಂದನಿಬರುಪಚರಿಸಿದರು ಫಲುಗುಣನ ॥ ೬

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಆದರ.

ಆಮಹಾಸ್ತ್ರಕೆ ಬಳುವಳಿಯ ಕೊ
ಳ್ಳೈ ಮದೀಯಯಾಸ್ತ್ರವನೆನುತ ಸು
ತ್ರಾಮನಿತ್ತನು ದಿವ್ಯಬಾಣವನೈಂದ್ರಸಂಜ್ಞಿಕವ ।
ಸಾಮವರ್ತಿಕದಂಡವಾರುಣ
ತಾಮಸದ ಸಮ್ಮೋಹನವನೆಂ
ದಾಮಹಾಂತಕವರುಣಧನಪರು ಕೊಟ್ಟರಂಬುಗಳ ॥ ೭

ಎಲೆ ಧನಂಜಯ ನಿನಗಿದೇನ
ಗ್ಗಳದ ಶರವೇ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿದನು ಶಿವನಾತನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನ ಸೀಮೆಯಲಿ ।
ಸುಲಭ ನಿನಗಿಂದಮಲಲಕ್ಷ್ಮೀ
ನಿಳಯ ನೀನೇ ಪೂರ್ವದಲಿ ನಿ
ರ್ಮಲಿನನರಋಷಿ ಯೆನುತ ಹರಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಮಗನ ॥ ೮

ಕೃತತಪಸ್ಸಂಭಿನ್ನ ಖೇದ
ಕ್ಷತಶರೀರವ್ಯಥೆಯನಮರಾ
ವತಿಯೊಳಗೆ ಕಳೆ ರಥಸಹಿತ ಕಳುಹುವೆನು ಮಾತಲಿಯ |
ಕ್ರತುಶತದ ಕೈಗಾಣಿಕೆಯ ದೀ
ಕ್ಷಿತರ ಶಿರಿಯೆಂತವರ ಮನವಾ
ರತೆಯದೆಂತುಟೊ ನೋಡಬೇಹುದು ಪಾರ್ಥ ನೀನೆಂದ || ೯

ಹೈ ಹಸಾದವು ನೂಱುಯಜ್ಞದ
ಮೇಹು ಗಾಡನು ಮೆಟ್ಟಲೆಮ್ಮಾ
ಹೂಹೆಗಳಿಗಳವಡುವದೊಲ್ಲೆವೆ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದಲಿ |
ಐಹಿಕದಲಾಮುಷ್ಮಿಕದ ಸ
ನ್ನಾಹ ಸಂಭವಿಸುವೊಡೆ ನಿಷ್ಪ್ರ
ತ್ಯೂಹವೆಂದೆಱಗಿದನು ಫಲುಗುಣನಿಂದ್ರನಂಘ್ರಿಯಲಿ || ೧೦

ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಮಾತಲಿಯು ಸರಥನಾಗಿ ಬಂದುದು.

ಬೀೞುಗೊಟ್ಟರು ನರನನೀದಿ
ಕ್ಪಾಲರಂತರ್ಧಾನದೊಡನೆ ಸ
ಮೇಳರಾದರು ಶಕ್ರಸಾರಥಿ ಸುಳಿದನಭ್ರದಲಿ |
ಜಾಳಿಗೆಯ ಮಣಿವೆಳಗುಗಳ ವೈ
ಹಾಳಿಗಳ ವೈಡೂರ್ಯದೀಪ್ತಿನಿ
ವಾಳಿಗಳ ಸುಪತಾಕೆಬೆಳಗುವ ಹೇಮರಥಸಹಿತ || ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ತುರಗನಿಕರದ ಬಳಿಯ ದಿವ್ಯಾಂ
ಬರದ ಸಿಂದದ ಸಾಲುಸತ್ತಿಗೆಗಳ ಪತಾಕೆಗಳ |
ಖರರುಚಿಯ ಮಾರಾಂಕವೋ ಸುರ
ಗಿರಿಯ ಸೋದರವೋ ಮೃಗಾಂಕನ
ಮಱುದಲೆಯೊ ಮೇಣೆನಲು ರಥ ಹೊಳೆದಿಳಿದುದಂಬರದಿ || ೧೨

ಆರಥವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದುದು.

ಏನಿದಚ್ಚರಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನ
ವೀನದರುಶನವೆನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆ
ನೂನವೈ ಸಲೆ ಯೆನುತ ನರನಿದಿರ್ಗೊಂಡನಾರಥವ [1] ।
ನೀನಹೈ ಕಲಿಪಾರ್ಥನೆಂಬ ಮ
ಹಾನರೇಶ್ವರನೆನುತ ಮಿಗೆ ಸ
ಮ್ಮಾನಿಸುತ ಸುರಪತಿಯ ಸಾರಥಿ ನಿಲಿಸಿದನು ರಥವ ॥ ೧೩

ಲಲಿತಹೇಷಾಧ್ವನಿಯ ಹಯಮಂ
ಡಲಿಯ ಮೌಳಿಯ ಮೇಲುದಾಯದ
ಲುಳಿಯ ಚೀತ್ಕೃತಿರವದ ಪಲಪಲತೆಱದ ಪಟವಿಗೆಯ ।
ಚಲತುರಗಖುರಹತಿಯ ರಭಸೋ
ಚ್ಚಳಿತಧೂಳೀಧೂಸರದ ರಥ
ದೊಳಗೆ ನಿಂದನು ಶಕ್ರಸಾರಥಿ ನುಡಿಸಿದನು ನರನ ॥ ೧೪

ಮಾತಲಿಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಏಱು ಫಲುಗುಣ ಹರಿವರೂಥದ
ಮೇಲೆ ಬಿಜಯಂಗೈವೆ ಬಹಳಫ
ಲಾಳಿಯಿದೆಲಾ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ್ರುಮದ ಬೇಱೊಡೆಯ ।
ಸಾಲಕುಱಿವಱಿಹಿಗಳ ಕರ್ಮದ
ಕೂಲಿಗರ ಜಡಜಂಜಪೂಗರ
ಜಾಲದಾಶೆಯನಿಮಿಷರ ಪುರ ವಶವಾಯ್ತು ನಿನಗೆಂದ ॥ ೧೫

ಬಲ್ಲರಾರದನಶ್ವಮೇಧದ
ಮಲ್ಲರನುಕ್ರತರಾಜಸೂಯರು
ಬಲ್ಲರೇ ಕಡೆಬೀಡಕೋಟೆಯ ಗುಡಿಯ ಬೊಡ್ಡಿಯರ ।

[1] ನಿದಿದಾದರಾರಥಕೆ, ಖ.

ಎಲ್ಲಿಯಮರಾವತಿ ನರಾಧಮ
ರೆಲ್ಲಿ ನಾವೀಶ್ವರನ ಕರುಣದ
ಭುಲ್ಲವಣೆಯಲಿ ಭಾಗ್ಯರೈಸಲೆ ಯೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೬

ಅರ್ಜುನನು ಹೊರಡುವಾಗ ವನದಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಆಜ್ಞೆ ಕೇಳಿದುದು.

ಎನುತ ತೇರಿನೊಳೊಂದು ಕಾಲಿ
ಟ್ಟನು ಧನಂಜಯನಿಂದ್ರಕೀಲದ
ಬನಕೆ ಕೈಮುಗಿದೆಱಗಿ ನುಡಿದನು ಮಧುರವಚನದಲಿ ।
ಮುನಿಜನವೆ ಪರ್ವತವೆ ಪಂಕಜ
ವನವೆ ತರುಲತೆ ಗುಲ್ಮಖಗಮೃಗ
ವನಚರರೆ ತಾ ಹೋಗಿ ಬಹೆನೈ ನಿಮ್ಮನುಜ್ಞೆಯಲಿ ॥ ೧೭

ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಬಳಿಕ ರಥವನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಎಂದು ರಥವೇಱಿದನು ಪಾರ್ಥ ಪು
ರಂದರನ ಸಾರಥಿ ಗುಣೌಘವ
ನೊಂದುನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಗೞಿದನಾಧನಂಜಯನ ।
ಗೊಂದಣದ ವಾಘೆಗಳನೆಲ್ಲವ
ನೊಂದುಗೂಡಿ ಕಿರೀಟಿ ದೃಢವಾ
ಗೆಂದು ಮಾತಳಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿದನು ಚಪಲವಾಜಿಗಳ ॥ ೧೮

ಆವ ಜವವೇನೆಂಬ ಗತಿ ನೋ
ಡಾವದೃಢ ವೇಗಾಯ್ಲತನ ತಾ
ನಾವ ಸೂಟಿಯದಾರು ಬಲ್ಲರು ವಹಿಲವಿವರಣವ ।
ತೀವಿತಾಕಾಶವನು ಹೇಷಾ
ರಾವವೀತನ ಹುಂಕೃತಧ್ವನಿ
ನಾವಿಗಡರಥಚಕ್ರಚೀತ್ಕೃತಿಚಪಳನಿರ್ಘೋಷ ॥ ೧೯

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಭೂಗೋಳ ಖಗೋಳಗಳನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ತೇರು ಮೇಲಕ್ಕಡಱಿ ನುಡಿದನು
ಸಾರಥಿಗೆ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ವಿವರಿಸು
ಧಾರುಣಿಯ ಪರ್ವತಸಮುದ್ರದ್ವೀಪನದನದಿಯ |
ತೋಱುವೀಲೋಕಂಗಳಳತೆಯ
ಚಾರುಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಣನೆಯ
ಸೂರ್ಯಮೊದಲಾದವರ ಗತಿಯನು ತಿಳಿಯಹೇಳೆಂದ || ೨೦

ಧರೆಯನಾಂತವರಾರು ಧಾರುಣಿ
ಯಿರವದೇತಱ ಮೇಲೆ ದಿಕ್ಪಾ
ಲರ ಪುರಂಗಳವೆಲ್ಲಿಹುವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆನಿತಗಲ |
ಉರುತರಗ್ರಹರಾಶಿಗಳ * ವಿ
ಸ್ತರವು ತಾನೆನಿತೆನಿತುಯೋಜನ
ವಱುಹೆನಲು ಮಾತಲಿ ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥಗಿಂತೆಂದ || ೨೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿಂದ್ರಸಾರಥಿ
ವಿವರಿಸಿದನಾತಂಗೆ ಭೂಮಿ
ಭುವನಕೋಶದ ಸಂನಿವೇಶವನದ್ರಿಜಾಲಗಳ |
ಇವು ಕುಲಾದ್ರಿಗಳಿವು ಪಯೋನಿಧಿ
ಯಿವು ಮಹಾದ್ವೀಪಂಗಳಿವು ಮಾ
ನವರ ಧರಣಿ ಸ್ವರ್ಗಮಿಲ್ಲಿನ್ನಿತ್ತ ನೋಡೆಂದ || ೨೨

ಕೇಳು ನೀನೆಲೆ ಪಾರ್ಥ ತಾರಾ
ಮಾಲೆಗಳ ವಿವರವನು ರವಿರಥ
ಕಾಲಚಕ್ರವೆನ್ನೈದಿ ಗಗನಾಂಗಣದಿ ಚರಿಯಿಪುದ |

* ಯಾಥ್ರುವನಿರವು ಮೇಲೆನಿತೆನಿತು ಯೋಜನವಱುಹೆನಲು ಪಾರ್ಥಂಗೆ
ಮಾತಲಿ ನಗುತ ವಿವರಿಸಿದ, ಚ.

ಲೀಲೆಯಿಂದಬುಜೋದರನು ಸಲೆ
ಪಾಲಿಸುವ ಲೋಕಗಳನೆಂದವ
ಶೂಲಿಯಂಘ್ರಿಯ ನೆನೆದು ಪೇಳ್ದದ ಭುವನಕೋಶವನು ॥ ೨೩

ಧರೆಯ ವಿಸ್ತಾರವನು ಮಿಗೆ ಭಾ
ಸ್ಕರನ ದಿವ್ಯವರೂಥದಂದವ
ಪರಮಲೀಲೆಗಳಿಂದ ಮಾತಲಿ ತಿಳುಹಿದನು ನರಗೆ ।
ವರಸುಮೇರುವ ಬಳಸಿದದ್ರಿಗ
ಳಿರವ ಕೀಲಕಪರ್ವತಂಗಳ
ನಱುಹಿದನು ಸುರಪತಿಯ ಸಾರಥಿ ಕಲಿಧನಂಜಯಗೆ ॥ ೨೪

ಮಾತಲಿಯು ಭೂವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಕೆಳಗಣಂಡಕಟಾಹ ತೊಡಗಿಯೆ
ಜಲವು ತುಂಬಿಹುದದಱ ಘಾತವು
ತಿಳಿಯಲಿಪ್ಪತ್ತೈದುಕೋಟಿಯ ಪರ್ವ ಪಡೆದಿಹುದು ।
ಇಳೆಯುದಱ ಮೇಲೊಂದುಕೋಟಿಯ
ವಳದಲಿಹುದಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲಣ
ದಳತೆಯದು ಚೌಷಷ್ಟಿ[1] ಕೋಟಿಯಜಾಂಡ ಪರಿಯಂತ ॥ ೨೫

ಧಾರಿಣಿಯನಹಿ ತಾಳ್ದನಾತನ
ವೀರಕಮಠನು ಪೊತ್ತನಿಬ್ಬರ
ಭಾರವನು ನಿಜಶಕ್ತಿ ಧರಿಸಿದಳೊಂದುಲೀಲೆಯಲಿ ।
ತೋರಗಿರಿಗಳು ವೆರಸಿದಿಳೆ ತಾ
ನೀರೊಳದ್ದುವುದೆಂದು ಸಲೆಮದ
ವಾರಣಂಗಳು ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹುವೆಂಟುದಿಕ್ಕಿನಲಿ ॥ ೨೬

ಹತ್ತಿರೆಯಲಿಹುದತಳವಲ್ಲಿಂ
ದತ್ತ ವಿತಳ ಸುತಳ ತಳಾತಳ
ದೊತ್ತಿನ ಮಹಾತಳರಸಾತಳ ಕೆಳಗೆ ಪಾತಾಳ ।

[1] ಚೌವೀಸ, ಟ.

ಬಿತ್ತರದ ಲೋಕಂಗಳೇಱು ಧ
ರಿತ್ರಿಯೊಳಗೊಂದೊಂದಱಂತರ
ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರಯೋಜನ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಉತ್ತಮವು ಭೂಲೋಕವಲ್ಲಿಂ
ದತ್ತ ಭುವಸುವಲೋಕವಲ್ಲಿಂ
ದತ್ತ ಮಹಜನಲೋಕ ವಲ್ಲಿಂದತ್ತ ತಪಲೋಕ ।
ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಿವಕೆ ಮೇಲಣ
ಸತ್ಯಲೋಕಾದಿಗಳ ನೋಡಿ ಧ
ರಿತ್ರಿಯಲಿ ಬಲುಗಾಱುಕೊಟ್ಟನು ಲೋಕಪಾಲಕರ ॥ ೧೮

ಧರವಿಡಿದ ಮೇಲಣ ಜಗಂಗಳು
ತರಣಿಮಂಡಲ ತೊಡಗಿಯತಿವಿ
ಸ್ತರವೆನಿಪ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪರಿಯಂತಡಕಿಲಾಗಿಹುವು ।
ಮರುತನಾಧಾರದಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಕರವೆನಿಸಿ ದೇವರುಗಳಿಂದವೆ
ಭರಿತವಾಗಿಹುವವರ ಮಹಿಮೆಯು ಹೇಱಲರಿದೆಂದ ॥ ೧೯

ಧರಣಿ ತಾನೈವತ್ತುಕೋಟಿಯು
ಹರಹು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಹೊಱಗಾ
ವರಿಸಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ನಡುವಿಹುದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಾಶ್ವ ।
ವರುಷ ಭಾರತಕೇತುಮಾಲವು
ಕುರುವರುಷವಿವು ಪತ್ರವಾಸುರ
ಗಿರಿಯು ಹೊಱಗಾಗಿಹುವು ಕರ್ಣಿಕೆಯಂತೆ ಕನಕಾದ್ರಿ ॥ ೨೦

ಲಕ್ಕದೊಳು ಹದಿನಾಱುಸಾವಿರ
ಸಿಕ್ಕಿತವನಿಯೊಳಾಳುಗೊಂಡುದು
ಲೆಕ್ಕ ಚೌರಾಶೀತಿಸಾವಿರಯೋಜನದ ನಿಲವು ।

ಲೆಕ್ಕಿಸಲು ಗಿರಿಶಿಖರದಗಲವ
ದಕ್ಕು ಮೂವತ್ತೆರಡುಸಾವಿರ
ದಿಕ್ಕಿನೊಡೆಯರಿಗೆಂಟುಪಟ್ಟಣವದಱ ಮೇಲಿಹುವು ॥ ೩೧

ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನ ಪುರದ ವರ್ಣನೆ.

ನಡುವೆ ಚತುರಾನನನ ಪಟ್ಟಣ
ದೆಡೆ ದೆರಹು ಹದಿನಾಱುಸಾವಿರ
ಕಡು ಚಲುವಿನಿಂದೆಸೆವ ಮಿಸುನಿಯ ಕೋಟೆ ನವರತುನ ।
ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ ಕೇವಣಿಸಿದಂಗಡಿ
ಗಡಣೆಯಿಲ್ಲದ ಹರ್ಮ್ಯನಿಚಯಂಕೆ
ಪಡಿ ಚತುರ್ದಶಭುವನದೊಳಗಿಲ್ಲೆನಿಸಿ ಮೆಱೆದಿಹುದು ॥ ೩೨

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಗಳ ವರ್ಣನೆ.

ಹರಳುಗಳ ಕೇವಣದ ಮಂಗಳ
ತರವೆನಿಪ ತೊಡಿಗೆಗಳ ದಿವ್ಯಾಂ
ಬರದಿ ಬೆಳಗುವ ತನುಲತೆಯ ನವಮಣಿಯ ಮೌಳಿಗಳ ।
ತರಳಲೋಚನದಿಂದುವದನದ
ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯದ ವಿಳಾಸದ
ಪರಿಜನಂಗಳು ಕಮಲಭವಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿಹರು ॥ ೩೩

ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದಿಳಿದು ಬರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಿಕೆ.

ಹಲವುನೆಲೆ ಚಲುವಿಕೆಗೆ ಸಲೆ ಹೊಂ
ಗಳಶ ಲೋಕಕೆ ವಿಮಲಹೇಮದ
ಕೆಲಸಗತಿಯಲಿ ಚೆಲುವೆನಿಸಿದುಪ್ಪರಿಗೆ ನೋಟ್ಪರಿಗೆ ।
ಹೊಳಹಿನಲಿ ಥಳಥಳಿಸುತಿಹುದದು
ನಳಿನಪೀಠನ ಭವನ [1] ನಭದಿಂ
ದಿಳಿದ ಗಂಗೆಯ ಧಾರೆ ಮೆಱೆದುದು ಪುರದ ಬಾಹೆಯಲಿ ॥ ೩೪

1 ಭವಪಟ್ಟಣದಿ, ಕ.

ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ ದೇವತತಿಗಳ
ಭಾರದಿಂ [1] ಜಗ ಜಱಿವುದೆಂದಾ
ಮೇರುವಿಂಗಣೆಯಿಟ್ಟ ರಜತಸ್ತಂಭವೋ ಮೇಣು ।
ಸಾರತರಸುಕೃತವನು ಸಂಚಿಸಿ
ಧೀರರೈದುವ ಸತ್ಯಲೋಕದ
ದಾರಿ ಯೆಂಬಂದದಲಿ ಗಂಗೆಯ ಧಾರೆ ಮೆಱೆದಿಹುದು ॥ ೩೫

ನರಸುರರು ಮೊದಲಾದ ಸಚರಾ
ಚರರ ಜೀವರಘಂಗಳನು ಸಂ
ಹರಿಸಲೋಸುಗ ಸತ್ಯಲೋಕದಿನಿೞಿದು ಬಹ ಗಂಗೆ ।
ಧರೆ ಧರಿಸಲರಿದೆನುತ ಕನಕದ
ಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ ನಡುವೆ ನಿಂದಾ
ಪರಮಪಾವನೆ ತಿರುಗಿ ಹರಿದಳು ನಾಲ್ಕು ಮುಖವಾಗಿ ॥ ೩೬

ಅಳಕನಂದೆ ಸುಚಕ್ಷು ನಿರ್ಮಳ
ಜಲದ ಭದ್ರೆಯು ಸೀತೆ ಯೆಂಬಿವು
ಬಳಿಕ [2] ದಕ್ಷಿಣವಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಧ್ವದಲಿ [3] ।
ಇೞಿದು [4] ಮೇರುವಿನಿಂದ ಕುಲಗಿರಿ
ಗಿೞಿದು ಜಾಹ್ನವಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ
ಜಲಧಿಯನು ಬೆರಸಿದಳಘಹರೆ ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ [5] ॥ ೩೭

ನಾನಾದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತ ವೃಕ್ಷನದನದೀವರ್ಣನೆ.

ಸುರಪತಿಯ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಬೆಳೆದಿಹ
ದರಳಿ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷ ತೆಂಕಲು
ಪಿರಿದೆನಿಸಿ ತನಿವಣ್ಣ ರಸ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದಿಹುದು ।

1 ಭುವನ ಜಡಿದಿಹ, ಕ. ಝ. 2 ತಿಳಿಯೆ, ಚ. 3 ಪದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧದಲಿ, ಚ
4 ಸುೞಿದು, ಚ. 5 ಳಘಹರೆ ಪಾರ್ಥಕೇಳೆಂದ, ಚ.

ವರುಣನಿಹ ದೆಸೆಯಲಿ ಕದಂಬವು
ಹರಸಖನ ಕಕುಭದಲಿ ವಟವೀ
ಸುರರಿಗಾಶ್ರಯವೆನಿಸಿ ಕೀಲಕಗಿರಿಯ ಮೇಲಿಹುವು ॥ ೩೮

ಸುರಗಿರಿಯ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಕೀಲಕ
ಗಿರಿಯು ನಾಲ್ಕವರಲ್ಲಿ ಕೇಸರ
ಸರಸಿ ನಾಲ್ಕರುಣೋದ ಭದ್ರ ಸಿತೋದ ಮಾನಸದ ।
ಹೊಱಗೆ ನಾಲ್ಕುದ್ಯಾನ ಕೀಲಕ
ಗಿರಿಯುದಯವೈವತ್ತುಯೋಜನ
ಹರಹು ತಾನೆ ಸಹಸ್ರಯೋಜನವದಱ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ [1] ॥ ೩೯

ಮಂದರಾಚಲ ಮೂಡ ತೆಂಕಲು
ಗಂಧಮಾದನಗಿರಿಯು ಪಶ್ಚಿಮ
ದಿಂದ ಬಡಗಣಪಾರ್ಶ್ವವೆಂಬಿವು ಕೀಲಕಾದ್ರಿಗಳು ।
ನಂದನವು ಬಡಗಣದು ಪಡುವಣ
ಚಂದವಹ ವೈಭ್ರಾಜ ತೆಂಕಲು
ಗಂಧಮಾದನ ಚೈತ್ರರಥ ಮೂಡಣದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

* ವರಸಿತಾಂತರಬಿಂದುಮಂದರ
ಕುರುರುರುಚಕಗಳಿಂದ್ರದಿಕ್ಕಿನ
ಉರುಕಳಿಂಗಪತಂಗನಿಷಧನಿಷಾದ ತಾವಿಂತು [2] ।

---

1 ಶಿಖರದಲಿ, ಚ. ಝ. 2 ತಾವ್ರೇಖ. ಖ.

* ಸೀತಳಾಂತಕ ಕುಂಡಮಳಯು ಕು
ರಾತಿವೈರಂತಕವು ಮೂಡಲು
ನೀತಿವಿದನೆ ತ್ರಿಕೂಟ ಶಿಶಿರಪತಂಗರುಚಿ ನಿಷಧ ।
ಖ್ಯಾತವಿವು ತೆಂಕಣದು ಕಪಿಲನ
ಜಾಶವಾಂಧಿ ಗಂಧಮಾದನ
ತಾತವಿವು ಸುಖವಾಸ ವಿಗೆ ವೈಡೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮದಿ * ॥ ಚ.

ತಿರುಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮಧುಮಾ
ನ್ಯರಸಕುಮುದಸುಪಾರ್ಶ್ವವಾಪಿಂ
ಜರಗಳಿವು ವಾರುಣದಿಶಾಭಾಗದೊಳು ರಂಜಿಪುವು ॥ ೪೧

ನಾಗ ಕಾಲಾಂಜನವು ಹಂಸನು
ಮೇಘಪುಷ್ಪಕ [1] ಶಂಕಕೂಟವೆ
ನೀಗಲೀಕ್ಷಿಸು ಬಡಗದಿಕ್ಕಿನೊಳಿಹ ಕುಲಾದ್ರಿಗಳು [2] ।
* ಮೇಗೆ ಕೇಳೈದೈದು ದೆಸೆಗಳ
ಗಿರಿಯುಲಾಹೊಱಗಿಹರು ಸುರಜನ
ಯೋಗಿಸಿದ್ಧನಿಷೇವಿತರು ತಾವಾಗಿ ವಿಭವದಲಿ ॥ ೪೨

ಧಾರುಣಿಯು ನಡುವೆಳಸಿ ಬೆಳದಿಹ
ಮೇರುಗಿರಿಯನು ಬಳಸಿ ವೃತ್ತಾ
ಕಾರವಾಗೆಸೆದಿಹುದು ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ನವಖಂಡ ।
ಮೇರೆಯಾಗಿಹ ಗಿರಿಕುಲಂಗಳ
ತೋರದಗಲವೆನುನ್ನತಂಗಳ
ಸಾರಹೃದಯನೆ ನಿನಗೆ ಕಲಿಮಲದೂರ ತಿಳುಹುವೆನು [3] ॥ ೪೩

ಕುರು ಹಿರಣ್ಮಯ ರಮ್ಯಕವು ಸುರ
ಗಿರಿಯನೊಳಕೊಂಡಿಪ್ಪಿಳಾವೃತ
ಹರಿವರುಷಕಿಂಪುರುಷಭಾರತಕೇತುಮಾಲಗಳು [4] ।

---

1 ಮೇಗೆ ವೃಷಭನು, ಚ. 2 ಬಡಗ ಲೆಖ್ಖಕೆ ನಾಲ್ಕುವನು ಬಳಿಕ, ಚ.

4 ಯಾಪಶ್ಚಿಮಾಶಾ ಶರಧಿ ಪರಿಯಂತಿಪ್ಪವರುಷವು ಕೇತುಮಾಲವದು, ಚ.

3 ಸಾರಹೃದಯರು ಬಲ್ಲರೈ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಕೇಳಿಂದ, ಝ.

* ಮೇಗೆ ಕೇಳೀರೈವು ಕೇಸರ
ವಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲಿ ಸುರಾಲಯ
ವಾಗಿಯು ಬಳಸಿಹವು ದೇವವ್ರಾತಸೇವಿತವು, ಕ, ಖ.

ಪಿರಿಯಶೃಂಗ ಶ್ವೇತ ವಿಂಧ್ಯದ
ಗಿರಿ ನಿಷಧನಗ ಹೇಮಕೂಟದ
ಗಿರಿ ಹಿಮಾಲಯವಾಗಪರಜಲಧಿಯನು ಮುಟ್ಟಿಹುವು ॥ ೪೪

ಸುರಗಿರಿಯ ಬಳಸಿಪ್ಪಿಳಾವೃತ
ವರುಷದಿಂದವೆ ಮೂಡಲೊಪ್ಪುವೆ
ಪಿರಿಯಗಿರಿ ಮಾಲ್ಯವತ ಜಲನಿಧಿ ಕನಕಭದ್ರಾಶ್ವ ।
ವರುಷ ಪಡುವಣ ಗಂಧಮಾದನ
ಗಿರಿ ತೊಡಗಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ಜಲನಿಧಿ
ಪರಿಗಣಿತವರುಷವನು ತಿಳಿವೊಡೆ ಕೇಳು ಮೂಲವದು ॥ ೪೫

ವರುಷಮಧ್ಯದ ಪರ್ವತಂಗಳ
ಹರಹು ತಾನೆರಡೆರಡುಸಾಸಿರ
ವರುಷ ನವನವನವಸಹಸ್ರವದಾ ಸುಮಧ್ಯದಲಿ ।
ವರುಷವೆರಡೈವತ್ತನಾಲ್ಕಱ [1]
ಪರಿಗಣಿತಮೂಡಣದು ಪಡುವಣ
ದೆರಡುಸಾಸಿರವೆನಿಸಿ ಮೆಱೆವುದು ಹೊಱಗೆ ಲವಣಾಬ್ಧಿ ॥ ೪೬

ದೇವಕೂಟದ ಜಠರವೆಂಬಿವು
ಭಾವಿಸಲು ಮಾಲ್ಯವತದಿಕ್ಕಿಲ
ನಾವಿಧದಿ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತ ಗಂಧಮಾದನವು ।
ಭೂವಳಯದಲಿ ಪುಣ್ಯವಂತರು
ಭಾವಿಸುವೊಡಾಯಿಶದಿಕ್ಕಿನ
ದೇವಕೂಟದ ನಿಕರ ಪಡುವಣಗಿರಿಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲಿ [2] ॥ ೪೭

---

1 ವರುಷವದು ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕಱ, ಚ.

2 ಕೋವಿದನೆ ಕೇಳ್ಭೂಮಿವಲಯದೊ
ಳಾವಿಶಾಲದ ಪಾರಿಯಾತ್ರದ
ದೇವಯೋಗ್ಯದ ಗಿರಿಗಳಿಕ್ಕಿಲ ನಿಷಧ ಪರ್ವತಕೆ, ಚ.

ನೀಲಗಿರಿ ಯಿಕ್ಕೆಲಕೆ ವಾರಿಧಿ
ಮೇಲೆನಿಪ್ಪ ತ್ರಿಶೃಂಗವಿವು ವೈ
ನೀಳದಲಿ ಪೂರ್ವಾಪರದ ಜಲನಿಧಿಯ ಮುಟ್ಟಿಹುವು ।
ಹೇಳಿದೆಂಟುಪಪರ್ವತಾಗ್ರವಿ
ಶಾಲ ತಾನೆಂಬತ್ತುಯೋಜನ
ಕೇಳಿಳಾವೃತ ಮೇರೆಯಾಗಿಹ ಗಿರಿಯ ಲೆಕ್ಕವನು ॥ ೪೮

ವರ್ಷದಧಿಪತಿಗಳು.

ವರುಷದೊಡೆಯನಿಳಾವೃತಕೆ ಸಂ
ಕರುಷಣನು ಭದ್ರಾಶ್ವದೊಳು ಹಯ
ಶಿರನು ಹರಿವರುಷಕ್ಕೆ ನರಹರಿ ಕೇತುಮಾಲದಲಿ ।
ಸಿರಿಯ ಮಗ ರಮ್ಯಕಕೆ ಮತ್ಸ್ಯನು
ಪಿರಿಯಕಮಠ ಹಿರಣ್ಮಯಕೆ ಯುವ
ಧರಿಸು ಕುರುವರುಷದಲಿ ವರಹನು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ರಾಮ ಕಿಂಪುರುಷಕ್ಕೆ ಭಾರತ
ಭೂಮಿಯಲಿ ನಾರಾಯಣರು ತಿಳಿ
ನಾಮಧಾರಕ ಹನುಮ ವಸುಧಾದೇವಿಯಲಿ ಯಮನು[1] ।
ಆಮನು ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪ್ರೇಮದಿಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಜನಿ
ಸ್ಸೀಮ ಭದ್ರಾಶ್ವಕೆ ಸದಾಶಿವರಿವರು ಪಾಲಕರು ॥ ೫೦

ವರುಷವನು ಗಿರಿಗಳನು ಬಳಸಿಹ
ಪಿರಿಯಲವಣಸಮುದ್ರವದಱಿಂ
ತರದಿ ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ಯಿಕ್ಷುಸಮುದ್ರವಲ್ಲಿಂದ ।
ಇರಲು ಶಾಲ್ಮಲಿಯದಱ ಹೊಱಗಣ
ಸುರೆಯ ಶರನಿಧಿಯೊಂದನೊಂದಾ
ವರಿಸಿ ಪರಿಭಾವಿಸಲು ತದ್ದ್ವಿಗುಣಂಗಳಾಗಿಹುವು ॥ ೫೧

---

1 ನಾರದನು, ಚ,

ತಿಳಿವೊಡಾಸುರೆಯಿಂದ ಕುಶ ಘೃತ
ಜಲಧಿ ಕ್ರೌಂಚದ್ವೀಪವೆಂಬಿವ
ರಳತೆಗಿಮ್ಮಡಿಯಾದುದಾದಧಿಶರಧಿ ತದ್ದ್ವಿಗುಣ ।
ಇಳೆಯ ಮೇಲೆಸೆದಿಪ್ಪ ಶಾಕದ
ಬಳಿಯ ದುಗ್ಧವದೊಂದನೊಂದನು
ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಹುದಬುಜನಾಭನ ನಿಳಯ ತಾನಲ್ಲಿ ॥　　೫೭

ಶ್ರೀಪತಿಯ ನಗರ ಮತ್ತು ಅದರ ವರ್ಣನೆ

ಚೆಲುವಿಕೆಗೆ ನೆಲೆಯೆನಿಸಿ ಮೆಱೆವುದು
ಪ್ರಳಯ ಯೆಂದೂ ಯಿಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ನಿಳಯನಿಹನನವರತ ಸುಳಿಯವು ಮೃತ್ಯುಮಾಯೆಗಳು ।
ಬಳಕೆ ಸಲ್ಲದು ಕಲಿಯ ಕಾಲದ
ಹೊಲಬು ಹೊದ್ದದು ಹರಿಯ ರೂಪನು
ತಳೆದ ಪುರವನು ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿ ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿಹುದು ॥　　೫೩

ಯೋಗಿಗಳ ನೆಲೆವೀಡು ಬೊಮ್ಮದ
ಸಾಗರವು ಸನಕಾದಿಮುನಿಗಳ
ಭೋಗಭೂಮಿ ಯನಂತನಿಗಮಗಳುಪನಿಷತ್ತುಗಳ ।
ಆಗರವು ಮೂಲೋಕದರ್ಪಣ
ವಾಗಿ ದುಗ್ಧೋದಧಿಯೊಳೆಸೆವುದು
ಶ್ರೀಗಧೀಶನ ನಗರ ನೋಡೆಲೆ ಪಾರ್ಥ ನೀನೆಂದ ॥　　೫೪

ಜಲಜನಾಭನ ದುಗ್ಧಜಲಧಿಯ
ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಹ ಪುಷ್ಕರದ ಹೊಱ
ವಳಯದಲಿ ಮೆಱೆದಿಹುದು ಸ್ವಾದೂದಕದ ಜಲರಾಶಿ ।
ಇಳೆಗೆ ಕೋಟೆಯನಿಕ್ಕಿದಂತಿರೆ
ಬಳೆದ ಲೋಕಾಲೋಕಪರ್ವತ
ತಿಳಿವೊಡಲ್ಲಿಂದತ್ತ ತಿಮಿರವಜಾಂಡಪರಿಯಂತ ॥　　೫೫

ಲಕ್ಷ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವಾಪರಿ
ಲಕ್ಷ ಲವಣಸಮುದ್ರ ನಾಲುಕು
ಲಕ್ಷ ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ಇಕ್ಷುಸಮುದ್ರಪರಿಯಂತ ।
ಲಕ್ಷವೆಂಟು ಸುಶಾಲ್ಮಲಿಯು ಸುರೆ
ಲಕ್ಷ ಷೋಡಶ ಘೃತಸಮುದ್ರವು
ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕ್ರೌಂಚದ್ವೀಪ ದಧಿಗೂಡಿ ॥ ೫೬

ಲಕ್ಷ ತಾನಱುವತ್ತುನಾಲ್ಕಾ
ಗಿಕ್ಷು ಸಾಗರ ಕ್ಷೀರಕೋಟಿಯು
ಲಕ್ಷ ಯಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಪುಷ್ಕರ ಸುಜಲ ವೊಂದಾಗಿ ।
ಮಿಕ್ಕಕೋಟಿದ್ವಯದ ಮೇಲಣ
ಲಕ್ಷದೈವತ್ತಾಱು ಯೋಜನ
ವಕ್ಕು ಹೇಮದ ಭೂಮಿ ಲೋಕಾಲೋಕಪರಿಯಂತ [1] ॥ ೫೭

ಹತ್ತುಲಕ್ಷವು ಹೀನವಾಗಿ
ಪ್ಪತ್ತುಕೋಟಿಯು ಹರಹು ಪೂರ್ವದ
ಸುತ್ತು ಮೇಲಾಗಿಹುದು ಗರ್ಭೋದಕದ ಪರಿಯಂತ ।
ಇತ್ತ ಸುರಗಿರಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿ
ಪ್ಪತ್ತುಕೋಟಿಯು ಕೂಡೆ ನೋಡೆ ಧ
ರಿತ್ರಿ ತಾನೈವತ್ತುಕೋಟಿಯು ಲೆಕ್ಕ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ವರುಷ ವೊಂಬತ್ತಾಗಿಹುದು ವಿ
ಸ್ತರದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ವೊಂದೇ
ವರುಷ ವೇೞಾಗಿಹುದು ಶತಸಂಖ್ಯಾತವಾದ್ವೀಪ ।
ನಿರುತಕಡೆಯು ದ್ವೀಪವೆಂಬುದು
ವರುಷವೆರಡಾಗಿಹುದು ಮಾನಸ
ಗಿರಿಯುದಱ ನಡುವಿಹುದು ಚಕ್ರದ ಕಂಬಿಯಂದದಲಿ ॥ ೫೯

1 ಗಿರಿಸಹಿತ, ಚ.

ವರುಷವೆರಡಾಗೊಪ್ಪುತಿಹ ಪು
ಷ್ಕರದ ನಡುವಣ ಮಾನಸೋತ್ತರ
ಗಿರಿಯುದಯವೈವತ್ತುಸಾವಿರಹರಹು ಲಕ್ಷವಲೆ [1] |
ಹರಿಕುಮಾರಕ ಕೇಳ್ಳೈ ಯಾ [2]
ಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ದಿಗ್ದೇ
ವರ ಪುರಂಗಳು ಶಿರಿಗೆ ನೆಲೆವನೆಯಾಗಿ ಮೆಱೆದಿಹುವು ‖ ೬೦

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಪುರಗಳು.

ಸುರಪನದುವೇ ಸ್ವರ್ಗಸಾರವು
ನಿರುತದಲಿ ಸಂಯಮನಿಯೆಂಬಾ
ಪುರವು ಕಾಲನ ನಗರಿ ತೆಂಕಲು ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯಲಿ |
ವರುಣನದು ಶುದ್ಧಿವತಿ ಯಕ್ಷೇ
ಶ್ವರಗೆಸೆವುದಾಕಾಂತಿಮತಿ ಶಿಖಿ
ನಿರುತಿಮರುದೀಶಾನ್ಯರಿಗೆಯವರವರ ನಾಮದಲಿ ‖ ೬೧

ಉರಗನಾಳಾಂಬುಜಕುಸುಮವೀ
ಧರಣಿ ಕರ್ಣಿಕೆ ಮೇರುಗಿರಿ ಕುಲ
ಗಿರಿನಗಂಗಳು ಬಳಸಿ ಕೇಸರದಂತೆ ಮೆಱೆದಿಹುವು |
ಸರಸಿರುಹಭವನದಱ ಮಧ್ಯದೊ
ಳಿರಲು ಭೂತಳವೈದೆ ಮೆಱೆವುದು
ಶಿರಿಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಭೀಕಮಲದಂದದಲಿ ‖ ೬೨

ಧರೆಯ ವರುಷದ್ವೀಪಗಿರಿಗಳ
ಶರಧಿಗಳ ಸುರಶೈಲದಗ್ರದ
ಹರನ ಚತುರಾನನನ ಪಟ್ಟಣದಿರವ ತಿಳುಹಿದೆನು |

---

1 ತದ್ದ್ವಿಗಣ, ಚ. 2 ಪಿರಿದು ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಕೇಳಾ, ಚ.

ಸೂರ್ಯ ರಥ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸ್ಥಿತಿ.

ಸರಸಿರುಹಬಂಧುವಿನ ರಥವಿಹ
ಪರಿಯು ಚರಿಸುವ ಪಥದ ತಾರೆಗ
ಳಿರವ ನೀ ಕೇಳೆಂದು ಮಾತಲಿ ನುಡಿದನರ್ಜುನಗೆ ॥ ೬೩

ಗಾಲಿ ಮಾನಸಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ
ಮೇಲೆ ತಿರುಗುವುದೊಂದು ಕಡೆ ಸುರ
ಶೈಲದಲಿ ಬಿಗಿದಿಹುದು ಕೋಟಿಯ ಮೇಲೆ ಯೈವತ್ತು ।
ಏಳುಲಕ್ಷದ ನೀಳ ರಥದ ವಿ
ಶಾಲವದು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ
ಮೇಲೆ ಧ್ರುವಮಂಡಲವ ಬಿಗಿದಿಹುದನಿಲಪಾಶದಲಿ ॥ ೬೪

ಹರಿವ ಗಾಲಿಯು ನಾಭಿಮೂಲ [1]
ಕ್ಕುಳುವ [2] ಚಾತುರ್ಮಾಸಗಳು ಘನ
ತರದ ಷಡೃತುವೆಯುನ ಚಕ್ರವು ಚಾರುಚತುರಯುಗ ।
ತರವಿಡಿದ ಸಂವತ್ಸರವು ಘನ
ತರದ ಪರಿವತ್ಸರವಿಡಾವ
ತ್ಸರವು ವಿದ್ವತ್ಸರವು ವತ್ಸರವೆಂದು ಮೊಳೆಯಾಯ್ತು ॥ ೬೫

ಉರಗನಾಳದ ಹೊರಜೆ ನವಸಾ
ಸಿರದ ಕುಱುಗುಣಿ ಯಾಚುಗಳ ತಾ
ವೆರಡು ಮಡಿ ತೊಂಬತ್ತು ಒಂದುಸಹಸ್ರದರ್ಧವದು ।
ಪರಿಯನೊಗನದಱಧ-ಸಂಖ್ಯೆಗೆ
ಸರಿಯೆನಿಪ ಮೇಲಚು ಮಂಗಳ
ತರವೆನಿಪ ನವರತ್ನರಚನೆಯ ಚಿತ್ರರಥವೆಂದ ॥ ೬೬

---

1 ಮೂಱ, ಚ. 2 ಚ್ಚರಿಯ, ಚ.

ಕರಸಹಸ್ರನ ರಥಕೆ ಹೂಡಿದ
ತುರಗ ಛಂದೋಮಯವು ಸಾರಥಿ
ಯರುಣ ಕಾಲವೆ ಗಾಲಿ ನವಕೋಟಿಯನು ಚರಿಯಿಸುಗು ।
ವರವರೂಥದ ಮಧ್ಯದೊಳು ವಿ
ಸ್ತರದ ಮಣಿಪೀಠದಲಿ ಮಿಗೆ·ದಿನ
ಕರನು ಗ್ರಹಭವನಕ್ಕೆ ತಾನಾಧಾರನಾಗಿಹನು ॥ ೬೭

ಸೂರ್ಯಮೊದಲಾದಗಳ ಗ್ರಹಸ್ಥಾನವು.

ಹರಿ ತರಣಿಗಿಂದುವಿಗೆ ಕರ್ಕಟ
ಧರಣಿಜಂಗಜ ವೃಶ್ಚಿಕವು ಹಿಮ
ಕರನ ತನಯಗೆ ಮಿಥುನ ಕನ್ಯೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಚಾಪ ।
ಪಿರಿಯಝುಷತುಲೆ ವೃಷಭದಾನವ
ಗುರುವಿನವು ಮೃಗಕುಂಭ ಮಂದಂ
ಗಿರವು ನಿಜಗೃಹ ರಾಹುಕೇತುಗಳವರ ಕೂಡಿಹುವು ॥ ೬೮

ಲಕ್ಷವುರ್ವಿಗೆ ರವಿಯು ರಥ ಶಶಿ
ಲಕ್ಷವೆರಡು ತ್ರಿಲಕ್ಷಯೋಜನ
ಮಿಕ್ಕಹುವು ನಕ್ಷತ್ರ ಬುಧನಿಹನೈದುಲಕ್ಷದಲಿ ।
ಲಕ್ಷವೇಳಾ ಶುಕ್ರ ಕುಜ ನವೆ
ಲಕ್ಷ ಗುರು ಹನ್ನೊಂದುಲಕ್ಷವು
ಲಕ್ಷ ವಸುಧಾತಳಕೆ ಶನಿ ಹದಿಮೂಱುವರೆಲಕ್ಷ ॥ ೬೯

ವಿದಿತವಿಂತಿದು ಸಪ್ತಋಷಿಯರ
ಸದನವದು ಹದಿನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷವು
ಮುದದಿ ನೆಲಸಿಹನಾ ಧ್ರುವನು ತಾ ಹದಿನೈದುಲಕ್ಷದಲಿ ।
ಅದಱ ಮೇಲಿಹ ವಿಷ್ಣು ಪದದಲಿ
ಸದಮಳಾತ್ಮಕ ಶಿಂಶುಮಾರನು
ಪದುಳದಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲೆಯಾಧಾರವಾಗಿಹನು ॥ ೭೦

ಮಂದೇಹರೆಂಬ ದೈತ್ಯರ ವೃತ್ತಾಂತ.

ವರಕುಮಾರಕ ನೀನು ಕೇಳ್ಳೈ
ಪಿರಿಯಲೋಕಾಲೋಕವೆಂಬಾ
ಗಿರಿಯು ಬಳಸಿದ ಕಾಳುಗತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಮೆಱೆದಿಹರು ।
ಧರೆಯೊಳರುಣದ್ವೀಪವೆದಱೊಳು
ನೆರೆದ ಮಂದೇಹರುಗಳಂದಾ
ಶರಿಯುದಲಿ ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನಿಂದಲುದಿಸಿದರು ॥ ೭೧

ಹರಿಹರವಿರಿಂಚಿಗಳು [1] ಮೊದಲಾ
ದುಱುವೆ ದೇವರುಗಳೊಳು ಮತ್ತಾ
ಥರವಿಡಿದು ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕದೊಳುಳ್ಳ ದೇವರೊಳು ।
ತರಣಿ ಯುತಿಬಲವಂತನೆಂಬುದ
ನಱಿದು ಪೂರ್ವದಸುರರು ಸಾಸಿರ
ಕರದ ದಿನನಾಥನೊಳು ಸಲೆ ಕಾಳಗವ ಬಯಸುವರು ॥ ೭೨

ಪರಿಕಿಸಲು ಪರಮಾತ್ಮ ದಿನಕರ
ಹರವಿರಿಂಚಾದಿಗಳು ಸೂರ್ಯನ
ನೆರೆದು ಸುತಿ ಕೈವಾರಿಸುತ್ತಿರೆ ಘನಮಹಾಮಹಿಮ ।
ಕಿರಣದುರಿಯುಮಹಾಪ್ರತಾಪನು
ತರಣಿಯೆಂದಾತನೊಳು ಕಾದಲು
ಸರಸಿರುಹಸಂಭವನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ವರವ ಪಡೆದಿಹರು ॥ ೭೩

ಕಾಲವೆಂಬುದು ರವಿಯು ಗಾಲಿಯು
ಕಾಲಗತಿಯೈ ಸಲೆ ಕೃತಾಂತಗೆ
ಲೀಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯವು ಸಚರಾಚರಂಗಳಲಿ ।
ಕಾಲಚಕ್ರದ ಖಚರಗತಿಯಲಿ
ಕಾಲಗತ್ತಲೆಯನು ವಿದಾರಿಸಿ
ಪಾಲಿಸುವ ಲೋಕಂಗಳನಿತುವ ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೭೪

---

1 ಹರವಿರಿಂಚಾದಿಗಳು, ಕ, ಖ.

ಧರಣಿ ತಾನೈವತ್ತು ಕೋಟಿಯು
ಹರಹು ಭೂಮಿಗೆ ಹತ್ತುಮಡಿ ಖ
ರ್ಪರಕಟಾಹವದಕ್ಕೆ ದಶಗುಣ ದಶಗುಣೋತ್ತರದ ।
ಪರಿವಿಡಿಯುಳುದಕಾಗ್ನಿ ಹರಿಪು
ಷ್ಕರವಿಹುದು ಮಹದಾದಿಪರಿವಿ
ಸ್ತರಣವೀಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೀಪರಿ ಯಡಕಿಲಾಗಿಹುವು ॥ ೩೫

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿಂದ್ರಸಾರಥಿ
ವಿವರಿಸಿದನೀತಂಗೆ ಭೂಮಿಯು
ಭುವನಕೋಶದ ಸಂನಿವೇಶವನದ್ರಿಜಲಧಿಗಳ ।
ಇವು ಕುಲಾದ್ರಿಗಳಿವು ಪಯೋಧಿಗ
ಳಿವು ಮಹಾದ್ವೀಪಂಗಳಿವು ಮಾ
ನವರ ಧರಣಿ ಸ್ವರ್ಗ ಮೇಲಿನ್ನಿತ್ತ ನೋಡೆಂದ ॥ ೩೬

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದವರನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು.

ಈವಿಮಾನದ ಸಾಲ ಸಂದಣಿ
ತೀವಿಕೊಂಡಿದೆ ಗಗನತಳದಲಿ
ದೇವಕನ್ಯಾ ಶತಸಹಸ್ರದ ಖೇಳಮೇಳದಲಿ ।
ಭೂವಳಯದಲಿ ಸುಕೃತಿಗಳು ನಾ
ನಾವಿಧದ ಜಪದಾನಯಜ್ಞ ತ
ಪೋವಿಧಾನದಲೊದಗಿದವರನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೩೭

ಭೂತದಯೆಯಲಿ ನಡೆದನೀತೋ
ಪಾರ್ತ ನಿರ್ಮಳ ಸತ್ಯಭಾಷಿತ
ನೀತ ತೀರ್ಥವಿಹಾರಿ ಸಜ್ಜನನೀತ ಶುಚಿ ಯಿಾತ ।
ಈತ ನಿರ್ಮತ್ಸರನಸೂಯಾ
ತೀತನಿವನತಿವಿಪ್ರಪೂಜಕ
ನೀತ ಮಾತಾಪಿತರ ಭಕ್ತನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೩೮

ಈತನಿಂದ್ರಿಯವಿಜಯಿ ದುಷ್ಕೃತ [1]
ಭೀತ [2] ನಿವ ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರ
ನೀತ ಪರಹಿತನಿವ ಯಥಾಲಾಭೈಕಸಂತೋಷಿ ।
ಈತ ಶುಚಿರುಚಿ ಯೀತ ನಿರ್ಮಳ
ನೀತ ನಿರ್ಭಯನೀತ ನಿಸ್ಪೃಹ
ನೀತ ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೭೯

ಇತ್ತ ನೋಡೈ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಕೆ
ತೆತ್ತ ತನ್ನೊಡಲನು ರಣಾಗ್ರದೊ
ಳತ್ತಲೈದನೆ ಭೂಮಿಕನ್ಯಾಗೋಧನಾವಳಿಯ ।
ಇತ್ತವನು ಸತ್ಪುತ್ರರನು ತಾ
ಹೆತ್ತವನು ಗೋವಿಪ್ರಬಾಧೆಗೆ
ಸತ್ತವನಲೇ ಪಾರ್ಥ ನೋಡುತ್ತಮವಿಮಾನದಲಿ ॥ ೮೦

ಮೇಲೆಮೇಲೈದರೆ ಸುತಾರಾ
ಮಾಲೆಗಳವೋಲ್ ರಾಜಸೂಯದ
ಮೇಲು ಯಜ್ಞದ ವಾಜಿಮೇಧದ ಭೂರಿಸುಕೃತಿಗಳು ।
ಕಾಳಗದೊಳರಿಸುಭಟಶಿತಕರ
ವಾಳಧಾರಾತೀರ್ಥಸೇವ್ಯನೃ
ಪಾಲರೈದರೆ ದೀಪ್ಯಮಾನವಿಮಾನಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೮೧

ಪುರಾತನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು.

ಈತ ಭರತನು ದೂರದಲಿ ತೋ
ರ್ಪಾತನವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ನಳನೃಗ
ರೀತಗಳು ಪುರುಕುತ್ಸನೀತ ಮರುತ್ತನೃಪನೀತ ।
ಈತ ಹೈಹಯ ದುಂದುಮಾರಕ
ನೀತ ನಹುಷದಿಳೀಪದಶರಥ
ನೀತ ರಘು ತಾನೀತ ಶಂತನು ಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೮೨

---

1 ಸತ್ಕೃತ, ಚ. 2 ನೀತ, ಚ.

ಇದೆ ಬುಸಂಖ್ಯಾತಕ್ಷಿತೀಶ್ವರ
ರುದಿತಬಹುಪುಣ್ಯೋಪಕೃತಭೋ
ಗದಲಿ ಭಾರತವರುಷ ನಿಮ್ಮದು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಕಣಾ ।
ಇದಱೊಳಗೆ ಜಪಯಜ್ಞದಾನಾ
ಭ್ಯುದಯುವೈದಿಕಕರ್ಮನಿಷ್ಠರ
ಪದವಿಗಳ ಪರುಠವಣೆಯನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ನೋಡೆಂದ ॥ ೮೩

ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ನೋಡೆಂದು ಮಾತಲಿ ಹೇಳಿದುದು.

ಹೊಳೆವುತಿದೆ ದೂರದಲಿ ರಜತಾ
ಚಲವ ಕಡೆದಂದದಲಿ ಕೆಲದಲಿ
ಬಲವಿರೋಧಿಯ ಪಟ್ಟದಾನೆ ಸುರೇಂದ್ರನಂದನನೆ ।
ನಿಳಯುವದೆನಸು ದೂರದಲಿ ಥಳ
ಥಳಿಸುವಮಳಮಣಿಪ್ರಭಾಪರಿ
ವಳಯರಶ್ಮಿನಿಬದ್ಧದಮರಾವತಿಯು ನೋಡೆಂದ ॥ ೮೪

ಅರ್ಜುನನು ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು.

ಹೊಕ್ಕನಮರಾವತಿಯನರ್ಜುನ
ನೆಕ್ಕತುಳದಲುಪಾರ್ಜಿಸಿದ ಪು
ಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯೇ ನಹುಷನಳಭರತಾದಿಭೂಮಿಪರು ।
ಉಕ್ಕುವತಿಪರಿಮಳದ ಪವನನ [1]
ತೆಕ್ಕೆಗಳ ಲಾವಣ್ಯಲಹರಿಯ
ಸೊಕ್ಕುಗಳ ಸುರಸೂಳೆಗೇರಿಗಳೊಳಗೆ ಬರುತಿರ್ದ ॥ ೮೫

ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿಸಿದುದು.

ಇಳಿದು ರಥವನು ದಿವಿಜರಾಯನ
ನಿಳಯವನು ಹೊಕ್ಕನು ಕಿರೀಟಿಯು
ನಳವಿಯಲಿ ಕಂಡಿದಿರುವಂದನು ನಗುತ ಶತಮನ್ಯು ।

---

[1] ಉಕ್ಕಿ ದ:ವು ಪರಿಮಳದ ತೇಜದ, ಚ.

ಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಕರದಲಿ
ಕಳುಕಿ ಕರವನು ತಂದು ತನ್ನಯ
ಕೆಲದೊಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಸಿಂಹಾಸನಾರ್ಧದಲಿ ॥ ೮೬

ನೂಱುಪಶುಗೆಡಹಿಗೆ ಸುರೇಂದ್ರನು
ಮೂಱುವನು ಗದ್ದುಗೆಯು ಬಱಿದೇ
ಸೂಱೆಗೊಂಡನು ಸುರಪತಿಯು ಸಿಂಹಾಸನದ ಸಿರಿಯು ।
ಮೂಱುಯುಗದರಸುಗಳೊಳೀತಗೆ
ತೋಱಲೆಣೆಯಿಲ್ಲರಸ ಶಕ್ರನ
ನೂಱುಮಡಿ ತೇಜದಲಿ ತೊಳತೊಳಗಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೮೭

ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಲು ಸರ್ವರು ಬಂದುದು.

* ನುಸಿಗಳವದಿರು ಮರ್ತ್ಯರೆಂಬವ
ರೊಸಗೆಯಮರಾವತಿಯೊಳೇನಿದು
ಹೊಸತಲಾ ಬಂದಾತನಾರೋ ಪೂತು ಮಝ ಯೆನುತ ।
ವಸುಗಳಾದಿತ್ಯರು ಭುಜಂಗಮ
ರಸುರಗಂಧರ್ವಾದಿದೇವ
ಪ್ರಸರ ಬಂದುದು ಕಾಣಿಕೆಗೆ ಪುರುಹೂತನಂದನನ ॥ ೮೮

ಅಂದಿನುತ್ಸವವಮರನಿಕರದ
ಸಂದಣಿಯನೇನೆಂಬೆನಿಂದ್ರನ
ಮಂದಿರದೊಳೊತ್ತೊತ್ತಿ ಜಡಿದುದು ಝಳದ ಝಾಡಿಯಲಿ ।
ಮಂದಿ ತೊಲಗಲಿ ತೆರಹ ಕೊಡಿಸಾ
ನಿಂದವರ ಹೊಯ್ ಗಜಬಜವ ಮಾ
ಣೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿತಿಂದ್ರನಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಸುರನಿಕರ ॥ ೮೯

ನೂಕು ಬಾಗಿಲ ಚಾಕು ಬಣಗು ದಿ
ವೌಕಸರ ನಿಲಿಸಲ್ಪಪುಣ್ಯರ
ನೇಕೆ ಹೊಗಿಸಿದೆ ಬಹಳದಾನತಪೋವಿವರ್ಜಿತರ ।

ಓಕುಳಿಯ ಸೆವೆದಿಂದ ತೆಕ್ಕೆಯ
ಬಾಕುಳಿಗಳುರುವಣಿಸಿತೇ ತವ
ಗೇಕೆ ರಂಭಾದಿಗಳ ಸೋಂಕೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೯೦

ಆಗ ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಂದವರನ್ನು ತಡೆದುದು.

ತೊಲಗಿಸಾ ಮಂದಿಯನು ತೆಗೆ ಬಾ
ಗಿಲನೆನಲು ಕವಿದುದು ಸುರೇಂದ್ರನ
ಲಲನೆಯರು ಲಾವಣ್ಯಲಹರಿಯ ಲಲಿತವಿಭ್ರಮದ ।
ಸುಳಿಗುರುಳ ನಿಟ್ಟೆಸಳುಗಂಗಳ
ಹೊಳೆವಕದಪಿನ ನುಣ್ಗೊರಳ ಬಲು
ಮೊಲೆಯ ಮೋಹರ ನೂಕಿತಾ ಪರಿವಾರನಾರಿಯರ [1] ॥ ೯೧

ಆಗ ಊರ್ವಶಿ ಮೊದಲಾದವರು ಇಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಉಗಿದರೋ ಕತ್ತುರಿಯ ತವಲಾ
ಯಿಗಳ ಮುಚ್ಚಳವೆನೆ ಕವಾಟವ
ತೆಗೆಯೆ ಕವಿದರು ದಿವ್ಯಪರಿಮಳಸಾರ ಪೂರವಿಸೆ ।
ಹೊಗರಲಗು ಹೊಳಹುಗಳ ಕಡೆಗ
ಣ್ಣುಗಳ ಬಲುಗರುವಾಯ ಮುಸುಕಿನ
ಬಿಗುಹುಗಳ ಬಿರುದಂಕಕಾತಿಯರಿಂದ್ರನೋಲಗದ ॥ ೯೨

ನೇವುರದ ನುಣ್ದನಿಯ ಕಾಂಚಿಯ
ಕೇವಣದ ಕಿಂಕಿಣಿಯ ರಭಸದ
ನೇವಣಗಳೊಲವುಗಳ ಮೌಳಿಯ ಮುಚ್ಚಿದಮುಸುಕುಗಳ ।
ಭಾವದುಬ್ಬಿನ ಚಲ್ಲಗಂಗಳ
ಡಾವರದ ಡೊಳ್ಳಾಸಕಾತಿಯ
ರಾವಿಬುಧಪತಿಯೋಲಗವ ಹೊಕ್ಕರು ನವಾಯಿಯಲಿ ॥ ೯೩

1 ನೂಕಿತವುರ್ರೀವಾರನಾರಿಯರು, ಝ.

ವರತಿಲೋತ್ತಮೆ ರಂಭೆ ಮಧುರ
ಸ್ವರೆ ಘೃತಾಚಿ ಸುಕೇಶಿ ಗೌರೀ
ಶ್ವರಿ ವರೂಥಿನಿ ಚಿತ್ರಲೇಖೆ ಸುರೇಖೆ ಚೈತ್ರರಥಿ [1] |
ಸುರಭಿ ಗಂಧಿನಿ ಚಾರುಮುಖಿ ಸೌಂ
ದರಿಯನಿಧಿ ಯೂರ್ವಶಿ ಸುಲೋಚನೆ
ಸುರಸೆಯೆನಿಪಂಗನೆಯರೈದಿತು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ || ೯೪

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಾನನರ್ತನಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಶಕ್ರಾ
ಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲಾ ದಿವ್ಯವಾದ್ಯಸು
ಗಾನನರ್ತನವಿಮಳತೂರ್ಯತ್ರಯದ ಮೇಳವದ |
ಆನಿತಂಬಿನಿಯರ ಸುರೇಖಾ
ಸ್ಥಾನಕದ ನಿಱುಗೆಯ ಸುಢಾಳದ
ನೂನಸಮ್ಮೋಹನದ ತೂಕದ ಭಾವಭಂಗಿಗಳ || ೯೫

ರಸದ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯ ಭಾವದ
ಬೆಸುಗೆಗಳ ಹಸ್ತಾಭಿನಯದೃ
ಕ್ಪ್ರಸರಣದ ಗತಿ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಗಿಕಸುಗತಿವಿಭ್ರಮದ |
ವಿಷಮಸಮಕರಣದ ಕಳಾಪದ
ಕುಸುರಿಗಳ ವರಲಾಸ್ಯತಾಂಡವ
ವೆಸೆದುದೈ ರಂಭಾದಿನರ್ತಕಿಯರಲಿ ಹೊಸತೆನಿಸಿ || ೯೬

ಗಾನರಸದಲಿ ಮುಳುಗಿತಮರಾ [2]
ಸ್ಥಾನವೆತ್ತಣ ವಾದ್ಯನರ್ತನ
ವೇನೆನಲು ಘನವಾದ್ಯ ಗತಿ ಸಮ್ಮೋಹಿಸಿತು ಸಭೆಯ |
ಗಾನವಾದ್ಯವದೆತ್ತ ನೃತ್ಯರ
ಸಾನುಭವ ಭಾರವಿಸಿತನ್ಯೋ
ನ್ಯಾನುರಂಜಕವಾಯ್ತು ತೂರ್ಯತ್ರಯದ ಮೇಳಾಪ || ೯೭

---

1 ಪೂರ್ವಚಿತ್ತಿಸುಲೇಖೆ ಚಿತ್ರರಥಿ, ಚ. 2 ತಿಂದ್ರಾ, ಜ.

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ನೋಡಿದುದು.

ಈಯುವೊನುಪಮನೃತ್ಯವಾದ್ಯಸು
ಗೇಯರಸದಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕರಣದ
ಲಾಯತೊಡಕದೆ ಪಾರ್ಥನಿದ್ದನು ಧೈರ್ಯಶಿಖರಿಯಲಿ ।
ಈಯುವತಿ ತಾನಾವಳೋ ಕುಸು
ಮಾಯುಧನ ಖಂಡೆಯವಲಾ ಮು
ಮಾಯೆ ಯೆನುತೂರ್ವಶಿಯನೆವೆ ಯಿಕ್ಕದೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ॥ ೯೮

ಸಭೆಯ ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಪಾರುಖಾಣೆಯನಿತ್ತನಾಜಂ
ಭಾರಿ ಯೂರ್ವಶಿರಂಭೆಮೇನಕಿ
ಗೌರಿಮೊದಲಾದಖಿಳಪಾತ್ರಕೆ ಸಾನುರಾಗದಲಿ [1] ।
ನಾರಿಯರು ನಿಖಿಳಾಮರರು ಬೀ
ಡಾರಕೈದಿತು ಹರದುದೋಲಗ
ವಾರತಿಯ ಹರಿವಾಣ ಸುಳಿದುದು ಸಾಲು ಸೊಡರುಗಳ ॥ ೯೯

ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿಗೆ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಅರಸ ಕೇಳಾರೋಗಿಸಿದರಿ
ಬ್ಬರು ಸಮೇಳದಲಿದ್ದು ಬೇಱೊಂ
ದರಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು ಪವಡಿಸುವೊಡೆ ಕುಮಾರಕನ [2] ।
ಸುರಪನಿತ್ತಲು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕರೆಸಿದನು ಫಲುಗುಣನ ಭಾವವ
ನಱುಹಿದನು ನಮ್ಮೂರ್ವಶಿಯ ಕಳುಹೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೧೦೦

ಊರ್ವಶಿ ಮನೆಗೆ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಬಂದುದು.

ಇನಿಬರಿರೆ ರಂಭಾದಿಸೀಮಂ
ತಿನಿಯರೊಳಗೂರ್ವಶಿಯೊಳಾದುದು
ಮನ ಧನಂಜಯನೀಕ್ಷಿಸಿದನನಿಮೇಷದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।

---

1 ನಿಜಾತ್ಮಜನ, ಖ. 2 ಪರಮಹರುಷದಲಿ, ಚ.

ವನಿತೆಯನು ಕಳುಹೇಳು ನೀನೆಂ
ದೆನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ದೇವಾಂ
ಗನೆಯ ನಿಳಯಕೆ ಬಂದನಾತನು ಹರಿಯ ನೇಮದಲಿ ॥ ೧೦೧

ತಾಯೆ ಚಿತ್ತೈಸರಮನೆಯ ಸೂ
ಟಾಯುತನು ಬಂದೈದನೆನೆ ಕಮ
ಲಾಯತಾಂಬಕಿ ಚಿತ್ರಸೇನನ ಕರೆಸಿದಳು ಬಳಿಕ ।
ತಾ ಯೆನುತ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣದ ಪ
ಸಾಯವಿತ್ತಳು ಪರಿಮಳದ ತವ
ಲಾಯಿಗಳ ನೂಕಿದಳು ವರಕತ್ತೂರಿಯ ಕರ್ಪೂರದ ॥ ೧೦೨

ಅಣಕವಲ್ಲಿದು ರಾಯನಟ್ಟಿದ
ಮಣಿಹವೋ ನಿಜಕಾರ್ಯಗತಿಗಳ
ಕುಣಿಕೆಯೋ ಕರ್ತವ್ಯವಾವುದು ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ।
ಗುಣಭರಿತ ಹೇಳೆನಲು ನಸುನಗೆ [1]
ಕುಣಿಯೆ ಮುಖದಲಿ ಮಾನಿನಿಗೆ ವಂ
ಠಣಿಸಿ ಲಜ್ಜಾಭರದಿ ನುಡಿದನು ದೂತನೀಮಾತ ॥ ೧೦೩

ಚಿತ್ರಸೇನನು ಇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು

ಎಮಗೆ ಮಗನರ್ಜುನನು ನೀನಿಂ
ದೆಮಗೆ ಸೊಸೆಯಹುದಾತನಂತ
ಸ್ತಿಮಿರವನು ತೊಳೆ ನಿನ್ನ ಕುಚಯುಗಕಾಂತಿಲಹರಿಯಲಿ ।
ಕಮಲಮುಖಿ ನೀ ಕಮಲವಾತನು
ಭ್ರಮರ ನೀ ಸುರವನದ ಸಿರಿ ಮಧು
ಸಮಯ ವರ್ಜುನನೆಂದು ಬೆಸಸಿದನಮರಪತಿಯೆಂದ ॥ ೧೦೪

ಕೇಳುತಿರೆ ರೋಮಾಂಚ ಲಜ್ಜೆಯ
ಜೋಳಿ ಯೆದ್ದುದು ಝೊಂಪಿಸಿತು ಪುಳ
ಕಾಳಿ ಭಯವ ಪರುಠವಿಸಿದುದನುರಾಗದಭಿಮಾನ [2] ।

1 ಮುಗುಳ್ನಗೆ, ಕ, ಖ. 2 ಕಾಳಿಗಳು ಪಂಠಣಿಸಿದುದಭಿಮಾನದನುರಾಗ, ಖ.

ಮೇಲೆ ಮೇಲಭಿಲಾಷೆ ಧೈರ್ಯವ
ಬಾಳವಿಸೆ ಪರಿತೋಷಪೂರಣ
ದೇಳುಮುಳುಗಾಯ್ತುತ್ತರಕೆ ನಸುಬಾಗಿದಳು ಶಿರವ ॥ ೧೦೫

ಆತನುತ್ತಮನಾಯಕನು ವಿ
ಖ್ಯಾತ ನೀ ಸುರಲೋಕದಲಿ ಲ
ಜ್ಜಾತಿಶಯವೇಕಿಲ್ಲಿ ನಾವೇ ನಿಮ್ಮ ಪರಿವಾರ ।
ಸೋತರೆಯು ದಿಟ ಭಂಗವಿಲ್ಲ ಪು
ರಾತನದ ನಳನಹುಷಭರತಯ
ಯಾತಿನೃಪರೊಳಗೀತನಗ್ಗಳನಬಲೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦೬

ರಾಯನಟ್ಟಿದ ನೇಮ ಗಡ ಕಮ
ನೀಯವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ನುಡಿ ರಮ
ಣೀಯತರವಿದು ನಿನ್ನ ರಚನೆ ಮಹಾನುಭಾವವಲೆ ।
ಆಯಿತಿದು ನೀ ಹೋಗೆನುತಬು
ಜಾಯತಾಕ್ಷಿ ಮನೋತ್ಸವದಿ ನಾ
ರಾಯಣನ ಮೈದುನನ ಬರೆದಳು ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೦೭

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



ಸೂಚನೆ.

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಭಯಭರಿತಳನಕ್ತಿಯಲಿ ಕಾಮಾ
ರಿಯನು ಗೆಲಿದರ್ಜುನನು ಹರವೈ
ರಿಯನು ಗೆಲಿದನು ಧೈರ್ಯದಿಂದೂರ್ವಶಿಯ ಶಾಪದಲಿ ॥

ಊರ್ವಶಿಯು ಸಾವಿರಾರು ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಕರೆಸಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾರ್ಥನ ಮೆಯ್ಯ ಹುಲುರೋ
ಮಾಳಿ ಹರಿಯದು ಮನುಮಥನ ಖಂಡೆಯದ ಗಾಯದಲಿ |
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟಳು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ನಾಲತಾಂಗಿ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯ
ಕೇಳವೇಳದ ಸತಿಯರನು ಕರೆಸಿದಳು ಹರುಷದಲಿ ‖ ೧

ವನಜಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದಳು ಮ
ಜ್ಜನವನಮಲದುಕೂಲಪರಿಮಂ
ಡನದಲೆಸೆದಳು ವಿವಿಧರತ್ನಾಭರಣಶೋಭೆಯಲಿ |
ತನತನಗೆ ಭರಣಿಗಳಲನುಲೇ
ಪನವ ತಂದರು ವಿಲಸದಧಿವಾ
ಸನೆಯ ಕುಸುಮದ ಮೊಗ್ಗೆಯಲಿ ರಚಿಸಿದರು ಶಿರಿಮುಡಿಯ ‖ ೨

ತಿಗುರ ಗೆಲಿದಳು ತಿಲಕವನು ತೆ
ತ್ತಿಗರಲಂಕರಿಸಿದರು ಹೊಳಹಿನ
ಹೊಗರ ಹೊಸಜವ್ವನದ ಜೋಡಿಯ ಝೂಡಿ ಯಿಮ್ಮಡಿಸೆ |
ಉಗಿದೊರೆಯ ಕೂರಲಗೊ ಧಾರೆಯ
ನೊಗೆದ ಬಲುಖಂಡೆಯವೊ ಕಾಮನ
ಹಗೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಧೂಮಕೇತುವೊ ರೂಪೊ ಸುರಸತಿಯ ‖ ೩

ಪರಿಮಳದ ಪುತ್ಥಳಿಯೊ ಚಲುವಿನ
ಕರುವಿನೆಱಕವೊ ವಿಟರ ಪುಣ್ಯದ
ಪರಿಣತಿಯೊ ಕಾಮುಕರ ಭಾಗ್ಯದ ಕಲ್ಪತರುಫಲವೊ [1] |
ಸ್ಮರನ ವಿಜಯಧ್ವಜವೊ ಮನ್ಮಥ
ಪರಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಸೂತ್ರವೊ
ಸುರಸತಿಯರಧಿದೇವತೆಯೊ ವರ್ಣಿಸುವೊಡರಿದೆಂದ ‖ ೪

1 ಸಪಕ್ವಫಲರಸವೊ, ಖ.

ಲೋಕವಶ್ಯದ ತಿಲಕವೋ ಜಗ
ದೇಕರತುನವೊ ವಿಗಡಮುನಿಜಿ
ತ್ತಾಕರುಷಣದ ಮಂತ್ರವಾದವೊ ಮುನಿತಪಃಫಲವೊ |
ಲೋಕಸೌಂದರ್ಯೈಕಸರ್ಗವೊ
ನಾಕಸುಖ ಸಾಕಾರವೋ ರೂ
ಪೈಕತಾನವೊ ಚಿತ್ರವಾಯ್ತೂರ್ವಶಿಯ ರೂಪಿನಲಿ || ೫

ನೆರೆದರಬಲೆಯರಂಗವಟ್ಟದ
ಪರಿಮಳದ ಮುತ್ತಿಗೆಯ ತುಂಬಿಯ
ತೆರಳಿಕೆಯ ಕತ್ತಲೆಯ ಬೆದಱಿಪ ಕಣ್ಣ ಬೆಳಗುಗಳ |
ಪರಿಪರಿಯ ಪೊಂದೊಡಿಗೆಗಳ ಪರಿ
ಪರಿಯಲುಡಿಗೆಯ ದೇಶಿ ಮಿಗೆ ಪರಿ
ಪರಿಯ ಮುಡಿಗಳ ಮುಗುದೆಯರು ಬಳಸಿದರು ಬಾಲಕಿಯ || ೬

ಹೆಗಲ ಹಡಪದ ಹಿಡಿದ ಮುಕುರಾ
ಳಿಗಳ ಚಿಮ್ಮುವ ಚಾಮರದ ಹಾ[1]
ವುಗೆಯ ಹೇಮನಿತಂಬಕಳಶದ ತಾಳವೃಂತಕದ |
ಮುಗುದೆಯರು ಮನುಮಥನ ಮನೆಯಾ
ಳುಗಳು ಮುಸುಕಿತು ಮಾನಿನಿಯ ದಂ
ಡಿಗೆಯ ವೈಗಾತಿಗಳ ದುವ್ವಾಳಿಗಳ ಲಹರಿಯಲಿ || ೭

ತುರಗಮೇಧದ ರಾಜಸೂಯದ
ವರಮಹಾಕ್ರತುಕಾಖರೀಕೆಯ
ಚರಣದಂಗುಟದುದಿಯ ಕೊಂಬರೆ ಪೂತು ಫಲುಗುಣನ |
ಪರಮಪುಣ್ಯವದೇನೊ ತಾನಿ
ದ್ದರಮನೆಗೆ ಸತಿ ಬಂದಳೇನ
ಚ್ಚರಿ ಯೆನುತ ಹೊಗಳಿದರು ಮಾಗಧರಿಂದ್ರನಂದನನ || ೮

1 ಸೀಗುರಿಯು, ಚ:

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿವಳ ತೊತ್ತಿರ
ಹೊಱಗೆಲಸದವದಿರ ಪಸಾಯಿತಿ
ಯರಿಗೆ ಪಡಿಗವನಿಡಲು ಸಲ್ಲರು ಸೋಮಯಾಜಿಗಳು |
ವರುಣಸೂನು ಜಯಂತನಳಕೂ
ಬರರು ಸಮೆಯುವನೊಮ್ಮೆ ಪಡೆ
ಯರು ವರುಷವೋಲೈಸುವರು ಸಾಧದ ದಾರವಟ್ಟದಲಿ || ೯

ಊರ್ವಶಿಯು ಅರ್ಜುನನ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಜನಮನದ ಸಂಕಲೆವನೆಯೊ ಲೋ
ಚನಮೃಗದ ತಡೆವೇಂಟೆಕಾತಿಯೊ
ಮನುಮಥನ ಸಂಜೀವನೌಷಧಿಯೋ ಮಹಾದೇವ |
ಮನಸಿಜನ ಮಾರಾಂಕ ಕಾಮುಕ
ಜನದ ಜೀವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿಭುವೆಂ
ದೆನಿಸಿದೂರ್ವಶಿ ಬಂದಳರ್ಜುನದೇವನರಮನೆಗೆ || ೧೦

ಊರ್ವಶಿಯ ಸಂಗಡ ಬಂದ ತರುಣಿಯರ ವರ್ಣನೆ.

ಮೆಲುನುಡಿಗೆ ಗಿಳಿ ಹೊದ್ದಿದುವು ಸರ
ದುಲಿಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯೌಕಿದುವು ಪರಿ
ಮಳದ ಪೂರಕೆ ತುಂಬಿದುವು ತುಂಬಿಗಳು ಡೊಂಬಿನಲಿ |
ಹೊಳೆವ ಮುಖಕೆ ಚಕೋರಚಯ ವಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿದುವು ನೇವುರದ ಬೊಬ್ಬೆಗೆ
ಸಿಲುಕಿದುವು ಹಂಸೆಗಳು ಕಮಲಾನನೆಯ ಕೆಳದಿಯರ || ೧೧

ಅಲರ್ದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಹಂತಿಯೊ
ತಳಿತಮಾವಿನ ಬನವೊ ಮಿಗೆ ಕ
ತ್ತಲಿಪ ಬಹಳತಮಾಲಕಾನನವೋ ದಿಗಂತದಲಿ |

ಹೊಳೆವ ವಿದ್ರುಮವೆನವೊ ಕುಸುಮೋ
ಚ್ಚಳಿತಕೇತಕಿದಳವೊ ರಂಭಾ
ವಳಿಯೊ ಕಾಂತಾಜನವೊ ಕಮಲಾನನೆಯು ಮುಂಗುಡಿಯೊ ‖ ೧೦

ಊರ್ವಶಿಯು ಅರ್ಜುನನಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಬಂದಳೂರ್ವಶಿ ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚಿನ
ಮಂದಿಯಲಿ ಮುಖದಿಂತವ ಮುಖಿಮುಗಿ
ಲಂದದಲಿ ದಂಡಿಗೆಯನಿಳಿದಳು ರಾಜಭವನದಲಿ ।
ಮುಂದೆ ಪಾಯವಧಾರು ಸಖಿಯರ
ಸಂದಣಿಯ ಸಿಂಜಾರವದ ಸೊಗ
ಸಿಂದ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ ಸೋತುದು ಸೊರಹಲೇನೆಂದ ‖ ೧೩

ಬಾಗಿಲಲಿ ಬಾಗಿಲಲಿ ನಿಂದರು
ಸೋಗೆಗಣ್ಣ ಬಲೆಯರು ಸೆಜ್ಜೆಯ
ಬಾಗಿಲಲಿ ಚಾಮರದ ಹಡಪದ ಚಪಳೆಯರು ಸಹಿತ ।
ಆಗರುವೆ ಹೊಕ್ಕಳು ಮಹಾಹಿಯ
ಭೋಗತಲ್ಪದ ಹರಿಯೊಲಿಹ ಶತ
ಯಾಗಸುತನನು ಕಂಡಳಂಗನೆ ಮಣಿಯ ಮಂಚದಲಿ ‖ ೧೪

ಹೊಳೆವ ಮಣಿದೀಪಾಂಶುಗಳ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸಿದುವು ಕಡೆಗಂಗಳಿಂದೂ
ಪಲದ ಭಿತ್ತಿಯ ಬೆಳಗನಣಿದುದು ಬಹಳತನುಕಾಂತಿ ।
ಕೆಳದಿಯರ ಕಂಠದಲಿ ಕೈಗಳ
ನಿಟುಹಿ ನಿಂದಳು ತರುಣಿ ನೃಪ
ಕುಲತಿಲಕನಂಗೋಪಾಂಗದಲಿ ಹರಹಿದಳು ಕಣ್ಮನವ ‖ ೧೫

ಎಳೆಯಬೆಳುದಿಂಗಳವೊಲೀಕೆಯ
ಥಳಥಳಿಪ ಮುಖಚಂದ್ರಮನ ತಂ
ಬೆಲರು ಸುಳಿದುದು ಸಾರತರಪರಿಮಳದ ಹರಹಿನಲಿ ।

ತಿಳಿದುದೀತನ ನಿದ್ರೆ ಕರಣಾ
ವಳಿಯು ಪರಮಪ್ರೀತಿರಸದಲಿ
ಮುಳುಗಿ ಸುಖಭಾರದಲಿ ಭುಲ್ಲೈಸಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೧೬
ಹರ ಮಹಾದೇವೀಯುಘಾಟದ
ಪರಿಮಳವಿದೆತ್ತಣದೆನುತ ವೈ
ಮುಱಿದು ಕಂಡನಪೂರ್ವಪರಿಮಳಸಾರದಲಿ ಪಾರ್ಥ ।
ಕಿರಣಲಹರಿಯು ದಿವ್ಯರತ್ನಾ
ಭರಣರುಚಿರತರಪ್ರಭಾಪಂ
ಜರದೊಳಗೆ ಹೊಳಹೊಳವಮದನಾಲಸೆಯನೂರ್ವಶಿಯು ॥ ೧೭

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಊರ್ವಶಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದುದು.

ಹಾ ಮಹಾದೇವಿ ಯಿವಳಾ ಸು
ತ್ರಾಮನೋಲಗದೊಳಗೆ ನರ್ತನ
ರಾಮಣೀಯಕರಚನೆಯಲಿ ರಂಜಿಸಿದಳಾಸಭೆಯ ।
ಈ ಮಹಿಳೆಯಭಿವಂದನೀಯೆ ನಿ
ರಾಮಯದ ಶಶಿವಂಶಜನನಿಸ
ನಾಮೆಯಲ್ಲಾ ಶಿವ ಯೆನುತ ಮಣಿಮಂಚದಿಂದಿೞಿದ ॥ ೧೮

ಅರ್ಜುನನು ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ಏನು ಬಿಜಯಂಗೈದಿರಿತ್ತಲು
ಮಾನನಿಧಿ ಕುಳ್ಳಿರಿ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಮಾನಿನಿಯರಭಿವಂದನೀಯರು ನಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಲೆ ।
ಏನು ಬೆಸಸೆನಗೇನು ಹದ ನಿಮ
ಗಾನು ಮಗನು ವಿಚಾರವೇಕೆ ಮ
ನೋನುರಾಗದಲಱುಹಿ ಯೆಂದನು ಪಾರ್ಥನೂರ್ವಶಿಗೆ ॥ ೧೯

ನುಡಿಗೆ ಬೆಱಗಾದಳು ಮನೋಜನ
ಸಡಗರಕೆ ತಗ್ಗಿದಳು ಪಾರ್ಥನ
ನಡವಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದಳು ಬೆಚ್ಚಿದಳಂಗಜಾಸ್ತ್ರದಲಿ ।

ಕಡುಗಿದಳು ಖಾತಿಯಲಿ ಬೋಟಿಯು [1]
ಬಿಡೆಯದಲಿ ಭಯಗೊಂಡಳೂರ್ವಶಿ
ಮಿಡುಕಿದಳು ವಿವಿಧಾನುಭಾವದ ರಸದ ಭಂಗಿಯಲಿ ॥ ೨೦

ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯು ಚಿಂತೆ.

ಏಕೆ ನುಡಿದನೊ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ದೇಕೆ ತಾ ಕೈಕೊಂಡೆನೆತ್ತಣ
ಕಾಕುಮಾತಿಗೆ [2] ಕೋಳುಹೋದೆನು ಕಾಮನೆಂಬವಗೆ ।
ಲೋಕವರ್ತಕನಲ್ಲದಿವನನ
ದೇಕೆ ವಿಧಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೋ ತಾ
ನೇಕೆ ಯಿವನೇಕೆಂದು ಸುಯ್ದಳು ಬೈದು ಕಮಲಜನ ॥ ೨೧

ವಿಕಳಮತಿಯೋ ಮೋಣಿವ ನಪುಂ
ಸಕನೊ ಜಡನೋ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನೊ ಬಾ
ಧಕನೊ ಖಳನೋ ಖೂಳನೋ ಮಾನವವಿಕಾರವಿದು ।
ವಿಕಟತಪಸಿನ ದೇವದೈತ್ಯರ
ಮಕುಟವಾಂತುದು ವಾಮುಚರಣವ
ನಕಟ ಕೆಟ್ಟೆನಲಾ ಯೆನುತ ಕರಗಿದಳು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೨

ಅರ್ಜುನೋರ್ವಶಿಯರ ಸಂವಾದ.

ಎಲವೊ ರಾಯನ ಹೇಳಿಗೆಯಲಂ
ಡಲೆದನೆನ್ನನು ಚಿತ್ರಸೇನಕ
ನಲುಗಿ ನಟ್ಟುವು ಕಾಮಶರವೆನ್ನಂತರಂಗದಲಿ ।
ಒಲಿದು ಬಂದಬಲೆಯನು ಟಿಕ್ಕರಿ
ಗಳೆವುದೇ ವಿಟಧರ್ಮವಕಟಾ
ತಿಳಿಯಲಾ ತಾನಾವಳೆಂಬುದನೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೩

---

[1] ಲಜ್ಜೆಯು, ಚ.　[2] ಕಾಕುಮೊಳಗೆ, ಕ, ಖ,

ಶಿವ ಶಿವೀಮಾತೇಕೆ ಕಾಮನ
ಭವಣಿಯಲಿ ನೀವಙಿಯದಿರೆ ವಾ
ಸವನ ನೇಮವು ಚಿತ್ರಸೇನನ ನುಡಿಗಳಂತಿರಲಿ ।
ಎಮಗಕರ್ತವ್ಯವಲಿ ಮನ ಸಂ
ಭವಿಸುವುದೆ ನೀವೆಮ್ಮ ವಂಶೋ
ದ್ಭವಕೆ ಜನನಿಯಲಾ ಯೆನುತ ಕೈಮುಗಿದು ಪೊಡಮಟ್ಟ [1] ॥ ೨೪

ನಾರಿ ನೀ ಪೂರ್ವದಲಿ ನಮ್ಮ ಪು
ರೂರವನ ಸತಿ ನಿನಗೆ ಬಟಿಕ ಕು
ಮಾರ ಜನಿಸಿದನಾಯು ವಾತನೊಳುದಿಸಿದನು ನಹುಷ ।
ವೀರರಾಜಪರಂಪರೆಯು ಬರ
ಲಾರಿಗಾವುದಿಸಿದೆವು ನೀವು ವಿ
ಚಾರಿಸಿಮದಿಲ್ಲ ಯೆನುತ ವಿನಯದಲಿ ನರ ನುಡಿದ ॥ ೨೫

ಪ್ರಣವದರ್ಥವಿಚಾರವೆತ್ತಲು
ಗಣಿಕೆಯರ ಮನೆಯಲಿ ಸ್ವರಾಕ್ಷರ
ಗಣಿತಲಕ್ಷಣವೇಕೆ ರತಿಕೂಟದ ವಿಳಾಸದಲಿ [2] ।
ಬಣಗುಭಾರತವರುಷದವದಿರ
ಭಣಿತೆ ಯೆಮ್ಮ ದೇವಲೋಕಕೆ
ಸಣಬಿನಾರವೆ ಚೈತ್ರರಥದೊಳಗೆಂದಳಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೬

ಅಯ್ಯನಯ್ಯನು ನಿಮ್ಮವರ ಮು
ತ್ತಯ್ಯನಾತನ ಭಾವ ಮೈದುನ
ನಯ್ಯನಗ್ರಜರನುಜರೆಂಬೀಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರ ।
ಕಯ್ಯಲರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು ಸಿರನರಿ
ದುಯ್ಯಲಾಡಿದವರ್ಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಖ
ದ್ಯೆಯ್ಯಗಳಗಾನೊಬ್ಬಳೆಂದಳು ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೭

1 ಘಿನಯದಲಿ ನರ ನುಡಿದ, ಚ. 2 ಕೇಳಿ ವಿಧಾನದಲಿ, ಚ.

ಮೆಱೆಯು ಮಾತಂತಿರಲಿ ನೀನಿದ
ಮೆಱೆದು ಕಳೆ ಮಾನಿನಿಯರಿಚ್ಛೆಯು
ನಱಿಯದವನು ಸುರೇಂದ್ರನಾಗಲಿ ಚಂದ್ರನಾಗಿರಲಿ ।
ಕುಱಿ ಕಣಾ ಘಡ ಖೂಳ ನೀನೆಂ
ತಱಿವೆ ಯೆನೆ ನಡುನಡುಗಿ ಕೈಮುಗಿ
ದೆಱಗಿ ಮಗುಳೀಮಾತನೆಂದನು ಪಾರ್ಥನೂರ್ವಶಿಗೆ ॥ ೨೮

ಇದು ಮನುಷ್ಯಶರೀರ ಸದ್ಧ
ರ್ಮದಲಿ ತನ್ನವಸಾನಪರಿಯಂ
ತಿದಱೊಳವ್ಯಭಿಚಾರದಲಿ ವರ್ತಿಸಿದ ಬಟ್ಟಿಕೆನಲಿ ।
ತ್ರಿದಶರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೊಡಾಮಾ
ರ್ಗದಲಿ ನಡೆವುದು ದೇವತಾದೇ [1]
ಹದಲಿ ಬಲವತ್ತರವು ದೇಹವಿಶೇಷವಿಧಿ ಯೆಂದ [2] ॥ ೨೯

ಅಹುದಹುದಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರ [3] ಪಥದಲಿ
ಬಹಿರಿ ನೀವೇ ಶಾಸ್ತ್ರ [4] ವಿಧಿಸಂ
ನಿಹಿತರೆಂಬುದನಱಿಯದೇ ಮೂಜಗದ ಜನವೆಲ್ಲ ।
ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳೊಳ್ಬೆರೊಡಗೂ
ಡಿಹರು ನೀವೇ ನಲ್ಲಲೇ ನಿ
ಸ್ಪೃಹರು ನೀವ್ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹರ ಹರ ಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೩೦

ತಾಯು ನೇಮದಲಂದು ಕಮಲವ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯುಸಂಗವ್ಯವರಿ
ಗಾಯಿತದು ತಪ್ಪೇನು ಜನನಿಯು ನುಡಿಯುಲಂಘ್ಯವಲೆ ।

1 ದೇವವಿಧಿನಾ, ಖ.

2 ನಿದಕೆ ತಪ್ಪುವನಲ್ಲ ವಿಷಯುವ ಸುಡು ಶಿವಾ ಯೆಂದ, ಖ.

3 ಶ್ರೌತ, ಜ. 4 ಸ್ಮಾರ್ತ, ಚ.

ಕಾಯಸೌಖ್ಯಕೆ ಕಾಮತತ್ವವಿ
ಡಾಯಿತಪ್ಪದೆ ವೇಡೆಗೊಂಡ ನ
ವಾಯಿಯಲಿ ದುರ್ಗತಿಗೆ ದುವ್ವಾಳಿಸುವನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೩೧
ತಾಯ ನೇಮದಲೈವರಿಗೆ ಕಮ
ಲಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಕೂಟವೇ ಸುರ
ರಾಯ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ನುಡಿಯೆ ಲಂಘ್ಯವೆ ನಿನಗೆ ಪಿತೃವಚನ ।
ರಾಯನಟ್ಟಲು ಬಂದೆ ನಾಕುಸು
ಮಾಯುಧನ ಕಗ್ಗೊಲೆಯ ಕಳಚುವ
ಪಾಯವೆನು ನೀ ಒಲ್ಲೆ ಯೆಂದಳು ವನಿತೆ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೩೨
ಸರಸಿಜದ ಮಧು ಮಧುಕರನನನು
ಕರಿಸಿದೊಡೆ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಚಕೋರನ
ವರಿಸಿದೊಡೆ ನಿಧಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸುಚಿದೊಡೆ ನಯನವೀಧಿಯಲಿ ।
ಗರುವೆಯರು ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಪುರುಷನ
ನರಸಿದೊಡೆ ಜಾರುವರೆ ಸುಡಲಾ
ಸರಸಿಜವನಾಚಂದ್ರಿಕೆಯನಾನಿಧಿಯನಾವಧುವ ॥ ೩೩
ತಿಳುಹಿದರೆ ಸುರಲೋಕದವರತಿ
ಗಳಹಿಯರಲಾ ಯೆಂಬೆ ಮನ್ಮಥ
ಖಳ ಕಣಾ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ನೀ ಸೌಭಾಗ್ಯಗರ್ವ[1] ದಲಿ ।
ಬಲುಮೆ ಬಿದ್ದುದು ವಾಸಿಯಲಿ ಕಂ
ದೊಳಸುಗೊಂಡುದು ಕಾಮ ಕಣುಮನ
ಮೊಬುಗಿದುವು ಜೋಡಿಯಲಿ ಯೆಂದಳು ಖಾತಿಯಲಿ ತರಳೆ ॥ ೩೪
ಕಾಡಲಾಗದು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮುಳಿ
ದಾಡಲಮ್ಮೆನು ಮನಕೆ ಧೈರ್ಯದ
ಜೋಡ ತೊಟ್ಟೆದಿರಾಗಿ ನಿಲೆ ನನೆಯಂಬು ನಾಂಟುವುವೆ ।

[1] ವರ್ಗ, ಕ.

ಖೋಡಿಯೇಕಿದಕವ್ವೆ ಮಕ್ಕಳು
ನೋಡ ಬಂದರೆ ಬೇಟೆ ಕಷ್ಟವ
ನಾಡುವರೆ ಬಲ್ಲವರು ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀನೆಂದ ॥ ೩೫

ಆಗ ಊರ್ವಶಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು.

ರೋಷ ವೆರಡೆಲೆಯಾಯ್ತು ಲಜ್ಜೆಯು
ವಿಳಾಸಲಟಿದುದು ಬಹುವಿಧದ ಬಲು
ವಾಸಿಗಳು ಪಲ್ಲವಿಸಿದುವು ಕೆಲ್ಲವಿಸಿತನುತಾಪ ।
ಆಸೆ ಪೈಸರವೋಯ್ತು ಕಡು ಝಳ
ಸೂಸಿದುದು ಮೈಯ್ಯೊಳಗೆ ಕಂಗಳು
ಕೇಸುರಿಯ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದುವು ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿ ಕಾಮಿನಿಗೆ ॥ ೩೬

ಸೊಂಪಡಗಿತು ಮುಖೇಂದು ತನುಲತೆ
ಕಂಪಿಸಿದುದಡಿಗಡಿಗೆ ಮೈ ತನು
ಗಂಪಿನಲಿ ಮಘಮಘಿಸಿತಮಳಸ್ವೇದಸಲಿಲದಲಿ ।
ತಂಪಿನಲಿ ಶಿಖಿ ಮಧುರದಲಿ ಕಡು
ನುಂಪಿನಲಿ ಬಿರಿಸಮೃತದಲಿ ವಿಷ
ಗುಂಪಿನಲಿ ನೆಲೆಯಾದವೋಲ್ ಸತಿಗಾಯ್ತು ಘನರೋಷ ॥ ೩೭

ಕೆತ್ತಿದುವು ತುಟಿ ಕದಪಿನಲಿ ಕೈ
ಹತ್ತಿದುದು ತೂಗಿದಳು ಶಿರವನು
ತತ್ತಕೋಪಾಯುಧವ ಮಸೆದಳು ಧಾರೆ ಗಂಗಳಲಿ ।
ಎತ್ತಿದುಬ್ಬೇಗದ ವಿಕಾರದ
ಚಿತ್ತಬುದ್ಧಿಮನಂಗಳಾತ್ಮನ
ಜೊತ್ತಿಸಿದುವದ್ಭುತದಹಂಕಾರದಲಿ ಭಾಮಿನಿಯ ॥ ೩೮

ಎಲವೊ ಖಂಡರ ಭಾವೆ ಖೂಳರ
ನಿಳಯ ಖಳರಧಿದೈವ [1] ವಂಚಕ

---

1 ನಾಥ, ಚ.

ತಿಲಕ ಗಾವಿಲರೊಡೆಯ ಬಂಧುವೆ ದುಷ್ಟ ನಾಯಕರ |
ಎಲೆ ಮರುಳೆ ತಾನಾವಳೆಂಬುದ
ತಿಳಿಯಲಾನೀನಾವನೆಂಬುದ
ನಿಳೆಯಲಱಿಯರೆ ಭಂಡ ಘಡ ಹೋಗೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ || ೩೯

ಒಲಿದು ಬಂದವರಾವು ಸೊಬಗಿನೊ
ಳೊಲಿಸಿ ಮಱುಗಿಪ ವಿಟನು [1] ನೀನತಿ
ಸುಲಭರಾವ್ ದುರ್ಲಭನು ನೀ ದೇವೇಂದ್ರಕಟಕದಲಿ |
ಎಲೆ ನಪುಂಸಕ ಗಂಡು ವೇಷದ [2]
ಸುಱವು ನಿನಗೇಕೆನುತ ಸತಿ ಕಳ
ವಳಿಸಿ ಕೈಯೆತ್ತಿದಳು ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಶಾಪವಿದೆ ಯೆನುತ || ೪೦

ತುಳುಕಿತದ್ಭುತಕೋಪ ಸುಯ್ಲಿನ
ಝುಳಹೊಡೆದು ಮೂಗುತಿಯ ಮುತ್ತಿನ
ಬೆಳಕು ಕಂದಿತು ಕುಂದಿತಮಲಚ್ಛವಿ ಮುಖಾಂಬುಜದ |
ಹೊಳಹೊಳವ ಕೆಂದಳದ ಸೆಳ್ಳುಗು
ರ್ಗಳ ಮಯೂಖದೆ ಮಣಿಯ ಮುದ್ರಿಕೆ
ಗಳ ಮರೀಚಿಯಲೆಸೆದುದೆತ್ತಿದ ಹಸ್ತ ಪೂರ್ವಶಿಯ || ೪೧

ರಾಹು ತುಡುಕಿದ ಶಶಿಯೊ ಮೋಣಾ
ದ್ರಾಹಿಮಸ್ತಕದ ಮಣಿಯೋ ಕಡು
ಗಾಹಿನಮೃತವೊ ಕುಪಿತಸಿಂಹದ ಗುಹೆಯೊ ಮೃಗಮದವೊ |
ಲೋಹಧಾರೆಯ ಮಧುವೊ ಕಲಿತಹ
ಲಾಹಲದ ಕಜ್ಜಾಯವೆನಿಸಿತು
ರೂಹು ಸುಮನೋಹರಭಯಂಕರವಾಯ್ತು ಸುರಸತಿಯ || ೪೨

ನರಮೃಗಾಧಮ ನಿಮ್ಮ ಭಾರತ
ವರುಷಭೂಮಿಯೊಳೊಂದು ವರುಷಾಂ

1 ವಿಾಡ, ಚ. 2 ಜೋಹದ, ಕ. ಖ.

ತರ ನಪುಂಸಕನಾಗಿ ಚರಿಸು ನಿರಂತರಾಯದಲಿ |
ಹರಿಯು ಮೞಿಹೊಗು ಹರನನೀನನು
ಸರಿಸು ನಿಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಹೇೞದು
ನಿರುತ ತಪ್ಪದು ಹೋಗೆನುತ ಮುಖದಿರುಹಿದಳು ತರಳೆ || ೪೩

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿದುದು.

ಮೂಗನಾದನು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯದ
ಬೇಗಡೆಯು ಬಿಡೆ ಬಿಗಿದಬೆಱಗಿನ
ಮೂಗಿನಂಗುಲಿಗಳಲಿ ಧನಂಜಯನೊಲಿದೊಲಿದು ಶಿರವ |
ಆಗಡಿಗರಿವರಮರವಧುಗಳು
ನಾಗರಿಗರಿವರೆತ್ತ ಭಾರತ
ಭೂಗತರು ನಾವೆತ್ತಲಿದು ಘಟಿಸಿದುದು ವಿಧಿಯೆಂದ || ೪೪

ಸುರಪತಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆನೇ ಪೇೞೆ
ಕರೆಸಿದೆನೆ ಕಮಲಾನನೆಯು ನಿ
ಷ್ಠುರದ ನುಡಿಗಪರಾಧವುಂಟೇ ನಾನು ಮಾಡಿದುದು |
ಪುರುಷತನಕ ನಪುಂಸಕದಲಾ
ಚರಿಸಬಲ್ಲೆನೆ ಸಾಕು ದೇಹಾಂ
ತರವನಂಗೀಕರಿಸುವೆನಲಾ ತನ್ನ ನುಡಲೆಂದ || ೪೫

ಎಲೆ ವಿಧಾತ್ರ ಕೃತಾಪರಾಧ
ಸ್ಥಳಕೆ ದಂಡಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲದೆ
ವಿಲಸಿತದ ವೇದಾರ್ಥದಲಿ ಪುಣ್ಯಾದಿಮಾರ್ಗದಲಿ |
ಚಲಿಸದಾಚರಿಸಿದರೆ ಪುಣ್ಯ
ಸ್ಖಲನೆಗೇನು ನಿಮಿತ್ತ ಪಕಟಾ
ಗಳಿತಪೌರುಷನಾಗಿ ಬದುಕುವನಲ್ಲ ತಾನೆಂದ || ೪೬

ತಪವನಾಚರಿಸಿದರೆ ಪರಪಾ
ಶುಪತಶರವೆನಗಾಯ್ತು ಸತ್ಯವ
ತಪವಲಾ ಯೆಂದಱಿದು ನಡೆದರೆ ಷಂಡತನವಾಯ್ತು |

ತಪವೆರಡು ಸರಿಫಲದೊಳಾದುದು
ವಿಪರಿಯಾಸದ ಗತಿ ಗಹನವೇ
ವಿಪುಳಕರ್ಮಸ್ಥಿತಿ ಯೆನುತ ತೂಗಿದನು ನಿಜಶಿರವ ‖ ೪೭
ಶಿವನ ಶರವೆನಗಾಯ್ತು ರಿಪುಕೌ
ರವರ ರಕುತದ ರಾಟಳವನೆ
ತ್ತುವೆನು ಕಟ್ಟುವ ಮುಡಿಯನೆಂಬೆನೆ ದ್ರೌಪದೀಸತಿಗೆ ।
ಇವಳು ಭಂಗಿಸಿ ಬೂತುಗೆಡದೀ
ಹವಣನಾರಿಗೆ ಹೇಳುವೆನು ವರ
ಯುವತಿಗೀನುಡಿಯೊಸಗೆಯೇ ಹಾ ಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ ‖ ೪೮

ಅರ್ಜುನನಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಇಂದ್ರನು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕರೆಸಿ ಯೂರ್ವಶಿ ಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿದ
ಪುರುಳತನವನು ದೂಱಿದರೆ ಸುರಸತಿಯು ಸಂತೈಸಿ ।
ಸುರಪತಿಗೆ ಗಂಧರ್ವನಿವರಿ
ಬ್ಬರ ವಿರೋಧನಿಬಂಧನವನೆ
ಚ್ಚರಿಸಲರ್ಜುನನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಬಲಧ್ವಂಸಿ ‖ ೪೯
ಮಗನನಪ್ಪಿದನೆನ್ನ ತಂದೆಗೆ
ದುಗುಡವೇಕೆಂನಾನೆಗೆತ್ತಣ
ಬಗಿಡಿದೆಂನರಸಂಗಿದೆತ್ತಣದೆಸೆಯು ದುಮ್ಮಾನ ।
ಮೊಗದ ತನಿ ಹಳಹಳಿಕೆ ನೇತ್ರಾಂ
ಬುಗಳೊಳದ್ದುದು ನಿಜಮನೋವೃ
ತ್ತಿಗಳೊಳಗೆ ನುಡಿ ಮುಚ್ಚಿಗಿತೇನಿದು ಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ ‖ ೫೦

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಲು ಇಂದ್ರನು ಸಮಾಧಾನ
ವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ನುಡಿಗೆ ತಲೆವಾಗಿದನು ಲಜ್ಜೆಯು
ಬಿಡೆಯದಲಿ ಜೋಡೇರಿದಂತಿವೆ

ಮಿಡುಕದಿರೆ ಮಗುಳಪ್ಪಿ ಹರಿ ಮೊಗ ನೆಗಹಿ ಮುಂಡಾಡಿ ।
ಬಿಡು ಮನೋಗ್ಲಾನಿಯನು ಸತಿ ಕಡೆ
ನುಡಿದುದೆಲ್ಲವನೆನಗೆ ಸೈರಿಸು
ಮಡದಿಯುರಲೇನುಂಟು ಫಲವೆನ್ನಾಣೆ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೫೧

ಎಲೆ ಕಿರೀಟಿ ವೃಥಾ ಮನೋವ್ಯಥೆ
ತಳೆದುದೇ ಯೂರ್ವಶಿಯ ಶಾಪದ
ಲಳುಕಿದೈ ತತ್ಕ್ರೋಧ ನಿನಗುಪಕಾರವಾಯಿತಲ ।
ಹಬುವದಲಿ ಹನ್ನೆರಡುವರುಷದ
ಕಳಹಿನಜ್ಞಾತದಲಿ ವರುಷವ
ಕಳೆವೊಡಿದು ಸಾಧನವೆ ಯಾಯ್ತು ಶಿಖಂಡಿತನವೆಂದ ॥ ೫೨

ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲೆಲೆ ಮಗನೆ ಚಿಂತಿಸ
ಬೇಡ ನಿಮ್ಮಜ್ಞಾತಕಿದು ನೆಱೆ
ಜೋಡಲಾ ಜಾಣಾಯ್ಲರಿಪುಜನದೃಷ್ಟಿಶರಹತಿಗೆ ।
ಕೂಡಿತಿದು ಪುಣ್ಯದಲಿ ಸುರವಧು
ಮಾಡಿದುಪಕೃತಿ ನಿನ್ನಭಾಷೆಯ
ಬೀಡ ಸಲಹಿದುದಱಿಯೆ ನೀ ಸಾಹಿತ್ಯನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫೩

ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕರೆತಂದುದು.

ಎಂದು ಪಾರ್ಥನ ಸಂತವಿಟ್ಟು ಪು
ರಂದರನು ತನ್ನರಮನೆಗೆ ನಡೆ
ತಂದನರ್ಜುನಸಹಿತ ವಿವಿಧವಿನೋದವಿಭವದಲಿ ।
ಅಂದು ಶಿಖಿಪವನಾದಿಗಳು ನಲ
ವಿಂದ ಕೊಟ್ಟರು ಶರವನಮರೀ
ವೃಂದ ಸೂಸಿತು ಸೇಸೆಯನು ಜಯರವದ ರಭಸದಲಿ ॥ ೫೪

ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಬಹುವಿಧಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಲಾಭ.

ಸುರಪ ಕಳಿಸಿದನಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರೋ
ತ್ಕರರಹಸ್ಯವನಮರಭುವನದ

ಹೀತಳವ ಸೋತನು ಕಟಾ ಕಲಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಕರಗೆ ।
ಭೂತಳವ ಬಿಟ್ಟಡವಿಗೈದಿದ
ನಾತ ನಿಜವಧುಸಹಿತ ಬನದಲಿ
ಕಾತರಿಸಿ ನಿಜಸತಿಯ ಬಿಸುಟನು ಹಾಯ್ದನಡವಿಯಲಿ ॥ ೬

ಬಳಿಕ ಕರ್ಕೋಟಕನ ದೆಸೆಯಿಂ
ದಳಿಯೆ ನಿಜಋತುಪರ್ಣಭೂಪನ
ನಿಳಯವನು ಸಾರಿದನು ಬಾಹುಕನೆಂಬ ನಾಮದಲಿ ।
ಲಲನೆ ತೊಳಲುತ ಬರುತ ತಂದೆಯ
ನಿಳಯವನು ಸಾರಿದಳು ಬಳಿಕಾ
ನಳಿನಮುಖಿಯಿಂದಾಯ್ತು ನಳಭೂಪತಿಗೆ ನಿಜಧರಣಿ [1] ॥ ೭

ಆತನಾಪತ್ತದು ಮಹೀಪತಿ
ಗೀತಳೋದರಿಸಹಿತ ತನ್ನೀ
ಭ್ರಾತೃಜನಸಹಿತೀಮಹಾಮುನಿಮುಖ್ಯಜನಸಹಿತ ।
ಕಾತರಿಸುತಿಹೆ ನಿನ್ನವೋಲ್ ವಿ
ಖ್ಯಾತರಾರ್ಯೆ ಲೋಕದೊಳಗೆಂ
ದಾತಪೋನಿಧಿ ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಧರ್ಮನಂದನನ ॥ ೮

* ನಳಮಹೀಪತಿ ಯಶ್ವಹೃದಯವ
ತಿಳಿದು ಋತುಪರ್ಣನಲಿ ಮರಳಿಯೆ
ಗೆಲಿದನಾಪುಷ್ಕರನ ವಿದ್ಯಾಬಲದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ ।
ಗೆಲಿದು ಕೌರವಶಕುನಿಗಳು ನಿ
ನ್ನಿಳೆಯ ಕೊಂಡರು ಮರಳಿ ಜೂಜಿಂ
ಗಳುಕಬೇಡೆಂದಕ್ಷಹೃದಯವ ಮುನಿಪ ಕರುಣಿಸಿದ ॥ ೯

---

1 ರಾಜ್ಯ, ಚ.

* ನಳಮಹೀಪತಿ ಯಕ್ಷಹೃದಯವ
ತಿಳಿದು ಋತಪರ್ಣನಲಿ ಕಾಲವ
ಕಳೆದು ಗೆಲಿದನು ಪುಷ್ಕಳನ ವಿದ್ಯಾತಿಮಹಿಮೆಯಲಿ, ಚ. ।

ಬಱಿಕ ರೋಮಶಸಹಿತನೃಪಕುಲ
ತಿಲಕ ಬಂದನಗಸ್ತ್ಯನಾಶ್ರಮ
ದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನು ಪಾಳೆಯವನಾಮುನಿಯ ಚರಿತವನು ।
ತಿಳುಹಿದನು ರೋಮಶನು ವೃತ್ರನ
ಕಲಹಕೆಂದು ದಧೀಚಿ ಮುನಿಪತಿ
ಯೆಲುವನಮರರು ಬೇಡಿದುದನಱುಹಿದನು ಜನಪತಿಗೆ ॥ ೧೦

ಆಮುನಿಯ ಕಂಕಾಳದಲಿ ಸು
ತ್ರಾಮ ಕೊಂದನು ವೃತ್ರನನು ಬಱಿ
ಕಾಮಹಾದಾನವರು ರಕ್ಕಸಕೋಟಿಜಲಧಿಯಲಿ ।
ಭೀಮಬಲರಡಗಿದರು ಬಂದೀ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನಾಶ್ರಮ
ದಾಮುನೀಂದ್ರರ ತಿಂದರವರು ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ॥ ೧೧

ಚ್ಯವನನಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೂಱನು
ತಿವಿದು ಭಾರದ್ವಾಜನಾಶ್ರಮ
ಕವರು ಮುನಿದೆಪ್ಪತ್ತನುಂಗಿದರೇನನುಸುರುವೆನು !
ದಿವಿಜರಿತ್ತಲಗಸ್ತ್ಯನನು ಪರು
ಠವಿಸಿದರು ಸಾಗರವನಾಮುನಿ
ಹವಣಿಸಿದ ಜಠರದಲಿ ಕೊಂದರು ಸುರರು ದಾನವರ ॥ ೧೨

ಸಗರಸುತಚರಿತವನು ಕಪಿಲನ
ದೃಗುಶಿಖಿಯಲುರಿದುದನು ಬಱಿಕವ
ರಿಗೆ ಭಗೀರಥನಿೞುಹಿದಮರನದೀಕಥಾಂತರವ ।
ವಿಗಡಮುನಿ ಯಿಲ್ವಲನ ವಾತಾ
ಪಿಗಳ ಮರ್ದಿಸಿ ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಹ
ಬ್ಬುಗೆಯ ನಿಲಿಸಿದಗಸ್ತ್ಯಚರಿತವ ಮುನಿಪ ವಿವರಿಸಿದ ॥ ೧೩

ಬಱಸಿಡಿಲ ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ ಪರ್ವತ
ಬಿಱಿಯೆ ಬಲುಗತ್ತಲೆಯು ಬಿಂಕಕೆ
ನರರ ಕಣ್ಮನ ಹೂಳ್ ತೂಳಿತು ಮೞೆ ಮಹೀತಳವ ॥ ೨೧

ಮರನ ಮರ ತಕ್ಕೈಸಿದುವು ಕುಲ
ಗಿರಿಯು ಗಿರಿ ಮುಂಡಾಡಿದುವುತೆರೆ
ತೆರೆಗಳಲಿ ತೆರೆ ತಿವಿದಾಡಿದುವು ಸಾಗರದ ಸಾಗರದ ।
ಧರಣಿ ಕದಡಲು ಸವಡಿಯಡಿಕಿಲು [1]
ಜರಿಯದಿಹುದೇ ಜಗದ ಜೋಕೆಗೆ [2]
ಹರಿಗೆ ಹೇೞೆನೆ ಬೀಸಿದುದು ಬಿಱುಗಾಳಿ ಬಿಱುಸಿನಲಿ ॥ ೨೨

ಕೆದಱಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಮೞೆಯೊಳು
ಹುದುಗಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಕಣಗಿಲು
ಕದಳಿಗಳ ಮುಱಿಗೊಂಡುದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರಿದು ।
ಬೆದಱಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಕರಕರ
ದೊದಱುತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಬಲು ಮೞೆ
ಸದೆದುದಿವರನು ಸೇಡಿಗೊಂಡುದು ಜನದ ಸುಮ್ಮಾನ [3] ॥ ೨೩

ಬಗೆದು ಹೊಕ್ಕರು ಮೆಳೆಗಳನು ಮಿಂ
ಚುಗಳ ಕಣ್ಬೆಳಗಿನಲಿ ದಾರಿಯ
ತೆಗೆತೆಗೆದು ಸಾಱಿದರು ಸಂದಣಿ ನರನ ಹೆಮ್ಮರನ ।
ಬಿಗಿದ ರೋಮದ ಹುದಿದ ಕೈಗೊ
ಪ್ಪಿಗಳ ನಡುಕದ ಮೈಯ್ಯ ಕಡು ಸೇ
ಡುಗಳ ಶೀತದ ಸಕಲಜನ ಹುದುಗಿದುದರಣ್ಯದಲಿ ॥ ೨೪

---

1 ಧರಣಿಗಿಕ್ಕಿದಿಳಿಂಪನಡಕಿಲು, ಚ. 2 ಜೋನಕೆ, ಚ,

3 ಸಕಲಜನನಿಕರ, ಖ.

ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿ ಬಲುಗ
ತ್ತಲೆಯ ಝಳಪಿಸೆ ಘೋರವಿಪಿನ
ದೊಳಳಿಕುಲಾಳಕಿ ಬಂದಳೊಬ್ಬಳೆ ಮಡೆಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ।
ಬಲಿದು ಮೈ ನಡುನಡುಗಿ ಹಲುಹಲು
ಹಳಚಿ ನನೆದಳು ವಾರಿಯಲಿ ತನು
ಹಳಹಳಿಸಿ ಬೞಲಿದಳು ಚರಣದ ಹೊನಲ ಹೋರಟೆಗೆ ॥ ೭೫

ಆಗ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಪಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು
ಹುಡಕಿ ಆದರಿಸಿದುದು.

ಎಡಹುವೆರಳಿನ ಕಾಲಮುಳುಗಳ
ಕಡುವಡೆಯ ಘಾಟಳಿಪಗಾಳಿಯ
ಸಿಡಿಲುಮಿಂಚಿನ ಘಲ್ಲಣೆಯ ಘೋರಾಂಧಕಾರದಲಿ ।
ಒಡನೆ ಮಾನಿಸರಿಲ್ಲ ಕರೆದರೆ
ನುಡಿವರಿಲ್ಲ ಕರದ್ವಯದಿ ತಡ
ವಿಡುತ ಪೈಸರದೊಳಗೆ ಸೂಸಿತು ಮೈ ಮಹಾಸತಿಯ ॥ ೭೬

ಗಾಳಿಗೊಱಗಿದ ಕದಳಿಯಂತಿರೆ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಘಟ್ಟುಗೆಡೆದಳು
ಮೇಲುಸುರ ಬಲುಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದಚೇತನವ ।
ಬಾಲೆ ಯಿರೆ ಬೆಳಗಾಯ್ತು ತೆಗೆದುದು
ಗಾಳಿ ಬಿಱುವಡೆ ಭೀಮನಕುಲರ್
ಪಾಲರಱಸಿದರೀಕೆಯನು ಕಂಡವರ ಬೆಸಗೊಳುತ ॥ ೭೭

ಬರುತ ಕಂಡರು ಬಟ್ಟೆಯಲಿ [1] ನಿ
ರ್ಭರದ ಮೂರ್ಛಾಮೋಹಿತಾಂತಃ
ಕರಣೆಯನು ಹಾ ಯೆನುತ ಬಿದ್ದರು ಪವನಜಾದಿಗಳು ।

1 ಹೊದೆಯೊಳಗೆ, ಕ, ಖ.

ದುರ್ಗವಿದೆ ನಮ್ಮಂಘ್ರಿ ಶಕ್ತಿಯು
ನುಗ್ಗಿ ಬೀತುದು ಸಾಹಸಿಗ ನೀ
ನಗ್ಗಳೆಯುರಿದೆ ನಿನ್ನವರು ಪಡಿಗಿ [1] ರಿಗಳಾಗಿರಿಗೆ |
ಹುಗ್ಗಿಗರ ಹೆಗಲೇಱಿಸೊಂದೇ
ಲಗ್ಗೆಯುಲಿ ಹಾಯ್ಸನೆ [2] ಹಸಾದದ
ಮೊಗ್ಗೆಗೈಗಳ ದನುಜ ತಗ್ಗಿದನರಸನಿದಿರಿನಲಿ || ೩೬

ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಸರ್ವರನ್ನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಕರೆತಂದುದು.

ಹೊತ್ತನರಸನನರಸನನುಜರ
ನೆತ್ತಿದನು ನೃಪನರಸಿಯುನು ಬೞಿ
ಕೆತ್ತಿ ಕೈವೀಸಿದನು ಭಟರಿಗೆ ತೋಱಿ ಪರಿಜನವ |
ಹೊತ್ತರನಿಬರನಸುರಭಟರೊ
ತ್ತೊತ್ತೆಯಾದುದು ಬೆನ್ನಿನಲಿ ಬಿಗಿ
ದೆತ್ತಿ ಹಾಯ್ದರು ಮುಗಿಲಧಟ್ಟಿನ ಪರಿಯು ಜೋಡಿಯುಲಿ || ೩೭

ಅಸುರದೇಹಸ್ಪರ್ಶವಸವಂ
ಜಸವಲಾ ತನಗೆನುತ ಮುನಿರೋ
ಮಶನು ಗಗನೇಚರರ ಗತಿಯುಲಿ ಬಂದನಿವರೊಡನೆ |
ವಿಷಮಗಿರಿಕಾನನಕದಧ್ವ
ಪ್ರಸರವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಹೊದ್ದಿದ
ರೆಸೆವನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮವರತಪೋವನವ || ೩೮

ಅಲ್ಲಿ ಯಖಿಳರುಷಿವ್ರಜವು ಭೂ
ವಲ್ಲಭನನಾತಿಥ್ಯಪೂಜಾ
ಸಲ್ಲಲಿತಸಂಭಾವನಾಮಧುರೋಕ್ತಿರಚನೆಯುಲಿ |

---

1 ಲಜ್ಜೆ, ಚ,   2 ನಡಸೆನೆ, ಚ,

ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಸಕಲಮುನಿಜನ
ವೆಲ್ಲವನು ಮನ್ನಿಸಿದನಾವನ
ದಲ್ಲಿ ನೂಕಿದನೆಂಟುದಿನವನು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೯

* ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯು ರಮಣನೆಂದು ಸ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಮುನಿನಿಕರಸಹಿತಾ
ಕಾಲದವಧಿಯು ಕಡೆಯು ಹಾಯ್ತ್ಸುತ ಭೂಪನಿಂತಿರ್ದ ।
ಮೇಲೆ ಮೇಲೈತರುವ ಶುಭಕರ
ಕಾಲನೋಡುತ ಮುದಿತಸದ್ದ್ವಿಜ
ಜಾಲ ನೈತಂದಂದು ನೆನೆದನು ವೀರನಾರಣನ ॥ ೪೦

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಕಂಡನಡವಿಯೊಳನಿಲಜನನಾ
ಖಂಡಲನ ತನುಜನ ಪತಾಕಾ
ದಂಡದಲಿ ನಿಲುವಂತೆ ವರವನು ಪಡೆದನಾ ಭೀಮ ॥

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೌಗಂಧಿಕ ಪುಷ್ಪದ ವಾಸನೆಯನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿ ವಿಸ್ಮಿತಳಾದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮ
ಕೂಲವತಿಗಳ ನಂದನದ ನಿರ್ಮಲಸರೋವರದ ।

* ೪೦ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕವು ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೇಳಿಕೆಯ ನವಿಲುಗಳ ತುಂಬಿಯ
ಮೇಳವದ ಗೀತದ ವಿನೋದದ
ಲಾಳಿದರು ವನವಾಸಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನು ಸೊಗಸಿನಲಿ ‖ ೧
ಪರಮಧರ್ಮಶ್ರವಣಸೌಖ್ಯದೊ
ಳರಸನಿರೆ ಬದರಿಯಲಿ ಪೂರ್ವೋ
ತ್ತರದ ದೆಸೆವಿಡಿದೆಸೆದತಿಶಯಗಂಧಬಂಧುರದ ।
ಭರಣಿ ಮನ್ಮಥ ಪ್ರೋತವಣಿಜನ
ತರಣಿ ತರುಣಭ್ರಮರಸೇವಾ
ಸರಣಿಯೆನೆ ಸುಳಿದುದು ಸಮೀರಣನಾಮಹಾದ್ರಿಯಲಿ ‖ ೨
ಸರಸಸೌಗಂಧಿಕದ ಪರಿಮಳ
ಭರದ ಭಾರವಣೆಯಲಿ ತಿಳಿಗೊಳ
ನುಋಬುದೆಱೆಗಳ ತಿಷಿಗುಳಿನ ತುಂತುರುತುಷಾರದಲಿ ।
ಮೊಱೆದುಲಿವ [1] ಮಱಿದುಂಬಿಗಳ ಮೋ
ಹರದ ಮೋಡಾಮೋಡಿಯಲಿ ಡಾ
ವರಿಸಿತೈದಿಂದ್ರಿಯದಲೊಂದಿರೆ ಸಕಲಮುನಿಜನವ ‖ ೩
ಮೇಲುತರದತಿಪರಿಮಳದ ವೈ
ಹಾಳಿಯಲಿ ಸಲೆ ಬೀದಿವರಿದು ಆ
ಡಾಳಿಸುವ ಸೊಗಸಿನಲಿ ಸೊಂಪಾದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ।
ಸೋಲಿಸಿತಲಾ ಚಿತ್ತೆಯಲಿ ಸಂ
ಪಾಳಿಸಿದ ಸೌಗಂಧವಿನ್ನು ವಿ
ಶಾಲಪದ್ಮವದೆಂತುಟೆನುತವೆ ತೂಗಿದಳು ಶಿರವ ‖ ೪

ಆಪುಷ್ಪವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು.

ಅರಸನಲಿ ಮೋಹ ನಕುಲಸಹದೇ
ವರಲಿ ತನ್ನ ಮನೋರಥಕೆ ವಿ
ಸ್ತರಣವಾಗದು ನುಡಿವೊಡಿಲ್ಲರ್ಜುನ ಸಮೀಪದಲಿ ।

1 ಮೊರೆದೊಗುವ, ಚ.

ಅರಿಭಯಂಕರ ಭೀಮ ನೇ ಗೋ
ಚರಿಸುವನಲಾ ಯೆನುತಲಾತನ
ಹೊರೆಗೆ ಬಂದಳು ನಗುತ ನುಡಿದಳು ಮಧುರವಚನದಲಿ ॥ ೫

ಹಿರಿದು ಸೊಗಸಾಯ್ತು ನಗಪೂರ್ವದ
ಪರಿಮಳದ ಕೇಳಿಯಲಿ ನೀವಾ
ಸರಸಿಜವ ತಂದಿತ್ತು ತನ್ನ ಮನೋಗತವ್ಯಥೆಯ ।
ಪರಿಹರಿಪುದೆನಲಬುಜವದನೆಯ
ಕುರುಳನುಗುರಲಿ ತಿದ್ದಿದನು ತ
ತ್ಸರಸಿಜವ ತಹೆನೆನುತ ಕೊಂಡನು ನಿಜಗದಾಯುಧವ ॥ ೬

ಭೀಮಸೇನನು ಹೊರಟಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಾದ ಚಿತ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.

ಬಿಗಿದ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನು ಹೊನ್ನಾ
ಯುಗದ ಖಡ್ಗಶರಾಸನವ ಕೊಂ
ಡಗಧರನ ನೆನೆದನಿಲಸುತ ಹೊಱಮಂಟನಾಶ್ರಮವ ।
ಬಿಗಿದು ಹೊಕ್ಕನರಣ್ಯವನು ಬೊ
ಬ್ಬೆಗಳ ಬಿರುದಿನ ಬಾಹುಸತ್ವದ
ವಿಗಡಭೀಮನ ಕಾಲ್ದುಳಿಗೆ ಕಂಪಿಸಿತು ವನನಿವಹ ॥ ೭

ಒದಱಿದರೆ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದ
ಲುದುರಿದುವು ಹೆಗ್ಗುಂಡುಗಳು ಮುಱಿ
ದೊದೆಯೆ ಬಿದ್ದುವು ಬೇಱುಸಹಿತ ಮಹಾದ್ರುಮಾಳಿಗಳು ।
ಗದೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ ಗಂಡಶೈಲವೊ
ಕದಳಿಗಳೊ ತಾವಱಿಯೆವುಬ್ಬಿದ
ಮದಮುಖನ ಹುರಿಮುಸಕ ಮುಱಿದುದು ಗಿರಿತರುವ್ರಜವ ॥ ೮

ಮುಡುಹು ಸೋಂಕಿದೊಡಾಮಹಾದ್ರಿಗ
ಳೊಡನೆ ತೋರಹತರು ಕೆಡೆದುವಡಿ
ಯಿಡಲು ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ತಗ್ಗಿದುದು ನೆಲಸಹಿತ ಹೆದ್ದಮರು ।

ಒಡೆದುದಿಳೆ ಬೊಬ್ಬಿರಿತಕೀತನ
ತೊಡೆಯ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾಱಿದುವು ಕಿಱು
ಗಿಡುಮರಂಗಳು ಮೀಱಿ ನಡೆದನು ಭೀಮನಡವಿಯಲಿ ॥ ೯

ಹುಲಿ ಕರಡಿ ಕಾಡಾನೆ ಸಿಂಹಾ
ವಳಿಗಳೀತನ ದನಿಗೆ ಯೋಜನ
ದಳವಿನಲಿ ಹಾಯ್ದೋಡಿದುವು ನೋಡುತ್ತ ಮುಱಿಮುಱಿದು ।
ಹೆಱುವು ತಳಪಟವಾಯ್ತು ದಿಗ್ಗಜ
ತುಱಿದ ಬಾಳೆಯ ಬನದವೊಲು ವೆ
ಗ್ಗಳೆಯನೈ ಕಲಿಭೀಮ ನಡೆದನು ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ ॥ ೧೦

ಬಿರಿದುವದ್ರಿಗಳನಿಲಸುತನು
ಬ್ಬರಿದ ಬೊಬ್ಬೆಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಮೃಗತತಿ
ಶರಭಶಾರ್ದೂಲಂಗಳಿಲ್ಲ ವಿಲೋಚನಾಂತ್ಯದಲಿ ।
ಮರಗಿರನ ಮೃಗಗಿಗನ ಪಾಡೇ
ನರಸ ಭೀಮನ ದನಿಗೆ ಬೆಚ್ಚದೆ
ಗಿರಿಗುಹೆಗಳೇ ಮಲೆತು ನಿಂದುವು ದನಿಗೆ ದನಿಗೊಡುತ ॥ ೧೧

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹನುಮಂತನು ಆಲೋಚಿಸಿದುದು.

ಆಮಹಾದ್ರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ ನಿ
ಸ್ಸೀಮಕದಳೀಷಂಡದಲಿ ರಘು
ರಾಮನಾಮಸುಧಾಭಿಷೇಕಸಮಗ್ರ ಸೌಖ್ಯದಲಿ ।
ಭೀಮವಿಕ್ರಮನಿದ್ದ ನೀಯು
ದ್ದಾಮಸಿಂಹಧ್ವನಿಗೆ ನಿದ್ರಾ
ತಾಮಸದ ತನಿಮದವಡಗೆ ಕಣ್ದೆಱೆದನಾಹನುಮ ॥ ೧೨

ಏನಿದೆತ್ತಣ ರಭಸ ವೀಗಿರಿ
ಸಾನುವಿದಮಾನುಷವಿಹಾರ
ಸ್ಥಾನವಿವನಾರೋ ಮಹಾದೇವಪ್ರಚಂಡನಲ ।

ಈನಿನದ ನವ್ಮೃಂದಿನಗ್ಗದ
ವಾನರರ ಗರ್ಜನೆಗೆ ಗುರುವಾ
ಯ್ತೇನನೆಂಬೆನೆನುತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಿಡುಕಿದನು ಹನುಮ ॥ ೧೩

ಆಗ ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುದು.

ನಿಱೆನಿಱಿಲುನಿಱಿಲೆನುತ ಹೆಮ್ಮರ
ಮುಱಿದುದಾತನ ರೋಮ ಸೋಂಕಿನ
ಲಿಱಿಕಿಲಾದುದು ಧರಣಿಯುನಿಲಜ ಮುಱಿದ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ।
ಉಱುವೆಬಾಲವ ಬೆಳಸಿ ದಾರಿಯು
ತೆಱಹುಗೊಡದೆಡೆಯೊಡ್ಡಿ ಮನುಜನ
ಮುಱುಕವನು ತಾ ಕಾಂಬೆನಿನ್ನೆನುತಿರ್ದನಾಹನುಮ ॥ ೧೪

ಭೀಮಸೇನನ್ನು ಕುರಿತು ಹನುಮಂತನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಮುಱಿಯದಂತಿರೆ ಲಘುವಿನಲಿ ಹೆ
ಮ್ಮರನನೊಯ್ಯನೆ ನೆಮ್ಮ ಕುಳ್ಳಿ
ರ್ದರಿದಿಶಾಪಟನು ನುಡಿಸಿದನು ಪವಮಾನನಂದನನ ।
ಬರವಿದೆಲ್ಲಿಗೆ ಮರ್ತ್ಯನೋ ಖೇ
ಚರನೊ ದೈತ್ಯನೊ ದಿವಿಜನೋ ಕಿ
ನ್ನರನೊ ನೀನಾರೆಂದು ಭೀಮನ ನುಡಿಸಿದನು ಹನುಮ ॥ ೧೫

ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಮಸೇನನ ಉತ್ತರ.

ನಾವು ಮರ್ತ್ಯರು ದೂರದಲಿ ರಾ
ಜೀವಗಂಧಸಮೀರಣನ ಸಂ
ಭಾವನೆಗೆ ಸೊಗಸಿದಳು ಸತಿಯಾಕೆಯ ಮನೋರಥದೆ [1] ।
ತಾವರೆಯ ತಹೆನೆನುತ ಸಿಂಹಾ
ರಾವದಲಿ ವಿಕ್ರಮಿಸೆ ವಿಗಡನ
ಡಾವರವ ಬಲುಬಾಲ ತಡೆದುದು ಪವನಜನ ಪಥವ ॥ ೧೬

1 ವಚಸ್ಸಿನಲಿ, ಚೆ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಬಾಲವನ್ನು ತೆಗೆಯೆಂದು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ಗದೆಯ ಮೊನೆಯಲಿ ನೂಕಿದನು ರೋ
ಮದಲಿ ಚಲಿಸದ ಬಾಲ ನೋಡಿದ
ನಿದು ವಿಚಿತ್ರವಲಾ ಯೆನುತ ನುಡಿಸಿದನು ಕಪಿವರನ ।
ಒಡೆದುವದ್ರಿಗಳೆಷ್ಟವೆನ್ನಂ
ಗದಲಿ ತಾ ಬಲ್ಲಿದನು ಬಾಲದ
ಕದವ ತೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಲೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿದನಾಭೀಮ ॥ ೧೭

ನೀವು ನೂಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರೆಂದು ಹನುಮಂತನ ಉತ್ತರ.

ನೀವು ಬಲ್ಲಿದರಿದಕೆ ಸಂಶಯ
ವಾವುದಲ್ಲದೊಡೀಮದದ್ವಿಭ
ವೀವಿಹಗಕುಲವೀಮೃಗವ್ರಜವಂಜುವುವೆ ನಿಮಗೆ ।
ನಾವು ವೃದ್ಧರು ನಮ್ಮ ಬಾಲವ
ನಾವು ಹದುಳಿಸಲಾರೆವೀಗಳು
ನೀವು ತೊಲಗಿಸಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡುವುದೆಂದನಾಹನುಮ ॥ ೧೮

ಐಸಲೇ ತಪ್ಪೇನೆನುತ ತನೆ
ಗೇಸು ಬಲುಹುಂಟೈಸರಲಿ ಕ
ಟ್ಟಾಸುರದಲೌಕಿದನು ಬಾಲವನೊದಱ ಬೊಬ್ಬಿಱದು ।
ಗಾಸಿಯಾದನು ಪವನಸುತನೆ
ಳ್ಳೈಸು ಮಿಡುಕದು ಬಾಲವೂರ್ಧ್ವ
ಶ್ವಾಸಲಹರಿಯ ಲಡಿಗಡಿಗೆ ಲಟಕಟಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥ ೧೯

ತೆಗೆದು ನಿಂದನು ಭೀಮ ಹೊಯ್ವು
ಳ್ಗಗಳ ತಲ್ಲಣವಡಗಲೊಳತಾ
ಳಿಗೆಗೆ ಕವಳವ ನೂಕಿದನು ಕರ್ಪೂರದ ಹಳುಕುಗಳ ।

ಡಗೆ ಮರಳೆ ಮರುವಲಗೆಗೌಡೊ
ತ್ತುಗಳ ಬಲಿದವಯುವದ ಸತ್ರಾ
ಣಿಗಳ ದೇವನು ತಾವುರಿಯಲೊದಗಿದನು ಬಾಲದಲಿ ॥ ೨೦

ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಬಾಲವು ಹಾಗೆ ಇರಲು
ಭೀಮನ ಚಿಂತೆ.

ಮಿಡುಕಿದುದು ಮಹಿಯಿಂದ ಭೀಮನ
ಮಿಡುಕು ನಿಂದುದು ಬಾಲದಲಿ ತುದಿ
ನಡುಗದನಿಲಜನಂಗವಟ್ಟದ ಕಡುಹು ಕಂಪಿಸದು ।
ತೊಡಕಿ ಕೆಟ್ಟುದು ಕಾರ್ಯದುರ್ಲಭ
ನೊಡನೆ ಭಂಗವ್ಯಾಪ್ತಿ ತನ್ನನು
ಸುಡಲೆನುತ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಮಮ್ಮಲ ಮಱುಗಿದನು ಭೀಮ ॥ ೨೧

ಈತ ಕಪಿರೂಪಿನಸುರೇಂದ್ರನೊ
ಭೂತನಾಥನೊ ಮೇಣು ವಿಮಲ
ತ್ರೇತೆಯಲಿ ದಶಮುಖನ ಹಾಣಾಹಾಣಿಗಳ ಕಪಿಯೊ ।
ಏತೆರವೊ ನಮ್ಮಬ್ಬುಟೆಗಳಿಂ
ದೀತ ಗೆಲಿದನು ಬಾಲದಲಿ ಸ
ತ್ವಾತಿಶಯವಿನ್ನೀತಗೆಂತುಟೊ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೨೨

ಆಗ ಹನುಮಂತನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಭೀಮ ಗಡ ತಾನೌಕಿ ನಿರಲು
ದ್ದಾಮಬಾಲದ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯದು
ರೋಮತತಿ ಮಸೆಗಾಣಿಸಿದುವೆನ್ನುತ್ತಮಾಂಗದಲಿ ।
ಈಮನುಷ್ಯಶರೀರವಪಜಯ
ಧಾಮವಲ್ಲಾ ಹರ ಹರಾ ನಿ
ಸ್ಸೀಮಕಪಿ ನೀನಾರೆನುತ ಪವನಜನ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೨೩

ನಾವು ವಾನರರಟವಿಯಲಿ ಫಲ
ಜೀವಿಗಳು ನಿಸ್ಸತ್ವರಿಲ್ಲಿಯ
ತಾವೆ ಬಿಡಲನ್ಯತ್ರಗಮನತ್ರಾಣವಿಲ್ಲ ಮಗೆ ।

ಹಾಗೆಯೇ ಹನುಮಂತನು ಕೇಳಿದುದು.

ನೀವು ದಿಟವಾರ್ಯೆ ಮಹಾಸಂ
ಭಾವಿತರು ಸುರನರಭುಜಂಗರ
ಲಾವಕುಲ ನಿಮಗೆಂದು ಭೀಮನ ನುಡಿಸಿದನು ಹನುಮ ॥ ೨೪

ಭೀಮಸೇನನ ಉತ್ತರ.

ಮನುಜರಾವ್ ಸೋಮಾಭಿಕುಲದಲಿ
ಜನಿಸಿದನು ವರಪಾಂಡುವಾತನ
ತನುಜರಾವ್ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾರ್ಜುನಭೀಮಯಮಳರಲೆ ।
ಬನಕೆ ಬಂದೆವು ನಮ್ಮ ದಾಯಾ
ದ್ಯನ ವಿಕಾರದ್ಯೂತಕೇಳೀ
ಜನಿತಕಿಲ್ಬಿಷದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭ್ರಂಶವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೨೫

ಬೞಿಕ ಸೌಗಂಧಿಕನ ಪವನನ
ಬೞಿವಿಡಿದು ನಾ ಬಂದೆನೆಮ್ಮಯ
ಲಲನೆ ಕಾಮಿಸಿದಳು ಸಹಸ್ರದಳಾಬ್ಜದರುಶನವೆ ।
ತಿಳಿಯಲಿದು ವೃತ್ತಾಂತ ನೀನ
ಸ್ಖಲಿತಬಲ ನೀನಾರು ನಿನ್ನನು
ತಿಳುಹಬೇಕು ಮಹಾತ್ಮ ಕಪಿ ನೀನೆನುತ ಕೈಮುಗಿದ ॥ ೨೬

ಹನುಮಂತನ ಉತ್ತರ.

ನಾವು ಹಿಂದಣ ಯುಗದ ರಾಘವ
ದೇವನೋಲೆಯಕಾಱರಾಸು
ಗ್ರೀವಮಿತ್ರರು ಪವನನಿಂದಂಜನೆಗೆ ಜನಿಸಿದೆವು ।

ನಾವು ನಿಮ್ಮೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ಸಂ
ಭಾವಿಸಿತು ನಮ್ಮಿಷ್ಟವೆನೆ ನಗು
ತಾವೃಕೋದರನೆಱಗಿದನು ಕಲಿಹನುಮನಂಘ್ರಿಯಲಿ ॥ ೨೭

ಆಗ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು.

ಜರುಗಿನಲಿ ಜಾಂಬೂನದದ ಸಂ
ವರಣೆಕಾಱಂಗೆಡೆಯೊಳಿರ್ದುದು
ಪರಮನಿಧಿ ಮೆಯ್ಪುಪ್ರೂತು ಪುಣ್ಯೋದಯದ ಫಲವೆನಗೆ ।
ಸರಸಿ ಯೆತ್ತಲು ಗಂಧವೆತ್ತಲು
ಬರವಿದೆತ್ತಣದೆತ್ತ ಘಟಿಸಿದು
ದರರೆ ಮಾರುತಿ ತಂದೆ ನೀನೆಂದೆನುತ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ॥ ೨೮

ಹಿರಿಯರೆನಗಿಬ್ಬರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಧರಣಿಪತಿ ನೀನೊಬ್ಬ ರೈಯ್ಯಂ
ದಿರುಗಳಿಬ್ಬರು ಮಾರುತನು ನೀನೊಬ್ಬನಿಂದೆನಗೆ ।
ಗುರಗಳಿಬ್ಬರು ಬಾದರಾಯಣ
ಪರಮಋಷಿ ನೀನೊಬ್ಬನೆಂದುಪ
ಚರಿಸಿದನು ಪವಮಾನನಂದನನಂಜನಾಸುತನ ॥ ೨೯

ತೀದುದೆಮಗೆ ವನಪ್ರವಾಸದ
ಖೇದವರ್ಜುನನಗಲಿಕೆಯ ದು
ರ್ಭೇದವಿಷದಿಂದಿೞಿದು ಹೋದುದು ಹರ ಮಹಾದೇವ ।
ಹೋದರಾಜ್ಯಭ್ರಂಶ ಬಹಳವಿ
ಷಾದ ಬೀತುದು ನಿಮ್ಮ ಕಾರು
ಣ್ಯೋದಯವು ನಮಗಾಯ್ತಲಾ ಚರಿತಾರ್ಥರಾವೆಂದ ॥ ೩೦

ಭೀಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿ.

ಲಲಿತವಚನಕೆ ನಿನ್ನ ಭುಜದ
ಗ್ಗಳಿಕೆಗಾ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಹಿಮಕರ
ಕುಲಪವಿತ್ರರು ಜನಿಸಿದರಲಾ ಪಾಂಡುಜಠರದಲಿ ।

ಗೆಲವು ನಿಮಗಹಿತರಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಕೆಲವುದಿವಸಕೆ ಕಾಂಬಿರಿಮಗೆಯು
ಫಲಿಸಿತೀದಿನವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಹನುಮಂತ ॥ ೩೧

ಸಮುದ್ರತರಣದ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ಭೀಮನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅಂಜುವೆನು ಬಿನ್ನಹಕೆ ಬಾಂಧವ
ವೆಂಜಿಕೆಯು ನಭಕೊತ್ತುತಿದೆ ಕೇ
ಳಂಜನಾಸುತ ತನ್ನ ಸಲಿಗೆಯು ಮಾತ ಸಲಿಸುವೊಡೆ ।
ಅಂಜದೆಂಬೆನು ದನುಜಪುರಕೆ ಧ
ನಂಜಯನ ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಖಳರನು
ಭಂಜಿಸಿದ ಸಾಗರವ ದಾಂಟಿದ ರೂಪು ತೋಱೆಂದ ॥ ೩೨

ಈಯುಗದ ಗುಣಧರ್ಮವಾತ್ರೇ
ತಾಯುಗದವರಿಗೈದದಾತ್ರೇ
ತಾಯುಗವು ಸರಿಯಲ್ಲ ಕೃತಯುಗದೇಕದೇಶದಲಿ ।
ಆಯುಗದಲಾಮನುಜರಾಸ
ತ್ವಾಯುವಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾತರು
ವಾಯುಯುಗದಲಿ ಸಲ್ಲದೆಂದನು ನಗುತ ಹನುಮಂತ ॥ ೩೩

ಕೃತಯುಗದವರು ತ್ರೇತೆಯವರಿಂ
ದತಿಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತರವರದು
ಭುತಬಲರು ತ್ರೇತೆಯವರಿಂ ದ್ವಾಪರಸ್ಥಿತಿಗೆ ।
ವಿತತಸತ್ವರು ಕಲಿಯುಗದ ದು
ರ್ಮತಿಮನುಷ್ಯರಿಗವರು ಕ್ಷೀಣಾ
ಕೃತಿ ಕಣಾ ಯುಗಧರ್ಮ ಕೃತವೊದಲಾಗಿ ಕಲಿಯುಗಕೆ ॥ ೩೪

ಹೀನಸತ್ವರು ಸತ್ಯಧರ್ಮ ವಿ
ಹೀನರರ್ಥಪರಾಯಣರು ಕುಜ
ನಾನುರಕ್ತರು ವಿಮಲವರ್ಣಾಶ್ರಮವಿದೂಷಕರು ।

ದಾನಿಗಳು ದುಷ್ಪಾತ್ರದಲಿ ಗುಣ
ಮೌನಿಗಳು ಗರ್ವಿತರು ಮಿಥ್ಯಾ
ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಲಿಯುಗದ ಮನುಜರು ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೫

ಅದಱಿನೀದ್ವಾಪರದ ಕಡೆಯು
ಳ್ಳುದಿತಮಾನುಷ ಧರ್ಮಸಂಶಯ
ವಿದಱೊಳೆಮ್ಮಯ ರೂಪು ಗೋಚರವಲ್ಲ ಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ।
ಇದು ನಿಧಾನವು ಭೀಮ ಯೆನೆ ತ
ತ್ಪದಯುಗಕೆ ಮಗುಟೆಱಗೆ ನಿರ್ಬಂ
ಧದಲಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಲೆಮ್ಮನು ತೋಱಬೇಕೆಂದ[1] ॥ ೩೬

ಆರೂಪವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹನುಮಂತನು ತೋರಿಸಿದುದು.

ಆದೊಡಿನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೆನುತ ನಿ
ನಾದದಲಿ ನೆಲ ಬಿಱಿಯೆ ಬಾಲದ
ವೀದಿವರಿ ಬಾಸಳಿಸೆ ಘನನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವ ।
ಮೇದಿನಿಯು ಹೊಱಕಾಱರಳ್ಳದೆ
ಯಾದರಳುಕಿದುವದ್ರಿಗಳು ಸ
ಪ್ತೋದಧಿಗಳುಕ್ಕಿದುವೆನಲು ಹೆಚ್ಚಿದನು ಹನುಮಂತ ॥ ೩೭

ಮೇರುವಿನ ತಪ್ಪಲಲಿ ಬಳೆದ ಬ
ಲಾರಿಚಾಪವೊ ಮೇಣ್ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ನಾರುಭಟೆಯಲಿ ಜಡಿವ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಣದ ಬಲುಮಿಣಿಯೊ ।
ಬಾರಿಸುವ ಬಲುಬಾಲವಾ ಜಂ
ಭಾರಿಭವನವನಳ್ಳಿಱಿಯೆ ತ್ರಿಪು
ರಾರಿ ಯೊಡ್ಡಿನ ಹೊಳಹಿನಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆದನಾಹನುಮ ॥ ೩೮

1 ರೂಪತೋಱಬೆಂದ, ಚ.

ಆರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮಸೇನನು ಭೀತನಾದುದು.

ನೋಡಿದನು ನಡುಗಿದನು ಕಂಗಳ
ಕೋಡಿಯಲಿ ನೀರೊಜಿಯ ಹರುಷದ
ಝೂಡಿಯಲಿ ಝೊಮ್ಮೆದ್ದು ಮನ ಡೆಂಡೆಣಿಸಿ ಭೀತಿಯಲಿ ।
ಬಾಡಿ ಮೋಱೆಯನೆತ್ತಿ ಕೈಗಳ
ನೀಡಿ ಕೈಯಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಮರಳಿಯೆ
ನೋಡಿ ಶಿವ ಶಿವ ಯೆನುತ ಬೆಚ್ಚಿದನಂದು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೩೯

ಸಾಕುಸಾ ಕಂಜಿದೆನು ಮನುಜರು
ಕಾಕುಬಲರು ನಿಜಸ್ವಭಾವವ
ನೇಕೆ ಬಿಡುವೆವು ತಿಳಿದು ತಿಳಿಯೆವು ಕಂಡೊಡಂಜುವೆವು ।

ಹನುಮಂತನು ಪೂರ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದುದು.

ಸಾಕು ಪೂರ್ವದ ರೂಪಿನಲಿ ನಿ
ರ್ವ್ಯಾಕುಲನ ಮಾಡೆನಲು ಭೀಮನ
ನಾಕಪೀಶ್ವರ ನಗುತ ಮುನ್ನಿನ ರೂಪ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೪೦

ಅಂಜದಿರು ನೀನಿನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ
ನಂಜಲಿಸು ನಾ ಸಲಿಸುವೆನು ನ
ಮ್ಮಂಜನಾದೇವಿಯರು ಕುಂತೀದೇವಿಯಾದರೆಲೆ ।
ರಂಜಕರು ನಾವೆಲ್ಲ ಹೇೞು ಸ
ಮಂಜಸದಲೆನೆ ಭೀಮ ನಗುತ ಧ
ನಂಜಯನ ಟೆಕ್ಕೆಯಕೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯಬೇಕೆಂದ ॥ ೪೧

ಐಸಲೇ ಸಲಿಸಿದೆನೆನುತ ಕಪಿ
ಯಾಸಮಯದಲದೃಶ್ಯನಾಗೆ ವಿ
ಕಾಸವಾದುದು ವಿಸ್ಮಯಕೆ ಪವಮಾನನಂದನನ ।
ಆಸುಗಂಧಿಕಕಮಲವನ ತಾ
ನೇಸುದೂರವೊ ದ್ರುಪದಸುತೆ ತನ
ಗೇಸು ಮುನಿವಳೊ ಯೆನುತ ಮಿಗೆ ಹರಿದನು ವನಾಂತದಲಿ ॥೪೨

ಸರೋವರದರ್ಶನ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಬಟಿಕ ವಿಪಿನಾಂ
ತರವನಂತವ ಕಳೆದು ಬರೆ ಬರೆ
ಸರಸಿಜದ ವೋಹರದ ಮುಂದ್ಯೈತಪ್ಪ ಪರಿಮಳದ ।
ವೊಱೆವ ತುಂಬಿಯು ಥಟ್ಟುಗಳ ತನಿ
ವರಿವ ತಂಪಿನ ತುಱಗಲಿನ ತ
ತ್ಸರಸಿಯನು ದೂರದಲಿ ಕಂಡುಱುಬಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೪೩

ಬಗುಮಿಗೆಯು ಪರಿಮಳದ ಕಂಪಿನ
ತಗಡತೆಕ್ಕೆಯು ಬೀದಿವರಿಗಳ
ಮಗುಳವೊಗ್ಗೆಯು ತಗೆವ ತುಂಬಿಯು ಳಿಯು ಲಗ್ಗೆಗಳ ।
ಹೊಗರ ಹೊರಳಿಯು ಕಿಱುದೆಱೆಯು ನೂ
ಕುಗಳ ತಳಿತ ತುಷಾರಭಾರದ
ಸೊಗಸ ಸೇರಿಸಿ ಮಂದಮಾರುತನಪ್ಪಿದನು ಮಗನ ॥ ೪೪

ಝಳದ ಳಿ ಬಟಕಟಿಸೆ ಮಾರ್ಗ
ಸ್ಖಲಿತಖೇದಸ್ವೇದಬಿಂದುಗ
ಳೊಳಸರಿಯೆ ರೋಮಾಳಿ ಕಾಣಿಸೆ ತೃಷೆಯು ದೆಸೆ ಮುಱಿಯೆ ।
ತಳಿತುದಾಪ್ಯಾಯನವಮನೋರಥ
ಫಲಿಸಿತರಸಿಯು ಹರುಷದರ್ಪಣ
ಬೆಳಗುವುದು ಮರ್ಝುಭಾಪೆನುತ ಭುಲ್ಲವಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥ ೪೫

ಅಲ್ಲಿ ಕುಬೇರಪರಿವಾರಕ್ಕು ಭೀಮಸೇನನಿಗೂ ಸಂವಾದ.

ಸಾರೆ ಬರೆ ಬರೆ ಕಂಡನಲ್ಲಿ ಕು
ಬೇರನಾಳಿದ್ದುದು ತದೀಯಸ
ರೋರುಹದ ಕಾಹಿನಲಿ ಯಕ್ಷರು ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ।
ಸಾರೆ ಚಾಚಿದ ಹರಿಗೆಗಳ ಬಲು
ಕೂರಲಗು ಹೊದೆಯಂಬುಚಾಪಕ
ತಾರಿ ಸಲ್ಲೆಯ ಸಬಳಗಳ ಸೋಪಾನಪಙ್ಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೪೬

ಯೆದ್ದರವರಿದಿರಾಗಿ ಭೀಮನ
ಹೊದ್ದಿದರು ನೀನಾರು ಹದ್ದಿಗೆ
ಬಿದ್ದಿನನೊ ಮೇಣ್ ಮಿತ್ರಭಾವದಲೆಮಗೆ ಬಿದ್ದಿನನೊ ।
ಉದ್ದರುಟುತನ ನಿನ್ನ ಮೋಹಿಯು
ಲಿದ್ದುದೈ ನೀನಾರು ನಿನಗೇ
ನಿದ್ದುದಿಲ್ಲಿ ಯೆನುತ್ತ ನುಡಿದರು ಯಕ್ಷರನಿಲಜನ ॥ ೪೭

ನಾವಲೇ ಕುಂತೀಕುಮಾರರು
ಭೂವಧೂವಲ್ಲಭರು ನಮ್ಮಯ
ದೇವಿಗಾದುದು ಬಯಕೆ ಸೌಗಂಧಿಕಸರೋರುಹದ ।
ತಾವ ಗಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಹುದೀ
ತಾವರೆಯುನೆನೆ ಬಂದೆವಿಲ್ಲಿಗೆ
ನೀವು ಕಾಹಿನ ಭಂಟರೆಮ್ಮನು ತಡೆಯಲರಿದೆಂದ ॥ ೪೮

ಆಭಟರು ಕುಬೇರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಕಂಡು ಹೇಳಿದುದು.

ಐಸಲೇ ತಪ್ಪೇನು ನೀ ಯ
ಕ್ಷೇಶನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ಬೇಡುವು
ದೀಸರೋರುಹವಾವ ಘನ ಧನಪತಿಯುದಾರನಲೆ ।
ವಿೂಸಲಿನ ಸರಸಿಯಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯ
ಸೂಸಬಹುದೇ ರಾಯ ನಾಜ್ಞೆಯ
ಭಾಷೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯಲರಿದೆಂದುದು ಭಟಸ್ತೋಮ ॥ ೪೯

ಬೇಡಲಱಿಯೆವು ಬೇಡುವರು ಕೂ
ಡಾಡುವವರಾವಲ್ಲ ಕದನವ
ಬೇಡಬಲ್ಲೆವು ಕರೆಯಿಕೊಡಲಾಪರೆ ಧನೇಶ್ವರನ ।
ಬೇಡುವುದು ಗದೆ ನಿಮ್ಮ ವಕ್ಷವ
ತೋಡಿ ನೆತ್ತರುಗೊಳದೊಳೋಕುಳಿ
ಯಾಡುವುದನೆಂದನಿಲಸುತ ತೂಗಿದನು ನಿಜಗದೆಯ । ೫೦

ಭೀಮಸೇನನಿಗೂ ಕುಬೇರಭಟರಿಗೂ ಯುದ್ಧ.

ಎಲೆಲೆ ಕವಿ ಕವಿ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸ
ದಳವೆ ತಾನೊಟ್ಟೈಸುವನು ಹೆ
ಬ್ಬುಲಿಯೆಡೆಗೆ ಹೋತು ಹೊಡಕರಿಸಿತು ಮಹಾದೇವ ।
ತಲೆಯ ಹೊಯ್ ಚಂಡಾಡುತಿನ್ನಿವ
ನೆಲುವನೆನುತೀಟಿಯಲಿ ಸಬಳದ
ಲಲಗಿನಲಿ ಖಡ್ಗದಲಿ ಹೊಯ್ದರು ಪವನನಂದನನ ॥ ೫೧

ತಾಗಿದೆಳಮುಳ್ಳಿನಲಿ ಮದಗಜ
ಸೀಗುರಿಸುವುದೆ ಭಟರ ಕೈದುಗ
ಳೇಗುವುದು ಪವಮಾನಸುತ ಕೈಕೊಂಡ ಖಾತಿಯಲಿ ।
ತಾಗಿದವದಿರನಿಕ್ಕಿದನು ರಣ
ದಾಗಡಿಗರನು ಸೆಕ್ಕಿದನು ಕೈ
ದಾಗಿಸಿದನನಿಬರಲಿ ಗಂಡುಗತನದ ಗಾಡಿಯಲಿ ॥ ೫೨

ಗಾಢಿಸಿತು ಗಜಬಜ ಕುಬೇರನ
ಬೀಡಿನಗ್ಗದ ಸುಭಟರೇ ಕೈ
ಮಾಡಿರೈ ಕೊಳಗಾಹಿಗಳು ಫಡ ಹೋಗದಿರಿ ಯೆನುತ ।
ಝಾಡಿಸಿದ ಮಣಿಮಯದ ಗದೆಯಲಿ
ತೋಡು ವೈಲಿನ ತುಡುಕುಘಾಯದ
ನೀಡುಮೊನೆಗಳ ವಿಗಡನಿಕ್ಕಿದ ನಿಖಿಳರಾಕ್ಷಸರ ॥ ೫೩

ಹಾಱಿದುವು ಹಂಸೆಗಳು ತುದಿವರ
ನೇಱಿದುವು ನವಿಲುಗಳು ತುಂಡವ
ನೂಱಿ ನೀರೊಳು ಮುಳುಗಿ ಮರಳ್ದವು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳು ।
ಚೀಱಿದುವು ಕೊಳವಕ್ಕಿ ದಳದಲಿ
ಜಾಱಿ ತಾವರೆಯೆಲೆಯ ಮೆಱೆಗಳ
ಲಾರಡಿಗಳಡಗಿದುವು ಕೋಳಾಹಳಕೆ ಪವನಜನ ॥ ೫೪

ಚೆಲ್ಲಿದರು ರಕ್ಕಸರು ಯಕ್ಷರು
ಬಿಲ್ಲ ಬಿಸುಟರು ಗುಹ್ಯಕರು ನಿಂ
ದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲರು ಕಿನ್ನರರನಿನ್ನೇನ ಹೇಳುವೆನು ।
ಗೆಲ್ಲವಿದು ಲೇಸಾಯ್ತು ಮಾನವ
ನಲ್ಲ ನಮಗೀಭಂಗ ಭಯರಸ
ವೆಲ್ಲಿ ಭಾಪುರೆ ವಿಧಿಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿತು ಭಟನಿಕರ ॥ ೫೫

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನ ದಯೆ.

ಗಾಯವಡೆದರು ಕೆಲರು ಕೆಲರಸು
ಬೀಯುವಾದುದು ಬಿಡುದಲೆಯ ಬಲು
ನಾಯಕರು ಸಂತೈಸಿದರು ಕೌಬೇರಭವನದಲಿ ।
ವಾಯುಸುತ ನಿಜವಿಜಯ ಶಿರಿಯ ಪ
ಸಾಯಿತಂಗಭಿಷೇಕವೆಂದು ಗ
ದಾಯುಧವನಲುಗಿದನು ನೀರಲಿ ಚಾಚಿದನು ತಡಿಗೆ ॥ ೫೬

ತೊಳೆದು ಚರಣಾನನವನಾನಡು
ಗೊಳದೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಡಿಗಡಿಗೆ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸಿ ತೀರದಲುಗುಳಿ ದಿವ್ಯಾಂಭೋಜಪರಿಮಳದ ॥
ತಳುವದಲೆ [1] ತನಿಹೊರದ ಶೀತಳ
ಜಲವ ಕೊಂಡಾಪ್ಯಾಯಿತಾಂತ
ರ್ಗಲಿತಹೃದಯನು ನಿಮಿರ್ದು ಹಿಡಿದನು ಮೇಲಪಚ್ಚೆಗಳ ॥
ಚಾಚಿದನು ಬಳಿಕೈಯ್ಯನಬುಜಕೆ
ಚಾಚುವಿಭಪತಿಯಂತೆ ತುಂಬಿಗ
ಳಾಚಡಾಳಧ್ವನಿಯ ಘಟ್ಟಣೆ ಮಿಗಲು ಚಿಮ್ಮಿದುವು ।
ವೀಚಿ ಮಸಗಿದ ಕೊಳನೊ ಜನರುಷಿ
ಯಾಚರಣೆಯೋ ಕಮಲವನವನು
ಲೋಚನದಿ ಲಾವಣಿಗೆಗೊಂಡನು ನಿಮಿಷದಲಿ ಭೀಮ ॥ ೫೭

1 ವಿಳಸದಲೆ, ಚ.

ತೀಱಿದು ತಾವರೆವನವ ಕಕ್ಷದೊ
ಳೇಱಿಸಿ ಗದೆಯನು ಕೊಂಡು ಸರಸಿಯು
ಹೊಱವಳಯದಲಿ ನಿಂದು ಕಾಹಿನ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರ ।
ಬಱಲಿ ಕರೆದನು ನಿಮ್ಮ ಕೊಳನಿದೆ
ಬಱಿದೆ ದೂರದಿರೆಮ್ಮನೆನುತಾ
ಸರಿನವೊತಿನ ನಲವಿನಲಿ ಮರಳಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೫೯

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಭೀಮ ಕೊಂದನು ಕಲಿಜಟಾಸುರ
ನಾಮ ಹಾಮಣಿಮಂತನನು ಬೞಿ
ಕೀಮಹೀತಳಕಿೞಿದು ಕಂಡನು ಪಾರ್ಥನಗ್ರಜನ ॥

ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನೋಲಗದಲುತ್ಪಾತಶತವಿವ
ರಾಲಿಗಳನಂಜಿಸಿದುವತಿರಂಜಿಸಿದುವದ್ಭುತವ ।
ಕೇಳಿದನಿದೇನೆಂದು ವರವಿ
ಪ್ರಾಳಿಯೆನು ಧೌಮ್ಯಾದಿಋಷಿಗಳು
ಹೇೞಿದರು ತಚ್ಛಕುನಸಂಗತಿಗಳ ಫಲೋತ್ತರವ ॥ ೧

ಸರಸಸಾಗಂಧಿಕದ ಪ್ರಷ್ಪೋ
ತ್ಕರಕೆ ಪವನಜ ಹೋದನೆಂಬುದ
ನರಸಿಯಿಂದಱಿದವನಿಪನು ಪೂರಾಯದುಗುಡದಲಿ ।

ನರನ ಹದನೇನೋ ವೃಕೋದರ
ನಿರಲು ತಾನೆಂತೆನುತ್ತ ಚಿಂತಾ
ಭರದಲಿದ್ದನು ಭೀಮಸೇನನ ಕಾಂಬ ತವಕದಲಿ ॥ ೧

ಆಸಕಲಪರಿವಾರರಾಣೀ
ವಾಸಸಹಿತಾರಣ್ಯಭವನಾ
ಭ್ಯಾಸಿ ಬಂದನು ಭೀಮಸೇನನ ಗಮನಪಥವಿಡಿದು ।
ಆಸುಗಂಧಿಕಕಮಲಪರಿಮಳ
ಬಾಸಣಿಸಿತೀಜನಮನೋವಿ
ನ್ಯಾಸವನು ಇದೆ ಬಂದನನಿಲಜನೆಂದುದಖಿಳಜನ ॥ ೩

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿದುದು.

ಎನಲು ಬಂದನು ಭೀಮನಂಬುಜ
ವನವಿದಿರು ಬಂದಂತೆ ಕಂಪಿನ
ತನಿರಸದ ತಾವರೆಯ ತೆಕ್ಕೆಯ ಕೊಳನ ತೋಱಿಕೆಯ ।
ಜಿನುಗುತುಂಬಿಯ ಜಾಳಿಗೆಯ ತನಿ
ಮಿನುಗು ಮೋಱೆಯ ಕಣ್ಣ ಕೆಂಪಿನ
ಘನಭಯಂಕರಭೀಮನಿರವನು ಕಂಡನವನೀಶ ॥ ೪

ಸೆಳೆದು ತಕ್ಕೈಸಿದನು ತಾವರೆ
ಗೊಳನ ತೋಟಿಯ ಹದಕೆ ಕಂಪಿಸಿ
ಬಳಿಕ ಕಪಿದರುಶನದ ಕೌತೂಹಲಕೆ ಝಲ್ಲವಿಸಿ ।
ನಳಿನಗಂಧದ ಗಾಢತರಸುಖ
ದೊಳಗೆ ಪೊಂಪುಳಿಯೋಗಿ ಭೂಪತಿ
ತಿಲಕನಿರ್ದನು ಗಂಧಮಾದನಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ ॥ ೫

ಗಿರಿಯ ತುದಿಗೇಱುವ ಮಹೀಶನ
ಭರವಸವನಶರೀರರವ ಪರಿ
ಹರಿಸಲಿಟ್ಟಿದನು ಮರಳಿ ಬಂದನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕೆ ।

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳ ಮತ್ತೆ ಮಾರಿಯು
ಮರುತಪವನನಿಲಜನು ಬೇಂಟೆಗೆ
ಹರಿದನಿತ್ತಲು ಬಂದು ಮುಸುಕಿತು ದಾನವರ ಧಾಟಿ ॥ ೬

ಖಳಜಟಾಸುರನೆಂಬನಾದ್ವಿಜ
ಕುಲವ ಬೆದಱಿಸಿ ಯುಮಳರೊಡನಿ
ಟ್ಟಣಿಸಿ ಕಾದಿ ಕಠೋರದಲಿ ಹಿಡಿದನು ಮಹಾಸತಿಯು ।
ಬಲುಗಡಿಯುನಿವನೊಡನೆ ಹೋರಿಯೆ
ಬಱಲಿದರು ಬೆಂಬತ್ತಿದರು ಗಾ
ವಳಿಯು ಗಜಬಜ ತಿರುಗಿತತ್ತಲು ಪವನಜನ ಹೊರೆಗೆ ॥ ೭

ತಳಿರಕೈಗಳ ಮೊಱೆವಬಾಯ್ಗಳ
ಜಲದ ಕಂಗಳ ತಾಪದಿಂ ಗಳ
ದೊಳಥಗೆಯು ಹೊಯ್ವಳ್ಳಗಳ ಬಲುಭಯುದ ಕೌಳ್ಳಗಳ ।
ಕಳಕಳದ ಕಾಲುವೆಯ ಭಂಗದ
ಹೊಳಹುಗಳ ಹೋಲುವೆಯು ಸವ್ಯಾ
ಕುಳರ ಕಂಡನು ಭೀಮುನೇನೇನೆಂದುಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೮

ಹಿಡಿದನರಸಿಯುನವನಿಪತಿ ಹಿಡಿ
ವಡೆದನನುಜರು ಸಹಿತ ಹಾರುವ
ರಡವಿಯುಲಿ ಹಾಯಿದರು ಚೆಲ್ಲಿತು ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರ ।
ಕಡುಹು ಘನವಿದೆ ದಾನವರ ವಂ
ಗಡವೆನಲು ಘನಸಿಂಹನಾದದ
ಸಿಡಿಲ ಶಿಕ್ಷಾಗುರುವೆನಲು ಮಸಗಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೯

ಧಾಟಿ ಯಿಟ್ಟನು ದಾನವರ ದೆ
ಕ್ಖಾಳದಲ್ಲಿಗೆ ಘಲ್ಲಿಸಿದನು
ಬ್ಬಾಳುಗಳು ಹೊಯ್ದೊಱಸಿ ಬಿಡಿಸಿದ ತನ್ನವರ ಸೆಱೆಯು ।

ಸೀಳಿ ನಾಯ್ಗಳ ನೆತ್ತರಿನ ತನಿ
ಗಾಲುವೆಯಲೀ ಬೆಳಸುವೆನು ದಿವ
ಜಾಳಿಗಳ ಸಂತೋಷಸಸಿಯನೆನುತ್ತ ಗರ್ಜಿಸಿದ ‖ ೧೦

ಮಸಗಿತದ್ಭುತಯುದ್ಧ ವಿಬ್ಬರಿ
ಗಸಮಧಾಳಾಧೂಳಿಯಲಿ ಘ
ಲ್ಲಿಸಿದನವನನು ದಂಡೆಯಲಿ ತಡೆಗಾಲಲೊಡೆ ಹೊಯ್ದು ।
ಬಿಸುಗುದಿಯ ನವರುಧಿರಜಲ ಜಾ
ಳಿಸೆ ನವದ್ವಾರದಲಿ ದೈತ್ಯನ
ಕುಸುಕಿಱಿದು ತಿವಿತಿವಿದು ಕೊಂದನು ಕಲಿಜಟಾಸುರನ ‖ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳಾದಾನವನ ತನು
ಬಿರಿದು ಬಿದ್ದುದು ಬಾತ ಹೆಣನು
ಬ್ಬರದ ಹೊಲಸಿದ ಗವಲು ಕವಿದುದು ಕೂಡೆ ವನದೊಳಗೆ ।
ಧರಣಿಪತಿ ತದ್ಬರಿಕಾಶ್ರಮ
ವರತಪೋವನದಿಂದ ತೆಂಕಲು
ತಿರಿಗಿ ಬಂದನು ಸಾಱಿದನು ವೃಷಪರ್ಣನಾ[1] ಶ್ರಮಕೆ ‖ ೧೨

ಆತಪೋವನವಿವರ ಘಲ್ಲಣೆ
ಗಾತುದಿಲ್ಲ ವಿನೋದದಲಿ ವಿ
ಖ್ಯಾತಶೈಲದ ಮೇಖಲೆಯ ತುದಿಗಡಱಿದನು ಕಲಿ ಭೀಮ ।
ಆತನಸು ಹಳಚಿದನು ದೈತ್ಯನ
ಭೀತ ಮಣಿಮಾನೆಂಬವನು ಪದ
ಘಾತಿಯಲಿ ಲಟಕಟಿಸೆ ಗಿರಿಯಲಿ ಕಾದಿದರು ಭಟರು ‖ ೧೩

ಕೊಂದನವನನು ವಿಗತಶಾಪನು
ನಿಂದನಿದಿರಲಿ ಯಕ್ಷರೂಪಿನೊ
ಳಂದಗಸ್ತ್ಯನ ಶಾಪವೃತ್ತಾಂತವನು ವಿವರಿಸಲು ।

1 ಪರ್ವತಾ, ಚ.

ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಯಕ್ಷಪತಿ ನಲ
ವಿಂದಲಿವರನು ವಿವಿಧವಸ್ತುಗ
ಳಿಂದ ಸಂತಸಬಡಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಪಾಂಡವರ ॥ ೧೪

ಅರಸನತಿಸಂತೋಷಮಯಸಾ
ಗರದಿ ಮುಳುಗುವನೊಮ್ಮೆ ನಿಮಿಷಕೆ
ನರನ ವಿರಹದ ದುಃಖಸಾಗರದೊಳಗೆ ಸೈಗೆಡವೆ ।
ಪರಮಋಷಿಗಳ ಮಧುರವಚನೋ
ತ್ಕರದಿ ತಿಳಿವನದೊಮ್ಮೆ ಪುನರಪಿ
ಮರುಳಹನು ಫಲುಗುಣನ ನೆನೆನೆನೆದರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೫

ಅರಸನಲಿ ಬೇಱೊಬ್ಬಿ ಬಚಿಕಂ
ಕುರಿಸಿದುದು ಭೀಮನಲಿ ನಕುಲನ
ಲೆರಡು ಮೂರೆಲೆಯಾಯ್ತು ಸಹದೇವನಲಿ ಕವಲೊಡೆದು ।
ಅರಸಿಯಲಿ ಸಲೆ ಹೂತು ಕಾತ
ಬ್ಬರಿಸುತಿರ್ದುದು ಶೋಕಲತೆ ತ
ತ್ಪರಿಕರದ ಕರುಣಾವಳಿಯ ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹರಹಿನಲಿ ॥ ೧೬

ಮಱೆದನೋ ನಮ್ಮನಿಬರನು ಧಿಟ
ಮಱೆಯಲುಚಿತವಲೇ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕುವ ಸಲುಗೆ ಸಲುವುದೆ ಮರ್ತ್ಯಜಾತಿಯಲಿ ।
ಉಱುವೆಸುರಪನ ಸಾರಸೌಖ್ಯದೊ
ಳಱಿಯನೋ ನಮ್ಮನಿಬರಲಿ ಬಲು [1]
ಸೆಱೆಗೆ ನರನಂಗೈಸನೆಂದವನೀಶ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೧೭

ವಾಮನಯನಸ್ಫುರಣಪರಿಗತ
ವಾಮಬಾಹುಸ್ಪಂದವಾದುದು
ಭಾಮಿನಿಗೆ ಭೂಪತಿಗೆ ಜನಿಸಿತು ದಕ್ಷಿಣಾಂಗದಲಿ ।

---

1 ನಮ್ಮಾಪ್ತವ ಸದ, ಚ.

ವೈಮನಸ್ಯವ್ಯಸನನಿರಶನ
ಕೀಮಹಾಶಕುನಂಗಳಿವೆ ಯೆಂ
ದಾಮಹೀಪತಿ ನೆನೆಯುತಿರ್ದನು ಫಲುಗುಣನ ಬರವ ॥ ೧೮

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ಹಿಮದ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಸರಸಿಜಕೆ ರವಿಯಂತೆ ಶಿಶಿರದ
ಸರಿದೆಲೆಯ ಬನದಲಿ ವಸಂತನ ಬರವಿನಂದದಲಿ ।
ಸುರವಿಮಾನಶ್ರೇಣಿಗಳ ನವ
ಪರಿಮಳದ ಪೂರದಲಿ ಭಾರತ
ವರುಷಕಿಳಿವನು ಪಾರ್ಥ ಬಂದನು ಧರ್ಮಜನ ಹೊರೆಗೆ ॥ ೧೯

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಕುಂತೀ
ಸೂನು ಕಂಡನು ದೂರದಲಿ ಸುರ
ಮಾನಿನೀಜನದಂಗವಟ್ಟದಪೂರ್ವಪರಿಮಳದ ।
ಆನನೇಂದುಗಳಾಭರಣಮು
ಕ್ತಾನುಕ್ರತತಾರಾಮಯೂಖ ವಿ
ತಾನದಲಿ ಹೊಳಹೊಳವ ದಿವ್ಯಸುರೇಂದ್ರಮಣಿರಥವ ॥ ೨೦

ಆರದೀರಥವೆನುತ ತಿರುಗಿ ಮ
ಹೀರಮಣನಾಲಿಗಳು ಹರಿದುವು
ಭಾರಣೆಯ ಜನನಯನಕೋಟಿಯ ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ ಮಿಗಿಲು ।
ಭೂರಿಮಣಿರಶ್ಮಿಗಳ ಚಿಮ್ಮುವ
ಚಾರುಚಾಮರ ತುರಗತತಿಯ ಗ
ಭೀರಹೇಷಾರವದಲಿಳಿದುದು ರಥ ಸುರೇಶ್ವರನ ॥ ೨೧

ರಥ ಸುರೇಶನದೀತ ನಂಮತಿ
ರಥನಲಾ ನೆಱೆ ನೋಂತು ಪಡೆದಳೊ
ಪೃಥೆಯೆನುತ ಕವಿವುದು ಮುನಿವ್ರಜ ಮಿಕ್ಕವರ ಮಿಗುತ ।

ಮಥಿತರಿಪುವವಧಾನ ಲೋಕ
ಪ್ರಥಿತ ನಿರುಪಮವೆಂಬ ಸುರಸಾ
ರಥಿಯು ನೆಲನುಗ್ಗಡಣೆಯಲಿ ನಗುತಿಳಿದನಾರಥವ ॥ ೨೨

ಅರಸ ಕೇಳುಬ್ಬಿನಲಿ ಭೀಮನ
ಧರಣಿಪನ ರೋಮಶನ ಧೌಮ್ಯನ
ಚರಣದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಕೈಮುಗಿದೆಱಗಿ ಮುನಿಜನಕೆ ।
ಹರಸಿದನು ಪ್ರೊಡವಂಟೆ ನಕುಲಾ
ದ್ಯರನು ಮಧುರಪ್ರೀತಿವಚನ
ಸ್ಫುರದಮಂದಸ್ನೇಹದಲಿ ನೋಡಿದನು ಪರಿಜನವ ॥ ೨೩

ಬಿಗಿದಗವಸಣಿಗೆಯಲಿ ಸೂರ್ಯನ
ನುಗಿವವೊಲ್ ಮಾಣಿಕ್ಯಮಯರ
ಶ್ಮಿಗಳು ರಂಜಿಸೆ ಮಿಗೆ ಸುರೇಶ್ವರನಿತ್ತ ಭೂಷಣವ ।
ತೆಗೆತೆಗೆದು ಯಮನಂದನಂಗೋ
ಲಗಿಸಿ ಭೀಮಂಗಿತ್ತು ನಕುಲಾ
ದಿಗಳ ಮೈಯಲಿ ತೊಡಿಸಿದನು ಕೈಯ್ಯಾಱೆ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೨೪

ಕರೆಸಿ ಕಾಣಿಸಿದನು ಸುರಾಧೀ
ಶ್ವರನ ಸಾರಥಿಯನು ಸುರೇಶನ
ವರವರೂಥದ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಸಕಲಶೋಭೆಗಳ ।
ಅರಸಮೊದಲಾದಖಿಳಜನಭೂ
ಸುರರು ಕಂಡುದು ಮಾತಳಿಯ ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಸಂಭಾವಿಸಿದನವನೀಪತಿ ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೫

ಕುಶಲವೇ ದೇವೇಂದ್ರನಾತನ
ಶಶಿವದನೆಯರು ಸುಖಿಗಳೇ ರಾ
ಕ್ಷಸರು ವಶವರ್ತಿಗಳೇ ನಿರ್ಜರನಗರ ನಿರ್ಭಯವೆ ।

ದೆಸೆಯುವರು ಮೊಳೆಗಳವರು ಮ
ನ್ನಿಸುವರೇ ಸುರಲೋಕಸಾಖ್ಯ
ವ್ಯಸನಭರಭಂಗಿಸದಲೇ ಹೇಳೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೬

ಹದುಳಿಗನು ದೇವೇಂದ್ರನಾತನ
ಸುದತಿಯರು ಸುಖಜೀವಿಗಳು ನೆಱೆ
ತ್ರಿದಶರುಱೆ ಬಲ್ಲಿದರು ವಶವರ್ತಿಗಳು ದಿಗಧಿಪರು ।
ಮದಮುಖದ ರಾಕ್ಷಸರು ಮಾಯಾ
ವಿಧದ ದನುಜರು ಧೂಳಿಪಟವಾ
ಯ್ತಿದಱಿನೀ ಸುರಲೋಕ ಸಾಖ್ಯದೊಳಿಹುದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಭಜಿಸಿದೈ ಭರ್ಗನನು ಶಾಂಭವ
ಯಜನಸಾರಸಮಾಧಿ ಶಿವ ಪದಕೆ
ರಜವ ಬೆಱಸಿತೆ ಬಗೆಯ ಕುಳಿ ತೆವರಾಯ್ತೆ ತಡಿದೆಗೆದು ।
ವಿಜಯಶಬ್ದವು ಪಾರ್ಥಕೃತಿಯಲಿ
ಮಜಡವಿಲ್ಲಲೆ ವೈರಿರಾಯರ
ಕುಜನತಾವಿಚ್ಛೇದ ಸಾಧ್ಯವೆ ಯೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೮

ಜೀಯ ಚಿತ್ತೈಸಿಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಸ
ಹಾಯವಾದನು ಶಿವನ ಕಾರು
ಣ್ಯಾಯುಧವೆ ಮಸೆದುದು ಸುರೇಂದ್ರಸ್ನೇಹ ಸಾಣೆಯಲಿ ।
ಗೇಯವೇ ಧೂರ್ಜಟಿಯ ಶರ ಲೋ
ಕಾಯತರಿಗೇನೆಂಬೆನದು ನಿ
ರ್ದಾಯದಲಿ ವಶವರ್ತಿಯಾದುದೆನಗೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೯

ಹರನ ಕರುಣಾಲಾಭ ಲೋಕೋ
ತ್ತರದ ಪರಿತೋಷದಲಿ ತಾನಿರೆ
ಸುರಪ ಕಳುಹಿದನೀರಥವನೀವಿಮಲಮಾತಳಿಯ ।

ಕರೆಸಿದನು ನಿಜನಗರಿಗಾ ನಿ
ರ್ಜರನಿಕರವಾಸತಿಯುರಾದಿ
ಕ್ಕರಿವೃಢರು ಕೊಂಡಾಡಿತೆನ್ನನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

ಪಾಶುಪತಶರಭುವನದೂರ್ಧ್ವ
ಶ್ವಾಸವತಿಕೋವಿದರಲೇ ಚಿ
ತ್ತೈಸಿ ಬಲ್ಲಿರಿ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಾವ್ನಾಯವೀಧಿಯಲಿ।
ಆಶರವಲೇ ಸೇರಿತೆನಗೆ ಮ
ಹೇಶನಿಂದಲ್ಲಿಂದ ಬಟಿಕ ಸು
ರೇಶನತಿಮನ್ನಿಸಿದನಮರಾವತಿಯೊಳೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೧

ಖ್ಯಾತಿವಡೆದೆನು ಶಿವನ ಕಾರು
ಣ್ಯಾತಿಶಯಕಿದು ಫಲವೆ ಸಾಕಿ
ನ್ನೆತಕೀರಾಜಸವಿಡಂಬವಿಕಾರಕುಚಿತನಲೆ ।
ವೀತಿಹೋತ್ರಪರೇತಪತಿಪ್ರಮು
ಹೂತವರುಣಾದಿಗಳು ಕಾಂಡ
ವ್ರಾತದಲಿ ತೊಳೆದರು ಮನೋರಥಕಲಿತಕರ್ದಮವ ॥ ೩೨

ಕೇಳಿ ವಿಂಗೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ತನುರೋ
ಮಾಳಿ ತಳಿತುದು ಹರುಷವಾರಿಗ
ಳಾಲಿಗಳ ಹೊಚಿದವು ತೊಚಿದುವಂತರವ್ಯಥೆಯು ।
ತೋಳ ಹಿಡಿದೆಳೆದಪ್ಪಿ ಪಾರ್ಥನ
ಬೋಳವಿಸಿದನು ಪೌರವಾನ್ವಯ
ಪಾಲಕನೆ ಯೆಂದರಸ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಫಲುಗುಣನ ॥ ೩೩

ಮುಱಿದುದಿನ್ನೇನಹಿತಬಲ ಹಗೆ
ಹಱಿದುದೈ ದೌಪ್ರದಿಯ ಮೌಳಿಗೆ
ಕಱುಬಿದವರಿಗೆ ಕಾಣಲಾಯ್ತು ಕೃತಾಂತನೋಲಗವ ।

ಕಱಿದನೇ ಕರುಣವೆನು ಹರ ಹರ
ಪೆಱನೊಸಲಬಲುದೈವನಿನಿತರ
ಹೊಱಗೆ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೪

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ನರನಮರಲೋಕದ
ಕಾಲಿಕೇಯನಿವಾತಕವಚರ
ಸೀಳ ಬಿಸುಟಂದವನು ವಿವರಿಸಿದನು ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಧರ್ಮಜನರ್ಜುನನನುಪ
ಲಾಲಿಸಿದನುಱೆ ಮುಱುಗಿದನು ಪುಳಕಾಂಬುಪೂರದಲಿ ।
ಹೇಳು ಪಾರ್ಥ ಕಪರ್ದಿಯುಸ್ತ್ರ
ವ್ಯಾಳಸಂಗ್ರಹಣಪ್ರಪಂಚವ
ನಾಲಿಸುವೆನೆನೆ ನೃಪತಿಗಭಿವರ್ಣಿಸಿದನಾಕಥೆಯ ॥ ೧

ಹರನ ಶರಲಾಭಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ
ಕರೆಸಿದನು ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಪತಿ
ಗಱುಹಿದನು ಸುರರಿಪುಗಳೂಱಗವನು ಸುರಾಚಾರ್ಯ ।
ಅರಿಗಳಮಗೆ ನಿವಾತಕವಚರು
ಸುರಪದವಿ ಸೋಪದ್ರವದ ನಿ
ಷ್ಠುರವಿದೆಂದು ರಹಸ್ಯದಲಿ ತನಗೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೨

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಶಿವನ ಕೃಪೆ ನಿನಗಾಯ್ತು ನಿರ್ಜರ
ನಿವಹವಿದೆ ನಾಕದಲಿ ಬಲುದಾ
ನವರ ವಿಲಗದಿ ಬೆಚ್ಚುವೋದುದು ಸ್ವರ್ಗಸೌಖ್ಯಫಲ ।
ಜವನ ಭಯ ಜೀವರಿಗೆ ದುರ್ಜನ
ರವೆಗಡವು ಸುಜನರಿಗೆ ತಮ ಶಶಿ
ರವಿಗಳಿಗೆ ಮುನಿವಂತೆ ಖಳರಿದೆ ಯೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೩

ಮುದದ ನೆಲೆ ಶುಭದಿಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಿನ
ಸದನ ಸೌಖ್ಯದ ಗರುಡಿ ಸೋಂಪಿನ
ಪದವಿ ಲೀಲೆಯ ತಾಣ ತಾಯ್ಮನೆ ಖೇಳಮೇಳವದ ।
ಮುದದ ಮಡು ಭೋಗೈಕನಿಧಿ ಸಂ
ಪದದ ಜನ್ಮಸ್ಥಲ ಮನೋರಥ
ದುದಯಗಿರಿ ಹಿಂದೀಸುದಿನವೆಮರಾವತೀನಗರ ॥ ೪

ಕಳವಳದ ನೆಲೆ ಭಯದ ಜನ್ಮ
ಸ್ಥಲ ವಿಷಾದದ ಪೇಟೆ ಖಾತಿಯ
ನಿಳಯ ಖೋಡಿಯ ಕಟಕ ಭಂಗದ ಸಂಭವಸ್ಥಾನ ।
ಅಳುಕಿನಂಗಡಿ ಹಳಿವಿನಾಡುಂ
ಬೊಲ ನಿರೋಧದ ಶಾಲೆ ದುಗುಡದ
ಕಳನೆನಿಸಿತೀನಗರಿ ಯೀಗಳು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ಸಿಡಿಲಕಾಲದೊಳೆಱಗುವಂತಿರೆ
ಕಡಲು ಕಲ್ಪದೊಳುಕ್ಕುವಂತಿರೆ
ಪೊಡವಿಯಾಕಸ್ಮಿಕದೊಳೆಱವಂತಿರೆ ರಸಾತಳಕೆ ।

ತುಡುಕುವುದು ರಕ್ಕಸರ ಭಯ ಹುಡಿ
ಹುಡಿಯಹುದು ಸುರವಿಭವವೆಮಗಿ
ಮ್ಮಡಿಯಲವರು ನಿವಾತಕವಚರು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ಕೆತ್ತ ಕದ ತೆಗೆಯದು ಸುರೌಘದ
ಹೊತ್ತ ಸರಕಿಳಿಯದು ಸುಕಲ್ಪಿತ
ಮತ್ತಗಜರಥವಾಜಿ ತೆಗೆಯವು ಪುರದ ಬಾಹೆಯಲಿ ।
ತೆತ್ತು ಹರಿಯದು ಕಾದಿ ರಣದಲಿ
ಸತ್ತು ಹಿಂಗದು ಸುರರ ಸತಿಯರು
ತೊತ್ತಿರಾದರು ಖಳರ ಮನೆಗಳಿಗೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೭

ಭಯದ ಬಾಹೆಯಲಪಸರದ ನಿ
ಶ್ಚಯದ ದುಮ್ಮಾನದ ವಿಘಾತಿಯ
ಲಯದ ಲಾವಣಿಗೆಯಲಿ ರಾಗದ ತಡಿಯ ಸಂಕಟದ ।
ದಯೆಯ ಪಾಡಿನ ಹೃದಯಕಂಪದ
ನಯನದೊಱತೆಯ ಬಗೆಯ ಕೊಱ
ತೆಯ ಜಯದ ಜೋಡಿಯ ದೇವನಿದೆ ನೋಡೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೮

ಅಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರು ಮೂಱುಕೋಟಿಗ
ಳಲ್ಲಿ ಸಮಸತ್ವರು ಮಹಾರಥ
ರಲ್ಲದಿಲ್ಲವರೊಳಗೆ ದೇವತ್ರಯಕೆ ಬಲ್ಲಿದರು ।
ಗೆಲ್ಲ ನಿನಗಹುದವರೊಡನೆ ಕಳು
ವಿಲ್ಲ ತನ್ನಿಂದಱಿದ ವಿದ್ಯೆಗ
ಳೆಲ್ಲವಕೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಯಿದೆಂದನು ಬಲಧ್ವಂಸಿ ॥ ೯

ಅವರುಪೇಕ್ಷೆಯಲುಱಿವು ಮೋಕ್ಷ ನ
ಮ್ಮವರ ಬೇಹಿನ ಸುಱಿವಿನಲಿ ಮೋ
ಣವರನಳುಕಿಸುವಾಧಿದೈವಿಕಕರ್ಮಗತಿಗಳಲಿ ।

ದಿವಿಜರಿಂದವರುಳಿದರಾದಾ
ನವರ ಘಟ್ಟಿಸಿ ದೇವಲೋಕವ
ನೆವಗೆ ನಿರುಪದ್ರವದಲೆಡೆ ಮಾಡೆಂದನಮರೇಂದ್ರ ॥ ೧೦

ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ದೈತ್ಯರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟುದು.

ಹೈ ಹಸಾದವು ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯುವ
ಗಾಹಿಸುವೊಡೇನರಿದು ದೈತ್ಯರು
ಸಾಹಸಿಕರೇ ಸದೆವೆನೀ ಪುರಜನಕೆ ಹಿತವಹರೆ ।
ಆಹರಾಸ್ತ್ರದೊಳಮರವೈರಿ
ವ್ಯೂಹಭಂಜನವಹುದು ನಿಷ್ಪ್ರ
ತ್ಯೂಹ ನಿಶ್ಚಯನೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದೆನು ತಾನೆಂದ ॥ ೧೧

ಈರಥವನೇ ಹೂಡಿಸಿದೆನೀ
ಸಾರಥಿಯು ಬೆಸಸಿದೆನು ಸುರಪರಿ
ವಾರ ನೆರೆದುದನೆಣಿಸಲಳವೇ ಕೋಟಿಜಿಹ್ವೆಯಲಿ ।
ವಾರಣದ ಹಯರಥಪದಾತಿಯು
ಭಾರಣೆಗೆ ದಿವ ನೆರೆಯದಿಂದ್ರನ
ವೀರಭಟರೆನ್ನೊಡನೆ ನೆರೆದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨

ಹೊಲಬಿಗರು ಹರಿದರು ಸುರೇಂದ್ರನ
ದಳದ ಮೊನ್ನರ ಸನ್ನೆಯಲಿ ದಿಗು
ವಳಯದಗಲದೊಳಾಲೆವ ಲಲಿತಚ್ಛತ್ರಚಮರಿಗಳ ।
ಜಲಧಿ ಜಲಧಿಯ ಹಳಚಲಗಿದ
ವ್ವಳಿಪ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯ ಡಾವರ
ಸೆಳೆದುದಸುರಸಮೂಹಧೈರ್ಯವನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಆಳು ನಡೆದುದು ಮುಂಗುಡಿಯು ಹರಿ
ಧಾಟಿ ನೂಕಿ ಹಿರಣ್ಯನಗರಿಯ
ಮೂಲೆಗೈದಿತು ಹೊಯ್ದ ದಲ್ಲಿಯ ಬಿನುಗು ಬಿಚ್ಚಟೆಯ |
ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯಲಿ ನಿ
ಸ್ಸಾಳ ದನುಜಪುರೋಪಕಂಠದ
ಕೂಲವತಿಗಳ ತೀರದಲಿ ಬಿಡಿಸಿದೆನು ಪಾಳೆಯವ || ೧೪

ಅಱಿಯದಾಪಟ್ಟಣವಿದೇನೋ
ಹೊಱಗೆ ಗಜಬಜವೆನೆ ಸುಪರ್ವರ
ಕುಱುಹುಗಳನಱಿದಮರರಿಪುಗಳು ಹರಿದರರನುನೆಗೆ |
ಬಿಱುನುಡಿಯ ಸುಮ್ಮಾನದುಬ್ಬಿನ
ನೆಱೆ ನಗೆಯ ನಯನಾಂಬುಗಳ ಖಳ
ರೆಱಗಲತಿಸುಮ್ಮಾನವೇನೆಂದಸುರ ಬೆಸಗೊಂಡ || ೧೫

ಜೀಯ ಬಲೆಗಳ ತೆಗಸು ನಡೆ ನಿ
ರ್ದಾಯದಲಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಬೇಂಟೆಗೆ
ರಾಯ ಮೃಗ ನಡೆತಂದವಿವೆ ನಗರೋಪಕಂಠದಲಿ |
ಹೋಯಿತಸುರರ ಕೈಯ್ಯ ಹಸದಿರು
ಪಾಯ ಪಾಯವಧಾರೆನಲು ಖಳ
ರಾಯನೆತ್ತಣ [1] ಮೃಗವದಾವುದೆನುತ್ತ ಬೆಸಗೊಂಡ || ೧೬

ರೂಢಿಸಿದನಮರೇಂದ್ರನಮರರ
ವೇಡೆಯಾಯ್ತು ಹಿರಣ್ಯನಗರಿಗೆ
ಗಾಢಬಲರದೆ ವರುಣಯಮಾಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳು |
ರೂಢಿಗಚ್ಚರಿಯಾಯ್ತಲಾ ಪರಿ
ಗೂಢಮೃಗಗಣ ಬಂದುದೀ ನಿ
ರ್ಮೂಢರನ ಹಿಡಿತರಿಸೆಂದನು ದೂತನೊಡೆಯಂಗೆ || ೧೭

---

1 ರಾಯ ಕೇಳುತ್ತ, ಚ.

ಇವನ ಹೊಯ್ ಕಟವಾಯು ಕೊಯ್ ತ
ಪ್ಪವನೆ ಸುರಪತಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಸುರ
ರವಗಡಿಸುವರೆ ವೇಡೆ ಗಡ ಹೈರಣ್ಯನಗರಿಯಲಿ ।
ಇವನ ಸೀಟಿನೆ ಹೊಱಗೆ ಸುರಸೈ
ನ್ಯವೆನು ಸೀಟಿಯೆ ಬಟಿಕ ನೀ ನಿ
ನ್ನವನ ಮನವೊಲಿವಂತೆ ಮಾಡೆನೆ ಖಳನು ಬೆಱಗಾದ ॥ ೧೮

ಬಂದನೇ ಸುರರಾಜನಕಟೈ
ತಂದು ಮುತ್ತಿತೆ ದಿವಿಜಬಲ ತರು
ಣೇಂದುಧರನೇ ತರಿಸಿದನೆ ಶಿವ ಶಿವ ವಿಶೇಷವಲ ।
ಇಂದಿನಲಿ ಕಡೆ ಯೆಮಗೆ ವೇಣು ಪು
ರಂದರನು ನಿರ್ನಾಮನೈ ಸಲೆ
ಯೆಂದು ಬಿಟ್ಟನು ಚತುರಂಗವನು ಪಟುಭಟರ ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ [1] ॥
ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ವೇಲೆಯು
ಸಿರವನೊಡೆದುಬ್ಬೇಱ್ವ ಘನಸಾ
ಗರದ ವೊಲ್ ಸಿಡಿದೊದಱಿ ಕವಿದುದು ಕೂಡೆ ವಂಕದಲಿ ।
ಕರಿತುರಗರಥರಾಜಿ ಕಾಲಾ
ಳುರವಣಿಸಿತೇನೆಂಬೆನಸುರರ
ಧೊರೆಯು ಸನ್ನೆಗೆ ಸೂಳವಿಪನಿಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಯಲಿ ॥ ೨೦

ಅಸುರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಿದ್ಧರಾದುದು.

ಕವಿದುದಸುರರ ಚತುರಂಗ ಬೊಬ್ಬೆಯು
ವಿವಿಧವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯು ಕಹಳಾ
ರವದ ಕೋಳಾಹಳಕೆ ತುಂಬಿತು ಬಹಳಭೇರಿಗಳು ।
ರವಿಯುನಾಕಾಶವೆ ದಿಗಂತವೆ
ತಿವಿದು ಕೆಡರುವಧೂಳಿ ತಿಮಿರಾ
ರ್ಣವವಲೈ ತ್ರೈಜಗವೆನಲು ಝೋಂಪಿಸಿದುದರಿಸೇನೆ ॥ ೨೧

[1] ವೊಗೆನೋಡಿ, ಕ, ಖ

ದಾನವರ ಧಕ್ಕಡತನವೆನದ
ನೇನನೆಂಬೆನು ಜೇಯು ತೂಳಿದು
ವಾನೆಗಳು ತುಱಗಿದುವು ತೇಜಿಗಳುಱುಬಿದವು ತೇರು ।
ಆನಲಳವೇ ಭಟರ ಶರಸಂ
ಧಾನವನು ಬಲುಸರಳ ಸೂಟಿಯು
ಸೋನೆಯಲಿ ಜಗ ಮುಱುಗಿತೆನೆ ಝೂಡಿಸಿತು ಖಳಸೇನೆ ॥ ೨೦

ಮುಱಿದುದಮರರ ಚಕ್ರೂಣಿ ದಾನವ
ರುಱುಬೆಗಳುಕಿತು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
ಧರವುಹೋರಗಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಗುಹ್ಯಕಾದಿಗಳು ।
ಹೊರಗೆ ವನವೀಧಿಯಲಿ ಕಾಹಿನ
ಕುಱುವದಲಿ ಗೋಪುರದಲೌಕಿದ
ಸುರರ ಮುಱಿದರು ಮೇಲುಗಾಳಗವಾದುದಸುರರಿಗೆ ॥ ೨೩

ಕೆಣಕಿದವರರು [1] ಕೋಲುಗಟ್ಟಿತು
ಬಣಗುಸುರರೋಸರಿಸಿ ಭಾರಾಂ
ಕಣವನನ್ನಿದಿರಿನಲಿ ಬಿಸುಟರು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ರಣವನದನೇನೆಂಬೆನೈ ಧಾ
ರುಣಿಪತಿಯೆ ವಿಗ್ರಹದ ವಿಸ್ತಾ
ರಣನಿಗುರ್ಗಣೆ ವಿಗಡಿಸಿತು ವಿಬುಧರ ವಿಡಾಯಿಗಳ ॥ ೨೪

ಬಳಿಕ ಬಿಟ್ಟನು ರಥವನೀವೂ
ತಳಿ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕ ಚಕ್ರೂಣಿಯ
ಬಲಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಮುಱುಗಿತು ವರೂಥವಿದು ।
ಬಲದೊಳಚ್ಚನು ಹಿಂದು ಮುಂದಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿದರನಿಟ್ಟೊರಸಿದೆನು ಮುಂ
ಕೊಳಿಸಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದವರ ಮುಱಿದೆನು ವಾಮಭಾಗದಲಿ ॥ ೨೫

1 ಸುರರು, ಚ.

ಕೆಟ್ಟುದಸುರರ ಚಮೂಣಿ ದಳ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ದಿವಿಜರ
ಥಟ್ಟಿನಲಿ ಬೊಬ್ಬಾಟವಾಯ್ತು ಗಭೀರಭೇರಿಗಳು ।
ಬಿಟ್ಟವಂಡೆಯಲಸುರಸುಭಟರು
ಕೆಟ್ಟು ಹಾಯ್ದರು ಕೂಡೆ ಹೆಣ ಸಾ
ಲಿಟ್ಟತೋಟಿ ಯೆನಲರುಣಜಲ ನಗರೋಪಕಂಠದಲಿ ॥ ೨೬

ಅಸುರರು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ನೂಕಿ ದೈತ್ಯರ ಚಮೂಣಿಯನು ಮುಱಿ
ದೌಕಿ ದುರ್ಗವ ಹೊಗಿಸಿದೆನು ಸ
ವ್ಯಾಕುಲರು ಸೂಸಿದರು ಭಯವ ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ।
ಆಕೆವಾಳನು ಜೀಯ ನಮ್ಮ ದಿ
ವೌಕಸರ ಪರಿಯಲ್ಲ ಯುದ್ಧ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯವುಂಟೆಂದೆನ್ನ ದೂಱಿದರು ॥ ೨೭

ಕೇಳಿದನು ಕಡುಗೋಪದಲಿ ಸಿಡಿ
ಲೇಳಿಗೆಯಲೆದ್ದನಸುರೇಂದ್ರಗೆ
ಮೇಲುಗಾಳಗವೇ ಸುಪರ್ವರು ನಮ್ಮ ಸದೆವರಲೆ ।
ಕಾಲಗತಿಯೋ ಮೇಣ್ಕುಪರ್ದಿಯ
ಕೀಲಕವೊ ರವಿಯೊಡನೆ ತಮ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸಿತೇ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದಸುರ ಹಲುಮೊಱೆದ ॥ ೨೮

ಭಟರ ಬರಹೇಳಾ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಕಟಕವಿಕ್ಕಿದ ವೇಡೆಯಲಿ ಲಟ
ಕಟಿಸುತಿದೆ ದಾನವರು ಮಾನಚ್ಯುತಿಯ ಮನ್ನಿಸದೆ ।
ನಿಟಿಲನಯನನನೇಡಿಸುವ ಚಾ
ವಟೆಯರಾವೆಡೆ ಚತುರರಣಲಂ
ಪಟರಡಱ ಬರಹೇಳೆನುತ ಮಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೨೯

ದಾನವರ ಧಕ್ಕಡತನವನದ
ನೇನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ತೂಳಿದು
ವಾನೆಗಳು ತುಱುಗಿದುವು ತೇಜಿಗಳುಱುಬಿದವು ತೇರು |
ಆನಲಳವೇ ಭಟರ ಶರಸಂ
ಧಾನವನು ಬಲುಸರಳ ಸೂಟಿಯ
ಸೋನೆಯಲಿ ಜಗ ಮುಳುಗಿತೆನೆ ಝೂಡಿಸಿತು ಖಳಸೇನೆ || ೨೨

ಮುಱಿದುದಮರರ ಚಮೂಣಿ ದಾನವ
ರುಱುಬೆಗಳುಕಿತು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
ಧರಮಹೋರಗಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಗುಹ್ಯಕಾದಿಗಳು |
ಹೊರಗೆ ವನವೀಧಿಯಲಿ ಕಾಹಿನ
ಕುಱುವದಲಿ ಗೋಪುರದಲೌಕಿದ
ಸುರರ ಮುಱಿದರು ಮೇಲುಗಾಳಗವಾದುದಸುರರಿಗೆ || ೨೩

ಕೆಣಕಿದಮರರು [1] ಕೋಲುಗಟ್ಟಿತು
ಬಣಗುಸುರರೋಸರಿಸಿ ಭಾರಾಂ
ಕಣವನನ್ನಿದಿರಿನಲಿ ಬಿಸುಟರು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
ರಣವನದನೇನೆಂಬೆನೈ ಧಾ
ರುಣಿಪತಿಯೆ ವಿಗ್ರಹದ ವಿಸ್ತಾ
ರಣನಿಗುರ್ಗಣೆ ವಿಗಡಿಸಿತು ವಿಬುಧರ ವಿಡಾಯಿಗಳ || ೨೪

ಬಟಿಕ ಬಿಟ್ಟನು ರಥವನೀಮಾ
ತಳಿ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕ ಚಮೂಣಿಯ
ಬಲಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಮುಳುಗಿತು ವರೂಥವಿದು |
ಬಲದೊಳಚ್ಚನು ಹಿಂದು ಮುಂದಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿದರನಿಟ್ಟೊರಸಿದೆನು ಮುಂ
ಕೊಳಿಸಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದವರ ಮುಱಿದೆನು ವಾಮಭಾಗದಲಿ || ೨೫

1 ಸುರರು, ಚ.

ಕೆಟ್ಟುದಸುರರ ಚಕ್ರಾಣಿ ದಳ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ದಿವಿಜರ
ಧಟ್ಟನಲಿ ಬೊಬ್ಬಾಟವಾಯ್ತು ಗಭೀರಭೇರಿಗಳು ।
ಬಿಟ್ಟನಂಡೆಯಲಸುರಸುಭಟರು
ಕೆಟ್ಟು ಹಾಯ್ದರು ಕೂಡೆ ಹೆಣ ಸಾ
ಲಿಟ್ಟತೋಟಿ ಯೆನಲರುಣಜಲ ನಗರೋಪಕಂಠದಲಿ ॥ ೨೬

ಅಸುರರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ನೂಕಿ ದೈತ್ಯರ ಚಕ್ರಾಣಿಯನು ಮುಳಿ
ದೌಕಿ ದುರ್ಗವ ಹೊಗಿಸಿದನು ಸ
ವ್ಯಾಕುಲರು ಸೂಸಿದರು ಭಯವ ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ।
ಆಕೆವಾಳನು ಜೀಯ ನಮ್ಮ ದಿ
ವೌಕಸರ ಪರಿಯಲ್ಲ ಯುದ್ಧ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯವುಂಟೆಂದೆನ್ನ ದೂರಿದರು ॥ ೨೭

ಕೇಳಿದನು ಕಡುಗೋಪದಲಿ ಸಿಡಿ
ಲೇಳಿಗೆಯಲೆದ್ದನಸುರೇಂದ್ರಗೆ
ಮೇಲುಗಾಳಗವೇ ಸುಪರ್ವರು ನಮ್ಮ ಸದೆವರಲೆ ।
ಕಾಲಗತಿಯೋ ಮೇಣ್ಕಪರ್ದಿಯ
ಕೀಲಕವೊ ರವಿಯೊಡನೆ ತಮ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸಿತೇ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದಸುರ ಹಲುಮೊಟೆದ ॥ ೨೮

ಭಟರ ಬರಹೇಳಾ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಕಟಕವಿಕ್ಕಿದ ವೀಡೆಯಲಿ ಲಟ
ಕಟಿಸುತಿದೆ ದಾನವರು ಮಾನಚ್ಯುತಿಯ ಮನ್ನಿಸದೆ ।
ನಿಟಿಲನಯನನನೇಡಿಸುವ ಚಾ
ವಟೆಯರಾವೆಡೆ ಚತುರರಣಲಂ
ಪಟರಡಬ ಬರಹೇಳೆನುತ ಮಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೨೯

ಅಸುರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದು ಮುತ್ತುವಿಕೆ.

ನೆಱೆದರಸುರರು ಕಾಳಕೂಟದ
ಕಱುವಿನೆಱಕವೊ ಸಿಡಿಲ ದಳ್ಳುರಿ
ದಿರುಳದಡ್ಡಿಯೊ ಪ್ರಳಯಭೈರವನುಬ್ಬಟೆಯ ಪಡೆಯೊ |
ಹರನ ನಯನಜ್ವಾಲೆಯುವೆದಿರ
ಗರುಡಿಯೋ ಗಾಢಾಯ್ಲ ತೇಜದ
ದುರುಳದಾನವಭಟರು ಬಂದರು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ || ೩೦

ನೆರೆದಿರೈ ಪರಿಭವದ ನೆಲೆಯಲಿ
ನೆರೆದಿರೈ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿಸತಿಯಲಿ
ನೆರೆದಿರೈ ಸಲೆ ಹೊರೆದಿರೈ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಡೊಳ್ಳುಗಳ[1] |
ಸುರರಲೇ ನೀವ್ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ
ಕುರಳ ಕೈದೊಳಸಿಂಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾ
ತರಿಸುತಿದೆ ವಾಸವನೊಡನೆ ವಾಸಿಗಳ ಬಿಡಿಯೆಂದ || ೩೧

ಜೀಯ ಖಾತಿಯಿದೇಕೆ ದಿವಿಜರ
ರಾಯನರಸಿಯ ನಿನ್ನ ತೊತ್ತಿರ
ಲಾಯದಲಿ ತೋಱುವೆವು ತಾ ತಾ ವೀಳಯವನೆನುತ |
ಹಾಯಿದರು ತಮ ತಮಗೆ ಮುಂಗುಡಿ
ದಾಯದಲಿ ಘಟ್ಟಿಸುವ ನಿಸ್ಸಾ
ಳಾಯತದ ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯದ ಲಳಿಯ ಲಗ್ಗೆಯಲಿ || ೩೨

ಒಡೆದುದಿಳೆಯೆನೆ ಸಮವಿಷಮದುರಿ
ಗಡಲು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆನೆ ವಿಘಾತಿಯ
ಲಿಡೆ ದಡಿಗದಾನವರು ಕವಿದರು ಕೆದಱಿ ಸುರಬಲವ |
ಘಡಘಡಿದಿರಾಗಲಿ ಸುರೇಂದ್ರನ
ತೊಡಕ ಹೇೞಾ ಕಾಲಲಿದೆಲಾ
ತೊಡರೆನುತ ಹೊಯ್ದರಸುರರು ಸುರರ ಸಂದಣಿಯ || ೩೩

1 ದುಷ್ಕೃತಿಯಲೊಡಲುಗಳ, ಚ.

ದೇವತೆಗಳ ಜಯ.

ಮುಱಿದುದವುರರು ಮತ್ತೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿ
ದುಱುಬಿದೆನು ಹೆಸರೆನಿಸಿದಸುರರ
ತಱಿದೆನೆದಱೊಳು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯನೈಂದ್ರಬಾಣದಲಿ ।
ಹಱಿದುದಮರಾರಿಗಳು ಕೋಟಿಯ
ಹೊಱಗೆ ಸುರಬಲವೌಕಿ ಬಿಟ್ಟುದು
ತುಱುಗಿತಮರರು ಖಳರ ದುರ್ಗದ ತೆನೆಯ ತುದಿಗಳಲಿ ॥ ೩೪

ಎಲೆಲೆ ಸುರಪತಿಯಾಳುಕೋಟೆಯ
ನಿಱಿವುತದೆ ನಡೆ ಯೆನುತ ರಕ್ಕಸ
ರುಲಿದು ಕವಿದುದು ಖಾತಿಯಲಿ ವಿಗೆ ಭಾಷೆಗಳ ಕೊಡುತ ।
ತಲೆಯ ಹೊಯ್ದು ಡೆಗೆಡಹು ಸುರಪನ
ಲಲನೆಯರ ಮುಂದಲೆಯ ಕೊಯ್
ಹುಲುಸುರರು ಸರಿಯೆ ಮಝ ಯೆನುತ್ತೈದಿದರು ರಣಭಟರು ॥೩೫

ಅಸುರರ ಜಯ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಬೞಿಕಾ
ದಾನವಾಧಿಪರುಬ್ಬೆಯನು ಸುರ
ಮಾನವರು ತರಹರಿಸಲಳವೇ [1] ಖಳರ ಫಲ್ಲಣೆಯ ।
ವೈನತೇಯನ ಪಕ್ಷಹತಪವ
ಮಾನನಂತಿರೆ ಭಟರ ಸುಯ್ಲಿನೊ
ಳಾನಿರೊಢಿಯ ಸುರರು ಹಾಱಿತು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೩೬

ತೋಱು ತೋಱಮರೇಂದ್ರ ನಾವೆಡೆ
ತೋಱಿಸೈರಾವತವದೆತ್ತಲು
ತೋಱಿಸುಚ್ಚೈಶ್ರವವನೆಲ್ಲಿಹರಗ್ನಿಯಮಗಿಮರು ।

1 ಲಾಜರ, ಟ.

ತೋಱಿರ್ದೆ ಕೈಗುಣವನಸುರರ
ಗಾಱುಗೆದಱಿದ ಗರ್ವಿತರ ಮೈ
ದೋಱ ಹೇಱಾ ಕಾಣಬಹುದೆನುತುಱುಬಿದರು ಭಟರು || ೩೭

ಕಱಿದರವದಿರು ಕಲ್ಪಮೇಘದ
ಬಿಱುವಳೆಯವೊಲು ಸರಳನನಿತುವ
ತಱಿದು ತೆತ್ತಿಸಿದೆನು ತದಂಗೋಪಾಂಗದಲಿ ಸರಳ |
ಅಱಿಯರೆನ್ನನು ಶಕ್ರನೆಂದೇ
ತಱುಬಿ ದಿಙ್ಮಂಡಲವ ಮುಸುಕಿದ
ರಿರಿತಕಂಜದ ದಿಟ್ಟನಾವೆನು ಸುರರ ಥಟ್ಟನಲಿ || ೩೮

ಝುಗಝುಗಿಪ ಬಾಣಾಗ್ನಿ ಭುಗುಭುಗು
ಭುಗಿಲೆನಲು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರತತಿಯಲಿ
ಹೊಗೆಯ ತೋಱಿಸಿದೆನು ಚತುರ್ದಶಭುವನಭವನದಲಿ |
ವಿಗಡರದ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಲೋಟಿಸಿ
ಮಿಗುಚಿದರು ಮದ್ಬಾಣಮಹಿಮೆಯ
ನೊಗಡಿಸಿತು ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಕಾಲಾಂತಕರಿಗಾಸುರರ || ೩೯

ಧೊರೆಗಳೞಿತು ರಥತುರಂಗವು
ಕರಿಗಳಲಿ ಕಾಲಾಳ ಬಿಂಕವ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿಯೆನಾಸುರಕಲಹಕರ್ಮವಲೆ |
ಸರಿಗರೆದ್ದುದು ಮೂಱುಕೋಟಿಯು
ಸುರರು ಸರಿಗಳಲಿಟ್ಟರಶನಿಯ
ಶರದಲೆಡೆಯಲಿ ತಱಿಬಿದರು ಕೈಸೋತುದೆನಗೆಂದ || ೪೦

ದೇವಾಸುರರ ಅಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ.

ಲಟಕಟಿಸುವಾಮೂಱುಕೋಟಿಯು
ಭಟರು ಕಱಿದರು ಕಲುವಳೆಯನು
ಚ್ಬಟೆಯನದನೇನೆಂಬೆನವದಿರ ಸಮರಸಂಭ್ರಮವ |

ಕುಟಿಲತನದಿಂದೊದಗಿದರು ಕಲು
ಕುಟಿಗಶರ ಶತಕೋಟಿಯಲಿ ಪಡಿ
ಭಟಬಲವ ಬೆದಱಿಸಿದೆ ಚಿತ್ರೈಸೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೪೧

ತೆರಳರವದಿರು ಹೂಡಿದರು ದ
ಳ್ಳುರಿಯ ಧಾರೆಯ ಪಾವಕಾಸ್ತ್ರವೆ
ನರಸ ಹೊಗಡದು ಭುವನ ಹೊಯ್ದುದು ಝಳ ಜಗತ್ರಯವ ।
ಸರಕು ದೆಗೆದುದು ಸತ್ಯಲೋಕಕೆ
ಥರಥರದ ಜಗವಿಂದ್ರಸಾರಥಿ
ಜಱಿದು ಜವ ಗುಂದಿದನು ಝಾಡಿಸುವನಲನುಬ್ಬೆಯಲಿ ॥ ೪೨

ಸಾರಥಿಯ ಸಂತೈಸಿ ತೇರಿನ
ವಾರುವಂಗಳ ನೇಣನೋಜೆಯೊ
ಳೋರಣಿಸಿ ಸಂವರಿಸಿ ರಥವನು ವರುಣಬಾಣದಲಿ ।
ವಾರಿಧಿಯ ಕೆದಱಿದೆನು ಕಟ್ಟಿದು
ಭೂರಿಗಿಡಿಗಳು ಮಾರುತನ ಕೈ
ವಾರ ಕುಂದಿದುದಸುರಮುಖದನಲಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಹರಿಸಿ ॥ ೪೩

ಅವರು ಮಗುಱೆಚರು ಶಿಲೀಮುಖ
ದವೆಯುವದಲುಬ್ಬರಿಸಿ ಗಿರಿಗಳು
ಕವಿಯೆ ಕಡಿದೊಟ್ಟಿದೆನು ಭಾರಿಯ ವಜ್ರಬಾಣದಲಿ ।
ಅವರು ತಿಮಿರಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಕೆತ್ತರು
ಭುವನನಯನದ ಕದವನಾಗಳ
ರವಿಯ ಶರದಲಿ ಮುಱಿದೆನಗುಳಿಯನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೪

ಬಚಿಕ ಸುಱಿದರು ಹಾವುಗಳ ಹೆ
ಮ್ಮೆಟೆಯನಲ್ಲಿಗೆ ಗರುಡಬಾಣವ
ಸುಟಿಸಿದೆನು ಬಚಿಕಾದುದರ್ಥಗ್ರಾಸವಾಶರಕೆ ।

ಉಲಿದು ದನುಜರು ಮತ್ತೆ ಕೆಂಡದ
ಮಳೆಯ ಕರೆದರು ಮಗುಳೆ ಜಲಧಿಯ
ತುಳುಕಿದೆನು ತೊಡಕಾಯ್ತು ಸಾರಥಿ ಮತ್ತೆ ಬಸವಳಿದ ॥ ೪೫

ಸಾರಥಿತ್ವದ ಕೈಮೆ ತತ್ಪ್ರತಿ
ಕಾರಶರಸಂಧಾನವೆರಡರ
ಭಾರ ಬಿದ್ದುದು ಮೇಲೆ ದನುಜರ ಮೂರುಕೋಟಿಯದು ।
ಧೀರರಾತ್ಮಸ್ತುತಿಗೆ ನಾಚದ
ರಾರು ಜೀಯ ಮಹಾಹವದ ವಿ
ಸ್ತಾರವನು ಮಾತಳಿಯ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಯೆಂದ ॥ ೪೬

ನಿವಾತಕವಚರ ಸಂಹಾರ.

ತೊಡಚಿದೆನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನು ಹುರಿ
ಯೊಡೆದುದಸುರರು ಮಲೆತವರನಿ
ಕ್ಕಡಿಯ ಮಾಡಿತು ಬಂದುದಚಿವು ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ।
ಕಡುಹಿನಿಂದಾಗ್ನೇಯವಾರುಣ
ದಡಬಳಿಗರನು ಬಾಚಿದುವು ಬಟ
ಸಿಡಿಲ ಸೆಱೆ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಕಳಚಿದುವಸುರಬಲದಸುವ ॥ ೪೭

ಕಾಲಕೇಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದುದು.

ಕಾಳದನುಜರು ಮೂಱುಕೋಟಿಯೊ
ಳಾಳುತಿಯದಕ್ಕಾಡಿತಮರರ
ಸೂಳೆಯರ ಸೆಱೆ ಬಿಟ್ಟುದರಿನಗರದಲಸಂಖ್ಯಾತ[1] ।
ಧೂಳಿಪಟವಾಯಿತು ಹಿರಣ್ಯಾಪು
ರಾಲಯದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಮರಳಿಯೆ
ಕಾಲಕೇಯರ ಪುರಕೆ ಬಂದೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೮

1 ನಗರೋಪಕಂಠವಲಿ, ಚ.

ಕೆರಳಿತಲ್ಲಿ ನಿವಾತಕವಚರ
ಮರಣವಾರ್ತೆಯ ಕೇಳಿದಸುರರು
ಪುರದ ಬಾಹೆಯೊಳಡ್ಡಹಾಯ್ದರು ತಱುಬಿದರು ರಥವ ।
ಅರಸ ಚಿತ್ತೈಸವದಿರಲಿ ಪರಿ
ಪರಿಯ ಮಾಯಾರಚನೆ ರಂಜಿಸಿ
ತೆರಡುಸಾವಿರ ಮಡಿಗೆ ಮಿಗಿಲು ನಿವಾತಕವಚರಿಗೆ ॥ ೪೯

ಅವರ ಮಾಯೆಗೆ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯ
ಲವರ ಬಲುಹವರಿಱಿತಕೆನ್ನಲಿ
ಸವಡಿ ಮಿಗಿಲವರೂಹೆಗಿಚ್ಛೆಯೊಳೂಹೆ ಹತ್ತುಮಡಿ ।
ಅವರ ಕೈಮೆಗೆ ತನ್ನ ಕೈಮೆಯ
ಹವಣು ಹಿರಿದವರೆಸುಗೆಗೆನ್ನಲಿ
ರಪಣ ನೂರ್ಮಡಿ ಯೆನಿಸಿ ಕಾದಿದೆನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೦

ಬೀಸಿದರು ಬಿಱುಗಾಳಿಯಾಗಿ ಮ
ಹಾಸಮುದ್ರದ ನೂಕುದೆಱೆಯಲಿ
ಬೇಸರಿಸಿದರು ಹುರಿದರವನಿಯನಗ್ನಿರೂಪದಲಿ ।
ಆಸುರದ ತಮವಾಗಿ ರವಿಶತ
ದಾಸರಿನ ಬಿಸಿಲಾಗಿ ಮಾಯಾ
ಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಮೋಹಿಸಿದರದನೇ ವಣ್ಣಿಸುವೆನೆಂದ ॥ ೫೧

ಘೋರತರವದು ಬೞಿಕ ದುಷ್ಪ್ರತಿ
ಕಾರವಿತರರಿಗಿಂದುಮೌಳಿಯ
ಸಾರತರ ಕೃಪೆಯಾಯ್ತಲೇ ಸರಹಸ್ಯಸಾಂಗದಲಿ ।
ಬಾರಿಸಿದುದಾವಂಗದಲಿ ಮಾ
ಯಾರಚನೆಯಾವಿವಿಧವಿವರಣ
ದಾರುಭಟೆಯಲಿ ಸೀೞಿ ಬಿಸುಟೆನು ಶಿಲ್ಪದಲಿ ಖಳರ ॥ ೫೨

ಮುಱಿದುದಸುರರ ಮಾಯೆ ಕಾಹಿನೊ
ಳೆಱದ ರಸದವೊಲಿದ್ದರನಿಬರು
ತಱುಬಿ ನಿಂವರು ತೂಱಿದರು ಗಜಹಯರಥೌಘದಲಿ ।
ತಱಿದುವುಗಿದುವು ತುಂಡಿಸಿದುವನಿ
ದೆಱಗಿದುವು ಸೀಱಿದುವು ಕೊಯ್ದುವು
ಕೊಱೆದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದುವು ನಿಮಿಷಕೆ ಶರವೆರಿವ್ರಜವೆ ॥ ೫೩

ಕಾಲಕೇಯರ ಪರಾಜಯ.

ಜೇಯ ವಿಗಡಬ್ರಹ್ಮಶರ ವಿಂ
ದಾ್ರಯುಧದ ಮುಂಗುಡಿಯುಲಱಿದುದು
ಮಾಯಕಾಱ ಮೋಹರವನುಬ್ಬಟೆ ಚತುರ್ಬಲವ ।
ಹೋಯಿತಸುರರ ಸೇನೆ ಸರಿದುದು
ನಾಯಕರು ನಾನಾದಿಗಂತ
ಸ್ಥಾಯಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗಕೆ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಕಡುಹುವೆಗ್ಗದ ಕಾಲಕೇಯರ
ಗೊಡವೆ ತೀಱಿತು ಸುರರ ಬಲುಸೆಱೆ
ಬಿಡಿಸಿದೆವು ಬಱಿಕಾಯ್ತು ಕಡು ಸನ್ಮಾನ ಸುರಕುಲಕೆ ।
ಒಡೆದುದಿಳೆ ಯೆನೆ ಬಾಹುವಿನ ಬಿಱು
ನುಡಿಯ ಕೈಗಳ ತುದಿಬೆರಳ ಬೆಂ
ಬಿಡಿಕೆಗಳ ಸುರಭಟರು ಹರಿದರು ಮುಂದೆ ಸುರಪುರಕೆ ॥ ೫೫

ಕಟ್ಟು ಗುಡಿಯನು ಖೋಡಿಯೇ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ನುಗ್ಗಾಯ್ತಲೇ ನೀ
ನಟ್ಟಸಿ ಸುರಕುಜವಲೇ ಕೊಡದೇ ಮನೋರಥವ ।
ಕೆಟ್ಟುದಹಿತನಿವಾತಕವಚರ
ಥಟ್ಟು ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಯ್ತು ದನುಜರ
ಹುಟ್ಟು ಹುರಿದುದು ಜೇಯ ಯೆಂವರು ಚರರು ಸುರಪತಿಗೆ ॥೫೬

ಶತ್ರುನಾಶವಾಗಲಾಗಿ ಸುರರು ಸುಖದಿಂದಿರುವಿಕೆ.

ಕಾಲಕೇಯರ ನಗರಿಯಲಿ ದು
ವ್ವಾಳಿಸಿತಲೇ ಮೃತ್ಯು ದಿವಿಜರ
ಸೂಳೆಯರು ಸೆಜೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು ಯಕ್ಷಕಿನ್ನರರ ।
ಕಾಲಸಂಕಲೆ ಕಡಿದುವಾಖಿಳ
ರೂಳಿಗಕೆ ಕಡೆಯಾಯ್ತು ಸುರಪುರ
ದಾಳುವೇರಿಯ ಕಾಹು ತೆಗೆಯಲಿ ಯೆಂದರಾಚರರು ॥ ೫೭

ಪುರದ ಬಾಹೆಯ ಕೋರಡಿಯ ಸಂ
ವರಣೆ ತೆಗೆಯಲಿ [1] ನಿರ್ಭಯದಿ ಸಂ
ಚರಿಸುವುದು ನಂದನದೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ರಾಣಿಯರು ॥
ಥರಥರದ ಕೊತ್ತಳದ ಕಾಹಿನ
ಸುರಭಟರು ಸುಖನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯಲಿ
ನಿರುತವಿದು ನಿಜನಿಳಯದೊಳಗೆಂದುದು ಸುರಜನವ್ರಾತ ॥ ೫೮

ಕೇಳಿದನು ಹರುಷಾಶ್ರು ಹೊದಿಸಿದು
ವಾಲಿಗಳ ಸಾವಿರವನುಬ್ಬಿದ
ಮೇಲುಮದದ ಸರೋಮಪುಳಕದ ಪೂರ್ಣಸೌಖ್ಯದಲಿ ।
ಬಾಲೆಯರ ಬರಹೇಳು ರತ್ನನಿ
ವಾಳಿಗಳ ತರಹೇಳೆನುತ ಸುರ
ಮೌಳಿಮಂಡಿತಚರಣನೆದ್ದನು ಬಂದನಿದಿರಾಗಿ ॥ ೫೯

ಕವಿದುದಮರವ್ರಾತ ಕಾಂತಾ
ನಿವಹ ಹೊಱವಂಟುದು ಸುರೇಂದ್ರನ
ಭವನದಲಿ ಗುಡಿ ನೆಗಹಿದುವು ಸುರಪುರದ ಚೌಕದಲಿ ।

---

1 ಮರಳಲಿ, ಕ, ಖ.

ತವತವಗೆ ತನಿವರಿವ ಜನದು
ತ್ಸವವನದನೇನೆಂಬೆನೆಂದಿನ
ದಿವಸದೊಸಗೆಯುನಮರಲೋಕದಲರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ಅರ್ಜುನನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಕೃಪಾ ಲಬ್ಧವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಇದಿರುವೆಂದನು ಪದಯುಗದಲೆ ಪಿ
ಗ್ಗದರೆ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಸನ್ಮಾ
ನದ ಸಘಾಡವನೇನನೆಂಬೆನು ಸಾವಿರಾಲಿಗಳ ।
ಹೊದಱಿನಲಿ ಹೊದಿಸಿದನು ಮಿಗೆ ನಾ
ದಿದನು ಹರುಷಾಶ್ರುಗಳಲೀಯು
ಭ್ಯುದಯವೇ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷಕೃತಿಯೆಂದ ॥ ೬೧

ಸುರರು ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಸುರಮುನಿ
ವರರು ಪರಮಾಶೀರ್ವಚಕೋವಿ
ಸ್ತರಕೆ ಫಲವಿದೆಲಾ ಭವಚ್ಚರಣಾಂಬುಜಾಲೋಕ ।
ಅರಿಸುಭಟಸಂತೋಷಮಯಸಾ
ಗರವೆ ಸುಱಿಯುವೆ ಸರಳುವೆಡಬ
ಸ್ಫುರಣಮೋಘಜ್ವಾಲೆ ಜಾಲಕರಾಳಜಿಹ್ವೆಯಲಿ ॥ ೬೨

ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಂತೋಷವಚನಗಳು.

ಲೇಸು ಮಾಡಿದೆ ನಾಕವನು ಖಳ
ರೀಸುಕಾಲ ವಿಭಾಡಿಸಿದರೆ ಸು
ರೇಶನಾಪತ್ತಿಂಗೆ ನಿರ್ವಾಪಣವ ರಚಿಸಿದೆಲ ।
ಈಸು ಪುಣ್ಯೋದಯಕೆ ಪೂರ್ವವು
ಹೀಶಕುಲ ನೋಂತುದೆ ಯೆನುತ ಸಂ
ತೋಷಮಯಜಲಧಿಯಲಿ ಕೀಳ ಮೇಲಾದನವನೀಶ [1] ॥ ೬೩

ಹೊಗಳಿ ನಿಲ್ಲದು ಜಿಹ್ವೆ ತೆಕ್ಕೆಯು
ಸೊಗಸಿನಲಿ ಮೈದಣಿಯದೀಕ್ಷಣ
ಯುಗಳ ಬೀಯದು ನೋಡಿ ಪಾರ್ಥನ ಮಾತ ಸವಿಸವಿದು |
ತೆಗೆದು ನಿಲ್ಲದು ಕರ್ಣಯುಗ ಸುರ
ನಗರಿಯುತ್ತಮಗಂಧಭರದಲಿ
ಮಗುಳಿ[1] ದರಸನ ನಾಸಿಕವು ಭೂಪ[2] ಕೇಳೆಂದ || ೬೪

ನೃಪನ ಮುದವನು ಭೀಮಸೇನನ
ವಿಪುಳಸಂತೋಷವನು ನಕುಲನ
ಚಪಳಮದವನು ಪುಳಕವನು ಸಹದೇವನವಯವದ |
ದ್ರುಪದಸುತೆಯುತ್ಸವವ ಮುನಿಜನ
ದಪಗತಗ್ಲಾನಿಯನು ಪರಿಜನ
ದುಪಚಿತಾನಂದವನು ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿಯೆ ನಾನೆಂದ[3] || ೬೫

ಶಿವನ ಘಾಟದ ಶರ ಚತುರ್ದಶ
ಭುವನಭಂಜನವಿದು ಮದೀಯಾ
ಹವಕೆ ಹೂಣಿಗನಾಯ್ತಲೇ ಹೇರಾಳಸುಕೃತವಿದು |
ಎಮಗೆ ತೋಱಿಸಬೇಹುದೀಶಾಂ
ಭವಮಹಾಸ್ತ್ರಪ್ರೌಢ ಕೇಳೀ
ವಿವರಣವೆ ಕಾಂಬರ್ತಿಯಾಯ್ತೆಂದನು ಧನಂಜಯಗೆ || ೬೬

ಜೀಯ ನಿಮ್ಮರ್ತಿಯನು ಶಂಭುವಿ
ನಾಯುಧದಲೋಸರಿಸುವೆನಾ
ಗ್ನೇಯವಾಯುವ್ಯೈಂದ್ರಕೌಬೇರಾಸ್ತ್ರಕೌಶಲವ |
ಆಯತದೆ ತೋಱಿಸುವೆನೀಗಳ
ನಾಯತವು ರವಿತುರಗನಿಕರದ
ಲಾಯ ನೀಡಿತು ಪಶ್ಚಿಮಾಶಾ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ || ೬೭

---

1 ಮುಗಿಯು, ಚ.   2 ಗಂಧವವಹವನೀಶ, ಚ.

3 ಅರಿದು ತನಗೆಗೆಂದ, ಚ.

ಅರಸ ಕಳುಹಿದನಿಂದ್ರಸೂತನ
ನರಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಪಲಾಶದ
ಹಿರಿಯ ಚೌಕಿಗೆಗಳಲಿ ಮುನಿಗಳ ಖೇಳಮೇಳದಲಿ [1] ।
ಅರಸಿ ಬಣ್ಣದ ಸೊಡರ ಸುಳಿ [2] ದಳು
ಹರಸಿದರು ಮುನಿವಧುಗಳಕ್ಷತೆ
ವೆರಸಿ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಮೈದುನನ ॥ ೬೮

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಅಡವಿಯಲಿ ಫಣಿಭೋಗದಲಿ ಬಿಗಿ
ವಡೆದು ಬಳಲಿದ ಭೀಮಸೇನನ
ಬಿಡಿಸಿದನು ಯಮಸೂನು ಧರ್ಮಕಥಾಪ್ರಸಂಗದಲಿ ॥

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವೇದದ
ಪಾಳಿಯುಚರಣೆಯಲಿ ತತ್ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪವನೆ ।
ಮೇಳವಿಸಿತರುಣಾಂಶು ಪೂರ್ವದಿ
ಶಾಲತಾಂಗಿಯ [3] ಶಿರದ ಮೌಳಿಯ
ಬಾಲಮಣಿ ಕಂಡಂತೆ ಮೆಱೆದುದು ಬಿಂಬ ದಿನಮಣಿಯ [4] ॥ ೧

---

1 ....ಧನಂಜಯಂ ವೆರಸಿ ಪರ್ಣದಚೌಕಿಗೆಯಲಿ ಮುನೀಂದ್ರ ಮೇಳದಲಿ, ಚ.

2 ಬಲಿ, ಚ.

3 ಮಂಡನೋಚಿತ, ಚ.

4 ಮೌಳಿಮಾಣಿಕವೆನಲು ಮೆಱೆದುದು ಬಿಂಬ ದಿನಮಣಿಯ, ಚ.

ಅರಸನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೆದ್ದನು
ವರವೃಕೋದರನರ್ಜುನನ ದೃಗು
ಸರಸಿರುಹವರಳಿದುವು ಮಾದ್ರೀಸುತರು ಮೈಮುಱಿದು ।
ಹರಿಯ ನೆನೆದರು ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದುದು
ಪರಿಜನಕೆ ಮುನಿನಿಕರವೆದ್ದುದು
ತರಣಿ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯಸತ್ಕೃತಿಜಪಸಮಾಧಿಯಲಿ ॥ ೨

ಮುನಿಜನಕೆ ಕೈಮುಗಿದು ಯಮನಂ
ದನನ ಪಾದಕ್ಕೆಱಗಿ ಶಂಭುವ
ನೆನೆದು ಗವಸಣಿಗೆಯಲಿ ತೆಗೆದನು ಗರುವ ಗಾಂಡಿವವ ।
ಜನಪ ಕೇಳೈ ಕೊಪ್ಪಿನಲಿ ಸಿಂ
ಜಿನಿಯ ಸಿಕ್ಕಿದನಳ್ಳಿಱಿದು ಮಾ
ರ್ದನಿ ದಿಗಂತರವೊದಱಲೊದಱಿಸಿದನು ಮಹಾಧನುವ ॥ ೩

ಘೋರರತಲಯಭೈರವನ ಹೂಂ
ಕಾರವೋ ಸಂಹಾರ ಸುತಿಯೋಂ
ಕಾರವೋ ಕಲ್ಪಾಂತತಾಂಡವವೇದಪಂಡಿತನ ।
ಆರುಭಟೆಯೋ ಮೇಣ್ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ವೀರಪದಭಿನ್ನಾಬ್ಜಜಾಂಡಕ
ಠೋರರವವೆನೆ ಮೊಱೆದುದರ್ಜುನಚಾಪಟಂಕಾರ ॥ ೪

ಏನಿದದ್ಭುತರವವೆನುತ ಮೈ
ಮಾನಿಕರು ನಡುನಡುಗಿದರು ಗ
ರ್ವಾತಿಶಯ ಗತವಾಯ್ತಲೇ ಗಜಪುರದ ಗರುವರಿಗೆ ।
ಆನಿರುತಿಯಮವರುಣವಾಯುಕೃ
ಶಾನುಧನಪಮಹೇಶರ್ಕೈತರ
ಲಾನೆಯಲಿ ಹೊಱವಂಟನಂಬರಗತಿಯಲಮರೇಂದ್ರ ॥ ೫

ನೆಱೆದುದಭ್ರದೊಳಮರಗಣ ಮುನಿ
ವರರು ಸಹಿತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗ
ಳೆರಡುವಂಕವ ಹೊದ್ದಿದರು ಹರಿತನಯನೆಡಬಲವ ।
ತರುನಿಕರ ಗಿರಿನಿಚಯವಲ್ಲಿಯ
ಪರಿಜನವ ತಱುಬಿದುದು ತನಗಿದ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಳವೆ ನರನ ಮಹಾಸ್ತ್ರನಾಟಕವ ॥ ೬

ಮೊದಲಲೈಂದ್ರ [1] ಮಹಾಸ್ತ್ರವನು ಹೂ
ಡಿದನು ಹೊಗೆದುದು ಭುವನದಿಕ್ಕುಗ
ಳೊದಱಿದುವು ಪಂಠಿಸಿತು ರವಿರಥ ಗಗನಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಉದಧಿ ಯುದಧಿಯು ತೆಱೆಯ ಗಂಟ
ಕ್ಕಿದುವು ಹರ ಹರ ಹೇಳಬಾರದ
ಹೊದರು ಹೊದಿಸಿತು ಕೀಳುಮೇಲಣ ಜಗದ ಹಂತಿಗಳ ॥ ೭

ಅಹಹ ಬೆಂದುದು ಭುವನವಿದು ವಿ
ಗ್ರಹದ ಸಮಯವೆ ತಮ್ಮ ಲೀಲೆಗೆ
ಕುಹಕಮತಿಗಳು ತಂದರೈ ತ್ರೈಜಗಕೆ ತಲ್ಲಣವ ।
ರಹವಿದೇನೆಂದಭ್ರತಳದಿಂ
ಮಹಿಗೆ ಬಂದನು ದೇವಮುನಿ ದು
ಸ್ಸಹವಿದೇನೈ ಪಾರ್ಥ ಹೋ ಹೋ ಸಾಕು ಸಾಕೆಂದ ॥ ೮

ತೊಡಚದಿರು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವಿದು ಬಾಯ್
ಗಡಿಯನಿದು ನಿಮಿಷದಲಿ ಭುವನವ
ನಡುಗಿ ತಣಿಯದಿದೊಂದು ಮತ್ತೀಶಾಂಭವಾದಿಗಳ ।
ತೊಡಚದಿರು ಸಂಹಾರಸಮಯವ
ನೆಡೆಯಲನುಭವಿಸುವುದು ಜಗವಿದು
ಕೆಡಿಸದಿರು ಕೆಡಿಸದಿರು ತೆಗೆ ತೆಗೆ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೯

[1] ಮೊದಲೊಳನಲ, ಚ.

ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ತೊಡಚುವರೆ ನಿ
ರ್ಲಕ್ಷ್ಯಶರವೇ ನೀನುಪಾರ್ಜಿಸಿ
ತಕ್ಷಯವಲಾ [1] ಪಾರ್ಥ ಗಣನೆಯು ಗುತ್ತಿನಂಬುಗಳ ।
ಶಿಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆಗೆ ಬಾಣವೊಂದೇ
ಲಕ್ಷ್ಯವಿದು ನೀನಱಿಯದುದಕೆ ವಿ
ಲಕ್ಷ್ಯನಾದೆನು ತಾನೆನುತ ಮುನಿ ನುಡಿವನರ್ಜುನಗೆ ॥ ೧೦

ಹರಮಹಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಲೀಲೆಯ
ನರಸ ನೋಡಲು ಬೇಹುದಾದೊಡೆ
ಬೆರಸುವುದು ತತ್ಸಮಯ ಸ್ಮರಿಸು ನೃಪನ ಕಣ್ಮನವ ।
ಹೊಱವೆ ಹೇರಾಳದ ಮಹಾಸಂ
ಗರವೆಹುದು ಮುಂದಣಕಥಾವಿ
ಸ್ತರವ ವಿರಚಿಸಬಾರದನುಚಿತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೆ ನಾರದನ ನುಡಿ
ಗುರುತರವಲೇ ಪಾರ್ಥ ನಾಚಿಲು
ದಿರುವೆ ಮಗುಚಿಬಹಿದನು ಮುನಿಪನ ಮಾತ ಮನ್ನಿಸಿದ ।
ಹರದುದಮರರ ಮೇಲೆ ನೋಡುವ
ನೆರವಿ ದಿಗುಪಾಲಕರು ನಿಜಮಂ
ದಿರಕೆ ಸರಿದರು ದೇವಮುನಿ ಹಾಯಿದನು ಗಗನದಲಿ ॥ ೧೨

ಇವರು ಕಾಮ್ಯಕಕಾನನವನನು
ಭವಿಸಿ ಬಳಿಕಲ್ಲಿಂದ ಹೊಱವಂ
ಟವಗಡೆಯ ಪರ್ವತಕೆ ಬಂದರು ಯಾಮುನಾಹ್ವಯದ ।
ದಿವಿಜರಿಪು ಹೈಡಿಂಬನಾತುದಿ
ಗವರನೇಱಿಸಿದನು ತದಗ್ರದ
ಲವನಿಪತಿ ಕೆಲದಿವಸವಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೧೩

---

1 ದಕ್ಷರವಲೇ, ಚ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ
ವರಮಹಾಶ್ರಮಕ್ಕೈದಿದನು ಮುನಿ
ಮೇರು ಸಹಿತೊಬನಿನಲಿ ನೂಕಿದನೊಂದುವತ್ಸರವ ।
ಧರಣಿಪತಿ ಬೃಹದಶ್ವನಾಶ್ರಮ
ವರಕೆ ಬಂದನು ತೀರ್ಥಸೇವಾ
ಪರಮಪಾವನಕರಣನಿದ್ದನು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ ॥ ೧೩

ಬಂದನೊಬ್ಬನು ಪವನಸುತನ ಪು
ಳಿಂದನಟವೀತಟದ ಖಗಮೃಗ
ವೃಂದದಿಕ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕೆಯಾಡುಂಬೊಲದ ಸೋಹೆಗಳ ।
ನಿಂದ ನೆಲೆ ನಿರ್ದಾಣ ಹೆಜ್ಜೆಗ
ಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಕಂಡೆ [1] ಚಿತ್ರೈ
ಸೆಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುತಿರ್ದನು ಭೀಮಸೇನಂಗೆ ॥ ೧೪

ಇದೆ ಮಹಾಕಾನನವು ನಸು [2] ದೂ
ರದಲಿ ವೃಕಶಾರ್ದೂಲಕೇಸರಿ
ರದನಿಕಳಭಕ್ರೋಡಶಿಖಿಲೂಲಾಯಸಾರಂಗ ।
ಮದದ ರಹಿಯಲಿ ಮಾನಿಸರು ಸೋಂ
ಕಿದರು ಸೆಡೆಯುವು ಹೊಲನ ಹೊದರಿ
ಕ್ಕಿದುವು ದೀಹದ ಹಿಂಡಿನಂತಿರೆ ಜೀಯ ಚಿತ್ತೈಸು ॥ ೧೫

ಮೋಹು ಗಾಡಿನೊಳವರ ಮೃಗೆ
ಸೋಹಿದರೆ ಸೂವಲೆಯ ಸುಬ್ಬಲೆ
ಯಾಹವದಲೇ ತೋಳತಿಕ್ಕೆಯ ತೋಟಿ ತೇಗುವೊಡೆ ।
ತೋಹಿನಲಿ ತೊದಳಾಗಿ ಗೋರಿಯ
ಗಾಹಿನಲಿ ಗುಱಿ ಗಡಬಡಿಸೆ ಹುಲು
ಸಾಹಸಕಂಜುವೆವು ನೀನೇಳೆಂದನಾಶಬರ ॥ ೧೬

1 ಜೀಯ, ಚ. 2 ಕಾಂತಾರವತಿ, ಚ.

ಕಂಡ ಮೃಗ ಮೃದೆಗೆಯುದಿಕ್ಕೆಯು
ಹಿಂಡು ಹೊಳಹಿನ ಹುಲಿಯು ಕರಡಿಯು
ಮಿಂಡವೆಂದಿಯು ಲಾವಣಿಗೆಯು ಲುಲಾಯುಲಾಲನೆಯು ।
ತೊಂಡು ಮೊಲನ ತೊಡಂಕುನವಿಲಿನ
ಮಂಡಲಿಯು ಮೇಳವ ಖಡ್ಗಿಯು
ಹಿಂಡುಗಳ ತೋಱಿಸುವೆನೇಱೆಂದನನಿಲಜನ ॥ ೧೮

ಅಂಗ ಚಿತ್ತವನಿತ್ತನಾಶಬ
ರಂಗೆ ಬಲೆಗಳ ತೆಗಿಸಿದನು ಹಸು
ರಂಗಿಯುನು ತೊಟ್ಟನು ಛಡಾಳಿಸೆ ಪದದೊಳಕ್ಕಡವ ।
ಸಿಂಗಶರಭವನೆಳವಿಗೊಡಲವೆ
ರಂಗಳಿಯುಲಡುಪಾಯುಲೌಡಿಯು
ಜಂಗುಣಿಯು ಜೋಡಿಸಿದರಂದು ಜವಾಯ್ಲ ಜಾಯಿಲನ ॥ ೧೯

ಮಡಿವ ಕೊಡಕೆಗಳೊಡ್ಡಿದುರದೊ
ಪ್ಪಿಡಿಮನಡುಃನ ಕೊಂಕಿದುಗುರಿನ
ಕಡುಮನವ ನಿರ್ಮಾಂಸಜಂಘೆಯು ಕೆಂಪಿನಾಲಿಗಳ ।
ಸಿಡಿಲಘನಗರ್ಜನೆಯ ಗಗನವ
ತುಡುಕುವಾಕುಳಿಕೆಗಳ ಮೊರಹಿನ
ಮಿಡುಕುಗಳ ನಾಯ್ ನೂಕಿದುವು ಹಾಸದ ವಿಳಾಸದಲಿ ॥ ೨೦

ಹೆಸರನಾಯ್ಗಳ ಹಾಸಹರಿದು
ಬ್ಬಸದಲುಱದರಿಗರಿದು ಹಿಡಿಮೃಗ
ಮಸಗಿದುವು ಹದವಿಲುಗಳೊದೆದುವು ಹೆದೆಯ ಹರಹಿನಲಿ ।
ನುಸುಳಿದುವು ಮೊಲನುರಿಯ ಹೊಗೆಗಳ
ದೆಸೆವಿಡಿದು ಕೆದಱಿದುವು ಹೊಲದಲಿ
ಹಸುಬಹರಡಿಗಳೇನನೆಂಬೆನು ಶಕುನಸೂಚನೆಯ ॥ ೨೧

ಬಗೆಯುನವಶಕುನವ ಮೃಗವ್ಯಾದ
ಸೊಗಡಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿದಮನೋವೃ
ತ್ತಿಗಳೊಳುಂಟೆ ವಿವೇಕಧರ್ಮವಿಚಾರವಿಸ್ತಾರ |
ಹೊಗರೊಗುವ ಹೊಂಗರಿಯ ಬಿಲುಸರ
ಳುಗಳ ಹೊದೆನಡೆದುದಡವಿಯ
ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸಿತು ಮುಂದೆ ಪುಳಿಂದಸಂದೋಹ ॥ ೨೨

ಭಂಡಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆಗಳ
ಖಂಡವಲೆಗಳ ತಡಿಕೆವಲೆಗಳ
ಗುಂಡುವಲೆಗಳ ಬೀಸುವಲೆಗಳ ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಗಳ |
ದಂಡಿವಲೆಗಳ ತೊಡಕುವಲೆಗಳ
ಹಿಂಡುವಲೆಗಳ ಮುಯ್ಯಣದಂಟಿನ
ಮಂಡವಿಗೆವಲೆಗಳ ಕಿರಾತರು ಕೆದಱಿತಗಲದಲಿ ॥ ೨೩

ಏನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಹೊಕ್ಕನು
ಕಾನನವನನಿಲಜನು ಶಬರವಿ
ತಾನವಿಕ್ಕಿದ ವೇಡೆಗಳ ಬೆಳ್ಳಾರಸುತ್ತುಗಳ |
ಕಾನನದ ಹಳ್ಳದ ಶಿಲೋಚ್ಚಯ
ಸಾನುಗಳ ಗಹ್ವರದ ಗಂಡ
ಸ್ಥಾನದೀರ್ಘದ್ರೋಣಿಗಳಲಱಸಿದರು ಮೃಗಕುಲವ ॥ ೨೪

ಕಳಚಿ ಹಾಸವನಬ್ಬರಿಸಿ ಕು
ಪ್ಪಳಿಸಿ ಕಂಠೀರವನ ಮೋಱೆಗೆ
ನಿಲುಕಿ ಕವಿದುವು ಬಿದ್ದುಹಾಯ್ದುವು ಹಣುಗಿ ತುಡುಕಿದುವು |
ಸೆಳದುವುಡಿದುಕ್ಕಳಿಸಿ ಯೆಡಬಲ
ಬಳಸಿದುವು ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ನಿಂದು
ಚಚ್ಚಳಿಸಿದುವು ಕುಸುಬಿದುವು ಕುನ್ನಿಗಳಖಿಳಮೃಗಕುಲವ ॥ ೨೫

ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಮೃಗಗಳು ಇದ್ದ ಕ್ರಮ.

ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ಪಟಹದ ಮೃದಂಗದ
ಸರ್ಬಲಗ್ಗೆಯ ಸೋಹಿನಲಿ ಸುಟಿ
ವೆಬ್ಬರಕೆ ಹಿಂಡೊಡೆದು ಹಾಯ್ದುವು ಸೂಸಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ।
ತೆಬ್ಬಿದುವು ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆ ಹರಿ
ದುಬ್ಬಿ ಹಾಯ್ದರೆ ವೇಡೆಯುವರಿಗೆ
ಹಬ್ಬವಾಯ್ತೇನೆಂಬೆನಗಣಿತಮೃಗನಿಪಾತನವ ॥ ೨೮

ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದರು ಸಬಳದಲಿ ಜಡಿ
ವೆಕ್ಕಲನನಳವಿಯಲಿ ಹರಿಣನ
ನಿಕ್ಕಿದರು ನಾರಾಚದಲಿ ಸೈವರಿದು ಸೈರಿಭನ ।
ಸೊಕ್ಕಿದರು ಸುರಿಗಿಯಲಿ ಹೊದಱಲಿ
ಹೊಕ್ಕು ಹುಲಿಗಳ ಕೆಣಕಿ ಖಡುಗದ
ಲಿಕ್ಕಡಿಯ ತೋಱದರು ತೂಱದರಖಿಳಮೃಗಕುಲವ ॥ ೨೯

ಗಾಯವಡೆದೆಕ್ಕಲನ ರಭಸದ
ಜಾಯಿಲನ ಗಳಗರ್ಜನೆಯ ಪೂ
ರಾಯದೇಱನ ಕರಡಿ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕಳಕಳದ ।
ನೋಯಲೊಱಲುವ ಶರಭಸಿಂಹಲು
ಲಾಯವೃಕಶಾರ್ದೂಲಶಶಗೋ
ಮಾಯುವೊದಲಾದಖಿಳಮೃಗರವ ತುಂಬಿತಂಬರವ ॥ ೩೦

ಮುಳುದೊಡಕಿನೊಳು ಕೂದಲೊಂದೇ
ಸಿಲುಕಿ ನಿಂದುವು ಚಮರಿಮೃಗ ಮೆಱ
ಗಳಿಗೆ ಮೊಲೆಗೊಡುತಿರುಕಿನಲಿ ಹುದುಗಿದುವು ಪುಲ್ಲೆಗಳು ।
ಎಳವೆಱಿಯ ನಡೆಗಲಿಸಿ ನಿಂದುವು
ಮೆಲೆತು ಸಿಂಹದ ಮಿಥುನ ಹಿಂಡಿನ
ಕಳಭವೆನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವನಕರಿ ತೂಟಿದುವು ಪಡೆಯ ॥ ೩೧

ಭೀಮಸೇನನು ಸಿಂಹಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದುದು.

ಪಡೆ ಬೆದಱೆ ಪಡಿತಳಿಸಿ ಪವನಜ
ಹಿಡಿದು ಬೀಸಿದನಾನೆಗಳನವೆ
ಗಡಿಸಿ ಸಿಂಹವ ಸೀಳಿದನು ಹೊಯ್ದೆತ್ತುವೆಕ್ಕಲನ |
ಮಡದಲುಱೆ ಘಟ್ಟಿಸಿದ ಮುಷ್ಟಿಯೊ
ಳಡಸಿ ತಿವಿದನು ಹುಲಿಯ ಕರಡಿಯ
ಕೊಡಹಿದನು ಕೊಂದನು ವನಾಂತದೊಳಖಿಳಮೃಗಕುಲವ || ೩೦

ಆಗ ಒಂದು ಹಂದಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಓಡಿದುದು.

ಈತನುಱುಬೆಗೆ ಬೆದಱಿತುರುಸಂ
ಘಾತದಲಿ ಹೆಬ್ಬಂದಿಯೊಂದು ವಿ
ಘಾತದಲಿ ಹಾಯ್ದುದು ಕಿರಾತವ್ರಜವನೊಡೆದುಳಿದು |
ಈತನಱಿಯಟ್ಟಿದನು ಶಬರ
ವ್ರಾತವುಳಿದುದು ಹಿಂದೆ ಭೀಮನ
ಭೀತಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕುದು ಮಹಾಗಿರಿಗಹನಗಹ್ವರವ || ೩೩

ಮುಡುಹು ಸೋಂಕಿದೊಡುಲಿದು ಹೆಮ್ಮರ
ನುಡಿದು ಬಿದ್ದವು ಪಾದಘಾತದೊ
ಳಡಿಗಡಿಗೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ನೆಲನುಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ |
ಜಡಿದುದಬುಜಭವಾಂಡವೆನಲವ
ಗಡೆಯ ಭೀಮನ ಕಳಕಳಕೆ ಕಿವಿ
ಯೊಡೆಯೆ ತೀದುದು ನಿದ್ರೆ ಮುಱಿದೆಕ್ಕೆಯ ಮಹೋರಗನ ||೩೪

ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಸರ್ಪವು
ಭೀಮನನ್ನು ಹಿಡಿದುದು.

ತೆಕ್ಕೆ ಸಡಲಿತು ತಱಗೆಲೆಯ ಹೊದ
ಱಿಕ್ಕಲಿಸೆ ಮೈಮುಱಿಯಲನಿಲಜ
ನೆಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು ಕಾಣದಹಿಪತಿಯ |

ಸಿಕ್ಕಿದುವು ಹೆದ್ದೊಡೆಗಳುರಗನ
ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ ಡೆಂಢಣಿಸಿ ಫಣಿಪತಿ
ಡೊಕ್ಕರಕೆ ಹಬ್ಬಿದನು ಬಿಗಿದನು ಭಟನ ಹೇರುರವ ॥ ೨೫

ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಭೀಮನು ಪ್ರಯತ್ನ
ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವಿಕೆ.

ಝಾಡಿಸಲು ಝಾಡಿಸಲು ಬಿಗುಹತಿ
ಗಾಢಿಸಿತು ಕೊಡಹಿದೊಡೆ ಮಿಗೆ ಮೈ
ಗೂಡಿ ಬಿಗಿದುದು ಭುಜಗವಳಯದ ಮಂದರಾದ್ರಿಯೊಳ ।
ರೂಢಿಸಿದ ಭುಜಬಲದ ಸಿರಿಯೆ
ಕ್ಕಾಡಿತೇ ತನಗೆನುತ ಖಾಡಾ
ಖಾಡಿಯಲಿ ಕಾತರಿಸಿ ಕಳವಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ॥ ೨೬

ಭಟ ಮರಳ ಸಂತೈಸಿ ಕೊಂಡಟ
ಮಟಸಿ ಗದೆಯಲಿ ಹೊಯ್ದು ಬಿಗುಹಿನ
ಕಟಕವನು ಬಿಚ್ಚಿದನು ಹೆಚ್ಚಿದನುಬ್ಬಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುತ ।
ಪುಟದ ಕಂತುಕದಂತೆ ಫಣಿ ಲಟ
ಕಟಸಲೌಕಿತು ಮತ್ತೆ ಗಿಡಗನ
ಪುಟದ ಗಿಳಿಯಂದದಲಿ ಗಿರಿಗಿರಿಗುಟ್ಟಿದನು ಭೀಮ ॥ ೨೭

ಆಗ ಅಪಶಕುನಸೂಚನೆಯಿಂದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ
ರಾಯನು ಬಂದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳತ್ತಲು ಮಹೀಶನ
ಹೊರೆಯಲಾಯ್ತುತ್ಪಾತಶತ ನಿ
ಷ್ಠುರವಿದೇನೋ ದೈವಕೃತಫಲವಾವುದಿದಕೆನುತ ।
ಕರೆಸಿ ಧೌಮ್ಯಂಗಖಿಳಲಿದು ನ
ಮ್ಮರಸುಗಳಿಗಪಘಾತಸೂಚಕ
ವಱಿದಿದಱ ನಿವಾರಹವೆಂದರೆ ನೃಪತಿ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೨೮

ಭೀಮನಾವೆಡೆಯೆನೆ ಕಿರಾತ
ಸ್ತೋಮಸಹಿತ ಮೃಗವ್ಯಕೇಳೀ
ಕಾಮನೈದಿದನೆನಲು ನೃಪ ಹೊಱವಂಟನಾಕ್ಷಣಕೆ |
ಭೂಮಿಸುರರೊಡನೈದಿ ಬರೆ ಸಂ
ಗ್ರಾಮಧೀರನ ಹೆಜ್ಜೆವಿಡಿದು ಮ
ಹೀಮನೋಹರನಱಸಿ ಹೊಕ್ಕನು ಘೋರಕಾನನವ ॥ ೩೯

ವನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಭೀಮನ ದರ್ಶನ.

ಹುದುಗಿದಗ್ಗದ ಸತ್ವದುತ್ಸಾ
ಹದ ನಿರೂಢಶ್ವಾಸದಲಿ ಗದು
ಗದಿಪಕಂಠದ ತಳಿತಭಂಗದ ತಿರುಗುವಾಲಿಗಳ |
ಹೆದರ್‍ದೆಯು ಹೇರಾಳಶೋಕದ
ಕೆದಱುಗೇಶದ ಕೆಳಕೆ ಜೋಲಿದ
ಗದೆಯು ಗರುವಾಯತ್ತದ ಭೀಮನ ಕಂಡನವನೀಶ ॥ ೪೦

ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಅಕಟ ಹಿಂದನುಭವಿಸಿದೆವು ಕಂ
ಟಕ ಹಲವನೀಪರಿಯು ಬಲುಕಂ
ಟಕ ಮಹಾಕರ್ದಮದೊಳದ್ದಿತೆ ವಿಧಿ ಮಹಾದೇವ |
ವಿಕಟಮದನಾಗಾಯುತತ್ರಾ
ಣಕನ ಸಾಹಸವಡಗಿತೇ ವನ
ವಿಕಟಭುಜಗಾಟೋಪ ರೌಳಿಯೊಳೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೧

ಏನು ಕುಂತೀಸುತನಪಾಯವ
ದೇನು ಫಣಿಬಂಧದ ವಿಧಾನವಿ
ದೇನು ನಿನಗೆ ವಿನೋದವೋ ತ್ರಾಣಾ[1] ಪಚಯವಿಧಿಯೊ |

[1] ಪ್ರಾಣಾ, ಚ.

ಏನಿದಕೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನವಮಗೀ
ಹೀನದೆಸೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತ ದುಷ್ಕೃತ
ವೇನು ಶಿವ ಶಿವ ಯೆನುತ ನುಡಿಸಿದನನಿಲನಂದನನ ॥ ೪೦

ನೋಡಿದನು ಕಂದೆಱೆದು ಕಂಠಕೆ
ಹೂಡಿದುರಗನ ಘೋರಬಂಧದ
ಗಾಢದಲಿ ನುಡಿ ನೆಗ್ಗಿ ನುಡಿದನು ಬೆರಳ ಸನ್ನೆಯಲಿ ।
ಖೇಡನಾದನಜಾತರಿಪು ಮೂ
ತಾಡಿದನಹಿಪತಿಯು ನೆಲೆ ನಾ
ಡಾಡಿಗಳ ನಾಟಕದ ಫಣಿಯಲ್ಲಾರು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೪೩

ಆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅನಿಲಸುತನಪರಾಧಿಯೋ ನೀ
ವಿನಯಹೀನನೊ ಮೇಣು ಪರಪೀ
ಡನವ್ಯಥಾದುಷ್ಕರ್ಮಸಂಗ್ರಹ ಬೇಹುದೇ ನಿನಗೆ ।
ದನುಜನೋ ಗಂಧರ್ವನೋ ಯ
ಕ್ಷನೊ ಸರೀಸೃಪರೂಪದಿವಿಜೇಂ
ದ್ರನೊ ನಿಧಾನಿಸಲಱಿಯೆ ನೀನಾರೆಂದನವನೀಶ ॥ ೪೪

ಕೇಳಿದನು ಫಣಿ ಭೀಮಸೇನನ
ಮೌಳಿ ತಲ್ಪದ ತಲೆಯ ಹೊಳಹಿನ
ನಾಲಗೆಯ ಚೂರಣದ ಝುಡಿತೆಗೆ ಚಲಿಸುವಾಲಿಗಳ ।
ಮೇಲುಮೊಗದಲಿ ನೃಪನ ನುಡಿಗಳ
ನಾಲಿಸುತ ನುಡಿದನು ಕರಾಳಾ
ಭೀಳದಂಷ್ಟ್ರಾಂತರವಿಸಂಸ್ಥುಳಜಿಹ್ವೆಗಳ ಜಡಿದು ॥ ೪೫

ಆಗ ಸರ್ಪದ ಉತ್ತರ.

ಏನಹನು ನಿನಗೀತ ನೀನಾ
ರೇನು ನಿನ್ನಭಿಧಾನ ವಿಪ್ರನ
ಸೂನುವೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೊ ವೈಶ್ಯನೊ ಶೂದ್ರಸಂಭವನೊ ।

ಏನು ನಿನಗೀಬನಕೆ ಬರವು ನಿ
ದಾನವೆನು ಹೇಳೆನಲು ಕುಂತಿಯ
ಸೂನು ನುಡಿದನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪರದ ಸಂಗತಿಯ ॥ ೪೬

ಸೋಮವಂಶಪರಂಪರೆಯಲು
ದ್ದಾಮಪಾಂಡುಕ್ಷಿತಿಪ ಜನಿಸಿದ
ನಾಮಹೀಶನ ಸುತಯುಧಿಷ್ಠಿರನೆಂಬುದಭಿಧಾನ ।
ಭೀಮನೀತನು ಪಾರ್ಥನಕುಲಸ
ನಾಮಸಹದೇವಾಖ್ಯಪಾಂಡವ
ನಾಮಧೇಯರು ನಾವೆ ಯೆಂದನು ಭೂಪನಾಫಣಿಗೆ ॥ ೪೭

ಬೀತುದಖಿಳೈಶ್ವರ್ಯ ಕಪಟ
ದ್ಯೂತದಲಿ ಕೌರವರು ಕೊಂಡರು
ಭೂತಳದಲೆಮಗಾಯ್ತು ಬಟಿಕಟವೀಪರಿಭ್ರಮಣ ।
ಈತನೆನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದನು ನೀ
ನೀತನನು ಬಿಡಬಹೊಡೆ ಬಿಡು ವಿ
ಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಪರಪೀಡೆ ಧರ್ಮವಿನಾಶಕರವೆಂದ ॥ ೪೮

ಆದೊಡೆಲೆ ಧರಣೀಶ ಧರ್ಮವ
ನಾದರಿಸುವೈ ಧರ್ಮವೆಂಬುದು
ವೇದಮಾರ್ಗವಲೈ ಸುಧರ್ಮದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ।
ಕೈದುವುಳ್ಳೊಡೆ ಕಾದು ನಿನ್ನಯ
ಸೋದರನ ಬಿಡುವೆನು ಮನಃ ಪರಿ
ಖೇದವನು ಬಿಸುಟೆನ್ನು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವಿಸ್ತರವ ॥ ೪೯

ಉಸುರಬಹುದೈ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವ
ಪ್ರಸರಣವಿದೇ ಯೆಂದು ನೀ ಶಂ
ಕಿಸಲು ವೇದಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣಶಾಸ್ತ್ರ ತುಟ್ಟಸದೆ ।

ಎಸೆವ ವಿಪ್ರರ ಮತಿಗೆ ಸಂಭಾ
ವಿಸುವ ಧರ್ಮವನರುಹುವೆನು ನೀ
ಬೆಸಗೊಳೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಹುಷಂಗೆ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೫೦

ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎಸೆವ ವಿಪ್ರರ ಮತಿಗೆ ಸಂಭಾ
ವಿಸುವ ಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನಭಿವ
ರ್ಣಿಸುವೆನೆಂದೈ ಭೂಮಿಪತಿ ಭೂದೇವಕುಲದೊಳಗೆ ।
ಎಸೆವ ವಿಪ್ರನದಾರು ಪರಿಶೋ
ಭಿಸುವುದೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೇತರ
ದೆಸೆಯೊಳದನೇ ಮುನ್ನ ಹೇಳೆನೆ ರಾಯನಿಂತೆಂದ ॥ ೫೧

ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ.

ಉರಗ ಕೇಳ್ ಪಿತೃಮಾತೃವಂಶೋ
ತ್ಕರವಿಶುದ್ಧಸದಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಾ
ಚರಿತವಾಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಸತ್ಯವಹಿಂಸೆ ಪರಿತೋಷ ।
ವರಗುಣಂಗಳಿವಾವನಲಿ ಗೋ
ಚರಿಸಿತಾತನೆ ವಿಪ್ರನೆಂಬರು
ಹಿರಿಯರೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಹುಷಂಗೆ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೫೨

ಆಯಿತಿದು ಮತವಾದುದೈ ಸ್ವಾ
ಧ್ಯಾಯವೆಂಬುದದೇನು ಸತ್ಯದ
ಕಾಯವಾವುದಹಿಂಸೆ ಪರಿತೋಷಂಗಳದೇನು ।
ರಾಯ ಹೇಳಿದರಿರವ ನಿಜಗುಣ
ದಾಯತವನೆನೆ ಧರ್ಮವತಿರವ
ಣೀಯವೆನೆ ನಹುಷಂಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೫೩

ನಿಯತವೀಶ್ರೋತ್ರಾದಿಸಂಚಕೇಂ
ದ್ರಿಯದ ನಿಗ್ರಹ ದಮವೆನಿಪ್ಪುದು
ಭಯವನಿತರರಿಗಾಚರಿಸದಿಹುದೇ ಯಹಿಂಸೆ ಕಣಾ |
ನಯವಿದನೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಲೋಕ
ತ್ರಯವನೊಂದೇ ಸತ್ಯದಿಂದವೆ
ಜಯಿಸಬಹುದಾಸತ್ಯವುಳ್ಳನೆ ವಿಪ್ರನವನೆಂದ || ೫೪

ಸತ್ಯವೇ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಸತ್ಯವೆ
ನಿತ್ಯಕರ್ಮವಿಧಾನ ವೊಂದೇ
ಸತ್ಯವೇ ಜಪ ಹೋಮ ಯಜ್ಞ ಧ್ಯಾನದಾನತಪ |
ಸತ್ಯವುಳ್ಳರೆ ಶೂದ್ರ ದ್ವಿಜರಿಂ
ದತ್ಯಧಿಕನಾದ್ವಿಜರೊಳಗೆ ವರ
ಸತ್ಯಹೀನನೆ ಹೀನಜಾತಿಗನೆಂದನಾಭೂಪ || ೫೫

ಧೀರನಾವನು ಧಿಟ್ಟನಾರು ವಿ
ಕಾರಿ ಯಾರು ವಿನೀತನಾರಾ
ಚಾರಹೀನನದಾರು ಸುವ್ರತೆಯಾರು ಶಠನಾರು |
ಕ್ರೂರನಾರತಿಕಷ್ಟನಾರು ವಿ
ಚಾರಿ ಯಾರು ವಿಮುಕ್ತನಾರು ವಿ
ದೂರನಾರಿಹಪರಕೆ ಭೂಮಿಪಾಲ ಹೇಳೆಂದ || ೫೬

ನಾರಿಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಧಾರೆಗಳುಕದ ನಾವನಾತನೆ
ಧೀರನಾತನೆ ಧಿಟ್ಟನಬಲೆಯರುಬ್ಬುಗವಳದಲಿ |
ಮೇರೆದಪ್ಪಿದವನೆ ವಿಕಾರಿ ವಿ
ಚಾರಪರನೆ ವಿನೀತನನ್ಯಾ
ಚಾರಯುತನಾಚಾರಹೀನನು ಫಣಿಪ ಕೇಳೆಂದ || ೫೭

ಕೃತಕವಲ್ಲದೆ ದ್ವಂದ್ವಸಹನೇ
ವ್ರತಿ ಮುಮುಕ್ಷು ವಿಚಾರಯುಕ್ತನು
ಕೃತಕನೇ ಶಠನಪ್ರಗಲ್ಭ ಕೃತಘ್ನನೇ ಕ್ರೂರ ।
ಕ್ಷಿತಿಗೆ ಲೋಭಿಯೆ ಕಷ್ಟನಾತ್ಮನಿ
ರತನೆ ಮುಕ್ತನು ವೇದಮಾರ್ಗ
ಚ್ಯುತನೆ ಲೋಕದ್ವಯಕೆ ದೂರನು ಸರ್ಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ಆರು ಭಂಡರು ಸುಜನನಿಂದ್ಯದ
ದಾರು ಹಾಲಾಹಲಸರೂಪಕ
ರಾರು ಸಾಹಸಿಯಾರು ಸಜ್ಜನರಾರು ಶುಚಿಯಾರು ।
ಆರು ಹಗೆ ಸಖರಾರು ಸೇವ್ಯರ
ದಾರು ದುರ್ಲಭರಾರು ದುಸ್ಸಹ
ರಾರು ದುರ್ಮತಿಯಾರು ಧರ್ಮಜ ತಿಳಿಯ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೫೯

ವ್ಯಸನಿ ನಿಂದ್ಯನು ರಣದೊಳೊಡೆಯನ
ಬಿಸುಟು ಹೋಹನೆ ಭಂಡನತಿಸಾ
ಹಸಿಕನೇ ಸೇವಕನು ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯೇ ವಿಷನು ಕಣ ।
ಪಿಸುಣನೇ ಹಗೆ ಪರಸತಿಗೆ ಮನ
ಮಿಸುಕದವನೇ ಶುಚಿ ಪರಾರ್ಥ
ವ್ಯಸನಿಯೇ ಸಜ್ಜನನು ಸರ್ಪಾಧೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ವಿನುತಪರತತ್ವಜ್ಞನತಿಸೇ
ವ್ಯನು ಸುದುರ್ಲಭನೇ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ
ನನುಗುಣನೆ ಸಖನು ಸೈರಿಸದವನೆ ದುಸ್ಸಹನು ।
ಮನುಜರಲಿ ದುರ್ಮತಿಯಲಾ ದು
ರ್ಜನರಿಗಾಶ್ರಯವೆಂದು ತೋಱಿದು
ದೆನಗೆ ನಿನಗಭಿಮತವೆ ಸರ್ಪಾಧೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೧

ಅಹುದಲೇ ಬಳಿಕೇನು ವಿದ್ಯಾ
ಮಹಿಮೆ ದಾನತಪೋಗುಣಕೆ ಸ
ನ್ನಿಹಿತನೀಧರ್ಮದಲಿ ಸತ್ಯಾಚಾರಶೀಲದಲಿ ।
ಕುಹಕಿಯಲ್ಲ ವಿರೋಧಿಯಲ್ಲತಿ
ಸಹಜನೈ ಸಾರಜ್ಞನಲ್ಲೆನ
ಬಹುದೆ ನಿನ್ನುಕುತಿಗಳನೆಂದನು ನಹುಷನರಸಂಗೆ ॥ ೬೦

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜವೆ
ಹೊರೆವುದೇ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಕ್ತಿ
ಸ್ಫುರಣ ನೀನೀಬ್ರಹ್ಮವರ್ಗದ ಸಾರಸಾಖ್ಯದಲಿ ।
ಮೆಱೆದೆಲಾ ವಿಪ್ರಾವಮಾನವೆ
ಸಿರಿಗೆ ನಂಜು ಕಣಾ ಮಹೀಸುರ
ವರರುಪಾಸನೆ ನಿನಗೆ ನೀ ಕೃತಕೃತ್ಯನಹೆಯೆಂದ ॥ ೬೩

ನೂಱುಯಜ್ಞದ ಹೊಯ್ಲರಿಗೆ ಹರಿ
ದೇಱಿದೆನು ಸುರಪತಿಯ ಪೀಠವ
ನೋಱುಗುಡಿಸಿತು ಪದವಿಯದು ವಿಪ್ರಾವಮಾನದಲಿ ।
ಮಾಱುಮಾತೇನೈ ಮಹೀಸುರ
ರೇಱಿಸಿದರೇಱುವುದು ಮುನಿದರೆ
ಕಾಱಿಸುವರೈ ಕೋಟಿಯಜ್ಞವನೆಂದನಾನಹುಷ ॥ ೬೪

ಸರ್ಪವು ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು
ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು.

ಎನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತದ ನಿದಾನವ [1]
ಮುನ್ನ ನೀ ಬೆಸಗೊಳಲು ಹೇಱಿದೆ
ನಿನ್ನು ನಿನ್ನಭಿಧಾನವನು ನೀನಾವನೆಂಬುದನು ।

1 ರಹಸ್ಯವ, ಖ.

ಇನ್ನು ಕೇಳುವೆನೆನಲು ನಿಮ್ಮಲಿ
ಮುನ್ನಿನವನು ಯಯಾತಿಯಯ್ಯನು
ತನ್ನ ನಾಮವೆ ನಹುಷನೆಂಬುದು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೫

ಮಾಡಿದೆನು ಶತಮಖವನದು ಹೋ
ಗಾಡಿತಿಂದ್ರನನಲ್ಲಿ ತನಗೆಡೆ
ಮಾಡಿತರಮನೆ ಕಂಡುದಾತೆತ್ತೀಸ ಕೋಟಿಗಳು ।
ನಾಡು ಬೀಡೆನಗಾಯ್ತು ವಶ ಖಯ
ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಶಕ್ರಪದದಲಿ
ರೂಢಿಸಿದೆನದನೇನ ಹೇಳುವೆನೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೬೬

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳ ರಂಭೆಯೂರ್ವಶಿ
ವರತಿಲೋತ್ತಮೆ ಗೌರಿ ಮೇನಕಿ
ಸುರಭಿ ಗಂಧಿನಿ ಮಂಜುಘೋಷೆ ಸುಕೇಶಿ ಮೊದಲಾದ ।
ಸುರಸತಿಯರೆನ್ನರಮನೆಯ ತೊ
ತ್ತಿರುಗಳಾದರು ಮೂಱುಲಕ್ಷದ
ಹೊಱಗೆ ಮೂವತ್ತಾಱುಸಾವಿರವೆಂದನಾನಹುಷ ॥ ೬೭

ಈಸು ನಾರಿಯರಿರಲು ಬಯಲಭಿ
ಲಾಷೆ ದಿವಿಜೇಶ್ವರನ ರಾಣೀ
ವಾಸದಲಿ ಕಂಗಟ್ಟಿ ತಂದುದು ತನ್ನನೀವಿಧಿಗೆ ।
ಮಿಾಸಲಿನ ಮಾನಿನಿಯರಲಿ ಮನ
ದಾಸೆ ಮನುಜರ ಮುಱಿವುದಕೆ ತಾ
ನ್ನೈಸಲೇ ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದನು ನಹುಷನರಸಂಗೆ ॥ ೬೮

ಆಧಿ ಬಿದ್ದುದು ಶಚಿಯ ಮೇಲಣ
ವೇಧೆಯಲಿ ವಿಟಬುದ್ಧಿ ಸಿರಿಗೆ ವಿ
ರೋಧಿಯೈ ಸಲೆ ಸತಿಯುಪಾಯವ ಮಾಡಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ।

ಬೋಧಿಸಿದರವರೆನ್ನ ವಾಹನ
ಸಾಧನವೆಯಾದರು ಮುನೀಂದ್ರ ವಿ
ರೋಧವಾಯ್ತೆನಗಲ್ಲಿ ಶಪಿಸಿದನಂದಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ॥ ೬೯

ಸರ್ಪ ಪರಿಸರ್ಪ ತ್ವಮೆನೆ ಘಡ
ಸರ್ಪ ನೀನಾಗೆನಲು ತನ್ನಯ
ದರ್ಪವನು ಕೆಡೆನೂಕಿ ಬಿದ್ದೆನು ಮುನಿಯ ಚರಣದಲಿ ।
ಸರ್ಪತನದನುಭವಕೆ ಕಡೆ ಯೆಂ
ದಪ್ಪುದೆನೆ ಧರ್ಮಜನ ವರವಾ
ಗ್ದರ್ಪಣದಲಹುದೆಂದೊಡಿದು ಸಂಘಟಿಸಿತೆನಗೆಂದ ॥ ೭೦

ಎನುತ ದಿವ್ಯಾಮೆಯುವಕಾಂತಿಯು
ಮಿನುಗುವಮೋಹರದೇಹ ಮೂಡಿದು
ವನಿಮಿಷಾಂಗದಲುರಗಕಾಯದ ಕೋಹಳಯನುಗಿದು ।
ಜನಪ ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದನ ಕೊ
ಳ್ಳೆನುತ ಹೇಮವಿಮಾನದಲಿ ಸುರ
ವನಿತೆಯರ ವೋಲಗದಲೆಸೆದನು ನಹುಷನಭ್ರದಲಿ ॥ ೭೧

ದುಗುಡದಲಿ ಬರೆ ಭೀಮಸೇನನ
ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಖೇದದ
ಹೊಗಸಿದೇಕೆ ವೃಥಾಮನೋವ್ಯಥೆಯು ತಾಳದಿರು ।
ಜಗವೆಱಿಯೆ ನಮ್ಮನ್ವಯದ ಪೂ
ರ್ವಿಗನಲಾ ನಹುಷಂಗೆ ಬಂದು
ಬ್ಬೆಗದ ಹದನಿದು ನಮ್ಮ ಪಾಡೇನೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೭೨

ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದಾಯ್ತಲೇ ಪ್ರತಿ
ಪನ್ನಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ ವಿದಱಲಿ
ನಿನ್ನದರ್ಪಕೆ ಹಾನಿಯೇ ಹೇರಾಳಸುಕೃತವಿದು ।

ತನ್ನರಿಷ್ಟವನೀಕ್ಷಿಸದೆ ಪರ
ರುನ್ನತಿಯ ಬಯಸುವರು ಸಜ್ಜನ
ರಿನ್ನು ಸಾಕೆಂದೊರಸಿದನು ಕಂಬನಿಯನನಿಲಜನ [1] ॥ ೭೩

ತಿಳುಹಿ ತಂದನು ಸಕಲಮುನಿ ಸಂ
ಕುಲಸಹಿತ ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಕೋ
ಮಲೆಯ ನುಡಿಯಲಿ ಬಿಡಿಸಿದನು ಭೀಮನ ಮನೋವ್ಯಥೆಯ ।
ಅಳಿವು ನಮಗೆಲ್ಲಿಯದಪಾಯದ
ಜಲಧಿಗಳು ಬತ್ತುವುವು ಯದುಕುಲ
ತಿಲಕಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೭೪

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಕರುಣಿ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಪಾಂಡವ
ಧರಣಿಪನ ಸಂತೈಸಿ ಯಾದವ
ರರಸನಿರೆ ಬಂದರು ಮೃಕಂಡುತನೂಜನಾರದರು [2] ॥

ಧರ್ಮಭೀಮರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸಿದುದು.

ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇಜಯ ಕ್ಷಿತಿ
ಪೋತ್ತಮನೆ ಧರ್ಮಜನ ಮುಖದಲಿ
ಕೆತ್ತದುಗುಡವ ಕಳಚಿ ಭೀಮನ ಖೇದವನು ಬಿಡಿಸೆ [3] ।

---

1 ಪವನಜನ ಕಂಬನಿಯ, ಚ.

2 .... ನಿದ್ದನು ಸಕಲಮುನಿಜನಸಹಿತ ವನದೊಳಗೆ, ಚ.

3 ಭೀಮನ ತಂದರಾಶ್ರಮಕೆ, ಖ. ಚ.

ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ಧೌಮ್ಯನಖಿಲಮು
ಹೋತ್ತಮರು ಪೀಯೂಷಮಧುರರ
ಸೋತ್ಕರದ ನುಡಿಗಳಲಿ ನಾದಿದರನಿಲಜನ ಮನವ ‖ ೧

ಮುಗಿಲು ಬಱತುದು ಬಱಿಯುಗಡಬಡೆ
ಗಗನಕುಳಿದುದು ಕೊಂಡನೆಲನನು
ತೆಗೆದು ನಿಂದುದು ಹೇಡಿಯಂಗದವೊಲು ನದೀನಿವಹ ।
ನಗುವ ಕೊಳನ ಚಕೋರಚಯ [1] ಹಂ
ಸೆಗಳು ಮೆಱೆದುವು ನಗುವ ತುಂಬಿಯು
ಸುಗುಡತನ ತಾವರೆಯೊಳಸೆದುದು ಶರದ ಸಮಯದಲಿ ‖ ೨

ತಿರುಗಿ ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ಬಂದುದು.

ಸವೆದುದೀ ನವಿಲ್ಲಿ ಫಲಮೃಗ
ನಿವಹ ಬೀತುದು ನಮ್ಮ ಕಾಲಾ
ಟವನು ಸೈರಿಸಿ ನಿಲುವ ವನವನು ಕಾಣೆ ತಾನೆನುತ ।
ನಮಗೆ ಮಗುಟಾಕಾಮ್ಯಕದ ವನ
ಭವನವೈ ಸಲೆ ಯೆನುತಲಾಮುನಿ
ನಿವಹಸಹಿತವನೀಶ ಕಾಮ್ಯಕವನಕೆ ನಡೆತಂದ ‖ ೩

ಆಶರತ್ಕಾಲವನು ತದ್ವನ
ವಾಸದಲಿ ನೂಕಿದನು ಮುನಿ ಪರಿ
ತೋಷವಂಗಸ್ಫುರಣೆ ಸೂಚಕಕ ಶಕುನ ಮೊದಲಾದ ।
ಮಿಾಸಲಱಿಯುಲು ಹರುಷದ ಸದಾ
ವೇಶದಲಿ ಮನವುಕ್ಕಿ ಹಿಗ್ಗಿದ
ನೀಶಕುನಸುಮ್ಮಾನ ಯಿದಕೇನಹುದೊ ಫಲವೆಂದ ‖ ೪

[1] ಭ್ಯಾಗತೆಯು, ಚ.

ಇದಕೆ ಕೃಷ್ಣಾಗಮನವೇ ಫಲ
ದುದಯುವೈ ಸಲೆ ಯೆನುತಲಿರೆ ಬಂ
ದಿದಿರು ನಿಂದನು ದೂತನೊಬ್ಬನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯು ।
ಇದೆ ಕೃಪಾನಿಧಿ ಬಂದನಸುರಾ
ಭ್ಯುದಯಘಾತಕ ಬಂದ ರಿಪುಬಲ
ಮದನರುದ್ರನು ಬಂದನಿದೆ ಯೆಂದನು ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥ ೫

ಸೂಚಿಸಿದುದೇ ಶಕುನ ಪುನರಪಿ
ಗೋಚರಿಸಿತೇ ಗರುವನಿಧಿ ನಾ
ವಾಚರಿಸಿತೇನೊ ಶಿವ ಶಿವ ಭವಭವಸಹಸ್ರದಲಿ ।
ನಾಚಿದುವು ನಿಗಮಂಗಳಾವನ
ಸೂಚಿಸುವುವೆಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೃಪೆಯುಲ
ರೋಚಕವನಾದೈವಮಾಡದೆನುತ್ತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೬

ಹಱುವವನು ಹೊಱವಂಟು ಗರುಡನ
ಹಱವಿಗೆಯು ದೂರದಲಿ ಕಂಡನು
ತುಳುಕಿದುವು ಸಂತೋಷಜಲ ನಿಟ್ಟೈಸಳುಕಂಗಳಲಿ ।
ತಳಿತರೋಮಾಂಚನದ ಸಮ್ಮದ
ಪುಳಕದಲಿ ಪೂರಾಯದುಬ್ಬಿನ
ಲಿಳೆಯೊಡೆಯು ವೈಯಿಕ್ಕೈದಿದನಖಿಳಜನಸಹಿತ ॥ ೭

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ.

ಇೞಿದು ದಂಡಿಗೆಯಿಂದ ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ಬಂದನು ಕಾಲನಡೆಯಲಿ
ಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನಿದೇನಾಸುರಪಿದೇಕೆನುತ ।
ಬೞಿಕ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಯಮಳರ
ನೊಲಿದು ಮನ್ನಿಸಿ ಸತಿಯು ಲೋಚನ
ಜಲವ ಸೆಱಗಿನಲೊರಸಿ ಸಂತೈಸಿದನು ಬಾಲಿಕೆಯ ॥ ೮

ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕುಶಲವೇ ಕುರುರಾಯನೊಡಗೆ
ವೆಸಕದಲೆ ನಿಮ್ಮತ್ತಲವಧಿಯು
ದೆಸೆ ಸಮೀಪವೆ ತೊಳಲಿದಿರೆಲಾ ವನವನಂಗಳಲಿ ।
ಪಶುಪತಿಯು ಹಿಡಿದಂಬು ಕೈವ
ರ್ತಿಸಿತಲಾ ಪಾರ್ಥಂಗೆ ನಮಗಿಂ
ದೊಸಗೆಯಾಯಿತು ಪುಣ್ಯವೆಂದನು ಹರಿ ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥ ೯

ಧರ್ಮರಾಯನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಆಗಲೀವೃಷ್ಣವೆಕೆ ನಮ್ಮಯ
ತಾಗುಥಟ್ಟಿನ ರಕ್ಷೆ ತೊಡಚಿದು
ದಾಗಲಿರ್ದುದು ಪಾಶುಪತ ಶರವೆದಱ ಬಱಿವಿಡಿದು ।
ಈಗಲೊಸಗೆಯೆ ತಮ್ಮ ಪಂಚಕ
ದಾಗುಹೋಗನು ಹೊತ್ತು ನಡಸಿದೊ
ಡಾಗ ನಮಗಾಯ್ತೊಸಗೆ ಯೆಂದನು ನೃಪತಿ ವಿನಯದಲಿ ॥ ೧೦

ತೊಳಲಿದೆವೆಲ್ಲೆ ಕೃಷ್ಣ ತಪ್ಪದೆ
ಹಱುವಹಱುವವನಮರಪುರದಲಿ
ಕೆಲವುದಿನವಿರಲರ್ಜುನಂಗಾಯ್ತೂರ್ವಶಿಯ ಶಾಪ ।
ಖಳರನಲ್ಲಿ ನಿವಾತಕವಚರ
ಗೆಲಿದು ಬಂದನು ಪಾರ್ಥನಿತ್ತಲು
ಕೆಲಬರಸುರರ ಕಾದಿ ಕೊಂದನು ಭೀಮನಡವಿಯಲಿ ॥ ೧೧

ಇಂತು ತಲೆಯೊತ್ತುತ ಮಹಾವಿಪಿ
ನಾಂತರವ ತೊಳಲಿದೆವು ಬಳಿಕ ವ
ನಾಂತದೊಳಗೊಂದಾದುದೊಡಗ ನಹುಷನೃಪತಿಯಲಿ ।
ಭ್ರಾಂತಿಯ್ಕೆ ಸಲೆ ಭೀಮನುರಗಾ
ಕ್ರಾಂತನಾದನು ಧರ್ಮಕಥೆಯಲಿ
ಸಂತವಾಯ್ತು ವಿಶಾಪನಾದನು ನಹುಷನಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೧೨

ಮರಳಿ ಕಾಮ್ಯಕವನದ ದಳವಮಂ
ದಿರವನೇ ನೆಲೆಮಾಡಿದೆವು ವಿ
ಸ್ತರಣವಿದು ಹಿಂದಾದ ವಿಪಿನಾಂತರಪರಿಭ್ರಮದ ।
ಕರುಣಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂಘ್ರಿಕಮಲದ
ದರುಶನದಿನಾಯಾಸಪಾರಂ
ಪರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯ್ತೆನುತ ವೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಭೂಪ ॥ ೧೩
ಏಟೆನುತ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಕರು
ಣಾಳು ಕೇಳ್ಕೈ ಭೂಪ ಸುರಪತಿ
ಯಾಲಯದೊಳೂರ್ವಶಿಯು ಶಾಪವು ಬಂದೊಡೇನಾಯ್ತು ।
ಲೀಲೆಯಿಂದೀಭೀಮ ದೈತ್ಯರ
ಭಾಳಲಿಪಿಯನು ತೊಡೆದ ನಿನ್ನಯ
ಬಾಳುಬರಹವು ಮುಂದೆ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ ॥ ೧೪

ಆಗ ನಾರದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಬಂದುದು.

ರಾಯ ಕೇಳಾಕ್ಷಣಕೆ ಮಾರ್ಕಂ
ಡೇಯನಾರದರಿಬ್ಬರಬುಜದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಂಗೆಱಗಿದರು ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ತಾಯಿ ಕಱುಗಳ ಬಿಡದವೊಲು ನಿ
ರ್ದಾಯದಲಿ ನಿಜಭಕ್ತಸಂಗದ
ಮಾಯೆ ಬಿಡದೈ ನಿಮ್ಮದೆಂದರು ಹೊರಳಿ ಚರಣದಲಿ ॥ ೧೫

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು.

ತಪದಲುರಿದು ಸಮಾಧಿಯೋಗದ
ಉಪಶಮದಲುಬ್ಬೆದ್ದು ಹೋನುದ
ಜಪದ ಜಂಜಡದೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಜನಾರ್ದನನ ಮಱೆವೆ ।
ಅಪಸದರು ನಾವ್ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ
ಕೃಪಣರಾವ್ ಕೇಳ್ ನಿನ್ನ ಮೇಲಣ
ಕೃಪೆಯ ನೋಡೈ ಭೂಪ ಯೆನುತೀಕ್ಷಿಸಿದರಚ್ಯುತನ ॥ ೧೬

ಈಯಘಾಟದ ದೈವವಿದು ನಿ
ರ್ದಾಯದಲಿ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಸೇಱಿತು
ರಾಯರಿರ್ದರು ಹಿಂದೆ ಭರತಭಗೀರಥಾದಿಗಳು ।
ಆಯಿತೇನವರಿಗೆ ಸರೋಜದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷನ ಚರಣಸೇವೆ ನಿ
ರಾಯಸದೆ ಸಹವಾಸಭೋಜನವೆಂದರಾನೃಪಗೆ ॥ ೧೭

ವರುಷಹದಿನಾಱಱಲಿ ಮೃತ್ಯುವ
ಪರುಠವಿಸಿದುದು ಕರ್ಮಗತಿ ಮುರ
ಹರನ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ ಸವೆದೆನು ಸರ್ವಭಾವದಲಿ ।
ಕರುಣಿ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಮೃತ್ಯುವಿ
ನುರಿಯ ಗಂಟಲಲಿಱಿದ ತನ್ನನು
ಬರೆಸೆಳೆದನೆಂದಮಳಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ನುಡಿದ ॥ ೧೮

ಓಕರಿಸಿದುದು ಮೃತ್ಯುವೆನ್ನನು
ಲೋಕದಿಂ ಹೊಱಗೆಂಪು ಯಮಗಿಮ
ರಾಕರಣೆಗಳ ಜೀವಜಾತಿಯೊಳಿಲ್ಲ ನೀನೆಂದು ।
ಲೋಕದಲಿ ಡಂಗುರವ ಹೊಯ್ಸಿದ
ನೀಕಮಲನಾಭನೆ ಕಣಾ ಕರು
ಣೈಕನಿಧಿ ನಿಮಗೊಲಿದನೆಂದನು ಮುನಿ ಮಹೀಪತಿಗೆ ॥ ೧೯

ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಪ್ರಳಯದಲಿ ಸಾ
ಗರದ ತೆಱೆ ಮುಂಡಾಡುವ್ರೊಲು ಸಾ
ಗರದ ಕೂಟಕೆ ಸಕಲಜಲಧಿಗಳೇಕರೂಪದಲಿ ।
ಧರೆಯ ಮುಳುಗಿಸಿ ಮೇಲೆಮೇಲು
ಬ್ಬರಿಸಿ ಜಗದಡಿಕಿಲದ ಜೋಡಿಯ
ಜರುಹಿದುವು ನೀರೇಱಿತಗ್ಗದ ಸತ್ಯಲೋಕದಲಿ ॥ ೨೦

ಜಗದ ಜೀವರ ಕರ್ಮಬೀಜಾ
ಳಿಗಳ ಬೈತ್ರವ ತನ್ನ ಬಾಲಕೆ
ಬಿಗಿದು ನೀರಲಿ ನುಸುಳಿದನು ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದಲಿ ।
ಬಗೆಯಲಾ ಹರಿ ಯಿವನೇ ಋ
ಗ್ಯಗಳಗೋಚರನಾದನಱಸುವ
ನಿಗಮವೀತನ ಹೆಜ್ಜೆಗಾಣವು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೧

ಮರಳಿ ಹೂಡಿದನೀಜಗದ ವಿ
ಸ್ತರಣವನು ಮಾಯಾಮಹೋದಧಿ
ಹೊರೆದನುನ್ನತಸತ್ವದಲಿ ಮೇಲಾದ ಲೋಕಗಳ ।
ಉರಿಯಲದ್ದುವನಿವನು ಲೀಲಾ
ಚರಿತವಿದು ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ನಿನ್ನಯ
ಸಿರಿಯೆ ಸಿರಿ ಬಡತನವೆ ಬಡತನ ವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೬೨

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಕಲ್ಪಾಂತದಲಿ ಬಿಡೆ
ಬಿರಿದುದೀಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬಹಿರಾ
ವರಣಜಲನಿಧಿಜಲದೊಳೊಂದಾಯ್ತೇನ ಹೇಳುವೆನು ।
ಹರಿ ವಿನೋದದೊಳಾಲದೆಲೆಯಲಿ
ಸಿರಿಸಹಿತ ಪವಡಿಸಿದನಿನಶಶಿ
ಕಿರಣವಿಲ್ಲ ಮಹಾಂಧಕಾರ ಸಭಾರವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೬೩

ಈನೆಲನನೀಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ ಕೃ
ಶಾನು ತೇಜವನೀಸಮೀರಣ
ನೀನಭವ ತಾ ಕಾಣೆನೊಂದೇಸಲಿಲಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ
ಏನ ಹೇಳುವೆನೆನ್ನ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿಯನು ಬಲುತೆಱೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನೊ
ಳಾನು ಮುಳುಗುತ್ತೇಳುತಿರ್ದೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೪

ಆಗ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ತನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಹೇಳಲೇನದು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಗೋ
ನಾಳಿಯೊಳಗಂದಿಕ್ಕಿಯುಲೊಲ್ಲದೆ
ಕಾಳುಮಾಡಿದೆನೇ ಮುರಾರಿಯ ಭಜಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಬಾಲಕನೊಳವೆಗುಣವನೆಕಟಾ
ತಾಳಬಹುದೇ ತಾಯೆ ಮೃತ್ಯುವೆ
ತಾಳಿಗೆಯ ತೆಗೆದೆನ್ನನೊಳಕೊಳ್ಳೆಂದು ಹಲುಬಿದೆನು ॥ ೨೫

ನೀರು ಹೊಕ್ಕುದು ನೂಕಿ ವಿವಿಧ
ದ್ವಾರದಲಿ ಬೆಂಡೇಳ್ವೆನೊಮ್ಮತಿ
ದೂರ ಮುಳುಗುವೆನಷ್ಟಬೀಳ್ವೆನು ತೆಱೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ।
ಯಾರಿಗುಬ್ಬಸವೆನ್ನ ಮರಣವ
ನಾರು ಕಂಡರು ಹೇಸಿ ತನ್ನನು
ದೂರಬಿಸುಟಳು ಮೃತ್ಯು ಬಳಲಿದೆ ನಿಂತು ಹಲಕಾಲ ॥ ೨೬

ಆಗ ಅಚ್ಯುತನ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಂದುದು.

ಮುಳುಗುತೇಳುತ ಬರುತ ವಟಕುಜ
ದೆಲೆಯಲೀತನ ಕಂಡೆನೈ ನಾ
ನೆಳತಟಕೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ತೆಱೆಯೆಡೆದೆಱೆಗೆ ತನಿಗೆಡೆದು ।
ಜಲಜಸಂಭವನಾಜಲವ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸುತುಗುಳುತ ನಾಲ್ಕುಮುಖ
ದಲಿ ನಿಲುಕಿ ನಿಗುರುತ ಬಂದನು ಕಂಡನಚ್ಯುತನ ॥ ೨೭

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾಚ್ಯುತರ ಸಂಭಾಷಣ.

ಆರು ನೀನೆಂದಾತನೀತನ
ಸಾಱಿದನು ಬೆಸಗೊಳಲು ಜಗದಾ
ಧಾರಕನು ಜಗದುದರ ಹರಿ ತಾನೆಂದೊಡಜ ನಗುತ ।

ಭೂರಿಜಗವೆನ್ನುದರದಲಿ ನೀ
ನಾರು ಜಗಕೆಂದುಲಿದು ಗರ್ವವಿ
ಕಾರದಲಿ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ನಿಜತೇಜವ ವಿಘಾಡಿಸಿದ ॥ ೨೮

ಆದುವೇ ನಿನ್ನುದರದಲಿ ಜಗ
ವಾದೊಡೀಕ್ಷಿಪೆನೆನುತಲಾಕಮ
ಲೋದರನು ಕಮಲಜನ ಜಠರವ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱಮೆಂಟು ।
ಭೇದಿಸಿದೆ ತಾನೆನ್ನ ಜಠರವ
ಲಾದ ಲೋಕವನೆಣಿಸಿ ಬಾರೆನ
ಲಾದುರಾಗ್ರಹಿ ಯಿೞಿದನಸುರಾಂತಕನ ಜಠರವಲಿ[1] ॥ ೨೯

ಹೊಲವು ದಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ ಭುವನಾ
ವಳಿಗಳಿದ್ದುವು ಕೋಟಿರುದ್ರಾ
ವಳಿಗಳಿದ್ದರು ಕೋಟಿಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು ಶತಕೋಟಿ ।
ಹುಲು ನೊರಜು ಸಾಗರದ ಸಲಿಲವ
ನಳವವೊಲು ನೋಣ ಹಾಱಿ ಗಗನದ
ತಲೆಮೊದಲಕಾಣಿಸುವೆನೆಂಬವೊಲಾಯ್ತು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

ಹಲವುಯುಗಪರ್ಯಂತ ವಲ್ಲಿಯೆ
ತೊೞಲಿ ಕಡೆಗಾಣದೆ ಕೃಪಾಳುವ
ನೊಲಿದು ಹೊಗೞಿದನಜನು ಸಹಸ್ರವೇದಸೂಕ್ತದಲಿ ।
ಬೞಿಕ ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ನಾಭೀ
ನಳಿನದಲಿ ತೆಗೆದನು ವಿರಿಂಚಿಗೆ
ನಳಿನಸಂಭವನೆಂಬ ಹೆಸರಾಯ್ತಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ॥ ೩೧

ಆಮಹಾಜಲಕಗ್ನಿಮುಖದಲಿ
ಹೋಮವಾಯ್ತು ತದಗ್ನಿಯುಡಗಿದು
ದಾಮರುತ್ತಿನೊಳಾಬಹಳಬಹಿರಂಗಪವಮಾನ ।

---

[1] ವದನದಲಿ, ಖ.

ವ್ಯೋಮದಲಿ ತದಹಂಮಹತ್ತು ವಿ
ರಾಮವಾಪ್ರಕೃತಿಯಲಿ ಮಾಯಾ
ಕಾಮಿನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಯವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೩೦

ಏಸುದಿನ ವೀಜಗದ ಬಾಳುವೆ
ಯೇಸುದಿನ ವೀಪ್ರಳಯಮಯ ಪರಿ
ಭಾಸಮಾನಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋರೂಪ ವೇಸುದಿನ ।
ಆಸದಾನಂದೈಕರಸವೆ ಪ್ರ
ಕಾಶಿತವವಿದ್ಯಾಪ್ರಪಂಚವಿ
ಲಾಸವಾಯ್ತು ವಿಭಾಗಸೃಷ್ಟಿವಿಧಾನಚಿಂತೆಯಲಿ ॥ ೩೩

ತಿರುಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣ.

ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತಿಯವೆಂಬ ನಿ
ರಾಕುಳಿತತೇಜೋನಿಧಿಗೆ ಮಾ
ಯಾಕಳತ್ರದೊಳಾಯ್ತು ನಿಜಗುಣಭೇದವದಱಿಂದ ।
ಆಕಮಲಭವನೀಮುಕುಂದಪಿ
ನಾಕಿಯೆಂಬಭಿಧಾನದಲಿ ತ್ರಿಗು
ಣಾಕೃತಿಯ ಕೈಕೊಂಡನುರುಲೀಲಾವಿನೋದದಲಿ ॥ ೩೪

ಆರಜೋಗುಣಕಬುಜಭವನ ವಿ
ಕಾರಿ ತನ್ನ ಶರೀರದರ್ಧವ
ನಾರಿಯನು ಮಾಡಿದನು ಶತರೂಪಾಭಿಧಾನದಲಿ ।
ಸೇರಿಸಿದನರ್ಧದಲಿ ಮನುವನು
ದಾರಚರಿತನು ಸಕಲಧರ್ಮದ
ಸಾರವನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಮನು ಭುವನವಿಭುವಾಗಿ ॥ ೩೫

ಭೃಗುಪುಲಸ್ತ್ಯವಸಿಷ್ಠದಕ್ಷಾ
ದಿಗಳನಿಪ್ಪನವಪ್ರಜೇಶ್ವರ
ರೊಗುಮಿಗೆಯ ಮಾಡಿದರು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೇಱೆ ಬೇಱವರು ।

ಜಗದ ಜೋಡಣೆಯಾಯ್ತು ಭೂತಾ
ಳಿಗೆ ಚತುರ್ವಿಧಸೃಷ್ಟಿಯೊಡ್ಡಣೆ
ನಿಗಮಮತದಲಿ ಹೂಡಿತವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೬

ಚತುರ್ಯುಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿ.

ಆದಿಯಲಿ ಕೃತಯುಗ ಹರಿಶ್ಚಂ
ದ್ರಾದಿಗಳು ಸೂರ್ಯಾನ್ವಯಕೆ ಬುಧ
ನಾದಿ ನಿಮ್ಮನ್ವಯಕೆ ಬಳಿಕ ಪುರೂರವಕ್ಷಿತಿಪ ।
ಮೇದಿನಿಯನಾಯುಗದೊಳವರೋ
ಪಾದಿ ಸಲಹಿದರಿಲ್ಲ ಬೆಳಗಿತು
ವೇದಬೋಧಿತಧರ್ಮ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ॥ ೩೭

ಆಯುಗದ ತರುವಾಯಲಾ ತ್ರೇ
ತಾಯುಗವೆಲೇ ಬಳಿಕ ಧರ್ಮದ
ಲಾಯದಲಿ ಕಟ್ಟಿದರಧರ್ಮವನೊಂದುಪಾದದಲಿ ।
ರಾಯ ಕೇಳ್ ದ್ವಾಪರದಲಿ ವೃ
ಢಾಯದಲಿ ತಾ ಧರ್ಮವೆರಡಡಿ
ಬೀಯವಾದುದು ನಿಂದುದೆನಿಸಿತು ತನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ॥ ೩೮

ಕಲಿಯ ರಾಜ್ಯದಲೊಂದುಪಾದದ
ಸಲುಗೆ ಧರ್ಮಕ್ಕಹುದು ಸಲೆ ವೆ
ಗ್ಗಳಿಯವದಟೊಳಸತ್ಯ ಬಂಧುದ್ರೋಹ ಮತ್ಸರವು ।
ಕಳವು ಹಿಂಸೆಯನೀತಿ ಲೋಭ
ಸ್ಖಲಿತವಾಟಿಡಿ ಠಕ್ಕು ವಂಚನೆ
ಹಟವು ಹಾದರ ಕವತೆಯೆಂಬಿವೆರುಬ್ಬು ಹಿರಿದೆಂದ ॥ ೩೯

ಈ ಯಧರ್ಮವ ಪತಿಕರಿಸಿ ತ
ನ್ನಾಯತಕೆ ಭೂತಳವ ತಂದು ನಿ
ರಾಯಸದಲೇ ಬಳಸುತಿದ್ದನು ದುಂದುವೆಂಬಸುರ ।

ರಾಯ ಕೇಳಾದ್ಯೈತ್ಯನನು ತ
ನ್ನಾಯುಧಕೆ ಬಲಿಗೊಟ್ಟು ಬಚ್ಚಿಕ
ಸ್ಥಾಯಿ ಧರ್ಮವೆ ಬಲಿದು ಕೊಟ್ಟನು ದುಂದುಮಾರನೃಪ ॥ ೪೦

ಆನೃಪನ ರಾಜ್ಯದಲಿ ಯಜ್ಞ ವಿ
ಧಾನವೈದಿಕವಿಧಿಕೃತಾನು
ಷ್ಠಾನಯಮನಿಯಮಾದಿಯೋಗವಿಶಿಷ್ಟನೀತಿಯಲಿ ॥
ದೀನಭಾವವನುಳಿದು ಯಾಚ್ಞಾ
ಹೀನವೃತ್ತಿಯ ಬಿಸುಟು ಲೋಕದಿ
ಭಾನುತೇಜದಿಲೆಸೆದುದಂದು ಮಹೀಸುರವ್ರಾತ ॥ ೪೧

ರಣದೊಳಹಿತರ ಶಿರದ ಪೀದುಳಾ
ತಣವು ಶಸ್ತ್ರಕೆ ವಿತ್ತ ಭೂಸುರ
ಗಣಕೆ ವರಯೌವನದ ವಿಭ್ರಮ ನಿಜಸತೀಜನಕೆ ।
ಗುಣ ಮನುಷ್ಯವ್ರಜಕೆ ಪರಿರ
ಕ್ಷಣವಶೇಷಪ್ರಜೆಗೆನಲು ಧಾ
ರುಣಿಪತಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು ಕೃತಯುಗದಾದಿಕಾಲದಲಿ ॥ ೪೨

ಪ್ರೌಢನೇ ವ್ಯವಹರಿಸಲಗ್ಗದ
ಮೂಢನೇ ಬರಲೊಂದೆ ಸತ್ಯ ನಿ
ರೂಢಿಯಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯಸುವ್ಯವಹಾರಮಾರ್ಗದಲಿ ।
ಗಾಢವಿಕ್ರಯಸಕ್ರಯದಲೀ
ಗೂಢಕರು ಮೂಲ್ಯೈಕಲಾಭನಿ
ರೂಢಪರರೊಪ್ಪಿದರು ವೈಶ್ಯರು ಧರ್ಮಕಾಲದಲಿ ॥ ೪೩

ನಿಜಕೃಷಿವ್ಯವಸಾಯದಲಿ ತ
ದ್ದ್ವಿಜಕುಲದ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲಿ ಪಾ
ದಜರು ಕೃತಕೃತ್ಯರು ಚತುರ್ವರ್ಣದಲಿ ಮಾರ್ಗವಿದು ।

ನಿಜನಿಜಾಂಗದ ಧರ್ಮ ಗತಿಯಲಿ
ಮಜಡರಾದರೆ ಮನುಜರಾದವ
ರಜನ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಪರಿಯಂತಿಹರು ನರಕದಲಿ ॥ ೪೪

ಅಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮಚತುಷ್ಟಯದ ಸ್ಥಿತಿ.

ನಯವಿದನೆ ಕೇಳ್ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾ
ಧ್ಯಯನದಲಿ ಪಿತೃಮಾತೃಶಿಶ್ರೂ
ಷೆಯಲಿ ಗುರುಪರಿಚರ್ಯದಲಿ ವಿಮಲಾಗ್ನಿಕಾರ್ಯದಲಿ ।
ನಿಯತಮೌನವ್ರತದ ಸಂಗ
ಪ್ರಿಯದ ಶೌಚಾಸ್ತೇಯದಿಂದ್ರಿಯ
ಜಯದ ವಿಮಲಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದ ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೪೫

ದೇವಗುರುಪಿತೃವಹ್ನಿಶಿಶ್ರೂ
ಷಾವಧಾನ ನಿರಂತಪಷಟ್ಕ
ರ್ಮಾವಲಂಬ ನಿಜೋಂನತಾಲಾಭೈಕಸಂತೋಷ ।
ಪಾವನವ್ರತ ನಿಜಪುರಂಧ್ರಿಯ
ಸೇವೆ ಸತ್ಯಾಸ್ತೇಯಶೌಚಗು
ಣಾವಳಿಗಳುಳ್ಳಾತ ಗೃಹಪತಿ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೬

ವನವನದೊಳಾಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಕುಲ
ವನಿತೆಸಹಿತಮಲಾಗ್ನಿಹೋತ್ರದ
ನೆನಹು ತಪ್ಪದೆ ಕಂದಮೂಲಫಲಾಶನಂಗಳಲಿ ।
ವಿನುತಯಜ್ಞ ತಪೋವ್ರತಾದಿಗ
ಳನಿತರಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾದರೆ
ವಿನುತವಾನಪ್ರಸ್ಥನೆಂಬರು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ । ೪೭

ಮದನನಂಬನು ಮುರಿದು ರೋಷವ
ಕದನದಲಿ ಸೋಲಿಸುತ ಲೋಭವ
ನೊದೆದು ಮೋಹವ ನೂಕಿ ಯುಚಿದೀಮದವ ಮತ್ಸರವ ।

ಎದೆಯುಲಂಕವೆ ಬರೆದು ವೈರಾ
ಗ್ಯದ ಸುಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಯೋಗದ
ಪದದ ಬೆಳಸಿರಿವಂತನೇ ಯತಿ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೮

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಜಾತಿಧರ್ಮಾವಿ
ಪರಮಧರ್ಮದ ಸಾರ ವಿದನಾ
ಚರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಿಯನೈದಿದನು ಪಿತೃಮಾತೃಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಬಣಿಗೆ ಬಣ್ಣಕೆ ಬೆರಸಿ ವೇದೋ
ಚ್ಚರಿತಧರ್ಮವ ತಿಳುಹಿದನು ಭೂ
ಸುರಗೆ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನಾತನ ಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೯

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಮುನಿಗಳುಪಕಥೆಯಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪತಿಯು ಸಂತೈಸೆ ಕಾಮ್ಯಕ
ವನದಿನಸುರಾರಾತಿ ಬಂದನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ॥

ವಿಪ್ರನ ಕೋಪದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಯ ಮೃತಿ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿಪತಿ
ಹೇಳಿದನು ವೇದೋಕ್ತಧರ್ಮದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ।
ಶೀಲಗುಣಸಚ್ಚರಿತದಲಿ ಸಂ
ಮೇಳವಿಸಿ ಮಹದ್ಗಲ್ಯವಂಶವಿ
ಶಾಲನೊಬ್ಬನು ವಿಪ್ರನಿದ್ದನು ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯದಲಿ ॥

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಾ ಮಹೀಸುರ
ವರನು ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರನನ
ವರತವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಶೀಲನು ವನದಲೊಂದುದಿನ ।
ಮರದ ಮೊದಲಲಿ ವೇದಪಾಠಕ
ನಿರೆ ಮಹೀರುಹದಗ್ರದಲಿ ಸಂ
ಚರಿಸುತಿಹ ಖಗವಿಷ್ಠೆ ಬಿದ್ದುದು ಮೇಲೆ ಭೂಸುರನ ॥ ೨

ಮೇಲೆ ನೋಡಿದನಧಿಕರೋಷ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಗಱಿ ಸೀದು ಧರಣಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು ವಿಹಗವೀತನ ಮುಂದೆ ತನು ಬೆಂದು ।

ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನಿಡುವವಳ ಉತ್ತರ.

ಲೀಲೆಯಲಿ ಭೂದೇವನಲ್ಲಿಂ
ಮೇಲೆ ಭಿಕ್ಷಾಟನಕೆ ಭೂಸುರ
ರಾಲಯದ ಹಂತಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ಬಂದು ಮನೆಯಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಗೋಸುಗ
ನಿಂದನಾಮನೆಯಾಕೆ ಭಿಕ್ಷವ
ತಂದಪೆನು ನಿಲ್ಲೆನುತ ಪತಿಪರಿಚರ್ಯೆಯನು ಮಾಡಿ ।
ತಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯ ಹಿಡಿಯೆನಲ್ ದ್ವಿಜ
ನಂದು ಮುದಿದೀಕ್ಷಿಸಿದೊಡಾಸತಿ
ಯೆಂದಳೆಲೆ ಮರುಳೆ ಕುಜಾಗ್ರದ ವಿಹಗನಲ್ಲೆಂನು ॥ ೪

ಬಳಿಕ ತನ್ನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ
ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು.

ಬೆರಗಿನಲಿ ದ್ವಿಜನೆಂದ ನೀನೆಂ
ತಱಿದೆ ಹೇಪೆನೆ ವಿಪ್ರ ನಿಗಮವ
ನಱಿಯೆ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯತತ್ತ್ವದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ।

ಅಱಿದೆ ಪತಿಪರಿಚರ್ಯದಲಿ ಕೈ
ಮೆಱೆಯುದಾರಾಗಲಿ ಸುಧರ್ಮದ
ಲೆಱಕವುಳ್ಳೊಡೆ ಧನ್ಯರೆಂದಳು ಕಾಂತೆ ಮುನಿಸುತಗೆ [1] ॥ ೫
ಇಲ್ಲಿಗಿದೆ ನಾಲ್ಕೈದುಯೋಜನ
ದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣವದಱೊಳೊಬ್ಬನು
ಬಲ್ಲನಗ್ಗದ ಧರ್ಮಮುದ್ರಾಘಟನವಿಘಟನದ ।
ಅಲ್ಲಿಗೈದುವುದಾತನಲಿ ನೀ
ನೆಲ್ಲವನು ತಿಳಿ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತದೊ
ಳಿಲ್ಲಲೇ ಪರಿಪಾಕವೆಂದುಪದೇಶಿಸಿದಳಬಲೆ ॥ ೬
ಹೆಸರು ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನಾತನ
ದೆಸೆಯುಲಱಿ ಹೋಗೆನಲು ಬಂದನು
ವಸುಧೆಯುಮರನು ನಗರಿಗಾಸತಿ ಕೊಟ್ಟ ಕುಱುಹಿನಲಿ ।
ಹಸಿದು ಬೀದಿಗಳೊಳಗೆ ತೊಳಲುತ
ಘಸಣಿಗೊಳುತ ಪುರಾಂತದಲಿ ಕ
ರ್ಕಶಪುಳಿಂದರ ಕೇರಿಯಿರೆ ಕಂಡಲ್ಲಿಗೈತಂದ ॥ ೭

ಧರ್ಮ ವ್ಯಾಧನ ಅಂಗಡಿ.

ಬಸೆನೆಣನ ಸುಂಟಿಗೆಯ ಹರಹಿದ
ಹಸಿಯತೊಗಲಿನ ತಳಿತಖಂಡದ
ಹಸರದುರುಗಲ ಕಾಳಿಜದ ಜಂಗಡೆಯ ಗಳಿಗೆಗಳ ।
ಬಸೆಯ ಹಂವಿಯ ಸಾಲತೊರಳೆಗೆ
ಬೆಸಳಿಗೆಯ ಕುಱಿದಲೆಯ ಹಂತಿಯ
ಕುಸುರಿದೆಲುವಿನ ಕೋದವಿಾನಂಗಡಿಯಲೈತಂದ ॥ ೮
ಬರಬರಲು ದೂರದಲಿ ವಿಪ್ರನ
ಬರವ ಕಂಡಿದಿರಾಗಿ ಬಂದುಪ
ಚರಿಸಿದನು ಬಂದೈ ಪತಿವ್ರತೆಯುನ್ನ ದೂಱಿದಳೆ ।

1 ಭೂಸುರಗೆ, ಚ.

ಧರಣಿಯುಮರೋತ್ತಮರಿಗಿದು ಸಂ
ಚರಣಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನವಲ್ಲಾ
ದರಿಸುವರೆ ಬಾ ಯೆನುತ ತನ್ನಾಲಯಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ॥ ೯

ಆತನು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಬಳಗೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನಡುಗುವ
ತಲೆಯ ತೆರಳಿದವ್ಯೈಯ್ಯ ಬೆಳುಪಿನ
ತಲೆನವಿರ ತಗ್ಗಿದಶರೀರದ ನೆಗ್ಗಿದವಯವದ ।
ತಳಿತನರೆಗಳ ತಾರಿದಾನನ
ದೀಡಿದಹುಬ್ಬಿನ ಹುದಿದಕಂಗಳ
ಚಲಿತವದನದ ವೃದ್ಧರನು ತೋರಿದನು ಮುನಿಸುತಗೆ ॥ ೧೦

ಇವರು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನಯ
ಯುವತಿ ಯಿವಳಿವನೆನ್ನ ಮಗನಿಂ
ದಿವರ ರಕ್ಷೆಗೆ ಬೇಂಟೆಯಾಡುವೆನಡವಿಯುಪವಿಯಲಿ ।
ಕವಲುಗೋಲಲಿ ಮೃಗಗಣವ ಕೊಂ
ದವನು ತಹೆನಂಗಡಿಯಲವ ಮಾ
ರುವೆನು ಲಾಭವನಲ್ಲಿ ಮಾಡೆನು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ದೊರಕಿದನಿತಾದ್ರವ್ಯದಲಿ ವಿ
ಸ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕುಟುಂಬವಿದನಾ
ಹೊರೆವೆನಾರ್ಜಿಸುವೆನು ಕುಟುಂಬಕೆ ತಕ್ಕನಿತುಧನವ ।
ನಿರುತವಿದು ಮಾತಾಪಿತರಪರಿ
ಚರಿಯದಲಿ ರಾಗಾದಿದೋಷಾ
ಚರಣವದು ಮನವಚನಕಾಯದಲಿಲ್ಲ ತನಗೆಂದ ॥ ೧೨

ಭೂತಹಿಂಸೆಯಿದಲ್ಲ ತನಗಿದು
ಮಾತೃಪಿತೃರಕ್ಷಾರ್ಥವೆಮ್ಮಯ
ಜಾತಿಧರ್ಮವು ಮಾಂಸವಿಕ್ರಯಮೃಗವಧಾದಿಗಳು ।

ಜಾತಿಧರ್ಮತ್ಯಾಗಕರ್ಮ ವಿ
ಜಾತಿಧರ್ಮಗ್ರಹಣವೆ ವಿ
ಖ್ಯಾತಕುಂಭೀಪಾಕಸಾಧನ ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ವಿತಥಭಾಷಿತವನ್ಯವಿತ್ತಾ
ಹೃತಿ ಪರವ್ಯಾಪಾದವಾತ್ಮ
ಸ್ತುತಿ ಪರಸ್ತ್ರೀವ್ಯಸನನತ್ಯಾಚಾರ ಬಕವೃತ್ತಿ ।
ಕೃತವಿನಾಶನ ಡಂಭ ಹಿಂಸಾ
ರತಿ ನಿಜಾನ್ವಯಧರ್ಮ ಕರ್ಮ
ಚ್ಯುತಿಗಳಿವು ದೋಷಾಂಕುರಂಗಳು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಸಾಂಗವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಜ್ಜನ
ಸಂಗ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣ ತೃಷ್ಣಾ
ಭಂಗಯುಜನವು ದಾನಮೌನವ್ರತ ಸದಾಚಾರ ।
ಮಾಂಗಲಿಕಕರ್ಮಾಭಿಯೋಗ ಕು
ಲಾಂಗನಾರತಿಪಾತ್ರಚಿಂತೆ ಪ
ರಾಂಗನಾವೈಮುಖ್ಯವಿವು ಸದ್ಧರ್ಮಗತಿ ಯೆಂದ ॥ ೧೫

ಧನಮದವ ಸತ್ಕುಲಮದವ ಯೌ
ವನಮದವ ವಿದ್ಯಾಮದವ ಪರಿ
ಜನಮದವ ವೈಭವಮದವ ನಾಚಾರಪಥಮದವ ।
ಮನನದಿಂ ಶ್ರವಣದಿ ಸಿಧಿಧ್ಯಾ
ಸನದಿನಿವ ನಭಕೊತ್ತಿ ವಿದ್ಯಾ
ವಿನಯಪಾಶಿಲ್ಯದಲಿ ನಡೆವುದು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ನೀವು ಜಾತಿಯಲಧಿಕತರರಿಂ
ದಾವು ಜಾತಿವಿಹೀನರಾಗಿಯೆ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲೆಸೆವಧರ್ಮಾಚಾರ ಮಾರ್ಗದಲಿ ।

ಆವದೂಣೆಯವಿಲ್ಲವೀದ್ವಿಜ
ದೇವಗುರುಪರಿಚರ್ಯದಲಿ ಸಂ
ಭಾವಿತರು ನಾವಾದೆವೆಮ್ಮನು ನೋಡಿ ನಡೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೭

ಈಪರಿಯಲುರುಧರ್ಮಕಥನಾ
ಳಾಪದಲಿ ಮುನಿಸುತನ ಸಂ
ದೇಹಾಪನೋದವೆ ಕಳಚಿ ಕಳುಹಿದನಾಮಹೀಸುರನ ।

ಆಗ ನಾರದಾದಿಗಳು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು
ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಭೂಪ ಕೇಳ್ಳೈ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಕ
ಳಾಪದಲಿ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಕೊಬತೆ ಕೃ
ತಾಪರಾಧರು ಕೌರವರು ನಿರ್ನಾಮರಹರೆಂದ ॥ ೧೮

ಬಾಹುಬಲ ಬಲವೆಲ್ಲ ಧರ್ಮ
ದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಸುಧರ್ಮನಿಷ್ಠರ
ಸಾಹಸವು ಕಿಱಿದಾದೊಡೆಯು ಕೊಲುವರು ವಿರೋಧಿಗಳ ।
ಆಹರಾತ್ಮಜ ಹಸುಳೆತನದ
ವ್ಯೂಹದಲಿ ತಾರಕನನಿಕ್ಕಿದ
ನಾಹವದ ಜಯಸಿರಿಯು ಧರ್ಮದ ಬೆನ್ನಲಿಪುದೆಂದ ॥ ೧೯

ಎಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ಯಮ
ನಂದನನನಿತಿಹಾಸಕಥೆಗಳ
ಲಂದವಿಟ್ಟನು ಚಿತ್ತವನು ಜಯಜೋಡಿಗಳ ಕಳೆದು ।
ಕಂದು ಕನಲಿಕೆ ಯೇಕೆ ನಿಮಗೆ ಮು
ಕುಂದನೊಲವಿದೆ ಬಯಕೆ ಬೇಱೇ
ಕೆಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಾರದರಡಱಿದರು ಸಭವ ॥ ೨೦

ದ್ರೌಪದಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರ ಸಂವಾದ.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹರಿ
ಯರಸಿ ನುಡಿದಳು ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ಸರಸಿಜಾನನೆ ನಗೆನುಡಿಯ ಸಂಮೇಳಖೇಳದಲಿ ।
ಅರಸಿ ಕೌತುಕವೆನಗೆ ನೀನೈ
ವರಿಗೆ ಸತಿ ವಲ್ಲಭರ ಚಿತ್ತಾ
ಕರುಷಣವು ನಿನಗೆಂತು ಸೇರಿಹುದೇಕಭಾವದಲಿ ॥ ೧೧

ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯೊ ಮೋಹ ಶಾಬರ
ಯಂತ್ರರಕ್ಷೆಯೊ ಬಟಿಕಲೌಷಧಿ [1]
ತಂತ್ರತಿಲಕವೊ ರಮಣರಿವರೈವರ ವಶೀಕರಣ ।
ಯಂತ್ರಮಯಹೂಹೆಗಳು ನೃಪರೀ
ಯಂತ್ರಸೂತ್ರದ ಕುಣಿಕೆ ನಿನ್ನಲಿ
ಯಂತ್ರಣವ ಹೇಳೌ ನಿಧಾನವನೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೧೨

ದೇವಿ ಯೆಂದಳು ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ದೇವಿಯರು ಮುಗ್ಧೆಯರಲಾ ತಾ
ನಾವ ಮಂತ್ರದ ತಂತ್ರ ತೊಡಕಿನ ತೋಟಿಯುಳ್ಳವಳು ।
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲೈವರನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವೆನವರವರ ಚಿತ್ತದ
ಭಾವವಱಿಮುಪಚರಿಸುವೆನು ಚತುರತೆಯ ಚಾಳಿಯಲಿ ॥ ೧೩

ಬಲವಱಿದು ಹತ್ತುವುದು ಚಿತ್ತದ
ಸಲೆಯಱಿದು ನೆಮ್ಮುವುದು ಮುರಿವಿನ
ಹೊಳವಱಿದು ಹಿಂಗುವುದು ಹೊಗುವುದು ಮನದೊಳೊಳವಱಿದು
ಸುಳಿವಱಿದು ಸೋಂಕುವುದು ತವಕಕೆ
ಬಲಿದು ಮುಸಿವುದು ಸವಿಯ ಬೇಟವ
ನೆಳಸಿ ಬೆಸವುದು ಬಗೆಯಲೆಂಗಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ ॥ ೧೪

1 ಮೋಹ್ವರೌಷಧ, ಜ.

ರಸಿಕ ಹರಿ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ
ಶಶಿಮುಖಿಯರಲಿ ಬೇಟ ಜಾಣಿನ
ಲೆಸಕ ನಿಮ್ಮಿತು ಬಗೆಯ ಭಂಗವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನಲಿ ।
ನುಸುಳು ನೆಲೆ ಢಿಳ್ಳಾಯ[1] ಪಯ್ಸರ
ಬೆಸುಗೆ ಬಿಗುಹುಳುಕೊತ್ತು ಕಲೆಗಳ
ರಸದ ಪಸರವನರಿಯಬಾರದು ವಿಗಡವಿ[2] ಟರುಗಳ ॥ ೨೪

ನೀವು ಮುಗ್ಧೆಯರತಿವಿದಗ್ಧನು
ದೇವಕೀಸುತನೆನ್ನವರು ಧ
ರ್ಮ್ಮಾವಲಂಬರು ದಿಟ್ಟರಲ್ಲ ಮನೋಜಕೇಳಿಯಲಿ ।
ನೀವು ಸೊಬಗಿನ ನಿಧಿಗಳೈ ಶತ
ಸಾವಿರದ ಸತಿಯರಲಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಜೀವವಿಶ್ರಮಸತಿಯರೆಂದಳು ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೬

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ಸರಸಿಜಾನನೆ ದ್ರುಪದಸುತೆಯರು
ಸರಸಮೇಳದೊಳೊಪ್ಪಿದರು ಚತುರೋಕ್ತಿಲೀಲೆಯಲಿ ।
ಹರಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಭೀಮಪಾರ್ಥರು
ವರಮುನಿಗಳಿತಿಹಾಸಮಯಬಂ
ಧುರಕಥಾಕೇಳಿಯಲಿ ಕಳೆದರು ಹಲವುದಿವಸಗಳ ॥ ೨೭

ಹಗೆಗಳಮರಾರಿಗಳು ನಮ್ಮಯ
ನಗರಿ ಶೂನ್ಯಾಸನದಲಿರ್ದುದು
ವಿಗಡರಾಮಾದಿಗಳು ವಿಷಯಂಗಳ ವಿನೋದಿಗಳು ।
ಅಗಲಲಾರೆನು ನಿಮ್ಮ ಮನದೊ
ಲಗಕೆ ಬಿಡೆಯವ ಕಾಣೆನೆಂದನು
ನಗುತ ಕರುಣಾಸಿಂಧು ಯಮನಂದನನ ಮೊಗ ನೋಡಿ ॥ ೨೮

---

[1] ಢಿಳ್ಳಾಸ, ಟ.　　[2] ಚತುರ, ಟ.

ನುಡಿದ ಕಾಲಾವಧಿಗೆ ಜರೆ ತೆರೆ
ಯಡಸಿದುವು ಜಾಣಿನಲಿ ಸತ್ಯವ
ನಡೆಸಿದಿರಿ ಕಡೆಸಾರಿಗೆಯುಳುನ್ನತಿಯ ಕೆಡಿಸದಿರಿ ।
ಕಡುಮನದ ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಕೈ
ದುಡುಕಿದರೆ ಕೈಗಾಯ್ದು ಧರ್ಮದ
ತಡಿಗೆ ಜಾಱಿ ಜಯಾಧ್ವದಲಿ ಜಂಘಾಲರಹಿರೆಂದ ॥ ೧೯

ಮಱೆಯಲಿಹ ಕಾಲದಲಿ ಬಲಿದೆ
ಚ್ಚಱದಿಹುದು ಬೇಕಾದರೆಮಗೆ
ಚ್ಚಱಿಸಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಥಿತಿಯ ನಿಶ್ಚೈಸುವುದು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಅಱದಿಹುದು ನೀವೆಂದು ರಾಯರಿ
ಗಱುಹಿ ಭೀಮಾದಿಗಳಿಗುಚಿತವ
ನೆಱೆ ನುಡಿದು ದ್ರೌಪದಿಯ ಮನ್ನಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಪುರಕೆ ॥ ೨೦

ಅಱಸಿ ಹರಿಯಾಮ್ನಾಯತತಿ ಕು
ಕ್ಕುಱಿಸಿದುವು ಮುನಿವರ ಸಮಾಧಿಗೆ
ಕಱುಬುವವರಾವಲ್ಲಿ ಕಾಣರು ನಖದ ಕೊನೆಗಳನು ।
ಅರಸ ತಾನೇ ಹರಿಹರಿದು ತ
ನ್ನಱಕದವರನು ಬಿಡದೆ ಸಲಹುವ
ಕರುಣವೆಂತುಟೊ ರಾಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣನ ॥ ೨೧

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



* ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವಿಪಿನದಲಿ ಪಾಂಚಾಲಿ ಭಕುತಿಯು
ತಪದಲಿರೆ ದೂರ್ವಾಸನುಗ್ರವ
ನಪಹರಿಸಲಸುರಾರಿ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿಗೆ ||

ಪಾಂಡವರು ದ್ವೈತವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದುದು.

ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪೋತ್ತಮನೆ ನಿನ್ನವರು ಬನದಲಿ
ಹತ್ತುವರುಷವನಿಂತು ನೂಕಿದರಿರದೆ ಲೀಲೆಯುಲಿ |
ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಯಾಮುನಾನದಿ
ತೀರ್ಥಸೇವಾಶೀಲದಿದ್ದರು
ಮತ್ತೆ ಮುನಿಜನಸಹಿತ ಹರುಷದಿ ದ್ವೈತಕಾನನದಿ || ೧

ದೂರ್ವಾಸರ ಆಗಮನ.

ಆಸುಯೋಧನನೇಕಛತ್ರವಿ
ಲಾಸದುರ್ವೀರಾಜ್ಯಪದವಿ
ನ್ಯಾಸವಿಭವದ ಸುಲಭಸಾಖ್ಯವನನುಭವಿಸುತಿರಲು |
ಭೂಸುರವ್ರಜವೆರಸಿ ವರವಿ
ನ್ಯಾಸಮುನಿಜನಸಹಿತಲಾದೂ
ರ್ವಾಸಮುನಿಪತಿ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ || ೨

---

* ಈ ಸಂಧಿ ಬಹು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ದುರ್ಯೋಧನನು ದೂರ್ವಾಸರನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆ
ಯಿಂದ ಕರೆತಂದುದು.

ಮುನಿಯು ಬರವನು ಕೇಳ್ದು ದುರ್ಯೋ
ಧನನು ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಗೌತಮ
ರಿನತನಯಗುರುಸೂನುವಿದುರಾದಿಗಳನೊಡಗೊಂಡು ||
ವಿನುತಭೂಸುರನಿವಹ ಕಾಂತಾ
ಜನದ ಕನ್ನಡಿಕಲಶವಾದ್ಯ
ಧ್ವನಿಯುಲಾಗಿದಿರ್ಗೊಂಡು ತಂದನು ಕಾಣಿಕೆಯ ನೀಡಿ || ೩

ವಂದನೆಯ ಕೈಕೊಳುತ ಗಂಗಾ
ನಂದನನ ಕೈವಿಡಿದು ಬರೆ ನೃಪ
ಮುಂದೆ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಗಡಣದಿ ಹೊಕ್ಕನರಮನೆಯ |
ಬಂದನಂಗನೆಸಹಿತ ನಮಿಸಿದೊ
ಡಂಥಭೂಪನ ಹರಸಿ ಹರುಷದ
ಲಂದು ಮುನಿ ಮಂಡಿಸಿದನುನ್ನತಸಿಂಹಪೀಠದಲಿ || ೪

ದುರ್ಯೋಧನನು ದೂರ್ವಾಸರಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯ ಮಾಡಿದುದು.

ಹೊಳವ ಹೊಂಗಳಶದಲಿ ತುಂಬಿದ
ಜಲದಲಾಮುನಿಪತಿಯ ಪಾದವ
ತೊಳೆದು ಮಧುಪರ್ಕಾದಿಮನ್ನಣೆಗಳನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ |
ಬಳಿಕ ಕುಶಲವ ಕೇಳ್ದು ಮುನಿಸಂ
ಕುಲವನೊಲಿದಾದರಿಸಲಿತ್ತಲ
ದೊಳಗೆ ಮಿಗೆ ಯೆಡೆಯಾಗಲಾರೋಗಣೆಗೆ ಮುನಿ ಪೊಕ್ಕ || ೫

ಷಡುರಸಾನ್ನದಲಾದರಣೆಯಿಂ
ದುಡುಗೆಯಿಂದವೆ ತುಷ್ಟಿಬಡಿಸಿದ
ಪೊಡವಿಪಾಲಕ ಮುನಿಗಳಷ್ಟಾಶೀತಿಸಾವಿರವ |

ಕಡುಸುಖದ ಸಂನ್ಯಾಸಿವೇಷದ
ಮೃಡನು ಮನದಲಿ ಕೌರವನ ಮೈ
ದಡವಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಮಗನೆ ಬೇಡೊಲಿದುದನು ನೀನೆಂದ ॥ ೬

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕೈ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿಹ
ಪರುಷವನು ಕಲ್ಲೆಂದು ಟಿಕ್ಕೆಯ
ಹರಳಿನಲಿ ಹರಹಿಸುವ ಮೂಢಮನುಷ್ಯರಂದದಲಿ ।
ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿ ನುಡಿದನಿನಿಬರು
ವೆರಸಿ ಪಾಂಡವರರಸಿ ಯುಣಲೊಡ
ನಿರದೆ ಗ್ರಾಸವ ಬೇಡಿ ನೀವ್ ನಮಗಿತ್ತು ವರವೆಂದ ॥ ೭

ಭೂಪ ಕೇಳದು ದಿನಕೆ ನಿನ್ನಾ
ಳಾಪವನು ಕೈಗೊಂಡೆವೆನುತಾ
ತಾಪಸೋತ್ತಮನೇಳಲೆದ್ದುದು ನೃಪ ಮುನಿವ್ರಾತ ।
ತಾಪಸರು ಬಳವಿಡಿದು ಮಿಗೆ ಬಟ
ಕಾಪುರವ ಹೊಱವಡಲಿಭಪುರ
ಭೂಪ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣರನು ಕಳುಹಿದನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ॥ ೮

ಅಗಡುಮುನಿಪತಿ ಯೊಡ್ಡಿದನಲಾ
ವಿಗಡವನು ಮುನಿಯುಗ್ರದೋಷದ
ಸೆಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾಂಡವರು ಸವೆದಂತಾಗದಿರರೆನುತ ।
ದುಗುಡದಲಿ ಗಾಂಗೇಯವಿದುರಾ
ದಿಗಳು ಮನೆ ಹೊಗಲಿತ್ತ ಕೌರವ
ನಗುತ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಗಡಣದಿ ಹೊಕ್ಕನರಮನೆಯ ॥ ೯

ಇತ್ತಲಾ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿ ಯೆಂ
ಭತ್ತಯೆಂಟುಸಹಸ್ರರೊಗ್ಗಿನ
ಲುತ್ತಮರ ವನಕಾಗಿ ಬಂದನು ನಗುತ ಕೌರವನ ।

ಮತ್ತೆ ಮುನಿಗಳು ಕಂಡರೇ ದು
ರ್ವೃತ್ತಿಯನು ಶಿವ ಯೆನುತ ತಲೆದೂ
ಗುತ್ತ ಸಾಹಂಕಾರನಲಿ ಕಾಠಿನ್ಯಭಾವದಲಿ ॥ ೧೦

ದೂರ್ವಾಸರು ಪಾಂಡವರು ಇದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದುದು.

ಮಱುದಿವಸ ಸತಿಯುಂಡಸಮಯವೆ
ನಱಿದು ಮುನಿಪತಿ ಬರಲು ಕಪಟದ
ನಿಱುಗೆಯನು ಬಲ್ಲನೆ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನೆದ್ದು ಮುನಿಸಹಿತ ।
ಕಿಱಿದೆಡೆಯಲಿದಿರ್ಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯು
ಹೊಱೆಯೊಳಗೆ ಕುಸಿದಂತೆ ನಡೆತಂ
ದೆಱಗಿದನು ಮುನಿಪದಕೆ ತನ್ನನುಜಾತರೊಡಗೂಡಿ ॥ ೧೧

ಆಗ ಪರಸ್ಪರ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕುಶಲವೇ ನಿಮಗೆನುತಲೈವರ
ನೊಸಲ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಕರದಿಂ
ದೊಸೆದು ಧೌಮ್ಯಾದಿಗಳ ಭೂಸುರಜನವ ಮನ್ನಿಸಿದ ।
ಹೊಸಕುಶೆಯ ಪೀಠದಲಿ ಮುನಿ ಮಂ
ಡಿಸಿದನರ್ಘ್ಯಾಚಮನಪಾದ್ಯ
ಪ್ರಸರಮಧುಪರ್ಕಾದಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ನೃಪ ನುಡಿದ ॥ ೧೨

ದೇಶ ಕಾನನ ವಿಚಲ ವಾಸವು
ಭೂಸುರವ್ರಜ ವಾತ್ಮಜನವು ಪ
ಲಾಶಪರ್ಣವೆ ಪಾತ್ರ ಭೋಜನ ಕಂದಮೂಲಫಲ ।
ಈ ಸರಸಿಪಾನೀಯಮಜ್ಜನ
ವಾಸವೀಗ್ರಹ ಭುವನರಾಜ್ಯವಿ
ಲಾಸವೆಮ್ಮದು ಜೀಯ ಚಿತ್ತವಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೩

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಹೇಳಬಹುದುಪ
ಚಾರವೇಕಿದು ರಾಜ್ಯಪದವಿ
ಸ್ತಾರವಾವುದು ರಾಜಋಷಿ ನಿನಗಾರು ಸರಿಯುಂಟೆ ।

ದೂರ್ವಾಸರು ಭೋಜನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು.

ಸಾರೆಯಾಯಿತು ಸಮಯವೆಮ್ಮಕ್ಷು
ಧಾರಪಣವ್ರಣವಿವಿಧಪೀಡಾ
ಹಾರಿಯೇನು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೆಂದನು ಮುನಿಪ ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೧೪

ಆವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತ ಫಲ ಸಂ
ಭಾವಿಸಿತೊ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ದರ್ಶನ
ಕಾವ ಫಲವಿದು ಕೊಟ್ಟನೆಂದನು ನೃಪತಿ ಮುನಿಪತಿಗೆ ।
ಆವಿಗಡ ಮುನಿ ಬೞಿಕನುಷ್ಠಾ
ನಾವಲಂಬನಕತ್ತ ತೆರಳಲು
ಭೂವಧೂವರ ಕರೆಸಿದನು ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ಬೇಗ ॥ ೧೫

ಆಗ ನಾನಾವಿಧಚಿಂತೆ.

ಅರಸಿ ಯಾರೋಗಿಸಿದ ಹದನನು
ಬರವಿನಲಿ ನೃಪ ತಿಳಿಯಲಂತಃ
ಕರಣ ಕಳವಳಗೊಳಲು ಸುರಿದುದು ನಯನಜಲಧಾರೆ ।
ಉರಿಹೊಡೆದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ವೋಲ್
ಕರಕುವರಿಯಲು ಮುಖ ಕಪೋಲದಿ
ಕರವನಿಟ್ಟು ಮಹೀಶ ತೊನಹುತ ನುಡಿದನಿಂತೆಂದು ॥ ೧೬

ತುಡುಕಿ ಸುರಪನ ಸಿರಿಯ ಶರಧಿಯ
ಮಡುವಿನಲಿ ಹಾಯ್ಕಿದನು ರೋಷವ
ಹಿಡಿದೊಡೀಗಲೆ ಸುಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬಿಡುವನು ಜಗತ್ರಯವ ।
ಮೃಡಮುನೀಶನು ತನಗೆ ಶಾಪವ
ಕೊಡಲಿ ನಾನದಕಂಜೆ ತನ್ನಯ
ನುಡಿಗನೃತಸಂದಷ್ಟವಾದರೆ ಕೆಟ್ಟೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೧೭

ಕೇಳಿ ದಿಟ ನೀವೆಮ್ಮ ನುಡಿ ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ಸಂಕಲ್ಪವೇಟಿದರೆ
ಸೋಲುಪಱಿವುದು ಕೃಷ್ಣ ಮೈದೋಱೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೫

ಹಿಂದೆ ನಾನಾಪಾಯದಿರುಬಿನ
ಬಂಧನವ ಬಿಡಿಸಿದೆ ಯೆಲ್ಲೆ ಗೋ
ವಿಂದ ಕರುಣಾಸಿಂಧು ಮುನಿವೃಂದನತಪಾದ ।
ಇಂದು ರುದ್ರನು ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸಿ
ಕೊಂದರೆಮ್ಮನು ಕಾಯ್ವರಾರೆಲೆ
ಮಂದರಾದ್ರಿಧರಾಮರಾಶ್ರಿತಕಲ್ಪಕುಜ ಕೇಳು ॥ ೨೬

ಅಱಸುವೆನೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕೇಳೆಂ
ದಱುಹುವೆನೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸಾಕಿ
ನ್ನಱಿಸಿ ಮಾಡುವುದೇನು ತಾಯ್ ನೀನಾವು ಶಿಶುಗಳಲೆ ।
ಕುಱುಹು ದೋಱೈ ಕೃಷ್ಣ ಕರುಣವ
ಕಱೆದು ಕಳಯ್ಯೆ ಭಕ್ತರರ್ಥವ
ಹೋಱಿವ ಹೊಂಪುಳ್ಳದಟರಾರೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೨೭

ಮುನ್ನವೇ ಮುನಿದಂಬರೀಷಗೆ
ಬೆನ್ನ ತೆತ್ತನ ಹರನ ನೇತ್ರದ
ವಹ್ನಿಯೊಳಗುದ್ಧರಿಸು ಕೆಡುವರು ಪಾಂಡುನಂದನರು [1] ।
ಉನ್ನತೋನ್ನತಕೃಷ್ಣ ರಕ್ಷಿಸು
ಪನ್ನಗಾರಿಧ್ವಜನೆ ರಕ್ಷಿಪು
ದನ್ಯಗತಿಯಾರೆನುತ ಹಲುಬಿದಳಂದು ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೮

ಬಟ್ಟಿಕ ನಿನ್ನಯ ವರಸುದರ್ಶನ
ಸುೞವು ದೋಱಲು ಕೋಟಿಸೂರ್ಯರ
ಬೆಳಗ ಬೀಱುತ ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗಲುರಿ ಮೂಱುಲೋಕದಲಿ ।

1 ವಹ್ನಿಯೊಳಗುದಯಿಸಿದ ಕಂಗಿಡಿ ಸುಡಲು ಕಂಗೆಡುತ್ತ, ಚ

ಬಲುಬಿಸಿಲಲಾಯೆಂದು ಚಂದ್ರಿಕೆ
ಬೆಳಗೆನಲು ಘನರೋಷವಹ್ನಿಯು
ಕಳೆದು ಬೀರಲು ವಿಕಳ[1] ಚಂದ್ರಮನಾದ ದೂರ್ವಾಸ ‖ ೨೯

ಚಿಗಿದು ಬೆಂಬತ್ತಲರಿ ಮುನಿ ಮೂ
ಜಗವನೆಲ್ಲವ ತೊಳಲಿ ಭಕ್ತಿಯು
ಬಿಗುಹಿನಲಿ ವೈಯಾರಿ ಶ್ರುತಿಶೀರ್ಷೋಕ್ತರೀತಿಯಲಿ[2] ।
ಹೊಗೆಚಿದರೆ ಹಿಂದೆಗೆದುದಾ ಮುನಿ
ಬೆಗಡ ಬಿಡಿಸಿತು ನೃಪನ ಕಾಯ್ದು ಜಿ
ಸುಗುಣಶೇಖರ ಕೃಷ್ಣ ಕಮಲಾಂಬಕನೆ ವೈದೋಜಿ್ೃ ‖ ೩೦

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಖಿಳವೇದ
ಸ್ತವಕೆ ತಾನೆಡೆಗೊಡದ ಮಹಿಮಾ
ರ್ಣವನನೇಸುಭವಂಗಳಲಿ ಭಜಿಸಿದರೊ ಪಾಂಡವರು ।
ಯುವತಿಯುಕ್ಕೆಯು ಸ್ಮೈರಿಸದೆ ಯಾ
ದವಶಿರೋಮಣಿ ಬಂದನಾಪಾ
ರ್ಥಿವರು ಕಂಡರು ದೂರದಲಿ ಜನನಾಥ ಕೇಳಂದ ‖ ೩೧

ಮುಗುಳುನಗೆಗಳ ಹೊಂಗುವಂಗದ
ದೃಗುಯುಗಳದಾನಂದಬಿಂದುಗ
ಳೊಗೆಯೆ ಸಂತಸವೆತ್ತು ಹರುಷಸ್ವೇದಸಂಪುಟದ ।
ಬಗೆಯು ಬೆರಸದ ಪರವಸದೊಳಾ
ನಗೆಯೊಳಡೆಗೊಂಡತುಳಜನ್ಮದ
ಮೊಗುದಪಾಂಡವರೆಱಗಿದರು ಧೌಮ್ಯಾದಿಗಳು ಸಹಿತ ‖ ೩೨

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ,

ರಥವಿಚಿದನಸುರಾರಿ ಸುಮನೋ
ರಥವಿದಿರು ಬಪ್ಪಂತೆ ಕುಂತೀ
ಸುತರ ನಿಜಭುಜಸಾರೆ ತಕ್ಕೈಸಿದನು ಹರುಷದಲಿ ।

1 ಚಕಿತ, ಚ.　　2 ಸಾರೂಪ್ಯಮಾನದಲಿ, ಚ.

ಕ್ಷಿತಿಯುಮೆರರಾಶೀರ್ವಚನಸಂ
ಸ್ತುತಿಗೆ ತಲೆವಾಗುತ್ತ ಮಿಗೆ ದ್ರೌ
ಪತಿಯು ಹೊರೆಗೈದಿದನುಘೀ ಯೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೩೩

ಜ್ಞಾನ[1] ಗೋಚರನಾಗಿ ವನಿತೆಯು
ಮಾನಸದಲಿಹ ಪರಮಹಂಸನು
ಮಾನವಾಕೃತಿಯಾಗಿ ತೋರ್ಱಿದ ಬಾಹ್ಯರಚನೆಯಲಿ ।
ಮಾನಿನಿಯು ಮೈದಡಹಿ ಚಿಂತೆಯು
ದೇನು ತಂಗಿ ಲತಾಂಗಿ ಹೇಳು
ಮೌನಮುದ್ರೆಯದೇನೆನಲು ಕಂದೆಱೆದಳೆಂದುಮುಱಿ ॥ ೩೪

ದ್ರೌಪದಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು.

ಉಬ್ಬಿದಳು ಹರುಷದಲಿ ಗಾಢದ
ಮಬ್ಬು ಮರಿದುದು ಪುಳಕವಾರಿಯೊ
ಳುಬ್ಬಸವನೊಡೆಹಾಯ್ದು ನಿಂದಳು ನಯನವಾರಿಯಲಿ ।
ಸಭ್ಯತಾಲತೆ ಹೂತು ಹಸರಿಸಿ
ಹಬ್ಬಿ ಫಲವಾದಂತೆ ಕಾಯುವ
ನಿಬ್ಬರದಲೀಡಾಡಿದಳು ಹರಿಪದಪಯೋಜದಲಿ ॥ ೩೫

ಧರಣಿಯನು ಬಿಡದಳೆದು ಹೆಚ್ಚಿದ
ಚರಣವಿದು ಕಾಳಿಂಗಮರ್ದನ
ಚರಣವಿದು ಹರಳಾದಹಲ್ಯೆಯ ಶಾಪಹರಣ ವಿದು ।
ಚರಣವಿದು ಸುರನದಿಯ ಸೃಜಿಸಿದ
ಚರಣವಿದು ಶಕಟಪ್ರಭಂಜನ
ಚರಣವಿದು ಯೆನುತ ಕೊಂಡಾಡಿದಳು ಹರಿಪದವ ॥ ೩೬

---

1 ಧ್ಯಾನ, ಚ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಇಷ್ಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದುದು.

ಗಾತಗಳಿಗೆ [1] ಮ ಸಮಯುವೇ ಹೇ
ಚೇತಕೀಸ್ತುತಿಯಂತರಂಗದ
ಲಾತುರವಿದೇನೆನುತ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಬಾಲಿಕೆಯ |
ಬೀತತರು ಶುಕನಿಕರಕೀವುದೆ
ಯೌತಣವಸಲೆ ತುಷ್ಟಬಡಿಸುವ
ರೀತಿಯನು ನೀ ಬಲ್ಲೆ ಯೆಂದಳು ಕಮಲಮುಖಿ ನಗುತ || ೩೭

ಶೌರಿ ಕೇಳ್ಪಾಕ್ಷಾತ್ತು ಶಿವನವ
ತಾರವಹ ದೂರ್ವಾಸ ಮುನಿ ಪರಿ
ವಾರಸಹಿತೈತಂದೊಡಭ್ಯಾಗತವ ನೃಪನಿತ್ತ |
ತೀರಿತಕ್ಷಯದನ್ನವಿಂದು * ಮು
ರಾರಿ ಮುನಿಯೂಟಕ್ಕೆ ಯೇನ್ನೈ
ಪಾರಣೆಯ ಮಾಡುವನು ನಿನ್ನಯ ಪೋಣದ್ವೈವರನು * || ೩೮

ನಾವು ಹಸಿದೈತಂದೊಡೀಪರಿ
ದೇವಿ ನಾನಾದೂಖ ದೂಖುವು
ದಾವುದುಚಿತವು ಹೇಣೆನಲು ನಡುನಡುಗಿ ಕೈಮುಗಿದು |
ದೇವ ನಿಮ್ಮಯ ಹಸಿವ ಕಳೆವೊಡೆ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯ ಭಕ್ತಿ ಬೇಖ
ಲ್ಲಾವು ಚಂಚಲಹೃದಯರೆಂದಳು ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ || ೩೯

ಮಾತುಗಳು ಸೊಗಸುವುವೆ ಕೇಳ್ ಹ್ಷ
ಧಾತುರರಿಗೆಲೆ ತಂಗಿ ತಾವು
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದೊಲಿದಿತ್ತುದೆ ಸುಧೆ ನಮಗೆ ಪಥ್ಯವಿದು |

---

1 ಸ್ತ್ರೋತ್ರ, ಚ.

* ....ಮ
ಹಾರುಷಿಗೆಯಾಹಾರ ನಿನ್ನಯ
ವೀರವೈದುನರೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ||, ಚ.

ನಿತಕೀಜಂಜಡವೆನಲು ಜಲ
ಜಾತಮುಖಿ ಕಂಪಿಸುತ ಕುಮುದಾ
ರಾತಿಯಿತ್ತಾ ಸ್ಥಾಲಿಯನು ತಂದಿತ್ತಳಿದೆ ಯೆನುತ ॥ ೪೦
ಕಂಡು ಕಿಂಚಿತ್ಪಾಕಶೇಷವೆ
ಪುಂಡರೀಕಾಂಬಕನದನು ಕೈ,
ಕೊಂಡು ತಾನದನುಂಡು ತಲೆದೂಗಿದನು ತೇಗಿದನು ।
ಭಾಂಡ ತುಂಬಿತು ಮತ್ತೆ ನಲಿಯುತ
ಚಂಡಹೃದಯನ ನುಡಿಯ ವಿಷವನು
ಖಂಡಿಸಿದೆಲಾ ಯೆನುತ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಕೋಮಲೆಯ ॥ ೪೧

ಆಗ ದೂರ್ವಾಸರು ಕೃಷ್ಣಾಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಮದದು
ಬ್ಬರದ ತನುವಿನ ತಳಿತರೋಮೋ
ತ್ಕರದ ಹೃಷ್ಟಿಯ ಬಳ್ಳಿದೇಗಿನ ಹಿಗ್ಗುವಳ್ಳೆಗಳ ।
ಕೊರಳಿಗಡರಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗಳ ಋಷಿ
ವರರುಸಹದೂರ್ವಾಸಮುನಿಯಾ
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ಬರವ ಕಂಡನು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ॥ ೪೨
ಬಂದನೇ ಗೋವಿಂದ ಭಕ್ತರ
ಬಂಧುವೇ ಈತನೊಳುಮನಸಿಗೆ
ಬಂದಮನುಜರ ಸೆಣಸ ಮಾಡುವರಾರುಭುವನದಲಿ ।
ಎಂದೆನುತ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿಪತಿ
ಬಂದು ಕಂಡನು ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ನಂದು ಕುಂತೀಸುತನ ರಾಯನ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ ॥ ೪೩

ಆಗ ಕೃಷ್ಣದೂರ್ವಾಸರ ಪ್ರೇಮಾಲಿಂಗನ ಸಂವಾದಗಳು.

ಕಾಣುತಿದಿರೆದ್ದಸುರಮರ್ದನ
ಕಾಣಿಕೆಯನಿತ್ತೆರಗಿ ಹೋ ಹೋ
ಸ್ಥಾಣುವಿನ ಬರವೆತ್ತಲಿಂದಾಯ್ತೆಂದು ಕೈಮುಗಿಯೆ ।

ಮಾಣು ಮೂಢವ ನಾವು ಮಾನವ
ರಾಣಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನುಡಿ ಯಿದು
ಜಾಣ ನೀನಹೆ ಯೆನುತ ಹಾಯ್ಕಪ್ಪಿದನು ಮುನಿ ಹರಿಯ ‖ ೪೪

ಯತಿಗಳ್ಕೆತರೆ ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯ
ವ್ರತಿಯು ವಂದಿಸಬೇಹುದಾಪ
ದ್ಧತಿಯ ತೋಱುವ ಪಥವಿದ್ದೈ ಸಲೆ ನೀನು ವಂದಿಪ್ಪುದು ।
ಅತಿಸಹಜವೈ ಕೃಷ್ಣ ಕುಳ್ಳಿರು
ಶ್ರುತಿಶಿರೋಮಣಿ ಕುಳ್ಳಿರೈ ವ್ಯಾ
ಹೃತಗೃಹಸ್ಥನೆ ಕುಳ್ಳಿರೆನುತವೆ ಮುನಿಪ ಮನ್ನಿಸಿದ ‖ ೪೫

ಮುನಿಪನಿರ್ದನು ಕುಶೆಯ ಪೀಠದಿ
ದನುಜಹರ ಕೆಲಕಡೆಯಲಾ
ತನ ಕೆಲದಲ್ಲೈದರು ಬಳಿಕ ಬುಧಜನರವರ ಮಧ್ಯದಲಿ ।
ತನತನಗೆ ದೂರ್ವಾಸನಾಜ್ಞೆಯೊ
ಳನಿತು ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಾವಿರ
ಮುನಿಗಳಿರಲಂದಬಲೆ ಬಂದಳು ಹರುಷಭಾವದಲಿ ‖ ೪೬

ತುಂಬಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಖಿಳಮುನಿನಿಕು
ರುಂಬ ಸಭೆಯೊಳಗಿರ್ದ ಮುನಿಪಂ
ಗಂಬುಜಾನನೆ ನಮಿಸೆ ಹರಸಿದನೈದೆಯಾಗೆನುತ ।
ಹಂಬಲಿಸುತಿಹ ನಿಗಮಶಾಸ್ತ್ರಗ
ಳಂಬುಗೊಡದಿಹ ಗಾಢದೈವವು
ಬೆಂಬಳಿಯಲಿರಲರಿದದಾವುದಸಾಧ್ಯವೇನೆಂದ ‖ ೪೭

ವೈವಶವ ಮಾಡಿದರಲ್ಲೈ ಬಲು
ದೈವವನು ಕುರುಕುಲದ ಬೇಱನು
ಕೊಯ್ವನೀಹರಿ ಬಳಿಸಲಿಸಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನಾಸ್ತ್ರದಲಿ ।

* ಕಾವೆ ನಿಮ್ಮನು ಬಟಿಕ ಕಡೆಯಲಿ
ಭೂವಧುವ ಸೇರಿಸುವೆ ಕೊಡುವೆನು
ಕೈವಲವನುಜಿ ಕೈವಿಡಿದು ಕಲ್ಪಿತಸಿದ್ಧವಹುದೆಂದ * ॥ ೪೮

ಧರ್ಮರಾಯರು ದೂರ್ವಾಸರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದುದು.

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿಯು
ಸ್ಖಲಿತವಿದು ಯಿಹಪರದ ಗತಿ ನಿ
ರ್ಮಲವು ಕೃಷ್ಣನ ಕೂರ್ಮೆಯಿರಲರಿದಾವುದೆರಡಲಿ ।
ನಳಿನಸಖನಪರಾಂಬುರಾಶಿಯ
ನಿಲುಕುತೈದನೆ ಹಸಿದುದೀಮುನಿ
ಬಳಗವಾರೋಗಣೆಗೆ ಚಿತ್ತವಿಸೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೪೯

ಆಗ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ದೂರ್ವಾಸರು ಆಡಿದಮಾತುಗಳು.

ಬೇರು ನೀರುಂಡಾಗ ದಣಿಯದೆ
ಭೂರುಹದ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗ
ಳೋರಣಿಯು ನಿಜದೇಹವಂಗೋಪಾಂಗವೆಂದೆಂಬ ।
ಶ್ರೀರಮಣಸಂತುಷ್ಟನಾದರೆ
ಬೇರೆ ಭೋಜನ ನಮಗೆ ಬೇಹುದೆ
ಭೂರಮಣ ಹೇಳೆಂದು ನಗುತಿಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೦

ಮೃಷ್ಟಭೋಜನದಿಂದ ನಾವ್ ಸಂ
ತುಷ್ಟರಾವೊಲಿದುದನು ಬೇಡ್ಕೈ
ದುಷ್ಟಕೌರವ ನಮ್ಮ ಕಳುಹಿದ ಧೂರ್ತವಿದ್ಯೆಯಲಿ ।
ಕಷ್ಟಕೈಗೂಡಿದರೆ ಮಿಗೆ ವ್ರತ
ಗೆಟ್ಟರೇ ಪಾಂಡವರು ಹರಿಪದ
ನಿಷ್ಠರನು ನಿಲುಕುವರೆ ದುರ್ಜನರೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೧

* ಕಾವನೈ ನಿಮ್ಮೈವರನು ಕೈ
ಗಾವನೀ ವರರಾಜ್ಯಲಕುಮಿಯು
ಕೈವಿಡಿವ ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಿ ಪುದೆಂದನಾಮುನಿಪ, ॥ ಚ.

ಎಂದು ಹರಿಯನು ಹೊಗಳಿ ನಾನಾ
ಚಂದದಲಿ ಪಾಂಡವರ ತಿಳುಹಿ ಮು
ನೀಂದ್ರ ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಸರಿದನು ತಾಪಸರು ಸಹಿತ ।
* ಅಂದು ಕುಂತೀಸುತರನತಿಕೃಪೆ
ಯಿಂದ ಮನ್ನಿಸಿ ವೀರನಾರಣ
ನಂದು ಬಿಜಯಂಗೈದ ಸಂದಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ * ॥ ೫೦

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯ ಕುರುಪತಿವಿದುರಗುರುಗಾಂ
ಗೇಯಕೃಪರಲ್ಲೆನಲು ಪಾಂಡವ
ರಾಯವಿಪಿನಕೆ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ನೆವದಲೈತಂದ ॥

ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಪಾಂಡವರ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ನಿಜನಗರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈದನಿತ್ತಲು ಪಾಂಡುನಂದನರು ।
ಮೇಲುದುಗುಡದ ಮುಖದ ಚಿಂತೆಯ
ಜಾಳಿಗೆಯ ಜಡಮನದಲಿದ್ದರು
ಸೂಳುಸುಯ್ಲಿನ ಹೊಯ್ಲ ನಾಸಾಪುಟದ ಬೆರಳಿನಲಿ ॥ ೧

---

* ಅಂದು ಕುಂತೀನಂದನರುಗಾ
ನಂದಸುಖವನು ಕರೆದು ದೇವವು
ಕುಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯು, ಚ.

ಸೂಱೆಯೋದುದು ರಾಜ್ಯಸಿರಿ ಮು
ಮ್ಮಾೞುವೋದುದು ಲಜ್ಜೆ ಬೆಟ್ಟವ
ಸೇಱಿ ಕಾನನಕಿೞಿದು ವನದಿಂದಡವಿ ಗಿರಿಕುಲವ ।
ತಾೞುಘಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಯ್ವ ಸುಖ ಮನ
ದೇೞು ಮಸಗಿ ಮುರಾರಿ ಕೃಪೆಯುಸು
ತ್ತೋಱಿ ಯಡಗಿದನಕಟವಿಧಿಯೆಂದೞಲಿದನು ಭೂಪ ॥ ೨

ಎಹಗೆ ಸೈರಿಸಿ ನಿಂದರೋ ವ್ರಜ
ಮಹಿಳೆಯರು ಕೃಷ್ಣಾಂಘ್ರಿವಿರಹದ
ದಹನತಾಪಸ್ತಂಭಕೌಷಧದಾನಶೌಂಡರಿಗೆ ।
ಅಹಹ ಕೊಡುವೆನು ತನ್ನನೆನುತು
ಮ್ಮಹದ ಮೊನೆಮುೞಿದವನಿಪತಿ ನಿ
ಸ್ಪೃಹೆಯುಳಿರ್ದನು ರಾಜಕಾರ್ಯವಿಹಾರಲೀಲೆಯಲಿ ॥ ೩

ಕಾಮ್ಯಕವನದಿಂದ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಪಾಂಡವರ
ವರ್ತಮಾನ ಕೇಳಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ವರಕೆ ಕಾಮ್ಯಕವನದಿ ಬಂದನು
ಧರಣಿಸುರನೈತಂದು ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಭವನದಲಿ ।
ಇರಲಿರಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿ
ಕರೆಸಿ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಿರವನಟವೀತಟಪರಿಭ್ರಮಭೂರಿಭೂಷಣನ ॥ ೪

ವಿವಿಧವನಪರ್ಯಟನದಾಯಾ
ಸವನು ತತ್ಪರಿಸರದ ಕಂಟಕ
ನಿವಹವನು ದಾನವರ ದಕ್ಕಡತನದ ಧಟ್ಟಣೆಯು ।

1 ಪರಿಭ್ರಮಣೈಕಭೀಷಣನ, ಚ.

ಅವಚಿದಾಪತ್ತಿನ ಮನಃಖೇ
ದವನು ಖೋಡಿಯು ಖತಿಯು ಲಜ್ಜಾ
ವಿವರಣವನಱುಹಿದನು ದ್ವಿಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೫

ಅದರಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಈ ವಿಧಿಯೆ ಪಾಂಡವರಿಗಕಟಾ
ಸಾವು ಬಾರದು ತನಗೆ ತಾ ಮು
ನ್ನಾವ ನೋಹಿಯನಱಿದೆನೋ ಶಿವ ಭವಸಹಸ್ರದಲಿ ।
ಈ ವಿಲಾಸವನೀವಿಭವಸಂ
ಭಾವನೆಯನೀಪದವನೀಪ್ರ
ತ್ರಾವಳಿಯ ಸುಡಲೆನುತ ಮಿಗೆ ಮಱುಗಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ॥ ೬

ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನ
ದಿರವ ಭೀಮನ ಖತಿಯ ಪಾರ್ಥನ
ಪರಿಯ ನಕುಲನ ನಿಲವನಾ ಸಹದೇವನಾಯತವ ।
ತರಳೆಯುಬ್ಬೆಯನಾ ಪುರೋಹಿತ
ವರನ ಖೇದವನಾಮುನೀಂದ್ರರ
ಪರಗತಿಯನಡಿಗಡಿಗೆ ಕೇಳುತ ಮಱುಗಿದನು ನೃಪತಿ ॥ ೭

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು
ರಾಯನ ಉತ್ತರ.

ಅಳಲುವೀ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪನ
ಕಳಕಳವನುಱೆ ಕೇಳಿ ಹರುಷದೊ [1]
ಳುಲಿದು ತಂಬುಲ ಸೂಸೆ ನಕ್ಕರು ಹೊಯ್ದು ಕರತಳವ ।
ಖಳಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಮಹೀಶನ
ನಿಳಯಕೈತಂದರು ವಿಲೋಚನ
ಜಲವ ಸೆಱಗಿನೊಳೊಱಸಿ ನುಡಿದರು ಖೇದವೇಕೆಂದು ॥ ೮

1 ಕಳವ ಕೇಳುತ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಗ, ಚ.

ಖೇದವೇಕೆಂದೆಸು ಮಕ್ಕಳು
ಬೀದಿಗರುವಾದರು ವನಾಂತದ
ಲಾದಚಿತ್ತವ್ಯಥೆಯ ಕೇಳಲು ಬೆಂದುದೆನ್ನೊಡಲು ।
ಆದಿವಾಕರನಂತೆ ನಿಚ್ಚಲು
ಕಾದುದುದಯಾಸ್ತಮಯದಲಿ ದನು
ಜಾದಿಖಳರೊಡನಡವಿಗೋಟಲೆ ಯೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೯

ಅದಕ್ಕೆ ಶಕುನಿಯ ಸಮಾಧಾನ.

ಈಕುಮಾರಕರಲ್ಲಲೇ ಕುಂ
ತೀಕುಮಾರರು ನವೆವುತಿದ್ದರೆ
ಸಾಕು ಶೋಕಳಲೇಕೆ ಸತ್ವಾಧಿಕರು ಸಜ್ಜನರು ।
ಈಕುರುಕ್ಷಿತಿಪತಿಯಲನ್ಯಾ
ಯ್ಯೈಕಲವವುಂಟೇ ವಿಚಾರಿಸಿ
ಶೋಕವನು ಬಿಡಿ ಬಯಲಡೊಂಬೇಕೆಂದನಾಶಕುನಿ ॥ ೧೦

ವಿಷಯಲಂಪಟರಕ್ಷಲೀಲಾ
ವ್ಯಸನಕೋಸುಗವೊತ್ತೆ ಯಿಟ್ಟರು
ವಸುಮತಿಯಲನ್ಯಾಯವುಂಟೇ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲಿ ।
ಉಸುರಲಮ್ಮದೆ ಸತ್ಯವನು ಪಾ
ಲಿಸಲು ಹೊಕ್ಕರರಣ್ಯವನು ತ
ದ್ವ್ಯಸನಫಲಭೋಗಿಗಳಗಳಲುವಿರೇಕೆ ನೀವೆಂದ ॥ ೧೧

ಅವರು ಕುಹಕೋಪಾಯದಲಿ ಕೌ
ರವರ ಕೆಡಿಸದೆ ಮಾಣರರ್ಜುನ
ಪವನಜರ ಭಾಷೆಗಳ ಮಱೆದಿರೆ ಜೂಜುಸಭೆಯೊಳಗೆ ।
ಅವರು ಸುಜನರು ನಿಮ್ಮವರು ಖಳ
ರವರು ಸದಮಲಸಾಧುಗಳು ಕೌ
ರವರಸಾಧುಗಳೆಂದು ತೋಱಿತೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲಿ ॥ ೧೨

ಗಳಹನನಿಲಜ ಗಾಢಗರ್ವದ
ಹುಳುಕನರ್ಜುನನವರ ದೇಹದ
ನೆಳಲು ಮಾದ್ರೀಸುತರು ಮಕ್ಕಳು ವಿಪುಳಸಾಹಸರು ।
ಅಳಲಬಹುದರಸಂಗೆ ಘಳಿಗೆಗೆ
ತಿಳಿವೆನವದಿರ ಸಂಗದಲಿ ಮನ
ಮುಳಿವನೆರಡಿಟ್ಟಹನು ಧರ್ಮಜನೆಂದನಾಶಕುನಿ ॥ ೧೩

ಅವರ ವನವಾಸದ ದಿನಂಗಳು
ನವಗೆ ಸುದಿನ ಸುಖಾನುಭವವವ
ರವಧಿ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ನೋಡಾ ಸಾಧುಗಳ ಪರಿಯು ।
ನಿವಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಾಮ್ರಾ
ಜ್ಯವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವರ್ತಿಯಲಿ ಪಾಂ
ಡವರ ಹಂಬಲ ಬಿಡುವುದುಚಿತವಿದೆಂದನಾಶಕುನಿ [1] ॥ ೧೪

ಬೇವು ತಾ ಪರಿಪಕ್ವವಾದರೆ
ಹಾವು ಮೆಕ್ಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಗಡ ಧ
ರ್ಮಾವಮಾನದ ಕವಿಗೆ ಕಾಮಾದಿಗಳ ನೆರವಿ ಗಡ ।
ಆವಿಡಂಬದ ಶಕುನಿಕರ್ಣರು
ಜೀವಸಖರೈ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ದು
ರ್ಭಾವಭೀಕರಹೃದಯ ನುಡಿದನು ಕರ್ಣನರಸಂಗೆ ॥ ೧೫

ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕರ್ಣನು ಅನುಮೋದಿಸಿದನು.

ಆಹ ಶಕುನಿಯ ಮಾತಿನಲಿ ಸಂ
ದೇಹವೇ ಪಾಂಡವರು ಬಂಧು
ದ್ರೋಹಿಗಳು ತಮ್ಮವಧಿ ತುಂಬಲು ಕೇಡತಹರೆಂಬ ।
ಊಹದನು ತಪ್ಪುವುದೆ ನೀವತಿ
ಮೋಹದಲಿ ಬಿಡೆ ಬಿಸಿದು ಬಿದ್ದರೆ
ಕಾಹುರರು ಕುರುಪತಿಯ [2] ಕೆಡಿಸುವರೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೧೬

1 ಮುಳಿವುದುಚಿತವು ಕರ್ಣ ಹೇಳೆಂದ, ಚ.　2 ಕೌರವರ, ಚ.

ಈಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯಲಿ ನಿನ್ನವ
ರೇಸು ಹೆಚ್ಚು ಗೆಯಾಗಿ ಬದುಕಿದ
ರೈಸುವನು ನೆಚ್ಚಿ ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗದೆ ಪಾಂಡುನಂದನರು ।
ಘಾಸಿಯಾದರು ಘಟ್ಟಬೆಟ್ಟದ
ಪೈಸರದಳೆಂದಬಲಿ ಮಱುಗುತ
ಸೊಸಿದೈ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಷೆಯನೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೧೭

ಸೊಗಸು ತಳಿತುದು ತರಳಮನ ತಳ
ಮಗುಚಿದಂತಾಯ್ತು ವರೆೊಲವು ಕಾ
ಡಿಗೆಯು ಕೆಸಱೊಳಗ್ಗದ ನೀಲದ ಸರಿಗೆ ಸರಿಯಾಯ್ತು ।
ಮುಗುಳುಗಂಗಳ ಬಾಷ್ಪಬಿಂದುವ
ನುಗುರಕೊನೆಯಲಿ ಮಿಡಿದು ಕರ್ಣನ
ಹೊಗಳ್ಚಿದನು ಬೞಿಕೇನು ಸಿಂಗಿಯುಲುಂಟೆ ಸವಿಯೆಂದ ॥ ೧೮

ಹೋಗಲಾಪಾಂಡವರ ಚಿಂತೆಯು
ನೀಗಿದೆವು ನೀವಿನ್ನು ನೆನೆವು
ದ್ಯೋಗವೇನೆನೆ ನಗುತ ನುಡಿದರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು ।

ಘೋಷಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ.

ಈಗಳೀವಿಭವದ ವಿಲಾಸದ
ಭೋಗದಗ್ಗಳಿಕೆಗಳ ಭುಜದ
ಪ್ರಾಗಮವನವರಿದ್ದ ಬನದಲಿ ತೋಱಬೇಕೆಂದ ॥ ೧೯

ನಾಡೊಳಗೆ ತುಱುಹಟ್ಟಿಯಲಿ ಹೊಲ
ನಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಗೋಕದಂಬವ
ನೋಡುವುದು ನೆವ ಕುರುಪತಿಯು ಗಾಢದ ಸಗಾಢಿಕೆಯು ।
ನೋಡಿ ನಸಿಯಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರವ
ರಾಡುಗಾಡಿನ ಹೊಲನ ಹೊರೆಯಲಿ
ಕೂಡೆ ತನುಪರಿಮಳದಲರಮನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ [1] ॥ ೨೦

1 ಯುಂಗನಾನಿವಹ, ಚ.

ವನದ ಚಿಮ್ಮುಂಡೆಗಳ ಘೋರ
ಧ್ವನಿಗಳಲಿ ಕಿವಿ ಮೃಗಕುಲದ ಸೊಗ
ಡಿನಲಿ ನಾಸಿಕ ರೌದ್ರಭೂತಾಲೋಕನದಿ ನಯನ ।
ಜನಪರುಱೆ ಬೆದಱುವರು ನಿನ್ನರ
ಮನೆಯ ಸತಿಯರ ನೇವುರದ ನು
ಣ್ದನಿಗಳಲಿ ತನುಗಂಧದಲಿ ರೂಪಿನಲಿ ಸೊಗಸಿನಲಿ ॥ ೨೧

ಅದಕ್ಕೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಸಮ್ಮತಿ.

ಸಿರಿಗೆ ಸಫಲತೆಯಹುದು ನಾನಿದ
ನಱಿಯೆ ನೀವವರಿದ್ದ ವಿಪಿನಾಂ
ತರಕೆ ಗಮಿಸುವುದುಚಿತವೇ ಮನಮುನಿಸು ನೆಱೆ ಬಲಿದು ।
ಕೆರಳಿದರೆ ಕಾಳಹುದು ಭೀಮನ
ದುರುಳುತನವೀಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಹುರುಡು ಹುರಿಯೇಱುವುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಂಧನೃಪ ॥ ೨೨

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಪಡಿಸಿದುದು.

ಹೂಣೆಯೇಕ [1] ವರೊಡನೆ ಸೆಣಸಿನ
ಸಾಣೆಯಿಕ್ಕುವೆ ಮಸೆವ ಕದನವ
ಕಾಣೆವೆಮ್ಮಱಿಕೆಯಲಿ ಸಲುಗೆಯ ಸಾಧುಸಾಮದಲಿ ।
ರಾಣಿಯರ ರಹಿಯಿಂದ ರಂಜಿಸಿ
ಜಾಣಿನಲಿ ಬಹೆವರಸ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಯಾಣೆ ಯೆಂದೊಡಬಡಿಸಿದರು ನೃಪ ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು ॥ ೨೩

ಇದು ಉಚಿತವಲ್ಲೆಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಹೇಳಿದುದು.

ಪರಿಮಿತದಲೀವಾರ್ತೆನೆಗಳಿದು
ದರಮನೆಯಲಿದನೆಲ್ಲ ಕೇಳ್ದರು
ಗುರುವಿದುರಗಾಂಗೇಯಕೃಪರಳಲಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ।

---

1 ಹೊಗೆಪವ, ಚ.

ಕರೆಸಿ ನುಡಿದರು ಕರ್ಣಸೌಬಲ
ಕುರುಪತಿಗಳಿಗೆ ಘೋಷಯಾತ್ರಾ
ಭರವನಱಿದೆವು ಹೋಹುದನುಚಿತವೆಂದರನಿಬರಿಗೆ ॥ ೨೪

ಅವಗಡೆಯನಾಭೀಮ ನೀವೆಂ
ಬವರು ನಿಸ್ಸೀಮರು ಚತುರ್ಬಲ
ನಿವಹ ಸಿಲ್ಲದು ತುಡುಕುವುದು ತುಱಿವುದು ತಪೋವನವ ।
ವಿವಿಧಋಷಿಗಳನೇಡಿಸುವರೀ
ಯುವತಿಯರು ಕೈಕಾಲುವಿಟ್ಟನ
ಬವರ ಗಂಟಕ್ಕುವುದು ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೨೫

ಸಾಱಿದೆವು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬಾರೆವು
ದೂಱಲಾಗದು ನಮ್ಮನಿನಿಬರ
ಮೀಱಿದರೆ ರಣಭಂಗ ತಪ್ಪದು ಹೋಗಿ ನೀವೆನಲು [1] ।
ದೂಱ ತಾರೆವು ನಿಮಗೆ ನಾವ್ ಕೈ
ಮೀಱಿ ನಡೆಯವು ಕಾರ್ಯಗತಿಯಲಿ
ಜಾಱಿ ಝಡಿತೆಯ ಮಾಡೆವೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೨೬

ಆದರೇಳಿ [2] ಶುಭಾಶುಭದ ಫಲ
ಬೀದಿವರಿಸುವುದೈಸಲೇ ನಿಮ
ಗೀದುರಾಗ್ರಹವೇಕೆ ಕಾಂಬಿರಿ ಫಲವನಗ್ರದಲಿ ।

ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳದ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಆದುದಾಗಲಿ ಹೋಗಿ ಯೆನೆ ದು
ರ್ಭೇದಗರ್ವಗ್ರಂಥಿಕಲುಷವಿ
ನೋದಶೀಲರು ಭುಜವ ಹೊಯ್ದರು ನೋಡಬಹುದೆನುತ ॥ ೨೭

1 ಹೋಗಬೇಡೆನಲು, ಚ. 2 ಇಲ್ಲಿ, ಚ.

ಘೋಷಯಾತ್ರಾವರ್ಣನ.

ಊರೊಳಗೆ [1] ಸಾಱಿದರು ಕೊಟ್ಟರು
ವಾರಕವನಬಲಾಜನಕೆ ಭಂ
ಡಾರ ಸವೆದುದು ಗಣಿಕೆಯರಿಗಾಭರಣದಾನದಲಿ |
ಸಾರಪರಿಮಳವಸ್ತ್ರಗಳ ಬಲು
ಭಾರಣೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೊಟ್ಟಿತು
ತೇರುಗಳ ಮೇಲೊದಗಿತಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನಾರಿಯರು || ೧೮

ಬಿಗಿದಬೀಯಗಬದ್ಧರದಭಂ
ಡಿಗಳ ರಾಣಿಯ ವಾಸದಂದಣ
ತೆಗೆದುವ್ರೊಱಲುವೆ ಕಂಚುಕಿಗಳಗ್ಗದ ರಭಸದಲಿ |
ಗಗನ ವಡಗಿತು ಪಲ್ಲವದ ಸ
ತ್ತಿಗೆಯ ಸಾಲಿನಲಿ ಝಲ್ಲರಿಯ ಝೂ
ಡಿಗಳಲಾಡುವೆ ಚಮರಸೀಗುರಿಗಳ ಪತಾಕೆಯಲಿ || ೧೯

ಸವಡಿಯಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಗಣಿಕಾ
ನಿವಹ ದಂಡಿಗೆಗಳಲಿ ಕೆಲವರು
ಯುವತಿಯರು ಕೆಲರಶ್ವಚಯದಲಿ ರಥನಿಕಾಯದಲಿ |
ಯುವತಿಮಯವ್ರೋ ಸೃಷ್ಟಿ ಗಣಿಕಾ
ಯುವತಿಯರ ನೆಲನೀದುದೋ ದಿ
ಗ್ವಿವರ ಕಱೆದುದೊ ಕಾಂತೆಯರನೆನೆ ಕವಿದುದಗಲದಲಿ || ೨೦

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ಕರಿಘಟಾವಳಿ ಯೆಂಟುಸಾವಿರ
ವರರಥವು ರಾವುತರ ವಾಘೆಯಲಿ ಹಯಕೋಟಿ |
ಬಿರುದಿನಗ್ಗದ ಭಟರ ಸಂಖ್ಯೆಯ
ನಱಿಯೆನಿಂತಿದು ಘೋಷಯಾತ್ರಾ
ಪರುಠವಣೆಯ ಮಹಾಚತುರ್ಬಲ ಕೌರವೇಶ್ವರನ || ೨೧

1 ಕೇರಿಯಲಿ, ಚ.

ನೆರೆದುದಗಣಿತವಂದಿಜನ ಕವಿ
ವರರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಧಾವಂ
ತರು ಸುನರ್ತಕ ಕಥಕಪರಿಹಾಸಕರು ಮಾಗಧರು ।
ಚರರು ಮಲ್ಲರು ಬೇಟೆಕಾಱರು
ಪರಿಜನಾವಳಿಸಹಿತ ವಿಪಿನಾಂ
ತರಕೆ ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದಲರಸನೈತಂದ ॥ ೨೦

ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪಶಕುನಗಳಾದರೂ ಅದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ
ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳವರತ್ತಪಯಣದ
ಭರದಲೈತರೆ ಮುಂದೆ ವಾಯುಸ
ವೆರಡು ತಮ್ಮೊಳು ಕದನಮುಖದಲಿ ವಾಮದೆಸೆಗಾಗಿ ।
ಪರಿದುವಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಕ ಹಸುಬನ
ಸರುವು ವಾಮದೆ ಗರ್ದಭನ ಬಲ
ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿಯ ತಡೆಯ ಮನ್ನಿಸದೈದಿದನು ಭೂಪ ॥ ೨೨

ಇಂದು ಕಂಡವಶಕುನಗತಿಯಲಿ
ಮುಂದೆ ಲೇಸಲ್ಲೆನುತ ನುಡಿಸಿದೊ
ಡಂದು ಸಚಿವಪಸಾಯ್ತರಾಪ್ತರು ಮಂತ್ರಿವರ್ಗಚಯ ।
ಚಂದವಾಗದು ಶಕುನಗತಿ ಮರ
ಳೆಂದು ಹೇಳಲು ಬಾರೆವಾವೆನೆ
ಮುಂದಣಾಗ್ರಹ ಘನವೆನುತ ಮಱುಗಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು॥ ೨೪

ದ್ವೈತವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದುದು.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ದ್ವೈತವನಬಂ
ಧುರನದೀತೀರದಲಿ ವನದಲಿ
ಸರಸಿಯಲಿ ದೀರ್ಘಿಕೆಗಳಲಿ ವಾಪೀತಟಾಕದಲಿ ।

ಬೆರಸಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಕೂಡೆ ಪಾಳೆಯ
ವರಮನೆಯು ಗುಡಿ ನೆಗಹಿದುವು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದುವು ಮಂಡವಿಗೆ ಲಾಯದ ಭದ್ರಭವನಗಳು ॥ ೩೫

ಕರೆಸಿದನು ಕೀಲಾರಿಗಳನಾ
ದರಿಸಿ ಹಟ್ಟಿಯ ತುಱುಗಳಲ್ಲವ
ಕರೆಸಿ ನೋಡಿದನಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿನ ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ।
ಹರಿವ ಹಾಱುವ ಪಂಠಿಸುವ ಸೈ
ವರಿವ ಮರಳುವ ಮುಱುವ ನಿಲುವೆಳ
ಗಱುಗಳನು ನೋಡಿದನು ನಗುತ ನರೇಂದ್ರನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೬

ಬೆಳವಿಣಿಯ ಮಿಡಿ ಗೊಲೆವ ಬಾಲದ
ನೆಲಕೆ ನಿಗುರುವ ಗಂಗೆದೊಗಲಿನ
ಹಲಗೆಬೆನ್ನಿನ ಸಿಡಿಲಮುಱಿಯೆನೆ ಮೊಱೆವ ಹುಂಕೃತಿಯ ।
ಕೆಲವಿದಿರುಬರಲದ್ರಿಯದ್ರಿಯ
ಹಳಚುವಂತಿರೆ ಹರಿವ ಹಾಱುವ
ಸಲಗನೀಡಿಱಿದಾಡುತಿರ್ದುವು ಹಿಂಡುಹಿಂಡಿನಲಿ ॥ ೩೭

ಆಗ ಅನೇಕಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿಕೊಡುವಿಕೆ.

ತರಿಸಿ ಹೋರಿಯ ಗವಿಯ ಗೂಳಿಯ
ಬರೆಸಿದನು ಕೆಲಕೆಲವ ಕೃಷಿಕರಿ
ಗಿರಿಸಿದನು ಗೋಲಕ್ಷವಿತ್ತನು ವಿಪ್ರಸಂಕುಲಕೆ ।
ಕರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಮ
ಲ್ಲರಿಗೆ ಗಾಯಕರಿಗೆ [1] ವಿಧಾವಂ
ತರಿಗೆ ಬಹುವಿಧಬಹಳವಂದಿಗೆ ಮಾಗಧವ್ರಜಕೆ ॥ ೩೮

ಅಂಗ ಚಿತ್ತವನಿತ್ತು ಮೊದಲಿನ
ಪುಂಗವನ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಹಿಂಡಿನ
ಪಂಗಡದ ಗೋಪಾಲನಿಕರಕೆ ಕೊಟ್ಟನುಡುಗೊಱೆಯ ।

---

1 ವಿಟರಿಗೆ ನಟ, ಚ.

ಹಿಂಗಿದುವು ತುಱುಬೇಟೆಯಾಡಿ ಮೃ
ಗಂಗಳಿಗೆ ಮದ್ದುಱಿದು ಗಡಿ ಭೂ
ಗಂಗಳನು ಕೊಡಿಸಿದನು ಪರಿವಾರಕೆ ವಿನೋದದಲಿ ॥ ೩೯

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಪರಿವಿಡಿಯಲಾದ್ವೈತವನದಲಿ
ಬೆರಸಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಬೀಡು ಗಂಧ
ರ್ವರಿಗೆ ಕೌರವಬಲದೊಡನೆ ಮಸೆದುದು ಮಹಾಸಮರ ॥

ಪಾಂಡವರು ಇದ್ದ ವನದ ಬಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಳೆಯವನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ತುಱುಪಳ್ಳಿಗಳ ನೋಡಿ ವ
ನಾಳಿ ದಪ್ಪದೆ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಸಮಸ್ತದಳಸಹಿತ ।
ಲೀಲೆ ಮಿಗಲಾಪಾಂಡವರ ವನ
ವೇಲೆಯಲಿ ನಿಸ್ಸಾಳರಭಸದ
ಸೂಳ ಸಂಕೇತದಲಿ ನೃಪ ಬಿಡಿಸಿದನು ಪಾಳೆಯವ ॥ ೧

ಲಾಯ ನೀಡಿತು ಮುಂದೆ ರಾವುತ
ಪಾಯಕರಿಗೆಡವಂಕ ಮಂತ್ರಿಪ
ಸಾಯಿತರು ಕರ್ಣಾದಿಗಳಿಗೆಡೆಯಾಯ್ತು ಬಲವಂಕ ।

ರಾಯನರಮನೆ ಮೌಕ್ತಿಕದ ಕಳ
ಶಾಯುತದ ಬೆಳಗಿನಲಿ ಪಾಂಡವ
ರಾಯನೆಲೆವನೆಗಳನು ನಗುತಿರ್ದುದು ನವಾಯಿಯಲಿ ॥ ೨

ಆಗ ಪರಿವಾರದ ತರುಣಿಯರ ಕಾರ್ಯಗಳು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನರಸಿಯರು ಲೀಲೆಯಲಿ ಶತಸಾ
ವಿರಸಖೀಜನಸಹಿತ ಹೊಱವಂಟರು ವನಾಂತರಕೆ ।
ಸರಸಿಜದ ನಿಜಗಂಧದಲಿ ತನು
ಪರಿಮಳವ ತಕ್ಕೈಸಿ ವನದಲಿ
ತರಳೆಯರು ತುಂಬಿದರು ಮಱದುಂಬಿಗಳ ಡೊಂಬಿನಲಿ ॥ ೩

ಕೆಲರು ಹೊಂದಾವರೆಯ ಹಂತಿಯ
ಕೊಳನ ಹೊಕ್ಕರು ಬಿಲ್ವಫಲಗಳ
ನಿಲುಕಿ ಕೊಯ್ದರು ಕೊಡಹಿ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲುದಿನ ನಿಱಯ ।
ಕೆಲರು ಹೂಗೊಂಚಲಿನ ತುಂಬಿಯ
ಬಳಗವನು ಬೆಂಕೊಂಡರುಲಿಪರೆ
ಗಿಳಿಗೆ ಹಾರದ ಬಲೆಗಳನು ಹಾಯ್ಕಿದರು ಕೊಂಬಿನಲಿ ॥ ೪

ಪಾರಿಜಾತವ ಪಾದರಿಯ ನಾ [1]
ನಾರಿಯರು ಕೆಲರಾ [2] ನನದಲಿ ಚಕ
ಕೋರಿಗಳ ನಿಲಿಸಿದರು ಕೆಲಕೆಲರಂಗಪರಿಮಳಕೆ ।
ಸಾರಿದರೆ ಮಱದುಂಬಿಗಳ ಸುಖ
ಪಾರಣೆಯ ಬೆಸಗೊಳುತ ನಗುತ ವಿ
ಕಾರಿಗಳು ವೇಢೈಸಿದರು [3] ನೃಪ ಮುನಿಜನಾಶ್ರಮವ ॥ ೫

---

1 ಪಾರಿವದುಪಾಧ್ಯರನು ನಮಿಸುತೆ. ಖ. ಚ.
2 ವಾರನಾರಿಯರಾ, ಖ, ಚ.
3 ವೊಡ್ಡೈಸಿದರು, ಚ.

ನೇವುರದ ದನಿ ದಟ್ಟೈಸಿತು ವೇ
ದಾವಳಿಯ ನಿರ್ಘೋಷವನು ನಾ
ನಾವಿಭೂಷಣಕಾಂತಿ ಕೆಣಕಿತು ಮುನಿಸಮಾಧಿಗಳ |
ಆವಧೂಜನದಂಗಗಂಧ
ಪ್ರಾವರಣ ಹುತಚರುಪುರೋಡಾ
ಶಾವಳಿಯ ಸೌರಭವ ಮುಸುಕಿತು ವನದ ವೆಳೆಯದಲಿ ॥ ೬

ಹೊಕ್ಕರಿವರಾಶ್ರಮವ ತುಱುಗಿದ
ತಕ್ಕರಂತಃಕರಣ ತುರಗಕೆ
ದುಕ್ಕುಡಿಯನಿಕ್ಕಿದರು ತಿರುಹಿದರೆರಡುವಾಘೆಯಲಿ |
ಸಿಕ್ಕಿದುವು ಧಾಟಿಯಲಿ ಧೈರ್ಯದ
ದಕ್ಕಡರಮನ ಹರಹಿನಲಿ ಹಾ
ಯಿಕ್ಕಿದರು ಕಡೆಗಣ್ಣ ಬಲೆಗಳ ಮುನಿಮೃಗಾವಳಿಗೆ ॥ ೭

ಸ್ರುಕ್‌ಸ್ರುವವ ಮುಟ್ಟದರು ಧೌತಾಂ
ಶುಕದೊಳಗೆ ತಂಬುಲವ ಕಟ್ಟಿದ
ರಕಟುಪಾಧ್ಯರ ವೋಱೆಯನು ತೇಡಿಸುತ ಬೆರಳಿನಲಿ |
ಚಕಿತಧೃತಿಯರು ದೀಕ್ಷಿತರ ಚಂ
ಡಿಕೆಗಳನು ತುಡುಕಿದರು ಮುನಿವಟು
ನಿಕರಶಿರದಲಿ ಕುಣಿಸಿದರು ಕುಂಚಿತಕರಾಂಗುಲಿಯ ॥ ೮

ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅವಸ್ಥೆ

ರಾಯರೆಂಬವರಿಲ್ಲಲಾ ಸ್ವಾ
ಧ್ಯಾಯ ಕೆಟ್ಟುದು ಮುಟ್ಟದರುಪಾ
ಧ್ಯಾಯರನು ಶೂದ್ರೆಯರು ಸೆಳೆದರು ಮೌಂಜಿಮೇಖಲೆಯ |
ಹಾಯಿದರು ಯಜ್ಞೋಪವೀತಕೆ
ಬಾಯಲೆಂಜಲಗಿಡಿಯ ಬಗೆದರ
ಛಾಯೆನುತ ಬಿಟ್ಟೋಡಿದರು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ॥ ೯

ಕೆದಱಿದರು ಗಡ್ಡವನುಪಾಧ್ಯರು
ಬೆದಱಿನಿಂದರಿದೇನು ನೀವ ಮಾ
ಡಿದವಿಟಾಳವ ಹೇೞುವೆವು ಕುಂತೀಕುಮಾರರಿಗೆ ।
ಇದು ಮಹಾಮುನಿಸೇವಿತಾಶ್ರಮ
ವಿದಱ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವೆನು ಕೆಡಿ
ಸಿದವರೇ ಕ್ಷಯವಹರು ಶಿವ ಶಿವ ಯೆಂದರಾದ್ವಿಜರು ॥ ೧೦

ಆಗ ದ್ವಿಜರಿಗೂ ತರುಣಿಯರಿಗೂ ನಡೆದ ವಿವಾದ.

ಹೇೞಿದರೆ ಕುಂತೀಕುಮಾರರು
ಕೇಳಿ ಮಾಡುವುದಾವುದೋ ವನ
ಪಾಲಕರು ತಾವಿಂದು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ನಮ್ಮೊಡೆಯ ।
ಹೇೞಿ ಬೞಿಕರ್ಜುನನ ಭೀಮನ
ಧಾೞಿಯನು ತರಲಹಿರೆನುತ ಘಾ
ತಾಳಿಯರು ಮುನಿಜನವ ಬೈದರು ಬಹುವಿಕಾರದಲಿ ॥ ೧೧

ಶಾಂತರುಱೆ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು ವೇ
ದಾಂತನಿಷ್ಠರು ಸುವ್ರತಿಗಳ
ಶ್ರಾಂತವೇದಾಧ್ಯಯನಯಾಜ್ಞಿಕಕರ್ಮಕೋವಿದರು ।
ಸಂತತಾನುಷ್ಠಾನಪರರನ
ದೆಂತು ನೀವಾಕ್ರಮಿಸುವಿರಿ ವಿ
ಭ್ರಾಂತೆಯರು ನೀವೆನುತ ಜಱೆದರು ಕಾಮಿನೀಜನವ ॥ ೧೨

ಒದೆದು ಪದದಲಿ ಕೆಂದಳಿರ ತೋ
ಱಿದೆವಶೋಕೆಗೆ ಮಧ್ಯಗಂಡೂ
ಷದಲಿ ಬಕುಳದ ಮರನ ಫುಲ್ಲವಿಸಿದೆವು ಕುರುವಕಕೆ ।
ತುದಿಮೊಲೆಯ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಹೂದೋ
ಱಿದೆವು ಕಂಣ್ಣೋಱಿಯಲಿ ತಿಲಕವ
ಕದುಕಿದೆವು ನೀವಾವ ಘನ ಘಡ ಯೆಂದರಬಲೆಯರು ॥ ೧೩

ಬಲುವೊಲೆಯು ಸೋಂಕಿನಲಿ ಶಾಂತರ
ತಲೆಕೆಳಕ ಮಾಡುವೆವು ಕಡೆಗ
ಣ್ಣ ಲಗಿನಲಿ ಕೊಯ್ದೊತ್ತುವೆವು ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯರ ಮನವ ।
ಎಳನಗೆಗಳಲಿ ವೇದಪಾಠರ
ಕಲಕುವೆವು ವೇದಾಂತನಿಷ್ಠರ
ಹೊಳಸಿ ದುವ್ವಾಳಿಸುವೆವೆಮಗಿದಿರಾರು ಲೋಕದಲಿ [1] ॥ ೧೪

ಎನುತ ಕವಿದುದು ಮತ್ತೆ ಕಾಂತಾ
ಜನಸುಯೋಧನನರಮನೆಯು ಸೊಂ
ಪಿನ ಸಖೀನಿಕುರುಂಬ ತುಂಬಿತು ವರತಪೋವನವ ।
ಮನಸಿಜನ ದಳ ನೂಕಿತೇಟೇ
ಟೆನುತ ಚೆಲ್ಲಿತು ಮುನಿನಿಕರ ನೃಪ
ವನಿತೆಯಿದಿರಲಿ ಸುಳಿದರವದಿರ ಮುಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿ ॥ ೧೫

ಆಗ ಆತರುಣಿಯರು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು.

ಈಕೆ ಪಾಂಡವಸತಿ ಕಣಾ ತೆಗೆ
ಯಿಾಕೆ ಯತಿದಾರಿದ್ರ್ಯಮೂರುತಿ
ಯಿಾಕೆಯಲ್ಲಡಗಿಹಳು ರಾಣಿಯವಾಸವೆಂಬರಲೆ ।
ಈಕೆಯಹುದಲ್ಲಿದಕೆ ಪಣವೇ
ನೀಕೆ ಬಣಗಕಟೆನುತ ಕಾಂತಾ
ನೀಕ ತಮ್ಮೊಳು ನುಡಿವುತಿರ್ದುದು ತೋಱಿ ಬೆರಳನಲಿ ॥ ೧೬

ಕುಣಿವರಂದುಗೆಗಾಲ ಝಣಝಣ
ಝಣಝಣತ್ಕೃತಿರವ ಮಸಗೆ ಕಂ
ಕಣದ ದನಿ ದೋಱುವರು ನುಡಿನುಡಿಸೇರದಂದದಲಿ ।
ಮಣಿಮಯದ ಕುಂಡಲವನಲುಗುವ
ರೆಣಿಸುವಂತಿರೆ ಕೊರಲ ಹಾರದ
ಮಣಿಗಳನು ಮುತ್ತುಗಳ ಮೆಱೆವರು ಮುಱಿದ ಮೌಳಿಯಲಿ ॥ ೧೭

1 ವಿದಿರಾರೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ, ಚ. ಕ. ಖ.

ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬೞಿಯಲ್ಲೈದಿತು ಮುನಿಗಳಿವರುಪ
ಟಳವನರಸಂಗಱುಹಿದರು ವೆ
ಗ್ಗಳಿಸಿ ಭೀಮಂಗೆಂದರರ್ಜುನಯಮಳರಿದಿರಿನಲಿ ।
ಉೞಿದರೆಮಗೀವನವಿಟೂಳ
ಪ್ರಳಯವಾದುದು ಕಾನನಾಂತರ
ನಿಳಯದಲಿ ನಿಲಿಸೆಮ್ಮನೆಂದುದು ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ॥ ೧೮

ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ.

ಅರಸಲಾ ಕುರುರಾಯನಾತನ
ಬರವು ತುಱುಪಳ್ಳಿ[1] ಗಳ ಗೋವಿ
ಸ್ತರಣಕೋಸುಗವೈಸೆ ಪಾಳೆಯ ಸಾರ್ವಭೌಮನದು ।
ಪರಿಸರದಲಿದ್ದುದು ವಿನೋದಕೆ
ತರುಣಿಯರು ಬರಲೇಕೆ ನೀವೆ
ಬ್ಬರಿಸುವಿರಿ ನಮ್ಮವರಲಾ ಯೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೯

ಭೀಮನ ಕೋಪವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನು ಶಮನ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಔಡು ಗಚ್ಚಿದನಂಘ್ರಿಯಲಿ ನೆಲ
ಬೇಡ ಬಿಡಲೊದೆದನು ಕರಾಂಗುಲಿ
ಗೂಡಿ ಮುಱಿದೌಕಿದನು ಖತಿಯಲಿ ನಿಜಗದಾಯುಧವ ।
ನೋಡಿದನು ಕುರುರಾಯನಲಿ ಹೊ
ಯ್ದಾಡಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಭೀಮನ
ಮೋಡಿಯನು ನೃಪನಱಿದು ಸಂತೈಸಿದನು ಸಾಮವಲಿ ॥ ೨೦

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸ್ತ್ರೀಜನರ ಬರುವಿಕೆಯ ವರ್ಣನ.

ಕರೆಸಿದನು ನೃಪ ವಾರಿಕೇಳಿಗೆ
ವರವಧೂವರ್ಗವನು ಕೇಳಿವು
ತಿರುಗಿತಂಗಜ[2] ಘಟ್ಟಿ ಝಣ ಝಣರವದ ರಭಸದಲಿ ।

1 ವಟ್ಟ, ಚ. 2 ತಿಚ್ಛೆಯ ಜ. ಶ. ಟ.

ಸರಿದಿೞಿವ ನಿಱಿಯೊಂದು ಕೈಯಲಿ
ಸುರಿವರಳಮುಡಿ ಯೊಂದು ಕೈಯಲಿ
ಭರದೆ ಗಮನಸ್ವೇದಜಲ ಮಘಮಘಿಸೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೭೧

ಬಲುಮೊಲೆಗಳಳ್ಳಱಿಯಲೇಕಾ
ವಳಿಗಳನು ಕೆಲಕೊತ್ತಿ ಮೇಲುದ
ಕಳಚಿ ನಡುಗಿಸಿ ನಡುವನಂಜಿಸಿ ಜಘನಮಂಡಲವ ।
ಅಳಕನಿಕರವ ಕುಣಿಸಿ ಮಣಿಕುಂ
ಡಲವನಲುಗಿಸಿ ಹಣೆಯ ಮುತ್ತಿನ
ತಿಲಕವನು ತನಿಗೆದಱಿ ನಡೆದುದು ಕೂಡೆ ಸತಿನಿವಹ ॥ ೭೨

ತಾರಕೆಗಳುಱಿದಂಬರದ ವಿ
ಸ್ತಾರವೋ ಗತಹಂಸಕುಲಕಾ
ಸಾರವೋ ನಿಸ್ಸಾರವೋ ನಿರ್ಮಳತಪೋವನವೋ ।
ನಾರಿಯರ ದಳ ನೂಕಿದರೆ ತನು
ಸಾರಭದ ದಳ ತೆಗೆಯದಾಕಾಂ
ತಾರದೊಳಗೇನೆಂಬೆನಾಸಾಗಂಧಬಂಧುರವ ॥ ೭೩

ಅಲರ್ದ ಹೊಂದಾವರೆಯ ಹಂತಿಯೊ
ತಳಿತಮಾವಿನ ಬನವೊ ಮಿಗೆ ಕ
ತ್ತಲಿಪ ಬಹಳತಮಾಲಕಾನನವೋ ದಿಗಂತದಲಿ ॥
ಹೊಳೆವ ವಿದ್ರುಮವನವೊ ಕುಸುಮೋ
ಜ್ಜ್ವಳಿತಕೇತಕಿದಳವೊ ರಂಭಾ
ವಳಿಯೊ ಕಾಂತಾಜನವೊ ಕಮಲಾಕಾರವದನೆಯರೊ ॥ ೭೪

ಅರಸ ಕೇಳೈ ವಾರಿಕೇಳಿಗೆ
ಕುರುಪತಿಯು ನೇಮದಲಿ ಶತಸಾ
ವಿರಸರೋಜಾನನೆಯರೈದಿತು ವನವನಂಗಳಲಿ ।
ಪರಿಮಳದ ಪಸರಣದ ಪದ್ಮಾ

ಕರಸಹಸ್ರದ ಸೂಲಸುಮನೋ
ಹರಮಹೋದ್ಯಾನವನು ಕಂಡೈತಂದರಬಲೆಯರು ‖ ೨೫

ರಾಯಕುವರರು ಸಚಿವಮಂತ್ರಿ ಪ
ಸಾಯಿತರ ಮಕ್ಕಳು ಚಮೂಪರ
ನಾಯಕರ ನಂದನರು ವಿಟರು ವಿನೋದಿಗಳು ಪುರದ |
ಆಯತಾಕ್ಷಿಯರೊಡನೆ ರಾವುತ
ಪಾಯಕರ ಸುತರೋಳಿವೋಳಿನ
ವಾಯಿಗಳ ನಾಗರಿಕರೈದಿತು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ‖ ೨೬

ಆರಭಟಕ ಕೋಪದಿಂದ ವನಪಾಲರು ಬರುವಿಕೆ.

ತವಗೆ ತಚ ಮುಳುವೇಲಿ ಬಾಗಿಲ
ಜವಳಿಗದ ಬೀಯಗದಲಿದ್ದು ದು
ದಿವಿಜವನ ವೃದ್ಧಂಡತರಪರಿಮಳದ ಪೂಂದಲಿ |
ಯುವತಿಯರ ದಳ ನೂಕಿತುದಕೋ
ತ್ಸವವ್ಯಥಾಕೇಳಿಯಲಿ ಕನಕೋ
ದ್ಭವಕವಾಟವನೊದೆದು ಕರೆದರು ಕಾಹಿನವರುಗಳ ‖ ೨೭

ಆರಿವರು ಕರೆವವರೆನುತ ಸುರ
ವೀರರೌಕಿತು ಬಾಗಿಲಲಿ ನೀ
ವಾರೆನಲು ತೆಗೆ ಕದವನಖಿಯಾ ರಾಯಕುರುಪತಿಯ [1] |
ವಾರನಾರಿಯರವನಿಪತಿಯ ಕು
ಮಾರರಿದೆ ಬೇಹವರು ಸರಸಿಯ
ವಾರಿಕೇಳಿಗೆ ಬಂದೆವೆಂದರು ಗಜಱಿ ಗರ್ಜಿಸುತ ‖ ೨೮

ಆಗ ಗಂಧರ್ವರು ಜಲಕೇಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯುದ್ಧವಾಗುವಿಕೆ.

ಹೊಗಬಹುದೆ ಗಂಧರ್ವರಾಯನ
ಮಗನ ಬನವಿದು ನೋಡಿದರೆ ದ್ರ
ಗ್ಯಾಗಳದೆವೆ ಸೀವುದು ಕಣಾ ಫಡ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿಯೆನೆ |

1 ನರಸುತೆಯ, ಚ.

ತೆಗೆ ವಿಕಾರವ ನವೆಮ್ಮೊಡನೆ ತೆಗೆ
ತೆಗೆ ಕದವ ಗಂಧರ್ವನಾರಿಗೆ
ಮಗನದಾವವನೆನುತ ಹೊಕ್ಕರು ತಱೆಯ ಮುಱಿದೊದೆದು ॥ ೧೯

ಬಱಿಲಿದುವು ಕಹಳೆಗಳು ಕಾಹಿನ
ಸುರಭಟರು ನೆರೆದಸಿ ಮುಸುಂಡಿಯ
ಪರಶುಮುದ್ಗರಚಾಪಮಾರ್ಗಣ ಸಬಳಸೂನೆಗೆಯ ।
ಹರಿಗೆ ಖಡ್ಗದಲರಿಭಟರ ಚ
ಪ್ಪರಿಸಿದರು ಗಂಧರ್ವಭಟರಿಗೆ
ಕುರುಪತಿಯ ಸುಭಟರಿಗೆ ತೊಡಕಿತು ತೋಟಿ ತೋಪಿನಲಿ॥ ೨೦

ಚೆಲ್ಲಿದರು ಚಪಳೆಯರು ಮುನಿಜನ
ವೆಲ್ಲ ಪಾಂಡವರಾಶ್ರಮದ ಮೊಗ
ಲಲ್ಲಿ ಮೊನೆಗಣೆ ಮೆಱೆದು ಮುಱಿದುವು ಮೊನೆಯ ಮುಂಬಿಗರ ।
ಚೆಲ್ಲೆಗಂಗಳ ಯುವತಿಯರ ನಾ
ನೆಲ್ಲಿ ಕಾಣೆನು ಕಾಮುಕರು ನಿಂ
ದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಹಾಯ ರವನೀಪತಿಯ ಪಾಳೆಯಕೆ ॥ ೨೧

ಬಱಿಯ ಮಕ್ಕಳ ತಂಡವೇ ಹೊ
ಕ್ಕಱಿದುದವದಿರನುಱಬಿ ದಿವಿಜರು
ಜಱಿದು ನೂಕಿತು ವನವನೊಳಬಿದ್ದವರ ಹೊಱವಡಿಸಿ ।
ಮುಱಿದು ತಱಿಗಳ ಬಲಿದು ಬಾಗಿಲ
ಹೊಱಿಗೆ ನಿಂದರು ವಾರಿಕೇಳಿಯ
ಮೆಱಿದು ಶೋಣಿತವಾರಿಕೇಳಿಗೆ ಬನ್ನಿ ನೀವೆನುತ ॥ ೨೨

ನೃಪಸುತರ ಪಡಿಬಲಕೆ ಬಂದುದು
ವಿಪುಲಬಲ ಹಲ್ಲಣಿಸಿ ಹೊಯ್ ಹೊ
ಯ್ಯಪಶದರ ಗಂಧರ್ವಸುಭಟರನೆನುತ ಸೂಟಿಯಲಿ ।

ಕುಪಿತರಱಿಯಟ್ಟಿದರು ತೋಪಿನ
ಕಪಿಗಳಾವೆಡೆ ಕಾಣಬಹುದಿ
ನ್ನುಪಚರರನಿನ್ನೇನು ಹೊಗಿಸಿದರವರನಾವನವ ॥ ೩೩

ಬಂದ ಬಲ ಹೇರಾಳ ತೆಗೆ ತೆಗೆ
ಯೆಂದು ತೋಪಿನ ಕಡೆಗೆ ಹಾಯ್ದುಱಿ
ನಿಂದು ನೆರಹಿದರಕಟ ಗಂಧರ್ವರು ಭಟವ್ರಜವ ।
ಬಂದುದದು ನಡುಬನಕೆ ಕೌರವ
ವೃಂದವನು ಕರೆದರು ವಿನೋದಕೆ
ಬಂದಿರೈ ನಾರಾಚಸಲಿಲಕ್ರೀಡೆ ಯಿದೆ ಯೆನುತ ॥ ೩೪

ಮುಱಿಯಿಸುತ ಗಂಧರ್ವಬಲ ಮು
ಕ್ಕುಱಿಕಿ ಕೌರವಬಲವ ತತ್ತರ
ದಱಿದು ತರಹರವಿಲ್ಲೆನಿಸಿ ಹೊಗಿಸಿದರು ಪಾಳೆಯವ ।
ಹೊಱಗುಡಿಯು ಹೊಱಪಾಳೆಯದ ಭಟ
ರಱುಹಿದರು ಕುರುಪತಿಗೆ ಖತಿಯಲಿ
ಜಱಿದು ಜೋಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನಾಯಕರ ॥ ೩೫

ಹಲ್ಲಣಿಸಿದುದು ಚಾತುರಂಗವ
ದೆಲ್ಲ ಕವಿದುದು ಹೊಕ್ಕ ದಿವಿಜರ
ಚೆಲ್ಲ ಬಡಿದರು ಚಾಚಿದರು ತೋಪಿನ ಕವಾಟದಲಿ ।
ನಿಲ್ಲದೌಕಿದರಂತಕನ ಪುರ
ದೆಲ್ಲೆಯಲಿ ಹೆಕ್ಕಳದ ಖಡುಗದ
ಘಲ್ಲಣೆಯ ಖಣಿಖಟಿಲ ಗಾಢಿಕೆ ಘಲ್ಲಿಸಿತು ನಭವ ॥ ೩೬

ಯುದ್ಧದಿಂದ ವನಕ್ಕಾದ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಸೇನನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಲದ ಪದಘಟ್ಟನೆಗೆ ಹೆಮ್ಮರ
ನುಲಿದು ಬಿದ್ದುದು ಸಾಲಪೂಗಾ
ವಳಿಕಪಿತ್ಥಲವಂಗತುಂಬುರನಿಂಬದಾಳಿಂಬ ।

ಫಲಪಲಾಶರಸಾಲಶಮಿಗು
ಗ್ಗುಲಮಧೂಕಾಶೋಕಬಿಲ್ವಾ
ಮಲಕಜಂಬೀರಾದಿಗಳು ನುಗ್ಗಾಯ್ತು [1] ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೭

ಕದಡಿದುವು ಸರಸಿಗಳು ಕೆಡೆದುವು
ಕದಳಿಗಳು ಗೊನೆಸಹಿತ ಸೆಳದೊಟ [2]
ಗಿದುವು ಮುಂಡಿಗೆ ಮುಱಿದು ಮಿನುಗುವ [3] ನಾಗವಲ್ಲಿಗಳು ।
ತುದಿಗೊನೆಯ ಚೆಂದೆಂಗು ಖರ್ಜೂ
ರದಲಿ ಕಾಣೆನು ಹುರಳನಾರಾ
ಮದ ವಿರಾಮವನೇನನೆಂಬೆನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೮

ತೋಟ ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಯ್ತು ಮುಱಿದುದು
ತೋಟಿಯಲಿ ನಮ್ಮವರು ಹಗೆಗಳ
ಘಾಟದವರಾಚೆಯಲಿ ದುರ್ಬಲ ನಮ್ಮದೀಚೆಯಲಿ ।
ಆಟವಿಕದಳ ಹೊಯ್ದು ಮಿಂಡರ [4]
ಮಾಟನೆತ್ತಿದರವರು ಕಾಹಿನ
ಕೋಟಲೆಗೆ ನಾವೊಲ್ಲೆವೆಂದರು ಚಿತ್ರಸೇನಂಗೆ ॥ ೩೯

ಆಗ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಅವರು ಮರ್ತ್ಯರು ನಮ್ಮದಕಟಾ
ದಿವಿಜರೀವಿಧಿಯಾದುದೇ ಕವಿ
ಕವಿ ಯೆನುತ ಬೇಹವರಿಗಿತ್ತನು ರಣಕೆ ವೀಳೆಯವ !
ಗವಿಯ ಗರುವರು ಗಾಢಿಸಿತು ಮಾ
ನವರ ಮೊಱೆಕಕೆ ಮು ದುದೇ ಸುರ
ನಿವಹ ಸುಡಲಾಹವವವೆನುತ್ಯೆದಿದರು ಸೂಟಿಯಲಿ [5] ॥ ೪೦

---

1 ಕದಂಬವು ನುಗ್ಗುನುಸಿಯಾಯ್ತೆಂದು, ಚ.
2 ಮುಂಡಿಗೆ, ಚ. 3 ಮುದುರಿ ನೆಲಕೊಱಗಿದುವು ಮಿಱುಗುವ, ಚ.
4 ರೊಳಹೊಕ್ಕುಬೀರರ, ಖ. 5 ಸಂದಣಿಸಿ, ಚ.

ಕೌರವರ ಪರಾಜಯ.

ಆತುದಿದು ತೋಪಿನಲಿ ಗಂಧ
ರ್ವಾತಿರೇಕವ ಸೈರಿಸಿತು ಪದ
ಘಾತಧೂಳೀಪಟಲ ಪರಿಚುಂಬಿಸಿದುದಂಬರವ ।
ಭೀತಿ ಬಿಟ್ಟುದೆ ಮನುಜರಿಗೆ ನ
ವ್ಯಾತಗಳ ಕೂಡಹುದಲೈ ಕಾ
ಲಾತುದೇ ಕಲಿತನಕೆನುತ ಕೈಕೊಂಡರವಗಡಿಸಿ ॥ ೪೧

ಆರು ನಿಲುವರು ದೇವಲೋಕದ
ವೀರರಲ್ಲಾ ವಿಗಡರೆಸುಗೆಯು
ಭೂರಿಬಾಣದ ಹಿಂಡು ತಱಿದುವು ಹೊಗುವ ದಂಡಿಗರ ।
ವಾರುವನು ಮುಖದಿಱುಹಿದುವು ಮದ
ವಾರಣಂಗಳು ಕೊಡಹಿದುವು ಹೊಂ
ದೇರು ಮುಗ್ಗಿದವೊಗ್ಗು ಮುಱಿದುದು ಮಿಗುವಕಾಲಾಳ ॥ ೪೨

ಮುಱಿದುದಿದು ಗಂಧರ್ವಬಲ ಮಿ
ಕ್ಕುಱುಬಿಕೊಂಡೇ ಬಂದುವಗ್ಗದ
ಗರುವರಱಿದರು ಬಱಿಯುದುರ್ಯೋಧನ ವ್ರಱಿದುದರಸಂಗೆ ।
ಕರಿತುರಗರಥಪಾಯಿದಳಹೊ
ಹೊರಳಿಗಟ್ಟಿತು ಪಾಳೆಯದ ಗೋ
ಪುರದ ಹೊಱಬಾಹೆಯಲಿ ನಿಂದುದು ಬಲಕೆ ಬೇಹವರು ॥ ೪೩

ಮುಱಿದು ಬರುತಿದೆ ಜೀಯ ನಾಯಕ
ರುರಿವವರ ಬಲುಘಾಯದಲಿ ಕು
ಕ್ಕುರಿಸಿದರು ಗಂಧರ್ವರಿದೆ ಕಡೆವನದ ಕಾಹಿನಲಿ ।
ಮರಳಿ ಪಾಳೆಯ ಬಿಡಲಿ ಮೋಹ್ಲ ಹಗೆ
ಯಿಱಿತಕಂಘೈಸುವರ ಬಿಡು ಕೈ
ಮೆಱೆಯ ಬೇಡೆನೆ ಬೆರಳ ಮೂಗಿನಲರಸ ಬೆಱಗಾದ ॥ ೪೪

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯದಳವನು ಮುರಿದು ಕೌರವ
ರಾಯನನನುಜರು ಸಹಿತ ಗಗನಕೆ
ಹಾಯಿದನು ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಸುರಪತಿಯ ನೇಮದಲಿ ॥

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ವನಪಾಲಕರ ಜಗಳದೊ
ಳಾಳು ನೊಂದುದು ಧರೆಗೆ ಬಿದ್ದುದು ತೋಟಿ ತೋಪಿನಲಿ ।
ಆಲಿಗಳ ಕಣ್ಣೊರೆಟದೊಲಹಿನ
ಮೌಳಿಯುಬ್ಬಿನ ಸುಯ್ಲ ದುಗುಡದ
ಜಾಳಿಗೆಯ ಜಡಮನದಲಿದ್ದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೧

ಜೀಯ ದುಗುಡವಿದೇಕೆ ದಿವಿಜರ
ರಾಯ ಶಿಖಿ ಯಮ ನಿರುತಿ ಜಲಧಿಪ
ವಾಯು ಧನದ ಶಿವಾದಿಗಳ ಸಾಹಸಕೆ ಮೂವಡಿಯ ।
ರಾಯಭಟರಿದೆ ನೇಮಿಸಾ ಸುರ
ರಾಯನೂರಿನ ಹಾಡುಗರು ಹುಲು
ನಾಯಕರಿಗೀಸೇಕೆ ಖತಿ ಬೆಸಸೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೨

ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು.

ನೇಮವಾಯಿತು ಸುಭಟರೊಳಗೆ ಸ
ನಾಮರೆದ್ದರು ಕರ್ಣಸೌಬಲ
ಭೂಮಿಪತಿಯನುಜಾತಬಾಹ್ಲಿಕಶಲ್ಯನಂದನರು ।

ಸೋಮದತ್ತನ ಸುತ ಕಳಿಂಗ ಸು
ಧಾಮಚಿತ್ರಮಹಾರಥಾದಿಮ
ಹಾಮಹಿಮರನುವಾಯ್ತು ರಥಗಜಹಯನಿಕಾಯದಲಿ ॥ ೩

ನೂಕಿದರು ಮುಂಗುಡಿಯವರು ಬನ[1]
ದಾಕೆಯಲಿ ಹೊಯ್ದರು ವಿರೋಧಿದಿ
ವೌಕಸರನಿಕ್ಕಿದರು ಸಿಕ್ಕಿದರವರು ಸಬಳದಲಿ ।
ಆಕೆವಾಳರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗ
ಳೇಕೆ ನಿಲುವರು ಬಿರಿದುಪಾಡಿನ
ನೇಕಭಟರೊಳಹೊಕ್ಕು[2] ತಿವಿದರು ಬೆರಸಿ ಸುರ[3] ಬಲನ ॥ ೪

ಮತ್ತೆ ಮುಱಿದುದು ದೇವಬಲ ಬೆಂ
ಬತ್ತಿ ತಿವಿದರು ಕೌರವನ ಭಟ
ರೆತ್ತಿ ಹಾಯ್ಕಿದರದಟಗಂಧರ್ವರ ಭಟವ್ರಜವ ।
ತೆತ್ತಿಸಿದ ಸರಳೇಱ ಸುರಿಗರು
ಳೊತ್ತುಗೈಗಳ ತಾಳಿಗೆಯ ತಲೆ
ಹೊತ್ತು ರಕ್ತದ ರಹಿಯಲೋಡಿತು ಸೇನೆ ಸುರಪುರಕೆ ॥ ೫

ಹೊಯ್ಲಲಾದುದು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಬಯ್ಲಲೇತಕೆ ಬೇಱೆ ಘಾಯದ
ವೈಯ್ಯ ಬಿಸುಟಾಯುಧದ ಬೆನ್ನಲಿ ಬಿಟ್ಟಮಂಡೆಗಳ ।
ಸುಯ್ಲಬಹಳದ ಭಟರು ತೊದಳಿಸು
ತೊಯ್ಲನೆಂದರು ಜೀಯ ಕರ್ಣನ
ಕೈಯ್ಲಮರರ ಜೀವವಿದೆ ಜಾಱುವುದು ನಿಮಿಷದಲಿ[4] ॥ ೬

---

[1] ಬಲ, ಟ.	[2] ಬಿದ್ದು, ಚ.	[3] ಪರ, ಚ.
[4] ನಯವೆಂದ, ಚ, ಹಿತನಿವಗೆ, ಕ. ಖ.

ಸುರಪನಾನುಡಿಗೇಳಿ ಶಿವ ಶಿವ
ನರರ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಘಾಸಿಯಾದರೆ
ಸುರರೆನುತ್ತವೆ ಚಿತ್ರಸೇನನ ನೋಡಲವನೆಂದು ।
ಅರಸ ನೇಮವೆ ತನಗೆ ತಂದಾ
ಕುರುಪತಿಯ ನೊಡಹುಟ್ಟಿದರ ಸಹಿ
ತೊಱಗಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಚರಣದೊಳೆನುತ ಬೀಡ್ಗೊಂಡ ॥ ೭

ಗಂಧರ್ವನು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಕಳವಳಿಸದಿರಿ ಧನುವ ತಾ ಹೆ
ಬ್ಬಲವ ಕರೆ ಕರೆ ಹುಲುಮನುಷ್ಯರ
ಬಲುಹು ಗಡ ಬಯಲಾಯ್ತು ಗಡ ಗಂಧರ್ವರಾಟೋಪ ।
ನೆಲದೊಳೂಕ್ಕೊಡೆ ಶೋಣಿತಕೆ ಱು
ಟಳವ ಹಿಡಿ ಬರಹೇೞು ಶಾಕಿನಿ
ಕುಲವ ಡಾಕಿನಿಯರನು ನೆತ್ತರಗುಡುಹಿ ಗೈನೆಯರ ॥ ೮

ಏನ ಹೇೞುವೆನರಸ ದಿವಿಜರ
ಸೇನೆಯಲ್ಲಾ ಛತ್ರಚಮರವಿ
ತಾನದಲಿ ನಭವಿಲ್ಲ ನಗಹಿದಸಬಳ ಶಲ್ಯಹಕೆ ।
ವೈನುಸುಳ ಕಾಣೆನು ಸಮೀರನ
ಭಾನುಕಿರಣದ ಸುೞಿವನೀಶ್ವರ
ತಾನೆ ಬಲ್ಲನು ಶಿವ ಶಿವೆನೆ ಜೋಡಿಸಿತು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೯

ತಿನ್ನಡಗ ಕೊಯ್ನೆಣನ ಮನುಜರ
ಬೆನ್ನಲುಗಿ ತನಿಗರುಳನಕಟಾ
ಕುನ್ನಿಗಳರುದ್ಯಾನವನು ನೆಱೆ ಕೆಡಿಸಿ ಕಳದಿರಲ ।
ಮುನ್ನ ಮುಱಿದವರಾರೆನುತಲಾ
ಪನ್ನರನು ತೊಲಗಿಸುತ ಸುರಪನ
ಮನ್ನಣೆಯ ಗಂಧರ್ವಬಲ ಬೆರಸಿದುದು ಪರಬಲವ ॥ ೧೦

ಹೊಯ್ದು ರೊಳಬಿದ್ದವರ ಮುಂದಲೆ
ವಾಯ್ದು ತಿವಿದರು ಮುಱಿದ ಮೊಳೆಯ
ಹಾಯ್ದು ಕರುಳಿನ ಮಿದುಳಜೋಡಿನ ಬಸಿವಶೋಣಿತದ |
ಕೈದುಗಳ ಖಣಿಖಟಿಲ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಬಾಯ್ದಣಿಯೆ ಬೈಗುಳನಲುಭಯದ
ಕೈದುಗಾಱರು ನೀಗಿದರು ನಿಜಪತಿಯ ಹಣರುಣವ || ೧೧

ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯ ಕುದುರೆಗಾಱಱ
ನಿಟ್ಟೆಡೆಯಲೌಕುವ ಮದೇಭದ
ಥಟ್ಟುಗಳನುಬ್ಬೆದ್ದು ಗಗನವನಡರ್ವತೇರುಗಳ [1] |
ಬಿಟ್ಟನಾರಾಚದ ವಿಘಾತದೊ
ಳಿಟ್ಟಸೆಲ್ಲೆಹಸಬಳಬಿಟ್ಟೇ
ಱಿಟ್ಟೆಗಳ ಮೞೆ ನಾದಿದುವು ಕಾದಿದರಿಂತು ಚಮೂಣಿಯಲಿ || ೧೨

ಆಗ ಕೌರವಸೇನೆಯ ದುರವಸ್ಥ.

ಮುಱಿದು ಚಮೂಣಿಯ ಭಟರು ತಂದರು
ಬಿಱಿಸಿನರನೆಲೆಗಿದು ನಿಹಾರದೊ
ಳಱಿದು ನೆಱೆ ಸೊಪ್ಪಾಗೆ ಸಾರಿತು ಸರಿದು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ |
ಸುೞಿಯಲರುಣಾಂಬುಗಳ ನದಿ
ಹೊೞೆವುೞಿಯೆ ದೊರೆಗಿಕ್ಕಿದರು ಬೊ
ಬ್ಬಿರಿದಿಱಿವ ಧನಿ ಧಟ್ಟಿಸಿತು ನಿಸ್ಸಾಳ ಹತಿ ದನಿಯ || ೧೩

ನೂಕಿದರೆ ಕರ್ಣಾದಿದೊರೆಗಳ
ಥಾಕನಾನುವರಾರು ದಿವಿಜಾ
ನೀಕದಲಿ ಧಕ್ಕಡರು ದುವ್ವಾಳಿಸಿತು ಯಮಪುರಕೆ [2] |
ತೋಕಿದುವು ನಾರಾಚ ದಶದಿಶೆ
ಯೋಕರಿಸಿದುವೊ ಸರಳನೆನೆ ಸ
ವ್ಯಾಕುಳರ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಹಿಂಡಿದನಸುವನತಿಬಲರ || ೧೪

1 ಹರಿಸುವ ರಥದ ವಾಜಿಗಳ, ಚ.   2 ಮಿಗೆ ದುವ್ವಾಳಿಸಿತು ನಭಕೆ, ಚ.

ಕೌರವಸೇನೆಯ ಪರಾಕ್ರಮ.

ಮುಱಿವುದಾಗಂಧರ್ವಬಲ ಹೊ
ಕ್ಕಿಱಿವು ಕೌರವರಾಯದಳದಲಿ
ಕುಱುಹಿನವರಪ್ಪಿದರು ಖಚರೀಜನದ ಕುಚಯುಗವ |
ಉಱುಬಿತರೆನೆಲೆ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಸೆಱಗ ಹಿಡಿದರು ಸಮರ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್
ಕುಱುವುನದ ಕುನ್ನಿಗಳನೆನುತೇಱಿದನು ಮಣಿರಥವ ‖ ೧೫

ಧನುವ ಕೊಂಡನು ತನ್ನ ತೂಕದ
ವಿನುತಭಟರೊಗ್ಗಾಯ್ತು ವಾದ್ಯ
ಧ್ವನಿಯ ಥಟ್ಟಣೆ ಧಾತುಗೆಡಿಸಿತು ಜಗದ ಜೋಡಿಗಳ |
ಮನುಜರಿವದಿರ ಮುಱಿದು ಖಚಭಟ
ರನಿಮಿಷರು ಬಯಲಾಯ್ತು ಕಟಕಟ
ದನುಜರಿಪುಗಳ ದೆಸೆಗಳೆಱದವೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ‖ ೧೬

ನೂಕಿದನು ಗಂಧರ್ವಸೇನೆಯೊ
ಳಾಕೆವಾಳರ ಮುಂದೆ ತಾನವಿ
ವೇಕಿಯೇ ದೊರೆತನದಲಿದ್ದನು ಸಕಲದಳಸಹಿತ |
ಸೋಕಬಹುದೇ ಕರ್ಣ ಕೆಲಬಲ
ದಾಕೆವಾಳರ ಕೊಂಬನೇ ನೆಱೆ
ತೋಕಿದನು ಗಂಧರ್ವಬಲಜಲಧಿಯನು [1] ನಿಮಿಷದಲಿ ‖ ೧೭

ಗಾಯವಡೆದರು ಕೆಲರು ನೆಲದಲಿ
ಲಾಯ ನೀಡಿತು ಕೆಲಬರಿಗೆ ಪೂ
ರಾಯದೆಸುಗೆಗೆ ಹಸುಗೆಯಾದರು ಭಟರು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
ಆಯುಧದ ಮದೆಯೊಡ್ಡಿ ತಾಕ
ಣಾಯತಾಕ್ಷನ [2] ಕೆಣಕಿ ಖೇಚರ
ರಾಯದಳ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ದೊರೆ ಹೊಕ್ಕನು ಮಹಾಹವವ ‖

1 ಜಲಧಿಯನೊಂದು, ಚ. 2 ಸ್ತ್ರಾನ, ಚ.

ಚಿತ್ರಸೇನನ ಯುದ್ಧ.

ತೊಲಗು ಮರ್ತ್ಯರಿಗೀಸುದರ್ಶದ
ಗೆಲುವುತನವೇ ನಿಮಿಷ ಸ್ವೈರಿಸು
ಹುಲುಭಟರು ಹುರಿವೆ ಪ್ರತಾಪಾನಳನ ಸೆಗಳಿಯಲಿ ।
ಅಳುಕುವುದೆ ಖಚರೇಂದ್ರಜಳಧರ
ನೆಲವೊ ತೋಱು ಚಾಪವಿದ್ಯಾ
ಕಲೆಯ ನೋಡುವೆನೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದೆಚ್ಚ ನಿನಸುತನ ॥ ೧೯

ಹೇಱಬಹುದೆ ಸುರೇಂದ್ರಭವನದ
ಸೂಳೆಯರ ಸೂಟಾಯತದ ವಾ
ಚಾಳತನಕೇನೊಱೆವೆ ನಟರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಿದ್ಯೆಯೊಲ ।
ಆಳುತನದಂಗದಲಿ ಬಹೊಡೆ ಶ
ರಾಳಿಯಲಿ ಮಾತಾಡೆನುತ ಕೆಂ
ಗೋಳಿನಲಿ ಸಲೆ ಹೂಱಿದನು ವುದ್ಯಾನವನತಳವ ॥ ೨೦

ಪೂತು ಮಝು ಮರ್ತ್ಯರಲಿ ಬಿಲ್ವಿ
ದ್ಯಾತಿಶಯ ಕಿಱಿದುಂಟಲಾ ತಾ
ನೀತ ಕರ್ಣನೆ ಕೌರವೇಂದ್ರಗೆ ಬೇಹಭಟನಿವನೆ ।
ಆತುಕೊಳ್ಳದೊಡೆ ಯೆನುತ ದಿಗು
ಜಾತವಂಬಿನಲಡಗೆ ರಿಪುಶರ
ಜಾತವನು ಹರೆಗಡಿದು ಕರ್ಣನ ಧನುವ ಖಂಡಿಸಿದ ॥ ೨೧

ಕರ್ಣನು ಗಂಧರ್ವರನು ಓಡಿಸಿದುದು.

ಇದು ಶರಾವಳಿ ಯಹುದು ಸರಿಗಮ
ಪದನಿಗಳ ಸರವಲ್ಲಲಾ ಸೇ
ರಿದ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾತಿಶಯಯೋಗ್ಯತೆ ವಿಶೇಷವಲ ।
ಇದು ಮನುಷ್ಯರ ಕಲುಹೆ ನೋಡೆನು

ತೊದಱಿ ಹೊಸಚಾಪದಲಿ ಕಲಿ ಚಿ
ವ್ಕಿದನು ಚಾಮೀಕರಸುರೇಖಾವಳಿಶರಾವಳಿಯ[1] ‖ ೨೨

ಕಡಿದು ಗಂಧರ್ವನ ಶರೌಘವ
ನಡಸಿ ನಟ್ಟವು ಕರ್ಣಶರ ಸೈ
ಗೆಡಹಿದುವು ಕಿಂಪುರುಷಗುಹ್ಯಕಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರ ।
ಹೊಡೆಕರಿಸಿ ಹೊದರೆದ್ದು ಬಲಸಂ
ಗಡಿಸಿ ತಳವರಿಗೆಯಲಿ ಕರ್ಣನ
ಬಿಡುಸರಳ ಭೀತಿಯಲಿ[2] ಬೆದಱದೆ ನೂಕಿತಳವಿಯಲಿ ‖ ೨೩

ಸಂಧಿಸಿತು ಪಡೆ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಹಿಂದೆ ನಿಲಿಸಿ ವಿರೋಧಿಶರಹತಿ
ಗಂದವೆಱೆಯದೆ ಮುಸುಕಿದರು[3] ಕಟ್ಟಳವಿಯಲಿ ರಥವ ।
ಮುಂದುಗೆಟ್ಟನು ಕರ್ಣನೆನೆ ಕೈ
ಗುಂದಿದರು ಸಾಬಲಸುಯೋಧನ
ನಂದನರು ದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಸಮಸ್ತಪರಿವಾರ ‖ ೨೪

ನೊರಜಿನೆರಕೆಯ ಗಾಳಿಯಲಿ ಹೆ
ಮ್ಮರದ ಮೊದಲಳುಕುವುದೆ ಫಡ ಕಾ
ತರಿಸದಿರಿ ಕೌರವರೆನುತ ಕಲಿಕರ್ಣ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ।
ಶರನಿಧಿಗೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಮುನಿವವೊ
ಲುರುವಣಿಪ ಹೆಬ್ಬಲವನೊಂದೇ
ಸರಳಿನಲಿ ಸವೆಱಿದನು ಸುಳಿಸಿದನೌಕಿ ನಿಜರಥವ ‖ ೨೫

ಗೆದ್ದುದೇ ರಣವೆಲವೊ ದಿವಿಜರ
ದೊದ್ದೆಯಲಿ ಸೂಳೆಯರ ಜಾತಿಯ[4]
ಬಿದ್ದಿನರ ವೀಳೆಯದ ಬದಗರು ಭಟರ ಮೋಡಿಯಲಿ ।

---

1 ಶಿಲೀಮುಖವ, ಚ. 2 ಬೀದಿಯಲಿ, ಚ.
3 ಮುತ್ತಿದುದು, ಚ. 4 ಛಾರಿಗೆ, ಚ,

ಹೊದ್ದಿದರೆ ಹುರುಳಹುದೆ ಭಯರಸ
ದದ್ದುಗೆಯ ಮಂಚಿಡಿಕೆಮನದವ
ರಿದ್ದು ಫಲವೇನೆನುತ ಕೈಮಾಡಿದನು ಕಲಿಕರ್ಣ || ೨೬

ನೊಂದುದಾತನ ಪೊರೆಯ ಸುಭಟರು
ಸಂದಣಿಗಳಿಕ್ಕಲಿಸಿ ಬಿದ್ದುದು
ಮುಂದೆ ಬಲುಗಂಧರ್ವಬಲವಿನಸುತನ ಶರಹತಿಗೆ |
ಬಂದುನಿಮಿಷಕೆ ಮತ್ತೆ ಪಡಿಬಲ
ಬಂದುದಗಣಿತಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸ
ವೃಂದ ಮುಕ್ಕುರುಕಿದುದು ಕರ್ಣನ ರಥದ ಮುಂಕಣಿಯ || ೨೭

ಆಯುದ್ಧವನ್ನು ಪಾಂಡವರು ನೋಡಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಕೌರವ
ರರಸ ಬಂದನು ಸರ್ವದಳಸಹಿ
ತೆರಡು ಬಲದುಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಗೆ ಬಿರಿದುದವನಿತಳ |
ನರವೃಕೋದರನಕುಲಸಹದೇ
ವರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸುತ್ತಣ
ಮೊಱಡಿಗಳ ಮೇಲಿದ್ದು ನೋಡಿದರಾಮಹಾಹವವ || ೨೮

ತೆಗಿಸಿದನು ನೃಪನಿನಸುತನ ಮು
ತ್ತಿಗೆಯನೆರಡೊಡ್ಡಿನಲಿ ಸೂಸುವ
ಹೊಗರಗಣೆಗಳ ಹೊಯ್ವಡಾಯುಧ ಕಡಿವಪರಶುಗಳ |
ಬಗಿವ ಸಬಳದ ಲೋಟಿಸುವ ಲೌ
ಡಿಗಳ ಚಿಮ್ಮುವ ಸುರಗಿಗಳ ಕಾ
ಳಗದ ರೌದ್ರಾಟೋಪವಂಚಿಸಿ[1] ತಮರರಾಲಿಗಳ || ೨೯

ನೂಕಿದುದು ತೋಪಿನ ತುದಿಗೆ ಮಗು
ಟೌಕಿದುದು ಪಾಳಯಕೆ ಮುಱಿದು ದಿ
ವೌಕಸರು ಜಾಱುವರು ಜೋಡಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕುರುಬಲವ |

1 ರಂಜಿಸಿ,

ತೋಕುವರು ಗಂಧರ್ವ ರುಭಯಾ
ನೀಕದೋಹರಿಸಾಹರಿಯು ಸ
ವ್ಯಾಕುಲರನೀಕ್ಷಿಸುತಲಿದ್ದರು ಪವನಜಾದಿಗಳು ॥ ೩೦

ಈಸು ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ ಸುರರುಪ
ಹಾಸವಾಡುವರೆಮ್ಮನೆನುತ ಮ
ಹಾಸಗರ್ವರು ಚಿತ್ರಸೇನನ ಮನ್ನಣೆಯ ಭಟರು ॥
ಪಾಶಚಕ್ರಮುಸುಂಡಿಪರಿಘ
ಪ್ರಾಸಪರಶುಕೃಪಾಣಸಬಳಶ
ರಾಸನಾದಿಯ ಕೈದುಗಾಱರು ಕದನಕನುವಾಯ್ತು ॥ ೩೧

ಜೋಡುಮಾಡಿತು ಖಚರಬಲ ಕೈ
ಮಾಡಿ ಕವಿದುದು ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಜೋಡಿಯಲಿ ಜರ್ಝರಿಱಿದರು ಮುಂದೆ ಮುಂಗುಡಿಯ ।
ಓಡಿದರೆ ಹಾವಿಂಗೆ ಹದ್ದಿನ
ಕೂಡೆ ಮಱುಕವೆ ಫಡ ಯೆನುತ ಕೈ
ಮಾಡಿದರು ರಿಪುಭಟರು ನಿಂದರು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೨

ಗಿಳಿಯು ಹಿಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಗಿಡುಗನ
ಬಳಗ ಕವಿವಂದದಲಿ ಸೂಟಿಯೊ
ಳಳವಿಗೊಡ್ಡಿದ ಚಾತುರಂಗವನಿಕ್ಕಡಿಯ ಮಾಡಿ ।
ಎಲೆ ಸುಯೋಧನ ಬೇಱಿಕೈದುವ
ನಿಳುಹಿ ಖೇಚರರಾಯನಂಘ್ರಿಯೊ
ಳಲವೊ ರವಿಸುತ ಹೋಗೆನುತ ಹೊಕ್ಕಿಱಿದರುರುವಣಿಸಿ ॥ ೩೩

ಕರ್ಣನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಹೊಡಕರಿಸಿ ಹೊದರೆದ್ದು ಬಲಸಂ
ಗಡಿಸಿ ತಲೆವರಿಗೆಯಲಿ ಕರ್ಣನ
ಬಿಡುಸರಳ ಬೆದಱಿಕೆಗೆ ಬೆದಱದೆ ನೂಕಿತಳವಿಯಲಿ ।

ಘಡ ಸುಯೋಧನ ತೊಲಗು ಕರ್ಣನ
ಕಡುಹಿನಲಿ ಫಲವೇನು ನಿನ್ನಯ
ಪಡೆಯು ಬಂದರೆ ಕೆಡದೆ ಯೆಂದುದು ಕೂಡೆ ಸುರಸೇನೆ ॥ ೩೪

ಕರ್ಣ ಚಿತ್ರಸೇನರ ಪರಸ್ಪರಾಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ .

ಗರುವರೇ ನೀವೆಲವೊ ಸುರಪನ
ಪುರದ ನಟ್ಟುವಿಗರು ಸುಯೋಧನ
ನರಮನೆಯ ಸಟ್ಟುವಿಗಳಿಗೆ ಪಾಡಹಿರಿ ತುಡುಕು [1] ವೊಡೆ ।
ಅರಸುಪರಿಯಂತೇಕೆ ನಿಮಗೆನು
ತರಿಭಟರಿಗಾಗ್ನೇಯವಾರುಣ
ನಿರುತಿಮೊದಲಾದಸ್ತ್ರಚಯವೆನು ಕವಿಸಿದನು ಕರ್ಣ ॥ ೩೫

ನೈರುತಕ್ಕಾಗ್ನೇಯಯಾಮ್ಯಕ
ವಾರುಣಕೆ ಸುರರೊಡೆಯರೆಮ್ಮಲಿ
ವೈರಬಂಧವಿದುಂಟೆ ಸಾಧನ ನಿನಗೆ ದಿವ್ಯಶರ ।
ಸೇರಿದರೆ ನಿನಗಾದರಿದಕೋ
ವಾರುಣ ಪ್ರತಿಕಾರ ಪಾವಕ
ನೈರುತಾದಿಗೆ ಕೊಳ್ಳನುತ ಗಾಂಧರ್ವಪತಿ ಯೆಚ್ಚ ॥ ೩೬

ಗಬ್ಬರಿಸಿದುವು ದಿವ್ಯಶರಚಯ [2]
ಗರ್ಭವ ಪ್ರತಿಕಾರಿಶರ ಮಗು
ಚೆಬ್ಬಿಸಿದನಿನಸೂನು ಪರ್ವತತಿಮಿರಫಣಿಶರವ ।
ಪರ್ಬತಕೆ ವಜ್ರಾಸ್ತ್ರ ತಿಮಿರದ
ಹಬ್ಬುಗೆಗೆ ರವಿಬಾಣ ಹಾವುಗ
ಳೊಬ್ಬುಳಿಗೆ ಗರುಡಾಸ್ತ್ರವೆನು ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಯೆಚ್ಚ ॥ ೩೭

ಸವೆದುವಿನಸುತನಂಬು ಖೇಚರ
ನವಗಡಿಸಿ ಕವಿದೆಚ್ಚನೀತನ

1 ನೋಡುವರೆ, ಕ, ಚ.   2 ವಿಶಿಖದ, ಚ.

ಸವಗಸೀಸಕಜೋಡು ತೊಟ್ಟವು ಸರಳಜೋಡುಗಳ ।
ಕವಿದುದೆಡಬಲವೆಂಕದಲಿ ಸುರ
ನಿವಹ ಸೂಟಿಯು ಸರಳಸೋನೆಯು [1]
ಲವಗಡಿಸಿತ [2] ಡಿಗಡಿಗೆ ಕರ್ಣನ ರಥದ ವಾಜಿಗಳು ॥ ೩೮

ಗಂಧರ್ವನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನೋಯಿಸಿದುದು

ಜೋಡು ಹರಿದುದು ಸೀಸಕದ ದಡಿ
ಬೀಡೆ ಬಿರಿದುದು ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನ
ಜೋಡು ಜಱಿದುದು ಮನಕೆ ಸುಱಿದುದು ಸೊಗಡು ರಣರಸದ ।
ಖೋಡಿ ಕೊಪ್ಪರಿಸಿದುದು ಧೈರ್ಯವೆ
ನೀಡಱಿದುದಪದೆಸೆ ವಿಟಾಳಿಸಿ
ಖೇಡತನ ಭುಲ್ಲವಿಸುತಿರ್ದುದು ಭಾನುನಂದನನ ॥ ೩೯

ಕರ್ಣನು ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದುದು.

ಮತ್ತೆ ಕೊಂಡನು ಬಿಲುಸರಳ ನಭ
ಕೊತ್ತಿದನು ರಣಭಯುನನಹಿತನ
ಕುತ್ತಿದನು ಕಣ್ಣಿನಲಿ ಕದಡಿದನು ಮನದೊಳರಿಭಟನ ।
ಕೆತ್ತಿದನು ಕೂರಲಗಿನಲಿ ಮುಳು
ಮುತ್ತ ಹೂತಂದದಲಿ ಹುದುಗಿದ
ನೆತ್ತರಿನ ನೆಣವಸೆಯೊಳಸೆದನು ರಥದೊಳಾಖಚರ ॥ ೪೦

ನೊಂದೊಡುಬ್ಬಿತು ದರ್ಪಶಿಖಿ ಖತಿ
ಯಿಂದ ಮದದುಬ್ಬಿನಲಿ ಘಾತದ
ಕಂದುಕದವೋಲ್ ಕುಣಿದುದಂತಃಖೇದ ಕೊಬ್ಬಿನಲಿ ।
ನೊಂದುದಿನಿಸಿಲ್ಲಕಟ ದೈತ್ಯರ
ದಂದುಗದಲಾವಿಂದು ಮರ್ತ್ಯರು
ಬಂದಿವಿಡಿದರೆ ಬಲುಹನೆನುತೋರಂತೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೪೧

---

1 ಸೋನೆಗೆ, ಟ. 2 ಡವರಿಸಿದುವು, ಚ.

ತಿರುಗಿ ಗಂಧರ್ವನು ಬಿಟ್ಟ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣನು ಬೆರಗಾದುದು.

ಖತಿಯಲುಗಿದನು ದಿವ್ಯಬಾಣ
ಪ್ರತತಿಯನು ರಥಸೂತಹಯಸಂ
ತತಿಶರಾಸನಕೇತುದಂಡಚ್ಛತ್ರಚಾಮರವ |
ಹುತವಹನೊಳೊಟ್ಟಿದನು ಸಮರ
ವ್ಯತಿಕರದೊಳಾಗ್ನೇಯಶರ ಚಿ
ಮ್ಮಿತು ಛಡಾಳಿಸಿ ಕೆಂಡ ಗೆದಱಲು ಕರ್ಣ ಬೆಱಗಾದ || ೪೨

ಕರ್ಣನು ಹಿಂದಾಗಲು ಕೌರವರು ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿದುದು.

ವಿರಥನಾದನು ಹಲಗೆಖಡ್ಗದ
ಲರಿಭಟನ ಪಡಿಮುಖಕೆ ಚಿಮ್ಮಿದ
ನೆರಡನೊಂದಂಬಿನಲಿ ಕಡಿದನು ಜಡಿದನಿನಸುತನ |
ತಿರುಗಿ ಹಾಯ್ದನು ಕರ್ಣನಾತನ
ಮುಱಿವ ಕಂಡು ವಿಕರ್ಣ ತನ್ನಯ
ವರರಥವ ಚಾಚಿದನು ಬೋಳೈಸಿದನು ಭಾನುಜನ || ೪೩

ಪೈಸರಿಸಿತೋ ಕುರುಚತುರ್ಬಲ
ಘಾಸಿಯಾದನು ಕರ್ಣನಿದು ಧೊರೆ
ಗೈಸಲೇ ದುಮ್ಮಾನವೆನುತಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುರುಸೇನೆ |
ಓಸರಿಸಿದುದು ಸಮರಮುಖದಲಿ
ಸೂಸಿದರು ಸಮರಥರು ಸೋಲವ
ನಾಸುಯೋಧನ ನಗುತ ಕಂಡನು ನೋಡಿ ಕೆಲಬಲನ || ೪೪

ಅವನಿಪನ ಮೊಗಸನ್ನೆಯಲಿ ಸೂ
ಳವಿಸಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳಕೋಟಿಗ
ಳವಚಿದುದು ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿ ದಿಶಾಮುಖವ |

ತವತವಗೆ ಧುರತೋರಹತ್ತರು
ತವಕಿಸುತ ಹುರಿಯೇಱಿದರು ಕೌ
ರವರು ಕರ್ಣನ ಹರಿಬದಾಹವವೆನಗೆ ತನಗೆನುತ ॥ ೪೫

ಗಂಧರ್ವನ ಮೇಲೆ ಕೌರವರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದುದು

ಮುಱಿದು ಬಲ ಸಂವರಿಸಿ ಪಡಿಮುಖ
ಕುಱುಬಿದುದು ದುರ್ಯೋಧನಾನುಜ
ರಱಸಿದರು ಗಂಧರ್ವನಾವೆಡೆ ತೋಱು ತೋಱೆನುತ ।
ತಱುಬುವುದು ಜಯವೊಮ್ಮೆ ಮನದಲಿ
ಕಱುಬುವುದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪೇ
ನಿಱಿದಸಹಸವ ತೋಱೆನುತ ಬೆರಸಿದರು ಪರಬಲವ ॥ ೪೬

ಅರಸನನುಜರೆ ನೀವು ಕರ್ಣನ
ಹರಿಬದವರೇ ಹರ ಹರೆಮಗಿ
ನ್ನರಿದಲ್ಲೈ ನಿಮಗೀಸು ಖತಿ ಝೋಂಪಿಸಿತು ಬೞಿಕೇನು ।
ತರಹರವು ತಮಗಿಲ್ಲಲಾ ಪೂ
ತುಱೆ ಯೆನುತ ಪಡಿತಳಿಸಿ ಗಂಧ
ರ್ವರ ಚಮೂಪರು ನೂಕಿದರು ತೋಕಿದರು ಪರಬಲವ । ೪೭

ಎಚ್ಚರಿಱಿದರು ಹೊಯ್ದರಿಟ್ಟರು
ಚುಚ್ಚಿದರು ಸೀೞಿದರು ನೂಕಿದ
ನಿಚ್ಚಟರ ಸೇದಿದರು ದಡಿವಲೆಕಣ್ಣಿ ವಲೆಗಳಲಿ ।
ಕೊಚ್ಚಿದರು ನುಗ್ಗಿದರು ಕೊಯ್ದರು
ನುಚ್ಚುನುಱಿಮಾಡಿದರು ಹರಿಬಕೆ
ಹೆಚ್ಚಿ ಹೊಗುವ ಮಹೀಶನನುಜರ ಮನ್ನಣೆಯ ಭಟರ ॥ ೪೮

ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಗಾಯವಡೆಯದರಿಲ್ಲ ಸಾಯದೆ
ನೋಯದವರಿಲ್ಲೆ ರಡುಬಲದಲಿ
ಬೀಯವಾದರು ಸುಭಟರೆನೆ ಗಂಧರ್ವಪತಿ ಮುಳಿದು ।

ರಾಯನನುಜರನಟ್ಟಿದನು ದೀ
ರ್ಘಾಯುವನು ಹಿಡಿದನು ವಿಕರ್ಣನ
ನೋಯಲೆಚ್ಚನು ಕೆದರಿದನು ಕೌರವಚತುರ್ಬಲವ ॥ ೪೯

ಫಡ ಯೆನುತ ಕುರುರಾಯನಾತನ
ಪಡಿಮುಖಕೆ ನೂಕಿದನು ಜೋಡಿಸಿ
ಜಡಿವ ನಿಸ್ಸಾಳಾಯುತದ ಕಹಳೆಗಳ ಕಳಕಳದ ।
ಬಿಡುರಥದ ಘಟ್ಟಣೆಯ ಧಾಟಿಯ
ಕಡುಗುದುರೆಗಳ ನೆತ್ತಿಯಂಕುಶ
ದೆಡೆಯ ಘಟೆಯಾನೆಗಳ ದಳ ಸಂದಣಿಸಿತೊಗ್ಗಿನಲಿ ॥ ೫೦

ನುಗ್ಗನಿವ ಕೈಕೊಂಬನೇ ರಣ
ದಗ್ಗಳದ ಮೌಳಿಯಲಿ ಕದನದ
ಹುಗ್ಗಿಗರ ಸಾಕಿದನು ಶಾಕಿನಿಡಾಕಿನೀಜನವ ।
ಬುಗ್ಗೆ ಕವಿದರನಿಂದ್ರಲೋಕದ
ಸುಗ್ಗಿಯಲಿ ಸೇಱಿಸಿದನಾಹವ
ದುಗ್ಗಡವನೇನೆಂಬೆನೈ ಗಾಂಧರ್ವವಿಕ್ರಮವ ॥ ೫೧

ಮಿಗಟೆನಿಪ ಗಂಧರ್ವರೊಂದೇ
ಕೋಟಿ ಕವಿದುದು ಕುರುಬಲಕೆ ಪಡಿ
ಕೋಟೆಯಾದುದು ನೃಪತಿ ಸಿಲುಕಿದನವರ ವೇಡೆಯಲಿ ।
ದಾಟಿತರಸನ ಧೈರ್ಯ ಕೈದುಗ
ಳಾಟ ನಿಂದುದು ಕರದ ಹೊಯ್ಲಲಿ
ನೋಟಕರು ಘೋಳೆಂದರಿತ್ತಲು ಪಾಂಡವರ ವನದ ॥ ೫೨

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಜನಗಳು
ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದುದು,

ಮುತ್ತಿದರಿಬಲಜಾಲವನು ನಭ
ಕೊತ್ತಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಸೀಳಿದ
ನೆತ್ತ ಮುಱಿದೋಡಿದರೆ ರಥವನು ಹರಿಸಿ ಬೇಗದಲಿ ।

ಒತ್ತಿ ಹರಿತಹರಥತುರಂಗಮ
ಮುತ್ತಿದಿಭಸಂಘಾತವನು ನೃಪ
ನೊತ್ತಿ ಕಡಿದನು ಹಯವ ಗಜರಥವ್ರಜದಕಾಲಾಳ ॥ ೫೩

ಇತ್ತ ಕೌರವರಾಯ ರಥವನ
ದೆತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟನು ಖಚರರಾಯನ
ಸುತ್ತಣಿಯ ಚತುರಂಗಸೇನೆಯನಸಮಬಾಣದಲಿ ।
ತೆತ್ತಿಗರ ಕರೆ ನಿನಗೆ ನೂಕದೆ
ನುತ್ತ ಶರಸಂಧಾನಚಯದಲಿ
ಮೆತ್ತಿದನು ಮೊನೆಗಣೆಗಳಲಿ ಖಚರೇಂದ್ರ ಕೈಮರೆಯ ॥ ೫೪

ದುರ್ಯೋಧನನು ಗಂಧರ್ವನ ವಶವಾದುದು.

ಮುಱಿದ ಬಲ ಗರಿಗಟ್ಟಿನೋಡಿ
ಧರಣಿಪನ ಮುಂಗಡಿಯಲೇಱಿತು
ತುರಗಗಜರಥಹರಿಗೆಸಬಳಮುಸುಂಡಿಪರಿಘದಲಿ ।
ಉರುಬಿದನು ಖಚರೇಂದ್ರ ಕೌರವ
ರರಸ ಸೌಬಲಸೈಂಧವರು ಕೈ
ಮರೆದು ಹಿಂಗಿತು ಕೌರವೇಸ್ವರ ಸಿಲುಕಿದನು ಹಗೆಗೆ ॥ ೫೫

ಇಟ್ಟಣಿಸಿದರು ಮುಟ್ಟಿ ರಾಯನ
ನಟ್ಟಲೀಸದೆ ಕುರುಚತುರ್ಬಲ
ಹೊಟ್ಟುಗಳ ತೂಱಿದರು ಹಿಡಿದರು ಕೌರವಾನುಜರ ।
ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದುದು ಕೇಡು ರಾಯನ
ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುದು ದಿವಿಜಬಲ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ನೋಡಿದ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ॥ ೫೬

ಅರರೆ ಧೊರೆ ಸಿಕ್ಕಿದನು ನೆಱೆ [1] ಡಾ
ವರಿಸುವರ ಹೊಯ ಹೊಯ್ಯೆನುತ ಖೇ
ಚರರ ಕಂಬಿಗಳಾಡಿದುವು ಸುತ್ತಲು ಸುಯೋಧನನ ।

1 ಧೊರೆಡೊಂಬಿಯಲಿ, ಚ,

ಅರಸರಂಜದಿರಂಜದಿರಿ ಯೆನು
ತುರುವಣಿಸಿ ಕೌರವನರೇಂದ್ರನ
ಕರದ ಕೈದುವನೀಸಿಕೊಂಡನು ಖಚರಪತಿ ನಗುತ ॥ ೫೭

ಹಯದ ಪಡಿವಾಘೆಯಲಿ ಬಾಹು
ದ್ವಯವ ಬಿಗಿದನು ತನ್ನ ರಥದಲಿ
ಜಯವಿಹೀನನನಿರಿಸಿದನು ಕುರುರಾಯವಲ್ಲಭನ ।
ಭಯಭರಿತದುಶ್ಶಾಸನನ ದು
ರ್ಜಯನ ಚಿತ್ರಾಂಗದವಿಕರ್ಣನ
ನಯವಿದೂರರ ತಂದರಿಪ್ಪತ್ತೈದುಸಹಭವರ ॥ ೫೮

ಇಳಿದು ಗಜವನು ಕೈದುಗಳನೆಲ
ಕಿಳುಹಿ ಜೋಧರು ವಾರುವದಿನಿಳೆ
ಗಿಳಿದ ರಾವುತರು ಹಾಯ್ಕಿದರು ದೂಹತ್ತಿಲೌಡಿಗಳ ।
ಬಿಲುಸರಳ್ಗಳ ಬಿಸುಟು ರಥಿಕರು
ನೆಲಕೆ ಹಾಯ್ದರು ಹೊತ್ತ ಕೈದುವ
ನಿಳುಹಿ ಪಯದಳ ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ಖೇಚರೇಶ್ವರನ ॥ ೫೯

ಮುಟ್ಟದಿರಿ ಪರಿವಾರಕೈದುವ
ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ ಧೊರೆಗಳಾದರ
ಬಿಟ್ಟವರಿಗಮರೇಂದ್ರನಾಣೆ ಯೆನುತ್ತ ಸಾರಿದರು ।
ಕೆಟ್ಟುದೀ ಕುರುಪತಿಯ ದಳ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳು ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಮುಸು
ಕಿಟ್ಟು ಜಾಱಿತು ಕಂಡದೆಸೆಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬೦

ಖಿನ್ನನಾದನು ಪಾರ್ಥನನಿಲಜ
ನುನ್ನತೋತ್ಸವನಾದನತಿಸಂ
ಪನ್ನಸಮ್ಮದರಾದರಾಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರು ।

ಇನ್ನು ಪಾಂಡವರಾಜ್ಯಸಿರಿ ಯೆಮ
ಗಿನ್ನು ಲೇಸಹುದಕಟ ದೈವದ
ಗನ್ನಗತಕವೆ ಯೆನುತ ಹಿಗ್ಗಿತು ಮುನಿಜನಸ್ತೋಮ [1] ॥ ೬೧

ಭಾವನವರರ್ತಿಯಲಿ ಜಲಕೇ
ಳೀವಿನೋದಕೆ ಬಂದು ಗಂಧ
ರ್ವಾವಳಿಯ ಕೇಳಿಯಲಿ ಚಿತ್ರೈಸಿದರಲಾ ಯೆನುತ ।
ದೇವಿಯರು ನಸುನಗುತ ಚಿತ್ತದ
ಚಾವಡಿಯಲೋಲೈಸಿ ಕೊಂಡರು
ಭೂವಳಯದೇಕಾಧಿಪತ್ಯದ ಸೌಖ್ಯಸಂಪದವ ॥ ೬೨

ಕೇಳಿದನು ಯಮಸೂನು ದುಗುಡವ
ತಾಳಿದನು ನಳನಹುಷಭರತನೃ
ಪಾಲಪಾರಂಪರೆಯಲುದಿಸಿದ ಸೋಮವಂಶದಲಿ ।
ಕೋಳು ಹೋದುದೆ ಕೀರ್ತಿ ಯೆಮ್ಮಾ
ಬಾಳಿಕೆಯ ಸುಡಲೆನುತ ಚಿಂತಾ
ಲೋಲನಿದ್ದನು ವೀರನಾರಾಯಣನ ನೆನೆಯುತ್ತ ॥ ೬೩

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯದಳವನು ಮುರಿದು ಕೌರವ
ರಾಯನನು ಕೊಂಡೊಯ್ವ ಖೇಚರ
ರಾಯನನು ತಾಗಿದನು ಮರಳಿಚಿ ತಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥

1 ವಧೂನಿಕರ, ಕ. ಖ.

ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಕೌರವಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೋಳು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಸಿಕ್ಕಿದನತ್ತ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನದನೇ ಹೇಳುವೆನು ಪಾಳಯದ ಗಜಬಜವ ।
ಆಳು ಹಾಯ್ದುದು [1] ಕಂಠಮುಖದಲಿ
ಕೀಳುಮೇಲೊಂದಾಯ್ತು ಧನಿಕರ
ಪೀಠಿಗೆಯ ಧನ ಸೂರೆವೋದುದು ಕೇರಿಕೇರಿಯಲಿ ॥ ೧

ಕುದುರೆ ಹಾಯ್ದುವು ಕಂಡಕಡೆಯಲಿ
ಮದಗಜಾವಳಿಯೋಡಿಯುವು ವರ
ಸುದತಿಯರು ಬಾಯ್ಬಿಡುತ ಹರಿದರು ಬಿಟ್ಟಮಂಡೆಯಲಿ ।
ಕದಡಿದುದು ಜನಜಲಧಿ ಝೂಡಿಸಿ
ಬೆದಱಿದರು ಕೋಡಿಗಳು [2] ರಾಯನ
ಹದನದೇನೆನುತ ಹರದರು ಹರಿದರಗಲದಲಿ ॥ ೨

ಕೌರವರ ಪತ್ನಿಯರ ರೋದನ.

ಗಾಳಿಯುಱಿಯದು ರವಿಯ ಕಿರಣಕೆ
ಬಾಲೆಯರು ಗೋಚರವೆ ದಣ್ಣಿಯ
ಮೇಲು ಬೀಯುಗದಂಗರಕ್ಷೆಯ ಕಂಚುಕಿವ್ರಜದ ।
ಮೇಳವವದೇನಾಯ್ತೊ ಬೀದಿಯ
ಗಾಳುಮಂದಿಯ ನಡುವೆ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನರಸಿಯರಳುತ ಹರಿದರು ಬಿಟ್ಟಮಂಡೆಯಲಿ ॥ ೩

ಭಾನುಮತಿ ಬಂದು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಗುವಿಕೆ.

ಕುರುಪತಿಯ ದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಯ
ರರಸಿಯರು ಚೌಪಟದಲೊದರಿದ
ರರಸನುಪಹತಿಗೊಪ್ಪಿಗೊಟ್ಟರೆ ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು ।

---

1 ನಡೆದುದು, ಚ. 2 ನೆಱೆದು, ಕವಱಿದುವು ಕೇರಿಗಳು, ಜ, ಟ.

ಗುರುನದೀಸುತರಿದ್ದರೀಪರಿ
ಪರಿಭವಕೆ ಪಾಡಹುದೆ ಪಾಂಡವ
ರರಸನಿಹ ವನವಾವುದೆಂದೊಱಲಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ॥ ೪

ಅರಸಿಯರು ಸಖಿಯರು ಕುಮಾರಿಯ
ರರಸನನುಜರ ಹೆಂಡಿರನಿಬರು
ಮೆರಸಿ ಬಂದಳು ಭಾನುಮತಿ ಯಮತನುಜನಾಶ್ರಮಕೆ ।
ಕರುಣಿ ರಕ್ಷಿಸು ಸೋಮವಂಶೋ
ದ್ಧರಣ ರಕ್ಷಿಸು ಸತ್ಯಧರ್ಮದ
ಸಿರಿಯೆ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದಳಂಘ್ರಿಯಲಿ ॥ ೫

ನಾದಿದಳು ನೃಪನಂಘ್ರಿಯನು ನಯ
ನೋದಕದ ಧಾರೆಯಲಿ ಭಾಳವ
ತೀದು ತಿಲಕದ ಗಂಧದಲಿ ಬೈತಲೆಯ ಮುತ್ತಿನಲಿ ।
ಆದರಿಸಿ ನವಕುಸುಮದಲಿ ಘನ
ರೋದನಧ್ವನಿಮಂತ್ರದಲಿ ನೃಪ
ಪಾದಪೂಜೆಯ ರಚಿಸುವವೊಲೊಪ್ಪಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ॥ ೬

ಖಳರು ಕೌರವರಿಂದು ಸಜ್ಜನ
ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ನೀನು ಕರುಣಾ
ಜಲಧಿ ನೀನಪರಾಧಿಗಳು ನಾವಹೆವು ಜಗವಱಿಯೆ ।
ಹುಳಿಗೆ ಹಾಲಳುಕಿದರೆ ಹಾಲಿನ
ಜಲಧಿ ಕೆಡುವುದೆ ಜೀಯ ತನ್ನವ
ರೆಳಸಿ ಕೊಂಡರು ಕಾಯಬೇಕೆಂದೊಱಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೭

ರಾಯರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡೌ
ತಾಯೆ ಕೇಳೌ ದ್ರೌಪದಿಯೆ ಹಿರಿ
ದಾಯುಸವ ಬಡಿಸಿದನು ಕುರುಪತಿ ನಿನ್ನ ಮೈದುನನು ।

ನೋಯಿಸಲು ಶ್ರೀಗಂಧ ನಿಜಗುಣ
ದಾಯತವ ಬಿಡದಂತೆ ನೀವೇ
ಕಾಯಬೇಹುದು ಪತಿಯನೆಂದೊಱಲಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ॥ ೮

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭಾನುಮತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದುದು.

ಚುಂಬಿಸಿತು ಕಡುಶೋಕ ಮಿಡಿದನು
ಕಂಬನಿಯನುಗುರಿನಲಿ ಘನಕರು
ಣಾಂಬುನಿಧಿ ಸೀವರಿಸಿ ಮೈಗುಡಿಯಿರಿದರೋಮದಲಿ ।
ಹಂಬಲಿಸಬೇಡಕಟ ಕುರುಪತಿ
ಯೆಂಬನಾರವ ಬೊಪ್ಪನವರೇ
ನೆಂಬರೇಳೌ ತಾಯೆ ಯೆನುತೆತ್ತಿದನು ಭಾಮಿನಿಯ ॥ ೯

ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಭೀಮ ಬಾ ಕುರುರಾಜಕುಲಚೂ
ಡಾಮಣಿಯೆ ತಾ ಹೋಗು ಕದನೋ
ದ್ದಾಮದರ್ಪನ ತಾ ನಿಜಾನ್ವಯಕುಮುದಚಂದ್ರಮನ ।
ತಾ ಮನೋವ್ಯಥೆ ಬೇಡ ನೃಪಚಿಂ
ತಾಮಣಿಯೆ ತಾ ಹೋಗೆನಲು ಕರ
ತಾಮರಸವನು ಮುಗಿದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಭೀಮ ॥ ೧೦

ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಮಸೇನನ ಅಸಮ್ಮತಿ.

ಬೆಸಸಬೇಹುದು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದ
ಬೆಸುಗೆ ತಪ್ಪದೆ ರಾಜಧರ್ಮದ
ಮುಸುಡು ಕಂದದೆ ಖೋಡಿವಿಡಿಯದೆ ಕುಶಲರಾದವರು ।
ಎಸಗುವುದು ತಾವಾವ ಕಾರ್ಯದೊ
ಳಸುವನಿಕ್ಕಿ ತದರ್ಥವನು ಪರ
ರೆಸಗಿದರೆ ನಮಗೇನು ಬಾಧಕವೆಂದನಾಭೀಮ ॥ ೧೧

ತಮ್ಮ ಸಂಕಟಕಿವರು ವಿನಯವ
ನೆಮ್ಮ ಬಿನ್ನಹವೂಡುತಿದ್ದರೆ
ನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ಪರಿತೋಷವೇ ಕರ್ತವ್ಯ ವಿಷಯದಲಿ |
ಎಮ್ಮ ಮನ ಮುಂಚುವುದು ಕಾರ್ಯದ
ಹಮ್ಮುಗೆಯ ನೀವಱಿಯಿರೇ ತಮ
ತಮ್ಮದುಷ್ಕೃತ ತಮಗೆ ಫಲಿಸಿದರೇನು ನಿಮಗೆಂದ || ೧೦

ಧರ್ಮರಾಯನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳು.

ಅನುಜ ಕೇಳಪಕಾರಿಜನದಲಿ
ನೆನೆವುದುಪಕಾರವನು ಗುಣಹೀ
ನನಲಿ ಗುಣವನು ತೋಱುವುದು ಗರುವರಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯಿದು |
ಅನುಜನಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಕೌರವ
ಜನಪನವರಪರಾಧಶತವನು
ನೆನೆವೊಡಿದು ಹೊತ್ತೇ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೩

ಭರತವಂಶದೊಳವರ ಭಂಗವೆ
ನಿರುತವೆಮ್ಮದು ನಮ್ಮ ಭಂಗ
ಸ್ಫುರಣವವರದು ನೀನಱಿಯೆ ತಾವಱಿಯೆವೀಹದನ |
ಪರರ ಕಲಹಕೆ ನಾವು ನೂಱೈ
ವರುಗಳಂತಃಕಲಹಕದು ನೂ
ರ್ವರು ವಿಚಾರಿಸಲೈವರಾವೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ || ೧೪

ಆವನಾಗಲಿ ಬೇಡಿದಂಗೊಲಿ
ದೀವುದೇ ನೃಪಧರ್ಮ ಹಗೆ ಕೇಳ್
ಯಾವನಾಗಲಿ ನೋಯಿಸಿದರೆ ಕಾದುವುದೆ ನೃಪನೀತಿ |
ಆವನಾಗಲಿ ಶರಣುವೊಕ್ಕರೆ
ಕಾವುದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮತ ವಿ
ನ್ನಾವುದುಚಿತವು ಭೀಮ ನೀ ಹೇಳೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೫

ಆರಿಗಾರುಪಕಾರಿಗಳು ಮೇ
ಣಾರಿಗಾರಪಕಾರಿಗಳು ತಾ
ನಾರಿಗಾರುಂಟವರ ಕೃತಕರ್ಮಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರ ।
ಹೋರಿಸುವುದಳಿಸುವುದು ಸಾಖ್ಯಕೆ
ಸೇರಿಸುವುದಿದಕಹಿತಹಿತರೆಂ
ದಾರ ಮುಳಿವುದು ಮನ್ನಿಸುವುದೈ ಭೀಮ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ಅದಱನಾಚೆಯ ಭವದ ದುಷ್ಕೃತ
ವೊದಗಿತೀಜನ್ಮದಲಿ ವನವಾ
ಸದ ಪರಿಕ್ಲೇಶಾನುಭವಕಿವರೇನ ಮಾಡುವರು ।
ಒದಗಿತುತ್ಸಾಹದಲಿ [1] ಪರರ
ಭ್ಯುದಯವನು ಬಯಸುವುದು ಪರರಿಗೆ
ಮುದವನಾಚರಿಸುವುದು ಧರ್ಮಜ್ಞರಿಗೆ ಗುಣವೆಂದ ॥ ೧೭

ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು.

ಎಣಿಸಲೇಕಿನ್ನದನು ಕೌರವ
ಗಣ ಮರಳಿ ಬಂದಲ್ಲದಾರೋ
ಗಣೆಯ ಮಾಡೆನು ಪಾರ್ಥ ನೀ ನುಡಿ ನಿನ್ನ ಹವಣೇನು ।
ರಣದೊಳರಿಗಳ ಮುಱಿದು ಕುರುಧ
ರಣಿಪತಿಯ ತಹುದುಂಟೆ ಯೆನೆ ಬಿಲು
ಗಣಿಗಳನು ತಿದ್ದಿದನು ಫಲುಗುಣ ಹೂಡಿದನು ರಥವ ॥ ೧೮

ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುದುದು.

ಎಮಗೆ ನುಡಿ ಬೇಱುಂಟೆ ನೀತಿ
ಭ್ರಮಿತರಾ ಪಲ್ಲನಿಲಸುತನು
ಭ್ರಮಿತನವ ಸೈರಿಸುವುದೈ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ನೀನು ।

1 ಒದಗಿದುತ್ಸವದಲ್ಲಿ, ಚ.

ನಿಮಿಷದಲಿ ಗಂಧರ್ವಕನನಾ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಕೌರವಗಣವ ನಿಜಪದ
ಕಮಲದಿದಿರಲಿ ಕೆಡಹಿ ತೋಱುವೆನೆನುತ ಹೊಱವಂಟ || ೧೯

ಮುಱಿದು ಚೆಲ್ಲಿದ ಸಕಲಕುರುಬಲ
ನೆರೆದುದರ್ಜುನನೊಡನೆ ಸೂಟಿಯ
ಲರಿಭಟರ ಬೆಂಬತ್ತಿದನು ಫಡ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನುತ |
ಸೆಱೆಯ ಬಿಡು ಗಂಧರ್ವಲೋಕವ
ನುರುಹುವೆನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಬನ
ಶಿರವ ಚೆಂಡಾಡುವೆನೆನುತ ಕವಿದೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ || ೨೦

ಸರಳಿನುಬ್ಬೆಗೆ ಸೆಡೆದು ಸಮರಕೆ
ತಿರುಗಿ ನಿಂದುದು ಖಚರಬಲವು
ಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಯಲುರುಬಿದರು ಶರಹತಿಗೆ ಸೈರಿಸುತ |
ಉರುಳಿದುವು ಗಂಧರ್ವಶಿರ ನಭ
ಸರಳಮಯದಿಗುಜಾಲವೆಂಬಿನ
ಹೊರಳಿಯಲಿ ಹೊದಿಸಿದುದೆನಲು ಕವಿದೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ || ೨೧

ಮೊಱೆವ ಗಱಿಗಳ ಮೊನೆಯಲು
ದುರುವ ಹೊರಳಿಗಿಡಿಗಳ ಬಾಯಧಾರೆಗ
ಳುರಿಯ ಹೊದರಿನ ಹುದಿದ ಹೊಂಬರಹದ ಸುರೇಖೆಗಳ |
ಸರಳು ಹೊಕ್ಕುವು ಹಿಕ್ಕಿದುವು ಖೇ
ಚರಬಲವನೊಕ್ಕಿದುವು ಕೂರಿದು
ವರಿಭಟರ ಚಚ್ಚಿದುವು ಕೊಚ್ಚಿದುವೆಂಟುದೆಸೆಗಳಲಿ || ೨೨

ಕೋಲ ಬಲುಮಳೆಗೊಡ್ಡಿ ಹರಿಗೆಯ
ಮೇಳಯವ ಮಱೆಗೊಂಡು ಖೇಚರ
ರಾಳು ನಿಂದೆಚ್ಚುದು ನಿಹಾರದಲರ್ಜುನನ ರಥವ |

ಕೋಲುಗಳನಾಹರಿಗೆ ಹಲಿಗೆಯು
ಮೇಳೆಯುವನಾವುರೆಯುಲುಗಿದೆಸು
ವಾಳನೊಂದಂಬಿನಲಿ ಸಂದಣಿಗೆಡಹಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೧೩

ಮೆಟ್ಟಿ ಹೆಣನನು ಖಚರಬಲ ಹುರಿ
ಗಟ್ಟಿ ತಲೆವರಿಗೆಯಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಕಟ್ಟಳವಿಯಲಿ ಚೂರಿಸಿದರುಬ್ಬಣದ ಮೊನೆಗಳಲಿ ।
ಧಿಟ್ಟರಹಿರೋ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಕಟ್ಟಿದಾತನ ಕರೆಯಿ ನಿಮ್ಮನು
ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನೃಪನಾಣೆ ಯೆನುತೊಡೆಹಾಯ್ಸಿದನು ರಥವ ॥ ೧೪

ಗಜದ ಪದಘಟ್ಟಣೆಯ ಬಹಳಂ
ಬುಜದವೋಲ್ ರಥಚಕ್ರಹತಿಯಲಿ
ಗಿಜಿಗಿಜಿಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಖೇಚರ ಚಟುಳಪಟುಭಟರ ।
ವಿಜಯನಲ್ಲಾ ಸುರಪುರದ ಮೌ
ರಜಿಗನಾವೆಡೆ ಕುರುಬಲದ ಗಜ
ಬಜದ ಗರುವನ ತೋಱಿನುತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೫

ಅಳವಿಯಲಿ ಕೈಮಾಡಿ ಖೇಚರ
ನಳಲಿಗರು ಮುಮ್ಮಳಿತರಾದರು
ಬೆಳಗಿದುವು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರೆಗಳಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ।
ತಳಪಟದೊಳಾಸೆರೆಸಹಿತ ಕೈ
ಚಳಕದಲಿ ತೆಗೆದೆಸುತ ಸಮರಕೆ
ಮಲೆತು ನಿಂದನು ಚಿತ್ರಸೇನನು ಪಾರ್ಥನಿದಿರಿನಲಿ ॥ ೧೬

ಬಿಡು ಸೆಱೆಯನವಗಡೆಯತನವೆ
ನ್ನೊಡನೆ ಸಲ್ಲದು ಸೂಳೆಯರ ಸುರೆ [1]
ಗುಡುಹಿ [2] ಗಳ ಸರವಾದಿಗಳ ಸೇರುವೆಯಲೊಪ್ಪುವುದು ।

1 ಸುತ್ತಿ, ಕ. 2 ಗುರುಹಿ, ಕ.

ಘಡ ಯೆನುತ ನಾರಾಚದಲಿ ಬಲ
ನೆಡನ ಕೀಲಿಸಿ ಪಿಂಗಡೆಯುಮಂ
ಗಡೆಯು ಕಟ್ಟಿದನಂಬಿನಲಿ ಖಚರಾಧಿಪನ ರಥವ ॥ ೨೭

ನೂಕದಿರಲಾಹವಕೆ ಸಮ್ಮುಖ
ವೇಕೆನುತ ಹತ್ತಿದನು ಗಗನವ
ನಾಕಿರೀಟಿಯು ಗೆಲುವೆನೆಂದುಬ್ಬರದ ಗರ್ವದಲಿ [1] ।
ನಾಕನಿಳಯರ ಮಾರ್ಗದಲಿ ಸ
ವ್ಯಾಕುಳನು ಭುಲ್ಲವಿಸುತಿರೆ ಲೋ
ಕೈಕವೀರನಲಾ ಧನಂಜಯನಡಱಿದನು ನಭವ ॥ ೨೮

ಎಲವೊ ಕೌರವಸಹಿತ ಕಮಠನ
ಕೆಳಗೆ ಧ್ರುವನಿಂ ಮೇಲೆ ಹೊಕ್ಕರೆ
ಕೊಲುವೆನಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವೆನೇ ಘಡ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನುತ ।
ತುಳುಕಿದನು ಕೆಂಗೋಲನಿನಮಂ
ಡಲಕೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಯ್ತು ನಭದಲಿ
ಸುಲಿವ ಸುರರ ವಿಮಾನತತಿ ಚೆಲ್ಲಿದುವು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೨೯

ಚಿತ್ರಸೇನನು ಹೇಳಿದ ನೀತಿ.

ತಿರುಗಿ ನಿಂದನು ಖಚರಪತಿ ನಿ
ಷ್ಠುರವಿದೇನೈ ಪಾರ್ಥ ನೀ ಕಡು
ಮರುಳೊ ಮೂರ್ಖನೊ [2] ಜಡನೊ ಪಿತ್ತಭ್ರಾಂತಿವಿಹ್ವಲನೊ ।
ಧುರದ ಕೌತುಕಗರಳಮೂರ್ಛಾ
ತರಿತಹೃದಯನೊ ನಿಲ್ಲು ಚಾಪದ
ಶರವನುಪಸಂಹರಿಸು ತನ್ನಯ ಮಾತ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

ಹುಲಿಯು ಮುಱಿದೊತ್ತಿದರೆ ಪಶುಸಂ
ಕುಲಕೆ ಸಂಕಟವೇನು ವಾಯಸ
ಕುಲವೆ ಕೈಮಾಡಿದರೆ ಕೋಟಲೆಯೇನು ಕೋಗಿಲೆಗೆ ।

1 ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ. ಚ. 2 ವ...ಢನೊ, ಜ.

ಖಳರ ಕೊಪ್ಪರಿಸಿದರೆ ಸುಜನರ
ತಲೆಗೆ ವೇದನೆ ಯೇನು ಕೌರವ
ಕುಲವೆ ಕಟ್ಟಿದ [1] ರೇನು ಜಠರದ ಶೂಲೆ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೩೧

ಹೋಧ ಮಾರಿಯು ಕರೆದು ಮನೆಯೊಳ
ಗಾದರಿಸಿದವರುಂಟೆ ನೀರಲಿ
ನಾದ ಕೆಂಡವನುರುಹಿ ಮುಡಿದವರುಂಟೆ ಮಂಡೆಯಲಿ।
ಕೈದು ಮುಖಿದರೆ ಹಗೆಗೆ ತನ್ನಾಯು
ಕೈದು ಕೊಟ್ಟವರುಂಟೆ ಕುರುಪನ
ತೀದರೀತನ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಬುದು [2] ಲೇಸೆ ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೩೨

ಜನಪನೀತಿಯೊ ಮೇಣು ಬೋಳೆಯು
ತನವೊ ಬಿಲುಜಾಣಿಕೆಯು ಬಿಂಕವೊ
ನಿನಗೆ ಕದನದ ಕಲುಹೆಯೋ ನಾವಱಿಯೆವಿದನೀಗ।
ಬನಕೆ ಮರಳ್ಯ ಮರುಳೆ ನೀ ಪ್ರದು
ಮನೆಯು ಹಾವನು ಹದ್ದು ಹಿಡಿದರೆ
ಮನಕತವ ಮಾಡುವರೆ ಬಿಜಯುವ ಮಾಡು ನೀನೆಂದ ॥ ೩೩

ಅರ್ಜುನನು ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು

ನಟರಲಾ ನೀವ್ ಸುರಪುರದ ಚಾ
ವಟೆಯರ್ಕೈ ಚತುರೋಕ್ತಿಗಳಲಟ
ಮಟಿಸಿದರೆ ನಾ ಮರಳುವೆನೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ಸುಯೋಧನನ।
ಕಟು ಮಧುರ ಪುರಿ ಶೀತವತಿಸಂ
ಕಟವು ಸುಖ ವಿಷವಮೃತವಾವುದು
ಘಟಿಸಲಗ್ರಜನಾಜ್ಞೆಯದು ತಮಗೆಂದನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೩೪

1 ನದ್ದಿದ, ಡ.　　2 ಕರೆಸಿಕೊಂಬುದು, ತ.

ಧರ್ಮವಾಗಲಿ ಮೇಣು ಜಗದಲ
ಧರ್ಮವಾಗಲಿ ರಾಜಮಂತ್ರದ
ಮರ್ಮವಾಗಲಿ ನೀತಿಬಾಹಿರವಾಗಲದು ಮೇಣು ।
ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಬೆಸನೆ ವೈದಿಕ
ಧರ್ಮವೆಮಗದು ರಾಜಮಂತ್ರದ
ನಿರ್ಮಳಿನಮತವೆಮಗೆ ಬೇಱೊಂದಿಲ್ಲ ಗತಿ ಯೆಂದ [1] ॥ ೩೫

ನುಸುಳುಗಂಡಿಯಿದಲ್ಲ ಕೌರವ
ವಸುಮತೀಶ ನನಕಟ ಬಿಡು ನಿ
ನ್ನ ಸುರಿಗುಬ್ಬಸ ಮಾಡೆನಂಘ್ರಿಗಳಾಣೆ ಧರ್ಮಜನ ।
ಮಸಗುವೊಡೆ ಹಿಡಿ ಧನುವನೆನುತೆ
ಚ್ಚಿ ಸಿದನವಿರಳಶರವನಾತನ
ಮುಸುಕಿಮುವು ಮುಕ್ಕುರಿಕಿದುವು ರಥಸನ್ನಿವೇಶದಲಿ ॥ ೩೬

ಆಗ ಅರ್ಜುನ ಚಿತ್ರಸೇನರಿಗೆ ಕೌರವರನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ವಿಚಾರ.

ಕೋಲ ಬಱಿದೇ ಬೀಯ ಮಾಡದಿ
ರೇಳು ಫಲುಗುಣ ಮರಳು ನೀ ದಿಟ
ಕೇಳುವರೆ ನಾಸಿವನ ಕಟ್ಟಿದೆನಿಂದ್ರನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ಪಾಲಿಸಾ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ಬೆಸಸಿದ
ನೇಳಿಸದೆ ಕೇಳೆನಲು ಕೆಂಗರಿ
ಗೋಲ ದೂಗುತ ಪಾರ್ಥ ನುಡಿದನು ಚಿತ್ರಸೇನಂಗೆ ॥ ೩೭

ಕುರುಪತಿಯ ಕಟ್ಟೆಂದು ಸುರಪತಿ
ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದ ನಿನಗೆ ನನಗೆ
ವ್ಮರಸ ನೇಮವ ಕೊಟ್ಟನೀಕುರುಪತಿಯ ಬಿಡಿಸೆಂದು ।
ಸುರಪತಿಗೆ ಕೃತಕಾರ್ಯ ನೀನಾ

1 ನವಾಗೆಂದ, ಡ.

ಗಿರಲು ನಾವಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿಯೆ
ಮರಳಿ ಜನಪನ ಕಾಂಬುದುಚಿತವೆ[1] ಜಾಣನಹೆ ಯೆಂದ ॥ ೩೮

ಎಲೆ ಧನಂಜಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೊಲವು ಮಿಗಿಲೈತಂದು ತನ್ನಯ
ಲಲನೆಯರ ಸೌಭಾಗ್ಯ ತನ್ನನುಜಾತರಾತ್ಮಜರ ।
ಬಲುಹ ರವಿಸುತಸೌಬಲಾದ್ಯರ
ಸಲೆ ಮದಮುಖರ ತನ್ನ ಬಲದಲಿ
ತಳೆದ ಚಾತುರ್ಬಲವ ನೀವ್ ನೋಡಲ್ಕೆ ನಡೆತಂದ ॥ ೩೯

ಇದನರಿತು ದೇವೇಂದ್ರ ಮದಮುಖ
ಗುದಿಸಿದಗ್ಗದ ಮಾನಹಾನಿಯ
ನೊದಗಿ ಮಾಡುವುದೆಂದು ತನಗಗ್ಗಳದ ವರವಿತ್ತು ।
ಮುದದಿ ಕಳುಹಲು ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ
ಲೊದಗಿದೆನು ತಾನಕಟ ದುರ್ಧರ
ದದಟು ನಿನಗಿದ ಚಿತವೆ ನಮ್ಮಲಿ ಲೇಸು ಲೇಸೆಂದ ॥ ೪೦

ಆದರೂ ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಇವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಆದೊಡೆಲೆ ಗಂಧರ್ವಪತಿ ದು
ರ್ಯೋಧನನುಮೊದಲಾಗಿ ಕೌರವ
ರಾದರದಲೈತಂದ ಕಾರ್ಯವಿದಹುದು ಸಿದ್ಧವಲೆ ।
ಆದರೆಯು ಯಮಸುತನ ಚರಣದೊ
ಳಾದರದಿ ಬಿದ್ದವರ ಕಾವುದು
ಮೇದಿನೀಶರ ಧರ್ಮವಿದು ಲೇಸಾಗಿ ನೋಡೆಂದ ॥ ೪೧

ಬಿಡುವೆ ಯಾದರೆ ನೃಪನ ಸೆರೆಯನು
ಬಿಡಿಸುವೆನು ಮೇಣಲ್ಲದಿರ್ದೊಡೆ
ಬಿಡಿಸುವೆನು ನಿನ್ನಸುರ ಸೆರೆಯನು ನಿನ್ನ ದೇಹದಲಿ ।

1 ಕಾಂಬವೈಸಲೆ, ಕ. ಖ.

ನುಡಿಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲೆಣೆನುತಲವೆ
ಗಡೆಯನೆಳ್ಚನು ಕಾಳಕೂಟದ
ಕಡಲು ಕವಿವಂದದಲಿ ಕವಿದುವು ಪಾರ್ಥನಂಬುಗಳು ॥ ೪೦

ಆಗ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದುದು.

ಕಡಿದನರ್ಜುನನಂಬ ನಿನ್ನವ[1]
ಗಡವಿದೇಕೈ[2] ಮರುಳೆ ಕೆಂಡವ
ಮಡುಲೊಳಿಕ್ಕುವುದರ್ತಿಯೇ ಸಂಧಾನ ನಿಮಗೆಮಗೆ ।
ಬಿಡುವೆನಿನಿಬರ ಸೆಱೆಗಳನು ನಿ
ಮ್ಮೊಡೆಯನಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡುಬಹೆನೆಂ
ದೊಡನೆ ಬಂದನು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಬಳಿಗೆ[3] ಖಚರೇಂದ್ರ ॥ ೪೩

ಸೋಲವೆಮ್ಮದು ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನೆ
ಮೇಲುಗೈ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಾಜ್ಞಾ
ಪಾಲಕರು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರು ।
ಕಾಳಗದೊಳೆಮ್ಮಖಿಳಖಚರರ
ಧೂಳಿಪಟಮಾಡಿದರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ನಿಮಗೊಳ್ಳಿದನು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೪೪

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಕಳುಹಿದನು ಯಮಸೂನು ವಂಶ
ಪ್ರಳಯನನು ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶವ
ತಿಳುಹಿ ದೈತ್ಯರು ಸಂತವಿಟ್ಟರು ಕೌರವೇಶ್ವರನ ॥

---

1 ನೀನವ, ಡ. 2 ಗಡಿಸಲೇತಕೆ, ಡ. 3 ಬಸಕೆ, ಡ.

ಕಟ್ಟಿದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ತಂದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕೌರವನೃಪನ ತಂದು ಕೃ
ಪಾಳುವಿನ ಚರಣಾಗ್ರದಲಿ ಕೆಡಹಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ।
ತೋಳ ಹಿಂಗಟ್ಟುಗಳ ಮೋರೆಯ
ಕಾಳಿಕೆಯ ಬಿಱುದಲೆಯ ನೀರೊಱೆ
ವಾಲಿಗಳ ಕುರುಭೂಪನಿದ್ದನು ತಮ್ಮದಿರುಸಹಿತ ॥ ೧

ಗಂಧರ್ವನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದುದು.

ಕೊಳ್ಳಿ ಸೆಱೆಯನು ನಿಮ್ಮ ಸಹಭವ
ರೆಲ್ಲರುಂ ಕಡುಮೂರ್ಖರಿದು ನಿ
ಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮತವೈಸಲೇ ನಾವೆಂದು ಫಲವೇನು ।
ಖುಲ್ಲರಿವದಿರ ಬಿಡಿಸಿದಕೆ ತಳು
ವಿಲ್ಲದಹುದಪಘಾತ ಸಾಕಿ
ನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ನಯ ಬೀಱುಗೊಡಿ ನೀವೆಂದನಾಖಚರ ॥ ೨

ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡಿ ಕಳುಹಿದುದು.

ಮಾನಭಂಗವೆ ಬರಲಿ ಮೇಣಭಿ
ಮಾನವಾಲಿಂಗಿಸಲಿ ಚರಣದೊ
ಳಾನತರ ಪಾಲಿಸುವುದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮಾರ್ಗ [1] ವಿದು ।
ನೀನೆಮಗೆ ಬಾಂಧವನೆನುತ ಸ
ನ್ಮಾನದಲಿ ಕಳುಹಿದನು ಬೞಿಕು
ದ್ಯಾನದಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನೆತ್ತಿದನೞಿದ [2] ಖೇಚರರ ॥ ೩

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಬಂದು ದ್ರೌಪದಿಯು ಇವರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದುದು,

ಕಳುಹಿದನು ಖೇಚರನನವನಿಪ
ತಿಲಕನೀತನ ನೋಡಿದನು ನಿಜ

---

1 ಧರ್ಮ, ಚ. 2 ನಖಿಳ, ಪ,

ಲಲನೆಯನು ಕರೆದನು ಸುಯೋಧನ ನೊಂದನಕಟೆನುತ |
ನಳಿನಮುಖಿ ಹೆಡಗೈಯ್ಯ ಬಿಡುಕಲು
ನೆಲನು ಹಾಸಿಕೆ ಹಂಸತಲ್ಪದ
ಪಳಿಕಿನಲಿ ಪವಡಿಸುವಗೀವಿಧಿಯೇ ಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೪

ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಬಂದಳಬುಜಾನನೆ ಸುಯೋಧನ
ನಂದವನು ನೋಡಿದಳು ಸುಯ್ದಳು
ಬೆಂದ ವಿಧಿ ಬಂಧನವ ತಂದುದೆ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ |
ಬಂದು ಕೈ ಗಲ್ಲದಲಿ ಬಿಡಿಸಿದ
ಳೊಂದು ಕೈಯಲಿ ಭುಜದ ಪಾಶವ
ನಿಂದುಮುಖಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ದುಶ್ಶಾಸನನು ಸಹಿತ || ೫

ಕೆಳದಿಯರ ಕೈಯ್ಯಿಂದ ಕೊಯ್ಸಿದ
ಳುಳಿದ ಕೌರವನನುಜವರ್ಗದ
ಬಲುಹುರಿಯ ನೇಣುಗಳನವದಿರ ಗೋಣುಗಳು ಮಣಿಯೆ[1] |
ಅಳಲಿಸಿದನೇ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕೊಲಿಸಬೇಹುದು ಕಳುಹಿ ಕಷ್ಟವ
ಬಳಸಿದನು ಭೂಪಾಲನೆಂದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ || ೬

ಅರಸ ನೊಂದೈ ಮರ್ದನಕೆ[2] ಮ
ಲ್ಲರುಗಳಿಲ್ಲೆಮಗೊತ್ತುವೊಡೆ ಕಲು
ಹರಳು ಮಜ್ಜನಮಾಡುವೊಡೆ[3] ಶೀತಾಂಬು ತಿಳಿಗೊಳದ |
ಹರಿಣಶಾರ್ದೂಲಾದಿಚರ್ಮಂ
ಬರವೆ ಸಮೆಕಟ್ಟೆಮಗೆ ರತ್ನಾ
ಭರಣವೇ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಯೆಂದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ || ೭

---

1 ಗೋಣ ಕೊಯಿವಂತೆ, ಟ. 2 ಬಂಧನಕೆ, ಜ, ಡ. 3 ಮಾಡುವರೆ, ಡ.

ವಾರುವನು ವಟಶಾಖೆ ಗಿರಿಗಳು
ತೋರಕರಿಗಳು ಭದ್ರಗಜ ವನ
ಭೂರುಹದ ನೆಳಲೆಮಗೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಪಲ್ಲವವ್ರಾತ ।
ಚಾರುಚಾಮರ ಕಿಱುಮೊಱಡಿ ವಿ
ಸ್ತಾರಪೀಠವು ಹಂತಿಕಾಱರು
ಭೂರಿಸರ್ಪಾವಳಿಗಳರಮನೆ ಹೊದರು ಹೊಸವೊಳೆಯು ॥ ೮

ಈವಿಪತ್ತಿನ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವರೆಮಗಾವ ವಸ್ತುಗ
ಳೀವಿಧಿಗಳೇಕೆಮ್ಮ ಬಾಳಿಕೆಯೆಂದು ನಸುನಗುತ[1] ।
ದೇವನಿರ್ಪನು ಧರ್ಮಸುತ ನಿ
ನ್ನಾವುದುಚಿತಾನುಚಿತವೆಂಬುದ
ಭಾವನವರೇ ಬಲ್ಲರೆಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ॥ ೯

ಮಾನಿನಿಯು ಕಟಕಿಯ ಮಹಾಸ್ತ್ರಕೆ
ಮೌನವನು ಮಱೆಗೊಂಡು ಕಲುಷ
ಧ್ಯಾನಸಿದ್ಧನು ಚಿತ್ತದಲಿ ಬೇಱೊಂದ ಚಿಂತಿಸುತ ।

ಭಾನುಮತಿಯು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದುದು.

ಭಾನುಮತಿ ಕೈಮುಗಿದಳೀಕ
ರ್ಣಾನುಗತತಾಟಂಕಮುದ್ರೆಯು
ನೀನಲ್ಲೈ ದಯೆಗೈದೆ ಯೆಂದೆಱಗಿದಳು ಚರಣದಲಿ ॥ ೧೦

ಎತ್ತಿದನು ನಾರಿಯನು[2] ನೃಪತಲೆ
ಗುತ್ತಲೇಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಬಂದಾ
ಪತ್ತು ನಮ್ಮದು ನಮ್ಮ ತೊಡಕಿನ ತೋಟಿಗಳು ನಿಮಗೆ ।
ಹೆತ್ತತಾಯ್ ಗಾಂಧಾರಿಸತಿ ನಾ

---

1 ದುಗುಡದಲಿ, ಚ. 2 ರಾಣಿಯನು ಚ. ಟ.

ವಿತ್ತಾಡಿಗಳಕಟಕಟ ನೀದು
ಕ್ಷಿತ್ತನಹೆ ಯೇಕೆಂದು ನುಡಿದನು ನೃಪತಿ ಕೌರವನ ॥ ೧೧

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು.

ದ್ರೋಣರೆಂದುದ ಮಾಡೆ ಭೀಷ್ಮರ
ವಾಣಿ ವಿಷವೈ ನಿನಗೆ ವಿದುರನು
ರಾಣಿಕವ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲನೆ ಬಗೆಯೆ ನೀನವರ ।
ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳವರು ಸುಭಟ
ಶ್ರೇಣಿ ದೇಹಕೆ ನಿನ್ನ ತನು ನಿ
ತ್ರಾಣವದಱಿಂದಾಯ್ತು ಪರಿಭವವೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೧೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವಮಾನಿತನಾಗಿ ಹೊರಟುದು.

ಬಿಡಿಸಿದಧರದ್ವಯವಿಷಾದದ
ತಡಿಯ ಚಿತ್ತದ ನೃಗೆ ಬೇಱೊಂ
ದೆಡೆಯಲಿದ್ದುದು ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಧರ್ಮನಂದನನ ।
ಒಡನೆ ಬಂದರು ರಾಣಿಯರು ಕೈ
ಗುಡಿಯವರ ಸುದ್ದಿಯಲಿ ಸೂಸಿದ
ಪಡೆಯು ನಿಮಿಷಕೆ ನೆರೆದುದಿನಸುತಸೌಬಲರು ಸಹಿತ ॥ ೧೩

ಭಟರ ಬೊಬ್ಬೆಗಳಡಗಿದುವು ಬಾ
ಯ್ದುಟಿಗಳಾಡವು ವಂದಿನಿಕರಕೆ
ಪಟಹಪಣವಮೃದಂಗವಿದ್ದುವು ಮೌನದೀಕ್ಷೆಯಲಿ ।
ಚಟುಳಗಜಹಯರಥದವರು ಲಟ
ಕಟಿಸದಿದ್ದರು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಕಟಕ ದುಮ್ಮಾನದಲಿ ಬಂದುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ ॥ ೧೪

ಹೊಗಲಿ ಪಾಳೆಯ ಪುರವನೆಂದು
ಬ್ಬೆಗದ ಬೆಳ ಸಿರಿವಂತನೆತ್ತಿದ

ದುಗುಡದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಾಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ |
ಹೊಗುವವೋಲೆಯ ನೆಲಕೆ ನೆಟ್ಟಾ
ಲಿಗಳ ನಿಖಿಳೇಂದ್ರಿಯದರೋಚಕ
ಬಿಗಿಯ ಬೇಗೆಯ ಬೇಸಱಿನ ಬಿಸುಗುದಿಯ ಸುಯ್ಲಿನಲಿ || ೧೫

ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ.

ತರಿಸಿ ಗಂಗಾಜಲವ ಗೋಮಯ
ವೆರಸಿ ಕುಶಸಂಮಾರ್ಜನವ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿ ಪರಿಕರಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ಬರ್ಹಿಯಲಿ |
ನಿರಶನವ್ರತವೆಂದು ಮಂತ್ರೋ
ಚ್ಚರಿತಸಂಕಲ್ಪದಲಿ ಕೌರವ
ರರಸ ಪವಡಿಸಿದನು ಕೃತಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಲಿ || ೧೬

ಹೊಗಿಸಬೇಡಾರುವನು ಕರ್ಣಾ
ದಿಗಳ ಮೊದಲಾಗೆಂದು ದಡ್ಡಿಯ
ನುಗುಳುಗಂಡಿಯ ಕಾಹ ಕೊಟ್ಟನು ತನ್ನ ಬೇಹವರ |

ಆಗ ಭಾನುಮತಿ ಬಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲು ನಡೆದ ಸಂವಾದ.

ದುಗುಡದಲಿ ಪರಿವಾರ ಬಂದೋ
ಲಗಿಸಿ ಹೊಱಗೇ ಹೋಗುತಿರ್ದುದು
ನಗುತ ಹೊಕ್ಕಳು ಭಾನುಮತಿ ಕಂಚುಕಿಯನೊಡೆನೂಕಿ [1] || ೧೭

ಏನು ದಿಟ ಸಂಕಲ್ಪವಿನಿತಕೆ
ತಾನು ಹೊಱಗೇ ಹೊಗುವೆವೇಳು ಕೃ
ಶಾನುವನು ಬೀೞುವೆವು ನಡೆ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಮಡುವ |
ಮಾನನಿಧಿಯೋ ವಿವಿಧಗರಳವಿ
ತಾನವನು ತರಿಸುವೆನು ನಿಶ್ಚಯ
ವೇನು ನಿರಶನಮರಣವೇಕೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ || ೧೮

1 ತುಳಿದು, ಕ. ಖ.

ತರುಣಿ ನೀ ಹೆಸರಿಸಿದುವಿವು ದು
ರ್ಮರಣಸಾಧನ ವಿಮಲದರ್ಭಾ
ಸ್ತರಣವಿದು ಪಾವನವಲಾ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಲಿ ।
ಪರಿಹರಿಸುವೆನು ದೇಹವನು ಸುಡ
ಲರಸುತನವನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಕರುಣಕಲುಷಿತಕಾಯವಿದನಾದರಿಸುವೆನೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೯

ಈನಿರಾಹಾರವು ನಿರರ್ಥಕ
ವೇನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಮುಳಿದಭಿ
ಮಾನ ಬೆಸುವುದೆ ಬಣ್ಣವೆಟಿವುದೆ ಬಂದದುರ್ಯಶದ ।
ಆನದೀಸುತವಿದುರನೆಂದುದ
ನೀನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಕಳವೆ ಹೆಂಗುಸು
ಸೀನಟಿಯೆ ಯೆನಬೇಡ ಚಿತ್ತವಿಸೊಂದು ಬಿನ್ನಪವ ॥ ೨೦

ತಮ್ಮನೆಟಿ ವೊಟ್ಟೈಸಿ ರಣದಲಿ
ನಮ್ಮ ಬಿಡಿಸಿದರವರು ನೀವಿ
ನ್ನೆಮ್ಮ ಹಿಂದಣಗುಣವ ನೋಡದಿರೆಂದು ಯಮಸುತನ ।
ನಮ್ಮ ನಗರಿಗೆ ಕರಸಿ ಧರೆಯನು
ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಸಹಿತ ಕೊಟ್ಟರೆ
ನಿಮ್ಮಡಿಗಳನು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚುವುದೆಂದಳಂದುಮುಖಿ 1 ॥ ೨೧

ಕರೆಸಿದರೆ ದಿಟಬಾರರವರಾ
ಧರಣಿಯನು ಕೈಕೊಂಡು ನಿಲುವರು
ವರುಷಹದಿಮೂಱಾದೊಡಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟ 2 ರೀನೆಲನ ।
ಅರಿಗಳುಪಟಳದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ
ಮರಳಿಚಿದ ಜೀವೋಪಕಾರಕೆ
ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿ ಲೇಸಮಾಡಿದನೆಂಬುದೀಲೋಕ ॥ ೨೨

1 ಳಬುಜಾಕ್ಷಿ, ಕ. ಖ. 2 ಮೆಟ್ಟ, ಚ.

ನುಡಿದವಧಿ ಹದಿಮೂಱುವರುಷದ
ಹೆಡತಲೆಯನೊದೆದೆದ್ದು ನಿಮ್ಮಯ
ಪೊಡವಿಯರ್ಧಕೆ ಬಳಿಯ ಬೀಸದೆ ಬಿಡುವರೇ ಬಳಿಕ ।
* ನುಡಿಯ ಸಲಿಸದ ಮುನ್ನ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ಕಡು ಕೃತಘ್ನತೆ ತಪ್ಪುವುದು ಮಿಗೆ
ನುಡಿಯಲಮ್ಮನು ರಾಜಕಾರ್ಯವನೆಂದಳಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೩

ಮಱೆವ ಹಗೆಯೇ ನಾವು ಮಾಡಿದ
ನಱೆಯಲಾ ಮೊದಲಿಸಿ ಧರ್ಮಜ
ನಿಱಿವ ಕತ್ತಿ ಕಣಾ ಸದಾ ಪಾಂಚಾಲಿಪವನಜರು ।
ಮಱುಗಲೇತಕೆ ಭಾನುಮತಿ ನಿ
ನ್ನಱುವ ಮಗನಲಿ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಹೊಱಿಸಿ ನೀ ಬದುಕೆಮ್ಮ ಕಾಡದೆ ಪೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೪

ಸಾಕು ಸಾಕೀಮಾತಿನಲಿ ಜಗ
ದೇಕರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವಾಯಿತವಿ
ವೇಕಿಗಳಿಗಧಿದೈವ ತಾನೆನಗೀಸು ಹಿರಿದಲ್ಲ ।
ಮೂಕಭಾವದ ದೀಕ್ಷೆಯೆನಗೆಂ
ದಾಕಮಲಮುಖಿ ಯಿದ್ದಳಿತ್ತಲು
ನೂಕು ನೂಕಾಯ್ತುರಮನೆಯ ದಂಡಿಗೆಗಳಿಟ್ಟಣಿಸಿ ॥ ೨೫

ಆಗ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಹೇಳಿದುದು,

ಬಂದಳಾಗಾಂಧಾರಿ ಸೊಸೆಯರ
ವೃಂದಸಹಿತುರುವಣಿಸಿ ಹೊಕ್ಕಳು
ನಿಂದು ನೋಡಿದಳಾತನಿರವನು ಕುಶೆಯ ಹರಹಿನಲಿ ।
ಕಂದಿದಳು ಕಡುಶೋಕಶಿಖಿಯಲಿ
ಬೆಂದೆನೇಟ್ಟೈ ಮಗನೆ ಹಾಸಿಕೆ
ಯಿಂಗ ಲೇಸಾಯ್ತೆನುತ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳು ಸಮೀಪದಲಿ ॥ ೨೬

* ನುಡಿಯ ಸಲಿಸದ ಮುನ್ನನೀಕೊ । ಟ್ಟೊಡೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ತಪ್ಪುವುದೆ, ಕ. ಖ.

ಏನು ದರ್ಭಾಸ್ತರಣಶಯನವಿ
ದೇನು ಕಾರಣವನಶನವ್ರತ
ವೇನ ಸಾಧಿಸಲಾದುದೀಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಲಿ ।
ಏನು ಸಿದ್ಧಿ ಯಿದಕ್ಕೆ ಮೋಹಿದ
ಮೌನಮುದ್ರೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೇೞೆ
ನ್ನಾಣೆಯೆಂದಳು ಹಣೆಯ ಹಣೆಯಲಿ ಬಾಚಿದಳು ಮಗನ ॥ ೨೭

ದುರ್ಯೋಧನನ ನುಡಿ.

ತಾಯೆ ಹೇೞುವುದೇನು ಪಾಂಡವ
ರಾಯರುೞುಹಿದರೊಡಲನಿನ್ನಿದ
ಱಾಯಸವ ತಾ ಹೇೞಲಱಿಯೆನು ಹೊಱಗೆ ಕೇಳುವುದು ।
ನೋಯಲೇತಕೆ ನಿಮಗೆ ಮಕ್ಕಳು
ತಾಯೆ ನೂಱುಂಟನಿಬರಲಿ ಕುಂ
ದಾಯಿತೊಂದೈಸಲೆ ಮನೋವ್ಯಥೆಯೇಕೆ ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೨೮

ಮಾಡಿದೆನು ಸಂಕಲ್ಪವಿದಱಲಿ
ಗೂಡ ಕಳಚುವೆನೊಮ್ಮೆ ನೀವೇ
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಡುವುದಾದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಗಳ ।
ಕೇಡಿಗನು ಕುರುವಂಶಕೆಂದಿಳೆ
ಯಾಡುವುದು ತನ್ನೊಬ್ಬನನು ತಾ
ಮಾಡಿದವ ನೆಱೆ ಮುಳುಗಿದರೆ ಕುಲಕೆಲ್ಲ ಲೇಸೆಂದ ॥ ೨೯

ಉಸುರು ಬೀಯದ ಮುನ್ನ ರಾಜ್ಯವ
ನೊಸೆದು ಕೊಟ್ಟೆನು ಪಟ್ಟಬಂಧನ
ದೊಸಗೆಯಲಿ ಕೌತುಕವನೀಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳುವೆನು ।
ಅಸುವನಳುಕದೆ ಬಿಡುವೆನೌ ಶಂ
ಕಿಸದೆ ದುಶ್ಶಾಸನಗೆ ಪಟ್ಟವ
ನೆಸಗಿ ನಡೆಯೌ ತಾಯೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀನೆಂದ ॥ ೩೦

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯರ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಉಚಿತಭಾಷಣ.

ಆಸಮಯದಲಿ ವಿಗತನಯನವ
ಹೀಶ ಬಂದನು ಜನಪದದ ವಿ
ನ್ಯಾಸದುಗ್ಗಡಣೆಯಲಿ ವಿದುರನ ಹೆಗಲ ತೋಳಿನಲಿ ।
ಆಸಱಿನ ಬಿಸುಗುದಿಯ ಚಿಂತೆಯ
ಬೇಸಱಿನ ಬಿಸುಸುಯ್ಲ ರಾಣೀ
ವಾಸಕುಃವಿದಿರೆದ್ದ ದಖಿಳಾಭರಣರಭಸದಲಿ ॥ ೩೧

ಸಂತವಿಡಿರೇ ಮಗನ ನಿಜದೇ
ಹಾಂತಕೃತಸಂಕಲ್ಪ ಗಡ ನೃಪ
ನಂತರಂಗರ ಕರೆಸಿ ಯೆಂದಳ ಚಲಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ।
ಭ್ರಾಂತಿಬಿಡದೇ ಚತುರಚಿತ್ತಕೆ
ಚಿಂತೆ ಬೇಱೊಂದಾಯ್ತು ರಾಯನ
ಹಂತಿಕಾಱರು ಬರಲಿ ಹಿಡಿಯಲಿ ನಿರಶನವ್ರತವ ॥ ೩೨

ಸಾಕು ಮಗನೆ ದುರಂತಚಿಂತೆ ಯಿ
ದೇಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಾಭಿಯೋಗ
ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಬೇಡೇೞು ಪಾಲಿಸು ಸಕಲಭೂತಳವ ।
ಆಕುಮಾರರ ಕರೆಸಿ ಗುಣದಲಿ
ಸಾಕುವುದು ಜೀವೋಪಕಾರಕೆ
ಕಾಕ ನೆನೆಯಿದಿರೆನುತ ಮುಂಡಾಡಿದನು ನಂದನನ ॥ ೩೩

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನಗೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು,

ಸವೆದು ಹೋಯ್ತಾಯುಷ್ಯ ತನಗಿ
ನ್ನವನಿಯಾಗದು ಮಱೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಪವನಜರು ನಿಮಗನ್ಯರೇ ಕರೆಸುವುದು ರಾಜ್ಯದಲಿ ।
ಅವರುಗಳ ನಿಲಿಸುವುದು ನೆಲನ

ರ್ಧವನು ದುಶ್ಶಾಸನನಗೆ ಕೊಡುವುದು
ನಿಮಗೆ ಚಿತ್ತಕೆ ಬಹೊಡೆ ಯೆಂದನು ತಂದೆಗವನೀಶ ॥ ೨೪

ಅದಕ್ಕೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಉತ್ತರ.

ಆದೊಡವರಂತಿರಲಿ ನಿನಗಿ
ನ್ನೀದುರಾಗ್ರಹ ಬೇಡ ನಿನ್ನಟಿ
ವಾದೊಡೀಕುರುವಂಶವುಚಿಯದು ಪಟ್ಟವಾವನಲಿ ।
ಬೀದಿಗಲಹದಲೊಮ್ಮೆ ಕೈಸರ
ವಾದೊಡದು ಪರಿಹರಿಸಿದವರೇ
ಸೋದರರಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದೇನೆಂದನಂಧನೃಪ ॥ ೨೫

ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತು.

ಕಲಹ ಬೀದಿಯೊಳಾಯ್ತು ಖೇಚರ
ರಲಿ ವಿನೋದದಲಹಿತರೆಡಹಾ [1]
ಯ್ದೆಳೆದು ತಂದನು ಪಾರ್ಥ ಬಾಹುದ್ವಯದ ಸೇಣಾಗಳ ।
ನಳಿನಮುಖಿ ಕಡು ಮೌಳಿಯಲಿ ಮೂ
ದಲಿಸಿ ಕೊಯ್ದಳು ತನಗೆ ಭಂಗದ
ಲುಳಿವುದೆತ್ತಣ ಮಾತು ಕರುಣಿಸಿ ಬೊಪ್ಪನೀವೆಂದ ॥ ೨೬

ದೋಷ ನಿಮಗಿಲ್ಲೆಮ್ಮ ಮೇಲಭಿ
ಲಾಷೆಯನು ಬಿಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಕುಲ
ಭೂಷಣನಲಾ ಧರ್ಮಸುತನಾತನಲಿ ಹುರುಡಿಸುವ ।
ರೋಷ ವುಂಟೇ ತನಗೆ ನಿಮಗದು
ಭೂಷಣವು ತಾನಲ್ಲ ನಾನಾ
ಘೋಷಿಸುವೆನ್ನೈ ಧರ್ಮಸುತನರಸಾಗಬೇಕೆಂದು [2] ॥ ೨೭

ಸಾರವೀನುಡಿ ಕಟಕಿಯಲ್ಲ ವಿ
ಚಾರಪರರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕೆ

---

[1] ಹಿತರಡಹಾ, ಟ.   [2] ಪಾಂಡುಸುತರರಸಾಗಬೇಕೆಂದು, ಚ.

ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನಿಲಲಿ ದುಶ್ಶಾಸನನ ಕರೆಸುವ್ರುದು ।
ಸೇರಿಸುವುದವನಿಯನು ಮೋಹಿದು
ಭಾರವೇ ನಮ್ಮರಮನೆಗೆ ವಿ
ಸ್ತಾರದಿಂದವೆ ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಯೆನುತತ್ತ ಮುಂತಾದ ॥ ೩೮

ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇರಲು ಹಿಂದಿರುಗುವಿಕೆ.

ಮುನಿಸಿನಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನರ
ಮನೆಗೆ ತಿರುಗಿದನತ್ತ ನಾರೀ
ಜನವನೆಲ್ಲವ ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಬ್ಯದು ಖಾತಿಯಲಿ ।

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಬಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಮನಕದಡಿ ಕಾತರಿಸಿ ಗಂಗಾ
ತನುಜಗುರುಜದ್ರೋಣಗೌತಮ
ರನುಚಿತಪ್ರಾರಂಭಭೀತರು [1] ಬಂದರೊಗ್ಗಿನಲಿ ॥ ೩೯

ರಾಯನಿಹ ಹದನೇನು ನಿದ್ರಾ
ನಾಯಿಕೆಯ ಮೋಳವದಲಿರ್ಪನೆ
ಜೀಯ ಯೆನಲೊಳಹೊಕ್ಕು ನಿಂದರು ನೃಪಸಮೀಪದಲಿ ।
ಆಯಿತೇ ನಾವೆಂದ ನುಡಿಯದು
ಹೋಯಿತನಶನದಿಂದ ದೇಹದ
ಬೀಯದಲಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಗಡ ಹೇಪೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೪೦

ದುಯೋಧನೋಕ್ತಿ.

ಈಸುದಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸಾಖ್ಯವಿ
ಲಾಸದಲಿ ಬಳಸಿದೆನು ಸಾಕಿ
ನ್ನೀ ಶರೀರವ ನೂಕಿ ನಿಲುವೆನು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯದಲಿ ।
ಆಶೆಯುವನಿಯೊಳಿಲ್ಲ ವಿಷಯಾ

1 ಚಿತ್ತರು, ಕ. ಖ.

ಭ್ಯಾಸಕೊಮ್ಮೆ ವಿರಕ್ತಿದೆಸೆಯಹು
ದೈಸಲೇ ಗುರು ನೀವು ಬೆಸಸುವುದೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೪೧

ಭೀಷ್ಮಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ.

ಕೇಳಿದೆವು ಹಿಂದಾದ ಖೇಚರ
ರೊಳಗವನೆಡಹಾಯ್ದು ನಿನ್ನವ
ರೋಲಗಿಸಿದಂದವನು ನಿನಗದರಿಂದ ಪರಿಭವವೆ ।
ತಾಳದಂತಿರಲವರ ಕರೆಸುವೆ
ವೇಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ನಿನಗಿ
ನ್ನಾಳುಗೆಲಸದೊಳಿರಿಸಿ ನಡೆಸುವೆವೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ॥ ೪೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

ಮೊದಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ನಾ ಜನಿ
ಸಿದೆನು ಬಳಿಕೀದೇಹ ಧರ್ಮಜ
ನುದರದಿಂದವೆ ಬಂದುದಿನ್ನವರೊಡನೆ ಮತ್ಸರವೆ ॥
ಅದು ನಿಲಲಿ ದುರ್ವಿಷಯವೈರಾ
ಗ್ಯದಲಿ ದೇಹವ ಬಿಡುವೆನಲ್ಲದೆ
ಬೆದಱುಮನಸಿನೊಳಿಲ್ಲ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀವೆಂದ ॥ ೪೩

ಆಗ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ವಚನ.

ನಾವು ಪಡಿಬಾಹಿರರು ಬೀಯದ
ಸೇವಕರು ಸಮ ಹಂತಿಕಾಱರಿ
ಗೀವುದೈಸಲೆ ದೃಢಮುದ್ರಿತಾಂತರ್ಮಾನಸಾವೃತವ ।
ಭೂವಧುವ ಬೋಳವಿಸು ತಾವೆನು
ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮೊಲಿದುದಾಗಲಿ
ಸಾವುದನುಚಿತವೆಂದು ನುಡಿದರು ಭೀಷ್ಮಗುರುಕೃಪರು ॥ ೪೪

ಎಮ್ಮ ನುಡಿಗಳು ಪಥ್ಯವಾದೊಡೆ
ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಕರೆಸುವು

ದೆಮ್ಮ ನುಡಿಗವರೆಂದ ಮಾತನುಸಾರಿ ಯೆನಿಸಿದರೆ |
ಬಮ್ಮ ಕೈಕೊಂಬುದು ವೃಥಾ ನೃಪ
ಧರ್ಮವೆನು ಬಿಡಬೇಡ ಸಮರವ[1]
ನೆಮ್ಮ ಸಾವುದು ಗರುವರಿಗೆ ಗುಣವೆಂದರವರೆಂದು[2] || ೪೫

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ನಡಿಸದೇ ಇರಲು ಅವರು
ಹಿಂತಿರುಗಿದುದು.

ಕದನವಾರಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರಲಿ
ಕದನವಾಡುವುದುಚಿತವೇ ನಮ
ಗಿದಿರು ಬಟಿಕಾರುಂಟು ಭಾರತವರುಷಭೂಮಿಯಲಿ |
ಇದನಱಿದು ಸಂಕಲ್ಪಭಂಗಾ
ಸ್ಪದವ ಮಾಡುವುದುಚಿತವೇ ನಿಜ
ಸದನಕಭಿಮುಖರಾಗಿ ಕರುಣಿಪುದೆಂದನವನೀಶ || ೪೬

ಐಸಲೇ ದೈವೋಪಹತಮನ
ದಾಸಱಾರಿಂದಡಗುವುದು ನಾ
ವೇಸನೊಱಲಿದೊಡಾಗದವರೇ ಬಂದು ನಿಲಿಸುವರು |

ಕರ್ಣಾದಿಗಳ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಭಾಷಣ.

ಈಸಱಲಿ ಮರಳುವೆವೆನುತ ನಿಜ
ವಾಸಕೈದಿದರಿತ್ತಮೋಹಿದು
ವಾಶಕುನಿಕರ್ಣಾದಿಗಳ ದಂಡಿಗೆಗಳೊಗ್ಗಿನಲಿ || ೪೭

ಹೊಕ್ಕು ರಾಯನ ಕಂಡರನಿಬರು
ಹೊಕ್ಕು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹರ ಹರ
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯೇನಿದಗ್ಗದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ |

---

1 ಸಮರದೊ, ಟ. 1 ಕದನವ, ಜ. 2 ಗುಣವು ಗರುವರಿಗೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ, ಚ.
2 ಳೊಮ್ಮಸಾವುದು ಗರುವರಿಗೆ ಗುಣವೆಂದ ನಾಭೀಷ್ಮ, ಟ.
2 ನೆಮ್ಮುವುದು ತಾನಕಟಗುಣವಲ್ಲೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ, ಜ.

ಸಿಕ್ಕುವನು ಹಗೆ ತನಗೆ ತಾನೇ
ಸಿಕ್ಕುವನು ಹಗೆಗಳಿಗೆ ಲೋಕದೊ
ಳಕ್ಕಜವೆ ಜಯವಿಜಯವೆಂದರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು ॥ ೪೮

ಹರಿಬ ಬೇಕೇ ಮತ್ತೆ ಗಂಧ
ರ್ವರಿಗೆ ದೂತರನಟ್ಟಿ ಭೀಮನ
ನರನೊಳನುಸಂಧಾನವೇ ನಾಲ್ಕೆಂಟುದಿವಸದಲಿ ।
ಧರೆಯೊಳವರಿರದಂತೆ ಘಟ್ಟಿಸಿ
ತೆರಳಿಚುವೆವಕಟಕಟ ದರ್ಭೆಯ
ಹರಹಿ ಹಕ್ಕೆಯನಿಕ್ಕಲೇಕೆಂದೊದಱಿದರು ಖಳರು ॥ ೪೯

ದೂತರಮರರಿಗಟ್ಟುವೆನೆ ತಾ
ಬೂತು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಕೂಡೆ ವಿ
ಘಾತಿ ಕೈಯೊಡನುಚಿತವೇ ಕೆಡೆನುಡಿಯದೇ[1] ಲೋಕ ।
ಈತನುವನೀಪರಿಯಲೇ ನಿ
ರ್ಧೂತವನು ಮಾಡುವೆನು ನಮ್ಮನು
ಜಾತನಲಿ ಭೂವಧುವ ಸೇರಿಸಿ ಬದುಕಿ ನೀವೆಂದ ॥ ೫೦

ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಇರಲು ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗುವಿಕೆ.

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹುತವಹನ ಹೊಗುವೆವು
ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾತಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಂ
ಮುನ್ನ ಮುಂಡಿತಶಿರದೊಳುಚಿವೆವು[2] ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲಿ ।
ಎನ್ನ ಮನ[3] ವೀಸೌಬಲನ ಮನ[4]
ವಿನ್ನು ಕೆಲರಲಿ ಬೆಱಸುವುದೆ ಬೇ
ಱಿನ್ನು ಮಾತೇಕೆನುತ ಮುಱಿದರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ॥ ೫೧

---

[1] ನುಡಿವುದೀ, ಟ. [2] ಳಿಸೆವೆವು, ಚ. [3] ಮತ, ಚ. [4] ಮತ, ಚ.

ದುಶ್ಶಾಸನನು ಬಂದು ದುಃಖಿತನಾಗಿದುದು.

ಉಳಿದ ಭಟ್ಟರ ನಿಲಿಸಿದನು ಸಮ
ನೆಲನ ಹೊಗಳುವ ವಾಹಕರ ಕಳ
ಕಳವ ನಭಕೊತ್ತಿದನು ಕಹಳಾರವಕೆ ಕೋಪಿಸುತ ।
ತಲೆ ಮುಸುಕಿನಲಿ ತಾಖಿದೊಡಲಿನ
ತಳಿತದುಗುಡದ ಮೋಹೆಯಲಿ ಕುರು
ಕುಲಭಯಂಕರನೈದಿದನು ದುಶ್ಶಾಸನನು ನೃಪನ ॥ ೫೨

ಹೊಕ್ಕನೊಳಗನುರಾಯುನಂಘ್ರಿಯೊ
ಳೊಕ್ಕನೊಡಲನು ಲೋಚನಾಂಬುಗ
ಳೊಕ್ಕದುವು ನೆನೆನೆನೆದು ಸಲೆ [1] ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳು ।
ಬಿಕ್ಕಿದನು ಬಿರಿಬಿರಿದು ಸೆಱಗಳು
ಮುಕ್ಕುಱಕಿದುವು ಕೊರಳ ಹೃದಯದೊ
ಳೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿತು ಶೋಕಪಾವಕವಾನೃಪಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೫೩

ಅನುಜನದ್ಭುತಶೋಕರಸದಲಿ
ಕೊನರಿತರಸನ ಮೋಹ ಕುರುಕುಲ
ವನಪರಶು ಕುಳ್ಳಿರ್ದನೊಯ್ಯನೆ ಮಾನಿನಿಯು ಮಲಗಿ ।
ನಿನಗಿದೇನುಬ್ಬೇಗವೀಹ
ಸ್ತಿನಪುರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸಿರಿ ರಿಪು
ಜನದರಿಗೆ ಹುರುಡಿಸಳೆ ಹೇಪೆಂದೆತ್ತಿದನು [2] ಹಣೆಯ ॥ ೫೪

ಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಲೋಚನ
ಜಲವ ತೊಡೆದನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು
ಸೆಳೆದು ಕೊಳ್ಳರೆ ನೆಲನನಕಟಾ ಮತ್ಪರೋಕ್ಷದಲಿ ।
ಕುಲವ ನೀನುದ್ಧರಿಸು ಸೇಸೆಯ

1 ಕಳವಳಿಸಿದುವು, ಚ.　　2 ಹುದುಗೊಳಿಸದೇಳೆಂದೆತ್ತಿದನು, ಟ
1 ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳುರಿದುವಿನ್ನೇನು, ಡ.

ತಳಿವೆ ತಾ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಬಱಿದಿ
ನ್ನುೞಲದಿರು ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶವ ಬಿಡೆನು ತಾನೆಂದ ॥ ೫೫

ಅಱಿದೊಡೞಿವೆ ಭವತ್ಪರೋಕ್ಷದೊ
ಳುೞಿವೆನೇ ನಿನ್ನರಸಿ ಧರೆಗಾ
ನಳುವುವೆನೆ ನಿನ್ನೞಿವನೀಕ್ಷಿಪ ಧೈರ್ಯ ತನಗುಂಟೆ ।
ನೆಲನ ಕುಂತಿಯು ಮಕ್ಕಳೇಕೈ
ಕೊಳಲಿ ಮೋಱಲಿ ಸಿರಿಗೆ ಸೇಸೆಯು
ತಳಿವರಿಗೆ ತಿಳಿ ನಿನ್ನ ಬಿಡದಿಹ ಭಾಷೆ ತನಗೆಂದ ॥ ೫೬

ಧಾತುಗೆಡಲೇಕೀಸು ಕಾತೊಡೆ
ಬೀತುಹೋಹುದು ಬೀತಮರನೇ
ಕಾತಿಹುದಲೈ ಹತ ವಿಧಿಗೆ ವಿಪರೀತಕೃತಿ ಸಹಜ ॥
ಆತಗಳ‌ು ನಮಗುಪಕರಿಸಿ ವಿ
ಖ್ಯಾತರಾದರು ಮರಳಿ ತಾ ವಿ
ನ್ಯಾತಗಳನೞಿಲಿಸುವುಪಾಯುವ ಕಂಡೊಡೇನೆಂದ ॥ ೫೭

ಮರಳು ತಮ್ಮ ವೃಥಾ ಖಳಾಡಂ
ಬರವಿದಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಪರಿಭವಿಸಲೊಡಬಡುವರೇ ವಿದುರಾದಿಬಾಂಧವರು[1] ॥
ಅರಮನೆಗೆ ನೀ ಹೋಗು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಿಗೆ ನೀನರಸಾಗು ಮೋಹದ
ಮರಳುತನವೀಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವಿದಲ್ಲ[2] ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೮

ಮಗಗೆ ಮುನಿವನು ತಂದೆ ತಂದೆಗೆ
ಮಗ ಮುನಿವನೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ಬಲು
ಪಗೆ ಕಣಾ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಭೂಪರಿಗೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಿದು ॥
ಜಗದ ಪರಿವಿಡಿ ನಮ್ಮದಲ್ಲದೆ

---

1 ಬಾಹಿರರು, ಕ. ಖ. ಜ.   2 ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಧೊಳಿಲ್ಲ. ಜ

ಸೊಗಸಿ ರಾಜ್ಯವನಿತ್ತೆ ನೀನಿದ
ಮೊಗಚಿದರೆ ತನ್ನಾಣೆ ಯೆನುತಪ್ಪಿದನು ಸಹಭವನ [1] ‖ ೫೯

ದುಶ್ಶಾಸನನು ಹಿಂತಿರುಗಿದುದು.

ಭ್ರಾಂತಿಯೇಕೆ ಭವತ್ಪರೋಕ್ಷದ
ಲಂತಕನ ಪುರವಲ್ಲದುರ್ವೀ
ಕಾಂತೆಗಳುಪಿದೆನಾದರೊಡಹುಟ್ಟಿದನೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ‖
ಸಂತವಿಡುವೀಮಾತು ಸಾಕಿ
ನ್ನಂತಿರಲಿ ನಿಮಗೇನು ಹದನಾ
ತಂಕನೊಳೀಹದನನೀಕ್ಷಿಪೆನೆನುತ [2] ಹೊಱವಂಟ ‖ ೬೦

ನಗರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪುರಜನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಬಳಿಕ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರದ ನಿಖಿಳಶ್ರೇಣಿಕುಲನಾ
ಗರಿಕಜನಪರಿವಾರ ಮಂತ್ರಿಪಸಾಯ್ತ ಪೌರಜನ ‖
ಅರಸ ಬಿಜಯಂಗೈದು ನಮ್ಮನು
ಹೊರೆವುದಲ್ಲದೊಡಾವನಾಂತರ
ವರಕೆ ನೇಮವ ಕೊಡುವುದೆಂದೊದಱಿದರು ತಮತಮಗೆ ‖ ೬೧

ದುಶ್ಶಾಸನನೇ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮಗರಸಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಪುರಜನದೊಳವರವರ ಮುಖ್ಯರ
ಕರೆಸಿದನು ದುಶ್ಶಾಸನನು ನಿಮ
ಗರಸು ನೃಪನೀತಿಯಲಿ ಪಾಲಿಸುವೆನು ಮಹೀತಳವ ‖
ಧರೆಯನಾತಂಗಿತ್ತೆ ತನಗೀ
ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ಕಾಶೀ
ಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿರವು ಘಟಿಸಿದುದೆಂದನಾಭೂಪ ‖ ೬೨

1 ತೆತ್ತಿದನು ಖಳಪತಿಯ, ಡ, 2 ಯ್ಯಂತರದೊಳಾಹದನನೀಕ್ಷಿಪುದೆನುತ, ಚ,

ಹೀಗಿರುವಾಗ ದೈತ್ಯರು ಬಂದು ಸಹಾಯರಾಗಿರುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ರಾಯನೀಪರಿನುಡಿದು ಜನಸಮು
ದಾಯವನು ಕಳುಹಿದನು ಸೂನೋ[1]
ಪಾಯಸಾಪೇಕ್ಷನು ವರಸಮಾಧಿಯೊಳಿರಲು ರಾತ್ರಿಯಲಿ |
ದಾಯವಿದು ನಮಗೆಂದು ದೈತ್ಯನಿ
ಕಾಯ ಬಂದು ರಸಾತಳಕೆ ಕುರು
ರಾಯನನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ತಿಳುಹಿದರವರು ಸಾಮದಲಿ ॥ ೬೩

ಅರಸ ನೀ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶದಿ
ಮರಣದೀಕ್ಷಿತನಾದೆ ಗಡ ನಿ[2]
ಮ್ಮರಸುತನಕನುಚಿತವ ಬಗೆದೈ ಕಾಳುಮಾಡಿದೆಲ[3] |
ಸುರರು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಾಗವ
ತರಿಸಿದರು ಗೆಲವವದಿರಿಗೆ ತಾ
ವಿರಲು ಸುಡಲೀದೈತ್ಯವಂಶವನೆಂದರಾಖಳರು ॥ ೬೪

ಸಾಯದಿರು ನಿನಗಿಂದಮೊದಲು ಸ
ಹಾಯರಾಹವಕೆ ರಿಪುಕೌಂ
ತೇಯರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಡ ನೀನು ತಿಲಾಂಶಭೂತಳವ |
ಲಾಯಸಹಿತೀಗಜರಥಾಶ್ವನಿ
ಕಾಯ ನಿನ್ನದು ದೈತ್ಯಸಚಿವಪ
ಸಾಯಿತರು ನಿನ್ನವರು ಸಾವೆವು ನಿನ್ನ ಸಮರದಲಿ ॥ ೬೫

ಮಾನವರು ತಾವಿಂದು ನೀವೇ
ದಾನವರು ಗಂಧರ್ವರಿಂದಭಿ
ಮಾನವೆಮಗಕ್ಕಾಡಿಹೋಯಿತು ಹೇಳಲೇನದನು |
ಮಾನಿನಿಯು ಮೂದಲೆಯನಾಪವ

1 ಸುಮನೋ, ಕ, ಖ, ಟ. 2 ಗಡ ನೀ, ಟ.
3 ಮರುಳೆಲೆ ನಾವಿರುತಿರಲು ನಿನಗೇತಕೀ ಚಿಂತೆ, ಟ.

ಮಾನಸುತನ ಸಗರ್ವವಚನವ
ನೇನ ಹೇಳುವೆನೆನುತ ಸುಯ್ದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ॥ ೬೬

ನರರು ನೀವ್ ದಾನವರು ತಾವೆಂ
ದಿರದಿರೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ನಿಮಗಿ
ನ್ನರಸ ವೇಳಾಯಿತರು[1] ವೆಗ್ಗಳದೈತ್ಯಭಟರೆಲ್ಲ ।
ಸುರಪುರದ ಸೂಳೆಯರ ಪಡಿಗವ
ನಿರಿಸುವರು ಗಂಧರ್ವರವದಿರ
ಕರುಳ ತಿಂಬೆವು ತಾವೆನುತ ಘರ್ಜಿಸಿತು ಖಳನಿಕರ ॥ ೬೭

ಎಂದು ಭೂಪನ ತಿಳುಹಿ ಕಳುಹಲು
ಬಂದು ಮರಳಿ ಮಹೀತಳಕೆ ತ
ನ್ನಿಂದುವದನೆಯು ಮಾತಿನಲಿ ನಿಂದಾತ ತಾನಾಗಿ ।
ಬಂದನರಮನೆಗಖಿಳಜನವಾ
ನಂದರಸದಲಿ ಮುಳುಗೆ ಪುರದಲಿ[2]
ಸಂದಣಿಸಿದುವು ಗುಡಿಗಳೊಸಗೆಯ ಲಳಿಯ ಲಗ್ಗೆಯಲಿ ॥ ೬೮

ಮತ್ತೆ ನೆಗ್ಗಿತು ನಯವಧರ್ಮದ
ಕುತ್ತುದಲೆ ನೆಗಹಿದುದು ಸತ್ಯದ
ಬಿತ್ತು ಹುರಿದುದು ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿತು ಮಿಗೆ ಕೃತಘ್ನತೆಗೆ ।
ನೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣಾಯ್ತಧಮತೆಗೆ ನಗೆ
ಯೊತ್ತಿತಾಱಿಡಿ ಸುಜನಮಾರ್ಗವ
ಕೆತ್ತುದಟಮಟವೀಸುಯೋಧನಸೌಮನಸ್ಯದಲಿ ॥ ೬೯

ಮಱೆದು ಕಳೆದನು ಬಂದಲಜ್ಜೆಯ
ಬಱಿನದಿನವೆನು ಮುಂದಣುಪಹತಿ
ಗುಱುವದೈತ್ಯರ ಮೈತ್ರ್ಯದಲಿ ಹಿಗ್ಗಿದನು ನೆನೆನೆನೆದು ।
ಮುಱಿದುದಿನ್ನೇನಹಿತದರ್ಪದ

---

1 ವೆಳ್ಳಾಯಿತರು, ಕ. ಖ. ಚ.　　2 ಪುರನಪ್ಪಿ, ಕ. ಖ.

ಹೊಱಗೆ ಯೆಂದುತ್ಸವದಲವನಿಪ
ಮೆಱೆದನಧ್ವರಶಾಲೆಯಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಕ್ರತುವ ॥ ೩೮

ಕೇಳಿದರು ಪಾಂಡವರು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ಸಂಕಲ್ಪವನು ಪಾ
ತಾಳದಲಿ ಸುರವೈರಿವರ್ಗದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ।
ಮೇಲಣಧ್ವರಕರ್ಮವನು ನಗು
ತಾಲಿಸಿದರಡಿಗಡಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಂಘ್ರಿಯ ನೆನೆವುತಿರ್ದರು ವೀರನಾರಣನ ॥ ೩೯

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಂಡಬಲರಾಧೇಯನೆಡೆಗಾ
ಖಂಡಲನು ಬರಲಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟನು
ಕುಂಡಲವ ಕವಚವನು ಪಡೆದನು ಸುರಪನಾಯುಧವ ॥

ಕರ್ಣನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಕೌರವ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ
ಮೇಲೆ ದ್ರೌಪದಿ ಬಂದುದಕೆ ಧರ್ಮಜನು ಮಾಡಿದುದ ।
ಬಾಲಿಕೆಯ ನುಡಿ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಕಾಳಗದಿ ತನಗಾದ ಭಂಗದ
ಸೋಲವನು ಚಿಂತಿಸುತಲಿರ್ದನು ಕರ್ಣನೊಡಗೂಡಿ ॥

ನಾಳೆ ಕರ್ಣನನೆಯ್ದಿ ಸುರಪತಿ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಕುಂಡಲವ ಕವಚವ
ಕೋಟುಗೊಂಡೈತಪ್ಪನೆನೆ ರವಿಯುಳಿದು ಮನದೊಳಗೆ |
ಹೇಳುವೆನು ಕರ್ಣಂಗೆ ಶಕ್ರನ
ಬೇಳುವೆಗೆ ಸಿಲುಕದಪರಿಯನೆಂ
ದಾಲಿಸುತ ರವಿಯಿದ್ದನಿತ್ತಲು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೨

ಇರುತಿರುತ ರವಿಸೂನು ಗಂಧ
ರ್ವರಲಿ ತನ್ನಯ ಕೀರ್ತಿಲತೆ ಪೈ
ಸರಿಸಿದಂದವನೈದೆ ಚಿಂತಿಸುತಿರಲು ರಜನಿಯಲಿ |
ತರಣಿ ಕಂದನ ಮೋಹದಿಂದವೆ
ಧರೆಗೆ ಬಂದನು ನಾಗನಗರಿಯ
ನಿರದೆ ಬಂದಪನರ್ಧರಾತ್ರಿಯೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೩

ತರಣಿ ನಡುವಿರುಳೈದಿ ಕರ್ಣನ
ಹೊರೆಯೊಳಾವಿರ್ಭವಿಸಲಾಗಳೆ
ಸುರವರಿಯನಾಗಮನವಾಕಸ್ಮಿಕವಿದೇನೆಂದ |
ಬರಲಿಕಾತನ ಮನೆಯ ಕಾಹಿನ
ಚರರರಿಯದಂದದಲಿ ಕರ್ಣಗೆ
ಸರಿಯೆ ನಳನಹುಷಾದಿರಾಯರು ಪುಣ್ಯದೇಶಗಯಲಿ || ೪

ಭರದಿ ಮೈಮುರಿದೆದ್ದು ಮಂಚದೊ
ಳಿರದೆ ಕೆಲಸಾರುತ್ತ ತನುವನು
ಭರಿತಪುಳಕದ ಬಳವಿಯಲಿ ನೋಡಿದನಿದಾರೆನುತ |
ಹರಿಯೊ ಗಮನಿಯೊ ಹರನೊ ಬರುವನು
ಹರಿಯೊ ನಿಜಮಾರುತಿಯೊ ದೇವೋ
ತ್ತರನು ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರಿಯೆನುತ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಪದಕೆ || ೫

ಬಾಗಿಲಲಿ ಬಂಧನವು ಸಡಿಲಿವೆ
ಈಗ ದೀಪಜ್ವಾಲೆ ಮಸುಳಿದು
ವೀಗ ನೀವೆಂತಿಲ್ಲಿಗೈದಿದಿರೆನುತ ಬೆಱಗಾಗೆ ।
ಯೋಗದಿಂದವೆ ನಿಜವ ತೋಱಿಸ
ಲಾಗ ರವಿಸುತ ಹರುಷದಲಿ ತಲೆ
ವಾಗಿರಲು ಕೈವಿಡಿದು ಮಗನನು ನುಡಿಸಿದನು ತರಣಿ ॥ ೬

ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಹಿತೋಕ್ತಿ.

ಮಗನೆ ಕೇಳ್ಕೈ ಸುರಪನೆಯ್ದುವೆ
ನಗಡುಗೊಳಿಸಲು ಕವಚವನು ನೀ
ತೆಗೆದು ಕೊಡದಿರು ಕುಂಡಲವನೀಯದಿರು ನೀನೆನಲು ।
* ಮುಗಿದ ಕರದಲಿ ನುಡಿದನಾಗಳೆ
ಗಗನಮಣಿಯನು ನೋಡುತವೆ ಮಿಗೆ
ಸುಗಮವೇ ಸಂಸಾರ ನಿತ್ಯವೆ ತಾತ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭

ನಾಕುಮುಖದಲಿ ಕಮಲಸಂಭವ
ಲೋಕವನು ನಿರ್ಮಿಸುವನದಱೊಳು
ಕಾಕನೈಯ್ದುವ ನಿಜಮನುಷ್ಯಶರೀರಿ ತಾನಾಗಿ ।
ಓಕರಿಸುವೀವಿಷಯಧರ್ಮಾವಿ
ವೇಕ ತನಗೀ ಸತ್ಯವೊಂದೇ
ಸಾಕು ಕೇಳಲೆ ತಂದೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೮

ಕರ್ಣನು ಅದನ್ನೊಪ್ಪದೆ ತನ್ನ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು
ಹೊಗಳಿಕೊಂಡುದು.

ಆಡಿದರೆ ಚಿತ್ತದಲಿ ಖತಿಯನು
ಮಾಡಬೇಡೆಲೆ ತಾತ ತನಗೀ

---

* ಮುಗಿದ ಕರದಲಿ ನುಡಿದನಾಕಲಿ
ಯುಗದ ಕರ್ಮದ ದೇಹವಿದನಾ
ನೊಗಸುವೆನೆ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ಧರ್ಮವೆ ತನಗೆ ಗತಿಯೆಂದ, ಖ.

ಗೂಡಿನಲಿ ಹಿತವಿಲ್ಲ ಕಾವರಾದಿಗಳಿಗಾಶ್ರಯುವೆ ।
ಮಾಡಿ ದೃಢವನು ಶಿಬಿವಧೀಚಿಯು
ಗೂಡಿದೀಜೀವಮೂತವಾಹನ
ರೂಢಿಗಿವರೊಳಗಿರ್ದ ಕೀರ್ತಿಯನರಿವೆನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯

ತನಯುನಿಂಗಿತವಱಿದು ತನ್ನಯ
ಮನದೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದುಪಾಯುವ
ನೆನೆದು ರವಿ ನುಡಿಸಿದನು ಕಂದನ ಮೇಲಣೊಲವಿನಲಿ ।
ಅನುಪಮದ ಶಕ್ತಿಯನು ನೀನಾ
ದನುಜರಿಪುವಿನಲೀಸಿಕೊ ಯೆಂ
ದೆನುತ ರವಿಯುಡಱಿದನು ಗಗನವನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೦

ತರಣಿಯಂತರ್ಧಾನದಲಿ ನಿಲೆ
ತರಣಿನಂದನ ಹರುಷಚಿಂತಾ
ಭರದಲಿದ್ದನು ರಜನಿಯುಡಗಿದುದರುಣನುದಯದಲಿ ।
ಹರಿಯು ನಾಮವ ನೆನೆಯುತಂಗವ
ಮುಱಿಯುತುಪ್ಪವಡಿಸಿದನುರುತರ
ತರಣಿಗರ್ಘ್ಯಕ್ರಿಯೆಯು ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಭಾವದಲಿ ॥ ೧೧

ವಿಪ್ರವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಬಂದುದು.

ಬಂದುದಿನ[1] ಶತಮನ್ಯು ವಿಪ್ರರ
ಚಂದದಲಿ ನಡೆತಂದು ಕರ್ಣನ
ಮಂದಿರಕೆ ಬರಲಾತನಿದಿರೆದ್ದವರ ಸಂತೈಸಿ ।
ತಂದು ಜಲವನು ಪದಯುಗವ ತೊಳೆ
ದಂದು ಪೀಠದಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪದ
ಕಂದು ನಮಿಸಿದನರ್ಘ್ಯವಿತ್ತಾದರಿಸಿ ಮನ್ನಿಸಿದ ॥ ೧೨

---

1 ಅಂದಿನಲಿ, ಕ,

ಏನು ಬಿಜಯಂಗೈದ ಹದನನು
ಮಾನನಿಧಿ ನೀವ್ ಬೆಸಸಿ ಯೆನೆ ರವಿ
ಸೂನುವಿಂಗಿತವಱಿಯುತಾಶೀರ್ವಾದವನು ಮಾಡಿ ।
ಸಾನುರಾಗದಿ ಹರಸಿದರೆ ವರ
ಭಾನುನಂದನ ಮೆಚ್ಚಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಯೇನುವೆನು ವರಿಸಿದುದನಿತ್ತಪೆನೆಂದನಾಕರ್ಣ ॥ ೧೩

ಇಂದ್ರನು ಕವಚಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದುದು.

ಕೊಡು ತನಗೆ ನೀನಿಂದು ಕವಚವ
ದೃಢತರದ ಕುಂಡಲವನೆನಲಾ
ನುಡಿಗೆ ರವಿಸುತ ಖಡುಗದಲಿ ಸೀಳಿದನು ನಿಜತನುವ ।

ಕರ್ಣನ ದಾನ.

ಹಿಡಿ ಯೆನುತ ಕುಂಡಲವ ಕವಚವ
ನೊಡನೆ ತಾ ಧೈರ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರಗೆ
ಕೊಡಲು ನಿಜರೂಪಿನಲಿ ನಿಂದನು ಬಿಗಿದಬೆಱಗಿನಲಿ ॥ ೧೪

ದೇವದಾನವ ಯಕ್ಷಗಂಧ
ರ್ವಾವಳಿಯು ಸುಭಟರಲಿ ಬಳಿಕಿ
ನ್ನಾವ ಸಾಹಸಿಧೀರನೆಂಬುದನಱಿದುದಿಲ್ಲವಲ ।
ಭಾವಿಸಲು ಸರ್ವಾಂಗರಕ್ತದಿ
ಪೂವಲಿಯು ಮಾಡಿದನು ವೀರರ
ದೇವನೀನೆಂದಿಂದ್ರ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಭಾನುಜನ ॥ ೧೫

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ರವಿಸುತನೆ ನೀ ಮನ
ಮೆಚ್ಚಿದುದ ವರಿಸೆನಲು ತಾ ನೆನೆ
ದಚ್ಚರಿಯ ಬೇಡಿದನು ಶಕ್ತಿಯನೀವುದೆನಗೆನಲು ।

ಇಂದ್ರನು ತನ್ನಾಯುಧವನ್ನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು.

ಬಿಚ್ಚಿ ಗವಸಣಿಗೆಯಲಿ ತನ್ನಯ
ನಚ್ಚಿನಾಯುಧವನ್ನು ಕರ್ಣನ
ನಿಚ್ಚಟದ ಮನವ್ಯೈದೆ ಹರುಷದಿ ಕೊಟ್ಟನಮರೇಂದ್ರ ‖ ೧೬

ಮರಿಸಿದನು ನಿನಗಾಂತರಿಪುಗಳ
ನೊಱಸಿ ಬಱಿಕಿದು ತನ್ನನೆಯ್ದುವ
ವರವಿದಕೆ ಪ್ರತಿಕಾರವಹವರವಿಲ್ಲ ಕೇಳೆಂದ ।
ಹರಸಿ ಕರ್ಣನ ಬೀಳುಕೊಟ್ಟು
ದರಿಸಿ ಸುರಪತಿ ಚಿಗಿದನಭ್ರದೊ
ಳುರುಪರಾಕ್ರಮಿ ಯಿದ್ದನಿತ್ತಲು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೭

ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.



ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.



ಸೂಚನೆ.

ರಾಯನರಸಿಯ ಹಿಡಿದೆಳೆವರಿಪು
ರಾಯದಳವನು ಮುಱಿದು ಫಲುಗುಣ
ವಾಯುಜರು ಪರಿಭವಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು ಕಲಿಜಯದ್ರಥನ ।

ಕೌರವನ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಸೈಂಧವನು ಕೇಳಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಲೆಕ್ಕಕೆ ಸಂದುದಟವೀ
ಪಾಳಿಪರ್ಯಟನ ಪ್ರಬಂಧಕೆ ವರುಷಹನ್ನೊಂದು ।
ಮೇಲೆಮೇಲಾಕುವ ವಿಪತ್ಕ

ಲ್ಲೋಲಕೋಲಾಹಲಿತಕಲುಷಕ
ರಾಳಕಾಲಾಂಬುಧಿಯೊಳೀಸಾಡಿದರು ಬೇಸಱದೆ ॥ ೧

ಸಿಂಧುದೇಶಕೆ ಬಂದನವನಿಪ
ಬಂಧಕೃತಿಯಲಿ ಬಱಿಕ ಬಿಡುಗಡೆ
ಯಂಧಭೂಪತಿಯಳಿಯ ಕೇಳಿದನಾಜಯದ್ರಥನು ।
ಅಂಧತೆಯನೇನೆಂಬೆನೈ ಪ್ರತಿ
ಬಂಧಕರು ಬೇಡೆನಲು ಜಯದಭಿ
ಸಂಧಿಯಲಿ ಸೀವರಿಸೆ ಸಂವರಿಸಿದನು ಸೈನಿಕವ ॥ ೨

ನೆರಹಿದನು ಹದಿಮೂಱುಸಾವಿರ
ಕರಿಘಟೆಯನೈವತ್ತುಸಾವಿರ
ತುರಗವನು ಹದಿನೆಂಟುಸಾವಿರಕನಕಮಯರಥವ ।
ಚರಣಚಾಪಟರೈದುಲಕ್ಕವ
ಬರಿಸಿದನು ಬಹುವಾದ್ಯರವ ದಿ
ಕ್ಕಿರವೊಡೆಯೆ ಸೂಳೈಸೆ ಮೋಳೈಸಿದನು ಮೋಹರವ ॥ ೩

ಜೋಯಿಸರ ಮಾತನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಹೊರಟುದು.

ಜೀಯ ಭಾಸ್ಕರಭೌಮರಶುಭ
ಸ್ಥಾಯಿಗಳು ಗುರುಮಂದರಭಿಭವ
ದಾಯಿಗಳು ವಿಪರೀತದೆಸೆ ಬುಧಶುಕ್ರರಾಹುಗಳ ।
ಯಾಯಿಗಳಿಗಪಜಯ ನಿವಾಸ
ಸ್ಥಾಯಿಗೊಳ್ಳಿತು ಚಿತ್ತವಿಸೆ ಯೆನೆ
ಜೋಯಿಸರ ಜವನಿಕೆಗೆ ಸಿಲುಕೆನೆನುತ್ತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೪

ನಾನಾವಿಧ ಅಪಶಕುನಗಳು.

ಉರಿ ಹೊಗೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಹಕ್ಕಿಗ
ಳೊಱಲಿದುವು ಗೋಮಾಯುರವವ
ಬ್ಬರಿಸಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಲಿ ಸೂಚಿಸಿತು ರಣಭಯವ ।

ದುರುಳನದ ಕೈಕೊಂಬನೇ ಕುರು
ನರಪತಿಯು ತತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದ
ಗರುಡಿಕಾಱನಲಾ ಚತುಷ್ಟಯದುಷ್ಟಮಂತ್ರಿಗಳ ॥ ೫

ಪಾಂಡವರ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ ಬಂದು ಸೈಂಧವನು ಇಳಿದುದು.

ಭರದ ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದೊ
ಳುರುವಣಿಸಿ ನಡೆತಂದು ಪಾಂಡವ
ರರಸನಿಹ ವಿಮಳಾಶ್ರಮದ ವಿಪಿನೋಪಕಂಠದಲಿ ।
ಹರಹಿದುವು ಗುಡಿ ಗಜಹಯದ ಮಂ
ದಿರರಚನೆ ರಹಿಯಾಯ್ತು ಬಿಟ್ಟನು
ಕುರುನೃಪಾಲನ ಮೈದುನನು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ದೂತರೊಡನೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು.

ಏನ ನೆನೆದನೊ ದುಷ್ಟಮಂತ್ರವಿ
ತಾನದೀಕ್ಷಿತ ಕಳುಹಿದನು ಮದ
ನಾನುರಾಗದಲಾಭರಣವನುಲೇಪನಾದಿಗಳ ।
ಸಾನುನಯದಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಮಾನಿನಿಗೆ ಕೊಡಿ ನಿರ್ಜನದೊಳಬು
ಜಾನನೆಯ ಸೇರಿಸುವುದೆಮಗೆಂದಟ್ಟಿದನು ಚರರ ॥ ೭

ಬನದೊಳಡಗಿದರವರು ಕುಂತೀ
ತನಯರೈವರು ಬೇಂಟೆಯಾಡಲು
ನೆನೆದು ಧೌಮ್ಯನನಬುಜಮುಖಿಯಾಶ್ರಮದ ಕಾಹಿಂಗೆ ।
ಮುನಿಜನಂಗಳ ನಿಲಿಸಿಕೊಂಡರು
ಧನುವ ಬೆಂಬತ್ತಳಿಕೆಗಳ ನೃಪ
ಜನಲಲಾಮರು ಬನಬನದಲಱಸಿದರು ಮೃಗಕುಲವ ॥ ೮

ಹೋದರವರತ್ತಲು ವಿಕಾರವಿ
ನೋದಶೀಲರು ದುಷ್ಟರುಬ್ಬಟೆ

ಬೀದಿವರಿದುದು ಪರ್ಣಶಾಲೆಗೆ ಬಂದರಂಗನೆಯು ।
ಆದರಿಸಿ ಮುನಿಜನವನೊಯ್ಯನೆ
ಕೈದುಗಳ ಹೊಱಗಿರಿಸಿ ದೂರದ
ಲಾದುರಾತ್ಮರು ಕಂಡು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದರು ಮಾನಿನಿಗೆ ॥ ೯

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ನಿಮ್ಮಯ
ಭಾವ ಕೌರವನೃಪನ ಮೈದುನ
ಭಾವಿಸಲು ದುಶ್ಶಳೆಯ ರಮಣನು ಕಲಿಜಯದ್ರಥನು ।
ಈವಿವಿಧರತ್ನಾಭರಣ ಪ
ಟ್ಟಾವಳಿಯನನುಲೇಪನಾದಿಯ
ಪಾವುಡವನವಧರಿಸಬೇಕೆಂದಿಱುಹಿದರು ಮುಂದೆ ॥ ೧೦

ಎಸೆವಳೇ ದುಶ್ಶಳೆ ಜಯದ್ರಥ
ಕುಶಲನೇ ಪಾವುಡುವನೀವ್ರೊ
ಪ್ಪಿಸುವುದೊಡೆಯರ ಮುಂದೆ ಬಿಜಯಂಗೈವರೀಕ್ಷಣಕೆ ।
ಶಿಶುಗಳಾವೆಮಗೀಸ್ವತಂತ್ರದ
ಯೆಸಕವೆಲ್ಲಿಯದಕಟವಸ್ತು
ಪ್ರಸರವೆಮಗೇಕೆಂದು ನುಡಿದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ನಗುತ[1] ॥ ೧೧

ನಾರಸೀರೆಯನುಡುವೆವೆಮಗಾ
ಹಾರವೇ ಫಲಮೂಲತತಿ ಶೃಂ
ಗಾರವೆಮಗೆ ಪತಿವ್ರತಾಗುಣವಲ್ಲದಿತರದಲಿ ।
ಸೇರುವುದೆ ಮನವಿದನು ಪಾಂಡುಕು
ಮಾರರಿಗೆ ತೋಱಿಸುವುದೈ ಬೀ
ಡಾರವನು ಬಿಡಿ ಬೇಱೆ ವನದೊಳಗೆಂದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೨

1 ನಗುತ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ, ಚ.

ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇರಲು ಸೈಂಧವನಿಗೆ ತಿಳುಹಿದುದು.

ತಾಯೆ ನೀನಿವನೊಪ್ಪುಗೊಂಬುದು
ರಾಯ ಬಡವನೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಯರಿಗೆ ಪಾವುಡವನಟ್ಟುವವಿವನುಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ।
ಆಯತಾಂಬಕಿ ತೆಗಿಸಿ ಯೆನೆ ನಡಿ
ರಾಯುಸವಿದೇಕೆನುತ ದೂತರ
ನಾಯುವತಿ ಜಱಿದೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಳು ತಳಿರ ಮಂಟಪವ ॥ ೧೩

ಮಸುಳಿತವದಿರ ಮೋಱೆ ಕಾರ್ಯದ
ಬೆಸುಗೆ ಹತ್ತದೆ ಸತಿಯ ನುಡಿಯಲಿ
ರಸವ ಕಾಣದೆ ಖಾತಿಯಲಿ ಮರಳಿದರು ಪಾಳೆಯಕೆ ।

ಸೈಂಧವನ ಬರುವಿಕೆ.

ಉಸುರಲವ್ವೆವು ಜೀಯ ಸೋಲಳು
ಶಶಿವದನೆ ಗುಣಸಾಮದಲಿ ಸಾ
ಧಿಸುವುದರಿದೆನೆ ತಾನೆ ನೋಡುವೆನೆನುತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೧೪

ಹೆಗಲಹಿರಿಯುಬ್ಬಣಕಠಾರಿಯ
ಬಿಗಿದುಡಿಗೆ ರತ್ನಾಭರಣ ಝುಗ
ಝುಗಿಸೆ ಝಣಝಣರವದ ರಭಸದ ಖಡಿಯ ಮಿಗೆ ವೆಱಿಯೆ ।
ಬಗುವೆಸಾಧುಜವಾಜಿಕತ್ತುರಿ
ಯಗರುಪರಿಮಳದಂಗಸಾರದ
ವಿಗಡಹೊಕ್ಕನು ಬನವನಾಪಾಂಚಾಲಿಯಾಶ್ರಮವ ॥ ೧೫

ತೊಲಗಿದುದು ಮುನಿನಿಕರವೀತನ
ಸುಳಿವ ಕಂಡು ಸುತೇಜದಲಿ ಖಳ
ತಿಲಕ ಬಂದನು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯ ಮುಖದ ಮಂಟಕೆ ।

ಸೈಂಧವನ ಮಾತು.

ಲಲನೆ ಪೊಳಹೊಗಲೊಡನೆ ಹೊಕ್ಕನು
ನಳಿನಮುಖಿ ಬಂದವ ಜಯದ್ರಥ
ನಳುಕಲೇಕೆ ದ್ರೌಪದಿಯೆ ನೀನೆನುತ ಮಂಡಿಸಿದ ॥ ೧೬

ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾತು.

ಬೆದಱಲೇತಕೆ ನಮ್ಮ ನಾದನಿ
ಮೆದವಳಿಗ ನೀನಾದರೊಡಹು
ಟ್ಟಿದನು ನೀನಹೆ ಯೆನಗೆ ನಿನ್ನಲಿ ಬೇಱೆ ಭಯವೇನು ।
ಸದನವಿದು ಪತಿಶೂನ್ಯ ತಾನೆಂ
ಬುದು ಸತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಯನುಚಿತ
ವಿದು ವಿಚಾರವ ಬಲ್ಲೆ ನೀನೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೭

ಅಹಹ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವತಿಸ
ನ್ನಿಹಿತವಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಹಲಬರ
ಮಹಿಳ ಸತಿ ಯೆನಿಸುವೊಡೆ ಸೂಳೆಯರೇಕಪುರುಷರಲಿ ।
ವಿಹರಿಸುವರೇ ಲೋಕಧರ್ಮದ
ರಹಣಿ ರಚಿಸುವುದೈಸಲೇ ನಮ
ಗಿಹುದು ಮತವಲ್ಲದರೆ ಮಾಣಲೆನುತ್ತ ಮುಂದೆದ್ದ ॥ ೧೮

ತರಳೆ ಮಿಗೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ತಳರೋ
ವರಿಯ ಹೊಗುತಿರಲಟ್ಟಿ ಮೇಲುದ
ಬರಸೆಳೆದು ತುಱುಬಿಂಗೆ ಹಾಯ್ದನು ಹಿಡಿದು ಕುಸುಬಿದನು ।
ಒರಲಿದಳು ಹಾ ಭೀಮ ಹಾ ನೃಪ
ವರ ಧನಂಜಯ ಹಾ ಯೆನುತ ಕಾ
ತರಿಸೆ ಕಮಲಾನನೆಯ ಕಂತವನವಚಿ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೧೯

ಮುನಿಜನಗಳ ಬುದ್ಧಿವಾದ.

ರಾಣಿವಾಸವಲಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಾಣೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ಯೆನುತ ಸುಜನ

ಶ್ರೇಣಿ ಯಡ್ಡೈಸಿದರೆ ಬೀಸಿದನವನು ಖಂಡೆಯವ ।
ರಾಣಿ ನಡೆ ನಡೆ ನಮಗೆ ಪಾಂಡವ
ರಾಣೆ ಯಿಟ್ಟರು ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿರ
ಲಾಣೆ ತಪ್ಪುವುದೆನುತ ಹೊಱವಂಟಿಸಿದನಾಶ್ರಮವ ॥ ೨೦

ಒಡನೆ ಬಂದನು ಧೌಮ್ಯಮುನಿ ಮೊಱೆ
ಯಿಡುತ ಘನರಕ್ಷೋಘ್ನ ಸೂಕ್ತವ
ನಡಿಗಡಿಗೆ ಜಪಿಸುತ ಜಯದ್ರಥ ಬೇಡಬೇಡೆನುತ ।
ಮಿಡುಕುದೈತರಲೌಕಿ ಹೊಕ್ಕನು
ಪಡೆಯ ಮಧ್ಯದ ರಥವನೇಱಿಸಿ
ನಡೆದನವ ಸೂಟಿಯಲಿ ತಾಟಿಸಿ ರಥದ ವಾಜಿಗಳ ॥ ೨೧

ಚೆಲ್ಲಿತೀ ಋಷಿವರ್ಗ ದೆಸೆದೆಸೆ
ಗೆಲ್ಲ ಹರಿದರು ಬಾಯಮೋಱೆಯ
ಪಲ್ಲವದಪಾಣಿಗಳ ಸೂಸುವಬರ್ಹಿಸಮಧೆಗಳ ।
ತಲ್ಲಣದ ತೋಪಿನ ವಿಷಾದದ
ವಲ್ಲರಿಯ ಹೂದೊಡಬೆಗಳ ಹೊ
ಯ್ವಲ್ಲೆಗಳ ಋಷಿಜನವ ಕಂಡರು ಪಾಂಡುನಂದನರು ॥ ೨೨

ಋಷಿಜನರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ಏನು ಗಜಬಜ ಋಷಿಜನಂಗಳಿ
ಗೇನಪಾಯವು ನಮ್ಮ ಬನದಲಿ
ದಾನವರ ದುರ್ಘಟದ ದುರ್ನಯವಲ್ಲಲೇ ಯೆನುತ ।
ಹಾ ನರೇಂದ್ರ ಮನೋಹರದ ಮೃಗ
ಯಾನಿರೂಢಿಯ ಬಿಸುಟು ಬಂದನಿ
ದೇನಿದೇನೊಳಗವೆನುತ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ನಗುತ[1] ॥ ೨೩

1 ಬೆಸಗೊಂಡನವರುಗಳ, ಚ.

ಹೇೞಲಮ್ಮವು ಜೀಯ ಸಿಂಧುನೃ
ಪಾಲದಶಮುಖನಾದನಾಪಾಂ
ಚಾಲಿ ಜಾನಕಿಯಾದಳಿಂದಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯವಿದು ।
ಮೇಲೆ ರಾಘವತನದ ತೋಟಿಯ
ತೋೞ ಬಿಂಕವು ನಿಮ್ಮದೆನೆ ನರ
ಪಾಲನನುಜರು ನಗುತ ಹರಿದರು ಬಿಟ್ಟ ಸೂಟಿಯಲಿ ॥ ೨೪

ಐದುವಡೆ ಮೇಣ್ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯ
ಕೈದು ಮನೆಯಲಿ ಬೇಂಟೆಕಾಱಱ
ಕೈದು ಕೈಯ್ಯಲಿ ಸಮಯವಲ್ಲ ಮಹಾಸ್ತ್ರಕರ್ಷಣಕೆ ।
ಮೈದುನನ ಮೈಸರಸಕೀಹುಲು
ಗೈದು ಸಾಲದೆ ತಂಗಿ ದುಶ್ಶಳೆ
ಯೈದೆತನ ಬಯಲಾಯ್ತೆನುತ ಬೆಂಬತ್ತಿದರು ಖಳನ ॥ ೨೫

ಭೀಮಾರ್ಜುನಸೈಂಧವರ ಯುದ್ಧ.

ಕಂಡರಡವಿಯಲವನನೆಲವೋ
ಭಂಡ ಫಡ ಹೋಗದಿರೆನುತ ಕೈ
ಗೊಂಡು ಸುರಿದರು ಸರಳನಾಪಿಂಗಳಿಯ ಸೇನೆಯಲಿ[1] ।
ಭಂಡರಿವದಿರು ತಾವು ಕಡುಹಿನ
ಖಂಡೆಯದ ಸಿರಿವಂತರಿವರು
ದ್ದಂಡಭಟರೆನುತಾಜಯದ್ರಥ ನಿಲಿಸಿದನು ರಥವ ॥ ೨೬

ಸೆಱೆಸಹಿತ ತಾನೈದುವೆನು ನಿಜ
ಪುರಿಗೆ ನೀವಾನುವುದು ಭೀಮನ
ನಿಱಿವುದರ್ಜುನನೊಡನೆ ನಿಮಗುಗ್ಗಡದ ಸಮರವಿದು ।
ಇಱಿತಕಂಜದೆ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯದ
ಹೊಱಿಗೆಯುಳ್ಳನವಾಯ ಬಿರುದಿನ
ಮುಱುಕವುಳ್ಳಭಟಾಳಿ ನಿಲುವುದು ತಡೆವುದರಿಭಟರ ॥ ೨೭

---

1 [illegible]

ಸೈಂಧವನ ರಥವನ್ನು ತಡೆದುದು.

ಎಂದು ವಾಘೆಯ ಕೊಂಡು ರಥವನು
ಮುಂದೆ ದುವ್ವಾಳಿಸಿದನಿತ್ತಲು
ಹಿಂದೆ ನಿಂದುದು ಗಜರಥಾಶ್ವಪದಾತಿಚತುರಂಗ ।
ಇಂದುಮುಖಿಸಹ ತೇರು ಹಾಯ್ವುದು
ಮುಂದೆ ಹೊಳ್ಳುಗರಡ್ಡವಿಸಿದರೆ
ಬಂದ ಹೊಲ್ಲೆಹವೇನೆನುತ ಹೊಕ್ಕೆಚ್ಚನಾಪಾರ್ಥ ॥ ೧೮

ಮುಱಿದು ಮರನನು ಭೀಮನಹಿತರ
ನೊಱಸಿದನು ಮಲೆತಾನೆಗಳ ಹೊ
ಕ್ಕುಱುಬಿದನು ತುಱುಗಿದನು ಭಟರ ಭದ್ರವಿಮಾನದಲಿ ।
ಜುಱಿತಡಗಿನಿಂಡೆಗಳ ಮೆದುಳಿನ
ನಿಱಿಗರುಳನೆಣವಸೆಯ ಜಿಗಿಯಲಿ
ಮೊಱೆದುದಾಮರನಲ್ಲಿ ತಳಿತುದು ಹೂತುವೆಂಬಂತೆ ॥ ೧೯

ಸಾಯಲಾರದೆ ಸುಭಟವರ್ಗವೆ
ಕಾಯಲಿರಿಸಿದೆ ಭಟರ ತಲೆಗಳು
ಬೀಯವಾದುವು ಮತ್ತೆ ರಪಣವ ತೋಱಿಸಾ ರಣಕೆ ।
ರಾಯರಂಗವನೆತ್ತ ಬಲ್ಲ ನಿ
ಜಾಯುಧವ ಹಿಡಿ ನಿನ್ನ ಬಿರುದಿನ
ಬಾಯಲೆಱೆವುದು ಮಧುವನೆನುತುರುವಣಿಸಿದನು ಭೀಮ ॥ ೨೦

ಧನುವ ಕೊಂಡನು ಸರಳಸಾರದ
ಲನಿಲಜನು ಮುಸುಕಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ಮೊನೆಗಣೆಯ ತಱಿದೊಟ್ಟೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದನು ಜಯದ್ರಥನು ।
ತನತನಗೆ ಸೈಂಧವನ ಬೆಂಗಾ
ಹಿನ ಭಟರು ಭಾರಣೆಯಲ್ಲೈದಿದ
ರನಿತುವನು ನಿಮಿಷದಲಿ ನಿರ್ಣೈಸಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ॥ ೨೧

ಅಂಜದಿರು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ಧೌಮ್ಯನಿ
ರಂಜನನ ಸುತಿವಾಕ್ಯವೇ ಪವಿ
ಪಂಜರವಲೇ ಯೆನುತ ಹಾಯ್ದನು ಪವನಸುತ ರಥಕೆ ।
ಕುಂಜರನು ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿಲುಕದೆ
ಕಂಜವನವನಿಲಜನ ಝಾಡಿಯು
ಜಂಜಡಕೆ ಧಿಟ್ಟನೆ ಜಯದ್ರಥನರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೦

ಸೆಳದೊಡಾಯುಧವಾತನೀತನ
ನಿಲುಕಿ ಹೊಯ್ದನು ದಂಡೆಯಿಂದದ
ಕಳದು ಮಾರುತಿ ಹೊಕ್ಕಡವ ಚಿಮ್ಮಿದನು ಚೀಲಯವ ।
ಖಳನ ಬಾಹುವನೊದೆದು ತುಱುಬಿಗೆ
ನಿಲುಕಿ ಕುಸುಬಿದನವನ ಗೋಣಿನ
ನಲಗ ಹೂಡಲು ಕಂಡನರ್ಜುನನಾವ್ಯಕೋದರನ ॥ ೩೩

ಭೀಮ ಬಿಡಿಸದಿರವನ ಗಂಟಲ
ನೀಮದಾಂಧನನೊಯ್ದು ಕೆಡಹುವ
ಭೂಮಿಪತಿಯಂಘ್ರಿಯಲಿ ಕಾಯಲಿ ಮುನಿದು ಮೇಣ್ಕೊಲಲಿ ।
ತಾಮಸನ ಬಿಗಿ ಯೆನಲು ನಗುತು
ದ್ದಾಮನೆಂದನು ಕೊಲುವೆನೆಂದೇ
ಕಾಮಿಸಿದೆನೈ ಪಾರ್ಥ ಕೆಡದೇ ಯೆನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ॥ ೩೪

ನೆನೆಯದಿರು ಸಂಕಲ್ಪಹಾನಿಯ
ನನುಚಿತಕೆ ಮನಮಾಡದಿರು ಮಾ
ನಿನಿ ಯಿರಲಿ ರಥದಿಂದ ಕುನ್ನಿಯ ಕೆಡಹು ಧಾರುಣಿಗೆ ।
ಮುನಿಪನೀಱಲಿ ರಥದ ವಾಜಿಯ
ನನುಕೊಳಿಸಿ ಸಾರಥ್ಯದಲಿ ಬರ
ಲೆನುತ ಭೀಮನ ಮನದ ಖತಿಯನು ಬಿಡಿಸಿದನು ಪಾರ್ಥ ॥ ೩೫

ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ತಂದುದು.

ವೈರಿಬಾಹುದ್ವಯುವ ಬದ್ದುಗೆ
ದಾರದಲಿ ಕಟ್ಟಿದನು ನಾರೀ
ಚೋರ ನಡೆ ನಡೆ ಯೆನುತ ತಿವಿದನು ಬಿಲ್ಲಕೊಪ್ಪಿನಲಿ |
ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಮತವೊ ನಿನ್ನವಿ
ಕಾರವೋ ಹೆಂಗಳ್ಳವಿದ್ಯೆಯು
ನಾರು ಕಲಿಸಿದರೆನುತ ತಂದರು ಧರ್ಮಜನ ಹೊರೆಗೆ || ೩೬

ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಭೀಮನು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಸಿಂಧುಭೂಪನಲಾ ಭುಜಾಗ್ರದ
ಬಂಧನವ ಬಿಡು ಭೀಮ ಶಿವ ಶಿವ
ನೊಂದನೈ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ನೀನೆಂದೆನಲು ನರನಾಥ [1] |
ಕೊಂದು ಬಿಸುಡುವನೇಮ ಕಂದ
ರ್ಪಾಂಧಕನನುಳುಹುವೊಡೆ ತನಗಿ
ನ್ನಿಂಧನವ ಹೂಡಿಸುವುದೈಸಲೆ ಯೆಂದನಾಭೀಮ || ೩೭

ಹದನಿದೊಳ್ಳಿತು ತಂಗಿ ವೈಧ
ವ್ಯದಲಿ ನವೆಯುಳ ಸುಬಲನಂದನೆ
ಯುದರ ಕುಂತೀದೇವಿಯುದರಕೆ ಭಿನ್ನಭಾವನೆಯೆ |
ಕದನದಲಿ ಹಿಡಿವಡದವರ ಕೊಲು
ವುದು ನರೇಂದ್ರರ ಧರ್ಮವಲ್ಲಿ
ನ್ನಿದಱ ಮೇಲಾವೆಣಿಯೆವೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು || ೩೮

ಈತನಟಿಯದೆ ಮತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
ಖ್ಯಾತಿಮಸುಳದೆ ತಿದ್ದುವದನೇ
ಭೂತಳಾಧಿಪ ನೀವು ಬೆಸಸುವುದೆನಲು ಮುನಿಜನವ |

---

[1] ಸೀವೆಂದನವನೀಶ, ಚ,

ಆತ ನೋಡಿದನಾವುದಿದಕನು
ನೀತಿಯೆನೆ ಧೌಮ್ಯಾದಿಸುಜನ
ವ್ರಾತ ನಿಶ್ಚೈಸಿದುದು ಮನದಲಿ ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯುವ ॥ ೩೯

ಮಾನಧನರಿಗೆ ವಧೆಯೆನಿಪುದಭಿ
ಮಾನಭಂಜನವಿವನು ಕಟ್ಟಭಿ
ಮಾನಿ ಭಂಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೊಡೀತಂಗಿದುವೆ ಮರಣವಲ ।
ಈನುಡಿಯು ಸಲಿಸಿದನು ಕಲಿಪವ
ಮಾನಸುತನಿದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿ
ಧಾನವನು ಚಿತ್ತೈಸಿ ಯೆಂದುದು ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ॥ ೪೦

ಅಹುದೆನುತ ಕಲಿ ಭೀಮ ಮಾಡಿದ
ರಹವನದನೇನೆಂಬೆನೈ ಕೂ
ರಿಹಕತಾರಿಯ ಹಣಿಗೆಯಲಿ ಬಾಚಿದನು ಸಿರಿಮುಡಿಯ ।
ಅಹಿತಶಿರವಿದೆಲಾ ಯೆನುತ ಗೃಹ
ಮಹಿಳೆಯರು ವಿಹಿತಾಂಗುಲಿಯ ಸಂ
ಪ್ರಹರಣದಿ ಪರಿಭವಿಸಿದರು ಘೊಳ್ಳೆನಲು ನಿಖಿಳಜನ ॥ ೪೧

ಬಿಟ್ಟರೀತನ ತೋಳ ಹಿಂಗೈ
ಗಟ್ಟುಗಳ ನೆಲೆ ಘಡ ಕುನ್ನಿ ಹೋಗೆನೆ
ಕೆಟ್ಟಕೇಡನದೇನ ಹೇಳುವೆನಾಜಯದ್ರಥನ ।
ಬೆಟ್ಟದಿಂದುರುಳುವೆನೊ ಹಾಸಱೆ
ಗಟ್ಟ ಹೊಗುವೆನೊ ಮೆಡುವನೆನುತಡಿ
ಯಿಟ್ಟನಂತಃಕಲುಷ ಚಿತ್ತದುರಂತಚಿಂತೆಯಲಿ ॥ ೪೨

ಬಳಿಕ ಸೈಂಧವನ ತಪಸ್ಸು

ಚಿಂತಿಸಿದೊಡೇನಹುದು ಹೊಗುವೆನು
ಕಂತುಮಥನನ ಮಱೆಯನಿವದಿರಿ
ಗಂತಕನು ತಾನಹೆನು ಗೆಲುವೆನು ಬಳಿಕ ಬವರದಲಿ ।

ಭ್ರಾಂತಿಯೇ ಬಿಡು ತನ್ನನೆನುತ ಪು
ರಾಂತಕಧ್ಯಾನದಲಿ ವಿಮಲ
ಸ್ವಾಂತನೇಕಾಗ್ರದಲಿ ಭಜಿಸಿದನಿಂದುಶೇಖರನ ॥ ೪೩

ಇವನ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗೌರೀ
ಧವನು ಮೈದೋಱಿದನು ರಾಜ
ಪ್ರವರ ಕೊಟ್ಟೆನು ಬೇಡು ಸಾಕು ಭವನ್ಮನೋರಥವ ।
ವಿವರಿಸೆನೆ ಕಂದೆಱೆದು ಮುಂದಣ
ಶಿವನ ಕಂಡನು ಮೈಯ್ಯ ಚಾಚಿದ
ನವನಿಯಲಿ ಜಯ ಜಯ ಮಹೇಶ ನಮಶ್ಶಿವಾಯ ಯೆನೆ ॥ ೪೪

ಸೈಂಧವನಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದು

ವರದನಾದ್ಯ ಶಂಭು ಕರುಣಾ
ಕರ ಹಸಾದವು ಪಾಂಡುಸುತರೈ
ವರನು ದಿನವೊಂದಱಲಿ ಗೆಲುವುದು ತನಗಭೀಷ್ಟವಿದು ।
ಕರುಣಿಸಾದರೆ ಯೆನಲು ನಕ್ಕನು
ಗಿರಿಸುತೆಯ ಮೊಗ ನೋಡಿ ಭಾರಿಯ
ವರವನೆ ವರಿಸಿದನು ಜಯದ್ರಥನೆಂದನಿಂದುಧರ ॥ ೪೫

ಪಾಶುಪತಶರವೆನ್ನ ಸತ್ವವಿ
ಲಾಸನದೆ ಫಲುಗುಣನ ಕೈಯ್ಯಲಿ
ವಾಸವಾಬ್ಜಭವಾದಿಬಿರುದರ ಬಗೆಯದಾಹವಕೆ ।
ಆಸುಭಟನೊಬ್ಬನನುೞಿಯೆ ಬೞಿ
ಕೀಸು ಪಾಂಡವರುಗಳನೊಂದೇ
ವಾಸರದಿ ಗೆಲು ಹೋಗು ನೀನೆಂದನು ಮಖಧ್ವಂಸಿ ॥ ೪೬

ಸಾಕು ಜೀಯ ಹಸಾದ ವೆಂದವಿ
ವೇಕನಿಧಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನೀಶನ
ನೀಕುಮಾರರು ಬನದಲಿದ್ದರು ಖತಿಯ ಭಾರದಲಿ ।

ನೂಕು ನೂಕಾಡುವ ವಿಪತ್ತಿನ
ವೈಕೃತಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ದಿಟ
ವಾಕೆವಾಳನೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದರಸ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೪೭

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಂವಾದ

ಬಂದಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿಗಭಿ
ವಂದಿಸಿದನೀಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯ
ಲಿಂದು ತಾನಲ್ಲದೆ ಸುಧಾಕರಸೂರ್ಯವಂಶದಲಿ ।
ಹಿಂದೆ ನವೆದವರಾರು ಪರಿಭವ
ದಿಂದ ನಮ್ಮಂದದಲಿ ವಿಪಿನದೊ
ಳಿಂದುಮುಖಿಯರು ಭಂಗ ಬಟ್ಟರೆ ಯೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೪೮

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ಮುನಿಪನವನಿಪ
ಜನಶಿರೋಮಣಿ ಕೇಳು ನಿವಿಶ್ರಾ
ಬನದೊಳಬುಜಾನನೆಯನೊಯ್ದನಲೇ ಜಯದ್ರಥನು ।
ಅನುಜರಾಗಳೆ ಹರಿದು ಮರಳಿಚಿ
ವನಜಮುಖಿಯನು ತಂದರವನನು
ನೆನೆಯಬಾರದ ಭಂಗಬಡಿಸಿದರೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೯

ಅರಸ ಮಱುಗದಿರಾವಪಾಡಿನ
ನರಪತಿಗಳೈ ನೀವು ವಿಶ್ವಂ
ಭರನ ಘನತೆಯ ಕೇಳದಱಿಯಾ ಕೈಟಭಾಂತಕನ ।
ವರಮುನಿಯ ಶಾಪವನು ತಾನೇ
ಧರಿಸಿ ನರರೂಪಿನಲಿ ನವೆದುದ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲೆನ್ನ ಹವಣಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೫೦

ಶ್ರೀ ರಾಮಕಥೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೇಳಿದುದು

ಅಡವಿಯಲಿ ತೊಳಲಿದನು ರಾಘವನ
ಮಡದಿಯನು ರಕ್ಕಸನು ಕದ್ದನು

ಕೆಡಿಸಿ ಬಚ್ಚಿಕಟ್ಟಿಸಿದನು ರಾಣೀವಾಸವನು ಕೂಡೆ ।
ಕಡಲ ಮಧ್ಯದ ಖಳನೊಡನೆ ಕೈ
ದುಡುಕಲಲ್ಲಿಗೆ ತೆತ್ತಿಗರು ನಾ
ಡಡವಿಗೋಡಗದಾಳುಕುದುರೆಗಳ ಸುರವಿಗ್ರಹಕೆ ॥ ೫೧

ಸಾಗರದ ತೆಱೆಗಳಲಿ ಗಿರಿಗಳ
ತೂಗಿ ಸೇನೆಯ ನಡೆಸಿ ದಶಶಿರ
ನಾಗ ಹಿಂಗಿಸಿ ರಾಮ ರಮಣಿಯ ಬಿಡಿಸಿದಾಯಸವ ।
ಈಗಳೀನರರೇನನಾನುವ
ರಾಗರುವರಘುರಾಮ ವಜ್ರಕೆ
ಬೇಗಡೆಯ ವಿಧಿ ಮಾಡಿತೆಂದನು ಮುನಿ ನೃಪಾಲಂಗೆ ॥ ೫೨

ಎಂದು ರಾಮಾಯಣವ ವಿಸ್ತರ
ದಿಂದ ಹೇಳುತ ಸಂತವಿಟ್ಟನು
ಕಂದುಕಸರಿಕೆ ಯಡಗಿತಾಧರ್ಮಜನ ಚಿತ್ತದಲಿ ।
ಸಂದಣಿಸೆ ತನುಪುಳಕಪರಮಾ
ನಂದರಸಮಯನಯನಜಲಭರ
ದಿಂದಲೆಸೆದರು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೫೩

ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಮಾರಣದ ಮಂತ್ರದಲಿ ಪಡೆದನು
ದಾರವೃತ್ಯುವನರಸ ಕೌರವ
ವೀರ ಪಾಂಡುಕುಮಾರಕರನೊಱಸೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ ।

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ನಾನಾಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ರಾಮಾಯಣವನಾಮುನಿ
ಹೇಳಿದನು ಹೋಳಿದನು ಭೂಪನ ಮಾನಸವ್ಯಥೆಯ ।
ಹೇಳಿದನು ಸಾವಿತ್ರಿಯುನ್ನತ
ಶೀಲವನು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೆ
ಕಾಲನುಂಗಿದ ಪತಿಯ ತಾ ಮರಳಿಸುತ ತಂದುದನು ‖ ೧

ಪತಿಭಕುತಿಯುನ್ನತಿಕೆಯಲಿ ನಿ
ಷ್ಠಿತೆಯುಲಾ ಸಾವಿತ್ರಿಯಾಕೆಯು
ನುತಚರಿತ್ರರ ಪೋಲು ನಿಮ್ಮಾದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ‖
ಹಿತವನಾಚರಿಸುವಳು ವಂಶೋ
ನ್ನತಿಯನುದ್ಧರಿಸುವಳು ನಿಮಗುಪ
ಹತಿಯದೆಲ್ಲಿಯದೆಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ನುಡಿದ ‖ ೨

ಮಾನನಿಧಿಸಾವಿತ್ರಿಯ ಉಪಾ
ಖ್ಯಾನವನು ಕೇಳಿದನು ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿಯನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಮಳೋತ್ಸಾಹಭಾವದಲಿ ‖
ಕಾನನಾನುಭವಕ್ಕೆ ಕಡೆ ಯಿ
ನ್ನೇನು ನಮಗೆನುತತುಳಹರುಷಾ
ನೂನಕುಂತೀತನುಜರಿರ್ದರು ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ ‖ ೩

ಹಿಂಗಿದುವು ಹನ್ನೊಂದುವರೆವರು
ಷಂಗಳಟವೀತಟದೊಳಿರಲಾ
ತಿಂಗಳೊಳಗೊಂದಾದುದಾಪತ್ತಾಮಹೀಶರಿಗೆ ‖
ತುಂಗವಿಕ್ರಮನೀಮುನೀಶ್ವರ
ಸಂಗತಿಯ ಸೊಗಸಿನಲಿ ಬಹುದಿವ
[illegible] ‖

ಕೀಚಕನು ಕೌರವರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು.

ಇತ್ತಲಾಕುರುರಾಯವೆಳತವೆ
ಮುತ್ತಿದನು ಕೀಚಕನು ತುರುಗಳ
ನೊತ್ತವನು ತೋಳಡಿದು ತಿರುಗಿದನತ್ತ ವಹಿಲದಲಿ ॥
ಬಿತ್ತಿದರು ಕುರುಪತಿಗೆ ಭಯವನು
ತತ್ತಳದ ತವಕದಲಿ ರಾಯನ
ನೊತ್ತದಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ಮಾರ್ಬಲಸಹಿತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೫

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಕೀಚಕನನ್ನು ತಡೆದುದು.

ನದಿಯ ಮಗ ಗುರು ಗುರುತನೂಜನು
ವಿದುರಭಾರದ್ವಾಜಮುಖ್ಯರು
ಕದನಗಲಿಗಳು ಕರ್ಣಸೌಬಲಸಕಲಭಟನಿಕರ ॥
ಮದಮುಖದ ಕಾಲಾಳು ತೇರಿನ
ಕುದುರೆ ಮದಗಜರಾಜಿಬಹಳಾ
ಭ್ಯುದಿತ ಬಲ ನೆರೆದೆದ್ದು ನಡೆದುದು ಭರದ ಪಯಣದಲಿ ॥ ೬

ಬಿಟ್ಟಸೂಟಿಯೊಳೈದಿ ಪಯಣದೊ
ಳಿಟ್ಟಣಿಸಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ
ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದರು ತಾಗಿದರು ಚತುರಂಗಯಲಿ ನಾಯಕರು ॥
ಬಿಟ್ಟವಿಸಿ ಕೀಚಕನು ಮುಱಿದರೆ
ಯಟ್ಟಿ ಹೊಯ್ದರು ಪುರಕೆ ಮುಷ್ಟಾ
ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ ಗುರುಭೀಷ್ಮರವಿಸುತರಡ್ಡಗಟ್ಟಿದರು ॥ ೭

ಎಲವೊ ಕೀಚಕ ಹೋಗದಿರು ನಿ
ಲ್ಲೆಲವೊ ಹುಲುಮಂಡಳಿಕ ನಿನ್ನಯ
ಬಲುಗಡಿಯ ತೋಱುವುದು ನಿನ್ನಂತರದ ರಾಯರಲಿ ॥
ತೊಲಗು ಸೈರಿಸೆನುತ್ತಲುಱೆ ಬಿಲು

ಬಲುಸರಳ ಸರಿವಳೆಯ ಸುರಿಯ
ಲ್ಕಲಘುವಿಕ್ರಮ ಕೀಚಕನು ಸವರಿದನು ಶರತತಿಯ ॥ ೮

ಎರಡುಶರದಲಿ ಕರದ ಚಾಪವ
ತರಿದನಾರವಿಸೂನು ತುರಗವ
ವರರಥವ ಹುಡಿಮಾಡಿದನು ಗಂಗಾಕುಮಾರಕನು ।
ಶರತತಿಯಲವನುರವನುದರವ
ಬಿರಿಯ ಕೆತ್ತಿದ ದ್ರೋಣ ನೊಸಲಲಿ
ಬಿರದೆ ಹಾಯ್ದನು ಕೀಚಕನು, ಪರಿಭವದ ಸೂಚಿಯಲಿ ॥ ೯

ಮುರಿದನುತ್ತರನಾವಿರಾಟನು
ಪುರಕೆ ಸರಿದನದಿತ್ತ ತುರುಗಳು
ಮರಳಿದುವು ತಾ ಬಿರುಳುಗಾಳಗದೊಳಗೆ ನಲವಿನಲಿ ।
ಅರಸ ಕೌರವರಾಯ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಿಗೆ ಬಂದನು ಮತ್ತೆ ರಿಪುಗಳ
ಪರಿಹರಿಸುವೆಂದವನು ನೆನೆದೋರಂತೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ೧೦

ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಾರಣಹೋಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕನಕನನ್ನು
ಕರೆಕಳುಹಿದುದು.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕನಕನೆಂಬನು
ವರಮಹಾಮಾರಣದ ಯಜ್ಞದ
ಪರಿಯನರಿಯುವನೆಂದು ಕುರುಪತಿ ಕರೆದು ಬೆಸಗೊಳಲು ।
ಕರವ ಮುಗಿದನು ಕೇಳು ಭೂಪೆಯ
ನರಸ ಯಜ್ಞವರಚಿಸುವೆನು ಕುರು
ಸರಸಿರುಹವನದಿನಪನೆಂಬುದ ಕೇಳ್ದು ನೀನರಿಯ ॥ ೧೧

ಕನಕನು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡುದು.

ವಿತಳಗಳನೇರುವನು ಬಗಿದಾ
ಯತಳದಲ್ಲಡಗಿರಲಿ ಮೋಣೀ

ಕ್ಷಿತಿಯನೇಱಿನು ಮಿಾಱಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪುರಿಯೊಳಡಗಿರಲಿ ।
ಪ್ರತೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಂದು ಪೂರ್ಣಾ
ಹುತಿಯೊಳಗ್ನಿಗೆ ಬೇಳದೊಡೆ ಸ
ನ್ನುತಹುತಾಶನಗೀವೆ ತನುವನು ಕೇಳು ಕುರುರಾಯ ॥ ೧೦

ಮೃಡನು ತನ್ನಯ ಜಡೆಯಡಿಯನಡು
ಗಡಲಮಡುವಿನೊಳಿರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ
ಬಿಡದೆ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಡಗಲಿ ಹರಿಯ ಹೊಕ್ಕುಳಲಿ ।
ಮಡಗಿ ಕೊಳಲಾಬ್ರಹ್ಮ ತನ್ನಯ
ನಡುಕಮಂಡಲದೊಳಗೆ ರಿಪುಗಳ
ಕಡಿದು ತಿನಿಸುವೆನಿದಕೆ ಸಂಶಯವೇಕೆ ಹೇಱೆಂದ ॥ ೧೩

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯಜ್ಞಸಾಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದು.

ಎನಲು ಹರುಷಿತನಾಗಿ ಕೌರವ
ಜನಪನೇಕಾಂತದಲಿ ಮನ್ನಿಸಿ
ಕನಕಗೊಲಿದೊಡನಿತ್ತನನುಪಮಹೋಮಸಾಧನವ ।
ನೆನೆದ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರ[1]ಮಾರಣ
ದನುಪಮಿತಮಂತ್ರೋಚ್ಚರಿತರಹ
ವಿನುತಪೂಜಾಪಾತ್ರರನು ಕರೆಸಿದನು ಭೂಸುರರ । ೧೪

ಚರುಘೃತಾದಿಯ ಸಂಸ್ತರಣದಿಂ
ಬರುಹಿಹೊಱಗಳ ಸಮಿಧೆಯಾಹುತಿ
ವರಣಮಂತ್ರಾನ್ಸ್ವಾಹಪೂರ್ಣಾಹುತಿಸದಾಕೃತಿಯ ।

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೂತೋತ್ಪತ್ತಿ.

ಕರಣಕಾರ್ಪಣ್ಯದಲಿ ಹುತವಹ
ಗೊಱದು ಮೆಚ್ಚಿ ಸಲಗ್ನಿಕುಂಡದೊ
ಳುರುಭಯಂಕರಭೂತವುದಿಸಿತು ರೌದ್ರರೂಪಿನಲಿ ॥ ೧೫

[1] ನೆನೆದನೊದರುವಮಂತ್ರ, ಖ.

ಮೂಱುಮೊಗ ಬಾಯಾಱು ಕಣ್ಣಿ ೯
ರಾಱು ಕೃತ್ಯೆಯು ಬೆನ್ನೊಳೊಪ್ಪುವ
ಮೂಱುಕಾಲುಗಳೇೞುಕೈ ಕಣ್ಣೊಂದು ನೆತ್ತಿಯಲಿ ।
ತೋರಕರದ ಕಪಾಲವೊಂದುಱೆ
ಮಿಾಱಿ ಮೆಱೆವ ತ್ರಿಶೂಲಬಟ್ಟಲ
ಭೂರಿಭೀಕರಭೂತ ನುಡಿದುದು ಕೃತ್ಯವೇನೆಂದು ॥ ೧೬

ಆ ಭೂತವು ಕನಕನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು
ಅವರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಹೋಗು ಪಾಂಡವರಾಯರಿಹ ವನ
ಕಾಗಿ ನೀನವರೈವರನು ನೆಱೆ
ನೀಗಿ ನೀನಾಹುತಿಯನಿಂದನುವಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಪುದು ।
ಬೇಗದಲಿ ಕೊಲು ಹೋಗಿಯವರನು
ಸಾಗಿಸಿಯೆ ಯಡಗಗ್ನಿಕುಂಡದೊ
ಳೀಗಿದುವೆ ತಾ ನೇಮವೆಂದನು ಕನಕ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೭

ಎಂದು ನೇಮಿಸೆ ಭೂತ ಭುಗಿಭುಗಿ
ಲೆಂದು ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಲುರಿ ಭುಗಿ
ಲೆಂದು ಕಱೊಗೆ ತುಡಕುಲಬುಜಭವಾಂಡಮಂಡಲವ ।
ನಿಂದು ನೋಡುತ ಕೆಲಬಲನನೋ
ರಂದದಿಂ ದಗೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ನಂದಗೆಡಿಸುವೆಭರದೊಳೈದಿತು ಘೋರಕಾನನಕೆ ॥ ೧೮

ಕಂಡು ವ್ಯೊಮೆಱೆದಾಗ ಖಗಗಳು
ದಿಂಡುಗೆಡೆದುವು ಹೊಗೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ
ಚಂಡತರದೈವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿದಿರಿಲ್ಲವೆಂದೆನಲು ।
ಗಂಡುಗರ್ವವುದಾರತೇಜೋ
ದ್ದಂಡಮಂಡಿತರಾಹುಗಜನು
ದ್ದಂಡಭೂತ ವಿಪಿನಕೆ ನಡೆದುದು ಪಾಂಡವಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೧೯

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಉಪಾಯ
ವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದುದು.

ಇತ್ತಲಾದ್ವಾರಕೆಯೊಳಗೆ ದೇ[1]
ವೋತ್ತಮನು ತಾ[2] ನರಿದು ತನ್ನಯ
ಚಿತ್ತದಲಿ ಕೃತ್ರಿಮದ ಮಖದೊಳಗಟಿವರಿವರೆನುತ।
ಮೃತ್ಯುವಿರಹಿತರೂಪನಾಕ್ಷಣ
ಕಿತ್ತಲೊಬ್ಬನೆ ನಡೆದು ಬಂದನು
ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾಗಿ ಮಮ ಪ್ರಾಣಾ ಹಿ ಬಿರುದೆನಿಸಿ ॥ ೨೦

ಯಮನ ನೆನೆಯಲು ಬಂದನಾಕ್ಷಣ
ಕಮಲನಾಭಗೆ ಕರವ ಮುಗಿದನು
ಯಮಗೆ ಬೆಸನೇನುಂಟು ಜೀಯ ನಿರೂಪಿಸುವುದೆನಲು।
ಸುಮನಸಾನತಚರಣ ನುಡಿದನು
ವಿಮಳಕೃತ್ರಿಮಮಖದಲಟಿವರು
ಹವಣ ಹೇಟೆಂದೆನಲು ನುಡಿದನು ಭಾನುನಂದನನು ॥ ೨೧

ದೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಮಾಯಾ
ಕೋವಿದನು ನೀನಱಿಯದುದ ನಾ
ವಾವತೆಱದಿಂ ತಿಳಿವೆವೀಪಾಂಡವರ ಜೀವನಕೆ ।
ಆವತೆಱದಿಂದುಟಿವು ಘಟಿಸುವು
ದಾವ ಬಗೆಯನು ಬಲ್ಲಿರೆನೆ ರಾ
ಜೀವಲೋಚನ ನಗುತ ಬಿಚಿಕಿಂತೆಂದನಾಯಮಗೆ ॥ ೨೨

ಅಸುವನುಟಿದವರುಗಳ ಮುಟ್ಟದು
ವಿಷದ ಕೊಳದೊಳಗಿರಲು ಕೊಲ್ಲದು
ಅಸಮತತ್ವದ ಧರ್ಮಸಾರವ ನುಡಿಯುತಿರೆ ಕಂಡು ।

---

[1] ಳೊಲಗೆ ಖ, ಝ. [2] ವಿತ್ತುಹರಿಯಿದ, ಖ, ಝ.

ಮಿಸುಕದಿದು ತಾ ಮರಳಿ ಕನಕನ
ವಸುಮತೀಶನ ಮುಖಿದು ಪೋಪುದು[1]
ವಿಷಮಭೂತಕ್ಕಜಭವಾದಿಗಳರಿದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಯಮನಿಗೆ ಯಕ್ಷನಾಗೆಂದು ಹೇಳಿ ತಾನು ಮೃಗರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ನೀನು ವನದೊಳು ವಿಷಸರೋವರ
ದಾನದಿಯು ಕಾದಿಹುದು ನಾನಾ
ಮಾನನಿಧಿಗಳ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಮನೆಯು ಹೊಕ್ಕಲ್ಲಿ ।
ನ್ಯೂನದೌಪಾಸನದ ಅರಣಿಯು
ಸಾನುರಾಗದಿ ಮೃಗದೊಳೊಯ್ವೆನು
ಕಾನನಾಂತರಬಟಿಸಲುವರೆನ್ನೊಡನೆ ನೃಪವರರು ॥ ೧೪

ಆ ಭೂತವು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಬಂದು ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದ ಬಟಲಿಕೆ
ಯಿಂದ ನೀರಡಸುವರು ವಿಷವನು
ಮುಂದಱಿಯದೀಂಟುವರು ಸಾವರು ಬಟಿಕಲವನಿಪರು ।
ನಿಂದು ನೀರೊಳು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವ
ನಂದದಿಂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಪೇಟುವ[2]
ಸಂಧಿಯುಲಿ ಯಾಕೃತ್ಯೆ ತಾನನುಚಿತದಿ ಮರಳುವುದು[3] ॥ ೧೫

ಎನಲು ಯಮ ಕೈಕೊಂಡು ಬೀಟ್ಕೊಂ
ಡನುಪಮನ ಮನವೇಗದಿಂ ತಾ
ನೆನೆದ ನಿಮಿಷಿಯಾಕ್ಷಣದಿ ವಿಷಸರಸಿ ಯಮನಲ್ಲಿ ।
ಘನತರದ ಯಕ್ಷಸ್ವರೂಪದ
ವಿನುತಮಾಯೆಯೊಳಡಗಿದನು ಯಮ
ಜನಪ ಕೇಳ್ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಕಪಟನಾಟಕವ ॥ ೧೬

---

1 ಅಸುವ ಭಕ್ಷಿಸಿ ಯಡಗುವುದು ಮಿಗೆ, ಝ, ಖ.
2 ಪೇಟುತ, ಖ. 3 ಸಂದಿರಲಿ ಕಾಹೂತಕೃತಿಯನುಚಿತದಿ ಮರಳುವುದು, ಕ.

ಸಾರವೆಹ ಮೃಗರೂಪದಿಂದನು
ಸಾರಿಯಾಗಲು ಹೊತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು
ದಾರಪಾಂಡವರಾಯ ವಿಮಳಾಶ್ರಮದ ವನತತಿಯ ।
ಕಾರಣಿಕಮೃಗವೆರಣಿಯನು ಕೊಂ
ಡೋರೆಯಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ವನೆನುತವೆ
ಪೋರೆಯಿಂದೀಕ್ಷಿಸುತಲಿರ್ದುದು ಕೇಳು ಕಾತುಕವ ॥ ೨೭

ಆರನಾರೈ ಕೊಲುವರಾರಿಂ
ದಾರು ಸಾವರು ಹರಿಯುವೊಪತಿ
ನೀರಜಾದ್ಯರು ಮುನಿಯೆ ಹರಿವುದೆ ಆಯು ತೀರದೊಡೆ ।
ಮಾರಿ ಮೃತ್ಯುಗಳೊತ್ತಿ ಮೊಬ್ಬಿಪ
ಕಾರವಾವುದು ಸತ್ಯನಿಷ್ಠರ
ಸಾರಭಕ್ತರ ಕಾವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣನು ॥ ೨೮

ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಧರಣಿಪತಿ ತಂದಿತ್ತನಾದ್ವಿಜ
ನರಣಿಯನು ಬಟಿಕಮಲಧರ್ಮದ
ಸರಣಿಯಿಂದೆತ್ತಿದನು ಬನದಲಿ ನಿಜಸಹೋದರರ ॥

ಪಾಂಡವರು ವನದಲ್ಲಿದ್ದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರಡವಿಯ
ಪಾಳಿಯಲಿ ಕಾಲವನು ಕಳೆದರು ಹಲವುಮಾಸವನು ।
ಆಳಿದರು ವನವಾಸದಾಯುಸ

ದಾಳಿಕೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನು ಸಂ
ಮೇಳಸೌಖ್ಯವ ಸೌಮನಸ್ಯದ ಸುಖದ ಭಾರದಲಿ ॥ ೧

ಮೃಗರೂಪಿಯಾಗಿ ಅರಣಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದುದು.

ಪಾಲಿಸಲು ಭಕ್ತರನು ಪರಮದ
ಯಾಳು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಪಾಂಡವರಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲಿ ।
ಕಾಲನನು ಕರೆದೊಂದುಪಾಯವ
ಮೇಳವಿಸಿ ತಾ ಬಟಿಕ ಭೂಸುರ
ನಾಲಯವ ಸಾರಿದನು ಹೊಮ್ಮಿಯಾಕೃತಿಯ ತಾಳಿ ॥ ೨

ವಿಮಲವಾನಪ್ರಸ್ಥಜನರಾ
ಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಸಾರಂಗಮೃಗವಿಳೆ
ಯಮರನೌಪಾಸನದ ಸಾಧನದರಣಿಯನು ಕೊಂಡು ।
ಕಮಲಸಖನುದಯದಲಿ ಸಂಧ್ಯಾ
ರಮಣಿಯಭಿವಂದನೆಗೆ ಸನ್ಮುನಿ
ಸಮಿತಿ ಹಿಂಗಿದ ಬಳಿಕ ಕೊಂಡೋಡಿತ್ತು ವಿಪಿನದಲಿ [1] ॥ ೩

ಎಲೆಲೆ ಮೃಗವರಣಿಯನು ವಂಚಿಸಿ
ಕಳೆದುದೋ ಕಾಳಾಯ್ತೆನುತ ತ
ಲ್ಲಳಿಸಿದಳು ನಿಜಪತಿಯ ಭಯದಲಿ ಮುನಿಯ ವಧುವೆಂದು ।
ಹೊಳೆಯ ಸಂಜೆಯ ಸಾಧುಗಳು
ಕಳವಳಿಸಲಾದ್ವಿಜನಖಿದು ಪಾರ್ಥಿವ
ರಿಳೆಯ ಬಿಟ್ಟಿರಲಾ ಯೆನುತ ಹರಿತಂದನಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೪

ಧರ್ಮರಾಯರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು.

ಎಲೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ದೋಷವಿದು ನಿ
ಸ್ಖಳವಿಗೈದುವುದರಣಿಯನು ಮೃಗ

1 ಶಿಘ್ರ ವನಾಂತಗಕೆ, ಚ

ವೆಳದು ಕೊಂಡೀಹೊದರ ಹೊಕ್ಕುದು ಬಹಳಕಾನನವ ।

ಅರಣಿಯುನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ವಿಷಸರೋವರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದುದು.

ಅಱಿದುದನ್ವಾಧಾನ ವಿತರರ
ಹಱಿವಿಗಾನೊಳಗಾದೆನೆನೆ ದ್ವಿಜ
ತಿಲಕನೌಪದ್ರವವನಱಿದವನೀಶ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೫

ಜಾಳಿಸಿದ ಹೆದೆಬಿಲ್ಲು ಮುಮ್ಮೊನೆ
ಬೋಳೆಗಳ ನಿಡುಗುಂಡುಗಳ ಬಡಿ
ಕೋಲುಗಳನೆಕ್ಕಡವನುರುಪಾರಿಯದ ಕುಪ್ಪಸವ ।
ಮೇಳವಿಸಿ ಹೊಱವಂಟನವನೀ
ಪಾಲ ಬೇಂಟೆಗೆ ಮೃಗದ ಹೆಜ್ಜೆಯ
ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹರಿಸಿದನು [1] ತನ್ನನುಜರೊಡಗೂಡಿ ॥ ೬

ಕಾಣಿಸುತ ಕಂಗಳಿಗೆ ತಾನತಿ
ಜಾಣಿನಿಂದುಱೆ ದೂರವಲ್ಲದೆ
ಕಾಣಿಸುತ್ತರಣಿಯನು ನೋಡುತ ಮುಱಿದು ಕೆಲಬಲನ ।
ಕ್ಷೋಣಿಪತಿಗಳು ಮುಟ್ಟಿ ಬರಲ
ಕ್ಷೀಣಮೃಗ ಪುಟನೆಗೆದು ಹಾಱುತ
ಕೇಣದಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದುದಿವರನು ವಿಷಸರೋವರಕೆ ॥ ೭

ತರಣಿಯನ್ವಯನಂದು ಮಾಯಾ
ಹರಿಣನನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ವಿಹ್ವಲ
ಕರಣನಾದಂದವರು ಮಹದಾರಣ್ಯವಾಸದಲಿ [2] ।
ಧರಣಿಪತಿ ಬಱಿಸಲಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ಯರಣಿಯನು ಕೊಂಡೊಯ್ವ ಹುಲುಮೃಗ
ಸರಣಿಯಲಿ ಸೈವರಿದರಂದಾರಣ್ಯಮಾರ್ಗದಲಿ [3] ॥ ೮

---

1 ನಡಸುವನು, ಚ. 2 ವೀಧಿಯಲಿ, ಕ. ಖ. 3 ಕರ್ಣಮಾರ್ಗಣರು, ಚ.

ಇಱುಬಿನೊಳಗದೆ ಕುತ್ತು ಪೆರ್ಮ್ಮರ
ದುಱುಗಲೊಳಗದೆ ತೊಡಚು ಬಾಣವ
ನೆಱಗಿ ತಿವಿ ತೋಡಿಟ್ಟಿಯಲಿ ಸಿಡಿವಲೆಯನೊಡ್ಡೆನುತ ।
ಅಱಸಿದರು ನಟ್ಟಡವಿಯಲಿ ಘುಂ
ದುಱುಬಿದರು ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆಗಳ
ಹರಹಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಸೋಹಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿದರಾಮೃಗವ ॥ ೯

ಆ ಮೃಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಹಿಮಾಂಶುವಿ
ಶಾಲವಂಶಜರಡವಿಯಲಿ ಮುನಿ
ಪಾಲನರಣಿಯನೊಯ್ದ ಮೃಗವನು ಹಿಡಿದರೊಳಬಿದ್ದು ।

ಆಗ ದಾಹವಾಗಲು ನೀರನ್ನು ತಾರೆಂದು ನಕುಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು.

ಮೇಲೆ ತೋಱಿತು ಥಗೆ ಮಹೀಶರ
ತಾಳಿಗೆಗಳೊಣಗಿದುವು ಬೞಲಿಕೆ
ಯೇಱಿಗೆಯಲಾಸನ್ನಲತೆಯಿಱುಬಿನಲಿ ಮಲಗಿದರು ॥ ೧೦

ದೂರವಾದುದು ನಿಳಯವೀಕಾಂ
ತಾರ ನಿರ್ಜಲವೈದಲಂಘ್ರಿಗೆ
ಭಾರ ಪದವಿನ್ನೇನು ಹದನೆಂದರಸನೞಿವೞಿದು ।
ನೀರ ತಾರೈ ಹೋಗು ನಕುಲ ಸ
ರೋರುಹದ ಪತ್ರದಲಿ ನಿರ್ಮಲ
ವಾರಿಯನು ತಹುದೆಂದು ಕುಂತೀಸೂನು ನೇಮಿಸಿದ ॥ ೧೧

ನಕುಲನ ಗಮನ.

ಬಗೆದನೇ ಬೞಲಿಕೆಯನತಿಸಹ
ಸಿಗಳ ದೇವನು ಹಿರಿಯನಾಜ್ಞೆಯ
ನುಗುಳಲಮ್ಮದೆ ಧನುವ ಕೊಂಡನು ನಡೆದನತಿಪಥವ ।

ದ್ರುಗುಮನೋಮಂಜುಳದ ಕಂಜಾ
ಳಿಗಳ ಕಡುಪರಿಮಳದ ಪಸರದ
ಸೊಗಸು ಮಿಗೆ ತೀಡಿತ್ತು ಪದ್ಮಾಕರದ ಪವಮಾನ ॥ ೧೨

ಹಿತವನೈ ಹಿರಿಯೈಯ್ಯನೆನಗಂ
ದತುಳಬಲ ಪರಿತೋಷದಲಿ ಮಾ
ರುತನ ಬೞಿವಿಡಿದೈದಿದನು ನಕುಲಾಂಕನಾಕೊಳನ ।
ಹತಿಯುಹುದು ನಿನಗೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪದು
ಹಿತವ್ರು ಬೞಿಕೆಂಬಂತೆ ಖಗ ಸಂ
ತತಿಗಳುಲಿದೊಪ್ಪಿದುವು ಪದ್ಮಾಕರದ ತೀರದಲಿ ॥ ೧೩

ಇರವಿನಲಿ ರಚನೆಯಲಿ ಮಧುರೋ
ತ್ತರವ ನೆಱೆ ಬೀಱುತ್ತಲಂತಃ
ಕರಣದಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹಕುಜನರಂದದಲಿ ।
ಪರಿಮಳದ ಪಸರದಲಿ ಶೈತ್ಯೋ
ತ್ಕರುಷದಲಿ ಲೇಸೆನಿಸಿ ಕುಡಿದರೆ
ಹರಣವನೆ ಹಿಂಗಿಸುವ ಸರಸಿಯ ವಾರಿ ಚೆಲುವಾಯ್ತು ॥ ೧೪

ಖಳರ ಸತ್ಯದ ವೋಲು ವಂಚಿಸಿ
ಕಳೆದುದಾತನ ಮನವ ಮಾಯೆಯ
ಚಲುವಿನಂತಿರೆ ಚದುರುಗೆಡಿಸಿತು ತಿಳಿಯಲರಿದೆನಿಸಿ ।
ಲಲನೆಯರ ಹೃದಯದವೊಲೀಕ್ಷಿಸೆ
ನೆಲೆಯನೀಯದ ಕೃತಕಸರಸಿಯ
ಸುಲಭತೆಗೆ ಸಹದೇವನಣ್ಣನು ಸೋತು ನಡೆತಂದ ॥ ೧೫

ಇೞಿದು ಮೊನೆಮುಂಜೆಱಿಗನಗ್ರಕೆ
ಒಲಿದು ಹೊಕ್ಕನು ಜಾನುದಘ್ನ
ಸ್ಥಳವನಂಜಳಿಯಿಂದ ತೊಳೆದನು ಚರಣವದನವನು ।

ತುಳುಕಿದನು ವಾರಿಯನು ತನ್ನಯ
ಬಳಲಿಕೆಯ ಪರಿಹರಿಸಿ ಭೂಪತಿ
ಗಳಿಗೆ ಬಟಿಕಾನೊಯ್ವೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೧೬

ನಕುಲನು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿವಾಗ ಯಕ್ಷನು ಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿದುದು.

ಜಲವನಂಜಳಿಯಿಂದ ಮೊಗದೀಂ
ಟಲು ನೆನೆಯಲಭ್ರದಲಿ ಗುಹ್ಯಕ
ನುಲಿದನೆಲೆ ನಕುಲಾಂಕ ಮಾಣೆನಗುತ್ತರವ ರಚಿಸಿ ।
ಬಟಿಕ ಸಲಿಲವನೀಂಟು ಮಾತುಗ
ಳೊಳವು ಮರುಳಾಗದಿರೆನಲು ಥಗೆ
ಗಳುಕಿ ಬಟಲಿಸೆ ಮೇಲನಾಲಿಸಿ ಮಿಾಱಿದನು ನುಡಿಯ ॥ ೧೭

ನಕುಲನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಸಹದೇವನ ಆಗಮನ.

ಜಡಿಯಲೆರಡಳ್ಳೆಗಳು ಕೊಳದಲಿ
ಕುಡಿದನುದಕವನಬುಜದೆಲೆಯಲಿ
ಪಿಡಿದನನಿಬರಿಗಮಲಜಲವನು ಮರಳಿ ನಿಮಿಷದಲಿ ।
ತಡಿಯುನಡಱಲು ಧೊಪ್ಪನವನುಱೆ
ಕೆಡೆದು ಪರವಶನಾದನಿತ್ತಲು
ತಡೆದನೇಕೆಂದಟ್ಟಿದನು ಸಹದೇವನನು ನೃಪತಿ ॥ ೧೮

ತವಕ ಮಿಗೆ ನಡೆತಂದು ವ್ಯೋಮಚರ
ದವನ ಕಂಡನು ಬಹಳ ಥಗೆ ಪರಿ
ಹರಿಸಲುದಕವ ಕುಡಿದು ಬಟಿಕಾರೈವೆನಿದನೆನುತ ।

ಆತನು ಯಕ್ಷನ ಮಾತನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಲು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆ.

ಲವಲವಿಸಿ ತಾಳಿಗೆಯ ತಲ್ಲಣ
ದವನು ಹೊಕ್ಕನು ಕೊಳನನಮಳಾಂ
ಬುವನು ಮೊಗೆದನು ಮೊಗಕೆ ನೆಗಹಲು ಮೇಲೆ ದನಿಯಾಯ್ತು ॥

ಬಿಡುಬಿಡೆಲೆ ಸಹದೇವ ತನ್ನಯ
ನುಡಿಗೆ ಮಾಱುತ್ತರವ ಕೊಡು ಮುಂ
ಗೆಡದೆ ಮುಂದಣ ನಿನ್ನವಸ ಕಂಡಿಂತು ಮರುಳಹರೆ ।
ಮಡಿಯಲೆಳಸದಿರೆನಲು ಥಗೆಯುವ
ಗಡಿಸೆ ಸೈರಿಸಲಱಿಯದುತ್ತರ
ಗುಡದೆ ಜಲವೀಂಟಿದನು ದಾಂಟಿದುದಸು ಕಳೇಬರವ ॥ ೨೦
ಈತನತಿ ವೈಮಱಿದನಿತ್ತಲು
ಕಾತರಿಸಿದನು ಭೂಪನಿಬ್ಬರ
ಮಾತು ಮುಖದಿರುಹಿತ್ತು ಶಿಶುಗಳಿಗಾವಹದನಾಯ್ತೊ ।

ಅರ್ಜುನಾಗಮನ.

ತಾತ ಹೋಗ್ಯೈ ಪಾರ್ಥ ಬಾಲಕ
ರೇತಕತ್ತಲು ತಡೆದರೆಂಬುದ
ನೀ ತಿಳಿದು ತಾ ಜಲವನೆನೆ ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆತಂದ ॥ ೨೧
ಹಿಮದ ಗಾಳಿಯು ಪಥವಿಡಿದು ಮ
ಧ್ಯಮದ ಪಾಂಡವನೈತರುತ ಮುಂ
ದಮಲಸರಸಿಯ ತೀರದಲಿ ಕೀಲಿಸಿದ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ।
ಯುಮಳರೊಱಗಿರೆ ಕಂಡು ಮನದಲಿ
ತಮವ ಹಿಡಿದನು ನೀರಕುಡಿದೀ
ಮಮತೆ ಮಿಗಲಾರೈವೆನೆನುತೀಱದನು ಸರೋವರವ ॥ ೨೨
ಚರಣವದನವ ತೊಳೆದು ಥಗೆ ಡಾ
ವರಿಸಲಕ್ಷಮನಾಗಿ ಕರದಲಿ
ತೆಱೆಗಳನು ತೆಗೆನೂಕಿ ಮೊಗೆದನು ಗರಳಮಯಜಲವ ।
ಮರುಳೆ ನೀ ಕೌಂತೇಯ ಮಾದ್ರೇ
ಯರನು ನೋಡುವುದೇನು ನನಗು
ತ್ತರವನಿತ್ತುದಕವನು ಕುಡಿ ಯೆಂದುದು ನಭೋನಿನದ [1] ॥ ೨೩

1 ವಚನ, ಚ.

ಮೇಲನಾರೈವೆನೆ ಸುತೃಷ್ಣಾ
ಲೋಲಚಿತ್ತನು ಕಾಮಮೃಗಯಾ
ಕೇಳಿಲಂಪಟನರ್ಥಲಾಭದ್ಯೂತಲೋಲುಪನು |

ಅರ್ಜುನನು ಪರವಶನಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ತಟಾಕದ
ಕಾಳಕೂಟವನೀಂಟಿ ತಡಿಯಲಿ
ಕಾಲಿಡುತ ಡೆಂಢಣಿಸಿದನು ಮೈಮಱೆದನಾಪಾರ್ಥ || ೭೪

ಮಡಿದರಿತ್ತಲು ಮೂವರನುಜರು
ತಡೆದರೇನು ವಿಚಿತ್ರವಾಯಿತು
ನಡೆ ಸಮೀರಕುಮಾರ ನೀ ಹೋಗತ್ತಲಡಗದಿರು |

ಭೀಮನು ಬಂದು ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ
ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದುದು.

ತಡೆಯದೈತಹುದೆನೆ ಹಸಾದದ
ನುಡಿಯಲವನೈದಿದನು ಹೆಜ್ಜೆಯ
ಹಿಡಿದು ಬೞಿಸಲಿಸಿದನು ಬರೆ ಬರೆ ಕಂಡನದ್ಭುತವ || ೭೫

ಥಟ್ಟುಗೆಡೆದಸುಗಳೆದ ತನ್ನೊಡ
ಹುಟ್ಟಿದರನೀಕ್ಷಿಸಿದನುಸುರಿನ
ಬಟ್ಟೆಯನು ನೋಡಿದನು ಮೂಗಿನ ಬೆರಳ ಬೆಱಗಿನಲಿ |
ಮುಟ್ಟಿತಿವರಿಗೆ ಮರಣವಿನ್ನೇ
ನಟ್ಟು ಕೊಲುವೆನು ಜವನ ಮೃತ್ಯುವ
ನಿಟ್ಟೆಲುವನುದುರಿಸುವೆನೆನುತೊದಱಿದನು ಕಲಿಭೀಮ || ೭೬

ಮನ್ನಣೆಗೆ ಹಿರಿಯೈಯ್ಯನೆಂದಾ
ನಿನ್ನ ಬಗೆವೆನೆ ಜವನ ಗಂಟಲ
ಮುನ್ನ ತಿರುಹುವೆನೆನುತ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಖಾತಿಯಲಿ |

ಇನ್ನೊ ದಱ ಫಲವೇನು ಕುಡಿವೆನು
ಮುನ್ನ ಜಲವನು ಬಳಿಕ ನೋಡುವೆ
ನೆನ್ನವರ ಮಾರ್ಗವನೆನುತ ಮೊಗೆದನು ವಿಷೋದಕವ ‖ ೨೭

ಮಾಣುಮಾಣುತ್ತರವ ಕೊಡು ಮುಂ
ಗಾಣಬೇಹುದು ತಂದೆ ತನಗೀ
ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ಪೂರ್ವದ ಪರಿಗ್ರಹವೀಸರೋವರವು |
ಜಾಣನಾದರೆ ಜಾರಬಿಡು ಬಿಡು
ಕೇಣವೆನು ಮಾಣೆನಲು ಗಗನದ
ವಾಣಿಯನು ಮನ್ನಿಸದೆ ಪವನಜನೀಂಟಿದನು ಜಲವ ‖ ೨೮

ಭೀಮನೂ ಪರವಶನಾಗಿ ಬಿದ್ದುದು.

ದಡದಡಿಸಿ ಕೊಳನಿಂದ ಹೊಱಟಡಿ
ಯಿಡುತ ಬಳಲಿದನನಿಲಸುತನವ
ರೊಡನೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಕಳಚಿದ ನೀಲಗಿರಿಯಂತೆ |

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಆಗಮನ.

ಅಡಿಗೆಡೆದನಾಭೀಮನಿತ್ತಲು
ಕಡು ನಿರೋಧವ ಹಿಡಿದು ತಾನೇ
ನಡೆದು ಬಂದನು ಧರ್ಮಸುತನಾಕೊಳನ ಪಥವಿಡಿದು ‖ ೨೯

ಮೇಲೆ ಮುಗುಳ್ದಾಲಿಗಳ ಚಾಚಿದ
ತೋಳ ಮೇಲಣ ತಲೆಯ ಸುಯ್ಲಿನ
ಲೀಲೆಯಡಗಿದ ಮುಖದ ಮುಸುಳಿದ ಕಾಯಕಾಂತಿಗಳ |
ಮೇಲೆ ಮುಸಗಿದ ಮಗ್ಗುಲಿನಲಿಹ
ನಾಲುವರನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಹೀಪತಿ
ಕೋಲು ಮಱಮೊನೆಗೊಂಡವೊಲ್ ಮಱುಗಿದನು ಚಿತ್ತದಲಿ ‖

ಮುಸುಕನರೆದೆಗೆದವರವರ ಮುಖ
ದುಸುರ್‍ಗಳನೀಕ್ಷಿಸಿದನಕಟಾ

ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಕಡುಹಾನಿಯಾಯಿತೆ ಶಿವ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ ।
ನಿಶಿತಶಸ್ತ್ರದ ಗಾಯವಿಲ್ಲು
ಬ್ಬಸದ ಸಾವಿಂಗಾವುದೋ ತಾ
ನಸುಗಳೆಯದೆಯು ಕೆಟ್ಟೆನೆಂದಟಿಲಿದನು ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೩೧

ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಳಾಪ.

ಇಂದಿನಲಿ ಕಡೆಯಾಯ್ತಲಾ ವಿಮ
ಲೇಂದುವಂಶಕೆ ಕೌರವೆನ ಛಲ
ಸಂದುದಿನ್ನಹಿತಾವನೀಶರಿಗಾಯ್ತು ಪರಿತೋಷ ।
ಕೊಂದರಾರೋ ಅಕಟಕಟ ಅರ
ವಿಂದನಾಭನ ಕೃಪೆಗೆ ಬಾಹಿರ
ನಿಂದು ತಾನಾದೆನೆ ಮಹಾದೇವೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ ॥ ೩೨

*ಹರ ಹರಾ ಶಂಕರ ಕೃಪಾಕರ
ಪೊರೆಯೊ ಪುರಹರ ಆವತೆರದಿಂ
ತೊರೆವೆನೊಡಲಿದನಕಟಕಟ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಮುರವೈರಿ ।
ಗರುಡವಾಹನ ಕಮಲಲೋಚನ
ಧರೆಗೆ ಹೊರೆಯಾದೆನ್ನ ತನುವನು
ಯಿರದೆ ಬಿಸುಡುವತೆರನ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದನಾಭೂಪ ॥ ೩೩

ಧಾರುಣಿಗೆ ಬಲವಂತತಮ್ಮದಿ
ರೋರಣದಿ ಮಿಗೆ ನಾಲ್ವರಿರುತಿರೆ
ಭೂರಿಮುದದಿಂ ದಣವಿಯೋ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆನುತಿದ್ದೆ ।
ಆರಿಗೊಱಲುವೆನಾರ ಸಾರುವೆ
ನಾರು ತನ್ನನು ಸಲಹುವರು ಕಾಂ
ತಾರದೊಳಗಾನೊಬ್ಬನಾದೆನೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ॥ ೩೪

* 33ನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಆರುಪದ್ಯಗಳು ಕ, ಗ, ಝ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಎಲ್ಲಿ ಗರಳವ ಕುಡಿವೆನೋ ತಾ
ನೆಲ್ಲಿ ಸುರಗಿಯನೊಡ್ಡಿ ಬೀಳ್ವೆನೊ
ಯೆಲ್ಲಿ ನೂಕುವೆನೀತನುವ ಯಿದನೆಂತು ಕಳೆಚುವೆನು |
ಫುಲ್ಲನಾಭನ ಕೃಪೆಗೆ ಬಾಹಿರ
ನಲ್ಲದೊಡೆ ಕೃಪೆದೋಱನೇ ತಮ
ಗಿಲ್ಲಿ ಕಡೆಯಾಯ್ತಡವಿಯೊಳಗೆಂದೆನುತ ಹಲುಬಿದನು ||　　೩೫

ಆವಜನ್ಮದ ದುರಿತಫಲನಿಂ
ದೀವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿತು ಮು
ನ್ನಾವನೋಂಪಿಯನರೆಯನೋಂತೆನೊ ಯಿಲ್ಲದಿರೆ ತನ್ನ |
ಜೀವಸಖರುಗಳಿಂಗೆ ಮರಣವೆ
ತೀವಿ ತಾ ಕಣ್ಣಾ ಱೆ ಕಂಡಿ
ನ್ನಾವಬಾಳಿಕೆಗೊಡಲ ಹಿಡಿದಪೆನೆನುತ ಹೊರಳಿದನು ||　　೩೬

ತೋಱದಿರೇ ತಮ್ಮದಿರ ತನ್ನನು
ಮಱೆದಿರೇ ಸುಕುಮಾರರಿರ ಮ್ಮ
ಮಱೆದಿರೇ ತಾ ಮಾಡಿದವಗುಣದಖಿಳದಾಯಸವ |
ನೆಱೆಯ ತಾಳುತ ನಿಮ್ಮ ಮನ ಬೇ
ಸಱಿಕೆ ಯಾದುದೆ ಆವ ತೆರದಿಂ
ದುಱುವಪ್ರಾಣವ ತೊಱೆದಿರೆಂದನು ದೆಸೆಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಡುತ ||　೩೭

ಎಂದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಡು
ತಂದು ನಾನಾತೆರದಿ ನಿಜಗುಣ
ವೃಂದವನು ಹಲುಬಿದನು ತಮ್ಮದಿರಿರವನೀಕ್ಷಿಸುತ |
ಕಂದರಿವರನು ಕಾಣೆನೇ ಹಾ
ಯೆಂದು ಥಗೆಯುವಗಡಿಸಲಾಕ್ಷಣ
ನಿಂದು ನೋಡಿದ ಕೊಳನ ಜಲವನು ಭೂಪನಱವೆಱದು ||　೩೮

ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಹೋಗಲಿನ್ನೀ ನೀರುಗುಡಿದಿವ
ರಾಗಹೋಗಲಿಸುವೆನೆನುತ ಧಗೆ
ತಾಗಿದವನಿಪನಿಳಿದು ಹೊಕ್ಕನು ವಿಷಸರೋವರವ ।
ಬಾಗಿ ಮೊಗೆದನು ಜಲವನಭ್ರದೊ
ಳಾಗಲಾದುದು ರಭಸವೆಲೆ ಸಕ
ಲಾಗಮಜ್ಞ ಮಹೀಶ ಕೇಳೆಂದುದು ನಭೋನಿನದ ॥ ೩೯

ಅನುಜರವಿವೇಕಿಗಳು ಪರಿಣತ
ತನದಲಧಿಕನು ನೀ ನಿಧಾನಿಸಿ
ತನಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನಿತ್ತು ನಿರಂತರಾಯದಲಿ ।
ತನುವಿಗಾಪ್ಯಾಯನವ ಮಾಡುವು
ದೆನಲು ಸ್ಮರಿಸಿ ಧಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಘನಪಥದ ನುಡಿಯಾರದಂದವನೀಶನಾಲಿಸಿದ ॥ ೪೦

ಬಿಸುಟನುದಕವನಾನುಡಿಯನಾ
ಲಿಸಿದನಾರೈ ನೀನು ನಿನಗಾ
ಗಸದಲಿರವೇನಸುರನೋ ಕಿನ್ನರನೊ ನಿರ್ಜರನೊ ।
ಉಸುರೆನಲು ತಾಂ ಯಕ್ಷನೀಸಾ
ರಸವು ನನ್ನದು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮದಿ
ರಸುವನೆಳೆದವನಾನು ಕೇಳ್ಳೆ ಧರ್ಮಸುತ ಯೆಂದ ॥ ೪೧

ಬಾಲಕರು ನೀವೆನ್ನ ಮಾತನು
ಕೇಳಿ ಯುದಕವ ಕುಡಿವುದೆನೆ ಭೂ
ಪಾಲ ನಿನ್ನವರೆನ್ನ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಮನ್ನಿಸದೆ ।

ಯಕ್ಷನು ಹೇಳಿದುದು.

ಮೇಲುಗಾಣದೆ ನೀರಗುಡಿದು ವಿ
ಟಾಳಿಸಿದರಿಂದೆನ್ನ ಮಾತನು
ಕೇಳಿ ನೀನುತ್ತರವ ರಚಿಸೆಲೆ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ॥ ೪೨

* ಆವುದೈನಿನ್ನುಚಿತ ನಿನಗಾ
ನಾವ ಪರಿಯಿಂದುಸುರ್ವೆ ನೀನದ
ನೋವಿ ಬೆಸಗೊಳಲೆನಿತ ಕೇಳುವೆನೆನಲು ಗುಹ್ಯಕನು ।
ನೀವು ಕರ ಧರ್ಮಜ್ಞರೆಂಬಭಿ
ಭಾವಿಗಳು ಗಡ ಧರ್ಮಕಥನವ
ನೋವಿ ರಚನೆಯ ರಚಿಸುವುದು ಯೆನೆ ನೃಪತಿಯಿಂತೆಂದ ॥ ೪೩

ಧರ್ಮರಾಯನ ವಾಕ್ಯ.

ಧರ್ಮವೆಂಬುದನುಸುರಬಹುದೇ
ಧರ್ಮಚಾರಿಗೆ ಗೋಚರವು ತ
ದ್ಧರ್ಮಸಾರವನರಿವನಾರೀವರ್ತಮಾನದಲಿ ।
ಧರ್ಮವರಿದುದನರುಪುವೆನು ತಾ
ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕೆ ಸೊಗಸಿದೊಡಮದ
ನೆಮ್ಮ ಕೇಳಲೆ ಖಚರ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ನೃಪತಿಗಿಂತೆಂದ ॥ ೪೪

ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು.

ಜಲನಿಧಿಗೆ ಸರಿ ಸರಸಿಯಾವುದು
ನೆಲಕೆ ಹಿತವೆನದಾರು ಮರ್ತ್ಯಾ
ವಳಿಗೆ ಮಾತೆಯದಾರು ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಗೆ ಸರಿಯೇನು ।
ತಿಳುಹು ಧರ್ಮಜ ಸಕಲಧರ್ಮಾ
ವಳಿಯ ಸಾರವನೆನಲು ಯಕ್ಷನ
ಬಲುಮೊಗವನೀಪಾಲನತಿಪರಿತೋಷದಲಿ ನುಡಿದ ॥ ೪೫

ಗಗನವೆಬುಧಿಗೆ ಸರಿ ಸರೋವರ
ಜಗಕೆ ಹಿತವೆನು ಶಕ್ರ ಮರ್ತ್ಯಾ
ಳಿಗಳ ಮಾತಾರೂಪುಗೋವುಗಳಿದು ನಿದಾನ ಕಣಾ ।
ಬಗೆಯಲಗ್ಗದ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು

* 43–44ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಕ, ಗ, ಝ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಗಗನಮಣಿಗೆಣೆ ಯೆನಲು ಚಿತ್ತಕೆ
ಸೊಗಸಿ ತಲೆದೂಗಿದನು ಮಗುಳಿಂತೆಂದನಾಖಚರ ॥ ೪೬

ನಯವಿದನೆ ಕೇಳಾವನೈ ಕ್ಷ
ತ್ರಿಯನು ವಿಪ್ರನೊಳಾವನೈ ಶ್ರೋ
ತ್ರಿಯನು ಸುಜನರೊಳಾವನೈ ಮಹಪುರುಷನೆಂಬುವನು ।
ನಿಯತಧೀರನದಾರು ದೇವ
ಪ್ರಿಯನದಾವನು ಕಠಿನಕಷ್ಟಾ
ಶ್ರಯನದಾವನು ಧರ್ಮಸುತ ಹೇಳೆಂದನಾಖಚರ ॥ ೪೭

ಧೃತಿಯುತ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ವೇದ
ವ್ರತಯುತ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಹಿಂಸಾ
ರತನು ಮಹಪುರುಷನು ಸುಧೀರನು ಸಾಧುಸೇವಕನು ।
ಸತತ ಪರರುಪಕಾರಿ ದೇವ
ಪ್ರತತಿವಲ್ಲಭ ಪರರ ಗುಣದು
ನ್ನತಿಯ ಸೈರಿಸದವನೆ ಕಷ್ಟನು ಯಕ್ಷ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೮

ನಿಂದ್ಯನಾವನು ಲೋಕದೊಳಗಭಿ
ವಂದ್ಯನಾವನು ಜೀವವಿರೆ ಮೃತ
ನೆಂದೊಡಾವನು ದೇಶ ಕಳವಹುದಾವತೆರದಿಂದ ।
ಸಂದ ಯಜ್ಞವದೆಂತು ಕೆಡುವುದು
ತಂದೆ ಹೇಳೆನೆ ಧರ್ಮಸುತ ಸಾ
ನಂದದಿಂದವೆ ಕಾಣಿಸಿದನಾ ಖಚರಗುತ್ತರವ ॥ ೪೯

ಕೇಳು ಪರನಿಂದಕನೆ ನಿಂದ್ಯನು
ಹೇಳಲೇಂ ಪರಹಿತನೆ ವಂದ್ಯನು
ಹೇಳಿದಿಕ್ಷ್ಟಿಗೆ ನಡೆವ ನೃಪತಿಗೆ ಕೆಡುವುದಾದೇಶ [1] ।
ಕೇಳು ನಡೆವೆಣನೇ ದರಿದ್ರನು

[1] ನೃಪನಿಂದಳಿವುದಾದೇಶ, ಚ.

ಸೊಲದೆಸಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣೆಯು ಯ
ಜ್ಞಾಳಿ ನಿಷ್ಫಲವೆಂದು ನುಡಿದನು ರಾಯಕೌಂತೇಯ ॥ ೫೦

ನರಕಿ ಯಾವನು ಸುಜನರಲಿ ಬಾ
ಹಿರನದಾವನು ಲೋಕವಱಿಯಲು
ಹರಣವಿರೆ ಹೊಂದಿದನದಾವನು ಭೂಮಿಪಾಲರಲಿ ।
ಮರುಳನಾವನು ಮಾನಭಂಗದಿ
ಭರಿತನಾವನು ಹೇೞು ಧರ್ಮಜ
ಸರಸಿಯಲಿ ಬೞಿಕುದಕವನು ಕುಡಿ ಯೆಂದನಾಖಚರ ॥ ೫೧

ಕೊಳದ ಮಧ್ಯದಿ ಧರ್ಮನಂದನ
ತಿಳುಹುತಿರ್ದನು ಧರ್ಮತತ್ವವ
ಬೞಲಿದನು ಬಿರುತಡಿಯಲೇ ಕೌರವನ ಕೃತ್ತ್ರಿಮದ ।
ಬಲುಬಿರಿವಘನಭೂತ ಬಂದುದು
ನೆಲೆಯ ಧರ್ಮಜನಾಗ ಕಂಡುದು
ಎಲೆ ಮಹಾದೇವನುತ ಮುೞಿದುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ॥ ೫೨

ಎನೆ ಕೃತಘ್ನನೆ ನರಕಿ ವಿದ್ಯಾ
ಧನಮದಾಂಧನೆ ಬಾಹಿರನು ಹೊ
ಕ್ಕನುವರವ ಹಿಂಗುವ ಮಹೀಪತಿ ಜೀವವಿರೆ ಮೃತನು ।
ವಿನುತಗುರುವಱಿಯದನೆ ಮರುಳಂ
ಗನೆಯರಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಪರನೇ
ಜನವಱಿಯಲಭಿಮಾನಹೀನನು ಯಕ್ಷ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೩

ಒಲಿದನೊಡಲನು ಧರ್ಮಸಂಗತಿ
ಗಳ ಸುಸಂವಾದದಲಿ ನಿಜತನು
ಪುಳಕ ಗಬ್ಬರಿಸಿದುದು ಸಲೆ ನೀಗಿದುವು ದುಷ್ಕೃತವ ।
ಎಲೆ ಮಹೀಪತಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಬೇ

ಡಟಿದ ತಮ್ಮಂದಿರಲಿ ವ್ರೊಬ್ಬನ
ತಲೆಯ ಬದುಕಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆನೆ ಯಮತನುಜನಿಂತೆಂದ ॥ ೫೬

ಅಸುವನಿತ್ತೈ ಯಕ್ಷಪತಿ ಜೀ
ವಿಸಲಿ ನಕುಲನು ಧನ್ಯ ತಾನೆನೆ
ನಸುನಗುತ ಚೇತರಿಸಿ ವ್ಯೆಮುಱಿದೆದ್ದನಾನಕುಲ ।
ನಿಶಿತಮತಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಮಗುಟಿ
ನ್ನಸುವನೊಬ್ಬಂಗಿತ್ತೆನೆನೆ ಜೀ
ವಿಸಲಿ ಸಹದೇವಾಂಕನೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೫೫

ಜನಪ ನಿನ್ನಾಳಾಪವೆನ್ನಯ
ಮನಕೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಯ್ತು ಭೀಮಾ
ರ್ಜುನರು ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ನೀನವರಿಗತಿಹಿತನು ।
ಅನುಜರವರಿರಲೇಕೆ ಮಾದ್ರಿಯ
ತನುಜರೆಚ್ಚರ ಬಯಸಿದೈ ಹೇ
ಟೆನಲು ನಸುನಗೆ ಮೊಳೆಯೆ ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ॥ ೫೬

ಸಾವು ಬೊಪ್ಪಂಗಾಗೆ ಮಾದ್ರೀ
ದೇವಿ ತನ್ನನು ಕರೆದು ಶಿಶುಗಳ
ನೋವುಕೇಡಿದು ನಿನ್ನದಾರೈದಿವರ ಸಲಹುವದು ।
ಭಾವಭೇದವನಣುವ ಬಗೆಯದೆ
ಕಾವುದೈ ಯೆಲೆ ಮಗನೆ ಬೆಸಸಿದ
ಳಾವೆಪರಿಯಲಿ ಮಱೆವೆನೈ ಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರ ॥ ೫೭

ಎನಲು ಮೆಚ್ಚಿದನೆಟಿದ ಭೀಮಾ
ರ್ಜುನರ ಹರಣವನಿತ್ತು ನಿಜನಂ
ದನನನಪ್ಪಿದನೊಲವು ಮಿಗೆ ಯಮರಾಜನೈತಂದು ।
ತನುಜ ಸಾಕಿನ್ನಾಯ್ತು ನಿಮಗೀ
ವನನಿವಾಸವು ಬೀಱುಕೊಡಿ ಮುನಿ
ಜನವೆ ನಿನ್ನಜ್ಞಾತವಾಸಕೆ ಮನವ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೫೮

ಆ ಭೂತವು ಕನಕನನ್ನು ತಿಂದುಹೋಗುವಿಕೆ.

ಆ ಸಮಯದಲಿ ಕನಕ ಹರಹಿಸಿ
ದಾಸುಹೋಮಕೆ ತೃಪ್ತಿ ವಡೆಯಿಸಿ
ವ್ಯಾಸಲಿನ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ ಕೊಡುವಾಮುಹೂರ್ತದಲಿ ।
ಭಾಸುರದ ತೇಜಃಪ್ರಕಾಶವ
ವ್ಯಾಸಲಟಿಯದ ಭೂತ ನಡೆತಂ
ದಾಸಗರ್ವನ ಕನಕನನು ತಿಂದಡಗಿತಗ್ನಿಯೊಳು ॥ ೫೯

ಬಳಿಕ ಯಮನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿ
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದುದು.

ಯಮನ ಬಟಿಕೊಲಿದೀಪ್ರಸಂಗದ
ಕ್ರಮವ ಕೃತ್ಯೆಯು ಹದನನೆಲ್ಲಾ
ಯಮತನೂಜಂಗಱುಹೆ ತದ್ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ।
ಕಮಲನಾಭನ ಕರುಣದಳತೆಯ
ಕ್ರಮವನಱುಹಿಸಿ ಬಟಿಕ ಮುಂದಣ
ವಿಮಲದಜ್ಞಾತಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿ ಹರಹಿದನು ಮಗನ ॥ ೬೦

ನೀವು ಪಾಂಡವರೆಂದು ನಿಮ್ಮನ
ದಾವ ಮಾನವರಱಿಯದಿರಲಿ ಮ
ಹಾವಿಭವದಲಿ ಬೆಳಗುವುದು ಬಟಿಕವನಿಮಂಡಲವ ।
ದೈವಬಲ ನಿಮಗುಂಟು ಮೇಣಿ
ನ್ನಾವುದರಿದಲ್ಲೆಂದು ತನುಜನ
ನೋವಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಬೀೞುಕೊಟ್ಟನು ಪಾಂಡುನಂದನರ ॥ ೬೧

ಅರಣಿಯನು ತಂದಿತ್ತು ಧರಣೀ
ಸುರನ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿ ಮುನಿಗಳ[1]
ಕರೆಸಿ ಧೌಮ್ಯಾದಿಗಳಗೀಹದನಱುಹಿ ಬಳಿಕಿನಲಿ[2] ।

1 ಮುನಿಗಳನು ಭೂ, ಚ
2 ಸುರರ ಸಚಿವರ ಪರಿಕರರ ಧೌಮ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಿಗಳ, ಚ.

ವರಸುಭದ್ರಾಸೂನುಪಾಂಚಾ
ಲರನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ನಿಜಾಪ್ತರನವರವರ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಕಳುಹಿದನು ॥ ೬೦

* ಹರಿನಮೋ ಜಯ ಭಕ್ತರಘಸಂ
ಹರ ನಮೋ ಜಯ ಸಕಲಭುವನೇ
ಶ್ವರ ನಮೋ ಜಯ ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವ ವಿಷ್ಣು ವಾಮನನೆ ।
ಪರಮಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಜಯ ಗುಣ
ಭರಿತ ನಿರ್ಮಳರೂಪ ಜಯ ಜಯ
ಕರುಣಿ ರಕ್ಷಿಸು ರಾಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ ॥ ೬೧

ಅಂದು ಭೂಪತಿ ನೆರೆದಪರಿಜನ
ವೃಂದವನು ಸಂತವಿಸಿ ನೀವು ಮನ
ಬಂದ ಠಾವಿನಲಿಹುದು ನೆಮ್ಮಜ್ಞಾತಹೋಹನಕಾ ।
ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಅನುಜರೊಡನಾ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಸಹಗಮಿಸಿದನು ನಲ
ವಿಂದ ನೆನೆವುತ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಶಿರಿಪದವ ॥ ೬೨
§

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮಗದಗು ವೀರನಾರಾಯಣ ಚರಣಾರವಿಂದ
ಮಕರಂದಮಧುಪಾನ ಪುಷ್ಟವಚಷ್ಷಟ್ಪದೀನಿಕಾಯ ಶ್ರೀಮತ್
ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತಕಥಾ ಮಂಜರಿಯೊಳ್
ಅರಣ್ಯಪರ್ವಂ ಮುಗಿದುದು.



* ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ.

§ ತಾಯಿತಂದೆಯು ನೀನೆ ಸರ್ವರಿ । ಗೀಯಸತ್ತು ಜಗತ್ತು ನಿನ್ನಲಿ ಮಾಯೆಯಿಂ ತೋರುವುದು ನಿನ್ನನು ತಿಳಿಯಲಡಗುವುದು । ಮಾಯಿ ನೀ ಸವಿಶೇಷಮಿಥ್ಯೆಯು ॥ ಮಾಯೆಯಳಿದದ್ವೈತ ಸತ್ಯವು ॥ ರಾಯಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನೆ ಪೆರತಿಲ್ಲ ॥ ಇದು ಮುದ್ರಿತವಾದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ.